Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

HAZİNEDEN PIRILTILAR 6

CUMA SOHBETLERİ

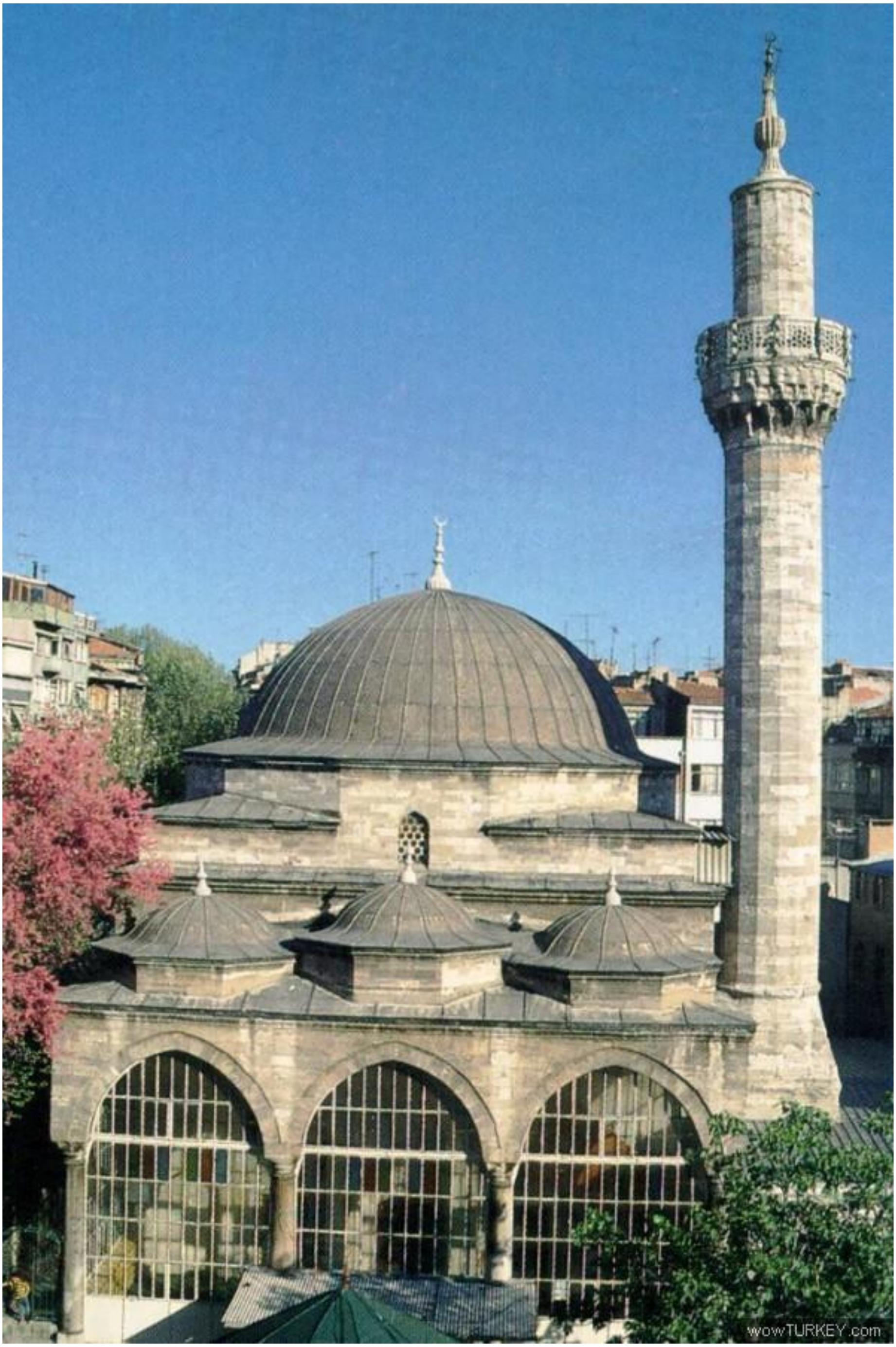
17. 04. 1998 - 13. 11. 1998

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

wowTURKEY.com

ÖNSÖZ

“Dînî eğitimimiz biraz mektepte, biraz camide, biraz evde yapılıyor; ama tahsil çağı dışında olan veya bazı sebeplerle camiye gelemeyen ve evinde de kendisine dinini öğretecek kimsesi bulunmayanlar ne yapacak?.. İşte bu gibiler için radyo mükemmel bir araç... Bu emsalsiz fırsat kaçırılmamalı, çok iyi, çok verimli değerlendirilmeli!..

Radyo konuşmaları teybe alınabilir, böylece zaman zaman, gereken yerlerde, gereken kişilere tekrar tekrar dinlettirilebilir. Ama daha iyi istifade edilmeleri için basılmaları, kitap haline getirilmeleri münasiptir. Tabii, hem bant, hem kitap halinde olursa aliyyü'l-a'lâ olacaktır.” (M. E. C.)

İşte elinizdeki kitap, bu yoldaki bir çalışmanın ürünü... Merhum Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendimiz'in, Ak-Radyo'da cuma günleri yapmış oldukları sohbetlerin yazıya geçirilmesiyle oluştu. 31 Mart 1993'te başlayıp, vefatından önceki son cuma günü olan, 2 Şubat 2001'e kadar devam eden bu sohbetlerde, Hocaefendimiz çok zaman *Râmûzü'l-Ehàdis*'ten, bazen de *Muhtârü'l-Ehàdis*'ten veya *Riyâzu's-Sàlihîn*'den bir miktar hadis-i şerif okuyup, izah ediyorlar. İçinde bulunulan zamanın, ayın, günlerin ihyâ edilmesiyle ilgili bilgiler veriyorlar ve hatırlatmalarda bulunuyorlar. Ayrıca ülkemizi ve insanımızı ilgilendiren güncel konulara temas ediyorlar. Genellikle yurtdışında seyahatte oldukları için, bulundukları yerlerden de bahsediyorlar. Bu da konuşmayı ayrıca ilginç kılıyor.

Merhum Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendimiz'in teşvikleri ve manevî ilgileriyle tamamladığımız bu çalışma, 9 ciltten oluşuyor. Elinizdeki 6. cilt, 17 Nisan 1998'den 13 Kasım 1998'e kadar yapılan 30 sohbetten oluşuyor.

Konuşma dilini muhafaza ederek hazırladığımız bu çalışmamızın, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını; Rasûlüllah Efendimiz'in sünnetini öğrenip, Allah'ın sevdiği ve razı olduğu kul olma yolunda ışık tutacağını ümid ediyoruz. Kaset çözümünde yardım eden M. Zahid Erkaya'ya, M. Es'ad Erkaya'ya; fotoğraflarda ve teknik konularda yardımcı olan H. Ali Erkaya'ya ve Abdüllatif Erkaya'ya teşekkür ediyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Eylül 2003

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

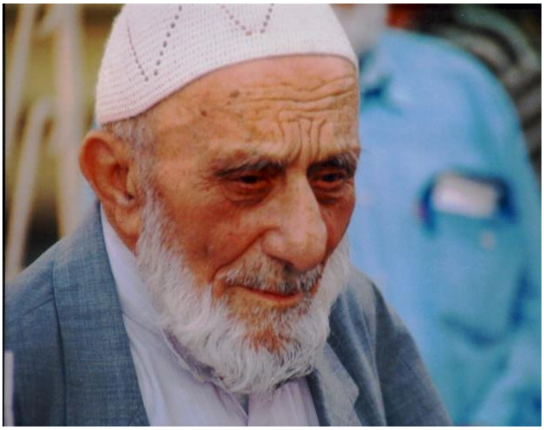
Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda Türkçe ve Hümaniter Bilgiler derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

1973 yılında, Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi.

Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, "İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye" isimli takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Gençliğinde Gümüşhaneli dergâhına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Medreseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928). Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

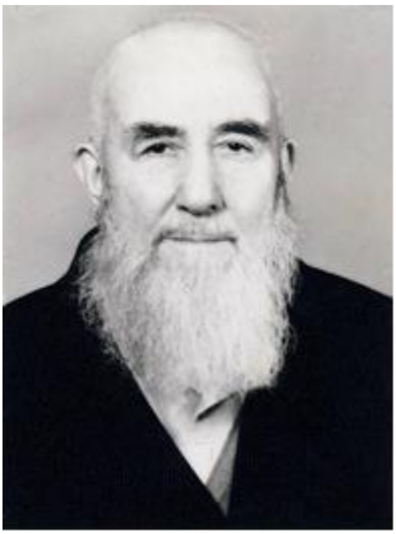
1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapçadan, Farsçadan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu. Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi.

Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm edebiyatında, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu, "Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu,

altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi. Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

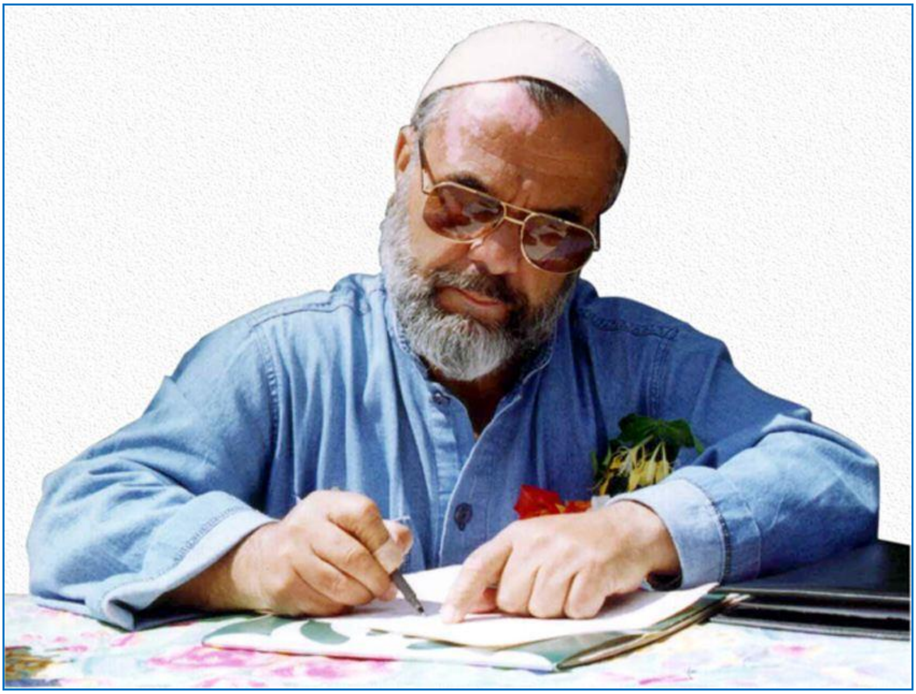
Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu “Hakyol Vakfı”nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında Kadın ve Aile ve İlim ve Sanat dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda isePanzehir dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo* (AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

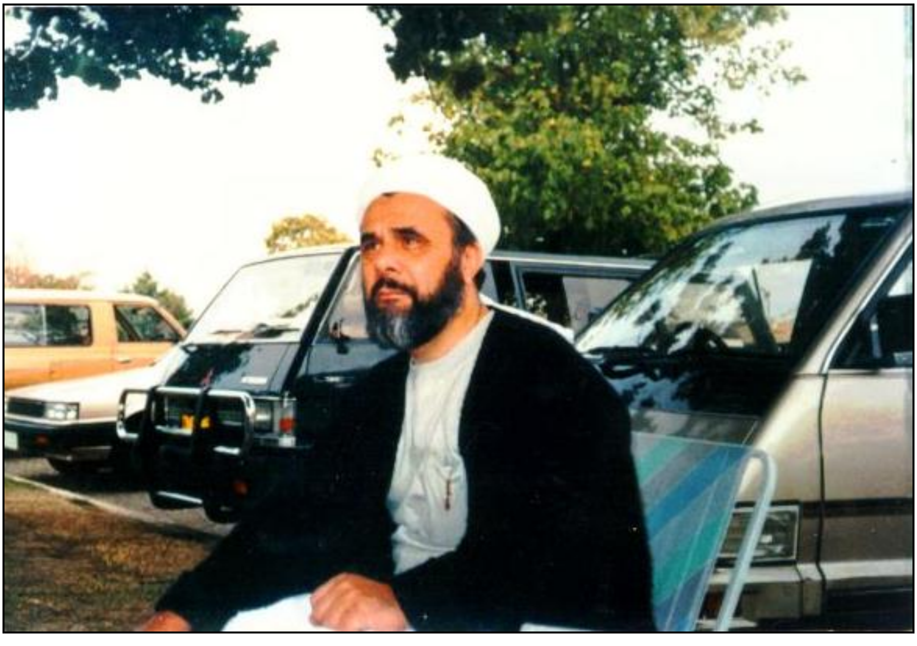
Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul

öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa, Ferda…)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)
04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete!.. (1997)

31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

1. HAC MUAZZAM BİR İBADET

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Size yurtdışından hitab ediyorum.

Geçtiğimiz 1997 yılının mayısında, İsveç'teki kardeşlerimiz, düzenledikleri bir aile eğitim çalışmasına bizi konuşmacı olarak çağırmışlardı; o zaman çıkmıştık. Hani Evliyâ Çelebi için bir şey naklederler:

Rüyada Rasûlüllah SAS Efendimiz'i görmüş de, heyecanından, sevincinden şaşırmış, dili dolaşmış, "Şefaat yâ Rasûlallah!" diyecekken, "Seyahat yâ Rasûlallah!" demiş derler. O mübarek de diyar diyar dolaşmış, çok güzel bir seyahatnâme yazmış. Osmanlı devletinin zamanındaki bütün gezebildiği yerlerin çok ilginç yanlarını, aktarmış seyahatnamesinde... Güzel bir kitap olmuş.

Biz de el-hamdü lillâh İsveç'ten başladık, "Danimarka, Almanya, Amerika, Kanada, Suudi Arabistan, Endonezya, Avustralya..." derken epeyce dolaştık, epeyce arkadaş gördük. Tabii kardeşlerimiz, ihvânımız, dostlarımız, ahiret kardeşlerimiz çok memnun oluyorlar. Bizim de Türkiye'deki kardeşlerimize karşı, onların da bize karşı hasretliği artıyor. Bereket versin şimdi hacca geldik de, buralar sanki Türkiye'nin parçası gibi, pek çok tanıdığımız insanı buralarda gördük. Hasretlikler izâle oldu, oturduk, sohbetler ettik.

Akşamları da, buradaki (Medine-i Münevvere'deki) binamızın sathında (terasında), yıldızların altında iki gecedir tatlı konuşmalar oluyor. Serin serin, hadis-i şerifleri öyle okuyoruz. Böyle güzel gezilerle devam ediyor çalışmalarımız.

İnşâallah bu çalışmalarımızın sonucunu sizlere hem böyle cuma sohbetlerinde, hem de inşâallah bu 20 Nisan civarında çıkartacağımız *Sağduyu* gazetemizde resimleriyle bilgiler, müjdeler olarak sunmak istiyorum. Nerede ne çalışmalar oldu, ne gelişmeler oldu; nasıl merkezler kurduk, nasıl camiler tesis edildi,

nasıl güzel atılımlar yaptık, arkadaşlarımız neler başardılar; onları inşâallah anlatırım.

Şimdi biraz da latîfe olsun diye söyleyeyim: Eskiden emekli olmadan önce fakültede vazifem devam ederken, büyük ölçüde Ankara'da kalıyorduk. Ama yine de cumartesi pazar günleri Eskişehir, Bursa, İstanbul, Adapazarı, Bolu... böyle vaazlarımız için Anadolu'da geziyorduk. Allah bu sene de bize uluslarası hocalık nasib etti, ulusal hocalıktan terfi etmiş olduk uluslarası hocalığa...

Radyomuz da uluslarası bir radyo oldu. Almanya'dan, İsveç'ten, Orta Asya'dan, Suudi Arabistan'dan dinlenebiliyor. İnşâallah televizyonumuz da uluslarası olur. Allah müslüman kardeşlerimize güzel hizmetler yapmaya bizi muvaffak etsin... Onlara hizmet etmek bizim için şereftir, mutluluktur. Çok sevinçliyiz tabii...

a. Haccın Önemi

Şimdi size bu konuşmamı Peygamber-i Zîşânımız Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin mübarek Medine-i Münevvere'sinden yapıyorum. Mübarek bir yerden yapıyorum. Mübarek bir ibadetin, hac ibadetinin bitmesinden sonra Medine-i Münevvere'ye gelindi. Hacılar Mekke-i Mükerreme'de haclarını güzelce ifa ettiler; Allah kabul eylesin, bu haclarını mebrur hac eylesin, sa'yleri meşkûr olsun, ibadetleri makbul olsun, duaları müstecâb olsun... Allah bu ibadetlerini, güzel çalışmalarını sebeb-i dühùl-ü cennet eylesin...

Bizim Türkiye'den gelen kardeşlerimizin kimisi Ramazan'da gelmişler, kalmışlar; onların sayısı otuz beş bin kadar tahmin ediliyor. Kimisi de hac mevsiminde hac için gelmişler. Aşağı yukarı yüz bin civarında, yüz binden fazla Türk hacısı geldi. Burada haclarını, bu güzel ibadetleri yaptılar. İslâm'ın doğduğu, geliştiği yerleri gözleriyle gördüler. İlk gelenler var, tekrar tekrar gelenler var. İmanları kuvvetlendi, şevkleri, aşkları tazelendi. Gözyaşlarıyla güzel dualar ettiler, ibadetler yaptılar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bu güzel duyguları, bu güzel takvâ, dindarlık, ihlâs, iman-ı kâmil duygularını Türkiye'ye de götürüp,

orada yakınlarına aşılamalarını nasîb eylesin... Türkiye'de yeni bir bereketin mayası olsun bu hac...

Hani bir teknenin içine un konuluyor, su konuluyor, hamur yapılıyor da, bir maya konulduğu zaman, biraz bekletiliyor, bir fırın ekmek oluyor. İnşâallah onlar maya olur da, o güzel maya ile Türkiye'de güzel ahlâk, kâmil iman, hàlis dindarlık, sırf Allah rızası için olan hasbî, güzel bir ulvî yaşam yaygınlaşır. Zâten halkımızın yüzde doksan dokuzu müslüman... Bir kısmı belki İslâm'ın güzelliklerini hissediyor ama uygulayamıyor. İnşâallah onlar da temizlenirler, tevbekâr olurlar, güzel çalışmalar yaparlar.

b. Ziyâret Edilecek Üç Mescid

İşte hacılarımız böyle güzel bir ibadeti yaptılar. Ondan sonra da, eğer hacdan önce Medine-i Münevvere'yi ziyaret etmemişlerse, bir kısmı şimdi Medine-i Münevvere'ye, Peygamber Efendimiz'in Mescid-i Saadet'ini ve kabr-i şerifini ziyarete gelmiş oldular. Biz de öyle yapmış olduk.

Peygamber SAS, sahih hadis kaynaklarının bildirdiğine göre buyurmuş ki:[1]

---

[1] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.398, *Tatavvu'* 26/14, no:1132; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1014, no:1397; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.620, no:2033; Neseî, *Sünen*, c.II, s.37, no:700; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.452, no:1409; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.278, no:7722; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.389, no:1421; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.498, no:1619; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.192, no:1348; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.283, no:5880; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.67, no:15793; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.244, no:10043; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.258, no:779; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.345; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.975, *Hac* 15/74, no:827; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.148, no:326; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.45, no:11435; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.495, no:1617; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.321, no:2101; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.2, s.388, no:1160; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.3, s.419, no:15548; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.10, s.82, no:19921; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.452, no:1410; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.71, no:3638; Hz. Ali RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.291, no:187; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.308; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.197, no:34648, 35002; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.173, no:16525.

لاَ تَشُدُّوا الرِّحَالَ إِلاَّ إِلَى ثَلاَثَةِ مَسَاجِدَ : اَلْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ، وَ مَسْجِدِي هَذَا ، وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصٰى (خ . م . د. ن . ه . حم. عن أبي هريرة)

RE. 474/4 (*Lâ teşüddü'r-rihàl, illâ ilâ selâseti mesâcid*) "Ziyaret etmek için, bir başka yere gitmek için ancak üç mescide, büyük meşakkatlerle, zahmetlerle de olsa seyahat tertip edilir, yolculuk yapılır:

(*El-mescidi'l-harâm*) Peygamberimiz'in kasdettiği bu üç mübarek mescidin birisi, Mekke-i Mükerreme'deki Kâbe-i Müşerrefe'nin ortasında bulunduğu *el-Mescidü'l-Haram*'dır. Ortasında Kâbe-i Müşerrefe var, kenarında Osmanlıların kubbeleri, revakları var... Onun dışında, Suud hükümetinin yeni yaptırdığı daha yüksek katlı kısımlar var. En son yıllarda yapılmış soğutması vs. cihazları çok daha mükemmel yeni kısmı var. Bir o mescid, el-Mescidü'l-Haram...

Bu mescidde namaz kılmak insanın başka yerde kıldığı namazdan, meselâ Türkiye'de kıldığı namazdan yüz bin kat daha sevaptır. Hacı Mekke-i Mükerreme'ye gelip de bir vakit namaz kılınca, yüz bin misli olunca, zâten uçağın masrafları, otelin masraflarının hepsi kat kat çıkmış oluyor. Çünkü bir namazın yüz bin misli mükâfatı oluyor. Tabii güzel namaz kılarsa, Allah'ın istediği şekilde helâl para ile haccetmişse...

Üç mescidden birisi, Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafında olan el-Mescidü'l-Haram, Mekke'deki mescid... Allah'ın en mübarek kıldığı;

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ

(آل عمران:٩٦)

(*İnne evvele beytin vudıa li'n-nâsi lellezi bi-bekkete mübâreken ve hüden li'l-àlemîn.*) [Şüphesiz, alemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev (mâbed), Mekke'deki (Kâbe)'dir.] (Âl-i İmran, 3/96) Cihanda ilk ibadethâne, Allah'ın insanlar için kurulmasını emrettiği, yaptırdığı ilk mescidin yeri orası, Kâbe'nin olduğu yer ilk ibadethâne... Hazret-i Adem Atamız'dan beri insanların ibadet ettiği yer. Birisi o...

(*Ve mescidî hâzâ*) İkincisi, Peygamber Efendimiz'in kabrinin de bir köşesinde bulunduğu Mescid-i Saadeti... Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında hurma dallarıyla örtülü, zemini kumlu, çok sade, mütevâzi bir mesciddi ama, mânevî bakımdan son derece sevaplı, kıymetli idi. Şimdi tabii büyüdü. Büyüyünce, eskiden mescid olmayan yerler katıldı, katıldı... Şimdi biz bugün namazda arkadaşlarımızla şöyle konuşuyoruz. Yeni ilave edilen sol kanattayız. Saf ne kadar uzun... Ortadaki Osmanlılar zamanında yapılmış açık kısma kadar geliyor. Oradan da aynı miktarda, bizim taraf kadar sağ tarafa uzayıp gidiyor.

"—Şu anda dünyanın en büyük safında bulunuyoruz gàlibâ?" dedim, arkadaş da güldü.

Muazzam bir şey... Çok büyüdü. Eskiden tarla olan, hurma bahçesi olan yerler, Peygamber Efendimiz zamanında evlerin olduğu yerler, hepsi mescidin içinde kaldı. Peygamber Efendimiz'in türbesinin olduğu yerden gayri eski Medine'den hiç bir şey kalmadı. Her tarafa genişledi.

Mescid de çok büyüdü. Önüne, arkasına, sağına, soluna, aşağısına dört katlı yerler yapıldı. Alt kata çok güzel kapalı otomobillerin, vasıtaların kalması için yerler yapıldı. Girişler, çıkışlar çok güzel...

"—Pekiyi büyüyünce ne olacak, o dış taraflar Peygamber Efendimiz'in mescidi değil mi?.."

Ne kadar büyürse hepsi Peygamber Efendimiz'in mescidi... Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[2]

---

[2] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.378, no:5152; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XII, s.237, no:34832, 34931; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.111, no:18995.

لَوْ بُنِيَ مَسْجِدِي هٰذَا إِلٰى صَنْعَاءَ ، كَانَ مِنْ مَسْجِدِي

(الديلمي عن أبي هريرة)

(*Lev büniye mescidî hâzâ ilâ san'àe, kâne min mescidî*) "Eğer bu mescidin duvarları San'a'ya (Yemen'e) kadar genişletilse, yine benim mescidimdir." buyurmuş. Halbuki Yemen ta Güney Arabistan'da, uzak bir ülke... Yâni duvarları ne kadar büyürse büyüsün, yine Peygamber Efendimiz'in mescidi olarak kalıyor.

Tabii bunun en güzel yeri neresi?.. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[3]

مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ ، وَمِنْبَرِي عَلٰى حَوْضِي (خ. م. حم. عن أبي هريرة)

ME. 1023 (*Mâ beyne beytî ve minberî ravdatün min riyâdı'l-cenneh*) "Evimle minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir." Yâni mânevî bakımdan insanın gözünden perdeler kalktığı zaman öyle görecek ki, orası cennet bahçelerinden bir

---

[3] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.399, no:1138; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1011, no:1391; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.236, no:7222; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.65, no:3750; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.246, no:10061; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.416, no:8188; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.345; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.439, no:32316; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.182, no:5243; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.369, no:2414; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.VIII, s.246, no:1553; İbn-i Sa'd *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.253; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s,465, no:10009; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.197, no:463; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.184, no:1459; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-*Kebîr, c.XII, s.294, no:13156; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.223, no:733; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VI, s.367, no:2412; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.290, no:6444; Zübeyr ibn-i Avâm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.259, no:34944; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.678, no:5880, 5886, 5889; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.477, no:19940.

bahçe... (*Ve minberî alâ havdî*) “Peygamber Efendimiz’in minberi de zâten, Havz-ı Kevser’in olduğu yerdedir.” Mânevî bakımdan öyle buyurmuş. Çok güzel yerler, fevkalâde güzel yerler...

Allah-u Teàlâ Hazretleri, bazı kullarına güzel şeyleri gösteriyor. Az önce, eski hacı amcalarımızdan —Allah rahmet eylesin— birisinin yakını geldi, burada konuştuk. Çok hasta, çok baygınmış, başında Yâsin okuyorlarmış. Vefatına yakın dakikalarda oğlu veya akrabası Yâsin’i okurken, “Acaba durumu ne oluyor?” diye yüzüne bakıp da Yâsin’i şaşırınca, düzeltiyormuş. Gözleri kapalı ama, yatarken düzeltiyormuş gene... Yaşadığını oradan anlıyorlarmış.

“—Acaba yaşıyor mu, yaşamıyor mu?.. Öldü mü, ölecek mi?” derken; Yâsin’de hatâ yapınca mübarek hemen, “Öyle değil, böyle!” diye düzeltiyormuş. Gözleri kapalı ama, demek ki şuuru yerinde...

Ondan sonra bir ara, Yâsin bitince, “Oturtun beni!” demiş. Yatağa oturtmuşlar, kendinden geçer gibi olmuş. “Eyvah, vefatı tamam mı oluyor?..” demişler.

Sonra bir gülümsemiş. Gülümseyince, niçin gülümsediğini sormuşlar.

“—Bana hoş geldiniz dediler de, ben de hoş bulduk dedim, ondan gülümsedim.” demiş.

Biraz sonra da ruhunu teslim etmiş. Demek ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri neler gösteriyor!..

Her zaman vaazımda söylüyorum, bizim fakültenin sekreteri anlatırdı. Böyle ölüm halinde, kendini kaybetmiş bir hastanın başucunda okuyorlarmış. Birden yatağında doğrulmuş, el pençe divan durmuş:

“—Zahmet buyurdunuz yâ Rasûlallah!” demiş.

Demek ki ne anlaşılıyor?.. Peygamber Efendimiz başucuna gelivermiş, sevdiği için...

Allah böyle sevdiği kul olarak yaşamayı, sevdiği kul olarak da böyle “Hoş geldin!” diye karşılanarak ahirete güzel bir şekilde göçmeyi nasîb etsin...

Bir şeyi daha anlattı. O vefat eden amcamız —makàmı yüksek olsun, Allah şefaatine erdirsin— ölmek üzereyken, annesi sağmış, yanına gelmiş:

“—Evlâdım sıkı dur, bu senin vefatının zamanı... Merak etme, sen gidince ben de senin arkandan çabucak geleceğim!” demiş.

Dokuz ay sonra o da vefat etmiş, oğluna kavuşmuş. Ama önceden söylemiş.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Peygamber Efendimiz’in mescidi de ziyaret edilecek mescidlerden birisi olduğu için, hacılar Peygamber SAS Efendimiz’e olan aşklarından, şevklerinden, bağlılıklarından onun mescidine de geliyorlar. Burada namaz kılıyorlar, hatimler indiriyorlar, dualar ediyorlar, hayır hasenât yapıyorlar. Derken, sevaplarını çoğaltıyorlar.

Allah hepimizi Peygamber Efendimiz’in şefaatine, sevgisine, iltifatına, teveccühüne mazhar eylesin... Rüyalarımızda gül cemalini görmemizi nasib eylesin...

Hadis-i şerifin açıklamasını yapıyorduk; birisi Kâbe’nin etrafındaki Mescid-i Haram, birisi Peygamber Efendimiz’i Mescid-i Saadeti, üçüncüsü de (*ve’l-mescidi’l-aksà*) Kudüs’teki *Mescid-i Aksâ*... O da Mi’rac’da Peygamber Efendimiz’in gittiği, mübarek, Süleyman AS zamanından, peygamberler tarafından yapılmış güzel bir mescid...

Allah-u Teàlâ Hazretleri, oraları da ziyaret etmeyi bütün kardeşlerimize nasîb eylesin... Oralara işte böyle ziyaretler yapılabildiğinden geliyorlar, ziyaret yapılıyor. Bu mescidlerde namazlar kılınıyor.

c. Mescid-i Nebevî'de Namaz

Peygamber Efendimiz'in mescidinde namaz kılmak nedir:[4]

---

[4] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.398, no:1133; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1012, no:1394; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.147, no:325; Neseî, *Sünen*, c.5, s.213, no:2898; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.450, no:1404; İmam Mâlik (Rivâyet-i Yahya), *Muvatta'*, c.I, s.196, no:462; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.256, no:7475; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.505, no:1625; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.164, no:1588; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.11, s.27, no:6165; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.484, no:4139; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.246, no:10056; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.390, no:3882; Dârimî, *Sünen*, c.1, s.388, no:1420; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.123, no:9142; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.343; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.456, no:530; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.433, no:2950; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.371, no:7622; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.419, no:940; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.119, no:2883; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.12, no:9138; Katâde RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.5, no:16162; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.499, no:1620; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.195, no:1367; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.485, no:4142; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.246, no:10058; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.156, no:2196; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.470, no:398; Abdullah ibn-i Zübeyr RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.156, no:2473; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.322, no:1395; Neseî, *Sünen*, c.IX, s.331, no:2848; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.29, no:4838; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.163, no:5787; Tayâlisî, Müsned, c.I, s.251, no:1826; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.388, no:1419; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.246, no:10057; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.390, no:3880; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.227, no:5510; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IX, s.331, no:2849; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.334, no:26878; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.23, s.424, no:1028; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.24, no:7113; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.121, no:9135; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.390, no:3881; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.IV, s.228, no:2037-31; Meymûne RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.146, no:4691; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.147, no:7516; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.83, no:550; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.177, no:3908; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.288, no:6461; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.80, no:16777; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.132, no:1558; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.335, no:7412; Tayâlisî,

صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هٰذَا ، خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ ، إِلاَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ (خ. ت. حم. عن أبي هريرة)

(*Salâtün fî mescidî hâzâ, hayrun min elfi salâtin fîmâ sivâhu*) "Benim şu mescidimde kılınan bir namaz, başka yerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır, daha sevaplıdır; (*ille'l-mescide'l-harâm*) ancak Mescid-i Haram müstesnâ..." diye bildiriyor.

Buraya gelip de bir vakit namaz kılan, o namazı bin defa kılmış gibi büyük sevap alıyor. Artık günde beş defa namaz kılınca, sekiz gün kalıp kırk vakit namaz kılınca, ne kadar büyük sevaplar aldığını, ne kadar büyük mânevî mükâfatlara erdiğini düşünün!..

Kuds-ü Şerif'teki Mescid-i Aksà'da namaz kılmak da çok sevap... Orada da bir namaz, başka yerde kılınan namaza göre beş yüz misli sevaplı... Allah oralara da ziyareti nasîb etsin...

Tabii şimdi bizi dinleyenlerin içinde hali, vakti, durumu iyi olanlar vardır, olmayanlar vardır. "İşte çocuğumuzu evlendirsek, evimizin borcunu ödesek..." filân diye düşünenler vardır, mâlî durumu müsâit olmayanlar vardır. Onlara da müjdeleyelim; bilenlere tekrar olsun, bilmeyenlere de yeni bir müjde olsun!

Benim bu konuşmamı Türkiye'deki kardeşlerim dinleyebildiği gibi, Avrupa'dan, Almanya'dan, İsveç'ten, Norveç'ten, Danimar-

---

Müsned, c.I, s.128, no:950; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.9, no:3434; Cübeyr ibn-i Mut'im RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.323, no:1396; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.343, no:14735; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.486, no:4147; Tahàvî, *Şerhu Maànî*, c.III, s.127, no:4437; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.184, no:1605; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.112, no:774; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.216, no:1225; Tahàvî, *Şerhu Maànî*, c.III, s.126, no:4420; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.469, no:397; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.235, no: 34819-34822 ve s.257, no:34934; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.27, no:1605; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.3, no:13642-13647; RE. 309/12.

ka'dan, İngiltere'den, Orta Asya'dan, Azerbaycan'dan, Ortadoğu'dan da dinleyebilirler.

Şimdi radyomuzun yansıtıcıları Türkiye'de 206'ya çıkmış elhamdü lillâh... Hem uzaydan yayın yapıyoruz, hem de uzaydan o yayını alıp da, şehirlerde herkes kolayca radyosundan dinleyebilsin diye yansıtma cihazları, yansıtıcılar, naklen yayın istasyonları kuruyoruz. 206'ya çıkmış, muhteşem bir şey... Allah gayret eden, zahmet eden, masraf eden hayır sahiplerinden, kardeşlerimizden razı olsun...

Tabii dinleyiciler bir vaaz dinledikçe, bir ayet dinledikçe, bir sevaplı şey öğrendikçe, bunları yapmaya vesile olanlara Allah büyük mükâfâtlar veriyor. İnşâallah Ak-Televizyonumuz da bölgesel, yöresel televizyon olma durumundan, uluslarası televizyon durumuna gelir. Tabii bunlar mâlî imkânlarla olacak şeyler... İşte kablolu yayın olması, dinleyenlerin abone olması, para vermesi filân gibi şeylerle desteklenmesi lâzım! İnşâallah onlar da olur.

Sevgili kardeşlerim, şunu anlatmak istiyorum: Hacca gelemeyen kardeşlerimiz ne yapacak?.. Böyle ziyafet çekilen yerde güzel yemekleri yiyenleri, camekânın dışından görüp de yutkunanlar gibi yutkunup duracak mı?.. Hayır, onların da mükâfatları var: Eğer bir insan cuma namazı kılınan bir camide namazını cemaatle kılarsa, o zaman evinde yalnız kıldığından elli kat daha fazla sevap alıyor.

Cuma kılınmayan bir mescidde, mahalle mescidinde kılarsa... Mescidlerin ille büyük olması şart değil; beş tane müslüman bir araya geldi mi, meselâ Doğu Anadolu'da mezraa olsa, köy olsa, Karadeniz'de veya Ege'de yayla olsa; beş aile bir yere geldi mi, "Namazı beraber kılacaksınız! Ezanı okuyacaksınız, kamet getireceksiniz, namazı cemaatle kılacaksınız!" diye Peygamber Efendimiz emrediyor:[5]

---

[5] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.445, no:27553; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.340, Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.978, no:20372; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.153, no:20443.

مَا مِنْ خَمْسَةِ أَبْيَاتٍ ، لاَ يُؤَذَّنُ فِيهِمْ بِالصَّلاَةِ ، وَتُقَامُ فِيهِمْ بِالصَّلاَةِ ؛

إِلاَّ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ (حم. طب. عن أبي الدرداء)

RE. 381/5 (*Mâ min hamsetü ebyâtin*) "Hiç bir beş tane ev yoktur ki, (*lâ yüezzenü fîhim bi's-salâh*) içinde namaz için ezan okunmuyor, (*ve tükàmü fîhim bi's-salâh*) namaz için ikàmet getirilmiyor; (*ille'stahveze aleyhimü'ş-şeytàn*) şeytan oraya hàkim olur, şeytan oraya bastırır, gàlip gelir."buyuruyor.

Yâni, "Bir yerde beş müslüman aile varsa, eğer onlar ezan okumazlarsa, kamet getirmezlerse, toplanıp cemaatle namaz kılmazlarsa, şeytan onları esir alır. Şeytan oraları istilâ eder, şeytanın esiri olurlar." buyuruyor. Artık uğursuzluklar, hayırsızlıklar, kavgalar, gürültüler, bereketsizlikler ondan olur.

Onun için mezraa da olsa, yayla da olsa, köy de olsa, oba da olsa, mahalle de olsa; diyelim ki deniz kenarında birkaç kişinin yerleştiği bir yer de olsa, ne yapacaklar?.. Topluca namaz kılacaklar.

Toplu namaz kıldıkları yerde 27 kat sevap, cuma namazı kılınan yerde 50 kat sevap... Kuds-ü Şerif'te Mescid-i Aksà'da kılınan namaz, beş yüz misli... Peygamber Efendimiz'in bu Medine'deki mescidinde kılınan namaz, bin misli... Kâbe-i Müşerrefe'nin karşısında kılınan namaz, yüz bin misli...

"—Kâbe'nin içinde de namaz kılınır mı?.."

Geçtiğimiz seneler size anlatmıştım, tamirat dolayısıyla kapısı açıldığı zaman, içine girmek nasîb olmuştu. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Kâbe-i Müşerrefe'nin içine girmek rahmete girmektir, çıkmak mağfiret olup çıkmaktır."

Bakan kardeşlerimden, milletvekillerinden, ihvânımızdan daha önce girenler vardı. Sonra başka kardeşlerimizden, burada Medine'de oturanlardan, Malatya'da ticaret yapanlardan da girenler oldu. Ne mutlu!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle kat kat büyük mükâfâtları almayı nasîb etsin...

Bir müjde, demek ki camide namaz kılınırsa yirmi yedi kat veya cuma namazı kılınan yerde kılınırsa elli kat... Bir de müttakî bir insanın huşû içinde kıldığı namaz, huşûsuz kılınan namazdan bin kat daha sevap oluyor. Demek ki namazları şuurla kılmak lâzım, sevapları öyle kazanmak lâzım!..

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Hac çok muhteşem, çok mübarek, çok muazzam bir ibadet... Bunu bir doktor arkadaş söyledi. Geçen gün hadis dersi için toplanmıştık. Şöyle yanıma eğildi:

"—Hocam, bu hac çok muazzam bir ibadet!" dedi.

Tabii onlar tıbbî hizmet için geliyorlar, bir taraftan da hac vazifelerini yapıyorlar. Çok muazzam bir ibadet... Hakîkaten her yönüyle yoğun ibretlerin olduğu, hikmetlerin olduğu, çok güzel, insanın tüylerini diken diken eden, çok muhteşem bir ibadet... Allah tabii edeble, helâl malla, şöyle tadını duya duya, huşû ile güzel bir hac yapmayı nasib eylesin... Gafilce, cahilce işler yaptırtmasın...

İnsan burada, Ümmet-i Muhammed'in en seçkin tabakasını görüyor. Niye en seçkin tabakası?.. Çünkü hacca herkes gelemiyor, varlıklılar gelebiliyor, sıhhatliler gelebiliyor, durumu müsâit olanlar gelebiliyor. İslâm alemi burada senede bir, çok muazzam bir toplantı yapmış oluyor. Ne kadar güzel bir toplantı oluyor. İslâm'ın ibadetlerinin hepsinin derin derin anlamları, derin derin güzel hikmetleri var. Yapıldığı zaman da, çok büyük faydalar hasıl oluyor.

Meselâ, hacda kimlerle tanışıyor insan... Meselâ, dün arkadaşlar aldılar getirdiler; Kamerun'dan iki kişi... Kamerun Afrika'da 18 milyon nüfuslu bir ülkeymiş, % 45'i müslümanmış. Güleç yüzlü, derli toplu, iki beyefendi... Birisi tüccarmış, birisi başka özel iş yapıyormuş. Tanıştık, adreslerini aldık, İstanbul'a davet ettik onları... Bir tarif edilmez tanışıklık oluyor.

Haccı biraz da böyle, insan tanıdıklar kazanayım diye yaparsa, Malezya'dan, Endonezya'dan, Pakistan'dan, Afrika'dan, Londra'dan, Kanada'dan, Amerika'dan, Güney Amerika'dan pek çok kimseyle tanışabilir.

Dünyanın her yerindeki müslümanlar zengin oldu mu, Allah bize emretti diye;

وَ لِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً (آل عمران:٩٧)

(*Ve li'llâhi alen nâsi hıccü'l-beyti meni'stetàa ileyhi sebîlâ.*) [Yoluna gücü yetenlerin o evi haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.] (Âl-i İmran, 3/97) Allah, gücü yeten herkesin haccetmesini emrediyor Kur'an'da diye, geliyorlar buralara... Onlarla tanışıklık oluyor. Çok güzel... Yâni biraz da böyle farz haccı yapan insanlar buraya geldikleri zaman, ellerine adresleri yazabilecekleri defterleri alsınlar, muhtelif ülkelerden insanlar tanısınlar. Onları çağırsınlar, onların ülkelerinde ziyaretlerine gitsinler.

Böylece İslâm aleminin enginliği, İslâm kardeşliğinin güzelliği, müslümanların kardeş olmasının sonucu ortaya çıksın! Birbirleriyle ticaret yapsınlar, ziyaret yapsınlar, iş yapsınlar... Evlilikler, akrabalıklar kursunlar, çalışsınlar!..

d. Avustralya ve İnsan hakları

Benim bu gezilerimde, Avrupa ülkelerini, Amerika'yı gördüm, Avustralya'yı gördüm; Avustralya'nın yakınında Endonezya'yı da gördüm. Hani "Yiğidi öldür ama, hakkını ver!" derler, doğruyu söylemek lâzım: Batı ülkeleri halklarına çok hizmet etmiş, halka hizmet son derecede yüksek durumda...

Avustralya'da meselâ, Türkiye'nin on misli büyüklükte bir ülkede, üçte bir kadar nüfus var. Yâni, otuz misli fark var arada, ama bütün yollar asfalt, her taraf güzel... Çok güzel bir yaşam imkânı var. Hiç bir kasabada insan sıkıntı çekmiyor. Kasabaya gittiğin zaman, kasabanın girişinde, çıkışında bir umûmî bahçe, park yapmışlar. Orada abdest alma yerleri, yüznumaralar, oturma yerleri, masalar, çocuklar için çocuk bahçesi vs. olduğundan, Avustralya'da binlerce kilometre seyahat yapıyoruz, her yerde rahatız.

Amerika'dan bile daha gelişmiş gördüm ben Avustralya'yı ve baktım ki halka çok hizmet var... Bu halka hizmet eden toplumsal kuruluşları inceledim; çoğu dine dayalı, kiliseye dayalı kuruluşlar ve harıl harıl çalışıyorlar. Çok güzel hizmetler koymuşlar; okullar,

kolejler, parklar, bahçeler... Her yerde hizmeti görüyorsunuz. Tabela koymuşlar, kimin yaptığını okuyorsunuz.

Avrupa ülkeleri dindarlara çok önem veriyor, dînî teşkilâtlara çok önem veriyor. Çalışan insanların maaşından kiliseye %7 kadar para kesiyor. Yâni, kilise bağış almasa bile, çalışanlardan kesilen paraları alınca çok imkânları oluyor.

Meselâ, Avustralya'da bakıyoruz, kırsal bir alan, oturuma açılmış, yeni mahalle kurulacak... Mahallenin en güzel parseli, köşebaşı kiliseye verilmiş. Kilise orada hemen bir güzel, modern, yeni bir bina yapıyor, ibadet yapılsın diye...

Bu Avrupalılar, Amerikalılar hakkında meselâ, İngiltere'de okuyan bir profesör dostumuz bana:

"—Bunların çoğu ateisttir." demişti.

Bunlar ateist bile olsalar dine hürmet ediyorlar, dînî teşkilâtlarla ilişkilerini devam ettiriyorlar. Dînî teşkilâtlar da bunlara hizmet götürüyor, akşamları kiliseler ışıl ışıl... Düğünler orada oluyor, toplantılar orada oluyor, resepsiyonlar, kabuller, kokteyller orada oluyor... Bahçeleri ışıl ışıl, herkes giyimli, lüks arabalar gelmiş, bahçeyi doldurmuş. Yâni, toplumun nabzı ellerinde ve toplumu güzel şeylere yönlendiriyorlar.

Ülke tertemiz, pırıl pırıl ve her türlü hizmet var. Tıbbî hizmetler sağlanmış. Hiç kimse yokluk çekmiyor, sıkıntı çekmiyor; et var, süt var... En ucuz şey süt... En kıymetli malzemeler çok ucuz... Bizim Türkiye'de iyisini bulayım diye insanın geze geze yorulduğu şeyler, burada çok basit, kolay elde edilen gıdalar haline gelmiş.

Hiç kimse aç değil, açık değil... Aça, açığa devlet maaş veriyor, yemek veriyor. Hattâ arkadaşın annesi babası ihtiyar... İhtiyar ama, çalışıyor, geziyor, bahçede iş yapabiliyor, dinç yâni... O anlattı:

"—Hocam, benim annemin babamın ayak tırnaklarını, ihtiyarlar güzel kesemezler diye, devletin görevlileri geliyor, arabaya bindiriyorlar, alıp götürüyorlar; ayak tırnaklarını onlar kesiyorlar." dedi.

Hizmete bakın!.. Bunlar ayak tırnaklarını iyi kesemezler diye, belki derin keserler, belki kanatırlar diye onu dahi yapıyorlar.

Yolda bir kaza olsa, hemen helikopter geliyor, hemen hizmete koşuyorlar. Gönüllü dînî teşkilatlar harıl harıl çalışıyor. Şunu anlıyorum ve şunu anlatmak istiyorum, belirtmek istiyorum; ilgililerin de duymasını, bilmesini istiyorum:

İnsanlar dinsiz olamadığı için, dînî duygudan mahrum olduğu zaman çok fenâ oluyor; hayvan gibi oluyor, haydut oluyor, eşkıya oluyor, cânî oluyor... Ondan çok korkuyorlar batılılar; insanlara dînî duygu vermeğe, sevgi vermeğe gayret ediyorlar. Sevgi de dînî eğitimle oluyor, ruh eğitimiyle oluyor. Onun için dînî eğitime çok önem veriyorlar.

Şimdi meselâ bizde, ben hayretler içinde kalıyorum uzaktan böyle gazetelerden, haberlerden duydukça... Başörtüsü mesele oluyor, sakal mesele oluyor. Almanya da bakan sakallı, general sakallı, polis sakallı, postane müdürü sakallı, öğrenciler sakallı... Kimse kimseye bir şey demiyor, bir serbestlik var. Ne olacak?..

Bizde, başörtüsü bir partinin simgesiymiş, sakal yobazlıkmış... O zaman batılıların hepsi yobaz... Sakallılar orada daha fazla... Sanatçılar sakallı, filozoflar sakallı, profesörler sakallı, hür insanlar sakallı, üniversite öğrencileri, hocaları sakallı... Bu biraz da şunu göstermiş oluyor:

"—Ben o kadar çalışıyorum ki, artık tıraş olmağa vakit bile kalmıyor."

Bir de takmıyorlar, "Beğenen beğensin, beğenmeyen beğenmesin, benim zevkim bu!" diyorlar, istedikleri gibi giyiniyorlar. Meselâ ben Avustralya'da hayret ettim, zengin adam, en lüks arabadan iniyor, karısıyla beraber çıplak ayakla süpermarkete giriyor.

"—Bunlar ayak sıhhati için bunu uygun görüyorlar, bunu seviyorlar." diyorlar.

Kimse de ayıplamıyor. Eğer sıhhate, akla, mantığa uygunsa, kimse ayıplamıyor. Akla mantığa demeyelim, çünkü onlar inançları akıl ve mantıkla ölçmüyorlar; bir olgu olarak kabul ediyorlar. Bir de tabii münakaşa edilir, o inanır, o inanmaz; o münakaşaya da hiç girmiyorlar.

Meselâ Avustralya, *multi-cultural* bir ülke olduğunu ilan ediyor. Yâni, "Biz her türlü inancı, kültürü içimizde yaşatabilecek bir hürriyet ortamı tesis etmek istiyoruz." diyorlar. Hindular var, sihler var, brahmanlar var, budistler var, müslümanlar var, hristiyanlar var, yahudiler var... Sırpların kiliseleri var, yahudilerin havraları var, masonların masonik tempılları, locaları orada duruyor, Lions klüplerin binası burada duruyor... vs.

Herkese serbestlik vermiş, birisi ötekisine baskı yapamıyor. Hattâ, koca karısına baskı yapamıyor. Koca karısına baskı yaptığı zaman, polis geliyor, kocayı tehdit ediyor: "Bir daha bu olay olursa, seni hapse atarım!'" diyor. Yâni, adam karısına kaldırıp bir tokat vuramıyor.

Ben hayretler içinde kalıyorum; güzel şeylerin hepsi bizim İslâm ülkelerinde olması gerekirken; zorbalık, rüşvet hiç olmaması gerekirken; zulüm haksızlık, müsamahasızlık, baskı olmaması gerekirken; onlar bunları sağlamışlar.

Eskiden yıkanmazlarmış, vaftiz suyunun bereketi kaçmasın diye silinirlermiş, yıkanmamayı hüner sayarlarmış. Şimdi her gün yıkanıyorlar.

Avustralya gibi yağışı çok az olan bir ülkede, suyun damlasını kaybetmiyorlar. Her tarlada bir baraj var, bir gölet var. Barajlardan sular toplanıyor; her yerde şırıl şırıl sular akıyor, her gün, istediğin kadar duş yap...

Hattâ demin bahsettiğim parklarda, bahçelerde yüznumaralar var; kadın yüznumarası, erkek yüznumarası... Bir de sakatlar için, tekerlekli arabası olanlar için yüznumaralar koymak mecburî... Hepsinde var. Tekerlekli arabası ile içeri girecek, özel klozetine oturacak... Oradan tutunup kalkması için, yukarıdan inen zincirler vs. var.

Anneler bebeklerin altlarını temizlesin diye, çocuk bakım odası diye yerler yapmışlar. Duş yerleri yapmışlar. Meselâ, Mildura şehrine gidiyorduk, yolda bir kasabada durduk. Bir parkta abdest aldık, ağaçların altında cemaatle namazımızı kıldık. Çimenlerin üstünde yan geldik yattık. Öbür taraftan şoförler de geldiler, sıcakta araba sürüyorlar. Girdiler duş yaptılar, tazelendiler, yemek yediler, tırlarına bindiler, gittiler. Yâni parasız duş imkânı var.

Şehirlerde kızartma yapsınlar diye parklara ocaklar koymuşlar. Bedava, elektrik parasını belediye veriyor. Düğmesine basıyorsunuz, kızartıyorsunuz, yemeğinizi yiyorsunuz, gidiyorsunuz. Yâni, orada halka hizmet, halkı mutlu etmek, halkın takdirini kazanmak, halka bir hizmet götürmek çok önemli olmuş. Biz de halka zulüm düşünülüyor, yasakçılık düşünülüyor. Şu şöyle olmasın, bu böyle olmasın... Başını örtmesin, açsın!.. Sakalını kessin, bıyığını kessin!..

Şimdi bizim Alevî vatandaşlar, kardeşler meselâ bıyığa çok önem verirler. Bıyık kesilmesi, onlara bayağı bir hakaret gibi bir şey olur. O da onların bir görüşleri, bıyığa karşı özel bir düşünceleri var. E niye üzelim insanları?.. Hür tutmak, sevindirmek, duasını almak, teşekkürünü kazanmak, mutlu etmek varken niye üzelim, niye yapılıyor bunlar; anlaşılmıyor.

e. Hakkı Tavsiye Etmek

Allah-u Teàlâ Hazretleri bu hac ibadetini koymuş. Bu hac ibadeti ne oluyor?.. Dünyanın her yerinden gelen insanlar, dünyanın her yerinden gelen insanları tanıyor. Çeşitli giyimler, çeşitli diller, renkler, tavırlar... hepsini tanıyorsunuz, bir görgü oluyor. Hacı kardeşlere, amcalara, teyzelere sorun; bakın ne güzel izlenimleri olmuştur buradaki seyahatlerinde...

Çok büyük bir görgü birikimi oluyor, ilerleme oluyor. İnşâallah bizde de güzel duygular, güzel anlayışlar gelişir. Bu muhteşem ibadet halkımızı mutlu etmek için, bütün insanlara barışı, mutluluğu götürmek için, doğruyu, güzeli götürmek için çalışmalara vesile olur inşâallah... İnsanların kabuklarını yırtmasına, başlarını şöyle karanlıklardan çıkartıp aydınlıklara yükseltmesine vesile olur.

Hacı kardeşlerimiz bu gördüklerini, izlenimlerini, Türkiye'de bunları görmeyen dostlarına da anlatsınlar. Bütün hacı kardeşlerimden de rica ediyorum; tabii burada Allah'a söz vermiş oldular. Hacerü'l-Esved'i öpmek, el sürmek, "İyi müslüman olacağız, iyi işler yapacağız!" diye Allah'a söz vermek, Allah'la musafaha etmek, anlaşma yapmak mânâsına geliyor.

Sevgili dinleyiciler! Bundan sonra en güzel işleri yapmağa gayret edin! Çünkü ölümlü dünyada yaşıyoruz, "Yiğit ölür, şan kalır." derler; insanın arkasında güzel eserler kalmalı, hayır hasenat kalmalı!.. Güzel şeyler yapın, ülkemizi güzelleştirelim! Güzellik yarışında, ülkeye hizmetin güzel olmasında, her şeyin güzel olmasında inşâallah öbür ülkeleri geçelim!

Benim eskiden beri itirazım var; "Batı medeniyetine yetişmek" filân dedikçe ilgililer, ben hiç kabul etmem o sözü... Ne demek yetişmek; biz geçeceğiz, onlardan üstün olacağız, onlardan daha ileriye gideceğiz, birincilik için koşacağız.

Onlara yetişmek... En arkadan geliyoruz da yetişeceğiz. Ne demek?.. Biz ileri bir millet idik, ama birtakım şeyler oldu. Olur, bazan sel felâketi olur, bazan zelzele olur, bir şehir yıkılır da yeniden yapılır. Meselâ Almanya, İkinci Cihan Harbi'nde baştan başa bomba yağmuru ile yıkılmıştı, şimdi ne güzel bir ülke oldu. Avustralya'nın elli yıl önceki resimleri ile şimdiki resimleri tanınmayacak kadar farklı; çok güzel bir ülke oldu.

Bu bir yarıştır. Sevgili dinleyiciler, inşâallah bu güzellik ve hizmet yarışında en güzel şeyleri yapmak ve en güzel hizmeti vermek konusunda herkesi uyaralım! Kendimiz de eğer bir hizmet yapma yerinde isek, hizmeti güzel yapmağa, halkımızı mutlu edecek şeyler yapmağa gayret edelim!..

Haksızlıkları, baskıları da engellemek ve onlara da nasihat edip, bu yanlış yolu bırakmalarını, çağdışılığı bırakmalarını öğretmek durumundayız. Onlara da nasihat edelim! Biliyorsunuz nasihat etmek de sevap:

وَالْعَصْرِ . إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ . إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ (العصر:١-٣)

(*Ve'l-asri inne'l-insâne lefî husrin. İlle'llezîne âmenû ve amilü's-sàlihàti ve tevâsav bi'l-hakkı ve tevâsav bi's-sabr.*) [Asra yemin olsun ki, insan çalışmalarında gerçekten ziyan içindedir. Ancak iman edip sàlih ameller işleyenler ve birbirlerine hakkı ve sabrı

tavsiye edenler hariçtir, onlar ziyandan kurtulmuşlardır.] (Asr, 103/1-3) buyruluyor.

Müslüman iman edecek, sàlih ameller işleyecek, güzel işler yapacak, hakkı ve sabrı tavsiye edecek! Haksızlık oldu mu, haksızlığın karşısına çıkacak; "Bu yanlıştır kardeşim! Hangi çağda yaşıyorsun?.. Bu yaptığınız Afrika ormanlarında bile olmayan bir şey, yapmayın bunu!.." diyecek

Sabrı tavsiye edecek; "Kızmayın, sabırsızlık göstermeyin; işlerinizi tatlılıkla, işlerinizi kardeşçe çözün!" diyecek. Güzel işleri yapmak da yorgunlukla olduğundan, onların yapılmasındaki yorgunluklara sabretmek, meşakkatlere göğüs germek mânâsına da alınabilir; böyle yapmak lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi en güzel müslüman eylesin... En güzel yaşamlarla, uzun ömürlerle yaşamağa muvaffak eylesin, uzun ömürler versin... Güzel işler yapmağa muvaffak eylesin...

Huzuruna bu hacı amcanın koma halindeyken dediği gibi, "Hoş geldin!" diyerek, ràdıyeten merdıyyeten, ahirete sevgili kulu olarak gitmeyi, cennetiyle, cemâliyle müşerref olmayı Allah nasîb etsin...

Böyle Peygamber Efendimiz'in mescidini, şehrini, Medine-i Münevvere'sini, kabr-i saadetini ziyaret ettiğimiz gibi, ahirette de ona komşu olmayı nasib etsin... Cennetiyle, cemâliyle cümlenizi, cümlemizi müşerref eylesin... Rıdvân-ı ekberine vâsıl eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Cumalarınız mübarek olsun, her iş gönlünüzce ve güzel olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

17. 04. 1998 - Medine

2. EN CÖMERT VE EN HAYIRLI KİMSELER

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Cidde'den hitab ediyorum. Hacı kardeşlerimiz, dünyanın dört bir yerinden hacca gelmiş olanlar umrelerini, haclarını yaptılar. Bir kısmı ülkelerine döndü, bir kısmı Medine-i Münevvere'ye, Peygamber Efendimiz'in Mescid-i Saadeti'ni ziyarete gittiler. Onlar da yavaş yavaş ülkelerine dönüyorlar.

Allah ibadetlerini kabul eylesin, tekrarını nasîb eylesin... Hiç hac, umre yapmamış olanlara bu güzel ibadeti, bu ibretli, bu haşmetli, bu muazzam, bu muhteşem ibadeti yapmayı, bu mânevî güzellikleri yerinde görmeyi nasîb eylesin...

a. En Cömert Allah'tır

Bugün cuma konuşmama Enes RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerifle başlıyorum. Doğrusu kitabın sayfalarını "*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*" deyip kur'a ile açtık, ne çıkacak diye... Bunlar çıktı. Herhalde bunların çıkmasında da hikmetler olabilir. Peygamber SAS buyuruyor ki:[6]

أَلاَ أُخْبِرُكُمْ عَنِ الْأَجْوَدِ : اَلْأَجْوَدُ اللهُ ، اَلْأَجْوَدُ اللهُ ، اَلْأَجْوَدُ اللهُ !

وَ أَنَا أَجْوَدُ وَلَدِ آدَمَ ، وَأَجْوَدُهُمْ مِنْ بَعْدِي : رَجُلٌ عَلِمَ عِلْماً فَنَشَرَ

عِلْمَهُ ، يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أُمَّةً وَحْدَهُ ؛ وَرَجُلٌ جَادَ بِنَفْسِهِ فِي سَبِيلِ

---

[6] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.176, no:2790; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.357, no:189; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.301, no:1007; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.281, no:1767; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.130, no:453; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.267, no:28771; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.406, no:760; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.446, no:4464.

اللّٰهِ ، حَتَّى يُقْتَلَ (ع. هب. عن أنس)

RE. 163/5 (*Elâ uhbiruküm ani'l-ecvedi el-ecvedu'llàh, el-ecvedu'llàh, el-ecvedu'llàh, ve ene ecvedü veledi âdem, ve ecvedühüm min ba'dî racülün alime ilmen feneşera ilmehû yüb'asü yevme'l-kıyâmeti ümmeten vahdehû, ve racülün câde bi-nefsihî fî sebîli'llâh, hattâ yuktel.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

(*Elâ uhbiruküm*) "Ben size haber vereyim mi?" mânâsına da tercüme edilebilir Türkçe'ye; veyahut, "Dikkatli olun, mütenebbih olun, tüm dikkatlerinizi toplayın, size bir şey haber veriyorum!" mânâsına da gelebilir. Efendimiz konuşmanın önemini başından anlayıp, pür-dikkat dinlesinler diye, bazen böyle başlardı sözlerine... "Bakın dikkat edin, gözünüzü açın, size bir şey haber veriyorum!"

(*Elâ uhbiruküm ani'l-ecved*) "En cömert kimdir, size onu haber vereyim mi?" Yahut da, "Dikkat edin, size en cömert olanı haber veriyorum!" mânâsına gelebilir. Tabii, arkasından o soru veya ikaz edatının kullanılmasıyla bir uyarı cümlesinden sonra, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki: (*El-ecvedu'llàh*) "En cömert olan Allah'tır!" Bu sözü üç defa tekrar buyuruyor.

El-ecved mübtedâ, *Allah* haber oluyor. Allah'ın ilk elifi hemze-i vasl olduğundan, "*El-ecvedu'llàh*" demek lâzım! Yahut da, "*El-ecved, allàh*" diye okumak mümkün olabilir. Üç defa söylemesi, herkesin iyice anlaması için...

En cömert olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'dir. Allah-u Teàlâ Hazretleri lütfuyla, keremiyle biz kullarına neler ihsân ediyor, neler ikrâm ediyor, neler bahşediyor, neler lütfediyor... Neler neler, saymakla bitiremeyeceğimiz kadar nimetler; hem de aynı anda, sayılamayacak kadar çok nimetlerin hepsini birden bahşediyor.

Her anlık hayatımız, onun sayısız nimetlerinin bileşkesi... Yaşamamız, ayakta durmamız, aklımızın çalışması, gözümüzün görmesi, kulağımızın duyması, dilimizin söylemesi, elimizin tutması... Felç olmamak, kör olmamak, sağır olmamak, sıhhatli

olmak, ayakta durabilmek, aklı yerinde olmak... Yemekler, içecekler, ağaçlar, çiçekler, meyvalar, temiz hava, oksijen... Her şey nimet, Allah'ın cömertliği... Bu kadar şeyi bahşeden Rabbimiz, alemlerin rabbi, her şeyin sahibi ve rabbi Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Tabii en cömert o olunca, cömertliğini bahşettiği, tevcih ettiği biz kullarının da en çok hamdeden kullar olması gerekir. Onun için Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne ben dua ediyorum, diyorum ki:

"—Yâ Rabbi beni *hammâdîn*'den eyle; çok hamd edicilerden, çok hamd eden kullarından eyle!.. Yâni, bir defa *El-hamdü li'llâh* filân diyenlerden değil de, bu lütufları her görüşte, her sezişte, her düşünüşte çok çok hamd edenlerden eyle!" diyorum.

Ahirette de zaten en yüksek makamda olacak olan insanlar, hamdi en çok olanlar olacakmış. Allah'ın bize lütfettiği çeşitli, sayısız, sonsuz, kesintisiz, dâimî nimetlerine hamd ü senâlar olsun... En cömert o!.. Biz de el-hamdü lillâh onun kuluyuz, kulluğu bizim için en büyük şeref... Onun bizim Rabbimiz olması, bizim için ne kadar izzet, ne kadar devlet, ne kadar saadet, ne kadar büyük lütuf!..

El-hamdü lillâh en cömert olan, Erhamü'r-râhimîn olan, en merhametli olan Mevlâ'nın kulluğunu biliyoruz ve ona şirk koşmadan, küfre düşmeden, İslâm dini üzere, onun razı olduğu, kabul ettiği, doğru, dejenere olmamış inanç sistemi üzere ona ibadet ediyoruz; ne kadar güzel!.. Puta tapmıyoruz, haça tapmıyoruz, bâtıla tapmıyoruz, ağaca tapmıyoruz, birtakım mahlûklara tapmıyoruz, aya güneşe tapmıyoruz; yeri göğü yaratan, bizi yaratan alemlerin Rabbine ibadet ediyoruz; ne kadar güzel!..

b. Ademoğullarının En Cömerdi

Sonra buyurmuş ki Efendimiz bu hadis-i şerifinin devamında:

وَ أَنَا أَجْوَدُ وَلَدِ آدَمَ ،

(*Ve ene ecvedü veledi àdem*) "Ademoğullarının en cömerdi de benim!"

Peygamber Efendimiz SAS, Allah'ın çok büyük lütuflarına mazhar bir kimse... Çok olağanüstü, çok yüce bir şahsiyet... Kendisi çok mütevazi, fakat Allah-u Teàlâ Hazretleri emrettiği için, doğruyu söylemesi gerektiğinden, doğru olan evsafını, güzel olan evsafını söylerdi. Ben şöyleyim, ben buyum diye sordukları zaman cevabını verirdi; "Allah beni böyle yaptı, ama öğünmek yok!" derdi. Gerçeği söylemek babından bildiriyor.

Gerçekten Peygamber SAS Efendimiz, son derece cömert bir insandı, eşi görülmemiş bir insandı. Zâten Ademoğullarının en cömerdiyim demesi gösteriyor ama, Peygamber SAS Efendimiz'in hayatını incelediğimiz zaman, onun hayatındaki bağışlarını, lütuflarını okudukça, duydukça hayretler içinde kalıyoruz.

Meselâ; birisi yeni bir güzel kaftan yaptırmış, elbise yaptırmış, Rasûlüllah Efendimiz'e getiriyor, takdim ediyor. Giyiyor Peygamber Efendimiz... Tabii kendisi güzel, elbise de çok güzel; çok yakışıyor.

Derken sahabeden birisi geliyor:

"—Yâ Rasûlallah, bu elbiseyi bana versene!.." diyor.

Çıkartıp veriyor. Hattâ ayıplıyorlar ötekiler:

"—Yâhu, Efendimiz'e hediye edilmiş, biraz giyseydi ya; hemen böyle neden istedin?.."

O boynunu büküyor:

"—Ben öldüğüm zaman, kabrime beni bununla koysunlar da, şefaate ereyim, azaba uğramayayım dedim." diyor.

Bir keresinde bir kabileden gelmiş olan bir bedevî, çöl köylüsü zekât koyunlarını görmüş:

"—Aman, ne kadar besili, ne kadar güzel koyunlar!" demiş.

Peygamber Efendimiz SAS sormuş:

"—Çok mu beğendin?.." demiş.

"—Evet yâ Rasûlallah, bunlar çok güzel koyunlar!.."

"—Çok beğendiysen, al hepsini!.." demiş.

"—Hepsini mi yâ Rasûlallah?.."

"—Evet, hepsini..."

Bütün sürüyü almış, kabilesine götürmüş. Kabilesinden sabahleyin yoksul çıkan bir insan, akşamleyin bir sürüyü önüne katıp gelince, herkes hayretler içinde kalmış. Demişler ki:

"—Nasıl oldu böyle, bu kadar sürüye nasıl sahib oldun?"

"—Allah'ın Rasûlü Muhammed-i Mustafâ verdi. O verince, fakir olmaktan korkmayan bir insanın verişiyle veriyor." demiş.

Burada, esrâr-ı ilâhîden bir ilâhi sır daha ortaya çıkıyor ki: Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne imanı en kuvvetli olan, en cömert olur. Çünkü cömertlik yaptıkça, yerine Allah'ın daha fazlasını vereceğini bilir. İmanının gereği olarak cimrilik yapmaz, elini kapatmaz, Allah için verir. Allah için verdikçe de, Allah-u Teàlâ Hazretleri ona daha çok verir. Bu bir ilâhî sırdır, bilen bilir. Bilmeyen cimrilik yapar. Cimrilik yaptığı mala da, sağdan soldan telef gelir.

Peygamber Efendimiz bildiriyor ki:[7]

---

[7] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.522, *Zekât* 30/26, no:1374; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.700, *Zekât* 12/17, no:1010; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.423, no:10827; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.187, no:7605; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.375, no:9178;

مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ، إِلاَّ مَلَكَانِ يَنْزِلاَنِ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا:

اَللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا! وَ يَقُولُ الْآخَرُ: اَللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا!

(خ. م. عن أبي هريرة)

ME. 1079 (*Mâ min yevmin yusbihu'l-ibâdü fîhi illâ melekâni yenzilân*) "Allah'ın vazifelendirdiği iki melek vardır, insanların geçirdiği her sabah inerler. (*Feyekùlü ehadühümâ*) Birisi der ki: (*Allàhümme a'ti münfikan halefâ.*) 'Yâ Rabbi cömertlik yapana verdiğinden fazlasını ihsan eyle, daha çoğalsın malı...'

(*Ve yekùlü'l-âhar*) "Diğeri de: (*A'llàhümme a'ti mümsiken telefâ.*) 'Yâ Rabbi, cimrilik yapanın da malını telef et! Cimrilik yaptı malım azalmasın diye ama, sen onu azalt!' diye dua eder." Tabii, Allah da öyle yapar. O bakımdan cimrilik iyi değil, cömertlik iyi...

İşte bu misallerde de görüldüğü gibi, Efendimiz her şeyini verirdi ashabına... Yanına ne gelirse, yığınla altın gelse, bir sofranın üstüne döktürürdü, avuç avuç dağıtırdı. Toplumuna hizmet olsun diye, ikram olsun diye etrafındaki o fukarâ-i sàbirîne, ashâb-ı kirâma dağıtırdı. Sabah geleni akşama yanında tutmazdı, akşama kadar bitirirdi. Akşam geleni sabaha yanında çıkartmazdı, geceleyin dağıtırdı. Yarının endişesini taşımadığını,

---

Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.190; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.482, no:2498; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.51, no:6161; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.124, no:3333; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.203, no:5083; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.396, no:10730; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.197, no:21769; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.121, no:3329; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.233, no:3412; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.100, no:207; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.604, no:8679; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.483, no:2499; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.573, no:16121; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:549; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.308, no:20829.

yarının rızkını da Allah'ın kendisine vereceğine kànî olduğunu gösterirdi.

Demek ki, en cömert Allah-u Teàlâ Hazretleri'dir, şeksiz şüphesiz öyledir. Ondan sonra Ademoğullarının, Hazret-i Adem'in neslinden türemiş olan şu insan cinsinin en cömerdi de, *Eşrefü'l-mahlûkàt* olan, *Ekremü'r-rusûl* olan, *Eşrefü'l-mürselîn* olan Peygamber Efendimiz'dir.

İkinci sözü bu Peygamber Efendimiz'in.

c. İnsanların Cömerdi Alimler

Üçüncüsü:

وَأَجْوَدُهُمْ مِنْ بَعْدِي: رَجُلٌ عَلِمَ عِلْماً فَنَشَرَ عِلْمَهُ ، يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أُمَّةً وَحْدَهُ ؛

(*Ve ecvedühüm min ba'dî*) "Ademoğullarının, insan cinsinin benden sonra en cömerdi kimdir?.. (*Racülün alime ilmen ve neşera ilmehû*) Bir adamdır ki, ilimleri öğrendi ve öğrendiği ilimleri halka yaydı, öğretti. (*Yüb'asü yevme'l-kıyâmeti ümmeten vahdehû*) O kadar kıymetlidir ki, kıyâmet günü ba'sü ba'de'l-mevt olduğu zaman, kabrinden kalktığı zaman, o kimse başlı başına bir ümmet olarak ba'solunur. Yâni çok özel bir kişilik, çok değerli bir kişilik... Özel muamele yapılır, yığınların içinde itişe kakışa değil, özel bir ümmet olarak ba'solunur." diyor.

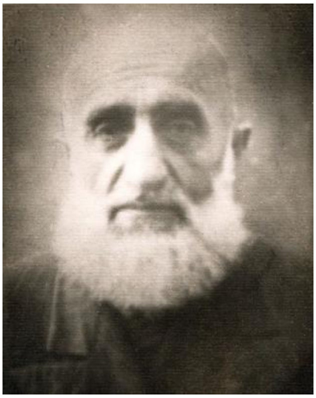
Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri onlardan eylesin... Sizleri de, yetiştirdiğiniz çocukları da böyle alimlerden eylesin... Yâni İslâm'ı bilen, İslâm'ı öğreten, İslâm'ı öğretmek için her türlü gayreti gösteren; gece gündüz demeyip İslâmî ilimleri, hadisi, tefsiri, fıkhı, kelâmı, akàidi, miras hukukunu ve sâireyi öğretmek lâzım! İsteyenlerden ilmi esirgememek lâzım!..

Allah rahmet eylesin, Fatih Camii'nde çok mücahid, çok değerli bir Husrev Hoca[8] vardı. O mübarek gece gündüz ilim

---

[8] Muhammed Hüsrev Aydınlar (1884-1953): Bugünkü Makedonya'da bulunan Struga iline bağlı Labunişta köyünde doğdu. Arnavut asıllı bir aileye

neşrederdi. İslâmî ilimlerin okutulmadığı, yasak olduğu, imam-hatip okullarının olmadığı muhataralı devrede okuturdu. Onu anlatanlar diyorlar ki:

Mübareğe bir grup öğrenci gelmiş, demişler ki:

"—Hocam biz de ilim öğrenmek istiyoruz ama, işte ailevî durumumuzdan dolayı, iş durumumuzdan dolayı hiç vaktimiz müsait değil; ancak geceleyin seher vaktinde gelebiliriz. Gelelim mi?.."

"— Buyurun gelin!" demiş.

Yâni sabahtan akşama kadar ilim öğretiyor, geceleyin uyku uyuyacak. O zaman ötekiler öğrenmek istiyorlar, başka zamanları yok. Onlara da gelin diye buyurduğunu anlatırlar.

Çok kimseleri yetiştirmiş, herkes memnun... Hattâ siyâsîlerden de onun meclislerine gidip ondan ilim öğrenen insanlar var; biliyoruz isimlerini... Bir de Diyanet İşleri Başkanlığı'nda yüksek derecelere çıkmış bir tanıdığımız vardı [Yaşar Tunagür], o anlattı:

---

mensup olup, babası Nûman Efendi'dir. İlköğrenimini köyünde tamamladıktan sonra Ohri'de ve Tiran'da bir buçuk yıl kadar ders okudu. 1910 yılında İstanbul'a giderek Karagümrük'teki Üçbaş Medresesi'ne yerleşti. Rebîî Molla, Kastamonulu Ahmed Efendi, Tavaslı Hâfız Hasan ve İzmirli İsmail Hakkı gibi hocalardan ders gördü. Ardından Süleymaniye Medresesi'ne kaydoldu ve 1919 yılında tefsir ve hadis şubesinden mezun oldu. Daha sonra hem dersiâmlığa hem de İbtidâ-i Hâric Medresesi Arapça hocalığına tayin edildi.

Hüsrev Hoca, Cumhuriyet'ten sonra medreselerin kapatılması ve dersiâmlığın kaldırılması üzerine fahrî olarak hizmetlerine devam etti. Ancak yapılan baskılar üzerine yurt dışına çıktı ve Medine'ye yerleşti (1936); fakat ailesinin sağlık durumu sebebiyle bir yıl sonra İstanbul'a döndü. Burada bütün baskılara rağmen ders vermeyi sürdürdü.

İlimle mücehhezdi. Dört mezhebin fıkhını hepsini de iyi bilirdi. Hadiste de otoriteydi. Çok güzel Arapça bilirdi. Hocapaşa ve Camialtı camilerinde zaman zaman hutbe okuyan Hüsrev Hoca'nın din eğitimini sürdürme ve doğru bildiklerini söyleme konusundaki salâbeti ve kararlılığı menkıbeler halinde anlatılmaktadır. İstanbul İmam-Hatip Okulu'nun açılışından itibaren iki yıl kadar burada meslek dersleri okuttu. 23 Nisan 1953'te İstanbul'da vefat etti. Mezarı Edirnekapı Sakızağacı Kabristanı'ndadır.

“—Müteşeyyihlere, şeyhlik taslayanlara kızardı Husrev Hoca ama, beni elimden tuttu, dergâha getirdi, hocalarımıza teslim etti.” diyor. Bu da, sahte ile hakîkîyi iyi ayırdığını gösteriyor.

Demek ki, Peygamber Efendimiz’den sonra insanların en cömerdi kimmiş?.. İslâmî ilimleri güzelce öğrendikten sonra, o ilmi insanlar arasında yaymaya çalışan kişiymiş. Kıyamet günü de tek başına bir ümmet olarak haşrolunacakmış. Ne kadar güzel!

Aziz ve sevgili dinleyiciler! Biz kendimiz eğer ilimde bu kadar bir paye elde edemediysek, çocuklarımızı öyle yetiştirmeğe çalışalım!

Din hürriyetinin en önemli unsurlarından, tezâhürlerinden, en belirgin özelliklerinden birisi, dînî ilimlerin yayılmasının, öğretilmesinin serbest olmasıdır. İsteyen hocalar öğretebilir, isteyen dinleyebilir.

Bakın, geçtiğimiz yaz aylarında Amerikan yönetimi bir genelge yayınladı. Ben Amerika’ya gittiğim zamanki konuşmalarımda da size aktarmıştım. “Herkes dînî inancında hürdür, serbesttir. Bu inancını takip edebilir, inancına göre giyinebilir, başını örtebilir, sakal bırakabilir. Masasının üstünde dînî kitabını, Kur’an-ı Kerim’i bulundurabilir. Dînî kitabını başkalarına telkin edebilir. Meselâ, ‘İslâm iyidir, gelin müslüman olun!’ dese suç olmaz, çünkü onun hakkıdır. Doğru bildiği bir şeyi başkasına da anlatma hakkı vardır.” diye Amerika’da kanun çıktı.

Ben de Amerika’ya gittiğimde arkadaşlara dedim ki: “Biz bunu gazetelerden okuduk. Şunun İngilizce’sini resmî damgalı, mühürlü, antentli, başlıklı kâğıdıyla bize temin edin de, dergilerimizde neşredelim! Herkes hakikat olduğunu, başkan Clinton’un imzasıyla gerçek bir belge olduğunu anlasın!” diye arkadaşlarımıza söylemiştim. İnşâallah onlar da getirirler.

Demek ki en cömert Allah’tır. Ademoğullarının en cömerdi Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS’dir. Peygamber Efendimiz’den sonra insanların en cömerdi kimdir?.. İslâmî ilimleri öğrenen, alim olan, sonra da öğrendiğini anlatandır.

İşte ilmin bu kıymetinden dolayı, biz ne yaptık sevgili dinleyicilerimiz: İlkönce camide vaazlar veriyorduk. Camide vaaz verince, cami dolup taşıyordu, avlular dolup taşıyordu. Camiyi

sekiz misli, on misli büyüttük, yine diz üstünde dinliyorlardı. Sonra ne yapalım dedik, dergi çıkarttık: *İslâm* dergisi, *Kadın ve Aile* dergisi, *İlim ve Sanat* dergisi, *Panzehir* dergisi, *Gülçocuk* dergisi... Bunlar el-hamdü lillâh Türkiye'nin yüzünün akı, yıllardır başarıyla neşriyat yapıyorlar. Baskıları güzel, yazıları güzel; takdir topluyorlar, dua alıyorlar, sevap kazanıyorlar.

Sonra ne yaptık?.. Dergiler ayda bir insanların eline geçiyor diye, radyo yayınına başladık. El-hamdü lillâh radyolarımız ödül alıyor. Televizyon yayınına başladık. Tabii televizyon yayını deyince büyük paralar, büyük sermayeler istiyor. Aletler pahalı, yayınlar zor, uyduları kiralamak büyük paralar istiyor.

Orada biraz tabii, fukara-i sàbirînden olduğumuzdan dolayı, yoksulluktan dolayı televizyonu uluslarası seviyeye çıkartmakta zorlanıyoruz. Aslında çıkartırız da, tabii bu da kardeşlerimizin fedâkârlığına bağlı... Kardeşlerimiz yapıyorlar zâten bu hizmetleri... Daha çok gayret gösterirlerse, hizmet ederlerse, himmet ederlerse, para koyarlarsa, ulusal bir yayın, uluslarası bir televizyon yayını olabilir. El-hamdü lillâh şimdi bölgesel olarak 19 saat yayın yapıyor, 5 saat istirahat oluyor, hazırlık oluyor. İnşâallah o güzel noktaya gelir.

Şimdi de, bir günlük gazete çıkartma gayretindeler kardeşlerimiz. İki-üç gündür deneme baskılarını yapıyorlar. İnşâallah hayırlı, başarılı olur. Gazetemiz de faydalı olur.

Tabii ilmin neşri önemli... Bilecek, neşredecek, herkes öğrenecek. Edebi öğrenecek, ahlâkı öğrenecek, dürüstlüğü öğrenecek, ayetleri hadisleri öğrenecek, sevabı öğrenecek, günahı öğrenecek, iyi şeyleri yapacak, iyi insan olacak... Bu çok önemli... Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi bu hususta gayretli eylesin...

Hadis-i şerifin sonunda da buyuruyor ki Efendimiz:

وَرَجُلٌ جَادَ بِنَفْسِهِ فِي سَبِيلِ اللهِ ، حَتَّى يُقْتَلَ .

(*Ve racülün câde bi-nefsihî fî sebîli'llâh, hattâ yuktel.*) En son cümlesi de bu... Alimi önce saydı; "Sonra bir adamdır ki, kendi

bedeniyle cömertlik yaptı, yâni kendi bedenini ortaya koydu, kendisini kurban etti; Allah yolunda şehid oluncaya kadar düşmanlarla çarpıştı." diyor. Demek ki şehidi alimden sonra sıraya koydu.

"—En cömert Allah'tır! En cömert Allah'tır! En cömert Allah'tır!.." dedi; *amennâ ve saddaknâ*, öyledir. "Ondan sonra, Ademoğullarının en cömerdi benim!" dedi kendisi için; *amennâ ve saddaknâ*, öyledir. "Ondan sonra en cömert, ilim öğrenip ilmini öğreten, ilmini neşreden kimsedir. Kıyamet gününde başlı başına bir ümmet muamelesi görecek, öyle iltifata mazhar olacak." dedi. Ne mutlu öyle alim olanlara, ne mutlu öyle alim evlâtlar yetiştiren babalara, annelere, toplumlara!..

"—Bir de kendi nefsini kurban eden, kendi nefsini cömertçe harcayan, Allah yolunda şehid oluncaya kadar çarpışan mücahid kişidir." diye söyledi. Bu cömertliğin bir çeşidi, canını veriyor çünkü...

Cömertlik üç çeşittir: Ya parası vardır, parasını verir; cüzdanını açar, külliyetli bir para verir, fakiri sevindirir. “Allah razı olsun! Bu parayı alınca ben kömürümü alacağım, kışın ayazından kurtulacağım; gıdamı alacağım, açlıktan kurtulacağım; elbise alacağım, soğukta üşümekten kurtulacağım.” filân der. Buna mal cömertliği derler, güzel bir cömertlik...

Bazılarının parası olmaz ama, hizmete koşturur. Öyle kardeşlerimiz var ki arabası var, arabayı kullanıyor kendisi... Hanımı da iyi bir hanım, beyi hanımını arabasına alıyor, nereden bir istek olursa oraya gidiyor, İslâm’ı anlatıyor. Şu kasaba, bu şehir, uzak, yakın demeden beyi şoförlük yapıyor, hanımı da oraya gidiyor. Hanımlar arası toplantılar, hatim toplantıları, güzel vaazlar, çalışmalar oluyor; ne kadar güzel!..

Bu da bedenen bir hizmettir. Bazıları böyle şoförlük yapıyor, bazısı caminin maddî işlerini yapıyor, bazısı İslâmî işlerde koşturuyor... Buna da ten cömertliği derler.

Bir de bu hadis-i şerifte en son olarak işaret buyrulan nedir?.. Canını vermek... Buna da can cömertliği derler. Demek ki bu dördüncüsü can cömertliğidir, en cömert insanlardan diye Peygamber Efendimiz bildirmiş.

Ama bu, şehidden önce alimi bildiriyor. Çünkü alim olmazsa, ilim olmazsa, İslâmî ilimler öğretilmezse, İslâm söner:[9]

اَلْعِلْمُ حَيَاةُ الْاِسْلاَمِ (أبو الشيخ عن ابن عباس)

(*El-ilmü hayâtü’l-islâm.*) “İlim İslâm’ın hayatıdır.” buyuruyor Peygamber Efendimiz. İlmin musluklarını kapatırsanız, ilmin yollarını tıkarsanız, alimleri sustursanız, ilim öğretilen müesseseleri yıkarsanız, İslâm ölür. Bazı ülkelerde bazıları İslâm ölsün diye böyle yapmak istiyor. Ama Allah’la savaşıyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri elbette böyle yanlış hareket edenlerin, bu yanlışlıklarından dolayı dünyada, ahirette cezalarını verir.

---

[9] *Kenzü’l-Ummâl*, c.X, s.324, no:28944; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIV, s.361, no:14492; RE. 223/20.

Ama biz ne yapacağız?.. Çocuklarımızı dînî yönden bilgili yetiştirmeğe, dünyevî yönden bilgili yetiştirmeğe gayret edeceğiz. Ne kadar seviniyorum duydukça:

"—Filânca üniversitenin bu seneki birincisi, başörtülü filânca kızımız."

Bak, el-hamdü lillâh ne kadar ciddî çalışmış, müslümanların yüzünü ağartıyor. İmanlı olduğu için ne kadar güzel başarı sağlamış, seviniyoruz. Tıpta uzmanlık sınavı oluyor, bakıyorsunuz ihvânımızdan bir dindar kardeşimiz birinci oluvermiş... Seviniyoruz. El-hamdü lillâh, işte müslüman böyle dünyevî işleri de başarıyla kazanır.

Bakıyorsunuz uluslarası yarışlarda derece kazanıveriyor kardeşlerimiz... Ötekiler haylazlık yaparken, futbol peşinde dersleri ihmal ederken, okuldan kaçarken...

Hattâ ben duydum şimdi, bu eroin kullanmak, esrar kullanmak gibi kötü itiyatları, kötü insanlar liselere, ortaokullara indirmeğe çalışıyorlarmış. Birçok ailelerden çocuklarının böyle aldatıldığına dair, uyuşturucuya alıştırıldığına dair şikâyetler geliyormuş.

Bizim milletimizi sevmeyenler bizim nesillerimizi bozmaya çalışıyorlar. Biz de el-hamdü lillâh nesillerimizi ecdada lâyık, pırıl pırıl sapasağlam insanlar olarak yetiştirmek istiyoruz. Onun için, sigara içildiği zaman bile ben hoşlanmıyorum ve söylüyorum. Açıkça diyorum ki:

"—Bakın sigara ile ciğerinizi mahvediyorsunuz. Bu sıhhat, bu beden size emanet... Ne olur bunu içmeyin!" diye arkadaşlara söylüyorum.

Bu güzel hadis-i şerifi hatırınızda iyi tutun!.. En cömert Allah'tır; Allah'a şükrünüzü güzel yapın! Allah'ın size verdiği nimetlerin kadrini kıymetini bilin, şükrünü edâ edin!..

Şükrün en güzel fiilî şekli ibadet yapmaktır, şükredecek insan. Allah'a kulluğu güzel yapmaya devam ederse, fiilen şükrediyor demektir. Söz olarak da, "*El-hamdü li'llâh, eş-şükrü li'llâh...*" demek iyidir ama, asıl şükür Allah'ın nimetlerini yiyip, ona güzel kulluk etmektir. Yeyip yeyip de isyan etmek, şükürsüzlüktür.

Onun için isyan etmemeğe, Allah'ın cömertliğine karşılık biz de güzel kulluk yapmağa çalışacağız. Bu bir...

Peygamber Efendimiz de, Ademoğlunun en cömerdi olduğunu beyan buyuruyor. Biz de onun ümmeti olduğumuzdan, onun sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarıldığımızdan, biz de cömert olacağız. Allah yolunda, ilim irfan için, güzellikler çoğalsın diye, müslümanlara hizmet olsun diye kesenin ağzını açacağız, bol bol hayır yapacağız, cömertlik yapacağız. Peygamber Efendimiz'in yolundan yürüyeceğiz.

Ondan sonra, kendimizi ve çocuklarımızı alim yetiştirmeğe gayret edeceğiz. Çünkü, "Peygamber SAS Efendimiz'den sonra, en cömert alimlerdir." diye rütbe onlara geliyor.

Ondan sonra da eğer bir takım insanlar, bir takım devletler istikbâlimize kasdediyorsa, onlara karşı da sapasağlam duracağız. Harp meydanından, savaş meydanından kaçmayız, Allah yolunda can fedâ etmekten çekinmeyiz. Askere seve seve gideriz. Şehidliğe gül bahçesine girer gibi güle oynaya gideriz. Vazifelerimizi aşk ile, şevk ile yaparız. "Askerlik kışlasında bir saat daha fazla durmak, bizim için daha çok sevap kazanma vesilesidir." deriz. "Allah yolunda nöbet tutan insanın gözüne cehennem ateşi değmez." diye, aşk ile şevk ile nöbet vazifelerimizi alırız.

Ben askerlikten, böyle dindar kardeşleri hatırlıyorum, başkaları nöbetten kaçmak isterlerdi, bunlar nöbet almak isterlerdi; daha çok nöbet tutayım da daha çok sevap kazanayım diye...

Çocuklarımızı ve kendimizi bu hadis-i şerife göre güzel yetiştirmeğe dikkat edelim! Birinci hadis-i şerif bu, sevgili kardeşlerim!

d. İnsanların Hayırlısı ve Şerlisi

Her konuşmamda üç hadis okuyayım diye düşünüyorum. Onun için, aynı sayfadan iki hadis-i şerif daha okuyorum: Peygamber SAS buyurmuş ki[10]

---

[10] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.528, no:2263; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.368, no:8798; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.285, no:527; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*,

أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ مِنْ شَرِّكُمْ: خَيْرُكُمْ مَنْ يُرْجَى خَيْرُهُ، وَيُؤْمَنُ شَرُّهُ؛ وَشَرُّكُمْ مَنْ لاَ يُرْجَى خَيْرُهُ، وَلاَ يُؤْمَنُ شَرُّهُ

(حم. ت. عن أبي هريرة)

RE. 163/1 (*Elâ uhbiruküm bi-hayriküm min şerriküm: Hayruküm men yürcâ hayruhû, ve yü'menü şerruhû; ve şerruküm men lâ yürcâ hayruhû, ve lâ yü'menü şerruhû.*)

Tirmizî ve Ahmed ibn-i Hanbel gibi iki sağlam kaynak, hasen ve sahih bir hadis-i şerif diye kaydetmişler. Peygamber Efendimiz'den Ebû Hüreyre RA rivayet eylemiş. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Elâ uhbiruküm bi-hayriküm min şerriküm*) "Sizin en iyiniz kim, en kötünüz kim, size haber vereyim mi?.. Dikkat edin, gözünüzü açın, pür-dikkat dinleyin, mütenebbih olun ki, size bu konuda bilgi vereceğim; sizin en hayırlınız kim, en şerliniz kim size bildireceğim!"

(*Hayruküm*) "Sizin en hayırlınız, (*men yürcâ hayruhû ve yü'menü şerruhû*) kendisinden hayır beklenen, hayrı umulan, şerrinden emin olunan insandır." Yâni bunun bize zararı dokunmaz, bu hayırlı insandır, güvenilir insandır diye hayrı beklenir; şerrinden emin olunur. Yapmaz bu adam, iyi adamdır denilir. İşte bu en hayırlı insan...

"—Bu nasıl insandır. Bunu tezgâhtar alayım mı, kasama oturtayım mı?.." diye kime sorsan; herkes:

"—Tamam, oturtabilirsin; bu haram lokma yemez, hayırlı bir insandır, kötülük yapmaz!" diyorsa; yâni hayrı tahmin ediliyor, şerri yoktur diye düşünülüyor. Bu insan en hayırlıdır.

İnsan, etrafta bu izlenimi uyandıracak bir hayat sürecek. Alnı açık, kalbi temiz, işleri dürüst, kimseye hıyanet etmez, kimseyi

---

c.VII, s.539, no:11268; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.229, no:1246-1247; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.770, no:43025 ve c.XVI, s.106, no:44076; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.437, no:4444.

aldatmaz, doğruluktan ayrılmaz, hiç bir güçlükten yılmaz... Ne kadar güzel! İşte en hayırlısı budur.

وَشَرُّكُمْ مَنْ لاَ يُرْجَى خَيْرُهُ، وَلاَ يُؤْمَنُ شَرُّهُ.

(*Ve şerrukûm*) "İnsanların en şerlisi, en kötüsü kimdir?.. (*Men lâ yürcâ hayruhû, ve lâ yü'menü şerruhû*) Kendisinden bir hayır umulmayan, 'Yapmaz yâ o adam hayrı...' diye kesinlikle hayır umulmayan, ama şerrinden korkulan kimsedir.

'—Ayy, hiç güvenilmez o adama, her türlü kötülüğü yapabilir. Bir hayır çıkmaz, dikkatli olmak lâzım! Aman, Allah saklasın, bir anda çok kötülük yapabilir.' denilen insan kötüdür."

Çünkü, halkın sesi hakkın sesidir. Çevresi, komşuları, halk onun hakkında o hükme varmışlarsa, bir takım izlenimlerden sonra varmışlardır. İpuçlarından, birtakım acı tecrübelerden sonra o sonuca ulaşmışlardır.

"—O adamda hayır yok, ondan hayır çıkmaz. Aman tehlikelidir, şerri var... Sen onun yüzüne güldüğüne bakma, iltifat ettiğine bakma, aman kardeşim onunla iş yapma, aman kardeşim dikkatli ol!" deniliyorsa, o adam kötüdür.

Neden?.. İyi bir izlenim bırakmamış, mazisinden istikbalinin ne tarafa doğru gideceği belli...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dürüst, güvenilir, hayrı umulur, şerri olmaz diye düşünülen insanlardan eylesin... Herkese faydalı olmamızı nasîb eylesin...

e. Allah Yolunda Cihad Eden Kimse

Üçüncü hadis-i şerife geçiyorum, aynı sayfada, bunun altında:[11]

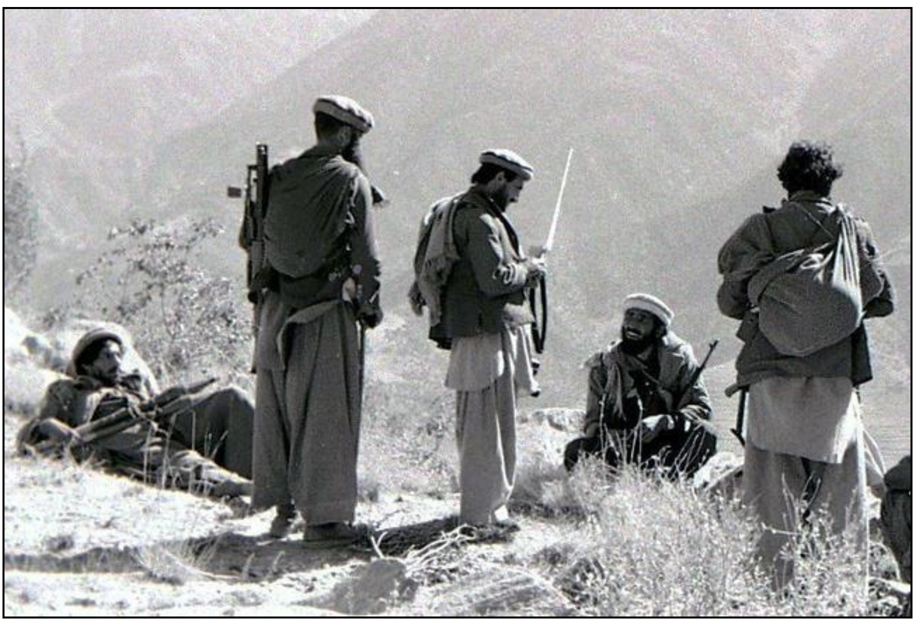
---

[11] Neseî, *Sünen*, c.VI, s.11, no:3106; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.41, no:11392; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.77, no:2380; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.225, no:19509; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.361, no:2047; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.1690, no:18283; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.305, no:989; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ ، وَ شَرِّ النَّاسِ : إِنَّ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ ، رَجُلاً عَمِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَلَى ظَهْرِ فَرَسِهِ ، أَوْ عَلَى ظَهْرِ بَعِيرِهِ ، أَوْ عَلَى قَدَمِهِ ، حَتَّى يَأْتِيَهُ الْمَوْتُ ؛ وَإِنَّ مِنْ شِرَارِ النَّاسِ ، رَجُلاً فَاجِراً جَرِيًّا يَقْرَأُ كِتَابَ اللَّهِ ، وَلاَ يَرْعَوِي إِلَى شَيْءٍ مِنْهُ (حم . ن . و عبد بن حميد ، ك. هب. ض. عن أبي سعيد)

RE. 163/3 (*Elâ uhbiruküm bi-hayri'n-nâsi, ve şerri'n-nâs: İnne min hayri'n-nâsi, racülen amile fî sebîli'llâhi alâ zahri feresihî, ev alâ zahri baîrihî, ev alâ kademeyhi, hattâ ye'tiyehü'l-mevt; ve inne min şirâri'n-nâsi, racülen fâciren ceriyyen yakraü kitâba'llàh, ve lâ yer'avî ilâ şey'in minhu*)

Ebû Said el-Hudrî'den Ahmed ibn-i Hanbel, Neseî ve daha başka kaynakların rivayet ettiği bir hadis-i şerif.

“Size insanların en hayırlısı kimdir, en şerlisi kimdir, haber vereyim mi?..” diye tercüme edebiliriz. Ya da, “İnsanların en hayırlısını haber veriyorum, dikkat edin, gözünüzü açın, mütenebbih olun!.. İnsanların en hayırlısını, en şerlisini size şimdi anlatacağım, beni iyi dinleyin!” demek olabilir. Çeşitli insanlar hayırlı insan olabilir, misâl olsun diye anlatıyor:

(*İnne min hayri’n-nâsi, racülen amile fî sebîli’llâh*) “Bir adam ki Allah yolunda iş gördü. (*Alâ zahri feresihî*) Atının sırtında, (*ev alâ zahri baîrihî*) yahut devesinin sırtında, (*ev alâ kademeyhi*) yahut yaya, iki ayağının üstünde, (*hattâ ye’tiyehü’l-mevt*) ölüm gelinceye kadar fî sebîli’llâh iş yaptı.” Buradan ilk anlaşılan cihaddır. Demek ki atına biniyor, devesine biniyor, veyahut da yaya olarak fîsebîlillâh cihad eden kimse, en hayırlı insanlardandır demek olabilir.

Tabii, hayırlı işler sadece cihad değildir. İlim öğrenmek, öğretmek de cihaddır. İnsanlara faydalı olmaya çalışmak da, Allah yolundadır. Hacca, umreye gitmek de Allah yoludur... Bu ifade bunların hepsine birden şâmil olabilir, hepsini kapsayabilir. Yâni Allah yolunda iş görüyor. Nasıl?.. Ata binerek, deveye binerek veya yaya olarak koşturuyor. Hayırlı işlerin çeşitleri çoktur, herhangi birisini yaparak ölünceye kadar iş görüyor.

وَإِنَّ مِنْ شِرَارِ النَّاسِ ، رَجُلاً فَاجِراً جَرِيًّا يَقْرَأُ كِتَابَ اللَّهِ ، وَلاَ يَرْعَوِي إِلَى شَيْءٍ مِنْهُ .

(*Ve inne min şirâri’n-nâs*) “İnsanların en şerlisi kimdir?.. (*Racülen fâciren*) Öyle bir adam ki, fısk u fücurla, günahla vakit geçiren... (*Ceriyyen*) Küstah ve cür’etkâr, pervâsız... Yâni, fâcir ve fâcirliği yapmaktan da korkmuyor, açıkça fısk u fücûrunu, günahını işlemekten de çekinmiyor; arsız, yüzsüz bir kimse... (*Yakraü kitâba’llàh*) Allah’ın kitabını da belki biliyor, okuyor ama; (*ve lâ yer’avî ilâ şey’in minhu*) Kur’an’ın ahkâmından, buyruklarından hiç birisine uydurmaz kendisini; onları icrâ etmez.”

Bazı insanlar okurlar Kur'an-ı Kerim'i... Kimisi ölüsüne okuyor, kimisi mânâsını düşünmeden öylesine okuyor. Kur'an-ı Kerim'in içinde ahkâm var. Kur'an-ı Kerim'in emirleri, orada yazılı olan emirler Allah'ın emirleri... "Yalan söylemeyin, hırsızlık yapmayın, zinâ etmeyin, faiz yemeyin, sömürmeyin!.. Dedikodu etmeyin, çekiştirmeyin!" diye, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bir sürü emirleri var Kur'an-ı Kerim'de...

İnsanlara hayat veren, toplumlara can veren, toplumları güçlendiren; insanların dünya ve ahiretinin saadetini sağlayan, evinde saadetini sağlayan, hattâ vücudunda sıhhatini sağlayan emirler var... Her yönden faydalı; kişisel olarak faydalı, toplumsal olarak faydalı... Dünyevî bakımdan faydalı, uhrevî bakımdan faydalı... Onlara uymak lâzım!..

Okuyor veya kendisine söyleniyor, ama hiç bir şeye yanaşmıyor, hiç Allah'ın emirlerini tutmuyor. İşte bu da insanların en şerlisidir diye bildirmiş.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! El-hamdü lillâh, müslüman değil miyiz?.. El-hamdü lillâh müslümanız. Türkiye'de, "Ben müslüman değilim!" diyecek insan çok azdır diye düşünüyorum. Yâni İslâm'ı inkâr eden, "Ben müslüman değilim!" diyen belki bazı insanlar vardır, belki yoktur. En kötüsü bile Allah'ın varlığına inanır, İslâm'ın hak din olduğuna inanır. Kur'an-ı Kerim'in Allah kelâmı olduğunu bilir, Rasûlüllah'ın Allah elçisi olduğunu bilir. Çok büyük çoğunluk böyle...

Yalnız, bu müslümanlar el-hamdü lillâh müslüman da, İslâm'ı bilmiyorlar. Kur'an-ı Kerim'i seviyorlar, öpüp başlarına koyuyorlar. Herkesin evinde Kur'an-ı Kerim vardır. Birisi vefat ettiği zaman Kur'an okurlar, hoca çağırırlar. Evlenecekleri zaman, "Aman dînî nikâh olsun!" diye merasim yaparlar... Bunlar hep imanın alâmeti, güzel! Fakat Kur'an-ı Kerim'deki Allah'ın emirlerine, veyahut da Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerine hiç itaat etmiyorlar.

Hadis-i şerifler nedir?.. Allah'ın emirleridir. Peygamber Efendimiz Allah'tan aldığı bilgilerle peygamberlik yapmıştır. Söylediği sözler hak sözlerdir. İşte onları dinlemesi lâzım!..

Maalesef bazı insanlar İslâm'ı çok âfâkî, çok sathî, çok yüzeysel, çok ibtidâî, basit bir şekilde algılıyorlar, anlıyorlar. Hem günaha devam, hem İslâm'a devam gibi iki zıt işi beraber yapmak istiyorlar. Olmaz!.. İyi müslüman olmak lâzım, tam müslüman olmak lâzım!.. Bir öyle, bir öyle olmamak lâzım, dönmemek lâzım!.. Cenâb-ı Hakka söz verdikten sonra, doğruluktan dürüstlükten ayrılmamak lâzım!.. Çünkü İslâm iki cihan saadetinin kaynağıdır, İslâm'a dört elle sarılmak lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri câhil kardeşlerimizi uyarsın, uyandırsın, alim, bilgili eylesin... İhlâslı müslüman eylesin... Bilenlere de bildiklerini uygulamak nasîb eylesin, Allah'ın rızasını kazanmak nasib eylesin...

Dileriz ki doğru inanç, hak din, bütün cihana hakim olsun, herkes Allah'a güzel kulluk etsin... Sömürme kalmasın, öldürme kalmasın, fitne kalmasın, fesat kalmasın, savaş kalmasın, gözyaşı kalmasın... Tüm alem-i İslâm, bütün insanlık alemi, keşke hepsi güzel hallere sahib olsalar da, mutlu bahtiyar olsalar. Temennimiz budur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi uyanık müslümanlardan eylesin... İslâm'ı güzel uygulamayı, çoluk çocuğumuzu da güzel müslüman yetiştirmeyi bizlere nasib eylesin.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

24. 04. 1998 - Cidde / **S. ARABİSTAN**

3. YENİ YILA GİRERKEN

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi dünyanın ve ahiretin hayırlarına, lütuflarına, nimetlerine, güzelliklerine, saadetlerine erdirsin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun...

a. Hicrî 1419. Yıl

Biliyorsunuz İslâm'ın beş büyük ibadetinden, temelinden birisi olan hac ibadeti, kamerî senenin son ayında, Zilhicce ayında olur.

Biz Türkiye'de şemsî seneyi kullanıyoruz, güneşe göre 365 günlük takvimi kullanıyoruz. Ama İslâmî takvim, Peygamber SAS Efendimiz'in zamanından beri kullanılan hicrî takvim kamerîdir. Güneşe göre değil, aya göredir. Onun bir yılı 354 gündür. Onun için bu on bir günlük farktan dolayı, kamerî senenin yıl başı, her sene on bir gün daha geri kaldığı için, sene sonundan sene başına doğru ters istikamette, her sene biraz geriden gelir.

Meselâ, bu sene Kurban Bayramı şu ayda şu günde olduysa, önümüzdeki sene ondan biraz daha önce olacak, ondan sonraki sene biraz daha önce olacak, on birer gün öne alınacak. Böylece hicrî takvim, bizim takvimimize göre değişme gösteriyor, aynı mevsimde kalmıyor. Bayramlar da senenin bütün mevsimlerini şereflendirmiş oluyor. Ramazan da bazan yaza geliyor, bazan kışa, bazan bahara, bazan sonbahara geliyor; uzun yaşayanlar bilirler.

Şimdi bu Arabî kamerî senenin ayları da; *Muharrem, Safer, Rebîü'l-evvel, Rebîü'l-âhir, Cumâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhire, Receb, Şa'ban, Ramazan, Şevvâl, Zilkàde, Zilhicce...* diye gider. Bu ayların bazılarının isimlerini biliyorsunuz. Çünkü o ayda doğan çocuklara o ayın ismini veriyorlar. Meselâ, Ramazan ismi neden verilmiş?.. Ramazanda doğmuş da çocuk, onun Ramazan ismini vermişler. Veya Şa'ban, veya Receb; bunlar ay ismi...

Safer ayında doğdu ise, Sefer demişler. Bayramda doğan kimselere Bayram adı veriliyor. Meselâ Ankara'daki mübarek, camisi olan evliyâullahtan meşhur zâtın, Hacı Bayram-ı Velî'nin lakàbı böyle olmuş.

Kamerî senenin son ayı olan Zilhicce ayında, hac yapılıyor. Hacca gelenler hacda Arafat'a çıkıyorlar. Hac vazifesi bitiyor, Zilhiccenin onunda Kurban Bayramı oluyor, kurbanlarını kesiyorlar; dînî güzel bir bayram... Arafe günü çok mühim bir gün...

Hacılar bu sene haclarını yaptılar, Allah kabul eylesin... Artık büyük çoğunluğu Türkiye'ye dönmüştür şu sıralarda... Artık çok az bir kısmı kalmıştır, onlar da dönmek hazırlığındadır. Hacıları bekleyenler hacılarına kavuşmuşlardır. Allah kavuşmayanları da kavuştursun... Hac yapanların ibadetlerini makbul eylesin..

Hac ayı bitince, akşamleyin gökyüzüne bakarsanız, incecik yeni hilâli göreceksiniz. İşte bu yeni bir ayın başladığını gösteriyor. Şimdi biraz da kalınlaştı tabii, dördü, beşi oldu. Bu haftanın pazartesi günü, yeni ayın biri idi. Avustralya'da durum sekiz saat farklı olduğundan, pazartesi günü biri olamadı, salı günü oldu aybaşı...

Tabii bu ay Muharrem ayı olduğu için, senin ilk ayı olduğundan, aynı zamanda hicrî yılbaşı oluyor. Demek ki hicrî yılın ilk haftası içinde bulunuyorsunuz. Bu münasebetle hepinizin bayramlarını tebrik ediyorum. Bayram konuşması yapmıştık ama, nice nice bayramlara mutlu olarak erişin diye dilerim Cenâb-ı Mevlâ'dan... Bir de bu yeni hicrî yılınızı, dînî yılınızı kutlarım; Allah hayırlı, mübarek eylesin...

Bütün İslâm alemi için, bütün insanlık için hayırlı olsun, hayırlara vesîle olsun... Şerler, sıkıntılar, üzüntüler, acılar, elemler, kederler, gitsin; yerine güzellikler, mutluluklar gelsin... Herkes mutlu olsun... Herkesin iyiliğini istiyoruz; herkesin dünyada, ahirette bahtiyar olmasını diliyoruz. Yeni hicrî yıl hayırlı olsun... Şimdi artık yeni hicrî yılımızın, 1419. hicrî yılın dördüncü, beşinci gününe gelmiş oluyoruz.

b. Bazı Sevaplı Oruçlar

Konuşmalarımızda size sevaplı şeyleri önceden hatırlatıyorduk; onları yapın, sevap kazanın, Allah'ın rızasını kazanın, mükâfâtınız çok olsun diye... Önümüzdeki günlerde on Muharrem orucu var. Peygamber SAS Efendimiz, Ramazan orucu farz kılınmadan önce, on Muharrem'de oruç tutardı ve ashabına da tutunuz diye emrederdi.

Biliyorsunuz Ramazan'ın dışında bazı böyle sevaplı oruçlar vardır. Bu Muharrem orucundan sonra, onları da size anlatacağım.

Bu Muharrem orucu geleneksel bir oruç, peygamberler tarihinde önemli bir gün bu Muharrem'in onu... Nuh AS tufandan kurtulmuş, selâmete ermiş. Ondan dolayı aşûreler pişiyor. Hani gemideki en son kalan erzak pişirilmiş diye rivayet olduğundan, bizde adet olarak yerleşmiş. Annelerimiz evlerde aşûreler pişiriyorlar, içinde her şey oluyor. Üzüm oluyor, fıstık oluyor, nohut oluyor... vs. Tatlı, güzel, gülsuları ile aşureler pişiriliyor, komşulara ikram ediliyor, "Mübarek olsun!" deniliyor.

Aşûre sözü de, on sözüyle ilgili... *Aşere* on demek Arapça'da, Aşûre de Muharrem'in onuncu günü oluyor. Kutlu, mübarek bir gün, Peygamberler tarihinde önemli bir gün... Onun için bu günde oruç tutmak Peygamber Efendimiz tarafından tavsiye edilmiş. Yalnız müslümanların kendilerine özgü şahsiyetleri olduğundan, İslâm ve müslümanlar kendi başına bir bütün, bir varlık olduğundan başkasına benzemediğinden, tam bir nizam, en güzel nizam olduğundan, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

"—Siz Muharrem orucunu tutarken, ya dokuzuyla onunu tutun, ya da onuyla on birini tutun!"

Peygamber Efendimiz'in zamanında, Medine'deki halklar da tutarlardı. Nuh AS'dan an'ane, tufandan kurtulma o gün oldu diye; Mûsâ AS Firavun'dan o günde kurtulmuş diye, onlar da tutarlardı ama; İslâm o peygamberleri hak peygamber olarak kabul ediyor ama, İslâm hristiyanlığın veya yahudiliğin devamı değil... İslâm Allah'a ibadet etmenin özü bozulmamış olan şekli... Bozulanları düzelten, doğrusunu ortaya koyan bir din...

Meselâ, bozulmuş olan inançlarda, insanlar Allah'a ibadet etmeyi, kulluk etmeyi bırakıp da başka şeylere, hattâ peygamber bile olsa başka varlıklara tapınınca, şirk oluyor, Allah sevmiyor.

Ağaçlara, putlara, dağlara, heykellere, haçlara tapmak günah oluyor. Allah'ın gazab ettiği sevmediği bir şey oluyor.

İslâm bunları düzeltmek için gelmiş. İslâm dininin en önemli görevi, vurguladığı en önemli husus nedir?.. Allah'a inanacaksınız ve yalnız Allah'a kulluk edeceksiniz. Onun için Fâtiha'yı okurken:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (فاتحة:٥)

(*İyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn.*) "Ancak sana ibadet ederiz ve sadece senden yardım dileriz, başkasından değil." (Fâtiha: 5) diyoruz. "Senin kudretini, varlığını, birliğini anlamış arif mü'min kullarız." demiş oluyoruz.

Dinde en önemli konu neymiş?.. Tevhidmiş. İnsanların Allah'tan gayriye tapmaması, Allah'a itaat etmesi, Allah'a ibadet etmesi... Tabii biz öbür peygamberlerin de Allah'a ibadet etmeyi söylediğini, sonradan onların ümmetlerinin inançlarını koruyamayıp şaşırdıklarını, sapıttıklarını biliyoruz. Peygamber Efendimiz doğruyu öğrettiği için, taklit olmadığından, İslâm'ın kişiliğinin korunmasını emrediyor:

"—Siz de 9 ve 10 Muharrem'de, veya 10 ve 11 Muharrem'de oruç tutun!" diyor.

Siz de takvime bakıp 9 ve 10 Muharrem'i, veyahut 10 ve 11 Muharrem'i tesbit edin. Hangisi sizin çalışmanıza, gününüze, iş hayatınıza, sıhhatinize uygun düşüyorsa, o günde bu Muharrem orucunu tutuverin!..

Peygamber SAS Efendimiz hadis-i şeriflerinde, Ramazan orucundan başka bazı oruçları tavsiye etmiştir. Neden oruç tutuyoruz?.. Oruç tutmak insanın iradesini kuvvetlendiriyor, nefsini terbiye ediyor, bedenine sıhhat kazandırıyor, birçok maddî mânevî faydaları oluyor. Bunu Ramazan'da çok güzel bir şekilde görüyoruz. Ramazan'ın dışında da bu güzel ibadet devam etsin diye, Peygamber Efendimiz bazı oruçları kendisi de tutmuş, ümmetine de tavsiye etmiş.

Tavsiye ettiği oruçlardan bir tanesi, pazartesi-perşembe oruçları... Peygamber Efendimiz, her hafta pazartesi ve perşembe

günleri oruç tutmayı severdi ve tavsiye buyururdu. Sebebini de şöyle açıklıyor:[12]

تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ ، فَأُحِبُّ أَنْ يُعْرَضَ عَمَلِي

وَأَنَا صَائِمٌ (ت. عن أبي هريرة)

RE. 253/2 (*Tu'radu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîs*) "Kulların yaptıkları ibadetler, iyilikler, kötülükler, ameller pazartesi ve perşembe günü dergâh-ı izzete arz olunur. 'Yâ Rabbi, kulların amelleri bunlar!' diye Allah'a sunulur. (*Feuhibbu en yu'rada amelî ve ene sàim*) Ben de, benim amellerim melekler tarafından Allah'a sunulurken oruçlu olmayı seviyorum, onun için oruç tutuyorum." diye böyle izah buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Pekiyi, Allah-u Teàlâ Hazretleri kulların yaptığı bütün ibadetleri anında bildiği halde, hattâ işlenmeden önce ilerisini-gerisini de bildiği halde niye arz olunuyor?.. Yâni kesinlik kazanıyor. O zamana kadar kul günahına tevbe ederse, silinecek; o zaman, günahı dergâh-ı izzete arz olunmayacak, kurtulacak. Onun için, böyle bir haftanın iki gününde işleme konulma durumu oluyor.

Pazartesi-perşembe günleri oruç tutmak sünnettir, Efendimiz'in yaptığı bir şeydir. Siz de yaparsanız hem sıhhat kazanırsınız, hem mideniz dinlenir, hem aklınız açılır, hem nefsiniz ıslah olur, hem iradeniz kuvvetlenir. Yâni isteklerinizi frenlemeyi öğrenmiş oluyorsunuz. Ramazan'daki çalışmanın devamı olmuş oluyor, devamlı idman oluyor.

---

[12] Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan.

Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.8, s.564, no:24192; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXII, s.445, no:35531.

Pazartesi-perşembe oruçları, bir...

Sonra Arabî ayların başında, ortasında, sonunda oruç tutmayı severdi Peygamber Efendimiz ve tavsiye buyururdu. Meselâ, Muharrem'in birinde, yeni senenin ilk günü olan pazartesi günü keşke oruçlu olsaydı kardeşlerimiz... Bir de ortasında ve sonunda... Böyle her ayda üç gün oruç tutan, on misli mükâfât alacak, otuz gün tutmuş gibi olacak. Her ay böyle tutunca, bütün seneyi oruçlu geçirme sevabını kazanacak. Bu var.

Bir de Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği *eyyâm-ı biyz* oruçları var. Arabî ayların 13. 14 ve 15'inde tutulan oruçlar... Yâni mehtaplı gecelerin gündüzlerinde, dolunay olduğu zamanlarda tutulan oruçlar. O oruçları da, önümüzdeki günlerde gelecek, onları da takib eder, tutarsınız.

Her ayın eyyâm-ı biyzında, yâni mehtaplı gecelerinin gündüzlerinde Efendimiz oruç tutardı ve hiç bırakmazdı. Siz de ona dikkat etmeğe çalışın!

Ayrıca Receb ayı geldiği zaman çok oruç tutardı. O Üç Ayları biliyorsunuz, Regàib kandili gelecek. Üç Aylar önümüzde daha, o zaman söyleriz inşâallah... Şimdi size, önümüzdeki hafta içinde Muharrem orucunu tutmanızı hatırlatıyoruz, sevap kazanın diye...

Senenin birinci ayındayız. İnşâallah bu seneyi daha sevaplı, Allah'ın rızasına daha uygun geçirmek için daha dikkatli olursunuz, daha dikkatli oluruz, daha güzel çalışmalar yaparsınız. Allah'ın rızasını kazanmak için daha çok çalışırız.

Hani dünyada birazcık maaş kazanacağız diye, geçimimizi sağlayacağız diye, otuz-kırk yıllık ömrümüz için, veya seksen-doksan yıllık ömrümüz için, veya yüzün üstünde bir ömür için ne kadar çalışıyoruz! Halbuki ahiret hayatı ebedî olduğuna göre, ahiret için ne kadar çalışmamız lâzım?.. Eğer oranlayacak olursak birbirine, ahiret için çok çalışmak lâzım!..

Fakat Allah-u Teàlâ Hazretleri bize tâkàtimizin üstünde yük yüklemiyor. İslâm'ın en güzel yönlerinden birisi nedir?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri kula tâkatinin üstünde yük yüklemiyor. Az ibadetini çoğa sayıyor; beş vakit namaz kılıyor, elli vakte sayıyor... Üç gün oruç tutuyor, bir aya sayıyor. Bir Kadir gecesini ihyâ ediyor, bir ömre sayıyor. Bir hac yapıyor, umre yapıyor; günahları

siliniyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri lütf u kereminden azını çoğa sayıyor.

Bir insan iyi niyetle bir şey yaptı mı, o ibadet oluyor. Niyeti iyi olduğu zaman, yaptığı bütün şeylerden sevap kazanıyor. Hattâ niyeti iyi olup da onu yapamasa bile, sevap kazanıyor. Meselâ: "Yarın ben hastaneye gideyim, filânca hastayı ziyaret edeyim... Falanca kimsenin vefatını duydum, gideyim cenazesine katılayım..." diye iyi bir şeye niyetlendi. Veya, "Falanca fakire gideyim, şu kadar para vereyim!" dedi. Ama ertesi gün işi çıktı, onu yapamadı. Yapamadığı zaman bile sevap kazanıyor.

Allah rızası için, çoluk çocuğunu haram yemeden helâl lokma ile beslemek için çalışmaya gidince sevap kazanıyor. Anne çoluk çocuğuna bakınca, emzirince sevap kazanıyor, hamileliğinde sevap kazanıyor. İnsan hastalığında sevap kazanıyor. Yâni, İslâm'da niyet iyi olunca, kalb temiz olunca, her şeyden insan sevap kazanıyor. Böylece ömrü sevaplarla dolmuş oluyor. Bu da İslâm'ın güzelliğinden, kalbe ve niyetin temizliğine önem vermesinden kaynaklanıyor.

İnşâallah biz de niyet edelim: 1419 hicrî yılını Allah'ın rızasına uygun, çok güzel verimli, sevimli geçireceğiz, güzel işler yapacağız. İbadetlerimizi aksatmayacağız, herkese iyilik yapacağız, dargınlarla barışacağız. Paramızın bir kısmını hayra ayıracağız, hayır hasenat yapacağız. İslâm'ın gelişmesine, yayılmasına, iyiliğin hakim olmasına, zulmün kalkmasına gayret edeceğiz.

c. Endonezya'dan Avustralya'ya

Şimdi ben hac dönüşünde uğradığım ülkelere bakıyorum. Uzakdoğu ülkelerini görerek, Jakarta'da kalarak Avustralya'ya geldik. Jakarta Endonezya'nın başşehri...

Endonezya 200 milyon nüfuslu bir İslâm ülkesi, en büyük İslâm ülkesi... Çok büyük camiler var, ahalisi nüfus olarak kalabalık, müslüman... Ama şöyle havaalanında televizyonlarını izledim, dergilerini, gazetelerini inceledim; çok çalışması gerekiyor müslümanların. Baktım ki 200 milyonluk bir İslâm ülkesi ama, İslâm ülkesinde müslümanlar çalışmıyorlar, daha ziyade

müslüman olmayanlar hakim. Ticaretine Çinliler hakim; eğitim hayatına, üniversitelerine hristiyanlar hakim. Kaç tane hristiyan üniversitesi kurmuşlar. İnsanları hristiyan yapmak için onlar gayret gösteriyor.

Ama hristiyanlık eski bir din... Hazret-i İsâ'yı seviyoruz biz ama, hristiyanların inançlarının Hazret-i İsâ'nın öğrettiği, Hazret-i İsâ'ya inen İncil'deki inançlardan farklı olduğunu, artık ilim alemi de biliyor. Hattâ Lût Gölü'nün yanında, Kumran[13] denilen mağaralarda çok eski İncil nüshaları bulunmuş, onları incelemeye almış alimler... Onlar müslümanların, Kur'an-ı Kerim'in, Peygamber Efendimiz'in söylediklerinin doğru olduğunu gösteriyor. Bu bozulmanın, tahrifatın isbatı olmuş oluyor.

Şimdi onlar yanlışı yaymağa çalışıyorlar, biz doğruyu yaymakta çalışmıyoruz. Radyo çok önemli, televizyon çok önemli, dergiler, gazeteler çok önemli... Halka hizmet çok önemli, insanların iyiliği için çalışmak çok önemli!..

---

[13] Ölü Deniz Tomarları, bir kısmı İbranice, bir kısmı da Aramice ile kâğıt, deri veya bakır plakalar üzerine kaydedilmiş kırk bin adet elyazması parçasından oluşmaktadır. Bu parçaların bir araya getirilmesiyle tam beş yüz kitap yeniden oluşturulmuştur. Hıristiyanlığın ve Museviliğin bilinen en eski yazılı kaynakları sayılırlar.

1947 yılının Şubat veya Mart ayında, Muhammed Ahmed el-Hamid adlı, genç bir Bedevi keçi çobanı, kaybolan keçisini aramaktadır. Eriha kentinin 13 km güneyinde, Ölü Deniz'in batı yakasındaki bir tepede bulunan bir delikten aşağı taş atar ve duyduğu testi kırılma sesi üzerine aşağıdaki mağaraya iner. Mağaranın zemininde, içinde keten kumaşa sarılı deri tomarların bulunduğu büyük testiler bulur. Testilerin ağzı sıkıca kapatıldığı için tomarlar yaklaşık 1900 yıl boyunca hiç bozulmadan saklı kalabilmişlerdir. Bulgular, bu tomarların MS 68 yılında mağaraya yerleştirildiklerini gösterir. 1947'deki keşif ve 1952-1956 yıllarında yapılan kazı çalışmaları sonucunda toplam on bir mağarada bu elyazmalarına rastlanmıştır.

Ölü Deniz Tomarları'nın bulunması, 20. Yüzyıl'ın en önemli arkeolojik keşiflerinden biridir. Bu tomarlar, Hristiyanlığın ve Museviliğin bilinen en eski yazılı kaynakları sayılır. Ortalama iki bin yaşındadır. Ortaya çıkartılmalarından hemen sonra dinler tarihi, özellikle de Hristiyanlığın ilk devirleri üzerine büyük bir tartışma başlamıştır. Vatikan, tomarlarda yazılı olanları gizlemek için büyük çaba gösterirken, İsrailliler metinlerin tamamını yayınlatınca, Hristiyan dünyasında oldukça şiddetli bir inanç depremi yaşanmıştır.

Benim meselâ Avustralya'da gördüğüm en önemli noktalardan birisi, halka hizmetin çok güzel yapılması... Seneler önce de söyledim: Türkiye'deki belediye başkanı dostlarımızın buralara gelmesini, buralardaki belediyelerin çalışmalarını incelemesini dilerim.

Çok güzel hizmet veriyorlar. Alt yapı dediğimiz insanların asıl ihtiyacı olan su, yol, elektrik, barınma, aslî gıda maddeleri temel sorunları çözülmüş. Şimdi biz seyahat ediyoruz. Hangi kasabaya girsek, o kasabanın girişinde çıkışında çok geniş bir mesîre yeri, kır sefası yapılacak yer var. Kebap pişirecek ocaklar, oturacak masalar, gölgelikler, ağaçlar, çimenler, yüznumaralar, hatta duş almak için yerler... Bunlar bedava olarak yapılmış. O belediyenin halka, gelip geçen yolculara bir hizmeti oluyor.

Kendilerine de hizmeti oluyor. Onlar da çocuk arabalarını alıyorlar, kahvaltılarını sepetlerine koyuyorlar, geliyorlar, kahvaltıyı belediyenin yol üzerinde yapmış olduğu o geniş bahçede, parkta yapıyorlar. Kenarda çocukların oynaması için çocuk bahçesi oluyor. Yâni her türlü ihtiyaç düşünülmüş.

Biz onun için, Avustralya'da binlerce kilometre seyahat yapıyoruz. Namaz vakti geldiği zaman öyle bir parka gidiyoruz,

çimenlerin üzerine seccadelerimizi yayıyoruz, cemaatle namazı kılıyoruz. Hiç zorluk çekmiyoruz. Gayet güzel düzenlenmiş, belediyeleri takdir ediyorum.

Sonra Avustralya, yağmur az düşen bir yer, yağış oranı az olan bir ülke... Bir şey çok dikkatimi çekiyor: Her tarlada sel yataklarının önüne duvar yapmışlar, suyu biriktiriyorlar, yağan yağmuru kaçırmıyorlar. Her tarlada üç tane, beş tane —artık arazinin yapısına göre, kendileri de bazan grayderle oyarak, çukurlaştırıp da yapıyorlar— gölet oluyor, barajcık oluyor, su birikiyor oraya... Gökten yağan suyun damlasını ziyan etmiyorlar, kaçırmıyorlar. Onlar birikiyor; hayvanlar içiyor, sulamada kullanılıyor.

Böylece hangi kasabaya gittiysek, su 24 saat akıyor. Otellerde gayet rahat ediyorsunuz. Yol üzerine otelleri koymuşlar, motel diyorlar. Arabanızla yanaşıyorsunuz, tek katlı, odası var, banyosu var, mutfağı var... Geceliği 50 dolar, 60 dolar, neyse veriyorsunuz. Yatıyorsunuz, seyahata devam ediyorsunuz. Çok güzel ayarlamış belediyeler, çok takdir ediyorum.

Halka hizmet çok güzel... Yâni halkın bütün ihtiyacı düşünülmüş. Meselâ, dün durduğumuz parkta, gazla çalışan kebap ocağı vardı, barbüki diyorlar. Yâni gazı bedava... Git orada kebabını pişir, ye, ondan sonra yoluna devam et!.. Duş yap, yıkan, tertemiz terini akıt, yoluna devam et! Bunlar hizmet...

İnsanlara hizmet belediyelerde bir yarış haline gelmiş. Bir onur meselesi, bir şeref meselesi olmuş. Geniş parklar yapmak, çocuk bahçeleri yapmak, halkı memnun etmek, halkın alkışını almak çok önemli...

Ben bu konuşmamda beni tanıyan arkadaşlara, sonra bizim çevre derneği ilgililerine rica ediyorum. Lütfen yol kenarlarında araziler alsınlar paralarıyla, parklar yapsınlar; bir tarihî büyüğümüzün, bir dînî büyüğümüzün ismini versinler. Meselâ, Salâhaddîn-i Eyyûbî, Alparslan, Fâtih Sultan Mehmed, Kànûnî Sultan Süleyman, Mehmed Zâhid Kotku veya Gümüşhànevî Hazretleri parkı desinler! Böyle bir park yapsınlar, çocuk bahçesi yapsınlar, yüznumaralar yapsınlar, duş yeri yapsınlar, halka hizmet versinler.

Çünkü, halka hizmet etmek çok sevap, bu sevapları kaçırmayalım! Bizim derneklerimiz hayırları yapsın, bu sevapları kazansın. O hizmetler ayakta durdukça, onları yapanlar sevap kazanacak.

Bir de burada parkların ortasına abide koyuyorlar. Meselâ, o kasabada Japonlarla yapılan savaşa kimler katılmış, kimler ölmüşse, ölen kimselerin isimlerini oraya yazmışlar. Hiç bir isim unutulmuyor, hiç bir iyilik unutulmuyor. Her iyiliğin bir hatırası oluyor. Böylece Avustralya'da yeni yetişen gençler milliyetçi yetişiyor. Kendisinin milletini, tarihini tanıyan, bilen, seven insanlar olarak yetişiyor. O da hizmet yapmaya, başarılı olmaya, milleti için çalışmaya gayret ediyor.

Meclisini gezdik bir milletvekili tanıdığımız vasıtasıyla... Orada duvarda yazılar var. Filânca büyük zat şu işi başarmış; onun için meclisin duvarına onun yazısını yazmışlar, resmini koymuşlar. Yâni vefâ dediğimiz, iyiliği unutmamak, iyiliğe karşı müteşekkir olmak; nesillerin vazifesi bu... Eskilere karşı tarih sevgisi, tarih bilinci çok önemli... Burada ben onu görüyorum.

Bunlar çağdaş insanlar diye, meselâ Türkiye'de herkes bilir; Amerikalılar, Avrupalılar, İngilizler böyledir diye takdir ediliyorlar. Son derece dindarlar ve dînî hizmetler çok ileri... İki adımda bir kilise var ve herkes dînî hizmetlerine, kiliselerine bağlı... Kiliseler harıl harıl çalışıyor. Katolik kilisesinin koca mektebi var, Anglikan kilisesinin koca okulu var, hastanesi var... Her yerde bütün hizmetler onların eli ile yürütülüyor. İctimâî kuruluşlar millete hizmet veriyor.

Türkiye'de de bunların böyle olmasını temenni ediyorum. Halkın kurduğu hayır müesseselerinin, dînî kuruluşların devlet önünü açmalı, engellememeli, kapatmağa çalışmamalı!..

İnsan niçin dindar oluyor?.. Ahireti kazanmak için, Allah'ın rızasını kazanmak için de hayır hasenat yapıyor. Dindarlığı teşvik etmek lâzım ki, insanların arasında iyilik yayılsın ve çocuklar dindar yetiştiği zaman kötü alışkanlıklara düşmesinler.

İşte çevremize bakarak, başka milletlere bakarak kendimizi düzenlemeliyiz. Yirminci Yüzyıl'da bu gezmelerin, seyahatlerin, yurtdışındaki çalışmaların en büyük faydası, karşılaştırma yapmak... Biz ne durumdayız, onlar ne durumda?.. Biz ne yapıyoruz, onlar ne yapıyor?..

Burada meselâ çevreyi korumak, tabiatı, doğayı korumak çok önemli bir konu, fevkalâde önemli bir konu... Çok dikkat ediyorlar, bir ağacı kestirmiyorlar. "Bu ağaç güzel bir ağaçtır, bunu kesmek yasaktır." diyorlar ve onun üzerinde duruyorlar. O ağaçtan dolayı o arsa öyle kalıyor, ev yapılamıyor, o kadar koruyorlar. Kıyıları koruyorlar, yağmalamayı engelliyorlar, halka açıyorlar.

Bu doğayı korumanın Türkiye'de de olması lâzım!.. Türkiye'nin doğası çok güzel ama, bu kadar tahribe dayanamaz. Bu kadar yağmalamadan sonra biter, her taraf berbat olur, en güzel yerler perişan olur. Meselâ, o eski Turgut Özal merhumun çok gittiği bir Göcek Koyu vardı. Arkadaşlar söylüyorlar; oraların şimdi pislikten, naylon torbalardan, içilmiş boş kutuların atılmasından denizin kıyılarının çok bozulduğunu söylüyorlar.

Demek ki doğayı korumak önemli, tarihi korumak önemli, inancı korumak önemli, suyu ziyan etmemek, halka hizmet vermek önemli...

Endonezya’da durduğum sırada, oradaki bir dergiyi inceledim. Malezya, Endonezya ve çevredeki diğer ülkelerin su durumlarını gösteren cetveller yapmış, büyük su ihtiyacı var... Halbuki oralara muson yağmurları yağar, şakır şakır aylarca yağmur yağar, su sıkıntısı olmaması gerekiyor. Neden?.. Alt yapı yok, suyu toplayıp halka sunma çalışması yok...

Kimisinde altı saat su veriliyor, kimisinde on saat, kimisinde on iki saat... Ama ileri ülkelere, alt yapısını yapmış ülkelere bakıyorsunuz, 24 saat hizmet veriliyor. Meselâ, Avustralya’da 24 saat su kesintisiz veriliyor.

Su kesilir mi?.. Bu belediyenin kusuru, halka hizmetin az olması...

Çevremize bakarsak, herhalde kendimizin hatalarını da düzeltebiliriz. Bakın meselâ Yunanlının dinine, papazına, kilisesine bağlılığını düşünün! Sırp’ın dinine, kilisesine bağlılığını düşünün, siyasetine bunun nasıl aksettiğini düşünün!.. Bizdeki durumu düşünün, bizdeki tarihî büyüklerimize, olaylara karşı ilgiyi düşünün!..

Şehidlerimizin isimleri belli değil... Meselâ, benim dedem şehid olmuş, ben babama "Madalya alalım!" dedim; "Evlâdım, nasıl uğraşacağız?" dedi. Devletin kendisinin getirip vermesi lâzım! "Senin deden şehid olmuştu, al bu madalya ailenizde iftihar vesilesi olarak, size yâdigâr olarak kalsın!" demesi lâzım!.. Çünkü o canını vermiş vatan için, bizim de ona bir şükran borcumuz var; onu anarak, hatırasını yaşatarak bu işi yapacağız.

Böyle çevremize bakarak kendimizi düzeltebiliriz. Diliyorum ki 1419 hicrî yılı hataların düzeltildiği, yanlışlardan dönüldüğü, iyi şeylerin yapıldığı, çağdaş, ileri, insanları mutlu etmeye yönelik; üzmeğe değil, kırmağa geçirmeğe, hapse tıkmaya, cezalandırmağa değil, affetmeye, mutluluğu yaymaya yönelik, güzel hizmetlerin yapılmasına yönelik çalışmalarla geçsin... Her şey düzelsin, güzelleşsin... İnşaallah bu güzellik Türkiye'den çevreye de taşsın... Bütün çevre ülkeler, hattâ tüm dünya güzelliklerle dolsun... Her şey güzel olsun...

İslâm ülkelerine bakıyoruz, geziyoruz, görüyoruz, hep sıkıntılar var... Batı ülkelerine bakıyoruz, sıkıntıların çoğunu çözümlemişler, imrenilecek durumlar var. Ziya Paşa'dan[14] beri böyle olmuş. O da Frengistan'ı gezdiği zaman beldeler, kâşâneler görmüş; İslâm alemini gezdiği zaman virâneler görmüş. Onu şiirinde dile getiriyor:

Diyar-ı küfrü gezdim, beldeler kâşâneler gördüm;
Dolaştım mülk-i İslâmı, bütün virâneler gördüm.

---

[14] Ziya Paşa (1829-1880): 1829 yılında İstanbul'da doğmuştur. Güçlü bir şair olmasının yanı sıra, başta saray kâtipliği olmak üzere; müfettişlik, mutasarrıflık ve vekillik gibi devlet kademelerinde görev yapmış bir devlet adamıdır.

19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin en önemli devlet adamlarından birisidir ve en çok eser veren Tanzimat çağı yazarlarındandır. Sultan Abdülaziz döneminde Avrupa'ya kaçarak Genç Osmanlılar arasına katılmış ve gazete çıkararak devrin hükümeti ile mücadele etmiştir. Sadrazam Ali Paşa'nın vefatından sonra, Sultan Abdülaziz'den affını istemiş, padişahın onu affetmesi üzerine tekrar yurda gelerek memuriyetine devam etmiştir. Çeşitli valiliklerde bulunmuş ve son görev yeri olan Adana'da hayatını yitirmiştir.

Ziya Paşa ne zaman yaşadı, biz ne zamanda yaşıyoruz, aradan ne kadar zaman geçti, düzelen bir şey yok... Rejim değişti, padişahlık gitti, cumhuriyet geldi, demokrasi geldi... Ama hizmet eksik olunca, demek ki işler lafta kalıyor demek... Bu durumu düzeltmeliyiz, hatalarımızı düzeltmeliyiz.

Bizim beğenmediğimiz, küçümsediğimiz, tepeden baktığımız ülkeler bile bizden daha ileri geçer duruma gelmemeli!.. Biz tarihî derinliği olan, köklü, yüce bir milletiz. Allah-u Teàlâ Hazretleri, ecdâdımıza lâyık torunlar olmayı, rızasına uygun işler yapmayı, rızasını kazanmayı, insanlığa hizmet etmeyi, faideli olmayı, rehberlik etmeyi, ışık tutmayı, insanların yanlışlarını düzeltmeyi, onları hem dünyada hem ahirette mutlu edecek çalışmalar yapmayı nasîb eylesin... Özellikle mü'min kardeşlerimden daha gayretli olmalarını diliyorum, bekliyorum. Allah-u Teàlâ Hazretleri gayret, kuvvet versin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

01. 05. 1998 - AVUSTRALYA

4. İSLÂM'I GÜZEL ANLATIN!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah sizi hem dünyada, hem ahirette hayırlara, bereketlere, nimetlere, güzelliklere erdirsin...

Size yine Avustralya'dan, Avustralya'nın belki adını çok duymadığınız Brisbane şehrinden hitab ediyorum. Güzel bir şehir... Buradaki iklimi anlatınca belki hoşunuza gider. Gerçi şimdi Türkiye'de de bahar geldi, nisan, mayıs bahar ayları... Hava ılık, güneşli oluyor, bazan yağmurlu oluyor; ılıman bir iklimdeyiz. Arkadaşlarla zaman zaman toplanıyoruz. Çarşıda camimiz var, mescidimiz var; gidip namazları orada kılıyoruz, Allah kabul eylesin... Küçük çocuklar geliyor. Her birine şeker ikram ediyoruz, bir şeyler ikram ediyoruz; seviniyorlar. Takke giydiği zaman aferin diyoruz, sarık sardığı zaman mâşâallah diyoruz; hoşlarına gidiyor.

Her namazda cemaatin sayısı kaçsa, yazıyoruz cetvele... El-hamdü lillâh, 22 dönümlük güzel bir yer almıştık, kendi camimizin de müsaadesi çıkacak diye bekliyoruz. Belediyeden izinleri tamam olunca, inşâallah Brisbane Kotku Camisi'nden artık müjdeleri kesin olarak vereceğiz.

a. Muharrem Ayında Oruç

Biliyorsunuz 1419 hicrî yılının ilk ayındayız. Hicrî senenin ilk ayı Muharrem ayıdır. Muharrem ayının Aşûre gününü, size geçtiğimiz cuma konuşmasında hatırlatmıştım, "Oruç tutun, çünkü Aşûre orucu Peygamber Efendimiz tarafından tavsiye edilmiş bir oruçtur." diye. Tutanlar tuttu, Allah kabul etsin; tutmayanlar inşâallah önümüzdeki seneler o vazifeyi nasîb olur, yaparlar.

Ramazan'ın dışında tutulan oruçlar için:[15]

---

[15] Müslim, *Sahîh*, c.II, s.821, no:1163; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.738, no:2429; Tirmizî, *Sünen*, c.2, s.301, no:438; Neseî, *Sünen*, c.III, s.207, no:1614; Ahmed ibn-

أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ ، شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ (م. د. ت. ن.

ه. عن أبي هريرة)

(*Efdalü's-sıyâmi ba'de ramadàn, şehru'llàhi'l-muharrem*) "Ramazan'dan sonraki en sevaplı, faziletli oruçlar, Muharrem ayında tutulan oruçlardır." buyurmuş Rasûlüllah SAS Efendimiz.

Aşûre günü geçmiş bile olsa, yine bu Muharrem ayında oruç tutmalarını kardeşlerime tavsiye ederim; sevap kazansınlar diye, sevap kazanmalarını istediğim için...

Tabii şimdi, Muharrem ayı içinde sevap kazanmak için tutulacak faziletli nafile oruçlar neler olabilir?.. Bir kere her haftanın pazartesi-perşembe oruçları var. Demek ki önümüzdeki hafta, daha sonraki hafta pazartesi-perşembe oruçlarını tutup Muharremdeki sevaplı oruçların fazîletlerini kazanabilirsiniz.

Bir de her ayın ortasında, mehtaplı gecelerin gündüzlerinde oruç tutmak, Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği bir şeydi. Bunu müteaddit defalar söylediğim için, devamlı dinleyen kardeşlerimiz bunu öğrenmişlerdir. Yâni takvime bakarlarsa, Arabî ayların on üç, on dört ve on beşinde; veyahut takvime bakmazlarsa, akşamleyin gökyüzüne baktıkları zaman ay dolunay gibi yuvarlaksa, ya on üçüdür, ya on dördüdür, ya on beşidir. On dördünde tam yuvarlaktır. On üçünde biraz bir yeri eksiktir, on beşinde biraz diğer bir yeri eksiktir ama, pek fark edilmez.

---

i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.344, no:8515; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.399, no:3636; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.451, no:1155; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.282, no:2076; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.282, no:6395; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.416, no:1423; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.359, no:3772; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.290, no:8204; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.414, no:1312; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.148; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.232, no:2959; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.298; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XX, s.274, no:4652, 4653; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.169, no:1695; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.4, no:4438; Cündeb el-Becelî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.784, no:21397, 21434; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.223, no:4025; *Tergîb ve Terhîb*, c.I, s.239, no:906.

Demek ki, mehtaplı gecelerin gündüzlerinde Peygamber SAS Efendimiz hep oruç tutmuş, bırakmamış. Bu da ne zaman geliyor?.. Tabii Aşûre geçtiğine göre, iki üç gün sonra on üçü olacak, on dördü olacak, on beşi olacak. Kardeşlerimiz takvime bakıp, *eyyâm-ı biyz* oruçlarını tutarlarsa, o sevapları kazanmış olurlar.

b. Geçen Yılın Muhasebesi

İkinci bir önemli nokta nedir?.. Yeni bir yılın, hicrî 1419 yılının birinci ayında bulunuyoruz. Daha on gün geçti, üçte biri geçti, ay ortada duruyor. Bu bir yenilik... Yenilik insana yeni bir şevk verir. "İnşâallah bu sene, Allah'ın rızasına uygun güzel işler yapayım!" diye bir arzu içinde olmalıyız. Geçtiğimiz senenin de tabii, hesabını yapmalıyız.

Biliyorsunuz hesap güzel bir şey... Her şeyin hesaplı olması, düzenli olması, ölçülü olması, önceden tasarlanması, tasarlandığı şekilde ölçülü yapılması ilmin gereği, çağın gereği, başarının gereği... Onun için müslümanların da her şeyi tasarlaması, ölçmesi, hesaplaması lâzım!

Biliyorsunuz, duymuşsunuzdur, Hazret-i Ömer Efendimiz RA buyurmuş ki:[16]

حَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا !

(*Hàsibû enfüseküm kable en tühàsebû*) "Siz öldükten sonra ahirette, mahkeme-i kübrâda hesaba çekilmezden önce; amelleriniz ortaya dökülüp hesaplanmazdan önce, dünyada iken

---

[16] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.499, no:2383; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.96, no:34459; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.103, no:306; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.828; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIV, s.314; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.52; Hz. Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.302; Hz. Ebûbekir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.188, no:44203; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXVI, s.433, no:29408.

siz kendiniz kendinizi bir hesaba çekin!" buyurmuş. Güzel bir tavsiye, çok mühim bir tavsiye...

Onun için kendimizi bir işadamı gibi, bir işletmenin sahibi gibi hesaba çekelim! "Acaba benim işletmem kâr mı ediyor, zarar mı ediyor?" diye herkes düşünüyor, senede bir kârını, zararını hesaplıyor. Hattâ dükkânını kapatıyor veya pazar günü, kapalı olduğu gün gidiyor, dükkânındaki malın sayımını yapıyor: "Şu kadar mal elimde kalmış, şu kadarını satmışım, şu kadar kârım var, şu kadar alacağım var, bu kadar borcum var... Bu senenin durumu şöyle..." diye kendi ticaretinin, kazancının ölçümünü yapıyor herkes, her sene...

Hattâ daha akıllı insanlar, senede bir kaç defa yapıyorlar. Belki çok ciddî müesseseler her akşam yapıyor. Şimdi bilgisayar da var ellerinin altında, düğmeye basıp kârda mı, zararda mı, kasasında ne kadar var, alacağı ne kadar, borcu ne kadar; biliyor.

Biz de yeni bir yılın başındayken iki şey düşüneceğiz:

1. Geçen geçmiştir, önümüzdeki yılı iyi geçirmeliyiz diye iyi niyetimizi, azmimizi ortaya koymalıyız. "Bu sene iyi işler yapacağım!" diye kendi kendimize söz vermeliyiz, karar vermeliyiz. Bu bir...

2. Bir de, "Geçen sene ne yaptım, geçen senenin kârı zararı nedir?" diye düşünmek lâzım, onun hesabını çıkartmak lâzım, insanın kendisini hesaba çekmesi lâzım!..

Bunun faydası da yapmış olduğu hatâları önündeki senede tekrar yapmaması tarzında ortaya çıkar. Yâni, geçen senenin hatalarını insan anlarsa, "Ben geçen sene şu hatayı işledim, bu sene bunu işlemeyeyim!" der. Bir de iyi işler, kârlı işler olmuşsa, "Bak şunu yaptım, çok kâr ettim; bu sene de onu yapayım, daha güzel yapayım, daha çok yapayım!" diye ona göre karar alır.

Biz bir kere 1418 senesini kişisel olarak kendi kendimize, "Acaba Allah'ın sevdiği şekilde geçirdik mi, kârlı geçirdik mi?" diye onun hesabını yapmalıyız. Toplum olarak birileri bir hesap yapmalı! Kim yapacak?.. Tabii herkes kişisel düşünür de, İslâm toplumunu düşünenler olmasa, olmaz. İslâm toplumunu birisinin düşünmesi lâzım! İslâm'ın kârını, zararını hesaplaması lâzım!..

Şahsen ben meselâ seviniyorum, iki yüz milyon nüfusuyla Endonezya, bu Avustralya'nın kuzeyinde, ona komşu bir ülke... Uçakla üstünden geçip geliyoruz buraya, bazen de onların şehirlerinde mola veriyoruz. İki yüz milyonluk bir ülke diye arkadaşlarıma:

"—Endonezya ile ilgilenin, dernek kurun, Endonezya'yı dikkate alın!" dedim.

Çünkü istikbal vaad eden bir ülke... İyi gelişmeler vardı. Son para sıkıntıları, çalkantıları, zararları oldu, inşâallah onlar da atlatılır.

Seviniyorum, "İki yüz milyon müslüman burada var, Bangladeş'te şu kadar var, Pakistan'da bu kadar var, Hindistan'da bu kadar var, Malezya şu durumda..." diye. Bir de tabii bütün dünyada bunun hesabını yapmak lâzım!..

Meselâ, beni Güney Afrika'dan çağırdılar, sevindim. Hacda iki kardeşimiz, "Hocam, Güney Afrika'ya buyurun!" dediler, bana üç beş sayfalık bir de bilgi sundular, sağ olsunlar. Güney Afrika'daki müslümanlardan bahsettiler, Güney Afrika'nın başkanı Mandela'dan bahsettiler. Mandela, hapiste bulunduğu sırada

müslümanlarla tanışmış, İslâm'ı iyi biliyormuş. Hattâ müslümanların bazı davetlerine, toplantılarına, bayramlarına katılıp, onları memnun edecek güzel sözler de söylüyormuş.

Onun için, biraz ısındım onun o kibar tavrına, İslâm'a karşı, müslümanlara karşı saygısına... Saygı duyuyormuş, biraz ilgi duyuyormuş ve yardımcı oluyormuş.

Tabii, dünyanın her yerinde müslümanlar azalıyor mu, çoğalıyor mu?. Bir kere sayı önemli, ondan sonra da vasıf önemli... Vasıflı mı, vasıfsız mı?.. Müslümanlar iyi durumda mı, kötü durumda mı?.. Bu da çok önemli...

Meselâ, kaldırım taşı da bir taştır, onun da bir kıymeti var; kesiliyor, yapılıyor, satılıyor, tanesi şu kadar... Ama yüzüğün üstündeki yakut, zümrüt veya elmas, o da taş diye anılıyor ama, kıymetli bir taş... O çok kıymetli... Vasıf çok önemli, iki taş arasında büyük fark var. Hattâ elmasların bile her birisinin ayrı kıymeti var; ağırlığına göre, lekeli olmamasına göre değeri değişiyor.

Müslümanların evsâfı ne?.. Güzel vasıflı mı, kötü vasıflı mı; bu da önemli... Müslümanların bazı aklı eren alimlerinin, faziletli, kâmil, tahsilli, bilgili görgülü olanlarının oturup bunların hesabını yapması lâzım!.. "Şu sayıda müslüman var, evsâfı şöyle... Şunlara ihtiyaç var, şunların şöyle düzeltilmesi, şunların şöyle geliştirilmesi lâzım!" diye bunların hesabını yapmak lâzım!

Herkes yapmalı, Türkiye'de de yapılmalı, Türkiye'de İslâm nereye gidiyor, 1418 yılında ne oldu, 1419 yılında ne olacak?.. Muhasebe ve gelecek zamandaki faaliyetlerin tasarımı; bu çok önemli... Bir müslümanları sayısal olarak ölçmeli, sayı bakımından artıyor mu diye; bir de evsafını ölçmeli!

Ben inanıyorum ki, Türkiye'de "Ben müslüman değilim!" diyen insan, yok denilecek kadar azdır. Vardır birkaç tane ters durumda olan insan ama, büyük çoğunluk İslâm'ı seviyordur, saygı ile karşılıyordur. "Ben müslümanım el-hamdü lillâh!" diyordur. Güzel, bunların hepsi güzel şeyler... Ben müslümanım diyenlerin müslümanlığını da teraziye koyup veyahut çeşitli ölçeklerle, çeşitli yönlerden ölçmek lâzım!

Eskiden, “İnsanın ciğerinde rahatsızlık var mı?” diye röntgenini çekiyorlardı veyahut radyoskopi dediğimiz cihaza sokuyorlardı, şöyle bakılıyordu. Ama iş daha gelişince, böyle santim santim kesitlerini ayrı ayrı inceleyecek cihazlar yapıldı. Her santimin ayrı fotoğrafını çekip, bir sürü fotoğrafları birleştirdiği zaman, yüzeyden görünmeyen derin kısımda bir kusur var mı, onu anlamak mümkün oluyor.

Bunları misal olsun diye söylüyorum. Müslümanların evsafı önemli, onların evsafını güzelleştirmeğe çalışmak lâzım!.. Hepimiz de kendimizin müslümanlığımızın derecesini yükseltmeğe çalışmalıyız. Yâni, geçen sene 1418’de on üzerinden yedi almışsak, bu sene on üzerinden on almağa çalışmalıyız. Veya sınıfta kalmışsak, üç almışsak, iki almışsak, sıfır almışsak, o zayıf durumdan kurtulmağa çalışmalıyız.

c. Gerçek Müslümanlık

Tabii şimdi herkes müslümanım diyor, sevgili dinleyiciler; elhamdü lillâh müslümanız. “Biz de müslümanız. Benim babam da şöyleydi, benim dedem de böyleydi...” diyor, dedesiyle, babasıyla öğünüyor. Tabii insanın dedesinin, babasının, sülâlesinin asil olması güzel ama, kişinin cennete girmesine yetmiyor.

Bakın acı misal olarak peygamberler tarihinden söyleyelim: Nuh AS’ın hanımı kâfir... Nuh AS’ın oğlu babasına iman etmemiş, tufanda ölmüş, mü’min değil... Oğlu ve hanımı... Bakın, bir aileden peygamber hanımı, peygamber oğlu!..

Lût AS’ın karısı kendisine inanmış değil ve kâfirlerle işbirliği yapıyor. Lût AS’ı Allah helâke uğrayacak şehirden kurtarıyor ama, karısı orda kâfirlerle beraber kalıp, helâk oluyor. Peygamber karısı ama, iman içine girememiş.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim, İslâm’ın ne olduğunu, gerçek müslümanlığın ne olduğunu herkesin derin derin düşünmesi lâzım!..

Gerçek müslümanlık nedir, İslâm’ın ruhu nedir, özü nedir? İslâm’da en önemli olan şey nedir?..

İslâm’da en önemli olan şey, ma’rifetullah ve muhabbetullahtır, yâni Allah’ı doğru bilmek ve Allah’ı sevmektir.

Şimdi bazı insanlar, "Ben inançlı bir insanım, ben dinsiz değilim!" diyor. Ben dinsiz değilim demek hiç bir şey ifade etmez. Dinlisin ama, hangi dine sahipsin?.. Eskimoların dinine mi sahipsin, ren geyiğine mi tapınıyorsun, beyaz ayıya mı tapınıyorsun, ineğe mi tapınıyorsun, güneşe mi, aya mı tapınıyorsun?..

Tabii bunlar maddî tapınılan şeyler... Bir de elle tutulmayan, gözle görülmeyen ama, mânevî olarak tapınılan şeyler var: kimisi şeytana tapınıyor, kimisi nefsine tapınıyor, kimisi paraya tapıyor, kimisi şöhrete tapıyor, kimisi dünyaya tapıyor, ahireti hiç düşünmüyor.

Herkes, "Ben müslümanım!" diyor. Tamam müslümansın ama, gel bakalım nasıl müslümansın?.. "Ben inançlıyım, ben dinsiz değilim, ben dindarım!" diyor. Dindarsın ama, hangi dine sahipsin?.. Gel bakalım, Allah hakkında inancın ne?..

Meselâ, bir Amerikalı *God* dediği zaman, veya bir İngiliz, veya bir Avustralyalı, veya bir Fransız, veya bir Alman *tanrı* dediği zaman neyi kasdediyor?.. "Tamam ben tanrıya inanıyorum!" diyor ama, inandığı tanrı kul... Allah'ın yarattığı Hazret-i İsâ AS'ı tanrı sanıyor. Onun resmini koymuş, heykelini yapmış, onu tanrı sanıyor. Peki ondan önceki insanlar ne idi?.. Hazret-i İsâ dünyaya gelmeden önceki insanların ne yapması gerekiyordu, neye tapacaklardı?.. Senin tanrı sandığın varlık, o zaman yoktu. Onlar ne yapacaklardı?.. İbrâhim AS'ın dini ne, Nuh AS'ın dini ne?.. Bunu derin düşünmüyorlar.

Biz de, "İslâmiyet'in aslı, özü nedir?" diye düşünmeliyiz ve "Bundan kişisel olarak nasibim ne kadar?" diye kendimizi ölçüye vurmalıyız. Yâni Allah'ı ne kadar biliyoruz, Allah neye gazab eder, Allah neyi sever?.. Allah bize neyi emretmiş?.. Ben Allah'ın sevgili kulu olmak, evliyâsı olmak için ne yapmalıyım?.. Allah'ın sevmediği bir kul olmaktan nasıl kurtulabilirim?.. Acaba ben ölçebilir miyim, anlayabilir miyim; Allah şu anda beni seviyor mu, sevmiyor mu?..

Bunları ciddî ciddî insanın düşünmesi lâzım, sorması lâzım, derin derin araştırması lâzım! Çünkü Allah sevmiyorsa, bu sevilmeme durumundan kurtulmak şart; aksi takdirde cehenneme gider.

Eğer Allah inancı, Allah bilgisi yanlışsa, sakatsa, sapıksa, o zaman cehenneme gider. Allah'ı sevmiyorsa, Allah da onu sevmez. Hattâ hadis-i şeriflerde Peygamber Efendimiz bildiriyor:[17]

قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَقَدَرِي ، فَلْيَلْتَمِسْ رَبًّا غَيْرِي (هب. وابن النجار عن أيس)

RE. 327/2 (*Kàle'llàhu azze ve celle*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Men lem yerda bi-kadâî ve kaderî*) Benim hükmüme, kaderime, takdirime, mukadderâtıma râzı olmayan, benim takdirime rıza göstermeyen, (*felyeltemis rabben gayrî*) benden gayrı olan bir rab bulsun kendine..." buyurur.

"—Mâdem sen benim mukadderatıma razı değilsin, teslim olmuyorsun, benim yaptığım şeyi beğenmiyorsun; çık bakalım benim yarattığım mülkten!.. Benim mülkümden, benim kâinatımdan çık!" der.

Nereye gideceksin?.. Nereye gidecek, bir yere gidemez. Ama Allah, takdirine razı olmayanı bile sevmiyor. Allah'ı seven, Allah'ı bilen, Allah'a nasıl kulluk edeceğini bilen bir insan olmak lâzım!.. Bu da bayağı bir düşünmekle olacak bir şey... Yâni palavra ile, atarak olmaz.

"—Ben de Allah'a inanıyorum, ben de dindarım!"

İyi ama senin dindarlığın tutarlı bir dindarlık mı, geçerli bir dindarlık mı?.. Benim cebimde para var diyor; tedavülden kalkmış eski banknotlar... Diyelim ki, Rusya'da Bolşevik ihtilâlinden önce basılmış, çarşaf gibi koca banknot paralardan bir sandık para bulmuş; "Benim bir sandık param var!" diyor. Senin bir sandık paran var ama, geçerli değil, tedâvülde değil...

---

[17] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.218, no:200; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.167, no:410; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.173, no:482; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.892, no:1898.

Libya parasını değiştirdi. Bir gün önce milyonlarca Libya dinarına sahip olan kişi, bir gün sonra devlet yöneticisi onları hükümsüz sayınca, beş parasız durumuna düştü. O zaman intihar edenler olmuş, kendisini denize atanlar olmuş.

Elinde paralar var ama kâğıt parçası... Götürdüğü zaman, merkez bankasından bir para alamayacak. Bir anda banknotun değeri sıfıra düşünce, adam milyarderlikten, milyonerlikten fukaralığa düşünce, oynatmış, aklını kaçırmış. Üzüntüsünden rûhî dengesi bozulmuş. Ondan sonra da yapmaması gereken bir işi yapmış, intihar etmiş diye duyduk meselâ...

Acaba bizim müslümanlığımız geçerli mi; bu çok önemli... Hangi müslümanlık geçerli?.. Şimdi meselâ çeşitli inançlar var, çeşitli mezhebler var; dünya üzerinde de var, Türkiye'de de var... Herkes kendi inancının doğru olduğu kanaatinde... Doğru olduğunu sanıyor da, onun için o yolda gidiyor. Kimseyi üzmemek için isim vermek istemiyorum ama, bunların hangisi doğru, hangisi yanlış?..

Kimseyi tenkit etmeyi de istemiyorum ama, doğruyu söylemeden de olmaz. Doğruyu göstermeden de olmaz! Bizim vazifemiz doğruyu göstermek... Allah'ı doğru bilecek, Allah bilgisi doğru olacak. Yanlış biliyorsa, Allah hakkındaki inancı yanlışsa, olmaz!.. Rasûlüllah hakkındaki görüşleri, bilgileri, Rasûlüllah'a bağlılığı tam değilse, olmaz!.. İyi müslüman olmaz o zaman...

Bazıları var Peygamber Efendimiz'e kızıyor da, Peygamber Efendimiz'in ashabından falancayı daha çok tercih ediyor... Olur mu?.. Bazıları Cebrâil AS'a, "Kur'an-ı Kerim'i niye falancaya değil de, Peygamber Efendimiz'e getirdi?" diye kızıyormuş. Öyle şey olur mu?.. Allah öyle bir yanlışı yaptırtır mı?.. Sonra melekler Allah'a âsî olmayan varlıklar, Allah'ın arzusu dışında başka bir şey yaparlar mı?..

Bazı insanlar bazı şeyleri yanlış düşünüyorlarsa, geçerli olmayacak, boşuna, amelleri hebâen mensûrâ... Yâni havada toz halinde savrulacaksa, bütün ömrü boyunca yaptığı şeyler toz toprak olacaksa, elde avuçta hiç bir şey kalmayacaksa; ahir ömründe Allah'ın divanına vardığı zaman sıfıra sıfırsa, hattâ

sıfırdan aşağı ise, o zaman çok fenâ!.. Onu şimdiden anlayıp düzeltmesi lâzım!

Doğru müslümanlık nedir, doğru müslümanlığın kaynağı nedir? Bunu bilecek, herkes o çizgiye gelecek!

"—Efendim benim inancıma, kanaatime göre, benim görgüme, bilgime göre, bence şöyle olmalı..." diyorlar.

Böyle diyenlerin bazıları kitap yazıyor. Sapık yâni... Bu sapığın kitabını da bazısı getiriyor:

"—Hocam bak, birisi şöyle bir kitap yazmış, şunu bir oku da, şunun hatalarını söyle!" diyor.

İlk sayfasını açıyorum, otuz tane hatâ saymışım, şöyle kalemle işaretlemişim. Her sayfada otuz tane hatadan, iki yüz sayfalık kitapta şu kadar bin hatâ olur. O adam keşke bu kitabı yazmasaydı; bütün cahilliği, bütün zıpırlığı, bütün sapıklığı ortaya çıkmış. Bir de yazmış ki, bu dinin aslıdır, esasıdır diye... Hiç bir şey bilmiyor; ne ayet biliyor, ne hadis biliyor, ne Arapça biliyor, ne dînî bilgileri okumuş...

d. İslâm'ı Etrafınıza Güzel Anlatın!

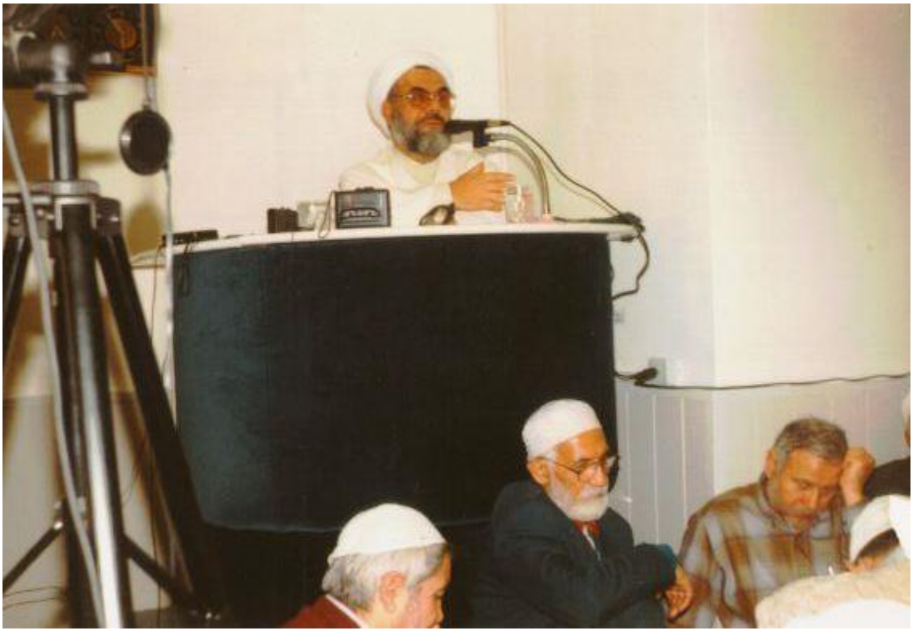
Birçok kimsenin din hakkında bilgisi bu... Müslümanlara ihtar ediyorum, bütün müslüman kardeşlerime ikaz ediyorum: Etraflarına İslâm'ı güzel güzel anlatsınlar!.. Çünkü bir çok kimse İslâm'ı bilmiyor. Bizimle konuşan bazı kimselere bakıyorum;

"—Hocam, biz İslâm'ı böyle bilmiyorduk!" diyorlar.

Hakîkaten de ben halkı daha yakından tanıdıkça anlıyorum, halk İslâm'ı bilmiyor. Neyi biliyor?.. Gazetelerden, mecmualardan, kulaktan dolma, belki halkın arasındaki hurafelerden aklına dolmuş olan şeyleri din sanıyor.

Halbuki o din değil, yanlış onun inancı... İşte bu yanlışlıkların önceden anlaşılması lâzım!..

Bir yanlışlığın kişinin kendisi tarafından önceden anlaşılması nasıl olur?.. Meselâ matematikte bir problemi çözüyoruz, ondan sonra o işlemin irdelemesini, yâni sağlamasını yapıyoruz. Acaba sağlam mı sonucum, yanlış mı diye... Bu fizikte de böyle, kimya da böyle... Tecrübe niçin yapılıyor?.. İşin sağlamlığını ölçmek için yapılıyor.

Şimdi dünyevî küçük bir mesele için, ömrümüzün küçük bir parçasında karşılaştığımız küçük bir maddî mesele için bu kadar dikkatli davranıyoruz. Benim de hoşuma gidiyor. Meselâ, bir inşaat yapan insanları hayranlıkla seyrediyorum. Önceden kâğıt üzerine çiziyorlar; tasarım tamam, boyutlar tamam... Sonra temelci geliyor, temelleri atıyor; daha binâ anlaşılmıyor. Duvarlar yükseliyor, bir şey anlaşılmıyor. Daha sonra, daha sonra, adım adım, her şey bir düzen içinde...

Sonra ev ortaya çıkıyor, yerli yerince... Musluğu açıyorsun, su akıyor; düğmeyi çeviriyorsun, elektrik yanıyor. Oh tertemiz yepyeni bir ev... Ama bu ne kadar düzenli bir çalışma sonucunda yapılıyor.

Şimdi bir ev yapımı, herkesin hayatında çok defalar gördüğü bir olay, bu kadar ciddî bir çalışma ile sağlanıyor da, insanın ahireti kazanması için, cenneti kazanması için, inancı, dini doğru mu, yanlış mı diye irdeleme, sağlama yapmak gerekmez mi?..

Herkes benim dinim doğru diyor. Herkes kendine göre, geleneksel olarak atadan, dededen gördüğü şeyi, örfü, adeti uygulamaya çalışıyor. Belki İslâm'a aykırı... Meselâ kız kaçırma,

kan davası İslâm'da var mı?.. Yok ama, adet olarak ülkemizde var... Demek ki insanlar inançlarına aykırı işler yapabiliyorlar, herkes yapıyor.

Adam hem müslüman, hem de İslâm'a aykırı işler yapıyor. İlkönce insanın, "Ben müslüman mıyım, kâfir miyim?.. Kendimi müslüman sanıyorum ama, acaba küfre düşürecek bir şeyler yapmış mıyım?" diye onu anlaması lâzım!..

Eğer kâfir ise, kendisini müslüman sanması onu kurtarmaz. Çünkü kendisinin hakkındaki hükmü, kendi zannı vermeyecek; Allah-u Teàlâ Hazretleri mahkeme-i kübrâda ölçecek, ondan sonra cennetlik veya cehennemlik olduğunun hükmünü verecek.

O halde Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kendisini iyi bir kul olarak kabul etmesini insanın sağlaması lâzım! Kendisinin zannıyla bu iş olur mu?..

Ne kadar sapık inanç var dünya üzerinde!.. Hindistan'da kaç tane din var... Türkiye'de kaç tane inanç var... Bazılarına işaret ediyoruz, bazılarını kimse darılmasın, üzülmesin, kırılmasın diye söylemiyoruz ama, düzeltmeye çalışıyoruz.

Benim usüllerimden birisi şahsen, dergilerimizde, radyomuzda, televizyonumuzda, kitaplarımızda, kimseyi üzmeden doğruyu söylemektir. O doğruyu söylerken, "O doğrunun dışındaki başka şeyler yanlış!" demiş oluyorum diye düşünüyorum.

Bazen de yanlışı da doğrudan doğruya söylemek lâzım! Kur'an-ı Kerim'in de usûlü o... Meselâ müşriklerin azılılarından bazıları Peygamber Efendimiz'in yanına gelmişler, ellerine çürümüş bir kemiği almışlar. Parmakları arasında ufalayıp, ufalanan kemik parçaları yere dökülürken böyle göstererek;

"—Allah bu çürümüş kemiği de diriltecek mi yâni, ey Muhammed?" demişler.

Peygamber Efendimiz:

"—Tabii diriltecek!" demiş.

Yâsin Sûresi'nde bildiriliyor:

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ (يس:٧٩)

(*Kul yuhyîhe'llezî enşeehâ evvele merreh*) "O kemiği ilk yaratan Allah, onu yine yaratacak." (Yâsin, 36/79) İlk yarattığında insanı nasıl yaratıyorsa, bir tohumdan bir koca ağacı nasıl yaratıyorsa Cenâb-ı Hak, insanı da öldükten sonra tekrar diriltecek. *Ba'sü ba'de'l-mevt* haktır.

Zaten tamamen yok olmuyor ki insan... İnsanın maddî kısmı toprağa gömülüyor ama, yok olmayan kısmı var, ruhu var. Tekrar Allah-u Teàlâ Hazretleri ona şahsiyetini verecek, ahirette mükâfat veya cezayı onlar çekecekler. Bunu anlamak gayet kolay... Yâni Kur'an-ı Kerim yanlış sözü de bildiriyor. Bak böyle dediler ama, işin doğrusu budur diye de bildiriyor. Onun için biz de, doğru inancı söyleyelim!

Allah CC vardır, birdir, şeriki nazîri yoktur. Allah'ı herkes doğru tanısın! Kendi bildiğine göre tanrı fikrini kafasından silsin, doğru inanca sahib olsun!..

Muhammed-i Mustafâ Allah'ın rasûlüdür, ahir zaman peygamberidir, eski peygamberlerin müjdelediği peygamberdir. Hazret-i Mûsâ AS'ın, Hazret-i İsâ AS'ın, Tevrat'ta, İncil'de geleceğini bildirdiği ahir zaman peygamberidir. Yahudisi de, hristiyanı da Peygamber Efendimiz'e tâbî olsun!..

Allah'a tâbî olmanın tabii sonucu olarak Kur'an-ı Kerim'i okusun, Kur'an'a inansın, bağlansın!.. Rasûlüllah SA'e peygamber olarak inanmasının tabii sonucu olarak da, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini okusun!..

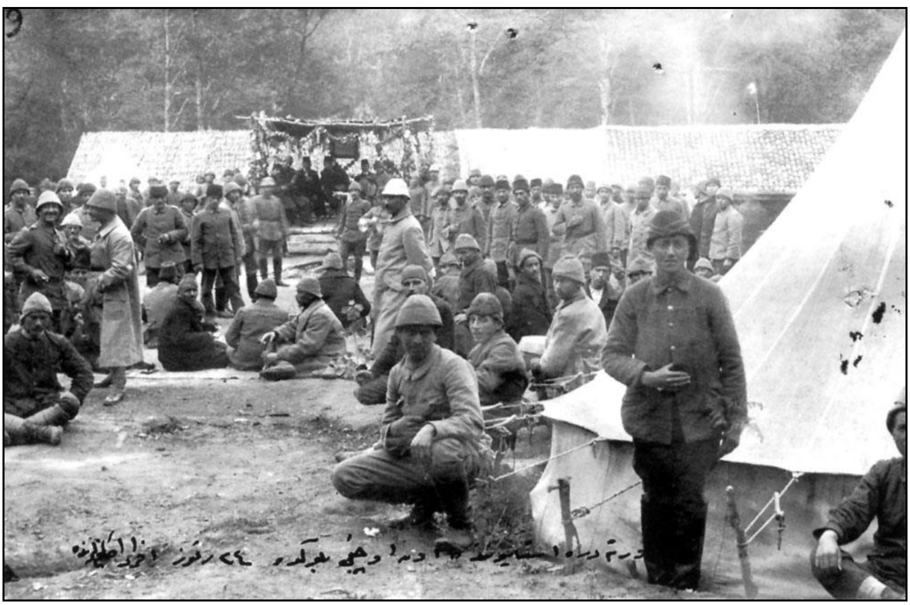
Şimdi millet hadis-i şerifleri okumuyor ve hadis-i şeriflere itiraz ediyor; olmaz... Kur'an'ı okumuyor ve Kur'an ayetlerine aykırı sözler söylüyor; olmaz... O zaman, kendisini müslüman sansa da, İslâm'dan çıkar.

Onun için bu yeni yılda gelin, yeni bir aşk ile, şevk ile Kur'an'ı bir okuyun, okuyalım! İnşâallah biz de radyolarımızda, dergilerimizde, televizyonumuzda, şimdi çıkmağa başlayan *Sağduyu* gazetemizde, size bu Kur'an-ı Kerim'i başından derli toplu anlatalım; İslâm'ın asıl yapısı nedir, anlatalım! Ben müslümanım diyen insan, dininin temeline kazma vurmasın, dinini dinamitlemesin, berhava etmesin!.. Ben de müslümanım deyip de, müslümanların ve İslâm'ın canına okumasın!

Herkes İslâm'ı doğru öğrensin! Peygamber Efendimiz'e güzel ümmet olsun, Allah'a güzel kulluk yapsın, dosdoğru yolda yürüsün, sırat-ı müstakîmde yürüsün ve Allah'ın rızasını kazansın!..

Bakın, dünya üzerinde beş milyardan fazla insan var, bunun bir milyardan fazlası müslüman... Ama bu müslümanların hepsi imtihanı geçemez! Biz hacca gidiyoruz, tüm İslâm aleminin her yerinden gelen insanları görüyoruz orada; görüşüyoruz, tanıyoruz. Bizim bilgimiz, temasımız dolayısıyla, gözümüzün müşahedesi, gözlemimiz gösteriyor ki, bu bir buçuk milyardan fazla müslümanın hepsi tam müslüman değil...

Türkiye'nin de yüzde doksan dokuzu müslüman ama, tam müslüman değil... Avrupa'da da, Amerika'da da öyle; onlar da tam hristiyan değil, İsâ AS zamanının, hak din olduğu zamanki, Kur'an-ı Kerim'de medhi yapılan ihlâslı rahibler gibi, din adamları gibi değil... Yahudiler de tam yahudi değil, Mûsâ AS zamanının yahudisi gibi değil... Yanlış uygulamalar var ortada... Bunların açıkça, bilimsel olarak söylendiği de oluyor

Meselâ bugün burada, Avustralya'da anlattılar bana; İngilizler Çanakkale'de bizimle harb ederken Avustralya'dan, Yeni Zelanda'dan insanları kışkırttılar, topladılar ve geldiler, Gelibolu'da bizim dedelerimizle çarpıştılar. Benim dedem şehid oldu, amcalarım şehid oldu, dayılarım şehid oldu. Çünkü bizim köyümüz o savaş yerlerine yakındı. Aileden pek çok kimse şehid oldu, ben şehid torunuyum.

Şimdi burada, Gelibolu savaşları dolayısıyla radyoda konuşturmuşlar, bizim arkadaşlar dinlemiş. Bir yaşlı muharibi, savaşan savaşçıyı, en son yaşlı savaşçılardan birisini radyoya çıkartmışlar, konuşturmuşlar. Adam İngiliz, gelip bizim dedelerimizle Gelibolu'da çarpışan muharib, savaşçı ne demiş:

"—Dünyanın en asil insanlarıyla çarpıştık orada... Esir olanlara o kadar güzel muamele ettiler ki, öyle soylu, öyle güzel ahlâklı insanlardı ki, dünyanın en yüksek insanlarıydı onlar... Bizim onlarla harb etmemiz çok yanlıştı." demiş.

Hemen radyodaki yayını orada kesmişler. Çünkü canlı yayınmış, konuşuyormuş, kesmişler, onun daha fazla konuşmasını istememişler demek ki... Ama insafla doğruyu söylemiş. El-hamdü lillâh dedelerimiz İslâm terbiyesiyle yetişmiş mert insanlardı. Askerleri mertti, dindardı, Allah yolunda çarpışıyorlardı ama, düşmanına bile kendisini sevdirecek asil insanlardı.

Almanya'da ihvânımızdan bir arkadaş anlattı. Onun babası Yemen'de Almanlarla beraber çarpışırken, Alman arkadaşı yaralanmış. Bilmem kaç gün sırtında taşımış bu yaralı Alman'ı, emniyetli bir yere getirmiş. Bu arkadaşımızın babası... Almanya'da şimdi bu kardeşimiz.

Hattâ konu şuradan açıldı. "Bir harb görmüş kılıç sahibi olmayı istiyorum!" filân dedim de; "Benim babamın bir kılıcı var, size onu hediye edeceğim!" dedi. Yanımdakilere, "Bakın, şahid olun, bu verecek!" dedim, şaka yaptım.

Şimdi o, o kadar iyilik yapmış o Alman'a... Sonra bu oğlu Almanya'da gitmiş, adresinde o Alman'ı bulmuş:

"—Ben falancanın oğluyum!" demiş.

Alman bunun boynuna sarılmış, ağlamış, öpmüş. Demiş ki:

"—Gel, bak bu ev benim, bu mülk benim; hangisini istiyorsan, al!" demiş.

Bizim kardeşimiz de;

"—Teşekkür ederim, istemem!" demiş.

Bizim dedelerimiz böyle soylu, böyle efendi, böyle ahlâklı, böyle güzel insanlardı.

Bu nereden oluyor?.. İslâm ahlâkı bu, İslâm'dan geliyor. Şimdiki bizim düzensizliğimiz, rüşvetler, mafyalar, rezaletler, kepazelikler, insan haklarının çiğnenmesi, dine karşı saldırılar neden oluyor?.. Din eğitimi ikinci plana atıldığından, dindarlar hor görüldüğünden, din yanlış sanıldığından, İslâm'ın güzelliği tanınmadığından oluyor.

Onun için ne yapmamız lâzım sevgili dinleyiciler?.. Yeni bir yılda, yeni bir aşk ile, şevk ile İslâm'ı, Kur'an'ı yeniden öğrenmeye çalışmamız lâzım!.. Kur'an'ı öğrenin, Kur'an size yeter. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini —kütüphanenizde vardır— lütfen okuyun, öğrenin!.. Eğer siz İslâm'ı biliyorsanız, iyi müslümansanız, o zaman etrafa anlatın!

Çünkü millet İslâm'ı bilmiyor. Kendisini müslüman sanıyor ama, çok kusurlu müslüman... Yâni Allah'ın gazabına uğrayacak işler yapıyorlar da, hâlâ kendilerini müslüman sanıyorlar. İslâm'a sataşıyorlar, müslümanı üzüyorlar, İslâm'ın ahkâmını kaldırmağa çalışıyorlar; hâlâ kendilerini müslüman sanıyorlar.

Onun için, lütfen başkalarına da İslâm'ı güzel güzel anlatma çalışması yapalım!.. Hem kendimiz iyi müslüman olalım, hem de başkalarını iyi müslüman etmeğe çalışalım!

Yeni yıl hayırlı verimli olsun, olumlu olsun, güzel çalışmalar, gelişmeler olsun... Allah hepinizden razı olsun... Razı olacağı işler yapın, sevdiği razı olduğu kul olun!..

Allah hepinizden razı olsun, dünyada ahirette lütuflarına gark eylesin, nimetine mazhar eylesin, rahmetine erdirsin... Cennetiyle, cemâliyle hepinizi müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

08. 05. 1998 - Brisbane / **AVUSTRALYA**

5. BELÂLAR VE ALLAH'IN YARDIMI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Size Avustralya'nın önemli büyük şehri Sydney'den sesleniyorum. Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri bu güzel günün mânevî ikramlarından, sevaplarından, lütuflarından sizleri de faydalandırsın... Bugünü güzel geçirmeyi, kârlı, faydalı geçirmeyi nasîb eylesin...

a. Mü'mine Belâların Gelmesi

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunmuş bir hadis-i şerifle başlıyorum. Ahmed ibn-i Hanbel ve daha başka kaynaklar kaydetmişler bu hadis-i şerifi... Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[18]

لاَ يَزَالُ الْبَلاَءُ بِالْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنَةِ ، فِي جَسَدِهِ وَمَالِهِ وَوَلَدِهِ ، حَتَّى يَلْقَى اللهَ ، وَمَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٍ (حم. حب. حل. ق. عن أبي هريرة)

RE. 487/4 (*Lâ yezâlü'l-belâü bi'l-mü'mini ve'l-mü'mineti, fî cesedihî ve mâlihî ve veledihî, hattâ yelka'llàh, ve mâ aleyhi hatîeh*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

---

[18] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.287, no:7846; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.176, no:2913; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.497, no:1281; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.174, no:494; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.319, no:5912; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.159, no:9837; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.374, no:6335; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.212; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LV, s.44; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.102, no:7600; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.27; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.231, no:10916; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.400, no:7998; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.608, no:6846; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.131, no:17752.

Bu hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz, müslümanın dünyada bazı sıkıntılara, imtihanlara uğrayabileceğini, maruz kala-bileceğini, ama sabrederse bunun ahireti için faydalı olacağını bildiriyor. Şöyle açıklayalım:

(*Lâ yezâlü'l-belâü li'l-mü'mini ve'l-mü'mineti*) "Belâ hiç gitmeden, zâil olmadan, daimâ mü'min erkeğe, mü'min kadına gelir. Belâ onun başına gelir, onun yanında olur, o belâ ile karşılaşır." *Belâ* ne demek?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin imtihan için kula musallat ettiği bir olay, bir hadise... İnsan onunla karşılaşınca üzülür.

Ama bu bir imtihan... Allah-u Teàlâ Hazretleri imtihan için yarattı ya bütün Âdemoğullarını... Dünyaya göndermesi,

لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً (الملك:٢)

(*Li-yeblüveküm eyyüküm ahsenü amelâ.*) "İmtihanı hanginiz başaracak, hanginiz daha güzel işler yapacak?" (Mülk, 67/2) diye imtihan etmek için gönderdi. Bunu ayet-i kerimelerden ve hadis-i şeriflerden kesin olarak biliyoruz.

Bu dünya hayatı imtihan zamanı... İnsanın mükellef olduğu zamandan, ruhunu Rabbine teslim ettiği, emaneti sahibine iade ettiği zamana kadar imtihan içinde insan, her an imtihanda... Her an imtihanda olduğu için, her an dikkatli olması lâzım, uyanık olması lâzım! İmtihanı güzel karşılaması, başarması lâzım!

Bu imtihanlar nereden gelebilir, neler olabilir?.. İmtihanların bir kısmı belâ şeklinde olur. İnsanın istemediği olaylar başına gelir, hastalık gelir. Farz edelim, misâl olarak söyleyelim; hastalık gelir. Üzer insanı... Sıkıntılara düşürür. Başı ağrır, dişi ağrır, bir azası ağrır, perişan olur, yataklara düşer, cayır cayır yanar; ziyaretçiler gelir filân. İşte bir imtihan, belâ... Veyahut komşusu, veyahut işte karşısına çıkan birisi, veya yolda belâlı bir adam, gelir sataşır. Sübhànallàh, ben buna bir şey yapmadım, ben buna bir şey yapmadım; bu adam niye bana sataşıyor?..

Işte imtihan... Ne yapması lâzım?.. İmtihan olduğunu bilip sabretmesi lâzım! İmtihanı güzel vermeğe gayret etmesi lâzım! Kötülüğe iyilikle karşılık vermesi lâzım! Sabretmesi lâzım, sabr-ı

cemîl göstermesi lâzım! Allah'ın sevdiği tarzda hareket etmeğe gayret etmesi lâzım!..

Bazan imtihan iyi şeylerden gelir. Yâni, Allah zenginlik verir. Adam öyle zengin ki, öyle parası pulu var ki, öyle imkânları var ki, evi öyle güzel ki, arabası o kadar güzel ki; herkes imreniyor. O da bir imtihan... "Bakalım bu zenginliği ile, bu kazancı ile Allah'ın emirlerini yapacak mı, zekâtını verecek mi, hayır hasenat yapacak mı, Allah'ın dinine yardımcı olacak mı?..

Bu da bir imtihan, zenginlik de bir imtihan... Daha tehlikeli; çünkü zenginlikte insan aldanır, dalar gider dünyanın keyfine, zevkine, unutur. Fakirken insan Allah'ı daha çok anar. Belâya uğradığı zaman, hastalandığı zaman hiç namaz kılmayan insanlar namaza başlar. Yakını ölen bir insan tevbekâr olur. Ölümü gördü, belâyı, musîbeti, üzüntüyü tattı, işin acılığının farkına vardı; tevbekâr olur, namaza başlar.

Benim tanıdığım böyle insanlar var. Önceden ibadetlerini yapmayan gevşek bir kimseyken, hattâ müslümanlığa, İslâm'a karşı iken, ölümden sonra birden bir değişiklik oluyor. Bazan insan hapse girer çıkar, suçlu, mücrim cezasını çeker, hapiste ıslah olur, iyi bir insan olarak dışarıya çıkar. Böyle şeyler olabilir.

Fakirlikte, ızdırabda insanın Allah'a yönelmesi daha çok olur. Bana telefon ediyor, diyor ki:

"—Hocam dua edin, annem ağır hasta... Ameliyat oldu, doktorlar durumu çok tehlikeli diyorlar, kendisinde değil... Ne olur dua edin!"

Tabii müslümanın müslüman kardeşine duasını Allah kabul eder. Biz de dua ediyoruz. Kendi annemiz gibi, kendi kardeşimiz gibi, yakınımız olarak iyiliğini istiyoruz. Telefon ediyorlar:

"—Hocam Allah razı olsun! İşte duanız berekâtıyla el-hamdü lillâh bugün daha iyi..." diyorlar.

Biz telefon ediyoruz veya karşılaştığımız zaman soruyoruz:

"—Nasıl hastanın durumu? Amansız gibiydi, ümitsiz gibiydi. Allah'tan ümid kesilmez."

"—Hocam çok şükür, el-hamdü lillâh, şu anda iyi..." filân diyorlar.

Demek ki hastayken, belâdayken, sıkıntıdayken, muhtaçken insan Allah'ı daha çok anıyor da, zengin oldu mu unutuyor. Zenginler çok unutur, zenginlik unutturur.

كَلاَّ إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَى. أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَى (العلق:٦-٧)

(*Kellâ, inne'l-insâne leyetgà. En raâhü'stağnâ.*) [Ama insanoğlu kendini zengin görünce, azgınlık eder.] (Alak, 96/6-7)

Hepimiz insanoğlu olarak paranın gücünü görüyoruz. Parayla çok şeyler yapıldığını, rahat edildiğini görüyoruz, parayı istiyoruz. Ama Peygamber SAS Efendimiz, bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[19]

---

[19] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.361, no:8875; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.294, no:10360; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.260, no:450; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.98; Hz. Ömer RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.361, no:618; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.282, no:8191; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.140; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.71, no:6473; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.212; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

اِبنَ آدَمَ، عِنْدَكَ مَا يَكْفِيكَ، وَأَنْتَ تَطْلُبُ مَا يُطْغِيكَ!
(عد. هب. عن ابن عُمَرَ)

(*İbne âdem, indeke mâ yekfîke*)"Ey Ademoğlu, senin yanında sana yetecek kadar, senin ihtiyacını karşılayacak kadar maddiyat, para pul, mal mülk var; (*ve ente tatlübü mâ yutğîke*) sen seni azdıracak kadarını istiyorsun! Seni tuğyana sevk edecek, azdıracak şeyi istiyorsun!"

"—Efendim, işte Allah bana versin de ben azmam, sapmam, tuğyan etmem!" diye düşünüyor tabii insan, parayı pulu, malı mülkü ondan istiyor ama, azıyor. Kendisi azmazsa, çocuğu sapıtıyor, şımarıyor... Allah'ı unutuyor, keyfe dalıyor, zevke dalıyor, içkiye alışıyor. Gösterişe, ücuba paralar sarf ediyor, tantanaya, israfa gidiyor. Allah bunları hiç sevmez.

Onun için àrif insanlar, mü'min-i kâmil insanlar, hàlis insanlar, "Yâ Rabbi her şeyin hayırlısını ver bana!.. Paranın hayırlısını ver, evlâdın hayırlısını ver, işin hayırlısını ver, ilmin hayırlısını ver, her şeyin hayırlısını ver!" diye istiyor. Zenginliğin tehlikelerini anlamak biraz daha zor, zenginken Allah'a yönelmek biraz daha zor...

Ben şimdi hazır elime fırsat geçmişken, fırsatı yakalamışken sözümü söyleyeyim: Bosna'dan, Hersek'ten (*Herzegovina* diyorlar ya) Arnavutluk'tan, Tiran'dan, İşkodra'dan, Kosova'dan, Sancak'tan, Bulgaristan'dan, Yunanistan'dan, Gümülcine'den, Romanya'dan, Kafkasya'dan gelmiş kardeşlerime bakıyorum. İşte Bursa'da yerleşmişler, Adapazarı'nda yerleşmiş kimisi... Kimisi İzmir'e gelmiş, Antalya'ya gelmiş, yerleşmişler.

Ben bunlardan rica ediyorum: Lütfen, Allah aşkına, Allah rızası için geldikleri diyarları unutmasınlar! Oralara karşı görevleri olduğunu unutmasınlar! Orada kalan, buraya gelemeyen akrabaları ile, hemşehrileri ile ilgilerini devam ettirsinler, onlara

---

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.389, no:7081; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.517, no:18086; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.32, no:48; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.127, no:196.

yardımcı olsunlar! Onların iyi yetişmesi için okullar açsınlar! İyi müslüman olarak kalmaları, erimemeleri, kaybolmamaları için hocalar göndersinler!

Ben biliyorum, Türkiye'de oralardan gelmiş çok zenginler var, fabrika sahipleri var, milyonerler, milyarderler var... Eğer onlar o geldikleri ülkelerle yardımlaşma, hizmet ve hayır hasenat ilgilerini devam ettirmiyorlarsa, çok ayıplıyorum onları...

Şimdi biz kardeşlerimle bir Bosna Derneği kurduk. Bosna ile ilgili olan kardeşlere de söylüyorum: Bak adresini ver, bizim o derneğe kaydol!.. Neden?.. Çünkü oraya yardımcı olmamız lâzım! Bosna bizim canımız, Kosova bizim canımız, Sancak bizim canımız... Batı Trakya bizim canımız... Tuna vilayeti, Kırım eyaleti, Kafkasya derken yüreğimiz sızlıyor, tarihi hatırlıyoruz. Oradaki kardeşlerimizin çektiği sıkıntıları düşünüyoruz. İnsafsız düşmanların gaddarlıklarını düşünüyoruz. Onların çektikleri eziyetleri düşünüyoruz, onların yerine kendimizi koyuyoruz, kan ağlıyoruz.

Ağlıyoruz, üzülüyoruz, yalvarıyoruz: Lütfen oradan gelenler, oranın dilini bilenler oraya gitsinler! Ben soruyorum:

"—Sen nerelisin?"

"—Kırımlıyım..."

"—Kırım'a gittin mi?.."

"—Sen nerelisin?"

"—Ben Bulgaristan'ın falanca şehrinde doğmuşum."

"—Oraya gittin mi?.."

"—Boşnak kökenli benim annem..."

"—Tamam, Bosna'ya gittin mi?.. Arnavutluğa gittin mi?.. Orayı unuttun mu yoksa?.."

Unutulmaz.

حُبُّ الْوَطَانِ مِنَ الْاِيمَانِ .

(*Hubbü'l-vatàni mine'l-iman.*) İnsanın doğduğu yerleri hatırlaması, orayı sevmesi, oraya karşı içinde bir duygu bulunması güzel bir şeydir, imandandır bu...

Yahya Kemal'in meselâ:

Aldım Rakofça kırlarının hür havasını;
Duydum Akıncı cedlerimin ihtirasını.

filân diye şiirleri var.[20] Hoşuma gidiyor, o unutmamış oraları, şiirlerinde yad etmiş, hasretle anmış.

Kimse unutmamalı, hiçbirimiz unutmamalıyız. Oralarla ilgimizi, sevgimizi tarihî bağlarımızı canlı tutmalıyız. Birçok yerde, birçok şehirde, ilçede tarih ve medeniyet derneği kurduk; onlar harıl harıl çalışmalı... Bu dış ülkelerle ilgili dernekler de kuruyoruz ki, kardeşlerimiz oralarla ilgilensin!

Boşnak olan kardeşlerimiz mutlaka Bosna ile ilgilensin, yardımlaşsın! Arnavut olan kardeşlerimiz mutlaka Arnavutluk'la ilgilensin ve yardımlaşsın. Sancaklı, Kosovalı, Gümülcineli, Moralı, Giritli kardeşlerimiz oraları hiç unutmasın!..

Bakın şimdi burada Sydney'de, Ermenilerden iki tane milletvekili meclise girmiş, dilekçe vermişler; "Türklerin Ermenileri öldürdüğüne dair anıt dikilsin burada..." diye. Neden?.. O anıt dikilince, bütün görenler Türklere kin duyacaklar, hınç duyacaklar. Çocuklar Türklerin düşmanlığı ile yetişecek.

Böyle şey olur mu?.. Bu Avustralya hükümeti çok medeniyetli; değişik örflere, adetlere sahib insanlar bir arada muhabbetle yaşasınlar diye, ortamı öyle hazırlamağa çalışıyor. Biz *multi-cultural* bir eğitim ve sosyal program uyguluyoruz diyorlar. Yâni Hint kültürü, İslâm kültürü, Arap kültürü, Türk kültürü, medeniyeti vs. hepsi bir arada kardeşçe bulunsun, birbirlerini desteklesinler, zenginleşsinler diyor. Bir taraftan da kinlerin

---

[20] *AÇIK DENİZ*

Balkan şehirlerinde geçerken çocukluğum;
Her lâhza bir alev gibi hasretti duyduğum.

Kalbimde vardı "Byron"u bedbaht eden melâl
Gezdim o yaşta dağları, hulyâm içinde lâl...

Aldım Rakofça kırlarının hür havâsını,
Duydum, akıncı cedlerimin ihtirâsını,

tazelenmesine, bilenmesine sebep olacak bir şeye müsaade ediyor. Bu tabii yanlış bir hareket...

Bunu neden yapıyorlar, neden bu kadar önem veriyorlar?.. Zaman zaman duyarız gazetelerde; Paris'te, Amerika'da, bilmem nerde, falanca bir ülkede böyle bir anıtın yapılmasını istemişler. Kimisinde engellenmiş, kimisinde engellenememiş, anıt yapılmış.

Asıl dünyada katliama uğrayan, ızdırab çeken bizleriz. Kırımda katliam, Bulgaristan'da katliam, Drina Köprüsü'nden öldürülüp öldürülüp atılan insanlar... Bu son Sırp vahşeti... Yunanlıların Mora katliamı, Girit katliamı... Asıl mağdur olan biziz ve bunları unutuyoruz. Ne kitaplarımıza yazıyoruz ne çocuklarımıza öğretiyoruz. Çocuklarımız da; "Vay, bizim dedelerimiz gàlibâ Ermenileri kesmişler, gaddarmış, canavarmış gàlibâ..." filân diye aşağılık duygusu içinde kalıyor. Halbuki iş öyle değil...

Ben şimdi bir Ermeni ile karşılaştım.

"—Sizin dedeleriniz bizim dedelerimizi kesti." dedi.

Ben de sordum:

"—Nerede kesmişler, ne zaman kesmişler?" dedim.

Onun ağzından bir şeyler söylemesini istediğim için.

"—İşte kırk yıl önce, elli yıl önce Türkiye'de kesmişler.

"—Dedeleriniz niye oraya gitmiş?" dedim.

"—Gitmemişler, oranın ahalisi zâten, tarih boyunca orada bulunmuşlar." dedi.

"—Tarih boyunca orada bulunmuşlar da, yedi asır bizim dedelerimiz oralara hakim olduğu zaman, Anadolu'da yedi asır onlara niçin bir şey yapmamışlar?" dedim; sustu kaldı.

Yedi asır bunları vezir yapmış, Marko Paşa'yı sağlık bakanı yapmış. Hariciyede, elçiliklerimizde görevlendirmiş. Kardeş demiş, komşu demiş, kilisesini korumuş, ırzına, namusuna bekçilik yapmış. Hudutlarda kendisi çarpışmış, onları askere bile almamış. Yedi asır esenlik içinde yaşamışlar ve zengin olmuşlar.

Kayseri'de meselâ Ermeni mahalleleri var, kesme taştan çok güzel konakları var... Ankara Keçiören'de Ermeni konakları var, havuzlu, muhteşem eserler... Boğazlıyan'da vs. de bunları görüyoruz, rahat yaşamışlar.

Hattâ ben bir Ermeni'nin şöyle söylediğini duydum. Amerika'ya gidiyormuş, çalışıyormuş, para kazanıp geliyormuş. Ama ailesi Erzincan'da kalıyormuş. Erzincanlılarmış. Senelerce önce olmuş bir olay. Birisi demiş ki:

"—Hanımını da götürsene!" demiş.

"—Ben oraya hanımımı götürür müyüm, deli miyim? Burada emniyet içinde duruyor. Orada namusu korunur mu, korunmaz mı, bilmiyorum." demiş.

Emniyet içinde, huzur içinde yedi asır yaşamış da, hiç bir şeyine dokunulmamış. Hattâ dînî kimliklerine, millî kimliklerine bile müdahale etmemişiz. Onları eritmeyi bile düşünmemişiz. Ermeni, Ermeni olarak kalmış, Yunanlı, Yunanlı olarak kalmış. Hiç bir şey yapmamışız. Çok medenî bir yönetim ile bunları korumuşuz.

"—Sonra o zaman, kestiyse bile niye kesmiş bizim dedelerimiz sizinkileri?.." dedim, sustu.

"—Neden kestiğini söyleyeyim: Batıdan düşmanlar hücum edince, Balkanlar'da savaş olunca, Yunan İzmir'e asker çıkartınca, yâni biz zayıf duruma düşünce; siz bu zayıf durumdan istifade etmeğe çalıştınız. Köyleri basmağa ve bizleri kesmeğe başladınız.

Ruslar Kars’tan Gümrü’den girdiler, Erzurum’a kadar geldiler; onlara kılavuzluk ettiniz, müslümanları kestiniz. Katliamları sizler yaptınız. Ermeni katliamlarının mezarları çıkıyor.

Ondan sonra tabii, her yapılan hareketin bir karşılığı olur. Siz bu hareketi yapınca, karşı taraf da kendisini savunmaya geçmiştir. O zaman ilk başlatan zalim olur.

اَلْبَادِءُ أَظْلَمُ .

(*El-bâdi’ azlemü*) “İşi başlatandır asıl suçlu...” derler. Ermeniler başlatmış katliamı, onlar da savunmuşlar. Ama yedi asır bir şey yapmadığımıza göre, demek ki suç bizde değil... Demek ki, yedi asır biz onları yaşatmışız, kesmemişiz, yok etmemişiz.” dedim.

Osmanlının Balkanlardan çekilmesinin üzerinden bir asır geçmedi daha, şu Sırpların, Bulgarların, Romenlerin, Yunanlıların yaptığına bakın! Ne cami bıraktılar, ne köprü bıraktılar. Sanat eserlerini bile bırakmıyorlar, insanları katliam ettiler.

Hadis-i şerifi okurken bunları nereden açtık, aziz ve sevgili kardeşlerim; çeşitli musibetler geliyor müslümanın başına... Zenginlikten de musibet geliyor, fakirlikten de geliyor. İyi mutlu olaylar gibi bir şeylerden de imtihan geliyor başına, üzücü olaylar gibi sebeplerden de geliyor. Bunlar gelir mü’mine...

Bazı insanlar, “Ben Allah’ın mü’min kulu, sevgili kulu olduğuma göre, bana hiç belâ gelmemeli; ben böyle huzur içinde, el bebek gül bebek yaşamalıyım!” diye düşünür. Halbuki Peygamber Efendimiz’in hayatı öyle mi geçmiş?.. Peygamber Efendimiz’in Allah’ın en sevgili kulu olduğunu biliyoruz, ne kadar da sıkıntı çektiğini biliyoruz.

Peygamber Efendimiz’in parası mı olmamış?.. Hayır, Peygamber Efendimiz’in eline milyonlar, milyarlar geçti. Bazan sofra örtüsünü ortaya koyardı, onun üstü yığınla altın dolu, mal dolu olurdu; avuç avuç herkese dağıtırdı. Gündüz geleni akşama bırakmazdı, akşam geleni sabaha bırakmazdı, fukaraya dağıtırdı. Biriktirmeyi düşünseydi saraylar yaptırırdı, çok zengin olurdu. Ama hepsini dağıttı Peygamber Efendimiz.

Çok sıkıntı çekti. İslâm'ı yerleştirmek, insanlara hak yolu göstermek için çok sıkıntılar çekti. Çok mağduriyetlere uğradı müslümanlar, şehid oldular, işkenceye mâruz kaldılar. Askerler, ordular üzerlerine geldi, savunma savaşları yapmak zorunda kaldılar.

Tekrar hadis-i şerifin kelimelerine dönelim:

(*Lâ yezâlü belâü li'l-mü'mini ve'l-mü'mineti*) "Mü'min erkeğe, mü'min kadına belâ dâimâ gelir. Erkeğe de gelir, kadına da gelir." Hangi konularda?.. (*Fî cesedihî*) "Bazan vücuduna gelir." Yâni hasta olur, bir yeri ağrır, sızlar.

Meselâ ben Stockholm'de, Arapların oradaki camisini ziyaret ettiğim zaman, bir Arap kardeşle tanışmıştım. Birkaç sene sonra bir yerde karşılaştık.

"—Selâmün aleyküm hocam, beni tanıdınız mı." dedi.

"—Ve aleyküm selâm, pek tanıyamadım." dedim.

"—Ben Stockholm'de sizinle tanışmış olan falanca yerli kardeşinizim!" dedi.

Baktım, bir ayağı kesilmiş, yok.

"—Ne oldu?" dedim.

"—Afganistan'a gittim, orada böyle oldu." dedi.

Bak, işte onun bir imtihanı; bomba gelmiş, vücudundan bir ayağını parçalamış, topal kaldı.

(*Ve mâlihî*) "Bazan malına bir telef gelir, zarar gelir." Bağına, bahçesine, kamyonuna, dükkânına yangın vs. gelir. (*Ve veledihî*) "Bazan çoluk çocuğuna gelir. (*Hattâ yelka'llàh*) "Allah'a kavuşuncaya kadar böyle üzücü olaylar gelir durur." Ama nasıl kavuşuncaya kadar?.. (*Hattâ yelka'llàha ve mâ aleyhi hatîetün*) "Üzerinde hiç bir günah kalmamış, hepsi bağışlanmış, affedilmiş, tertemiz olarak Rabbine kavuşuncaya kadar bu belâlar gelir."

Bu cümleden neyi anlıyoruz?.. Demek ki, gelen belâlara sabredince mü'min sevap kazanıyor, mertebesi yükseliyor. Yapmış olduğu günahları, hataları affoluyor. Rabbinin huzuruna vardığı zaman, hepsi affedilmiş olduğu için, kusursuz, günahsız, tertemiz sevgili bir kul olarak Rabbinin huzuruna varıyor.

Demek ki, aziz ve muhterem kardeşlerim! Bizler de Allah'ın sevgili mü'min kulları olarak, her gün kaymaklı kadayıf beklemeyelim! Hayat bir imtihan olduğundan, üzücü olaylarla insan karşılaşabilir. Üzülür, ağlar, sızlar, ızdırab çeker. Ama din yolunda, mü'min olduğundan, böyle şeylere sabrederse; "Bunları Allah bana imtihan olarak göndermiş, alnımın yazısı, herkesin başına geliyor. Bunlar hayatın doğal, tabii, olağan olayları..." diye sabrederse, mükâfât alır, sevap kazanır.

Sabredecek, imtihan olduğunu bilecek, imtihanı başarmak için azimli olacak, dikkatli olacak, sabırlı olacak.

Mü'minin iki tane kazanç kaynağı vardır: birisi sabır, birisi şükür... Sabredilmesi gereken bir olayla karşılaştığı zaman sabreder, sevap kazanır. Nimetle karşılaştığı zaman, saadetle, mutlulukla karşılaştığı zaman, "Çok şükür yâ Rabbi! Hamd olsun sana yâ Rabbi, şükürler olsun!" der, oradan sevap kazanır.

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim, mü'min kadere inanmış insandır. (*Ve bi'l-kaderi, hayrihî ve şerrihî mina'llàhi teàlâ*) diye inanır, hayrın da, şerrin de Allah'tan geldiğini, imtihan olduğunu bilir. Ondan dolayı, kadere inanan bir insan sapasağlam olur, kale gibi olur, heykel gibi olur. Hiç bir şey tesir etmez, yağmur, rüzgâr sarsmaz; yalçın bir kaya gibi, dağ gibi durur ve imtihanları başarır.

Bu dünya hayatında aslında teraziye koyup ölçecek olsak, mutluluklarımızın miktarı üzüntülerimizin miktarından çok fazladır. Bütün ömür boyu sağlıklı yaşarız da, bazı günler hasta oluveririz. Şu güne kadar başım bile ağrımadı der adam, bir kere hasta olur. O az...

Yemek yeriz, nimet; uyku uyuruz, nimet; evleniriz, nimet; çocuğumuz olur, nimet; tahsili bitiririz, diploma alırız, başarı kazanırız, bunlar nimet... Bunların miktarları, şen ve esen, mutlu ve esen yaşadığımız zamanlar daha fazladır. Eşit bile değildir, yarı yarıya bile değildir.

Mutlu zamanlar çok fazla olduğu halde, biz böyle mutsuz ve üzüntülü zamanları gözümüzde büyütürsek, bunları hazmedemeyip isyana kalkışırsak, imtihanı kaybetmiş oluruz. Bunların geçici olduğunu, az olduğunu bileceğiz, Allah'tan

geldiğini bileceğiz, kaderin hayrına ve şerrine inandık diyeceğiz, çalışacağız.

Bazan insanın dinine imtihan geliyor. Meselâ Balkanlar'daki kardeşlerimizin imtihanları, Türkiye'deki kardeşlerimizden çok daha fazla... Orada karşısında Sırp var, canına kasdediyor, evini yakıyor... Hattâ cenâze merasimi yaparken kurşun yağdırıyor, ölüsünü gömerken birkaç ölü daha çıkıyor.

Adamlar bir de Almanya'da filân televizyonlara çıkıp öğünüyorlar; "Şu kadar müslüman öldürdüm. Öldürdüğüm müslüman sayısınca tüfeğimin kabzasına çentik attım, iftihar ediyorum!" diye çıkıp böyle edepsizce, küstahça konuşuyorlar. Adam öldürmek sanki hünermiş gibi...,

Ama biz orda yedi asır kalmışız, hiç öldürmemişiz, aynen bırakmışız; onu düşünmüyorlar, bizim hareket etmiş olduğumuz gibi hareket etmiyorlar.

Geçen sefer de söylemiştim, Avustralya'dan Çanakkale'ye, Gelibolu'ya savaşmaya gelenlerden yaşlı bir muharibi burada konuşturmuşlar. Demiş ki:

"—Çok yanlış bir iş yaptık, dünyanın en asil insanlarına karşı çarpıştık. En faziletli, en güzel ahlâklı insanlarına karşı savaş ettik. Hiç bir anlamı da yoktu. Çok kibar insanlardı, çok iyi insanlardı." demiş.

Burada duydum. Dedelerimize Allah rahmet eylesin, böyle dostu düşmanı kendilerine hayran bırakmışlar. Nur içinde yatsınlar. Biz de inşâallah öyle yapalım! Allah bizi yolundan ayırmasın...

Üç hadis-i şerif okuyacağım, birisi buydu. Bu hadisi niye bu kadar geniş olarak okudum, niye üzerinde durduk. Türkiye'de bazı üzücü olayların olduğunu görüyoruz: Başörtüsü olayı, inançla ilgili birtakım kısıtlayıcı birtakım uygulamalar vs. İnşâallah bunlar geçecek. Hukukumuzu, kanùnî ve insanî haklarımızı korumak için; ibadet hürriyeti, inanç hürriyeti, inancına göre yaşama serbestliği için çalışacağız. Sıkıntılar olabilir.

Karşı taraf bilmiyor; İslâm'ı bilmiyor, müslümanı bilmiyor, müslümanın iyi niyetini bilmiyor. Muhayyel bir tehlike ortaya atıyor:

"—Müslümanlar şöyle yaparsa, bizi asacak, kesecek gàlibâ... O halde ben şimdiden onu keseyim!" diyor.

Böyle saçma şey mi olur?.. Yedi asır kimseyi kesmiş mi?.. Kesmemiş. Nereden çıkartıyorsun, niye sen kesiyorsun?.. Muhayyel bir kesecek vehminden, bu şeyler yanlış oluyor. Düzelecek inşâallah...

b. Lâ İlâhe İlla'llàh Sözü Belâları Önler

İkinci hadis-i şerife geçiyorum:[21]

لاَ يَزَالُ قَوْلُ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ يَدْفَعُ سَخَطَ اللهُ عَنِ الْعِبَادِ ، حَتَّى إِذَا نَزَلُوا بِالْمَنْزِلِ ، الَّذِي لاَ يُبَالُونَ مَا نَقَصَ مِنْ دِينِهِمْ إِذَا سَلِمَتْ لَهُمْ دُنْيَاهُمْ ، فَقَالُوا عِنْدَ ذٰلِكَ ، قَالَ اللهُ لَهُمْ: كَذَبْتُمْ ! (الحكيم عن أنس)

RE. 487/2 (*Lâ yezâlü kavlü lâ ilâhe illa'llàh, yedfau sehata'llàhu ani'l-ibâdi, hattâ izâ nezelû bi'l-menzil, ellezî lâ yübâlûne mâ nekasa min dînihim izâ selimet lehüm dünyâhüm, fekàlû inde zâlike, kàle'llàhu lehüm: Kezebtüm!*" Enes RA'dan rivayet edilmiş.

Bu ikinci hadis-i şerifi de şu bakımdan okuyorum: Mü'minin başına bazan belâ gelir. Belâ gelmesinin iki hikmeti vardır. Hikmetlerden birisi imtihandır, belâya sabretsin de müslüman, ecir kazansın diyedir. Peygamberlere ondan geliyor, evliyâullaha ondan geliyor belâlar... O belâlara sabrediyorlar, imtihanları

[21] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.17; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.214, no:399; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.296, no:868; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.82, no:224; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.145, no:17792.

kazanıyorlar, yüksek dereceleri elde ediyorlar; Allah'ın sevgili kulu, evliyâsı oluyorlar.

İkinci bir sebep de; kul azdığı zaman, günah işlediği zaman, Allah onu cezalandırır. O da bir belâ olarak karşısına gelir. Şimdi başına gelen belâ insanın azgınlığından, kusurundan, dindeki ihmâlinden bir cezâ mıdır; yoksa kaderin bir cilvesi, derecesi artsın diye Allah'ın gönderdiği bir imtihan mıdır?.. İkisi de olabilir.

Ama ben düşünüyorum ki bazan, müslümanlar çok kusurlu... Meselâ, namaz kılmıyor çoğu... "Tamam, müslümanız amma, Allah affetsin, ibadetlerimizi yapamıyoruz." diyor. Cumaya gitmiyor, Ramazan'da oruç tutmuyor, sigara tüttürüyor;

"—Doktor müsaade etmedi." diyor.

"—Pekiyi, doktor sigaraya müsaade etti mi, onu niye içiyorsun?.."

Yâni işine geldiği zaman doktoru dinliyor, işine gelmediği zaman veyahut işine gelse bile anlamadığı zaman, doktoru filân dinlemiyor. Yâni kusurlu...

Günah işliyor, kumar oynuyor, yalan söylüyor, Allah'ın yasakladığı bütün işleri yapıyor. Rüşvet alıyor, rüşvet veriyor, kaytarıyor, beleşten, bedavadan geçim yollarına kayıyor, helâlini aramıyor, düşünmüyor. O zaman ne olur?.. Öyle haram yiyen, günah işleyen insanlara da Allah ceza gönderir, belâ gönderir.

Meselâ bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:

"—Emr-i ma'ruf nehy-i münker yapın; yâni iyilikleri yaygınlaştırmağa, icra etmeğe, kötülükleri engellemeğe çalışın! Bunu yapmadığınız zaman, Allah başınıza öyle bir belâ musallat eder ki, içinizdeki sàlih evliyâ kullar dua etseler bile, o belâ kalkmaz."

Çünkü emr-i ma'ruf nehy-i münker yapmak, insanın topluma karşı bir görevi... Kötülüğü yaptırmayacak, iyiliği yaptıracak. İyiliklerin yapılmasına çalışacak, kötülüklerin engellenmesine çalışacak.

Şimdi meselâ biz, "Bira içilmesin!" diyoruz. Çünkü bira sarhoş ediyor. Bira içen insan arabayı direğe vuruyor, kavga ediyor.

Almanya'da hep görüyoruz; su gibi bira içerler ve zilzurna sarhoş gezerler.

Şimdi, "Bira içki sayılmaz!" diye hüküm çıkarttılar. Çocuklar, çıraklar bile öğle yemeğinde sandviç alıyor, bir de bira alıyor, bira içiyor. Pazarda patlıcan, biber satan adam birayı koymuş yanına; bir taraftan bira içiyor, bir taraftan alışveriş yapıyor. Halbuki içki...

Bunu içki değildir diye serbest bırakırsan, millet içerse sarhoş olur, kaza olur, kavga olur, çeşitli kötülükler olur. Biz iyilikleri yaygınlaştırmağa çalışıyoruz, birileri de —herhalde ticârî menfaatleri filân olduğu için—kötülükleri yaygınlaştırmağa çalışıyor. Bu bir mücadele...

Şimdi bakın, Brisbane diye bir şehri var buranın [Avustralya'nın]; orada Mak Kleyr adası diye bir adaya, o adayı görmeğe gittik. Yolda giderken bizim hanım İngilizlerden bir hanımla tanıştı. O da *Rassıl Adası* diye başka bir adadaymış.

"—Aman bizim adaya buyurun, misafir ederim sizi!" dedi.

Ben o hanımefendinin misafirperverliğine hayran kaldım. Böyle tanımadığı halde başka dinden, kültürden, medeniyetten bir grubu çağırması hoşuma gitti. Teşekkür ediyorum, onu da açıklıyorum, böyle kibar insanlar var.

"—Bizim *Rassıl Adası* (Ben mahsustan *Rasül Adası* diyorum.) daha güzel! Orada âsâyiş var, kibarlık var, intizam var... Bu Mak Kley adası iyi değil..." dedi.

Biz dedik ki:

"—Burada mülkler nasıl, pahalı mı, ucuz mu?.. Ucuz diye duyduk."

"—Bizim adadan alın! Bizim adada asayiş ber-kemâl, her şey güzel, efendi insanlar var... Bu tarafta her gün olay oluyor." dedi.

Bakın nasıl anlattı. İngiliz bu, Türk değil, gerici değil, devrim düşmanı değil... Bizi böyle suçlayanlar bilsin diye söylüyorum, İngiliz... Dedi ki:

"—Biz bu Mak Kleyr adasında bir meyhane açılmasın diye uğraştık; ama açtılar." dedi.

Bakın, İngilizler adada meyhane açılmasın diye diretmişler, uğraşmışlar. Halbuki onların dinlerinde içki haram değil... Ama içkinin kötülüklerini biliyorlar. Bizim dinimizde içki haram...

Meyhane açılmasın diye diretmişler, diretmişler; açılsın diyenler gàlip gelmiş, Mak Kleyr adasında meyhane açılmış.

"—Her gün olaylar oluyor; kavga gürültü, hırsızlık... vs. O ada kötü! Bizim adamız Rassıl adası daha iyi, daha büyük ada; gelin bizim adamızdan mülk alın!" diyor.

Bakın, İngiliz sonucu itibariyle biliyor işi, içki içmenin kötü olduğunu biliyor, engelliyor. Biz içki içmenin kötü olduğunu söylediğimiz zaman, "Sus, gerici!" diyorlar bize... İngilizler de mi gerici?.. İngilizler gerici değil onlara göre...

Amerika'da bir ara, 1930'lu yıllarda içki tamamen yasaklanmış. Adamlar nerdeyse müslüman olacaklar, İslâm'ın emirlerini uyguluyorlar. İçki yasaklanmış. Sonra tabii ahali dinlememiş. İçkiye çok alışkın onlar, sabah akşam içerler. Her gün sofralarında şaraplar, içkiler bulunur.

Şimdi bizde böyle bir şeyi söylesen, hemen işi devrimciliğe, inkılap düşmanlığına ve sâireye getirirler. Hayır, İngiliz bunu topluma faydası, zararı noktasından ele alıyor, meyhane açılmasını engellemeğe çalışıyor. Ne kadar gerçekçi düşünüyorlar.

Liselerde uyuşturucu kullanmak yaygınmış buralarda; Avustralyalı çocuklar, İngiliz çocukları uyuşturucu kullanıyorlarmış. Bizden de dînî terbiye almayanlar kullanıyor, o kötü alışkanlıklara sapmış oluyor. Ama dindar çocuklar içki ve uyuşturucu kullanmıyorlar diye, üniversitelerde ve liselerde bizim dindar çocuklara salâhiyet veriyorlarmış, imkân veriyorlarmış, mescid açmalarına müsaade ediyorlarmış. Çünkü inceliyorlarmış, dindar çocuklar daha terbiyeli, daha olumlu, daha çalışkan oluyormuş.

Şimdi Türkiye'de çalışkan çocuk, üniversitenin birincisi, fakültenin birincisi başörtülü diye merasime çağrılmıyor. Medeniyet değil bunların yaptıkları, çok yanlış bir şey... Yâni Türkiye'de yapılan medeniyet değil. İngilizlerin yaptığı medeniyet...

Bakın burada müslümanın namazlısının, niyazlısının daha iyi öğrenci olduğunu gördüğü için, lisede mescid açıyor, üniversitede mescid açıyor. “Buyurun!” diyor, kolaylık gösteriyor, “Ben sizi her bakımdan desteklerim!” diyor. Böyle yapanlar ileri gidiyor, aksini yapanlar geri kalıyor. İnsan haklarına saygılı olanlar ilerliyor, akla mantığa gerçekçi olarak yaklaşanlar ilerliyor; taassup gösterenler geri kalıyor.

Bizde bir ara suçu müslümana yüklediler, müslümanlara mutaassıb, gerici filân dediler. Bu sefer devrimciler gericilik yapmağa başladı. Buna kendi hocaları, Amerika’da okuyan sosyologları bile razı olmuyor. “Devrimleri ortaokul seviyesi zihniyetindeki mutaassıp öğretmenlerin kafasına bıraktınız!” diyor, itiraz ediyor. Televizyonda dinledik bunları...

Şimdi bunu söylemek görevimiz bizim, yâni medeniyet böyle değil, batı böyle değil... Batı anlayışlı, insan haklarına saygılı...

Lâ ilâhe illa’llàh sözüyle ilgili bir hadis-i şerifi okuduk. “İnsana gelen belâ, bazen derecesi artsın diye, imtihan diye; bazan da işlediği bir suçtan dolayı gelir.” diye, bu hadis-i şerifin iyi anlaşılması için bu açıklamayı yaptık. Şimdi kelimelerini izah edeyim:

لاَ يَزَالُ قَوْلُ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ يَدْفَعُ سَخَطَ اللهِ عَنِ الْعِبَادِ ،

(*Lâ yezâlü kavlü lâ ilâhe illa’llàh, yedfau sehata’llàhi ani’l-ibâd*) “Kulların üzerinden Allah’ın gazabını, kızgınlığını, kahrını *Lâ ilâhe illa’llàh* demek def eder. Yâni kullar *Lâ ilâhe illa’llàh* dedikleri için korunurlar. Allah *Lâ ilâhe illa’llàh* diyenlere gazab etmez. *Lâ ilâhe illa’llàh* sözü Allah’ın gazabından kulları korur. Allah’ın gazabının kulların üzerine gelmesini dâimâ def eder durur.”

Allah’ın gazabı gelirse ne olur?.. İşte Vezüv yanardağı patladı, Pompei şehri lavların altında kaldı, bütün şehir mahvoldu. İşte Allah’ın gazabı... Çünkü onlar kötü işler yapıyorlardı, müstehcen işler yapıyorlardı; Allah bir anda mahvetti.

Biliyorsunuz geçtiğimiz yıllarda Güney Amerika'da bir yanardağ patladı. On binlerce insan lavlar altında kaldı. Hayvanlar, insanlar öldü; köyler, şehirler mahvoldu. Allah'ın gazabı geldi mi, fenâ...

Allah'ın gazabını "*Lâ ilâhe illa'llàh*" sözü engeller durur, mâni olur, Allah'ın gazabı gelmez. Hangi noktaya gelinceye kadar *Lâ ilâhe illa'llàh* kulları korur?..

حَتَّى إِذَا نَزَلُوا بِالْمَنْزِلِ، الَّذِي لاَ يُبَالُونَ مَا نَقَصَ مِنْ دِينِهِمْ إِذَا سَلِمَتْ لَهُمْ دُنْيَاهُمْ،

(*Hattâ izâ nezelû bi'l-menzili'llezî lâ yübâlûne mâ nekasa min dînihim izâ selimet lehüm dünyâhüm*) "Şu noktaya gelinceye kadar ki, kullar dinlerinden kayıplara uğradıkları zaman aldırmıyorlar, dünyalıkları yerinde ise hiç oralı olmuyorlar; o noktaya gelinceye kadar."

Dinleri gidiyor, dindarlıkları zarara uğruyor, ibadetlerini yapmaz oluyorlar. Paraları yerinde ise, maddiyatları tıkırında ise,

dünyalıkları iyi durumda ise, dinlerinin gerilemesine aldırmayacak duruma geldikleri zamana kadar, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" sözü kulları korur. Ama o duruma geldiler mi, artık korumaz demek...

فَقَالُوا عِنْدَ ذٰلِكَ ، قَالَ اللهُ لَهُمْ: كَذَبْتُمْ !

(*Fekàlû inde zâlike*) "O duruma geldikleri zaman da, *Lâ ilâhe illa'llàh* derler ama, (*Kàle'llàhu lehüm*) Allah onlara der ki: (*Kezebtüm*) "Yalancılar, yalan söylüyorsunuz!" Yâni, "*Lâ ilâhe illa'llàh* diyorsunuz ama, dininizin elden gitmesine aldırmıyorsunuz. Dindarlığınızın gerilemesinden, ibrenin tehlikeli kırmızı noktaya gelmesinden hiç endişe etmiyorsunuz. Yalan söylüyorsunuz, siz *Lâ ilâhe illa'llàh*'ı içten söylemiyorsunuz. İçten söyleseydiniz, dininizin gerilemesine karşı tedbir alır, derlenir toparlanırdınız." demek bu.

Muhterem kardeşlerim! Şimdi Tito zamanını düşünelim, Yugoslavya'yı, Bosna-Hersek'i düşünelim! O zamanlar harb yoktu. Tito çeşitli ırklar arasında dengeyi kurmuş, bir rahatlık devresi olmuş. O zaman müslümanların müslümanlığı ne kadardı, İslâm'a bağlılıkları ne kadardı?.. O sulh ve sükûn zamanında ibadetlerini yapıyorlar mıydı, oruçlarını tutuyorlar mıydı, zekâtlarını veriyorlar mıydı?.. Dinlerini öğreniyorlar mıydı, Kur'an'ı okuyorlar mıydı, çocuklarını müslüman yetiştiriyorlar mıydı?.. Hayır! O zaman gevşemişlerdi, ondan sonra belâ geldi.

Türkiye'de de öyle... Geniş bir zaman, büyük imkânlar, dînî vazifeleri, hizmetleri yapacak, çocukları güzel yetiştirecek imkânlar vardı. Türkiye gelişti, ilerledi, yükseldi, zenginledi herkes... Millet köşkü olunca, arabası olunca, parası olunca, fabrikası olunca dindarlığı geriye attı. Namazı boşladı, orucu boşladı, "Sosyetede böyle şey olur mu? Artık biz zenginledik." filân demeye başladı.

Olmaz! O zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Yalan söylüyorsunuz!" der. Ve tabii *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü gazabı ilâhînin gelmesini engelliyordu, kahr-ı ilâhînin gelmesini engelliyordu.

Yalan söylüyorsunuz diye, Allah onların *Lâ ilâhe illa'llàh* demelerini kabul etmeyince, gazab-ı ilâhî gelecek demektir.

Onun için şimdi ben dünya üzerindeki müslümanların durumlarına bakıyorum. Üç defa Jakarta'da bulunduk, Jakarta'yı gördük. Jakarta iki yüz milyon nüfuslu bir ülkenin başşehri... Oranın durumuna baktık. Hattâ arkadaşlara dedik ki, "Jakarta ile ilgilenin, dostluk derneği kurun! Buralarla gerekirse ticaret yapın!" filân dedik.

Şimdi karma-karış karıştı, Jakarta'da insanlar ölüyor. Polislerle öğrenciler çatışıyor, marketler yağmalanıyor... Neden oluyor?.. Tabii bilmiyoruz, olayların hikmetlerini Allah bilir ama, her şey tıkırında iken, müslümanların güzel çalışmalarını tam yapmaları lâzımdı.

Ben orada üzülmüştüm. Çünkü gördüğüm üç üniversitenin üçü de hristiyan üniversitesiydi, müslümanların bir üniversitesi yoktu. İkiyüz milyonluk bir müslüman ülke idi ama, bir tane müslüman üniversite yoktu. Olmaz! Türkiye'de de öyle, başka yerde de öyle...

Bakın Avrupalılar Türkiye'de ilkönce şimdi Boğaziçi Üniversitesi olan Robert Koleji kurdular; Galatasaray Sultânîsini kurdular, Saint Benuva Lisesini kurdular, Avusturya Lisesini kurdular, Dam dö Siyon'u kurdular; yâni okul açtılar. Kendilerini tanıtmak için, kendi dinlerini öğretmek için, kendi medeniyetlerini sevdirmek için okul açtılar.

Biz kendi medeniyetimizi öğrenmek ve öğretmek için okul açmazsak, o zaman Fransız gibi yetişir çocuklarımız... Veyahut Alman gibi yetişir. Veyahut İngiliz gibi, Amerikan gibi yetişir. Kendimizi, Yunusumuzu öğretmezsek, Mevlânâmızı öğretmezsek, Fatihimizi sevdirmezsek; devlet adamlarımızın, ilim adamlarımızın büyüklüklerini, ortaya koydukları eserlerin önemini anlatmazsak, olmaz tabii... Onun için fırsatların geniş olduğu, imkânların çok olduğu zamanlarda, o zamanların kıymetini bilmek lâzım!..

Afganistan'ı düşünelim. Afganistan bir zamanlar sulh ve sükûn içinde idi. Sonra ahali birbirine düştü. Sonra Ruslar geldi, şehirler yıkıldı, milyonlarca insan öldü. O ilk zamanlarda

müslümanlar üniversiteler açsalardı, halkı eğitselerdi. Devlet yardım etseydi, ahali kendi millî benliğine bağlı olarak yetişseydi. Namuslu, dürüst insanlar başa geçseydi; o zaman Rusların istilâsı olmazdı, Afganistan direnirdi. Basiretli idareler başta olsaydı, güçlü olurdu.

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim, ne yapacağız?.. "*Lâ ilâhe illa'llàh*'ı söylerken daimâ Allah'ın gazabını reddettiğini, def ettiğini biliyoruz ama, dinimizin de iyi durumda olmasına dikkat edeceğiz.

Dünyamız iyi, dinimiz de iyi durumda olmalı! Dinimizde gevşeme gördük mü; "Aman iş tehlikede, kendimizi toparlayalım! diyeceğiz. Sabah namazına kalkmamağa başladık mı, namaz kılmamağa başladık mı, fukaraya aldırmamağa, zekât vermemeğe başladık mı, hayır işlerine koşmamağa başladık mı; ibre tehlike noktasına gelmiş, "Bîp, bîp, bîp..." tehlike sinyali çalmağa başlamış demektir.

Onun için Allah'ın sevgisini kazanmağa gayret edelim, aziz ve sevgili ve değerli kardeşlerim!..

c. Müslüman Kardeşinin Yardımına Koşmak

Üçüncü hadis-i şerifi okuyup, konuşmamı bitirmek istiyorum. Ebû Hüreyre RA'dan ve Zeyd ibn-i Sâbit RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[22]

لاَ يَزَالُ اللّٰهُ تَعَالٰى فِي حَاجَةِ الْعَبْدِ ، مَا دَامَ الْعَبْدُ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ

(طب. عن أبي هريرة ؛ طب. وسمويه عن زيد بن ثابت)

---

[22] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.118, no:4801; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.91, no:7560; Zeyd ibn-i Sâbit RA'dan.

Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VI, s.404, no:2793; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.118, no:4802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.63, no:178; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.309, no:7287; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.186; Ebû Hüreyre RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.353, no:13723, 13724; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.697, no:16480; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.138, no:17770.

RE. 487/1 (*Lâ yezâlu'llàhi teàlâ fî hàceti'l-abd*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri kulun ihtiyacını görmek için ikram eder, lütfeder, bahşeder durur. Ne zaman?.. (*Mâ dâme'l-abdü fî hàceti ahîhi.*) Kul müslüman kardeşinin, mü'min kardeşinin ihtiyacını görmek için koşturdukça..." Yâni, kul mü'min kardeşinin ihtiyacını görmek, ona yardımcı olmak, ona destek olmak, ona iyilik yapmak için koşturdukça; Allah da ona destek olur, Allah da ona iyilikler verir, Allah da onun ihtiyaçlarını giderir.

Şimdi biz ne yapıyoruz?.. "Yâ Rabbi şunu ver, bunu ver..." diye el açıyoruz, Allah'tan diliyoruz. Tabii dua da ibadettir, isteyeceğiz. Yasak değil, tavsiye edilen bir şey, elbette isteyelim! "Yâ Rabbi, benim hacetimi revâ eyle, benim ihtiyacımı karşıla, benim borcumu ödettir..." vs. diye dua ediyoruz.

Şimdi bu el açıp, dille söyleyerek yapılan dua... Ama bir de fiilî dua var. O da ne imiş, burada görüyoruz: Müslüman kardeşimizin ihtiyacına koşmak imiş. Müslüman kardeşimizin ihtiyacına koşarsak, onun gönlünü hoş etmeğe çalışırsak, ona yardımcı olmaya çalışırsak ne olacakmış?.. Allah bizim işlerimizi rast getirip, bizim ihtiyacımızı görüp, bize ikram edecekmiş.

İşte bu da fiilî dua... Ben kardeşime koşarım, müslüman kardeşime iyilik yaparım; Allah da bana iyilik yapar.

Şimdi hayırsever bir kardeşim telefon ediyor bana...

"—Nasıl işlerin?" diyorum.

"—İyiye gidiyor Hocam, duanız berekâtıyla..." diyor.

Neden?.. Çünkü o vakıf işlerine, hayır işlerine koşturan bir kardeşimiz. Koşturduğu için, Allah da öbür taraftan yardımcı oluyor.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim, bu hayat kısadır, fânîdir; ölüm ne zaman gelecek bilinmez. "Allah cümlenize hayırlı, uzun ömürler versin!" diye temenni ediyoruz. Ama fırsat geçmeden, ecel gelmeden, vade yetmeden, iş sona ulaşmadan şu hayatı değerlendirip, hayırlı işler yapıp, iyi işler yapıp, sevaplı işler yapıp, insanları mutlu edecek; hem Allah'ı hem kulları razı edecek, kulların duasını alacak işler yapmağa çalışın!

Allah'ın gazabını çekecek, kulların lânetine sebep olacak, bedduasına sebep olacak kötü işler yapmayın! Hiç kimse kötü işler

yapmasın! Hiç kimse mazlumun ahını almasın! Kimse kimseye gadir ve zulüm etmesin! Herkes iyilik yapmağa çalışsın!

اَلدُّنْيَا سَاعَةٌ، فَاجْعَلْهَا طَاعَةً!

(*Ed-dünya sâah, fec'alhâ tàah*)[23] "Dünya bir saatçiktir, bir göz yumup açıncaya kadar hayat geçiverir. Sen bu vaktini ibadet, tâat, hayır hasenatla geçir!" diyor büyüklerimiz.

Allah bizi uyanık müslümanlardan eylesin... Rızasına uygun ömür geçirmeğe hepimizi muvaffak eylesin... Tevfikini hepimize refîk eylesin... Sonunda rızasını kazanıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmayı nasîb eylesin...

Hepinizi dünyada ve ahirette sevdiklerinizle beraber aziz ve bahtiyar eylesin, sevgili kardeşlerim!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

15. 05. 1998 - Sydney / **AVUSTRALYA**

---

[23] *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.312, no:1331.

6. DOĞRULUKTAN AYRILMAMAK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Gününüz hayırlı olsun... Allah sizleri gönüllerinizin muratlarına erdirsin... Dünyada ahirette aziz ve bahtiyar eylesin... Felâketlerden, âfetlerden uzak eylesin....

Felâket ve âfet deyince, buradan takip ettiğimiz kadarıyla ülkemizin muhtelif yerlerinde sellerden can ve mal kaybı ve büyük hasar meydana gelmiş. Onlara tâziyetlerimi arz ederim. Allah-u Teàlâ Hazretleri başka elem, keder vermesin, sabr-ı cemîl ihsân eylesin... Ölenlere rahmet eylesin, kalanlara sabırdan dolayı ecirler ihsân eylesin... Allah-u Teàlâ Hazretleri başka elem keder göstermesin, iyilikler ihsân eylesin, her türlü kötülüklerden korusun...

a. Dilin Azâbı

Bugünkü cuma sohbetimde, kur'a ile hadis kitabından [*Râmûzü'l-Ehàdîs*] bir sayfa açtım, önüme gelen hadis-i şeriflerden okuyorum, sevgili kardeşlerim!

Peygamber SAS Efendimiz, Enes RA'ın rivâyet ettiği bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuşlar:[24]

لَيْسَ شَيْءٌ مِنَ الْجَوَارِحِ يُعَذَّبُ أَشَدُّ مِنَ اللِّسَانِ . يَقُولُ اللِّسَانُ: يَا رَبِّ ، عَذَّبْتَنِي بِعَذَابٍ ، لاَ يُعَذَّبُ بِهِ الْجَسَدِ ؟ قَالَ : خَرَجَتْ مِنْكَ كَلِمَةٌ بَلَغَتِ الْمَشْرِقَ وَالْمَغْرِبَ ، فَسُفِكَ بِهَا الدِّمَاءِ ، وَعِزَّتِي لَأُعَذِّبَكَ

---

[24] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.385, no:5176; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.1004, no:7896; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.268, no:19373.

عَذَابًا ، لاَ أُعَذِّبُهُ شَيْئًا مِنَ الْجَوَارِحِ (أبو نعيم عن أنس)

RE. 363/8 (*Leyse şey'ün mine'l-cevârihi yuazzebü eşeddü mine'l-lisân. Yekùlü'l-lisân: Yâ rabbi, azzebtenî bi-azâbin, lâ yüazzebü bihi'l-cesed. Kàle: Haracet minke kelimetün belağati'l-meşrika ve'l-mağribe fesüfike bihe'd-dimâ', ve izzetî leüazzebeke azâben, lâ üazzibühû şey'en mine'l-cevârih.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Dilin, lisânın, konuşmanın tehlikeleriyle ilgili bir hadis-i şerif çıktı karşımıza... Dikkat edelim, dilimize sahip olalım, söylediğimiz söze. ahdimize, her şeyimize sahip olalım!.. Hadis-i şerifin mânâsını önce nakledeyim, sonra açıklamasına geçelim. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Leyse şey'ün mine'l-cevârihi yuazzebü eşeddü mine'l-lisân.*) İnsanın çeşitli âzâsı var; eli, gözü, kulağı, başı... Bunlara cevârih deniliyor. Âzâ ve cevârih, insanın vücudunun parçaları, organları... "İnsanın âzâ ve cevârihi içinde lisandan çok azablandırılan hiç bir âzâ olmayacak ahirette... İnsanın en çok azablandırılacak uzvu, vücudunun parçası, dili olacak." Böyle buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

(*Yekùlü'l-lisân:*) "Ve hattâ dil diyecek ki: (*Yâ rabbi, azzebtenî bi-azâbin lâ yuazzebü bihi'l-cesed.*) 'Yâ Rabbi beni çok azablandırdın! Öteki uzuvlardan hiç birisine yapmadığın azabı bana yaptın, en çok beni azablandırdın?' Dil azabı görünce, sebebini anlamak maksadıyla böyle diyecek."

(*Kàle*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuracak ki: (*Haracet minke kelimetün*) Sen dilsin ya, konuşma azasısın ya, seninle konuşuyor ya insanlar; senden öyle bir söz çıktı ki, (*belağati'l-meşrika ve'l-mağribe*) bu söz doğuya batıya yayıldı, insanlar bu sözü duydular. (*Fesüfike bihed-dimâ'*) Senin bu sözün fitnelere sebep oldu, bu yüzden kanlar döküldü, canlar gitti. Çok büyük hasar ve ziyan meydana geldi. (*Ve izzetî*) İzzetime and olsun ki, (*leüazzibüke azâben lâ üazzibühû şey'en mine'l-cevârih*) azalardan hiç birisine azablandırmadığım bir azabla seni azablandıracağım veya azablandırdım.' diye buyuracak."

b. Sàdıklarla Beraber Olun!

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Biliyorsunuz insanın sorumluluğu var. İnsanın sorumluluğu birçok konularda ortaya çıkıyor. Konuşmasının da sorumluluğu var... İnsan konuşmasıyla bir anlaşma yapar, söz verir meselâ... Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[25]

اَلْوَعْدُ كَالدَّيْنِ .

(*El-va'dü ke'd-deyn*) "Söz borç gibidir." Söz verdi mi, müslümanın sözünde durması lâzım! Müslümanın sàdık, yâni doğru sözlü olması lâzım! Sadık insanlarla beraber olması lâzım!.. Ayet-i kerimede:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ (التوبة: ١١٩)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'tteku'llàhe ve kûnû mea's-sàdıkîn.*) "Ey iman edenler Allah'tan korkun ve doğru sözlü kullarla beraber olun!" (Tevbe, 9/119) buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Kim bu sàdıklar, doğru sözlüler?.. Tevbe Sûresi'nde hani üç kişiye;

وَعَلَى الثَّلاَثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا (التوبة: ١١٨)

(*Ve ale's-selâseti'llezîne hullifû*) "Savaştan geri kalmış üç sahabîye" Allah tevbe nasîb etmiş, tevbelerini kabul etmiş. (Tevbe, 9/118) Neden ötekileri affetmemiş de bunları affetmiş?.. Çünkü bunlar, hatalarını itiraf etmişler ve doğru konuşmuşlar. Dosdoğru söylemişler, mâzeret uydurmamışlar, yalan uydurmamışlar. Doğru konuştukları için onları affettiğini, Allah Tevbe Sûresi'nde bildiriyor.

---

[25] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs,* c.IV, s.435, no:7263; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl,* c.III, s.349, no:6876; *Keşfü'l-Hafâ,* c.II, s.710, no:1719.

Onların affedildiğini bildiren ayet-i kerimeden sonra da, bu ayet-i kerime geliyor:

"—Ey iman edenler, takvâya sarılın, müttakî kul olun, doğru sözlü, doğru özlü, Allah'tan korkan, cehennemden sakınan, Allah'ın azabına uğramaktan çekinen dikkatli müslüman olun ve sàdık insanlarla beraber olun!" buyruluyor.

Sàdık insanlar, doğru sözlü insanlar kimlerse, onlara bakın, inceleyin, doğruların yanında olun! Yalancının yanında olmayın! Kalktığı zaman yalan söyleyen, oturduğu zaman yalan söyleyen, üç ay önce söylediğini çiğneyen, halkı kandıran veyahut çevresini kandıran, ahdine riayet etmeyen, yalancı şahitlik yapan insanlar var. Çevrede görüyorsunuz, onlardan hayır gelmez.

Doğru sözlü, doğru insanlarla beraber olmayı, Allah-u Teàlâ Hazretleri ayette emrediyor. Şimdi müslümanlar yanılıyorlar; sanıyorlar ki Allah'ın emirleri sadece namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek, hacca gitmek, kelime-i şehâdet getirmek...

Hayır! Bunlar ana vazifeler ama, müslümanın Kur'an-ı Kerim'in ayetlerindeki ahkâmın hepsine uyması gerekiyor, hepsi vazifesi... Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Ey iman edenler! Takvâ ehli olun ve benim sàdık kullarımın yanında yer alın, onlarla beraber

olun; sàdık kullarımdan olun, doğru sözlü kullarımdan olun!" buyurmuş.

Sadıklık, ilkönce dildeki sadıklık, yâni doğru söz söylemek... Ondan sonra da içlerindeki sàdıklık, ahdine, sözüne bağlı olması dolayısıyla vefalı ve sadık olması... Artık derece derece, merdiven merdiven ileriye doğru gider.

Ama bazı insanlar, maalesef bu sorumluluklarını düşünmüyorlar; işleri güçleri yalan, hayatları palavra, her şeyleri palavra... Millet albenilerine aldanıyor, yalanlarına aldanıyor, vaadlerine aldanıyor, kanıyor. Nasıl olacak?.. Müslüman ferasetiyle, iman sezgisiyle doğru sözlüyü anlayacak, Allah'ın doğru kullarının yanında olacak. Çünkü yalancılığın, veyahut fitneye fesada sebep olan sözleri söylemenin çok büyük vebali var.

Bak bir söz çıkıyor bir insanın ağzından, bazen iki ülke savaşa girebiliyor. Yunus Emre'nin söz üzerine bir şiiri var, her zaman severek okurum, yeri geldiği zaman da konuşmalarımda söylerim. Söz üzerine olan bu şiirini çocuklarımıza ezberletmeliyiz ve ondan sonra da çocuklarımıza nasihat etmeliyiz:

"—Bak bu şiiri, bu ilâhiyi ezberledin yavrum; işte bak burada ne söylüyor?.. Doğru sözlü olmayı söylüyor. Sözün önemi çok büyüktür. Aman ağzından çıkan sözü kulağın duysun, doğru sözlü bir insan ol!" demeliyiz.

Ne diyor Yunus Emre:

Söz ola kese savaşı,
Söz ola bitire başı,

Veyahut, "*Söz ola kestire başı*" da diyorlar bazen.

Söz ola ağulu aşı,
Yağ ile bal ede bir söz...

Bak söz ne kadar önemli!.. "*Söz ola kese savaşı,*" Güzel bir söz söylenir, tamam şu şöyledir denir. Veyahut araya birisi girer, güzel sözler söyler, savaş kesilir.

Bakın şimdi meselâ, uluslararası alanda ben düşünüyorum; tabii, uluslararası alanda iş görmek çok zor, biraz da güce

dayanıyor. Şimdi Amerika kalkıyor, arabuluculuğa soyunuyor. Kıbrıs'ta arabulucu olacak, Yunanistan'la Türkiye arasında anlaşma sağlayacak... Sırplarla Arnavutlar arasında arabulucu olacak... Her konuda ihtilâfları çözeceğim diye teşebbüs ediyor.

Afganistan'a gittiler meselâ, Amerikanın yetkilileri... Afganlı yöneticilerle konuştular, Tàliban ile ötekiler çarpışmasın filân diye arabuluculuk yaptılar.

Bu kime yakışır?.. Bize yakışır, bizim devletimize yakışır. Çünkü biz dünyanın en mert, en doğru, en dürüst milletiyiz. Tarihte bunu isbat etmiş büyük milletiz, Allah'tan korkan milletiz. Biz bu işi de siyaset için yapmayız, Allah için yaparız, insanlığın selâmeti için yaparız. Ulusal menfaat için de yapmayız, Allah rızası için yaparız, hakkı söyleriz.

Onun için Afganlıları barıştırmak bize düşmeliydi. Arnavutları korumak bize düşmeliydi. Ben Arnavut kökenli vatandaşlarıma rica ediyorum, uyarıyorum. Duyduğuma göre meselâ, Kenan Evren'in de babası, dedesi o taraftan gelmiş. Arnavutlukla ilgilenmemiz lâzım! Arnavut kardeşlerimizin kendi ırkdaşlarıyla, Arnavutluk'la ilgilenmeleri lâzım!..

Orayı Yunanistan'ın karıştırmasına fırsat vermemek lâzım! Sırpların onları mağdur etmesine fırsat vermemek lâzım! Desteklemek lâzım, yardım etmek lâzım, siyaset alanında yanlarında olmak lâzım! Haksızlıklara karşı çıkmak lâzım! Ona yapılan haksızlık bize yapılmış sayılır demek lâzım! Bu bize yakışır.

Bir sözden bazen bir büyük fitne çıkıyor, uluslar birbirleriyle savaşıyorlar. Bazen kişiler öldürülüyor bir sözden dolayı. Söz çok önemli... Onun için Allah-u Teàlâ Hazretleri, kötü söz söyleyen, fitneye, fesada, haksızlığa, karışıklığa, zulme sebep olan dilleri çok fenâ azaplandıracak ahirette... En kötü şekilde azaplandıracak... Vücudun öbür taraflarından daha fazla azaplandıracak. Çünkü sebep oldu.

Peygamber SAS Allah'ın emirlerini ve güzel ahlâkı öğretmek için, en küçük teferruatına kadar her şeyi tavsiye buyurmuştur. Bir de insanların anlayacağı şekilde gerçekleri izah etmiştir.

İslâm dini doğruluğu emrediyor, doğru sözlü olacağız, yalan söylemeyeceğiz.

Eşkıya kervanın yolunu kesmiş, herkesin parasını almış, soygunculuk yapıyor. Yol kesici, şakî... Küçük bir çocuğun yanına gelmişler. Küçük çocuk da, büyüklerimizden birisi... Annesi bunu giydirmiş, kuşatmış, büyük şehre alim olsun diye göndermiş. “Aman evlâdım hiç yalan söyleme!” diye de tembihlemiş mübarek annesi, kervana katmış, tanıdıklara emanet etmiş, Allah’a havale etmiş, göndermiş.

Eşkıyâlar kervanın yolunu kesmişler, soruyorlar:

“—Senin neyin var küçük?..”

“—Hırkamın kumaşları arasına annem, çok büyük bir ihtiyaç olduğu zaman kullanayım diye, altın liralar dikmişti; onlar var!” diyor.

Eşkıyâlar gülüyorlar, birbirlerine bakıyorlar:

“—Allah Allah, bu ne biçim şey?.. Gel bakayım, çıkar şu hırkanı!” diyorlar.

Bakıyorlar ki, hakîkaten hırkanın içine, onların aramakla bulamayacakları bir yere altın liralar dikilmiş. Yâni, çocuk tahsile gittiği için, ihtiyaç anında lâzım olursa kullansın diye, düşürmesin diye annesi oraya dikmiş. Şaşırıyorlar. Doğru söyledi çocuk... Altınlar gidecek, eşkıyalar kervanın yolunu kestiler, alıp gidecekler.

Diyorlar ki:

“—Niye böyle söyledin? Sen yok deseydin, ceplerine bakacaktık, bir şey göremeyecektik, biz gidecektik. Niye böyle söyledin?..”

“—Annem bana tembihledi: ‘Evlâdım, ne olursa olsun doğruluktan ayrılma, doğru söylemekten vaz geçme, dâimâ doğruyu söyle!’ dedi. Ben de ona söz verdim, ondan...” diyor.

Eşkıyaların reisi bundan çok duygulanıyor. Küçük çocuğun sadakatinden, dürüstlüğünden, temiz ahlâkından etkileniyor ve tevbekâr oluyor. Herkesin parasını da geriye veriyor, tevbe ediyor, iyi insan oluyor. Yâni, iyi hareketler insanların iyi olmasına da sebep olur.

Onun için, müslümanların dosdoğru olması lâzım! Eğriliğe taviz vermemesi lâzım, eğriliğe kaymaması lâzım, yalancıya destek olmaması lâzım; büyük vebali vardır. Hakkı söylemesi lâzım, hakkı söyleyenin yanında olması lâzım!..

"—Efendim ben maslahat icabı kıvırttım, yalan söyledim, karşı tarafı atlattım, aldattım!"

İslâm'da böyle bir şey yok... Peygamber SAS Efendimiz'in hayatında, İslâmî mücadelesinde, düşmanlarıyla yaptığı anlaşmalarda davranışlarına bakarsak, daima anlaşmalara riayet etmiştir ve daima doğruyu söylemiştir. Güç mevkide olduğu zaman bile...

Onun için İslâm'da takıyye, rol icabı, vaziyet icabı şöyle demek, böyle demek yoktur. Bilmem kıyafeti ve sâireyi şöyle yapmak, böyle yapmak yoktur, dosdoğru konuşmak vardır. Herkes doğruyu bilsin!.. Çünkü bu adam müslüman diye bakıyor; adam da kıvırtırıyor, kaytarıyor, eviriyor, çeviriyor. Kendi kendine hesap yapıyor, kendi kendine fetva veriyor:

"—Ben bu yalanı söylersem, Allah affeder." diyor.

Sen nereden biliyorsun Allah'ın affedeceğini?.. Allah yalancıları sevmez. Dosdoğru söyleyeceksin:[26]

عَلَيْكَ بِالصِّدْقِ ، وَإِنْ قَتَلَكَ الصِّدْقِ (هب. كر. عن سعيد بن المسيب)

(*Aleyke bi's-sıdkı, ve in kateleke's-sıdkı*) "Doğruluk seni öldürse bile, doğruluktan ayrılmayacaksın!" buyurmuş büyüklerimiz. Hakkı söyleyeceksin, zâlim sultanın karşısında, "Sen haksızsın, zâlimsin, böyle yapma!" diyeceksin, nasihat edeceksin!..

Böyle yapan insanlar olmazsa, toplumlar ne olur?.. Mahvolur. Dürüst insanlar toplumları ayakta tutuyor, hattâ şu kâinâtın felâkete uğramayıp da devam etmesi, kıyametin kopmaması

---

[26] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.323, no:8345; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIV, s.360; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.252, no:44372; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.45, no:88; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIX, s.16, no:31604.

dürüst insanların sayesindedir. Çünkü Allah onların hürmetine, iyi insanların, ibadet eden àbidlerin, mâsum çocukların hürmetine felâket yağdırmıyor bir topluma...

Ama kızdığı zaman yağdırıyor. Ad kavmini, Semud kavmini, Nuh kavmini, Firavun'un kavmini helâk ettiği gibi, gazab ettiği zaman da cezalandırabilir. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—*Lâ ilâhe illa'llàh* diyen insanlar mevcut oldukça kıyamet kopmayacak!"

Demek ki "*Lâ ilâhe illa'llàh*" diyen garibanlar, dervişanlar, ehl-i zikir, àbidler, zâhidler şu kâinatın direğidir. Kâinat bunların yüzü suyu hürmetine duruyor. Bunlar olmasa, direk kırıldı mı çatı çöker; kâinat çökecek, gökyüzü yere çökecek, yeryüzü perişan olacak, dağlar hallaç pamuğu gibi atılacak, kötü insanların üzerine kıyamet kopacak.

İyi insanların sayısını arttırmak lâzım! Kâinâtın teminatı iyi insanlardır. Felâketlerin gelmemesinin sebebi iyi insanlardır, mâsum insanlardır, ibadet eden insanlardır, Kur'an ehlidir... Kur'an okuyandır, namaz kılandır. Tenhalarda, gecelerde, gösterişten uzak, "*Allahu ekber!*" deyip, seccadesinde boynunu büküp "Aman yâ Rabbi!" diye yalvaranların hürmetine duruyor bu kâinat...

Bağrı bâşı hakkı için àşıkların,
Gözü yaşı hakkı için sàdıkların...

Öyle duruyor. Bu kâinatın teminâtı mü'min insanlardır. Mü'min insanlar yeryüzünden kaldırılırsa ne olur?.. Kıyamet kopar. Mü'min insanlarla savaşanlar ne yapıyorlar?.. Kâinatın binasının altını oyuyorlar, temelini oyuyorlar. Kâinatın duvarlarını çatlatacaklar, üstlerine yıkılacak demektir.

Onun için, herhangi bir sakat düşünceye, herhangi bir acaib felsefeye kapılıp Kur'an'la, Allah'la (CC), Peygamberle (SAS), dinle, imanla çarpışmak, onlara karşı çıkmak, onları engellemeye çalışmak doğru değildir. Neden?.. Bütün insanlığa kötülüktür. Bilmiyoruz zelzeleler, seller, felâketler belki ondan geliyordur.

Onun için, herkes felâketten kurtulmak istiyorsa, Allah'ın rahmetine ermek istiyorsa, lütuflara mazhar olmak istiyorsa,

Yunus AS'ın kavmi gibi iman edip, Allah'ın nimetleriyle mütena'im olmaları lâzım!..

İman edenlere Allah Yunus AS'ın kavmini misâl veriyor:

فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ (الصافات:١٤٨)

(*Feâminû femette'nâhüm ilâ hîn.*) [Sonunda ona iman ettiler, bunun üzerine biz de onları bir süreye kadar yaşattık.] (Saffat, 37/148) buyuruyor. İnandıkları için, Yunus AS'a bağlandıkları için.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, özü sözü doğru müslümanlar olalım! Doğruların yanında yer alalım, doğruyu, hakkı destekleyelim! Bâtılın karşısında olmak da bir vazifedir. Emr-i ma'ruf, nehy-i münker mü'minlere farzdır, boyunlarına borçtur. Her müslüman emr-i ma'ruf, nehy-i münker yapacak, doğruyu tutacak, doğrudan yana olacak: [27]

زُلْ مَعَ الحَقِّ حَيْثُ زَالَ (حب. طب. ع. مخول السلمي)

(*Zül mea'l-hakkı haysü zâl*) "Hak nerede ise, sen hakla beraber ol!"

Kaç defa bu hadis-i şerifi okudum, dergide de yazdım.

"—Hak nerede duruyor?.."

"—Şu tarafta..."

"—Hemen oraya geç!"

"—Hak şimdi bu tarafa geldi..."

"—Hemen onun yanına gel!.."

---

[27] İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.196, no:5882; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.322, no:763; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.137, no:1568; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.998; İbn-i Hacer, *el-İsâbe,* c.VI, s.56, no:7854; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.29, no:2045; Mahvel el-Behzî es-Sülemî, babasından.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.176, no:7276; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1363, no:43578, 43580; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.593, no:12342; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.331. no:4236 ve c.XXXXI, s.231, no:44741; RE. 13/6.

“Hak nereye giderse, haktan yana ol!” diyor Allah... Yâni haktan yana olmak, hakkı söylemek, hakkı işlemek, hakkı desteklemek o kadar önemli ki, Kur’an-ı Kerim’de Allah buyuruyor:

وَلَوْ عَلَى أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالأَقْرَبِينَ (النساء:١٣٥)

(*Velev alâ enfüsihüm evi’l-vâlediyni ve’l-akrabîn.*) “Kendinin aleyhine bile olsa haktan yana ol; akrabanın, ana babanın aleyhine bile olsa, haktan yana ol!” (Nisâ, 4/135) diye Allah-u Teàlâ Hazretleri emrediyor.

Şimdi biz kendimize, ana babamıza bir zarar gelmesin diye, bütün İslâmî emirleri tepetaklak edersek, Allah’ın yasak kıldığı şeyleri yaparsak, yasak kıldığı şeyleri yapmağa fetvâ verirsek:

“—Yapın canım ne yapalım, tehlike var!..”

Öyle şey olur mu?.. Olmaz! Allah’ın haram kıldığını, kimse kalkıp da helâlleştiremez, bunu yapın diyemez! Allah’ın farz kıldığını da kimse engelleyemez, yapmayın bunu demeğe hakkı yok!.. Allah’la savaşan, sonunda Nemrut gibi olur, sonunda Firavun gibi olur.

Firavun en son anda:

آمَنْتُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ الَّذِي آمَنَتْ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ

(يونس:٩٠)

(*Âmentü ennehû lâ ilâhe ile’llezî âmenet bihî benû isrâile ve ene mine’l-müslimîn.*) [Gerçekten, İsrailoğulları’nın inandığı Tanrı'dan başka tanrı olmadığına ben de iman ettim. Ben de müslümanlardanım!] (Yunus, 10/90) dedi ama, fayda etmedi. Cehenneme gireceğini, Allah ayet-i kerimede bildiriyor.

Son nefeste iman etmek fayda vermez. Hayattayken, aklı başındayken, gücü kuvveti yerindeyken, izzeti ikramı, itibarı, iktidarı varken doğru olacak insan... O geçtikten sonra, doğruluğun faydası yok!..

Doğru sözlü olacağız, doğruluktan ayrılmayacağız muhterem kardeşlerim!.. Yalancıların yanında yer almayacağız, doğruların yanında yer alacağız. Haksızlığın yanında yer almayacağız, hakkın yanında yer alacağız. Hakkı destekleyeceğiz, hak için çalışacağız. Fazîlet mücadelesi bu, ne güzel...

Kennedy, öldürülen Amerikan reisicumhuru bir kitap yazdı, Türkçe'ye de çevrildi, "*Fazilet Mücadelesi*"[28] isimli... Bu kitabında siyâset hayatındaki çıkışlarını anlatıyor. Çok yalnız kalınan zamanlarda, kimsenin siyâsî hesap yapıp da söylemeye cesaret edemediği zamanlarda, doğruları dobra dobra söylemeyi ana fikir olarak işliyor. Yâni, "Tek başına kalsa bile, insanın haktan yana, hayırdan yana, iyilikten yana olması lâzım gelir." diye, Kennedy söylüyor ve Amerika'dakiler uyguluyor. Türkiye'dekiler uygulamasa olur mu?..

"Amerika'da din hürriyeti var. Herkes başını örtebilir, masasının üstüne dînî kitabını koyabilir, dinini başkasına anlatabilir, onu kendi dinine çekmeye çalışabilir. Herkes inancında hürdür." diye kanun çıkarırlarken, Türkiye'de başörtüsünün aleyhinde çalışmak, akıl mantık alacak çağ içi bir iş değildir, çağdışıdır ve çağın çok gerisindedir. Belki ilkçağlardır, belki insanların tarihinin başladığı devreden önceki devredir. Orman kanunudur çünkü... İnsanlık kanununda, insan haklarında böyle şey olmaz.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, herkes bu hadis-i şerifi iyi düşünmeli, diline sahip olması, dilini tutmalı, haksız sözü yutmalı, hakkı söylemeli, hakkı tutmalı!..

Sohbetimizde bir hadis-i şerif bu...

c. Rasûlüllah'ı Görmeden İman Edenler

Bu açılan sayfada, yine Enes RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SA yine buyuruyor ki:[29]

---

[28] *Fazilet Mücadelesi*, John F. Kennedy; çeviren: Arif H. Özbilen, Işık Kitapları, 1963.

[29] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.404, no:5231; Enes ibn-i Mâlik RA7dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.335, no:34582; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.243, no:19315.

لَيْسَ إِيمَانُ مَنْ رَآنِي بِعَجَبٍ ، وَلَكِنَّ الْعَجَبَ كُلَّ الْعَجَبِ ، لِقَوْمٍ رَأَوْ أَوْرَاقًا فِيهَا سَوَادٌ فَآمَنُوا بِهِ أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ (أبو الشيخ عن أنس)

RE. 363/5 (*Leyse imânü men reânî bi-aceb, velâkinne'l-acebe külle'l-aceb, li-kavmin raev evrâkan fîhâ sevâdün feâmenû bihî evvelihî ve âhirihî.*)

Bu hadis-i şerif ne kadar tatlı... Bunda sizler için gizli bir iltifat saklı bulunuyor, muhterem kardeşlerim!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mübarek rasûlü, habîbullah, ahir zaman peygamberi, hak peygamber, Allah'ın en üstün kıldığı, seyyid-i veled-i benî Âdem, Ademoğlunun en üstün kişisi, şahsiyeti olan; aşıkların gözbebeği, baş tâcı, müttakîlerin önderi, serveri, rehberimiz Muhammed-i Mustafâ buyuruyor ki:

(*Leyse imânü men raânî bi-aceb*) "Beni gören insanın müslüman olması şaşılacak bir şey değildir. Ashabım elbette müslüman olacak." Çünkü, onun nûrâniyetini, cemâlini, kemâlini gören bir insan, zâten hayran oluyor, aşık oluyor. Kendini kaybediyor, Rasûlüllah'ın aşık-ı sàdıkı oluyor, fedâkârı oluyor. "Beni gören bir insanın mü'min olması, benden Kur'an ayetlerini dinleyen bir insanın mü'min olması, benim nasihatlerimi duyan bir insanın hizaya gelmesi, şaşılacak bir şey değildir." diyor Peygamber Efendimiz.

(*Velâkinne'l-acebe külle'l-aceb*) "Amma asıl şaşılacak şey, tamamiyle şaşılacak şey, en çok şaşılacak şey nedir?.. (*Li-kavmin raev evrâkan*) Şu kimsenin haline şaşılır ki, bir takım yapraklar görmüşler, kâğıtlar görmüşler; (*fîhâ sevâdün*) üstünde yazılar var; (*feâmenû bihî*) ve bu yazılara inanmışlar." Ne demek istiyor Efendimiz?.. Kur'an-ı Kerim demek istiyor.

Yâni, "Kur'an-ı Kerim'in yazılı olduğunu görmüşler, Arapça öğrenmişler, bazı kitaplarda din ilimlerinin yazılı olduğunu görmüşler, okumuşlar; işte dinimiz şuymuş, iman buymuş diye Kur'an-ı Kerim'e inanmışlar. (*Evvelihî ve âhirihî*) Başından sonuna, evveline sonrasına inanmışlar. İşte bunların imanına şaşılır."

Muhterem kardeşlerim! Şaşılmak, bir de hayran olmak mânâsına gelir. Şaşılır ve hayran da olunur. Yâni, biz ahir zamanda yaşamakta olan insanlar, 1400 yıl önce yaşamış olan, server-i kâinât, şefîu'l-usât fî yevmi arasât, Muhammed-i Mustafâ aleyhi efdalü's-salevâti ve't-teslîmât Efendimiz'e inanmışız. Kur'an-ı Kerim'e inanmışız. "*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*" ile başlayan, "*Kul eùzü bi-rabbi'n-nâs*" ile biten, 114 sûrelik, 6242 ayetlik Allah'ın bu vahiylerini baş tâcı etmişiz.

Bunu öğreneceğiz, öğreteceğiz. Bunun içindeki bilgileri hayatımızda uygulayacağız. Ahlâkımızı bununla düzelteceğiz. Haramlardan, günahlardan bununla vaz geçeceğiz. Bu çok güzel bir şey... Biz Rasûlüllah'a onun devrinde yetişip de sahabesi olduk mu, gördük mü?.. Görmedik, 1400 yıl sonra geldik ama mü'miniz.

Dedelerimiz de öyleydi, Allah razı olsun... Allah için çalıştılar ve canlarını verdiler, mallarını verdiler, terk-i diyar ettiler. Horasan'da oturuyorken Anadolu'ya geldiler. Anadolu'da oturuyorken Bosna'ya gittiler. Hudut kalelerine yerleştiler, Allah yolunda cihad ettiler. Allah onların makamlarını yükseltsin, bizi şefaatlerine erdirsin...

Şimdi burada Sydney'in olduğu *New Hall Raise* eyaletindeyiz. Buranın meclisinde bir-iki Ermeni milletvekili varmış. "1915 yılında Anadolu'da müslümanlar Ermenilere soykırımı yaptılar diye bir anıt dikilsin; mecliste bunun için bir plaka konulsun!" diye dilekçe vermişler.

Şimdi, bunun hiç aslı esası yok!.. Aslı varsa bile, gerçeği şöyle anlamak lâzım: Bizim dedelerimiz 1071'de Malazgirt'te Romenos Diojenos'u yendikten sonra Anadolu'yu fethettiler ama, her zaman faziletli davrandılar, zayıfın yanında yer aldılar. Herkes sevdi, kucak açtı, buyurun gelin dedi.

Hattâ İstanbul'un fethinden önce, İstanbul'u içinde yaşayan papazlar, "İstanbul'da kardinal külâhı görmektense, Türk sarığı görmeyi tercih ederiz!" dediler. Çünkü Latinler Haçlı Seferi tertipleyip İstanbul'a gelip Kudüs'e doğru gittikleri zaman katliamlar yaptılar. Tuna vadilerinde Yahudileri öldürdüler, şehirlerde cayır cayır yaktılar. Antakya'da zulüm yaptılar, kadınları çocukları öldürdüler. Kudüs'te katliam yaptılar.

O zaman Bizans henüz Türkler tarafından fethedilmemişti. Bizans'ı da soyup soğana çevirdiler. Bir müddet oraya da hakim oldular, sömürdüler, sonra gittiler. Ahali, "Kardinal külâhı görmektense, Türk sarığı görmeyi tercih ederiz!" diyorlar.

Zulmü onlar yaptılar. Antakya katliamı çok meşhur... Hattâ haçlı komutanlarının çocukları öldürüp, kızartıp yediklerini, kendi yanlarındaki papazlar hatıra defterlerine yazmışlar; bunlar biliniyor. Yâni, mâsum çocukların etini, çok da tatlı oluyor müslüman eti diyerek yediklerini kendi papazları yazıyor. Türkler yazsa, acaba taraflı mı yazdı denilebilir.

Ben Almanya'da arkadaşlardan duydum. Bir Alman demiş ki:

"—Ben müslüman öldürmeyi çok severim, şu tüfeğimle kaç tane müslümanı öldürdüm." demiş.

Yâni iftihar ediyor. Biz mazlum milletiz. Bizim dedelerimiz eğer bunların zihniyetine sahip olsaydı da, bu kadar hunhar, gaddar olsaydı da, eğer azınlıkları öldürseydik; yedi asır sekiz asır bizim maiyetimizde yaşayan azınlıklardan kimse kalmazdı. Baskı yapsaydık da kalmazdı. "Herkes kızını Türk'e verecek, Türk'le evlendirecek!" deseydik, din hürriyeti de sağlamasaydık; ne Ermeni kalırdı, ne Rum kalırdı, ne Sırp kalırdı, ne Bulgar kalırdı...

Biz bunların hepsine din hürriyeti verdik, vicdan hürriyeti verdik, çalışma hürriyeti verdik. Çalıştılar; Kayseri'nin eşrafı bilirler, Ankaralılar bilirler, en zengin mahallelerdeki en büyük konaklar Ermenilerindi.

Vezir yaptık, Marko Paşa'yı vekil yaptık, bakan yaptık. Ermenileri hariciyede görevlendirdik. Yedi asır bizim aramızda yaşadılar... Demek ki, biz kan dökücü değiliz. Demek ki, biz soykırımı yapmamışız.

Amma, eğer onlar Yunanlı İzmir'e asker çıkarttığı zaman, fırsat bu fırsattır diye Maraş'ta katliam yapmışlarsa, Antep'te katliam yapmışlarsa, Erzurum'da katliam yapmışlarsa... Çünkü toplu mezarlar açılıyor, Ermeni mezaliminin resimleri var, belgeleri var. Ruslara önderlik edip de, Rusların işgalinde kılavuzluk yapmışlarsa, o zaman kendileri işi başlatmış oluyorlar.

Mazlum olan biziz, zalim olan kendileri... Ustalık yapıyorlar, gerçekleri çarpıtıyorlar. Usta hırsız ev sahibini bastırıyor.

Bunu da tekrar vaazımıza bağlamak gerekirse sevgili kardeşlerim, bunları da söylemek lâzım! Hattâ ben kardeşlerimden rica edeceğim:

"—Bu Ermeni mezalimine ait kitapların, hiç olmazsa birer tanesini acele bizim buraya göndersinler de, buradaki ilgililere verelim!.. Her çeşit neşriyatı kütüphanelerden araştırsınlar, fotokopisini veya kendisini göndersinler. Gerçeklerin ortaya çıkmasına çalışalım!"

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor bu ikinci hadis-i şerifte: Rasûlüllah'ı görmeden ona iman etmek, o imanı da cihana yaymak için efendice bir iknâ yoluyla İslâm'ı yayma çalışması yapmak çok güzel bir şeydir.

Allah razı olsun ecdadımızdan... Meselâ —Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın— Ali Ya'kub Cenkçiler (**) hocamız derdi ki:

"—Ben Arnavudum! Allah razı olsun Osmanlılardan... Osmanlılar Arnavutluğa geldiler, İslâm'ı tanıttılar, müslüman olduk." Biliyorsunuz, Fatih Sultan Mehmed zamanında oralara gidildi. "Osmanlılar gelmeseydi, belki biz batıl inançta yaşayıp, bâtıl bir yolun yolcusu olduğumuz için ebedî cehennemlik olarak ölüp gidecektik." diyordu. Allah razı olsun diyordu, Arnavut olduğunu söylüyordu.

Mehmed Akif söylüyor, babası İpek'li... Yâni Arnavutluk'ta İpek diye bir şehir var, oralı. Annesi Buharalı... "Ben ki Arnavudum." diyor. Anne tarafından Buharalı ama, baba tarafını söylüyor.

Biz tatlılıkla muamele etmişiz. Macarlardan kendileri müslüman olanlar var... Ermenilerden, yahudilerden kendiliğinden müslüman olanlar var... Yahudi olup da, müslüman olduktan sonra Peygamber Efendimiz hakkında güzel şiirler yazanları ben, dînî edebiyat tarihimizden biliyorum. Allah razı olsun, güzellikle İslâm'ı yaydılar.

Yavuz Selim ahaliyi zorla müslüman yapmak isteyince, şeyhülislâm karşı çıktı, "Olmaz!" dedi. "Gerçek bellidir, doğru yol

eğri yol bellidir. Zorlama ile olmaz, isteyen isteğiyle müslüman olsun!" dedi. Bunun abidesini dikmek lâzım!..

Eğer bugün elçilerimiz, Ermenilerin hücumuna uğrayıp öldürülmüşse, Osmanlı zamanında padişahımıza suikast yapılmışsa, şehirlerde Ermeni komiteler müslümanları öldürmüşse; mazlum olan biziz. Biz hiç bir şey yapmadığımız halde, ne yapıyorlar?.. *Ermeni Mezâlimi* anıtı dikiyorlar. Kendilerinin zulümlerinin anıtını diksinler! Ruslarla bir olup kestikleri müslümanlardan utansınlar, yerin dibine geçsinler!

Yunanlılar hamile kadınları öldürüp, karnından bebeği süngünün ucuyla çıkartıp, kaldırıp gösterdiler Batı Anadolu'da... Biz bunları bahis konusu etmiyoruz. Her kasabaya bir anıt koymamız lâzım ve süngünün ucunda bir bebek heykeli dikmemiz lâzım ki, onların ne kadar zalim olduğu anlaşılsın!

Biz İslâm'ı güzel algıladık, Allah'ın rızasını düşündük, kimseye zulmetmedik el-hamdü lillâh... Ecdadımıza dualar ediyoruz, ruhları şâd olsun, çok temiz insanlardı.

Gelibolu'ya gitmiş olan buradaki bir İngiliz savaşçıya televizyonda sormuşlar, savaşı anlattırmışlar. Demiş ki:

"—Çok yanlış bir iş yaptık. Dünyanın en asil milletine karşı, en asil askerine karşı savaştık. Haksızdık. Biz onlara kötülük yaptık, onlar bize iyilik yaptı." demiş.

İki yüz elli bin veya beş yüz bin kişi kadar Çanakkale'de şehid edildiğimizi biliyor musunuz bilmem...

Onun için, ne yapmamız lâzım?.. Mü'min olmamız lâzım! Biz bu imanın ücretini canlarımızla ödedik. Dedelerimizin bize bıraktığı şehâdet bayrağını, İslâm'a hizmet sancağını elimizde tutmamız, çalışmamız lâzım!.. Güzel güzel, insanları hak yola çağırmamız lâzım!..

d. Uzun Ömürlü Müslüman

Üçüncü hadis-i şerif... Kısa bir hadis-i şerif seçtim sayfadan, Hanbelî mezhebinin imamı, büyük hadis alimi Ahmed ibn-i

Hanbel (Rh.A) rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[30]

لَيْسَ أَحَدٌ أَفْضَلَ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ مُؤْمِنٍ يُعَمَّرُ فِي الإِسْلاَمِ ؛ لِتَكْبِيرِهِ ، وَتَحْمِيدِهِ ، وَتَسْبِيحِهِ ، وَتَهْلِيلِهِ (حم. وعبد بن حميد عن طلحة)

RE. 363/4 (*Leyse ehadün efdale inda'llàhi azze ve celle min mü'minin yuammeru fi'l-islâm*) "Aziz ve celîl olan, izzet ve celâl sahibi olan Allah indinde, uzun ömürlü müslümandan daha faziletli kimse yoktur." Uzun ömürlü, sekseni geçmiş, doksanı geçmiş, saçı sakalı ağarmış; eli ayağı öpülecek, baş tâcı edilecek insan...

Neden?.. Sebebini söylüyor: (*Li-tekbîrihî, ve tahmîdihî, ve tesbîhihî, ve tehlîlihî.*) "Bu adam bu ömrü boşa geçirmedi ki, "*Allahu ekber*" dedi, "*El-hamdü li'llâh*" dedi, "*Sübhàna'llàh*" dedi, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" dedi. Bunların içinde söylendiği namaz ibadetini yaptı, hac ibadetini yaptı, bütün vazifelerini yaptı. İşte bu güzel sözlerden, bu güzel ibadetlerden dolayı, Allah indinde ondan daha kıymetlisi yoktur."

Muhterem kardeşlerim! Birileri size rütbe verse, nişan verse, madalya verse, yükseltse... Yâni dünyada şöhret kazansanız, yüksek bir makamınız olsa... Ne olabilir yâni olsa olsa... Makam, Allah'ın indindeki makamdır; yâni Allah seviyorsa, yükseltmişse bir insanı, kıymeti vardır. "*Er yarın hak divânında belli olur.*" Yâni asıl er kişi, yüksek kişi, Cenâb-ı Hakkın divanında Allah'ın

---

[30] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.163, no:1401; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.209, no:10674; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.65, no:104; Neseî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyle*, c.I, s.484, no:838; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IV, s.217, no:520; Talha ibn-i Ubeydullah RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.X, s.339, no:17554; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1040, no:42655; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.164, no:1185.

sevgili kulu olarak, imtihanı başarmış olarak, amel terazisinin sevapları çok olarak cenneti kazanmış olan kimsedir. O zaman belli olacak.

Yoksa bu dünyada, bazen bir sporcu milyarlar alıyor; bazen bir artist şu kadar milyon insanın hayranlığını topluyor ama, o dünya mertebelerinin, dünya makamlarının, paraların, pulların ahirette hiç kıymeti yok... Bu dünya hayatında da bunun kıymeti, insanın ömrü kadar... İşte yetmiş yıl, seksen yıl yaşıyor. Ne padişahlar kalıyor, ne pehlivanlar kalıyor, ne peygamberler kalmış!.. Hepsi dünyasını değiştirmişler.

Allah bizi İslâm dini üzere, ibadet üzere, tâat üzere, sağlam itikad üzere, sàlih amel işleyerek, Allah'ın sevdiği hayırları, hasenâtı yaparak; İslâm'a bağlı, ihlâslı, kuvvetli, dedelerimiz gibi alnı açık, pırıl pırıl nurlu müslümanlar olarak uzun uzun ömürlerle muammer eylesin, yaşamağa muvaffak eylesin... Bu uzun ömürlerimizi a'mâl-i sàliha işlemekle müzeyyen eylesin, hüsnü hàtimeler nasîb eylesin... Sonunda ahirete sevdiği razı olduğu kul olarak varmayı nasîb eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Hepinize dünya ve ahiretin her türlü hayırlarını dilerim. Allah her türlü afet ve felâketlerden korusun... En büyük afet ve felâket dinsizliktir. En büyük bahtsızlık imansızlık, kâfirlik ve müşrikliktir. En kötü durum İslâm düşmanı olmaktır. Allah öylelerinin şerrinden cümlemizi korusun... Evlâtlarımızı öyle etmesin, bizleri öyle etmesin... Mü'min-i kâmiller eylesin... İslâm'a en güzel tarzda hizmet edenlerden eylesin...

Hem dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin... Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin... Rıdvân-ı ekberine vâsıl eylesin... *Âmîn, ecmaîn... Ve selâmün ale'l-mürselîn, ve'l-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn, el-fâtihâh!..*

22. 05. 1998 - Sydney / **AVUSTRALYA**

7. FETHİNİZ MÜBAREK OLSUN!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri ömrünüzü hayırlı eylesin... Gününüz hoş olsun, şen olsun, aydın olsun, feyizli bereketli olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri cumanın mükâfâtlarından, sevaplarından, ecirlerinden cümlenizi istifade ettirsin, hisseyâb eylesin, hissedâr eylesin... Lütfuna mazhar eylesin, cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Bugün hem cuma günü olması dolayısıyla müslümanların haftalık bayramı ve haftanın en kutlu, en mutlu, en nurlu günü... Aynı zamanda da 29 Mayıs, İstanbul'un fethinin milâdî seneye göre sene-i devriyesi... İstanbul 1453 yılı 29 Mayıs'ında fethedilmiş, Kostantinopol iken İslâmbol olmuştu. Kostantin'in şehri iken, İslâm'ın şehri haline gelmişti. Çağ değişmiş, eski devir yıkılmış, yeni bir devir açılmıştı.

Bu cihan tarihinde çok önemli bir nokta... Çok mühim bir olay, çok anlamlı bir fetih... Bizim bayramımız. Allah-u Teàlâ Hazretleri mübarek şehidlerimizin şefaatlerine cümlemizi nâil eylesin... O savaşa iştirak eden o mübareklerle, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri cennette buluştursun... Bütün İslâmî mücadelelerde, savaşlarda malını canını ortaya koyup çarpışırken şehadet mertebesine ermiş olan bütün şehidlerin ruhları şâd olsun... Allah müstesnâ ikram ile onlara ikram eylesin, sevindirsin... Sevinç içinde olan insanın daha çok sevinmesi için neler gerekirse, Allah-u Teàlâ Hazretleri onlara ihsân eylesin...

Onlar zâten;

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ (آل عمران: ١٧٠)

(***Ferîhîne bimâ âtàhümü'llàhu min fadlihî***) [Allah'ın bol nimetinden onlara verdiği şeylerle, sevinç içinde rızıklanırlar.] (Âl-i İmran, 3/170) Allah'ın kendilerine şehid oldukları için verdiği mükâfatlardan memnun ama, Allah sevineni de daha çok sevindirmesini bilir, lütuflarının ikramlarının sonu yoktur.

Allah bütün şehidlerin makamlarını a'lâ eylesin, mükâfâtlarını ziyade eylesin... Gàzilere, şehid olamadık diye boynu bükük savaştan sağ dönenlere de selâmetler versin... Yaşayan gàzilerimize hayırlı uzun ömürler versin... Allah-u Teàlâ Hazretleri hepsinden razı olsun ki, din için, iman için, Allah rızası için, adalet için, hak için canlarını ortaya koydular. Ömürleri daha uzunmuş, Allah vefâtlarını mukadder etmemiş, gàzi oldular, geriye döndüler savaşlardan... Kimileri de fevz ü felâha erdi, şehid oldu.

a. Peygamber SAS'in İstanbul'un Fethini Bildirmesi

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Efendimiz müslümanların işkence gördüğü zamanlarda, ezâ cefâ çektiği zamanlarda, çöllerde kızgın kumlara, ateşlerin üstüne yatırılıp sırtları yapıştırıldığı zamanlarda; kadınların bile işkence edilip şehid edildiği zamanlarda ashabına, "Sabredin!" diye tavsiye buyurmuştu:

"—Sabredin, Allah-u Teàlâ Hazretleri bu halleri değiştirecek! Bu İslâm kıtalara yayılacak, denizlerden, okyanuslardan, ummanlardan ötelere gidecek!" diye müjdelemişti

Kısa zamanda, Rasûlüllah SAS Efendimiz'in —Allah'ın kendisine bildirmesiyle— ashabına haber verdiği füyûzat ve fütûhat nasîb oldu. Bir avuç mazlum, mağdur ve müstad'af müslüman, sayıları azken; tabî olanlar umûmiyetle, mazlum, mağdur, köle, cariye kimseler iken, Allah-u Teàlâ Hazretleri onları aziz eyledi. İslâm düşmanlarını, Rasûlüllah düşmanlarını, Kur'an-ı Kerim düşmanlarını, *adüvva'llah, a'dâu'llah* olan kimseleri hor ve zelîl eyledi. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kanunu budur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kendi düşmanlarını, hem bu dünyada hor ve zelil eder; Firavun bile olsalar, Nemrut bile olsalar onları mahv u perişan eyler, hüsran ve hizlana uğratır.

وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ (الاعراف:١٢٨)

(*Ve'l-àkıbetü li'l-müttakîn.*) "Hüsn-ü hàtime, àkıbet, hayır müslümana olur." (A'raf, 7/128)

Müslümanın en yüksek mükâfatı şehidliktir. En büyük mükâfât, en büyük ödül, müslümanın Allah yolunda canını verip şehid olmasıdır. Ama ondan sonra geride, Allah yolunda savaşan herkesin ecri, sevabı, derecesine göre ihsân olunur:[31]

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ (ن. عن أبي هريرة)

RE. 390/9 (*Va'llàhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri kimin ne maksatla cihad ettiğini de biliyor." Kimin hakîkî mücâhid olduğunu, kimin dünya malı için, dünya âlâyişi için, debdebe saltanat için bu işe kalkıştığını, ne maksatla hareket ettiğini, her şeyi en iyi biliyor:[32]

مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا ، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

(حم. م. خ. د. ت. ن. ه. عن أبي موسى)

---

[31] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1027, no:2635; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.18, no:3127; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.222, no:5845; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.254, no:9530; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.9, no:4215; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.12, no:4332; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.375, no:7671; Abdullah ibn-i Mübârek, *Cihâd*, c.I, s.33, no:11; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.142, no:6440; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.516, no:10626 ve 10627; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.388, no:21033, 21034.

[32] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.58, no:123; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1512, no:1904; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.18, no:2517; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.179, no:1646; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.23, no:3136; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.931, no:2783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.392, no:19511; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.493, no:4636; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.66, no:486; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.188, no:7253; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.268, no:9567; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.167, no:18325; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.16, no:4344; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.98; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.195, no:553; İbn-i Ebî Âsım, *Cihad*, c.II, s.588, no:242; Dâra Kutnî, *İlel*, c.VII, s.227, no:1311; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.472, no:10493; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1557, no:2560.

RE. 432/4 (*Men kàtele li-tekûne kelimetu'llàhi hiye'l-ulyâ, fehüve fî sebîli'llâh*) [Kim Allah'ın kelimesi yücelsin diye savaşırsa, o Allah yolundadır.] Allah'ın dini yücelsin, hor olmasın; müslümanlar mazlum, mağdur kalmasın; Allah'ın şânı herkes tarafından kabul edilsin, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" bayrağı her yerde dalgalansın diye çarpışanlar hakîkî mücâhidlerdir.

Viyanalara kadar gittiler, Katernberg tepesinde çadır kurdular, Viyana ovasına tepeden baktılar. Orduları tanzim ettiler. Karadeniz'i bir müslüman denizi yaptılar, bütün kıyıları müslümanlarla meskûn bir deniz haline getirdiler. O Barbaros Hayreddin'ler, o Beşiktaş'ta yatan mübarek, mücâhid, amiral, *emîrü'l-mâ'*, deniz kuvvetlerinin başında olan o sakallı, sarıklı, şalvarlı, cübbeli mübarekler, Akdeniz'in doğusuna tamâmen hakim oldular, garbından izinsiz kuş uçurtmadılar. Allah şefaatlerine cümlemizi nâil eylesin...

Her zaman Barbaros Bulvarı'ndan aşağıya inerken, karşıma o türbe gelince heyecanlanıyorum. *Barbaros Hayreddin'in Hatıraları* diye, bir gazete yayınları arasında iki cilt olarak, bizim Ertuğrul Düzdağ kardeşimiz neşretmişti. Ne güzel, ne imanlı insanlarmış. Allah rızası için ne güzel çarpışmışlar.

Ağabeyi Oruç Reis, ben gazaya gideceğim deyince, ağabeyine diyor ki:

“—Ağabey bugünlerde havalar müsait değil, şartlar uygun değil; gel bu cihadı şimdi yapma, biraz istirahat eyle, sonra yaparsın!” diyor.

Ağabeyi aşk u şevk ile Allah’ın dinine hizmet etmek istediğinden, tek tek, ada ada fethettikleri Ege’nin bir adasına cihada gidiyor. Çarpışıyorlar, leventlerin bir kısmı şehid oluyor. Bu da yaralanıyor, bacağını kesiyorlar. Böylece kaleyi fethedemeden dönüyorlar.

Barbaros diyor ki hatıratında... Hiç unutmuyorum o satırları, benim tüylerimi diken diken ediyor, aziz ve sevgili dinleyiciler! Diyor ki:

“Ben ağabeyime:

‘—Ağabey bak ben sana söylemiştim ya, ‘Mevsim müsait değil, şartlar müsait değil; biraz hazırlanalım, öyle saldıralım. Az bir leventle böyle bir şeye kalkışma!’ demiştim. Hem de öyle olmasaydı, bu bacağın kesilmeyecekti.’ dedim.

Ağabeyim benden daha bilgiliydi, dînî konularda daha iyi eğitim görmüştü, alimdi, daha fakihti, fıkıh bilgisi daha kuvvetliydi. Ben öyle, ‘Bak gitmeseydin bacağın kesilmeyecekti.’ deyince; benim yanlışımı yakaladı, dedi ki:

‘—Kardeşim sen bilmez misin ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri insanın alnına ezelde ne yazdıysa, o olur. Bu benim kaderimdir, ne diye böyle gitmeseydin kesilmeyecekti diyorsun; öyle şey olur mu?.. Bu kesilecekmiş; bacak ne demek, Allah yoluna canlar fedâ olsun!’ dedi.” diyor.

Bunlar nasıl kimseler? Bunların doğduğu yer neresi?.. Bunların doğduğu yer, vatanları Midilli adası... Niyâzî-yi Mısrî Hazretleri’nin kabri nerede?.. Bir ötedeki adada... Adını şu anda hatırlayamadım, Gelibolu’dan biraz ilerideki adada... [Limni adası.] Rodoslar, diğer adalar vs. bunların hepsi çarpışa çarpışa, cihad ede ede, Allah rızası için canlarını ortaya koyan ve öldüğü zaman sevinen, ölenlere gıpta eden, kaldığı zaman üzülen; yaralandığı zaman da, “Ne yapalım, Allah’ın takdiri buymuş!” diye

sabredip ecir kazanan mübarek ecdadımızın yâdigârıydı bunlar bize...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizlere de o güzel şuuru, o imanı, o ihlâsı, o irfanı ihsân eylesin...

Tabii, Peygamber SAS o günlerde Arabistan'dan, Hicaz'dan bir gün buyurdu ki:[33]

لَتُفْتَحَنَّ الْقُسْطَنْطِينِيَّةُ ، فَلَنِعْمَ الأَمِيرُ أَمِيرُهَا ، وَلَنِعْمَ الْجَيْشُ ذٰلِكَ الْجَيْشُ (حم. ك. طب. خ. في تاريخه ، كر. وابن الأثير ، عن عبيد الله بن بشر الغنوي عن أبيه)

(*Letüftehanne'l-kostantîniyyetü*) "*Kostantıniyye* denilen, *Kostantinopol* denilen, Kostantin'in şehri denilen şehir mutlaka fetholunacak, muhakkak, kesin olarak fetholunacaktır. (*Feleni'me'l-emîru emîruhâ*) Onu fetheden komutan ne güzel komutandır, (*ve leni'me'l-ceyşü zâlike'l-ceyş*) ve onu fetheden asker ne güzel askerdir."

Nereden biliyor?.. Bazı vaizler kürsüye çıkıyor, "Gaybı Allah'tan başkası bilmez!" diyorlar, kerameti inkâr ediyorlar. Halbuki (*kerâ-mâtü'l-evliyâi hakkun*) evliyânın kerâmeti haktır. Enbiyânın mu'cizâtı haktır, peygamberler mucize gösterir. Hepsi Allah'ın lütfuyla, ihsânıyla oluyor. Gaybdan bir şeyi bir kul, Allah bildirdiği için bilir. Peygamber Efendimiz'in hayatında, sahabe-i kirâmın hayatında, büyük àbid, zâhid, sàlih kimselerin hayatında çok görülen bir şey...

---

[33] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.335, no:18977; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.38, no:1216; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.468, no:8300; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.118; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.I, s.308, no:684; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.II, s.81, no:1760; İbn-i Asâkir, *Tàrih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.34; Abdullah ibn-i Bişr el-Ganevî, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.252, no:38462; *Mecmaü'z-Zevâid,* c.VI, s.323, no:10384; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.339, no:18311.

Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

"—Mutlak, muhakkak, kesin olarak Kostantıniyye feth olunacak!"

Bildirdi bunu... Neden?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri ona bildirdiği için. Hattâ, biliyorsunuz:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا (الفتح:١)

(*İnnâ fetehnâ leke fethan mübînâ.*) "Biz sana aşikâr, gözle görülür, berrak, besbelli bir fütûhat yolu açtık; sana fetihler vereceğiz ey Rasûlüm!" (Fetih, 48/1) dedi Allah-u Teàlâ Hazretleri, Kur'an-ı Kerim'inde vaad eyledi. Peygamber SAS Efendimiz bunu ümmetine okudu. Daha Medine'delerken, Mekke fethedilmemişken...

Allah onun arkasından, Mekke'nin fethini nasîb eyledi. Onun arkasından, daha başka kalelerin, şehirlerin fütûhatı, başka ülkelerin fütûhatı nasîb oldu. Tâ bizim diyarlarımıza, bugünkü Doğu Anadolu'muza kadar Hazret-i Ömer zamanında İslâm orduları ulaştılar ve oralara yerleştiler. Diyâr-ı Bekir, Benî Bekir kabilesinin yeri... Silvan kasabasında Salâhaddîn-i Eyyûbî'nin camisi var. Diyarbakır surları içinde sahabe kabirleri var. Barajın suları altında ziyâretgâh olan sahabe türbeleri var. Daha o zamanlar oraları "*Lâ ilâhe illa'llàh*" bayrağının altına girdi, fethedildi.

Oradaki kardeşlerimizin bazıları kendilerini Kürt sanıyor, bazıları şöyle sanıyor, böyle sanıyor; onların çoğu o fatihlerin torunları, o mücahidlerin torunları, o müslümanların torunları!.. Bir kısmı fatih olarak geldiler, fethettiler, sevap kazandılar; bir kısım ahali de onların dinlerinin temizliğini, hak olduğunu, doğru olduğunu, hak yol olduğunu anladıkları için, onlar da hak dine girdiler.

Peygamber SAS Efendimiz'in gününde, zamanında yahudi alimlerinden, hristiyan büyüklerinden bazı kimseler müslüman oldu. Devlet adamlarından bazıları müslüman oldu. Habeş imparatoru Necâşi (Rh.A) müslüman oldu. Uzaktan, ashabının bildirmesi üzerine, "Ben iman ettim Muhammed'e..." dedi.

Habeşistan'a hicret eden Ca'fer-i Tayyar Hazretleri vs. sahabenin münakaşalarda söylediği sözleri dinledi, "Siz haklısınız, ben de iman ettim!" dedi. Peygamber Efendimiz'e iman ettiğini bildirdi, hediyeler gönderdi. Kureyş'in müşriklerini def etti, koğdu, hediyelerini iade etti. Habeş imparatoru...

Vefat ettiği zaman da Peygamber Efendimiz Medine'den, onun gıyabında:

"—Kardeşiniz Necâşi vefat etti." dedi.

Bak, Allah gaybı nasıl bildiriyor! Başkasının bilmediği şeyi, Allah bildirince, ne kadar uzaklardan onun vefat ettiğini bildirdi. Tabii orada kavmi içinde başka müslüman yok ki, ona cenaze namazı kılsınlar. Peygamber Efendimiz onun gıyabında cenaze namazı kılıverdi. Dua ediverdi, namaz kılıverdi ashabıyla... Ne mübarek bir imparator Habeş imparatoru!.. O imparator ki, Peygamber Efendimiz'in gıyabında cenaze namazı kıldırdığı bir kimse...

Peygamber Efendimiz, münafıkların reisi Abdullah ibn-i Übey ibn-i Selûl hastalanıp da yanına gittiği zaman, ölüm döşeğinde dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, ben ölürsem benim cenaze namazımı kılar mısın?.." dedi.

Efendimiz de nezâketinden, zarâfetinden, affediciliğinden, Allah'ın rahmetini umduğu için pekiyi dedi. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Bir münafık ölürse, onun cenaze namazını kılma!" diye yasakladı. O söz vermişti, Allah, "Hayır, kılmayacaksın, kılma!" dedi. Münafığın namazını kıldırmadı, ama Necâşî'nin cenaze namazını kilometrelerce uzaktan kıldırdı.

Bak, işte gaybı nasıl bildirince biliyor Peygamber Efendimiz. Zâten ayet-i kerimede var:

فَلاَ يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَداً. إِلاَّ مَنْ ارْتَضَى مِنْ رَسُولٍ

(الجن:٢٦-٢٧)

(*Felâ yuzhiru alâ gaybihî ehadâ. İllâ meni'rtedâ min rasûlin*) "Allah kimseye gaybını bildirmez. Ancak razı olduğu kimselere bildirirse, bildirir." (Cin, 72/26-27) O da bilir o zaman...

وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ (لقمان:٣٤)

(*Vemâ tedrî nefsün bi-eyyi ardın temût*) "Bir kişi nerede öleceğini, hangi arazide, ülkede, şehirde, toprakta öleceğini bilmez." (Lokman, 31/34) Bilmez ama, Allah rüyasında gösterirse, "Ey kulum, senin canını yarın şurada alacağım!" diye bildirmişse, o zaman özel olarak o bilir. Yâni genel olarak herkes bilmez ama, Allah'ın bildirdiği bilir.

يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ (إبراهيم:٢٧)

(*Yef'alü'llàhu mâ yeşâ'*) "Allah ne isterse onu yapar." (İbrâhim, 14/27) Bildirdiğine yasak mı koyacak bu aklı kıt vaizler, "Gaybı Allah'tan başkası bilmez!" diye, kerameti inkâr eden yarım bilgili insanlar...

Allah bildirince biliyor. Allah bildirdiği için peygamber de biliyor, evliyâ da biliyor, sàlih bir kul da biliyor.

Benim bir arkadaşım var Münih'te, anlatıyor. Akrabasından, tanıdığından hemşehrisi birisini... Yatakta yatıyormuş, etraftakiler teselli ediyorlarmış:

"—İnşâallah Allah şifa verir, kalkarsın, üzülme! Allah afiyet versin, geçmiş olsun... Yine iyi olursun da aramızı katılırsın." filân diyorlarmış.

"—Yok, ben öleceğim, ben biliyorum öleceğimi... Şimdi biraz sonra şeyhim gelecek başıma, onunla oturacağız. Sonra ruhumu teslim edeceğim." demiş.

Biraz sonra kapı çalınmış, şeyhi gelmiş. O zatın başına oturmuş. Yâsin okuyarak, kelime-i şehâdet getire getire mürid ruhunu teslim etmiş.

Bak ölmeden nasıl bildi?.. Nihayet sàlih bir kul... Belki kusurları olan, hayatında çeşitli hatalar işlemiş bir kul; ama kalbi temiz oldu mu, bazen Allah bildiriyor.

(*Letüftehanne'l-kostantîniyyetü*) "Kostantin'in şehri mutlaka, muhakkak ve kesinlikle fethedilecek." Allah vaad etmiş. Mekke fetholduğu gibi, daha başka şehirler fetholduğu gibi, ülkeler fetholduğu gibi, Doğu Anadolu, Kafkasya fetholduğu gibi, Mısır, Kahire fetholduğu gibi, İran fetholduğu gibi, Mâverâü'n-nehir fetholduğu gibi, Hindistan toprakları fetholduğu gibi İstanbul da fethedilecek.

Allah, kendi yolunda cihad eden kimselere füyûzat ve fütûhat nasîb etti. Onlar ilkönce savaşmak için de gitmiyorlardı. Gittikleri yerlerde:

"—*Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh* deyin, Allah'ın dinine girin, Allah'ın davetine icabet edin, davetini kabul edin; Allah sizi cennetine çağırıyor, gelin cennetlik olun!" derlerdi.

Onlar:

"—Hayır, biz dinimizi bırakmayacağız; biz ateşe tapacağız, biz puta tapacağız..." diye ısrar ederlerse;

"—O zaman, hadi bakalım vergi verin, cizye verin!" diye vergiye bağlarlardı.

"—Vergi de vermiyoruz, İslâm'ı da kabul etmiyoruz!" derlerse;

"—O zaman, sizin gibi adamlar eksik olsun!" diye cihad ediyorlardı.

Çünkü halk direnmiyor. Direnenler menfaati olan birtakım yöneticiler, saray ahalisi, mütegallibe, çeteler, o zamanın siyâsî çeteleri... Onlar kabul etmiyor, menfaatleri elden gidecek diye... Mekke'de de öyle oldu, Medine'de de öyle oldu. Menfaati ayaklar altına alınan bazı kimseler, menfaatlerimiz gitti diye karşı çıktılar

O münafıkların reisi de, Peygamber Efendimiz hicret etmeseydi, reis seçilecekti Medine'ye... İki kabile, Evs ve Hazrec kabileleri anlaşmıştı, onu kendilerine hükümdar yapacaklardı. Peygamber Efendimiz gelince, hükümdarlık işi suya düştü. Peygamber Efendimiz'e kızdı, razı olmadı, memnun olmadı; münafık olarak gitti. Bak, Allah "Onun namazını kılma!" diyor.

Peygamber Efendimiz kılmağa razı idi. Ne demek cenaze namazı?.. "*Allàhu ekber!*" diyecek, "Yâ Rabbi, sen bunu afv ü mağfiret eyle!" diye dua edecek. Ettirtmiyor Allah... Rasûlüne o münafık için dua ettirtmiyor, nasîb etmiyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Ey Rasûlüm mahzun olma! O müşrikler şöyle yapıyor, böyle yapıyor; bu din düşmanları böyle ezâ, cefâ ediyor müslümanlara, hattâ şehid ediyorlar... Ama sen üzülme, biz sana fütûhat nasîb ettik! Ey Rasûlüm, önüne ülkeler açılacak, dünya sizin olacak, kıtalar sizin olacak!" diye vaad ettiğinden, o vaadin bir parçası olarak, İstanbul'un fethedileceğini bildirdi.

O zamanın iki büyük devleti vardı. En önemli iki büyük devlet, iki blok, doğu bloku, batı bloku gibi... Şimdi artık doğu batı bloku da birleşti de bu sefer kuzey bloku, güney bloku ortaya çıktı; yâni müslüman olmayanlarla müslümanların savaşı başladı. Müslüman ülkelerindeki idarecileri, yetkilileri de kandırıp, içten kaleyi fethetmeye çalışıyorlar. İslâm'ı içerden de söndürmeğe çalışıyorlar; Mısır'da, Suriye'de, Irak'ta, başka ülkelerde...

Bir sürü münafık var, müslüman gibi görünüyor, o ülkeden gibi görünüyor ama, dıştaki hainlerin ajanları olarak çalışıyor. Müslümanların aleyhine çalışıyor, İslâm'ın gerilemesine çalışıyor. Eğitimi engelliyor, öğretimine engel vuruyor, mekteplerini engelliyor... Teşkilatlanmasını engelliyor, ibadetini engelliyor, camisini engelliyor... Zikrini, fikrini, her şeyini engelliyor. Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—İstanbul mutlaka, kesinlikle fetholacak!"

Kaç asır önceden söyledi. İstanbul hicrî 857'de fethedildi, yâni hicretten 857 yıl geçtikten sonra İstanbul fetholdu. O zamana kadar çok kimseler, Peygamber Efendimiz, "Fetholunacaktır bu şehir..." dediği için ve bir de fetheden orduyu ve askerleri, (*Feleni'me'l-emîru emîruhâ*) "O fethi yapan ordunun komutanı ne mübarek bir komutandır, ne iyi bir komutandır; (*ve leni'me'l-ceyşü zâlike'l-ceyş.*) O İstanbul'u fetheden ordu da ne iyi ordudur, ne mübarek, ne müslüman, ne ihlâslı ordudur." diye methettiği için; Peygamber Efendimiz'in methi bize nasib olsun diye, yürüdüler İstanbul'u fethetmeye...

b. Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA

Daha Anadolu fethedilmemişken, İstanbul'u fethetmeğe geldi Araplar... Hazret-i Muaviye zamanında, İstanbul'u fethetmeye Emevî orduları geldiler kaç defa ama, fethedemediler. Çünkü muhkem surları vardı, surların önünde derin hendekleri vardı, havuzları vardı. Kendilerinin çağlarına göre ileri sayılan müdafaa silâhları vardı. Rum ateşi dedikleri bir ateş vardı, attıkları yere yapışırdı. Katranlı bir ateşti, suya soksan sönmezdi, gittiği yeri yakardı. Onun için savunmacı Bizans ordusunu yenemiyorlardı, geri dönüyorlardı.

Hattâ biliyorsunuz, İstanbul'da türbesi bulunan, İstanbulluların medâr-ı iftiharı, başlarının tacı, Peygamber Efendimiz'in mihmândârı Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri de, ihtiyar haliyle İstanbul'u fethetmeye gelen ordunun içinde yer aldı.

Çünkü, bir gün evinde Kur'an-ı Kerim okuyordu. Kur'an-ı Kerim'i okurken baktı ki: "Ey müslümanlar cihad edin!" diyor

Allah ayette... "Ben müslümanım, benim de cihad etmem lâzım!" diye düşündü. Dedi ki:

"—Benim kılıcımı, kalkanımı, silâhımı, zırhımı hazırlayın; ben cihada gideceğim!" dedi.

"—Dede, artık sen yaşlandın artık, vazifelerini çok defa yaptın. Allah senden hoşnuttur, razıdır. Gitme, biz gideriz senin yerine... Yaşlısın, senin orduda, askerde ne işin var?" dediler.

O dedi ki:

"—Ayet-i kerimede ihtiyarlar müstesnâ diyor mu?.. Onun için, getirin benim silâhımı!" dedi.

Orduya katıldı. İstanbul'a kadar geldi ama, ihtiyarlığından, yorgunluğundan hastalandı. Eyüp semtinde, ordugâhın içinde, arkadaşları savaşırken o da orada vefat etti. Savaş halindeki ordunun içinde hasta olduğundan, savaş için sefere gitmiş olduğundan şehid olmuş oldu, o sevapları kazandı. Başımızın tâcı...

Libya'dan, Mustafa Treykî diye bir ilâhiyat fakültesi dekanı misafir gelmişti. Biz onu gezdirdik, bilmiyor sandık, Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin camisine götürdük, türbesini ziyaret ettik:

"—Bu zât Peygamber Efendimiz'in sahabisi!" dedik.

"—Bilmez olur muyum, bilirim. Bu zât yaşıyorken de mücahiddi, vefatından sonra da mücahiddi." dedi.

Biz şaşırdık. bir insan yaşarken cihad eder ama, vefatından sonra mücahidliği nedir, bilemedik. O açıkladı. Demek ki, Arap kaynaklarında daha geniş bilgiler var, onları okumuş.

Bu Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hàlid ibn-i Zeyd Hazretleri hastalanınca, öleceğini anlayınca vasiyet etmiş silâh arkadaşlarına... Demiş ki:

"—Ben ölünce, cenazemi hazırlayıp namazımı kıldıktan sonra, tabutumu alın, düşmana hücum edin, surlara doğru gidin, ben de aranızda olayım. Tà düşmanın surlarına yanaşabildiğiniz kadar yanaşın, oraya gömün beni!" demiş.

Yâni, "Gidebileceğiniz en ileri noktaya gömün!" demiş, vasiyet etmiş, vefat etmiş. Allah şefaatine erdirsin... Türbesine gittiği zaman, insanı bir rûhâniyet sarıyor, insanın tüyleri diken diken oluyor, ne yapacağını şaşırıyor. Öyle güzel bir rûhânî tesir var.

Vefat etmiş. Surlara doğru bir hücuma geçmişler, gidebildikleri yere kadar gitmişler. Gidemedikleri yerde durmuşlar, orayı kazmışlar, gömüyorlar.

Surlardan birisi bağırmış, demiş ki:

“—Ne yapıyorsunuz orada?..”

“—Peygamber Efendimiz’i evinde misafir etmiş olan bir mübarek kişi vardı aramızda, vefat etti; onu buraya gömüyoruz.”

“—Yâ sizin aklınız yok mu, siz muhasaradan gittikten sonra biz o mezarı açarız, cesedi oradan çıkartırız, ne hakaretler ederiz! Parça parça ederiz şöyle ederiz, böyle ederiz...” demiş.

O zaman ordu komutanı demiş ki... Halifenin de kardeşi, sıradan bir insan değil komutan. Demiş ki:

“—Bakın, biz bu kabri burada bırakacağız, geri döneceğiz. Bu kabrin bir taşına dokunulsun, bizim fethettiğimiz ülkelerde bir tek kilise bırakmayız! Bütün kiliselerin yıkılmasını, sizin bu yaptığınıza karşılık yerle bir edilmesini istemezseniz, bunu korursunuz!” demiş, gitmişler.

Hakîkaten o zamandan beri dokunmamışlar kabre, hattâ kendileri ziyarete gelirlermiş, mânevî halleri gördükleri için...

Sonradan toprak altında kalmış, unutulmuş. İstanbul'un fethinden sonra Akşemseddîn Hazretleri bulmuş.

Rivayete göre, Fatih Sultan Mehmed diyor ki:

"—Hocam, Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri buraya ordu ile gelmiş, burada bir yere gömmüşler. Acaba keşf ü keramet ile nerededir kabri, bilebilir misiniz?.." demiş.

O mübarek de dua etmiş, yalvarmış, yakarmış. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevgili kulu... Şahâbeddîn-i Sühreverdî Efendimiz'in ahfâdından, neslinden mübarek bir insan... Mübarek oğlu, mübarek oğlu, mübarek insanlar bunlar. Sülâleden geliyor asaletleri, diyanetleri. Böyle babadan oğula güzel terbiye intikal ediyor.

Dualar etmiş, gözyaşları içinde secde-i Rahman'a kapanmış, yalvarmış. Ordunun muzafferiyeti için dualar eylemiş. Ondan sonra, Allah-u Teàlâ Hazretleri ona yerini bildirmiş.

Zâten evliyânın ilk mertebesinde olanların ilk mazhariyetleri, kabirlerin içindekilerin halini görmektir. Hani Peygamber Efendimiz sahabesi ile bir yerden geçiyordu. "Burada iki kabir var, ikisi de azab görüyor." dedi. Başkaları görmüyor ama, Peygamber Efendimiz görüyor. Demek ki, Allah gösterdi mi görülüyor.

Geldi sultanın yanına... Fatih sordu:

"—Göster bakalım Hocam, nerede tahminen bu mübareğin kabri?.."

Toprağın üzerinde bir yeri işaret etti:

"—İşte burası Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin kabrinin olduğu yerdir." dedi.

Oraya bir taş koydular. Sonra Fatih Sultan Mehmed meşgul etti hocayı, konuşurken taşı başka yere aldılar.

"—Hocam, taş yerinden oynamış, bir daha gösterir misiniz? Şurası mıydı?.." diye başka yeri gösterdiler.

"—Hayır!" dedi taşı aldı oradan, tekrar eski yerine götürdü.

Orayı kazdılar, yazılı kabir taşıyla Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin kabrini buldular diye kitaplar yazıyor.

Bu fütûhat, Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri'ne nasib oldu. Tabii söylenecek çok sözler var, ciltlerle sözler söylenir bu konuda...

II. Murad, Hacı Bayrâm-ı Velî'yi Edirne'ye çağırmış. Gitmiş, uzun bir hikâyesi var, onu da bir başka zaman anlatırız. Sonra II. Murad, yâni Fatih'in babası, demiş ki:

"—Hocam bu İstanbul'u fethetmek acaba bize nasib olacak mı, fethedebilir miyiz, ne dersiniz?.." diye Hacı Bayrâm-ı Velî Efendimiz'e sormuş.

Hacı Bayrâm-ı Velî Hazretleri de demiş ki:

"—Sultanım sana ve bana bu fethi görmek nasîb olmayacak; şu Ak Köse ile bu küçük çocuğa nasib olacak!" diye işaret etmiş..

Akşemseddin kendisinin müridi; Fatih Sultan Mehmed de küçük, İkinci Murad'ın çocuğu... "Bunlara nasib olacak!" diye söylediğini tarih kitaplarımız yazar. Keşke gençlerimiz tarih kitaplarını okusalar, bunları bilseler.

c. Osmanlı Terbiyesi

Bu arada aklıma geldi, muhterem kardeşlerim, sevinirsiniz diye söylüyorum. Burada Avustralyalı bir kimse ile tanıştık, ismi Ahmed... Eski ismini bilmiyorum. Kökenini sordum, aslen İrlandalı imiş. Avustralya'ya ilk gelen gemilerle gelmiş ecdadı... "İki asırlık bir tarihimiz var bizim burada..." dedi. Soylu bir kimse, temiz bir insan...

Nasıl müslüman olmuş?.. Rüyasında Peygamber SAS Efendimiz'i görmüş ve öyle müslüman olmuş. Bakın Avustralyalı ama, rüyada Peygamber Efendimiz'i görüyor, müslüman oluyor.

Karısı, "Sen nasıl müslüman olursun?" diye kızmış, bağırmış, çağırmış; üç çocuğu olduğu halde bırakmış gitmiş. Ama adam müslüman, terbiyeli, edebli... "Hocam, bu adam müslüman olmadan önce de pis işlere bulaşmamış, temiz bir kimse imiş." diyorlar.

Bu Ahmed isimli kardeşimizi camiye çağırmış arkadaşlar. Sabahleyin bizim konuşmamızı dinlemeğe gelmiş. Sonra eve geldi, kahvaltı masasında oturduk, konuşuyoruz. Kendi ülkesinden söz açtık. İrlanda'yı sorduk kendisine, söz sözü açtı. Dedi ki:

“—Osmanlı terbiyesi ile düzelecek bu işler...”

Şaşırdık biz... Biz söylemiyoruz, o söylüyor. Biz o konuyu açmadık, o konuda bir şey de söylemedik. Dedi ki:

“—Osmanlı bir büyük olgun ağaçtı, yaşlanmış bir ağaçtı. Ama olgun meyvaları vardı. Onun meyvaları her yere dağılacak, her yerde Osmanlı ağacı bitecek. O Osmanlı terbiyesi bizi kurtaracak!” dedi.

İngilizce konuşuyoruz. Biz dedik ki:

“—Neyi kasdediyorsunuz? Osmanlı deyince nasıl bir insan tasavvur ediyorsunuz?” dedik.

Dedi ki:

“—Osmanlı zàlim değildi, herkese iyi niyetle bakıyordu. Allah’ın dinine hâlis, muhlis hizmet ediyordu. İstilâ ettiği yerlerde bile kimsenin hakkını yememişti. Harama el uzatmamıştı, zulüm yapmamıştı. Yemeği mütevâzi idi, kıyafeti mütevâzî idi, tavrı mütevâzî idi. İşte Osmanlılık budur.” dedi.

Bizim kahvaltı masasındaki çok yemeklere baktı:

“—Endonezya’daki kardeşlerimiz aç... Bu kadar yemeğe lüzum yok!” dedi.

Ben de dedim ki:

“—Bizim örfümüzde misafire ikram sevap olduğundan, bunlar bu kadar çeşitli yemek hazırlamışlar. Yoksa kendileri bu kadar yemiyorlardır.” dedim.

Ama sade yemeyi ve başka müslümanlarla ilgilenmeyi düşünüyor. Dedi ki:

“—Bir de vefat ederken arkalarında bir şey bırakmazlardı. Hepsini hayra hasenata harcarlardı.” dedi.

İki güzel vasfa takılmış, onları söylemiş oldu: Birisi merhamet, başka müslümanları düşünmek, onlara yardımcı olmak... İkincisi; dünya malı biriktirmeyip hayır hasenât yapmak, mütevazi olmak... Osmanlı deyince bunu anlıyor. İslâm terbiyesini hayatına en güzel sindirmiş, ahlâkına intikal ettirmiş, örfüne adetine geçirmiş ve müslümanca yaşamış toplum olarak Osmanlıları gördüğü için;

“—Osmanlılar yok ama şimdi, onların tohumları inşâallah her yerde yeniden gelişecek.” dedi.

Bir hayran kaldık, şaşırdık. Dalkavuk bir insan da değil, iltifat edecek bir insan da değil. Dertli bir insan, mahzun bir insan, kalbi kırık bir insan... Zâten karısı kendisinden ayrılmış, çocuklarına bakma durumunda... Ciddî bir insan...

Bizim dedelerimizin faziletini bunlar anlıyorlar, biliyorlar. Bizimkiler, okumuyor, bilmiyor; bunlar biliyor.

Bunların muhariplerinden, Çanakkale savaşına gelmiş savaşçılarından birisini konuşturmuşlar televizyonda... Eski konuşmalarımın birinde de söylemiştim; ama hoşuma gidiyor, duymayanlar duysun diye yine söylüyorum. Sormuşlar:

“—Anlat bakalım, Gelibolu savaşları nasıl oldu?” diye.

Çünkü bu Avustralya, Gelibolu savaşını kendi tarihinin önemli bir olayı olarak görüyor. Müzeler filân yapmış bu işler için... Anzak dedikleri Avustralya’dan, Yeni Zelanda’dan topladıkları adamları götürmüşler, orada bizim dedelerimizle çarpıştırmışlar. İki yüz elli binden beş yüz bine kadar çıkıyor rakamlar, şehid vermişiz. Yâni, Osmanlının kanını, iliğini kurutmuş, nice kimseleri şehid etmişler bunlar.

Bu savaşçılardan bir tanesini televizyona çıkarmışlar:

“—Anlat bakalım bu Gelibolu savaşlarını, nasıl oldu, intibâların nedir?” demişler.

Demiş ki:

“—Dünyanın en asil, en temiz, en ahlâklı, en dürüst milleti ile çarpıştırdılar bizi... Çok haksız bir iş yaptık, hakkımız yoktu oraya gitmeğe, o işi yapmağa... Çok asil insanlardı, esirlerine çok insânî muamele yapıyorlardı. Çok temiz insanlardı, dindar insanlardı.” diye dedelerimizin methini yapmışlar.

İşte aziz ve muhterem kardeşlerim, Allah kendi dinine yardım edenleri karşılıksız bırakmaz. Ayet-i kerimede:

إِنْ تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ (محمد: ٧)

(*İn tensuru’llàhi yensurküm ve yüsebbit akdàmeküm*) “Siz Allah’ın dinine yardımcı olursanız, Allah da size yardım eder.

Ayaklarınızı sağlam bastırır, her türlü yardımı yapar ve sizi gàlip eyler.” (Muhammed, 47/7) diye bildiriliyor.

Dedelerimiz buna göre yaşamışlar. İslâm için çalışmışlar, mallarını canlarını ortaya koymuşlar. Mallarını canlarını ortaya koymalarından, İhlâslarından dolayı Allah onları sevdiği için, onlara ülkeler vermiş.

“—Vay, siz kulluğunuzla böyle cömert davranıyorsunuz, mal cömertliği, can cömertliği yapıyorsunuz. Benim yoluma canınızı ortaya koyuyorsunuz. Sevdim sizi, hadi bakalım şu ülkeler sizin olsun!” diye kıtaları vermiş, ülkeleri vermiş dedelerimize...

Bizim Osmanlı Devleti Aliyyesinin topraklarında kaç tane devlet var? Şimdi hepsi birbiriyle çarpışıyor. Ve hepsinin yaşlılarıyla gidin, konuşun; hepsi, “Ah Osmanlı devleti zamanının güzelliği!” diyorlar. Biz bunları alıp geliştirebilirdik, bu muhabbetin üstünde ilerleyebilirdik.

Biz Libya’ya gittiğimiz zaman, Lübnanlı alimlerle karşılaştık. Dediler ki:

“—Sizin ecdâdınız mübarek insanlardı.”

İran’a gittik, devlet gönderdi bizi, orada toplantılara katıldık. Tahran’da bir Pakistanlı ile karşılaştık.

“—Sizin dedeleriniz çok mübarek insanlardı. Benim dedem onlar için kaside yazmıştı Pakistan’da... Osmanlı derken ağlıyordu.” diye bize dedesinden hatıralarını anlattı.

Libya’da 43 milletten misafirlerle müzeleri gezerken, o misafirler bize dönüp dönüp:

“—Bu eserler sizin eserleriniz!” diyorlardı.

Biz dedelerimizin mirasının kıymetini bilsek, onları korumayı bilsek, o yolda gayret göstersek; cihanda çok muazzam itibarımız var. Avrupa bize muhalefet ediyor diye, kendimizi onlara beğendireceğiz diye akla karayı seçiyor bizim yöneticiler, her türlü fedâkârlığı yapıyor. Dön aslına, dön kendi şahsiyetine, kendi şahsiyetini takın; bak nasıl o zaman onlar da hizaya gelir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri imanın izzetini verdi mi bir insana, cümle cihan halkı önünde diz çöker. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi İslâm’ın kıymetini bilenlerden eylesin... İmanın ne kadar kıymetli bir cevher olduğunu idrak edenlerden ve o imanı elden

kaçırmamak için çalışanlardan; kendi dinine hâlisâne hizmet edenlerden eylesin...

Herkes bir kafaya, bir ideolojiye hizmet ediyor, aziz ve muhterem kardeşlerim! En güzel hizmet nereye yapılan hizmettir? Alemlerin Rabbi, Rabbü'l-âlemîn Allah-u Azîmü'ş-şân'a yapılan hizmettir. Ona hizmet etmek varken, insan kula kul olur mu?.. Basit, bâtıl, yanlış ideolojilere tapılır mı?..

Yok komünizmmiş, yok kapitalizmmiş, yok eksistansiyalizmmiş, yok falanca felsefî görüşmüş, falanca siyâsî kanaatmiş, filânca iktisâdî kanaatmiş... Bunların lafı mı olur?.. Sen kendi öz benliğine dön, kendi kıymetini bil!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri seni aziz kılmışken, (*küntüm hayra ümmetin*) demişken, ümmetlerin en hayırlısı eylemişken, sen izzet ve itibarı nerede arıyorsun?.. İzzet ve itibar İslâm'da, müslüman olmakta... Öyle olduğu zaman, Allah fütûhat veriyor. Öyle olmadığı zaman, hezîmet geliyor, zillet geliyor, esaret geliyor. İslâm ülkelerinin çoğu İslâm'dan ayrıldıkları için hezimete uğradılar.

d. Fetih Hazırlıkları

Sözü uzatmak istemiyordum ama, bir şeyi de vurgulamadan fetih konuşması yapılmaz ki... Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u fethetti ama, nasıl fethetti; bunu incelemek lâzım!..

Fatih Sultan Mehmed fütûhatın bütün maddî, teknik ve ilmî şartlarını, her şeyini hazırladı, tabanını hazırladı. Boğazın iki tarafında iki tane boğazdan gelecek yardımları kesen hisar yaptırdı. Oradan izinsiz geçmek isteyen gemiye bir top patlattı, batırdı. Gemi baktı ki, buradan izinsiz geçemiyor; o zaman Avrupa'dan Tuna'dan yardım gelemez oldu.

Çanakkale'ye, benim şehrime kısa zamanda bir hisar yaptırdı [Kilid-i Bahr]. "Harf devrimi yaptık!" diye birisi emretmiş, Fatih Sultan Mehmed'in yaptırdığı o kalenin kitabesini kazımışlar. Tarihî eserin kitabesini kazımak cinayettir, öyle saçma şey mi olur?.. Fatih'in yaptırdığı kaleydi o... Gezdim ben, insanın tüyleri diken diken oluyor.

Çanakkale'den düşman geçemez. Edirne bizim elimizde, orada tertibat alınmış. Boğazlardan düşman geçemez, üç ayda Rumeli hisarını yaptırdı, oraya asker yığdı. Ustalar getirdi, Şâhî topları döktürdü. Kağnılarla taşınan, şimdi Topkapı Sarayı'nda teşhir edilen ağır toplarla tahkimat yaptırdı. Böyle aşırtma yapsak olur diyerek, havan topunu kendisi icat etti.

Donanmayı Dolmabahçe'deki dereden Kasımpaşa tarafına çektirdi, indirdi. Halicin zincirle kapatılmış kısmına Türk donanmasını indirdi. Kuşatmayı 53 gün inatla devam ettirerek fütûhatı öyle sağladı.

Çok kere komutanlar korktular, Fâtih'in komutanları çekindiler.

"—Bırakalım padişahım, bütün Avrupa üstümüze gelecek, haçlı orduları hücum edecek. Bu kadar gün geçti, bu iş olmuyor." dedikçe, Akşemseddin Hazretleri ısrar ediyordu, padişahı o zorluyordu:

"—Hayır padişahım, kaldırma muhasarayı, devam et! Allah'ın va'di var, bu zafer olacak!" diyordu.

Hattâ Fatih Sultan Mehmed'in

“—Hocam, olacak diyorsun ama, olmuyor...” diye tereddütlü, şüpheli bakış zamanlarında bile;

“—Tereddüt etme padişahım, olacak!” diye bildiriyordu.

Çünkü, geceleri çadırına gidip gözyaşları içinde secdeye kapanıyor, Allah’a dua ediyordu. Allah-u Teàlâ Hazretleri kendisine bildirmişti. İki aya yakın bir zaman muhasara muhasara, mücadele mücadele... Ama bütün teknik şartlarını hazırlamıştı, fütûhat öyle oldu.

Ahali zâten taraftardı müslümanların gelmesine, çünkü ötekiler zalimdi. Demek ki zulüm sevilmiyor, yöneticilerin zalim olmaması lâzım! Onlar zaten Türkleri istiyorlardı, hristiyanları istemiyorlardı. “Kardinal külâhı görmektense, Türk sarığı görmeyi tercih ederiz!” diyorlardı. Hapiste papazları vardı, Fatih çıkarttı hapisten... Doğru söylüyor diye hapse atmışlardı papazları...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri dinine hizmet etmek ciddî bir iştir. Oyuncak değildir, palavra değildir. Her türlü tedbiri almak lâzım! Müslümanın atom bombası olması lâzım! Müslümanın cihanı titretecek satveti, kuvveti, silâhı olması lâzım! Ondan sonra da yapılması doğru olmayan bir şeye, uzaktan, “O yapılmasın!” diye müdahale ettiği zaman, karşı taraftaki düşmanın dizlerinin bağının çözülmesi lâzım!..

Eskiden bizim Devlet-i Aliyyemizin yöneticileri, “Şu yapılmasın, şu şöyle olmasın!.. Şu çıkartılsın hapisten, serbest bırakın onu!..” diye Avrupa’ya emir gönderirlerdi. Onlar da tir tir titreyip dediğini yaparlardı.

Bir buçuk milyar müslüman var, bunların lideri kim olacak?.. Türkiye olabilir. Türkiye bunu bırakıyor; İslâm’a düşman, tarihe düşman, Osmanlı’ya düşman birtakım insanlar Avrupalıların pabucunun altını yalıyor. Ne var, ne oluyor?.. Müslümanın izzeti var, itibarı var!..

Teknik bakımdan Japonya da geriydi. Ama şahsiyetinden fedâkârlık yapmadan batıyı dize getirecek, pes ettirecek gelişmeler gösteriyor. Çin şimdi gelişiyor. Hindistan’da, Çin’de atom bombası var. Japonya atom bombası yapabilecek durumda... Yâni batıdan başka, Avrupa’dan başka ülke mi yok dünya üzerinde?..

Allah'ın nice dostları var, nice candan dostluk yapacak milletleri var... Biz onlara sırtımızı dönmüşüz, tepeden bakıyoruz, ilgilenmiyoruz. Uzakdoğu'dan haberimiz yok, Afrika'dan haberimiz yok... Komşularla iyi geçinmek yok... Ama Avrupalılar her seferinde bir tekme vurmağa çalışıyorlar, haksızlık yapmağa çalışıyorlar, ticaretimizi baltalamağa çalışıyorlar. Siyasette vaad ettikleri şeyleri yapmıyorlar. Anlaşmalarla gerekli olan ahidlerimizi biz yerine getiriyoruz, onlar getirmiyorlar.

Yöneticilere tavsiye ediyorum: Avrupalıların Türkiye'yi yok etmek için ta Osmanlılar zamanından yaptıkları planlar var! "*Türkiye'yi Yok Etmek İçin Yüz Plan*" diye tercüme edilip kitap olarak neşredildi; bu kitabı okusunlar!..

Bu Avrupalılar durmazlar. Rodos şövalyeleri, Malta şövalyeleri, Sen Jan şövalyeleri, Fransisken bilmem neleri... Bunların hepsi dînî teşkilât, bunlar kilisenin emrinde... Bu işleri yapmak için asırlardır uğraşıyorlar ve bunu değiştirecek bir durum olmadı.

Almanya'nın başındaki adam papaz asıllı... Onlar hristiyan oldukları için, "Siz bize gelmeyin!" diyorlar. Biz de siyaseten uygun görmüşüz, aralarına girelim filân diye uğraşıyoruz. İşte yapmıyorlar; tedbirini alacaksın!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri basiret ihsân etsin... İnsanın şahsiyeti olunca, imanı olunca, basireti olunca, takvâsı olunca Allah yardım eder.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Kur'an'a sarılmak lâzım, İslâm'a sarılmak lâzım, Allah'ın yolunda yürümek lâzım!.. Çünkü bir gün herkes onun huzuruna çıkacak, bu dünyada yaptıklarının hesabını verecek ve yanlış yolda yürüyenler çok korkunç bir pişmanlığa uğrayacaklar ama, faydası olmayan bir pişmanlık...

Allah hatalı hareket edenlere doğru zamanda, fayda verecek zamanda hatasından dönüp doğru yola gelmek için uyanıklık versin... Gözlerindeki perdeleri kaldırsın, kalplerindeki pası izâle etsin... Şeytanın, nefsin ve kâfirlerin hilelerine kanmamayı nasîb eylesin...

Müslümanlara da sabır versin, gayret versin, kuvvet versin... Nimetlerine şükür konusunda, kendisine zikir hususunda yardımcı olsun... Hâlis müslümanlar olarak yaşayıp, huzuruna

vazifesini yapmış, yüzü ak, alnı açık müslümanlar olarak varmayı nasîb eylesin cümlemizi...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Cumanız, fütûhâtınız ve feth-i mübîn-i İstanbul mübarek olsun... Allah nice fütûhat ve füyûzatlara cümlenizi eriştirsin, evlâtlarınızın her birini fâtih eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

29. 05. 1998 - Sydney / **AVUSTRALYA**

8. İSTİĞFAR, TEKBİR VE İSTİRCÂ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Cumanız mübarek olsun...

Size Avustralya'nın Sydney şehrinden yapıyorum bu cuma konuşmamı... Kur'a ile açtığım hadis kitabının sayfasından beş hadis işaretledim, onları okuyacağım.

a. Namazdan Sonra İstiğfarın Faydası

Birincisi —herhalde duyunca uygularsınız, memnun olacaksınız tahmin ediyorum— Ebû Hüreyre RA'dan, Deylemî *Müsnedü'l-Firdevs*'inde kaydetmiş bu hadis-i şerifi... Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[34]

مَنِ اسْتَغْفَرَ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ سَبْعِينَ مَرَّةً فِي دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ، غُفِرَ لَهُ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الذُّنُوبِ، وَلَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَرٰى أَزْوَاجَهُ مِنَ الْحُورِ، وَمَسَاكِنَهُ مِنَ الْقُصُورِ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 402/15 (*Meni'stağfera'llàhe azze ve celle seb'îne merreten fî dübüri külli salâtin, gufira lehû me'ktesebe mine'z-zünûb, ve lem yahrücü mine'd-dünyâ hattâ yerâ ezvâcehû mine'l-hùr, ve mesâkinehû mine'l-kusùr.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Böyle buyurmuş Peygamber Efendimiz, hadis-i şerifin mübarek kelimeleri bunlar... Ben Türkçe'sinin izahını yapayım. Diyor ki Efendimiz bu ifadesinde:

---

[34] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.734, no:2104; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.436, no:45703.

(*Meni'stağfera'llàhe azze ve celle seb'îne merreten fî dübüri külli salâtin*) "Kim aziz ve celîl olan Allah'a, her namazın arkasından yetmiş defa istiğfar eylerse, '*Estağfiru'llàh*' derse..." Her namazın arkasından dediği —*Allàhu a'lem*— farz olan beş vakit namaz demek. Yâni, "Bir insan sabah, öğlen, ikindi, akşam ve yatsı namazlarının arkasından yetmiş defa '*Estağfiru'llàh*' derse; (*gufira lehû me'ktesebe mine'z-zünûb*) o zamana kadar iktisâb etmiş olduğu, bulaşmış olduğu, işlemiş olduğu bütün günahları mağfiret olunur."

Çünkü, "*Estağfiru'llàh*" demek, "Yâ Rabbi ben affımı, mağfiretimi istiyorum!" demektir. Allah duaları kabul edicidir. Biliyorsunuz insan abdest alınca günahlardan temizleniyor. Namaz kılınca, bir kere daha temizleniyor. Her namaz insanı, evinin önünden tertemiz suyu olan bir nehir akıyor da, içine girip yıkanıyor, terleri kirleri akıyor gibi, günahlardan temizler.

Abdest alınca da, abdest azalarından sular damlarken günahlar affolur. Güzel bir abdest temizliğinden sonra, orada günahlar biraz affoluyor. Namaz kıldıktan sonra da günahları affoluyor. Arkasından da tam böyle Allah'ın huzuruna çıkmışken, mü'minin mi'racıdır namaz biliyorsunuz; yetmiş defa "*Estağfiru'llah*" diyor; "Affet beni Allah'ım! Ben senden affımı, mağfiretimi istiyorum." diyor.

Böyle her namazın arkasından olunca, 5x70 bir günde 350 eder. Demek ki, günde 350 defa istiğfar etmiş olur.

Allah onun işlemiş olduğu günahları affeder; bir... (*Ve lem yahrücü mine'd-dünyâ hattâ yerâ ezvâcehû mine'l-hùr, ve mesâkinehû mine'l-kusùr*.) "Dünyadan da ahir ömründe vefat edeceği zaman, dünyaya veda edeceği zaman, dünyadan çıkıp ahiret alemine geçeceği zaman, dünyada hurilerden zevcelerini ve cennetteki meskenleri hangisi ise o köşkleri görmeden vefat etmez, ayrılmaz." Yâni, daha henüz canı varken, ama ölmek üzereyken, tam ruhunu teslim etme anında gözünün önünde, hùriler ve cennetteki köşkleri kendisine görüne görüne, öyle vefat eder." diye, size güzel bir müjde nakletmiş oluyorum, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden...

Allah o güzel şekilde emaneti teslim etmeyi, böyle güzel bir hal ile ruhumuzu teslim etmeyi cümlemize nasib eylesin... Bu

vazifeleri de yapalım! Her namazın arkasından, yetmiş defa "*Estağfiru'llàh*" demek... Peygamber Efendimiz böyle buyurmuş, Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş diye başkalarına da söylersiniz.

b. Rızık Darlığı ve Sıkıntının Çaresi

İkinci hadis-i şerif yine tevbe ve istiğfarla ilgili... Yine Deylemî, Enes RA'dan rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyorlar ki:[35]

مَنِ اسْتَبْطَأَ الرِّزْقَ فَلْيُكْثِرْ مِنَ التَّكْبِيرِ ، وَمَنْ كَثُرَ هَمُّهُ وَغَمُّهُ فَلْيُكْثِرْ مِنَ الْاِسْتِغْفَارِ (الديلمي عن أنس)

RE. 402/5 (*Meni'stebtaa'r-rizka felyüksir mine't-tekbîr, ve men kesüra hemmühû ve gammühû felyüksir mine'l-istiğfâr.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

İkinci hadis-i şerifin mânâsı, meali nedir:

(*Meni'stebtaa'r-rızk*) "Kim kendisinin alnına yazılmış olan, kısmeti olan, nasîbi olan rızkın geciktiği kanaatinde olursa, geciktiğini düşünürse..." Yâni, "Allah benim rızkımı yazmıştı ama, bak elimde bir şey yok, bugünkü rızkım gecikti." filân gibi böyle bir endişelenme olursa, rızkının geciktiği kanaatine sürüklenirse; heyecanlanır, acele eder, öyle bir kanaate gelirse, ne yapsın?.. (*Felyüksir mine't-tekbîr*) "*Allahu ekber* demeyi, tekbir getirmeyi çoğaltsın!"

Tabii, bizim bayramlarda okuduğumuz tekbir ne kadar güzel... İstanbul'un fethini de öyle, gaziler tekbir getire getire tahakkuk ettirmişler:

اَللهُ أَكْبَرُ ، اَللهُ أَكْبَرُ ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ ، اَللهُ أَكْبَرُ ، وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ.

---

[35] *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.49, no:9325; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.429, no:45658.

(*A'llàhu ekber, a'llàhu ekber... Lâ ilâhe illa'llàhu va'llàhu ekber... A'llàhu ekber, ve li'llâhi'l-hamd*)

Bunun içinde kaç tane tekbir var, ne güzel bir ibâre... Demek ki, "Rızkım gelmedi hâlâ yâhu, ne olacak benim halim?" diye rızkının gecikmesinden endişe ediyorsa, tekbiri çok getirsin!..

(*Ve men kesüra hemmühû ve gammühû*) "Tasaları, gamları, üzüntüleri çok olan, 'Bugün çok efkârlıyım, çok dertliyim, çok gamlıyım. Üff, içim çok sıkılıyor.' diyen kimse de..." Üf demez müslüman... Bizim büyüklerimiz, rahmetli annelerimiz, anneannelerimiz —Allah-u Teàlâ Hazretleri hepsine rahmet eylesin, nur içinde yatsınlar— şu mübarek cuma gününde; "Üf demek doğru değil, şeytanı çağırmak demektir üf deyince şeytan gelir insanın yanına..." derlerdi.

"Aman, bugün derdim çok, sıkıntılar bastı, hafakanlar bastı, bir sürü üzücü olaylarla da karşılaştım, canım çok sıkılıyor." diyorsa bir insan; hemmi ve gammı, üzüntüleri ve tasaları çoğalmışsa, o ne yapsın?.. (*Felyüksir mine'l-istiğfâr*) "*Estağfiru'llàh* demeyi çok yapsın!" Demek ki *Estağfiru'llàh* demek, insanın gamını, kederini, tasasını, iç sıkıntısını, üzüntüsünü izâle ediyor. Böyle bir mânevî gücü var.

Tabii bu üzüntüleri, sevinçleri insana veren, neşelendiren de, üzen de, yaşatan da, öldüren de, yükselten de alçaltan da Allah-u Teàlâ Hazretleri... Allah'ı bilir, Allah'ı zikrederse bir insan; tevbe ederek zikretmek, istiğfar ederek zikretmek, tekbir getirerek zikretmek, bunların hepsi zikrin çeşitleridir. Allah'ı zikredeni Allah da zikreder. Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teàlâ Hazretleri:

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ (البقرة:١٥٢)

(*Fe'zkürûnî ezkürküm*) "Ey kullarım, siz beni zikredin ki, ben de sizi zikredeyim!" (Bakara, 2/152) buyurmuş.

Demek ki böylece, bu cuma gününde sizlere, tevbe ve istiğfarın çok getirilmesini tavsiye eden bir hadis-i şerifi okuduk. Faydası; insanın gamının, kederinin, tasasının dağılması... Bir insan da

rızkının genişlemesini istiyorsa, "*Allàhu ekber*"i çok diyecek, tekbiri çok getirecek.

Bir de birinci hadis-i şerifte geçmişti, bir insan her namazın arkasından yetmiş defa tevbe istiğfar ederse, "*Estağfiru'llàh el-azîm*" derse, Allah o zamana kadar işlemiş olduğu günahlarını affeder. Öleceği zaman da, ahiretteki hurilerden zevcelerini ve cennetteki oturacağı köşkleri görmeden dünyadan ayrılmaz. Ayrılırken onları görür.

İkisi de birer mânevî ilaç gibi hepimiz için; bunları kullanalım, aziz ve sevgili kardeşlerim!

c. Musibet Karşısında Denilecek Söz

Üçüncü hadis-i şerife geçiyorum:[36]

مَنِ اسْتَرْجَعَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ ، جَبَرَ اللهُ مُصِيبَتَهُ وَأَحْسَنَ عُقْبَاهُ ، وَجَعَلَ لَهُ خَلَفًا صَالِحًا يَرْضَاهُ (طب. هب. أبو الشيخ عن ابن عباس)

RE. 402/6 (*Meni'stercaa inde'l-musîbeti cebera'llàhu musîbetehû ve ahsene ukbâhu, ve ceale lehû halefen sàlihan yerdàhu.*)

İbn-i Abbas RA'dan bu üçüncü hadis-i şerif. Bu da bir şifa tavsiyesi mahiyetinde, bu da güzel... Demin iki hadis-i şerifte güzel şeyler öğrendik. İnşâallah o tekbiri, istiğfarı çok yaparsanız. Burada da bir başka konuyu Peygamber Efendimiz bize bildirmiş oluyor:

(*Meni'stercaa inde'l-musîbeti*) "Başına bir musibet geldiği zaman, üzücü bir olay, canını sıkan, malına, sıhhatine, çoluğuna çocuğuna, ticaretine, yaşantısına bir musibet gelen bir insan, eğer (*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciùn*) derse..." Bu sözü söylemek çok

---

[36] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.255, no:13027; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.116, no:9689; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.31, no:10846; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.541, no:6650; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.430.

güzel! Bunu söyleyen insan ne olur?.. (*Cebera'llàhu musîbetehû*) "Allah o musibetin yarasını sarar."

Cebera, bir yarayı sarmak, bir kırık kemiği doğrulsun diye sarmak demek... "Allah o musibetin kendisine verdiği kırıklığı sarar, şifa verir, kırıklığı kalmaz, iyi olur. Allah onun o musibetten hasıl olan yarasını sarar.

(*Ve ahsene ukbâhu*) İşin sonunu da onun için iyi eder, hayr eder." Musibet kötüdür amma, arkasını, sonunu hayr eder.

"O musibete uğrayıp da, '*İnnâ li'llâh, ve innâ ileyhi râciûn*' diyen insanın Allah yarasını sarar. Sonra da işin sonucunu, akıbetini güzel yapar. (*Ve ceale lehû halefen sàlihan*) Ve bu musibetin arkasından da ona sàlih bir durum, iyi bir hal nasib eder, verir, halk eder. Yâni, halini iyiye tebdil eder. (*Yerdàhu*) Musibet gider, kendisinin memnun olacağı, hoşnut olacağı, 'Oh el-hamdü lillâh, rahata erdim!' diye razı olacağı hoş bir hali, iyi bir durumu o musibetin yerine ikàme eder."

Bu kadar önemli bu sözü söylemek...

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

(البقرة:١٥٦)

(*Ellezîne izâ esàbethüm musîbetün kàlû innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*) [O sabredenler, kendilerine bir belâ geldiği zaman, '*İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*' derler.] (Bakara, 2/156) diye Kur'an-ı Kerim'de böyle denilmesi tavsiye ediliyor zâten... Hadis-i şerifte de şimdi karşımıza gelmiş oldu. Bir insan Kur'an-ı Kerim'in emriyle, Peygamber Efendimiz'in tavsiyesiyle, musibetle karşılaştığı zaman bu sözü söylüyor. Bu ne demek, bunun anlamını öğrenelim:

(*İnnâ li'llâh*) "Biz Allah'ın kullarıyız, bizi yaratan o, yaşatan o... Varlığımızı, kudretimizi, kuvvetimizi, melekelerimizi, kabiliyetlerimizi, hislerimizi, azamızı, aklımızı, fikrimizi, her şeyimizi veren o... Her şeyimiz ondan... Biz onun kullarıyız. Onun kulu olduğumuza göre, ondan tarafız. (*Ve innâ ileyhi râciùn*) Biz onun huzuruna da döneceğiz. Şimdi dünya hayatında imtihan için bulunuyoruz, sonunda ona döneceğiz."

Bütün insanlara hitaben, Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de:

وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ (الأنبياء:٣٥)

(*Ve ileynâ türceùn*) [Sonunda ancak bize döndürüleceksiniz.] (Enbiyâ, 21/35) buyuruyor. İnsan Allah'tan, dinden, imandan, ibadetten ne kadar kaçsa nereye gidecek?.. Yine Allah'ın huzuruna gidecek. Yâni, kaçan kâfir de olsa, müşrik de olsa, dinsiz de olsa, ateist de olsa, inançsız da olsa, o da Allah'ın huzuruna çıkacak, mü'min de çıkacak...

Şöyle bir düşünelim: Allah'ın huzuruna kaçak bir kul olarak, yakalanmış, suçlu, âsî, mücrim olarak, yüzü kara, mahcup mu gelmek iyi; yoksa Allah'a aşk ve şevk ile, kavuşmak aşkıyla yaşamış, Allah'a kavuşmayı isteyerek hareket etmiş, şehid olmuş, gàzi olmuş, hüsn-ü hâtime ile ahirete göçmüş, Allah'ın sevdiği bir kulu olarak Allah'ın huzuruna çıkmak mı iyi?..

Elbette Allah'ın huzuruna âsî, mücrim, eli kolu bağlı, yüzü kara, suçlu çıkmak kötü bir durum... Onu hiç kimse istemez. Ama fiilen dinsizlik yapınca, imansızlık yapınca, Allah'ın emirlerine asi olunca, sonuç itibarıyla öyle olmuş oluyor. Asi kulu olmuş oluyor, Allah'tan kaçmış oluyor, ibadet kaçkını oluyor, namaz niyaz kaçkını oluyor, din iman düşmanı oluyor.

(*İnnâ li'llâh, ve innâ ileyhi râciûn*) "Biz Allah'ın yarattığı kullarız. Kendi başımıza bir şeyimiz yok ki, her şeyimiz Allah'tan... Dilerse felç eder, dilerse yok eder. Dilerse öldürür, dilerse yaşatır. Dilerse hoş hallere erdirir, dilerse musibetlere, felâketlere uğratır. Biz ona döneceğiz." Ona dönmenin sorumluluğunu, onun huzuruna varacağımızın heyecanını şimdiden taşımalıyız. Hareketlerimize dikkat etmeliyiz.

İnsan sorumluluğunu bilmeli, kulluğunun sorumluluğunu idrak etmeli!.. Allah'a karşı kulluk görevleri olduğunu, teşekkür borcu, şükür borcu olduğunu; Allah'ın yarattıklarına, kendisine verdiklerine hamd etmesi, şükretmesi gerektiğini unutmamalı, onu hatırında tutmalı!..

Başına bir musibet geliyor. Kim nasîb etti bunu?.. Allah... Çünkü mukadderatı alnına yazan, takdir buyuran Allah-u Teâlâ Hazretleri...

"—Musibet iyi kullara gelir mi, niye geliyor bana?.."

Gelir. Peygamberlere en büyük musibetler gelmiş. İmtihandır, derecesi artsın diye gelir.

Bu musibeti Allah'ın kaderine, alnına yazdığını bilip, sabredecek. "Ben Allah'ın kuluyum, onun huzuruna varacağım. Dünyadaki imtihanımdan hesaba çekileceğim. Aman imtihanı kaybetmeyeyim! Musibet geldi diye yoldan çıkmayayım, raydan çıkmayayım, asi olmayayım, karşı gelmeyeyim, rızasızlık göstermeyeyim, sabırsızlık göstermeyeyim, edepsizlik etmeyeyim!" diye düşünmesi lâzım!..

Bunun da sözünü söylemesi lâzım: (*İnnâ li'llâh, ve innâ ileyhi râciûn*) Bu hatırlama sözü... "İşte ben Allah'ın kuluyum, ben onun huzuruna döneceğim. Ben onun her şeyini severim. Kaderini severim, hayrını severim, musibet gelirse, 'Ne yapalım, bu da imtihandır.' diye sabrederim. Hükmüne rızam vardır. Kur'an-ı Kerim'ini severim, Peygamber-i Zîşân'ını severim. Ahkâmını severim. Haramlarının haram olmasını isabetli bulurum, kaçınırım, haram oluşuna rıza gösteririm. Helâllerin helâl oluşuna şükrederim, sevinirim... Her şeyine rıza gösteririm."

Allah'a kulluk eden bir müslümanın, mü'minin en yüksek ruhsal durumu nedir?.. Rıza makamıdır, razı olmasıdır. Allah'tan hoşnut ve razı... "Razıyım yâ Rabbi!.. Neylersen güzel eylersin, biliyorum, razıyım yâ Rabbi!" demek çok iyi bir durum...

Aziz ve sevgili dinleyiciler! Böyle bir insanın ruh kuvveti çok fazla olur, metâneti çok fazla olur. Böyle bir kimseyi kimse alt edemez, kimse sırtını yere getiremez. Böyle düşünen, böyle inanan ihlâslı, imanı sağlam, mübarek bir kimse olur. Bu insan bunalıma düşmez, bu adam intihar etmez. Bu adam sabretmesini bilir, sabr-ı cemîl gösterir, sevap kazanır. Toplumu birbirine karıştırmaz, feryad ü figan edip hem kendisini, hem başkalarını üzmez. Her şeyi güzel olur.

Kim gibi güzel olur?.. Yunus Emre gibi olur, Mevlânâ gibi olur. O arif, kâmil, imanın inceliklerini bilen zarif, edib kullar gibi olur.

Onun için, biz de bu üçüncü hadis-i şeriften hissemizi alalım! Hayatın cilveleri vardır, mukadderatın, kaderin cilveleri vardır; insan bazen iyi olaylarla karşılaşır, bazen de hoşuna gitmeyen olaylar başına gelir. Hasta olur meselâ; ağrısı sızısı olur, dişi ağrır, kulağı ağrır, başı ağrır, midesi ağrır, sancılanır, kıvranır. Romatizmaları rutubetten azar.

Çoluk çocuğunun başına bir şey gelir. Başarısızlık, iş hayatında bir terslik, arıza, kaza... Bunların hepsi hayatın cilvesi... İnsan her başına gelen musibetten intihara kalksa, dünyada insan kalmaz. İntihar haram, isyan haram, kadere rıza göstermemek edepsizlik... Allah'a karşı gelmek zalimlerin, Firavunların işi... Azılı kâfirlerin işi... İyi bir mü'min tabii öyle bir şey yapmayacak.

Onun için, bu (*İnnâ li'llâh, ve innâ ileyhi râciûn*) sözünü söyleyelim, alışalım, öğrenelim! Böyle musibetli anlarda bunu söyleyince, rahatlar insan... O zaman olayları sabr-ı cemîl ile karşılar.

Sabr-ı cemîl ne demek?.. Güzel bir sabırla, zarif bir sabırla, hakim bir sabırla, hoş bir sabırla karşılar; velveleye vermez ortalığı... Onurlu, hürmetli, izzetli bir kimse olur.

Bunu söylerken, bir göz muayene işimiz vardı, bir hastaneye, çok sevdiğimiz bir göz mütehassısı doçent dostumuza gittik. Oradan çıktık, hastanenin avlusu karma karış... Bir feryad, bir figan... Bir de baktık ki doğulu, yaşlıca bir kadın saçını başını yoluyor, göğsünü bağrını yırtmış, yerden yere kendisini atıyor. Hastanede herkes etrafına toplanmış, kendi şivesiyle ağıtlar söylüyor. Herhalde hastası öldü veyahut bir acı haber aldı anlaşılan... Velveleye veriyor ortalığı...

Kendi kendime, gideyim şu hanıma, "Hanım böyle yapma, bu yaptığın İslâm'da yok, sabr-ı cemîl göster!" diyeyim dedim ama, fırsat olmadı, durum müsait olmadı.

Peygamber SAS Efendimiz, buna benzer bir şekilde taşkınlık yapan bir kadının yanına gitmiş, demiş ki:

"—Hanım sabret Allah'ın kaderine..."

"—Sen benim başıma neler geldiğini, musibetimin ne kadar büyük olduğunu, felâketimin ne kadar tahammül edilmez

olduğunu biliyor musun?..” filân diye bağırıp çağırmaya devam etmiş kadın.

Peygamber SAS Efendimiz yürümüş gitmiş. Arkadan gelenler demişler ki:

“—Ey kadın! Seninle konuşan bu zâtın kim olduğunu bilemedin mi?..”

“—Yok, bilemedim, ne bileyim ben?”

Demişler:

“—O Peygamber SAS Efendimiz'di...”

“—Yâ, eyvah! Öyle mi?..”

Üzüntüsünü unutmuş, edepsizliğinden mahcup olmuş. Koşmuş Peygamber SAS Efendimiz’in arkasından...

“—Yâ Rasûlallah, özür dilerim, senin olduğunu bilemedim. Başka bir insan sandım, sıradan bir insan sandım, ondan söyledim.” demiş.

Peygamber SAS Efendimiz de buyurmuş ki:[37]

اَلصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولٰى (خ. م. د. ت. ن. ه. حم. ط. طس.
ع. هب. ق. عد. عن أنس ؛ ع. عن أبي هريرة)

(*Es-sabru inde’s-sadmeti’l-ûlâ*) “Sabır, darbe ilk geldiği zaman gösterilir, sevap o zaman alınır.” Yâni, “O ilk anda, insan

---

[37] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.438, no:1240; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.637, no:926; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.210, no:3124; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.314, no:988; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.22, no:1869; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.509, no:1596; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.130, no:12339; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.272, no:2040; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.222, no:6244; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.VI, s.176, no:3458; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.119, no:9702; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.65, no:6919; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.362, no:1203; İbnü’l-Ca’d, *Müsned*, c.I, s.208, no:1368; Kudàî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.172, no:249; İbn-i Esîr, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.1477; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III. s.356. no:799; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.99; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.352, no:7373; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.415, no:3842; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.453, no:6067; Ukaylî, Duafâ c.III, s.463, no:1519; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.272, no:6510, 6511; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.246, no:647; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.VII, s.355, no:6462 ve c.XIV, s.52, no:13769.

kendisini tutmağa dikkat etmelidir. Böyle feryad ü figan etmemelidir.” buyurmuş.

Demek ki, sakin olacağız. Ne yapalım, hayatta insanın başına neler geliyor. Biz böyle hayatta insanın başına neler gelir diye etrafımıza baktığımız zaman, çeşitli misaller görüyoruz. Çeçenistan olayları geçtiğimiz yıllarda gözümüzün önünde cereyan etti. Kulağımızla her gün acı haberleri duyduk, televizyonlarda seyrettik. Sonra Bosna-Hersek olayları, şimdi de Kosova, Sancak, Arnavutluk olayları... Bir sürü üzücü şeylerle karşılaştık.

Böyle olaylarla insan karşılaşabiliyor. Ne yapması lâzım?.. Bunlara hazırlıklı olması lâzım!.. Ben bunları düşündüğüm için, bir de kardeşlerime karşı hizmet arzusu ile, onları hayata yetiştirmek için hanım derneklerimize rica ettim: “Aman bu hanımlarımızı yetiştirelim, ilkyardım kursları açalım!” dedim.

İlkyardım... Meselâ araba kazası oldu, yaralılar var. Araba çarpmış, kadın çıktı; çocuğu yaralı, kocası yaralı... Ne yapacak?.. O da feryad ü figan etse, o da bir kenara bayılsa, dağın başında yardımcılar gelinceye kadar kim yardım edecek?.. Metin olması lâzım!..

Onun için bizim kadın-aile derneklerimizde ilkyardım kursları tertipledik, çok rağbet gördü. Kardeşlerimiz ilkyardım kitabı yazdılar, yayınladılar.[38] İşte kaza olursa ne yapmak lâzım, kanama olursa nasıl bağlamak lâzım, yarayı nasıl sarmak lâzım? Nasıl davranmak lâzım?.. Çeşitli güzel şeyler... Bunların hepsini bilmek gerekiyor.

Ben burada bakıyorum Avustralya’daki kadınlara; biz sabah namazına gidiyoruz, onlar idman yapmak için caddelerde koşturuyorlar... Biz ikindi namazına gidiyoruz, onlar işten çıkmışlar, caddelerde koşturuyorlar. Yeşil sahalarda idman yapıyorlar, vücutlarını geliştirmek için... Boyna yürüyen, koşan, vücudunu çalıştıran insanlar görüyorum. Çok aşırı bir idman merakı var. Vücudunun, sıhhatinin tam yüksek seviyede olması için, çok dikkat ediyorlar bunlar... Bizim üşeneceğimiz, tembellik

---

[38] Dr. Metin Erkaya, *Savaş ve İlkyardım*, Seha Neşriyat, İstanbul 1994.

edeceğimiz kadar, aşırı diyeceğimiz kadar fazla miktarda yürüyüş, koşu yapıyorlar.

Eşofmanını giyiyor veyahut şortunu giyiyor, idman kıyafetini giyiyor, yollarda koşturuyor. Para versen bizimkilere yaptıramazsın. Ama, bunların hepsi sıhhatli... Oturması, kalkması, yürümesi, sırtına çantayı aldığı zaman dağlara çıkması, çayırlarda, çöl yerlerde kamp kurması; hepsine alışkınlar. Yüzmeyi biliyorlar, gezmeyi biliyorlar, tırmanmayı biliyorlar. Halatla tırmanmayı dağlara tırmanmayı, her şeyi öğreniyorlar.

Hayat bu, hayatta insana her şey lâzım olur. İnsanın karşısına musibet de gelir. Musibetin karşısında hem ruhen hazır olmak lâzım, musibetin darbesi geldiği zaman yıkılmamak lâzım, metin olmak lâzım, karşı tedbiri almak lâzım!

Aziz ve sevgili kardeşlerim, "*İnnâ li'llâh, ve innâ ileyhi râciùn*" derse, Allah onun musibetinin yarasını sarar, işinin àkıbetini iyi eyler. Ondan sonra ona iyi bir hal nasib eder, hoşlanacağı bir razı durum nasib eder. O halde kişisel olarak, ailevî olarak, toplumsal olarak sıkıntılarınız varsa, "*İnnâ li'llâh, ve innâ ileyhi râciùn*"u çok söyleyin!

Bu üçüncü hadis-i şerif, üç güzel tavsiye Peygamber SAS Efendimiz'den.

d. Görevi Ehline Vermek

Ondan sonraki hadis-i şeriflere geçiyorum. İki tane kaldı. Birisi, yine İbn-i Abbas RA'dan, İmam Beyhakî rivayet etmiş:[39]

مَنِ اسْتَعْمَلَ عَامِلاً مِنَ الْمُسْلِمِينَ ، وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ مِنْهُمْ أَوْلَى بِذَلِكَ

[39] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.114, no:11216; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.118, no:20151; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.352, no:482; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.76, no:3112; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.256, no:6452; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.120, no:14319; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.435, no:45695.

مِنْهُ وَأَعْلَمُ بِكِتَابِ اللهِ وَ سُنَّةِ نَبِيِّهِ، فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَجَمِيعَ

الْمُسْلِمِينَ (ق. عن ابن عباس)

RE. 402/14 (*Meni'sta'mele àmilen mine'l-müslimîn, ve hüve ya'lemu enne fîhim evlâ bi-zâlike minhü ve a'leme bi-kitâbi'llâhi ve sünneti nebiyyihî, fekad hàne'llàhu ve rasûlehû ve cemîa'l-müslimîn.*)

Çok ilginç bir konu, çok yüksek bir İslâmî kuralı gösteriyor. Herkes için çok önemli, özellikle yöneticiler, idareciler, devlet adamları için çok önemli, tayin makamında olan insanlar için çok önemli... Buyuruyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:

(*Meni'sta'mele àmilen mine'l-müslimîn*) "Kim bir görevli tayin ederse, bir yerde kullanılacak bir memur tayin ederse, seçerse..." Ama nasıl?.. (*Ve hüve ya'lemu enne fîhim evlâ bi-zâlike minhü*) "O müslümanların arasında, bu tayin ettiğinden bu işe daha evlâ olan, daha lâyık olan, daha becerikli olan, daha salâhiyetli daha salâhiyetli olan başkası var. (*Ve a'lem bi-kitâbi'llâhi ve sünneti nebiyyihî*) Allah'ın Kur'an'ını, kitabını daha iyi bilen; Peygamberinin, Muhammed-i Mustafâ'sının sünnetini daha iyi bilen, daha mütehassıs birisi var... Onu tayin etmiyor da, o işe, o memuriyete bir başkasını tayin ediyor. O işte onu isti'mal ediyor, onu kullanıyor, öyle bir memur tayin ediyor, bile bile... Daha iyisi olduğunu bile bile, iyisini kullanmıyor da kötüsünü kullanıyor."

O ne yapmış olur?.. (*Fekad hàne'llàhu ve rasûlehû ve cemîi'l-müslimîn.*) "Allah'a hıyanet etmiş olur, Rasûlüne hiyanet etmiş olur, bütün müslümanlara hıyanet etmiş olur, hàin olmuş olur." diyor Peygamber Efendimiz.

Vay hain vay!.. Allah'a hıyanet ediyor, Rasûlüne hiyanet ediyor, müslümanlara hıyanet ediyor. Neden?.. İşin başına ehil olanı seçmediği için... Biliyor, öteki adam daha salâhiyetli, ama onu getirmiyor.

Onun için, bütün insanlar, iş yaptıracak insanları seçerken bu kurala göre hareket etsinler! Bu kuralı işyerlerinin duvarına yazsınlar, akıllarının baş köşesine yazsınlar, defterlerinin ilk sayfasına yazsınlar! En salâhiyetli insanı seçecek.

Yalnız, Peygamber Efendimiz bakın, salâhiyeti yanında iki şey daha söylüyor:

1. (*Enne fîhim evlâ bi-zâlike minhü*) Bu işte daha salâhiyetli, daha evlâ olan, daha bilgili olan, mütehassıs olan... Bu birinci vasıf.

2. (*Ve a'leme bi-kitâbi'llâhi ve sünneti nebiyyihî*) İkincisi; Kur'an'ı daha çok biliyor. Üçüncüsü; Peygamber Efendimiz'in sünnetini daha iyi biliyor.

Demek ki, iyi bir memurun nasıl olması lâzım İslâm'a göre?.. İşi iyi bilen insan olması lâzım!.. Yetmez; Kur'an bilmiyorsa, yetmez. Kur'an'ı bilmeyince Allah'a àsî olur, yanlış işler yapar. Hem işinde mütehassıs olacak, hem de o konudaki dinin emirlerini bilecek. Kur'an'ı bilecek, bir de Peygamber Efendimiz'in sünnetini bilecek! İlmihali bilecek, şeriatın ahkâmını bilecek, dinin hükümlerini bilecek ki, yanlış bir şey yapmasın...

Yâni, dînî yönden Allah'ın hoşuna gitmeyecek, Peygamber Efendimiz'in sevmeyeceği, razı olmayacağı bir iş yapmayacak. Bu çok önemli...

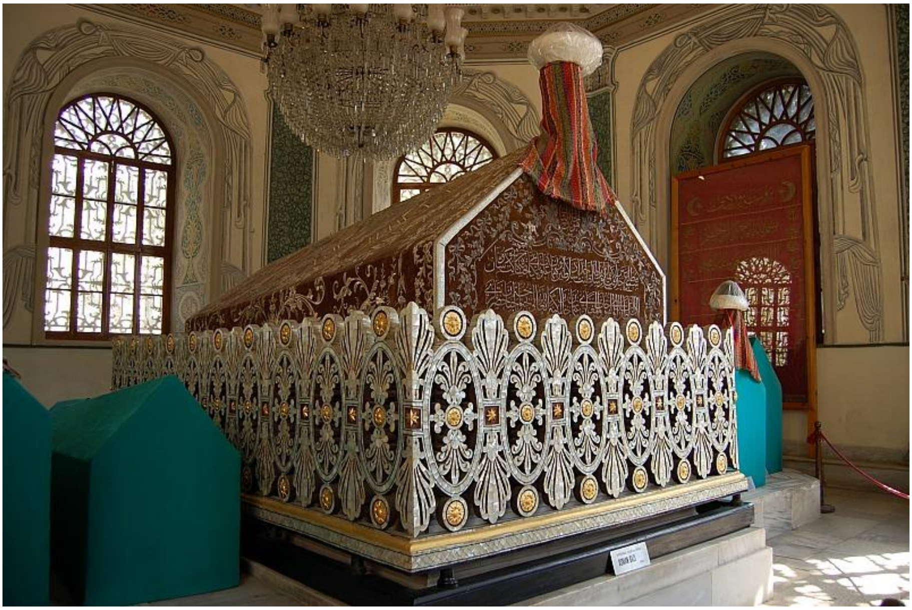
Ben fakültede kütüphanede çalışırken, bir tarih kitabında [*Gülşen-i Maàrif*] Osmanlı devletinin kurucusu, Osmân-ı Gàzi Hazretleri'nin; rahmetu'llàhi aleyh, o mücâhid, Gàzi sıfatını almış o devlet adamının, oğlu Orhan'a vasiyetlerini gördüm. Çok hoşuma gitti, onu tarih kitabından çıkarttım, neşrettim.[40] Sonra birçok yerlerde duvarlara asıldı, kullanıldı, herkes ilgi gösterdi.

Orada çok güzel nasihati var Osmân-ı Gàzi'nin, oğlu Orhan-ı Gàzi'ye... Diyor ki:

"—Aman evlâdım, sakın ha devlet işlerine dini bilmeyen, ibadetini yapmayan, Allah'a itaatli olmayan, Rasûlüne saygılı olmayan insanları tayin etme! Çünkü o sana vefa göstermez; eğer vefası olsaydı Yaradanına vefa gösterirdi, Peygamberine vefa gösterirdi. Yaradanına vefa göstermiyor, Peygamberine vefa göstermiyor; demek ki vefasız bir insan..."

---

[40] Doç. Dr. M. Es'ad COŞAN, Osmanlı Devleti Nasıl Gelişti?; *Diyanet Gazetesi*, 15 Şubat 1979, sayı: 207, s. 4.

Onu sen işin başına geçireceksin, rüşvet alacak, halkı ezecek, yanlış iş yapacak... Allah'tan korkmuyor, sorumluluk duygusu taşımıyor, mahkeme-i kübrâyı düşünmüyor... Böyle bir insan deveyi hamutuyla yutar, hazineyi hortumlar bitirir.

Nasıl olması lâzım?.. Allah'tan korkan, Allah'ın kitabını bilen ve Peygamber Efendimiz'in sünnetini bilen bir insan olması gerektiğini söylüyor Peygamber Efendimiz.

El-hamdü lillâh, bizim ülkemiz %99'u müslüman olan bir ülke... Çok sàlih, çok sorumluluk duygusu taşıyan, çok Allah'tan korkan, devlet malının toplu iğnesini ziyan etmek istemeyen insanlar biliyorum ben...

Meselâ, bizim fakültenin rahmetli sekreteri... Yaşlı olarak geldi fakülteye; hem bizim talebemiz oldu, hem fakültede sekreterlik yaptı. Sonra da bir otomobil çarptı, vefat ediverdi. Nur içinde yatsın... Çok sevişirdik, muhabbetimiz iyiydi aramızda...

Toplu iğneyi düşünürdü. Bir kâğıdı düşünürdü. Ben de öyle idim. Alıyorlar, kâğıt israf ediyorlar, devlet malzemesini israf ediyorlar diye ödümüz patlardı bizim...

Yüznumarada ellerini yıkıyor, geliyor dosya kâğıtlarından on tanesine, on beş tanesine elini kuruluyor, buruşturup buruşturup çöpe atıyor... Cinayet gibi gelirdi bize, yaptırmazdık böyle bir şeyi... Duyduğumuz zaman, gördüğümüz zaman çok fena olurduk. Toplu iğneyi görsek, kağıt tutuşturma teli görsek, yerden alırdık, yerine koyardık.

Böyle bir insan başka oluyor. Bak bizim rahmetli sekreter altılara, yedilere kadar çalışırdı. Ben bazen cumartesi pazar fakülteye çalışmaya giderdim; onu odasında çalışıyor bulurdum. Mecbur değil, o zamanlar tatil günü... Ama ne yapsın, iyi insan, işler bitsin diye sorumluluk duygusu taşıyordu. Evi de karşıda yakındaydı, gelip çalışıyordu.

Onun için, aziz ve sevgili kardeşlerim, bu hadis-i şerifi de çok önemli görüyorum. Mealini bir daha söyleyelim:

"—Kim müslümanlardan birisini bir memuriyete, bir işin başına tayin ederse; ve de ötekiler arasında, müslümanların geride kalanları arasında, bu tayin ettiğinden bu işe daha salâhiyetli, Allah'ın Kur'an'ını daha iyi bilen, Allah'tan daha çok korkan, Peygamber Efendimiz'in sünnetini daha iyi bilen, Efendimiz'in sünnetine daha sıkı sarılan; tam güzel ahlâklı, tam böyle derviş, tam zarif, kâmil bir insan olduğunu bildiği halde, onu tayin etmez de, salâhiyetsizi tayin ederse; Allah'a da Rasûlüllah'a da, müslümanların hepsine de hıyanet etmiş olur." diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Demek ki, tayin sorumluluğu var. Tayin eden kimse, tayin ettiği insanlarda bu vasıfları arayacak. Devlet malını çarçur etmeyen, vazifesini suiistimal etmeyen, bütçeyi, elindeki kasayı soymayan insanları tayin etmeğe çalışacak.

Belediyede çalışan bir rahmetli dostumuz vardı, Kâzım Efendi diye... Allah rahmet eylesin, beş vakit namazında, çok hassas, çok dürüst bir insandı. O şehid ve asker ailelerine yardım parası kesilirdi vergi olarak. Onlarla ilgili bir görevi vardı. Kuruşunu boşa harcatmazdı. Bunlar asker ailelerinin hakkı diye, parasını çar çur ettirmezdi.

Kendi iş sıkıntılarını, belediyedeki baskıları ve sâireyi anlatırdı. Ağlardı. "Benden sonra, ben ölünce, bu işin başına kimi

getirirler? Bu asker ailelerinin hakkını kim korur?" diye düşününce, ağlardı rahmetli...

İyi insanlar çoktu. Allah yine onların adetlerini artırsın...

e. Toplumu Aldatan Yönetici

Sonuncu hadis-i şerife geçiyorum, aynı sayfadan... Aziz ve sevgili kardeşlerim! Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki, el-Hasenü'l-Basrî'den mürsel olarak rivayet edilmiş:[41]

مَنِ اسْتَرْعَاهُ اللهُ تَعَالٰى رَعِيَّةً ، فَمَاتَ وَهُوَ غَاشٌّ لَهَا ، أَدْخَلَهُ اللهُ النَّارِ

(الشيرازي عن حسن مرسلاً)

RE. 402/8 (*Meni'ster'àhu'llàhu teàlâ raiyyeten*) "Herhangi bir şahıs ki, herhangi bir toplumun başına yönetici olarak getirilmiş kişi; (*femâte ve hüve gàşşin lehâ*) eğer o şahıs, o topluma hıyanet etmiş olarak, vazifesini güzel yapmamış, aldatmış olarak ölürse; (*edhalehu'llàhü'n-nâr.*) Allah onu cehenneme tıkar, cayır cayır yakar, cezalandırır."

Gaşşe, ticarette, alışverişte hile yapmak demek... "O tayin edilen yönetici, tayin edildiği topluma aldatma yapıyor; yâni işleri güzel yapmıyor, sûiistimal yapıyor, kötü idare ediyor. İşte o zaman, Allah-u Teàlâ Hazretleri onu cehenneme atar, cehenneme tıkar." diye Peygamber SAS buyuruyor.

Buradan hemen bir başka hadis-i şerifi, siz de belki hatırlamışsınızdır, sevgili dinleyiciler! Peygamber Efendimiz'in sahih hadis kitaplarında rivayet edilen bir hadis-i şerifi var, buyuruyor ki:[42]

---

[41] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX,s.206, no:472; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.319, no:20651; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.56, no:14738; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.430, no:45665.

[42] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.304, no:853; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1459, no:1829; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.145, no:2928; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.208, no:1705; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II s.54 no:5167; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.342, no:4490; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.81, no:206; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*,

كُلُّكُمْ رَاعٍ ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ (خ. م. د. ت. حم. حب. طس. ع. هب. ق. حل. خط. عد. عن ابن عمر)

(*Küllüküm râin, ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî*) "Hepiniz çobansınız, bir toplumun başında yöneticisiniz; çobanın sürüsünden sorumlu olduğu gibi, hepiniz toplumunuzdan, sürünüzden sorumlusunuz."

Meselâ, aile reisi çoluk çocuğunun, ailesinin çobanıdır, başkanıdır; ailesinden sorumludur. Çocuk günah işlerse, babası sorumlu; kadın günah işlerse, kocası sorumlu... Yönetecek, güzel sevk edecek, koruyacak, günah da yaptırmayacak, sevaplı vazifelerini de ihmal ettirmeyecek. Namaza kalkması gerekiyorsa kaldıracak, "Hanım kalk!" diyecek. "Çocuğum, kalk yavrum, sabah vakti oldu." diyecek... Aklıma gelen halleri böyle dile getiriyorum.

Demek ki, aile reisi bile ailesinin başkanı oluyor, yöneticisi oluyor; o bile sorumlu oluyor. Derece derece her toplumun başındaki muhtar, müdür, kaymakam, vali, bakan, milletvekili, reisicumhur... herkes toplumundan sorumludur. Toplumuna güzel hizmet etmekle vazifelidir. Onu aldatmaması lâzım, ona güzel

---

c.IV, s.170, no:3890; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I,s.273, no:450; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.199, no:5831; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.319, no:20649; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.322, no:5261; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.287, no:12466; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.374, no:9173; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.281; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.143, no:2951; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.242, no:745; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İyâl*, c.I, s.491, no:320; İbn-i Mürdeveyh, *Emâlî*, c.I, s.108, no:2; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.428, no:2327; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.265, no:100; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.174; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.110, no:5954; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.49; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.273, no:450; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.123; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.47, no:14710; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.152, no:209; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.276, no:2771; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.330, no:1483; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.33, no:14670 ve 14710; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.941, no:1946; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.381, no:15753, 15754; RE. 343/1

hizmet eylemesi lâzım!.. Etmiyor, etmemiş... "O zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri, ahirette onun cezasını verecek!" diye tehdit var.

Onun için, Hazret-i Ömer RA gece uyku uyumazmış. Koca halife, Medine sokaklarında gece bekçisi gibi dolaşırmış. Bir keresinde dolaşırken bakmış ki, bir kervan gelmiş, yatmış uyumuşlar. Çuvallar bir tarafta, hayvanlar bir tarafta, mallar bir tarafta... Onlar da uzaktan geldikleri için horul horul uyuyorlar. Hazret-i Ömer RA, "Şimdi ben buradan gideceğim; bir hırsız gelse, bunların bir çuvalını götürse, haberleri olmaz, uyanmazlar." demiş. Sabah namazı vakti oluncaya kadar, koca halife başlarında beklemiş. Namaz vakti gelince de:

"—Hadi kalkın bakalım, sabah namazı oldu, vakit geldi, abdest alın!" diye deyneğiyle uyandırmış, yürümüş, gitmiş.

Sorumluluk... "Dicle'nin kenarında bir kurt, bir koyunu parçalasa, Ömer mes'ûl!" diye düşünüyor, kendisini sorumlu hissediyor.

Allah tüm toplumlara güzel idareciler nasib eylesin... Kötüleri ıslah eylesin... Allahu Teàlâ cümlenizi iki cihan saadetine nâil eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

05. 06. 1998 - Sydney / **AVUSTRALYA**

9. YALNIZ ALLAH'TAN KORKMAK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, cumanız mübarek olsun... Allah dünya ve ahiretin her türlü iyiliklerini, hayırlarını, nimetlerini, rahmetlerini, ihsânlarını, ikramlarını sizlere versin; iki cihanda aziz ve bahtiyar olun...

Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden sizlere okuyarak cuma konuşmamı yapacağım. Sydney'den Brisban'a geldik. 965 km. mesafe; bir kaç gündür yoldaydık. Buranın kış mevsimi ama, güzel bir hava var. Arkadaşlar burada cami yapma arzusundalar, bir yerler aldılar. Onların sıkıntılarını izâle etmeğe çalışıyorlar. İnşâallah güzel bir Mehmed Zâhid Kotku mescidi olacak diye temenni ediyoruz. Şöyle 22 dönüm kadar arazi içinde bir şey olacak.

Bugün okuyacağım hadis-i şerifler, Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyâeddin Efendi Hazretleri'nin tertib etmiş olduğu *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabının 418. sayfasından. Şöyle kur'a ile, besmele ile açtım, bu hadis-i şerifler geldi. Sayfanın başından itibaren beş tanesini okuyacağım. Bunların metnini ve râvîlerini bazıları merak edip, derinlemesine inceleme yapmak isteyebilirler; sayfasını o bakımdan söylüyorum.

a. Borçlu Ölen Kimse

Birincisi Hazret-i Aişe Anamız'dan (RA), Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Ya'lâ, Taberânî, Beyhakî ve İbnü'n-Neccâr rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[43]

---

[43] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.74, no:24499; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.134, no:9338; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.252, no:4838; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.403, no:5551; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.22, no:12976; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.II, s.483, no:1063; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.440, no:1522; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXI, s.37; Hz. Aişe RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.IV, s.237, no:6657; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.327, no:15447; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.279, no:22105.

مَنْ حَمَلَ مِنْ أُمَّتِي دَيْنًا ، ثُمَّ جَهِدَ عَلَى قَضَائِهِ ، فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يَقْضِيَهُ ، فَأَنَا وَلِيُّهُ (حم. طس. ع. ق. وابن النجار عن عائشة)

RE. 418/1 (*Men hamele min ümmetî deynen, ve cehede fî kadàihî, femâte kable en yakdıyehû, feene veliyyühû.*) *Sadaka rasûlüllah, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Borçlulukla ilgili bir hadis-i şerif bu, sevgili dinleyiciler! Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men hamele min ümmetî deynen*) "Ümmetimden herhangi biri boynunda bir borç taşıyorsa, bir borç yüklenmişse; (*ve cehede fî kadàihî*) ve "O borcu ödeyeyim, şu bana borç veren şahsa bir an evvel vereyim!" diye borcun ödenmesine de cehd etmişse, gayret etmişse, ödemeyi samimiyetle arzu etmişse; (*femâte kable en yakdıyehû*) niyet etmiş, çırpınmış ama ödeyememiş ve o borcunu ödeyemeden evvel ölmüşse; (*feene veliyyühû*) onun velisi benim, o borcu ödemek benim üzerime borç olsun!" diye Efendimiz söylemiş oluyor, ashabına bildirmiş oluyor.

Tabii kötü niyetle değil de, iyi niyetle ödemek için çırpınmış insanlar... Ödeyemeden ölürse, borçlu gitmek fenâ... Borçlu gidenin hesabı görülmüyor, cezası oluyor, sorumluluğu oluyor. Bir sürü sıkıntıları oluyor. Duasının kabulü tehir ediyor, ödesin de öyle kabul olsun diye... Borçlunun sıkıntıları var, borçlu borcunu bir an evvel ödemeli!

İslâm'da bir insanın müslüman kardeşine borç para vermesi teşvik ediliyor. Buna *karz-ı hasen* deniliyor; güzel bir davranış, sevabı çok büyük... Hattâ, "Fukaraya sadaka vermekten, arkadaşına borç vermek daha sevaplıdır." diye bildiriliyor. Borçlunun da aldığı borcu vaktinde veya vaktinden evvel, eline imkân geçince ödemesi lâzım! Onu ödemeye niyet etmesi lâzım!..

Eğer bir insan borcu alırken, "Ben bunu atlatırım, ben bunu aldığım kimseye geriye ödemem!" diye düşünürse, o çok günahkâr oluyor, Allah ona ceza veriyor. Ama ödemek niyetiyle alırsa... Bazen insan sıkışıyor, bazen çocuğunu evlendirmesi gerekiyor. Bazan ticaretinde bir büyük olmadık olayla karşılaşıyor. "Aman

çok fena sıkıştım, evimi satacağım!" diyor, böyle acıklı şeyler de oluyor.

Meselâ, bizim kızımızın karşısında bir komşusu vardı. Ev kendisinindi, iflâs etti, borçlarını ödemek için evini sattı, başka şeylerini sattı. Tabii böyle bir durumda yardımcı olmak iyi bir şey, çok sevaplı... Ama borcu da alanın ödemesi lâzım!..

Bu devirde ne oluyor?.. Bu devirde paranın hakîkî değeri düştüğünden, ismî değeri aynı kalsa bile, meselâ bir milyon yazıyor bir kâğıdın üzerinde; ama senenin sonunda o bir milyonun hakîkî değeri bir milyon olmuyor, enflasyon ne kadarsa, para değeri düşmesi ne kadarsa, kayıp ne kadarsa, meselâ beş yüz bin oluyor, dört yüz bin oluyor, hakîkî değeri düşüyor. Onunla bir şey almak istediği zaman artık tam alamıyor. Bir milyonla bir kilo alacağı şeyi, sene sonunda bir milyonla yarım kilo alabiliyor. Yâni paranın değeri düşüyor.

Bunu bildiği için borç alan kimseler, borcu ödemeye gücü olduğu halde, imkânı olduğu halde, borç aldığı kimseye onun parasını vermiyor, üstüne yatıyor. Geç ödüyor, tehir ediyor, borcunu ödemiyor, bahaneler buluyor, yalanlar söylüyor... Tabii bu da çok günah! Bu devirde çok yapılan bir şey...

Onun parasını kullanmış oluyor, onu sömürmüş oluyor. Bu böyle olduğu için de, birçok kimse artık borç vermekten kaçınıyor. Diyor ki:

"—Ben borç vermem!"

"—Neden?.."

"—Dertsiz başıma dert mi alayım? Borç vereceğim de, ondan sonra adamın peşinde koşturup duracağım. İşim mi yok başka?.." diye, sevaplı bir şey olan borç verme işleminden geri duruyor, parası varsa bile vermiyor. "Bana lâzım, veremem, benim de ihtiyaçlarım var!" diye atlatıyor. Bu neden?.. Borç alanların borcu ödemekte yan çizmelerinden dolayı, toplumda bir itimatsızlık oluştuğu için...

Peygamber SAS Efendimiz ne buyuruyor burada?..

"—Birisi borç alır da ödeyemezse, ölürse; ben onun borcunu öderim!" diyor.

Zâten birisinin cenazesi geldiği zaman derdi ki:

“—Bunun borçları var mı?.. Bundan alacağı olanlar var mı?” diye sorardı Peygamber SAS Efendimiz.

“—İşte bana şu kadar borcu vardı.” diye cemaatten birileri çıkarsa; tabii toplum o zaman küçücük, onun da cenazesine gelenler biliyorlar durumunu... O zaman:

“—Bunun borcunu ödeyebilecek arkadaşınız var mı; hayrına, sevabına?..” diye sorardı.

Çünkü böyle borca batmış insanların borcunu ödemek için, zekâttan da verilebiliyor.

Birisi çıkar da:

“—Yâ Rasûlallah, Allah rızası için ben bunu ödeyeyim!” derse;

“—Tamam, al bunu öde, bu adamı borçtan kurtar!” derdi, ölünün borcunu ödettirirdi böyle istekliye...

Eğer kimse çıkmazsa; “Bunu ben ödeyeceğim!” derdi, kendisi öderdi. Şimdi de bu hadis-i şerifte, (*Feene veliyyühû*) “Onun velisi benim, onun borcunu ödemek benim üstümedir.” diye buyuruyor. Bu da Peygamber SAS Efendimiz’in ümmetini nasıl sevdiğini, ümmetine nasıl yardımcı olduğunu, ümmetini nasıl kolladığını gösteriyor.

Süleyman Çelebi’nin bizim pek okumadığımız bir beyti vardır. Süleyman Çelebi, “*Allah adın zikredelim evvelâ, / Vâcib oldur cümle işte her kula!*” diye başlayan *Mevlid*’i yazan mübarek zât, evliyâullah’tan ârif, kâmil bir şair... Onun *Mevlid*’i uzun da, biz onun bazı kısımlarını okumağa alışmışız, onu okuyoruz, onu dinliyoruz. Halbuki öbür tarafları da güzel...

Peygamber Efendimiz daha çocukken, beşikteyken bir şeyler söylüyormuş. Annesi kulağını yanaştırmış, bakmış ki, "Ümmetim... Ümmetim..." diyor. Kitaplarda böyle yazılıyor. Süleyman Çelebi de şiirinde diyor ki:

Ol beşikte diler idi ümmetin,
Sen kocaldın terk edersin sünnetin!

“Peygamber Efendimiz daha beşikteyken, çocukken ümmetini diliyordu. ‘Ümmetim... Ümmetim... Onu affeyle yâ Rabbi!’ diye ümmetine dua ediyordu. Mi’rac’da ümmetinin affını diliyordu. Sen

ihtiyarladın gittin, hâlâ Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetini tutmuyorsun!" diye güzel bir ta'rizde bulunuyor. Güzel bir beyittir:

Ol beşikte diler idi ümmetin,
Sen kocaldın terk edersin sünnetin!

Süleyman Çelebi arif zarif bir kimse, nur içinde yatsın, makàmı a'lâ olsun... Böyle söylüyor.

Peygamber Efendimiz işte böyle beşikten başlamış ümmetini düşünmeye... Mi'rac'da ümmetini düşünmüş, ümmeti için dua etmiş. Ahirette ümmeti için şefaat edecek. "Borcu olanların da borcunu ödemek, benim boynumun borcu olsun!" diye açıkça söylüyor. "Gelsinler, benden istesinler; ben ödeyivereyim!" diyor.

Çünkü borçlu gitmesi çok fenâ... Borçtan kurtulsun da, o da ahirette sıkıntı çekmesin diye, borçlunun parasını ödeyiveriyor. Bu çok sevap...

Tabii Peygamber Efendimiz'in yolundan gitmek isteyenler de, böyle iyi niyetli olup da borcunu ödeyemeyen fakirler ölürse; onların borçlarını böyle ödeyiverirlerse, aynı şekilde sevap kazanmış olurlar. Bu bir insânî vazife, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, hatırınızda olsun!

Borç vermek sevap ama, borcu alan ödeyecek. Borcunu ödeyemeyen bir kimse olursa, bağışlamak; "Hadi seni affettim, borç vermiştim ama almıyorum, helâl olsun!" demek de sevap... Birisi borcunu ödeyemeden öldüyse, onun borcunu ödeyivermek de çok sevap...

Sevgili kardeşlerim, insanlık, din kardeşliği böyle idi. Şimdi tabii zaman değişti, ahlâk değişti; yabancı medeniyetlerin, yabancı zihniyetteki insanların fikirleri, konuşmaları, düşünceleri ülkemize geldi. Dış ülkelerde eğitim görenler var. İnsanlar İslâm'ı tanımaktan geri durdular, geri kaldılar, İslâm'ın güzelliklerini bilemiyorlar, Peygamber Efendimiz'i bilemiyorlar. Bilemeyince de tabii, bu devirde İslâmî ahlâktan toplum uzaklaştı. Maalesef İslâm'ı bilenler, İslâm'ı yaşayanlar azaldı. Yunus Emreler, Mevlânâlar gibi, Fatihlerin zamanındaki gibi güzel, hâlis, has müslümanları Allah yine çoğaltsın diye dua edelim!

Allah dinimizi güzel öğrenmeyi, Kur'an'ı iyi öğrenmeyi, iyi öğretmeyi, Peygamber Efendimiz'in sîretini, sünnetini güzel öğren-meyi, öğretmeyi bizlere nasib etsin... Bunlar için güzel güzel müesseseler kuralım!

Ben gençken hatırlıyorum, İstanbul'da rahmetli Eşref Efendi diye Balkanlardan gelme, orada düşman zulmünü görmüş bir hayırsever, gayretli tüccar vardı. Burada gayretli çalışmalar yapardı. Bir dârü'l-Kur'ân yapacağım diye bir gayrete geldi. Çocuklar ellerinde teskerelerle harç taşıdılar, tuğla taşıdılar, o dârü'l-Kur'ân binasını yaptılar. Bir ilim müessesesi oldu, sonra imam-hatip oldu.

Bizim de böyle canla başla, aşk ile, şevk ile Kur'an için, hadis-i şerif için, dînî ilimler için gayret etmemiz, çalışmamız, bu güzel çalışmalara devam etmemiz lâzım!

b. Müslümanı Gıyabında Korumak

İkinci hadis-i şerife geçiyorum. Râvîleri çok; Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Taberânî, İbn-i Mübârek ve İbn-i Ebi'd-Dünyâ Sehl ibn-i Muaz ibn-i Enes'ten, o da babasından rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[44]

مَنْ حَمَى مُؤْمِنًا مِنْ مُنَافِقٍ يَغْتَابُ بِهِ ، بَعَثَ اللَّهُ مَلَكًا ، يَحْمِي لَحْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ ؛ وَمَنْ رَمَى مُسْلِمًا بِشَيْءٍ يُرِيدُ شَيْنَهُ بِهِ ، حَبَسَهُ اللَّهُ عَلٰى جِسْرِ جَهَنَّمَ ، حَتَّى يَخْرُجَ مِمَّا قَالَ

---

44 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.687, no:4883; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.441, no:15687; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.194, no:433; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.109, no:7631; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.188; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Samt*, c.I, s.151, no:248; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.239, no:686; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.377, no:1195; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.328; Muaz ibn-i Enes el-Cühenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.749, no:7222; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.280, no:22107.

(حم. د. طب. وابن المبارك ، وابن أبي الدنيا عن سهل بن
معاذ بن أنس عن أبيه)

RE. 418/2 (*Men hamâ mü'minen min münâfikın yağtâbü bihî, bease'llàhu meleken yahmî lahmehû yevme'l-kıyâmeti min nâri cehennem; ve men ramâ müslimen bi-şey'in yürîdü şeynehû bihî, habesehu'llàhu alâ cisri cehennem, hattâ yahruce mimmâ kàl.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Bu ikinci hadis-i şerif de yine, müslümanların içtimâî ahlâklarının, yardımlaşmalarının bir başka çeşidini işaret buyuruyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men hamâ mü'minen*) "Kim bir mü'mini himaye ederse, korursa..." Kimden koruyacak?.. (*Min münâfikın yağtâbü bihî*) "Onu gıybet eden, çekiştiren, kötüleyen bir münafığın karşısında durup, o mü'mini himaye ederse..." O karşısındaki münafık gıybet ediyor; bu da, "Hayır, o mü'min iyidir." diye onu himaye ediyor.

(*Beasa'llàhu meleken yahmî lahmehû yevme'l-kıyâmeh*) "Allah ona, böyle kardeşini gıyabında aleyhinde konuşan münafığa karşı savunan, koruyan kimseye, mükâfat olarak bir melek ba'seder, tayin eder, halk eder, gönderir. Ne zaman?.. Kıyamet gününde... (*Min nâri cehennem*) O melek o kişiyi, onun etini, vücudunu cehennem ateşinden korur."

Neden?.. Bu dünyada iken bir kardeşini savunmuştu. Onun olmadığı yerde karşısındaki münafık onun gıybetini yaparken, "O kötü adamdır, bilmem nedir..." filân derken; "Hayır, kötü adam değildir!" diye onu savunmuştu. Savundu diye, Allah da kıyamet gününde onun vücudunu cehennem ateşinden korur.

(*Ve men ramâ müslimen bi-şey'in yürîdü şeynehû bihî*) "Kim bir müslümana onu lekelemek için, kötülemek için, batırmak için, karalamak için bir iftira atarsa; 'İşte şu şöyledir, bu böyledir, suçludur, bilmem nedir.' diye yalan söylerse..." Ama yok öyle bir şey... O zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri onu nasıl cezalandırır?..

(*Habesehu'llàhu alâ cisri cehennem*) "Allah onu cehennemin köprüsü üzerinde hapseder. (*Hattâ yahrucü mimmâ kàl.*) Söylediğinin yalan olduğunu söyleyip, itiraf edip hayır öyle değil

deyinceye kadar, söylediğinden dönünceye kadar, söylediğinin cezasını çekinceye kadar cehennemin köprüsü üzerinde hapseder." Altı cehennem, fokur fokur kaynıyor alevler, ateşler... Aşağı düşecek diye Allah onu korkutur.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, toplum görevlerinden birisi, kardeşlerimizi her yönden korumaktır. Fakirlikten koruyacağız, yoksulluktan koruyacağız, sıkıntıdan koruyacağız, hastalıktan koruyacağız, üzüntüden koruyacağız, iftiradan koruyacağız, gıybetten koruyacağız... Yalandan, dolandan mü'min mü'mini koruyacak, kollayacak. O yokken, onun olmadığı yerde onun fahrî müdafii olacak; fahriyyen, Allah rızası için onu savunacak.

Çünkü bazen bazı insanlar, kötü yetişmiş insanlar haksız sözler söylüyorlar, yalan söylüyorlar; işleri yalan, meslekleri yalan... Birisini gıybet ediyor, birisini batırıyor, birisini lekeliyor, birisini üzüyor. Allah'tan korkmuyor, onun aleyhinde çalışma yapabiliyor. Böyle insanlar oluyor.

Bunları, böyle yalancıları tesbit ederdi eskiden toplum... Onların şahitliklerini bile mahkemelerde kabul etmezdi. Yalancılık çok kötüydü, herkes dürüsttü. İslâm'da dürüstlük çok önemli, doğru söz söylemek çok önemli olduğu için, çocukları da bu konuda çok iyi terbiye ederlerdi. Bir de toplumda terbiyeyi herkes eşit görmeyebilir. Annesi yok, babası yok, veya kötü bir aileden yetişmiş, veya kötü bir toplumdan gelmiş, işte gıybete alışmış... Toplum hemen onu terbiye ederdi.

Müslümanın, "Gıybet etme, aleyhinde konuşma, burada olmayanın aleyhinde konuşmak doğru değil!" diye o münafığın, o yalancının söylediğinin karşısında durması lâzım! Birisinin aleyhinde ötekisini konuşturmamak lâzım!..

"—Canım işte haklı..."

Haklı ama, haklı olan şeyi bile konuşmak doğru değil... Git ilkönce ona söyle! Hattâ hiç kimseye söylemeden, onun o kusurunu gördüysen, git düzeltmeğe çalış! "Düzeltmeğe çalışmıyorsun, arkasından konuşuyorsun; İslâm'da böyle şey yok!" diye gıybeti, iftirayı önlemeye çalışması lâzım müslümanın... Toplumsal kardeşlik vazifelerinden birisi bu...

Yâni kardeşimizi nasıl koruyacağız?.. Başkası onun aleyhinde konuştuğu zaman dahi koruyacağız. Gıyabında, yokken bile koruyacağız. Varken de koruyacağız, olmadığı zaman da koruyacağız.

"—Ziyanı yok, o burada yok, ne olacak; it ürür, kervan yürür."

Olmaz! Olmadığı halde onu savunmak lâzım, bunun sevabı var. Allah rızası için onun savunmasını yapmak gerekiyor.

c. Allah'tan Korkandan Her Şey Korkar

Üçüncü hadis-i şerife geçiyorum, sevgili kardeşlerim:[45]

مَنْ خَافَ اللَّهَ ، أَخَافَهُ اللهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ ؛ وَمَنْ لَمْ يَخَفِ اللهَ ، أَخَافَهُ اللهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ (أبو الشيخ عن واثلة ، والرافعي عن ابن عمر)

RE. 418/3 (*Men hàfe'llàhe, ehàfehu'llàhü minhü külle şey'; ve men lem yehafi'llàhe, ehàfehu'llàhü min külli şey'.*)

Ebü'ş-Şeyh Vàsile RA'dan, Rafiî de İbn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş bu hadis-i şerifi. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men hàfa'llàh*) *Havf*, korkmak demek... "Kim Allah'tan korkarsa, (*ehàfehu'llàhu minhü külle şey'*) Allah her şeyi ondan korkar duruma getirir, her şey o mü'minden korkar." Yâni o Allah'tan korkan sağlam, salâbetli, has, hakîkî mü'minden herkes korkar, her şey korkar. (*Külle şey'*) diyor, yâni sadece insanlar değil, başka mahlûklar da korkar. Şimdi misâlini de vereceğim.

Buna mukàbil, bunun zıddı olan durum; (*Ve men lem yehafi'llàh*) "Eğer bir insan Allah'tan korkmuyorsa, Allah'tan korkmaz, utanmaz bir adamsa, (*ehàfehu'llàhu min külli şey'.*)

---

[45] Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.265, no:429; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.496, no:5539; Vâsile ibn-i Eska' RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.191; Hz. Ali RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.540, no:972; Ömer ibn-i Abdü'l-Azîz Rh.A'ten.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVIII, s.406; Fudayl ibn-i Iyad Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.282, no:5915; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1476, no:2479 ve s.1782, no:2785; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.283, no:22112.

Allah da onu her şeyden korkutur, her şeyden korkar duruma getirir, hayatını korkularla zehir eder onun...”

Onun için, bir müslümanın nasıl olması lâzım?.. Sadece Allah’tan korkması lâzım! Allah’tan gayriden zaten ne fayda gelir, ne zarar gelir. Faydayı ve zararı, Allah kader olarak insanın alnına yazıyor ama, insanların çoğu bu kaderin esrarını bilmiyor. Bunu nasib eden Allah, buna veren Allah; buna da vermeyen Allah... Bunu yaşatan Allah, bunu öldüren Allah... Bunu yükselten Allah, bunu alçaltan Allah... Her şey Allah’ın takdiriyle oluyor. Fayda da, zarar da Allah’tandır. Kulun Allah’a güzel kulluk etmesi lâzım!

Allah’a kulluğu bırakıp da kula kulluk etmek, dalkavukluk etmek, tabasbus etmek, eğilmek, alkışlamak, zàlimi desteklemek, zàlimin yardakçısı olmak, zulmünde yardımcısı olmak... Bunların hepsi son derece cahilce, imana, İslâm’a uymayan şeylerdir. Müslüman bir Allah’tan korkar, başka bir şeyden korkmaz. Zâten Allah, her şeyi ondan korkutur. Her şey bu müslümandan korkar duruma gelir.

Peygamber SAS Efendimiz’den sonraki zamanda, Abdullah ibn-i Ömer RA zamanında, birileri şehrin kenarında toplanmışlar, yola çıkamıyorlar. Abdullah ibn-i Ömer RA oradan geçiyormuş, bakmış bir kalabalık var. Merak etmiş, “Bir ihtiyaçları mı var?” filân diye gitmiş yanlarına... Demiş ki:

“—Ne var, niye böyle toplandınız?.. Nedir böyle; hem yolcu gibi görünüyorsunuz, hem de bir yola gitmiyorsunuz, yolun başında bekleşiyorsunuz, titreşiyorsunuz? Neden?..”

Demişler ki:

“—Ey Ömer’in oğlu, karşıya, yolun öbür ucuna bir baksana!..”

Dönmüş, bakmış, orada bir arslan yatıyor.

Geçtiğimiz hac döneminde Mekke-i Mükerreme’den Medine-i Münevvere’ye giderken, bu sefer yolun kenarında baktık, on beş-yirmi tane irili ufaklı maymun... Söylüyorlardı, Taif tarafında oluyor filân diye ama, hiç görmemiştim. Çok da değişik, kürklü, kırmızı tüylü filân, güzel görünüşlü maymunlar... Oralarda maymunlar varmış demek ki, bilmiyorduk biz...

Demek ki, eski zamanlarda da kim bilir oraları nasıldı?.. Bu insanlar doğayı tahrib ediyorlar, bozuyorlar, yıkıyorlar; kalabalıklaştıkça vahşi hayvanları öldürüyorlar. Demek ki, oralarda çöl arslanı varmış.

Araplar arslanı biliyorlar. Arapça arslan nasıl denilir?.. *Esed*... Hazret-i Ali Efendimiz'in lakabı ne?.. *Esedu'llàhi'l-gàlib*, Allah'ın her zaman şavaşlarda galip gelen aslanı... *Esedu'llàh*, Allah'ın arslanı... *Esed* kelimesinin çoğulu, *üsd* geliyor. Meselâ sahabe-i kiramla ilgili kitap yazmış alimin birisi, *Üsdü'l-Gàbe* ismini vermiş; yâni "Ormanın Arslanları, Koruluktaki Arslanlar..."

Demek ki, eskiden ağaçlık, koruluk olan yerlerde bu vahşi hayvanlar oluyordu, şehrin yakınına kadar da gelebiliyorlardı.

Bir de bakmış ki Abdullah ibn-i Ömer, orada arslan yatıyor. Yolun üstüne sere serpe serilmiş, bu tarafa bakıyor. İnsanlar da, "Gitsek bu bizim üstümüze çullanır, saldırır, kovalar." diye korkuyorlar.

Abdullah ibn-i Ömer yürümüş, gitmiş arslanın üstüne... Arslan ona bakıyor. O arslanın üstüne yürümüş, kulağından tutmuş,

çekmiş yoldan; uzağa doğru kışalamış, kovalamış. Ondan sonra gelmiş, insanlara demiş ki:

"—Yol serbest, haydi buyurun köyünüze, kasabanıza, obanıza, kabilenize gidebilirsiniz, yolu serbestlettim!" demiş.

Sonra da bu hadis-i şerifi rivayet etmiş:

"—Bakın, Rasûlüllah ne kadar doğru söylemiş. Ben Rasûlüllah'tan duydum ki: 'Kim Allah'tan korkarsa, Allah her şeyi ondan korkar duruma getirir. Her şey ondan korkar. Kim Allah'tan korkmazsa, o da her şeyden korkar.' buyurdu." demiş. "Korkmayın! Allah'tan korkun, başka mahlûktan korkmayın, Allah'a sığının, yürüyün!" demek istemiş.

Arapça arslan nasıl denilir?.. *Esed*, arslan demek... Bir de *es'ad* var, orda ayın harfi de var, en saadetli, en mutlu demek; o ayrı... Aslanla ilgili başka kelimeler de var, meselâ *gazanfer* kelimesi de arslan mânâsına geliyor. Araplar bazen bir varlık için birkaç isim kullanırlardı.

Sevgili kardeşlerim! Demek ki Allah'tan korkacağız, Allah yolunda yürüyeceğiz, sağlam müslüman olacağız. Allah'ın emirlerini tuta-cağız. "Allah bana azab vermesin!" diye,

günahlardan kaçınacağız. “Aman cenneti kaçırmayayım!” diye titreyeceğiz. Yasaklarından kaçınacağız, emirlerini tutacağız, Allah yolunda yürüyeceğiz, Allah’ın dinine hizmet edeceğiz.

O zaman ne olur?.. (*Ehàfehu’llàhu minhü külle şey’in*) Her şeyi Allah ondan korkar duruma getirir, her şey onun karşısında titrer.

Peygamber Efendimiz’in düşmanlarının, bir aylık mesafeden yürekleri güp güp atardı. Bu konuda Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[46]

نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ (خ. عن جابر)

(*Nusirtü bi’r-ru’bi mesîrete şehrin*) “Bir aylık mesafeden düşmanın kalbine korku salmak suretiyle Allah bana yardım eyledi.”

Bir aylık mesafedeki düşmanın gönlüne, Allah Peygamber Efendimiz’in korkusunu duyururdu, düşmanını titrettirirdi. Neden?.. Sevgili kulu...

Allah’tan korkan insanların da mânevî heybeti vardır. Eski hükümdarlardan birisi dosdoğru konuşan bir alime kızıyor. “Getirin şu alimi huzuruma!” diyor, getirtiyorlar. Önceden de adamlarına diyor ki:

“—Ben şöyle bir işaret yaparsam, alimin üstüne çullanırsınız, onu kesersiniz. Bıçakları, baltaları, kılıçları hazırlayın!” diyor.

Alim geliyor, heybetle konuşuyor, nasihat ediyor hükümdara... Hükümdar onun karşısında büzülüyor, ses çıkartamıyor vs. Ondan sonra kalkıp gidiyor. Diyorlar ki:

“—Efendim, işte siz bize işaret verecektiniz, hani gelince atlayacaktık üstüne, öldürecektik?..”

---

[46] Buhàrî, *Sahîh,* c.II, s.58, no:323; Neseî, *Sünen*, c.II, s.204, nmo:429; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ,* c.I, s.212, no:958; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.349, no:1154; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XI, s.438, no:32062; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.V, s.74, no:3763.

“—Vallàhi yapamadım, gelince bir heybet düştü üzerime...” diyor.

Allah böyle korkutturur. Allah’tan korkan insanlardan başkalarını korkutturur, böylece korur. O da Allah’ın mü’mine verdiği bir vasıf...

Bugün de dünya üzerinde müslümanlardan, müslümanlıktan herkes korkuyor. Neden?.. “Bunlar doğru insan, hile yapamayız, rüşvet alamayız, haram yiyemeyiz, çarçur edemeyiz, hazineyi hortumlayamayız, yağmalayamayız...” diye... “Bunlar gelirse yandık o zaman... Bizim keyfimiz kaçar, içki içemeyiz, kumar oynayamayız, kadın oynatamayız...” gibi neler düşünüyorlarsa, korkuyorlar. Bu da bir çeşit korku tabi... Demek ki, Allah müslümandan korkutuyor; aman şöyle olacak, aman böyle olacak diye...

Halbuki müslüman merhametlidir, herkesin iyiliğini ister. Kimseye bir kötülük yapmak istemez ki... Bak Peygamber Efendimiz, ölenin bile borcunu ödüyor.

Bu Avustralya’da gezerken, hayretler içinde kalıyorum gördüğüm şeylerden... Meselâ geçen gün, Sydney’den Brisban’a yolculuğumuzda, bazı şehirlerde gezdik. Yazmış caddeye:

“—Buralarda içki içmek, belediye meclisi kararıyla yasaklanmıştır.”

İçki içirtmiyor adam... Türkiye’de olsa, “Vay gericiler vay!“ diye hop oturur, hop kalkar gazeteler... “İçki içilmez, burada içki içemezsin!” diyor. Çünkü içki içince sarhoş olacak, oralarda insanlar, aileler rahat edemeyecek. “İçki içecekse, meyhanede içsin!” diyor.

Meselâ, deniz kenarında güzel bir yere gittik. Sekiz-on araba, kalabalık bir kafile halindeydik. Çok güzel bir derenin okyanusa karıştığı, kumluk güzel bir yere çok büyük bir park yapmışlar. Oturma yerleri var, abdest alma yerleri var, abdest bozma yerleri var, kebap pişirme yerleri var... Orada baktık, karşı tarafta içki satılan, bira satılan bir dükkan var, ama belediye meclisi oraya yazmış:

“—Burada içki içmek yasaktır!”

Tamam, oradan içkiyi alıp da, gelip orada, o güzelim yerde içki içemez; içip de başkasını taciz edemez. Yasaklamış... Ne kadar akla mantığa uygun işler oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi dindar eylesin... Çünkü en büyük akıllılık dindarlık, müslümanlık... Müslümanlık olmadı mı, her şey berbat oluyor.

Bir adaya gittik burada, yolda giderken feribotta, otomobil götüren gemide bir yaşlı kadınla hanımlar tanıştılar. "Buyurun, bizim misafirimiz olun!" dedi. Yaşlı kadın, İngiliz, müslüman da değil... "Buyurun, bizim eve misafir gelin, memnun oluruz. Bizim ada daha iyidir." dedi. Kendilerinin adası *Rasıl* adasıymış. Ben, "Bu adanın adı *Rasûl* adası olsun!" dedim, arkadaşlar güldüler.

Biz öbür adaya gittik. O adada ahali karşı çıkmış, "Burada meyhane açılmasın!" diye ama; açmışlar. Her gün bir iki olay oluyormuş. Neden?.. İçki bütün kötülüklerin anasıdır da ondan. İslâm'da içkinin yasaklanmasında toplumun faydası var. Kişinin sıhhati, ailenin mutluluğu var ortada... Ondan yasaklamış İslâm.

"—Şimdi bu ada anarşi adasıdır, burada olay olur, sarhoşluktan kaza olur, kavga olur. Bizim ada güzeldir, bizim adaya gelin!" diyor İngiliz kadın... "Çok uğraştık orada meyhane açılmasın diye ama, belediye meclisi müsaade etti, meyhane açıldı" diyor.

İngilizlerden bile içkinin kötülüklerini bilip, içki içilmesin diye uğraşanlar var. İlgililere ithaf ederiz, yanlış yolda olanları Allah ıslah etsin...

d. Kardeşine Yol Arkadaşı Olmak

Dördüncü hadis-i şerife geçiyorum:[47]

مَنْ خَرَجَ مَعَ أَخٍ لَهُ فِي طَرِيقٍ مَوْحِشَةٍ ، فَكَأَنَّمَا أَعْتَقَ رَقَبَةً

---

[47] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.481, no:5491; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.682, no:16435; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, no:22130.

(الديلمي عن أنس)

RE. 418/4 (*Men haraca mea ahin lehû fî tarîkın mûhışetin, fekeennemâ a'teka rakabeten*)

Enes RA'dan Deylemî rivayet etmiş. Bu seferki hadis-i şerifler hep toplum adabıyla ilgili, toplum ahlâkıyla ilgili hadis-i şerifler oldu. Bu hadis-i şerif de öyle... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men haraca mea ahin lehû fî tarîkın mûhışetin*) "Kim bir kardeşiyle tehlikeli, korkulu bir yolda ona yoldaş olmak için yolculuğa çıkarsa, (*fekeennemâ a'teka rakabeten*) sanki bir köle azad etmiş kadar Allah ona sevap verir."

Şimdi muhterem kardeşlerim, Türkiye'nin bazı yerlerinde anarşi var. Buradan üzülerek duyuyoruz, haberlerden takip ediyoruz. Bize gönderilen haber özetlerinden haberleri alıyoruz. Minibüsü durdurmuş anarşistler, dokuz kişiyi öldürmüş, kurşuna dizmişler. İki kişiyi yaralamışlar... Yâni, bazı yollar tehlikeli duruma gelmiş, yönetim selâmeti, yol emniyetini sağlayamıyor. İşte kökünü kazıdık diyorlar, böyle bir acı olayla karşılaşıyoruz. İki erimiz şehid oldu, iki jandarma şehid oldu. Hadi acıklı, hazin cenaze törenleri; bando, mızıka vs. Yâni, bazı yollar emniyetli değil...

Bu neden oldu... Bu, toplum İslâm'dan ayrıldığı için oldu. İnsanlar İslâm'dan ayrıldığı için, dinden, imandan uzaklaştığından, Allah'tan korkmayan insanlar haline geldiğinden dolayı böyle oldu.

Eskiden de tabii böyle şeyler olmuş, tehlikeli yollar olabilir. Bu tehlike, yol kesici haramilerden de olur. *Kàtıu't-tarîk*, yolu kesen haydutlar... Yolu kesiyor, ver paraları diyor. Meselâ kervanı durduruyor, soyuyor. Böyle şeyler olabilir. Veyahut da hayvan olur, ayı olur, kurt olur, canavar olur. Veyahut bir şey olmazsa bile, adam tek başına gitmekten korkar. Yolda başına bir hal gelse, başı dönse, fenalık geçirse, bayılsa ne olacak?.. Yalnız çıkmak doğru değil... Peygamber Efendimiz yolculuğa yalnız çıkmayı tavsiye buyurmuyor, bir iki arkadaşla çıkmayı tavsiye buyuruyor.

Bizim camiamızda, eski yaşlı ağabeylerden bazıları böyle bir yere giderken, önce arkadaş ararlardı. Kendisi genel müdür falanca yerde; "Yâhu bir yere gideceğim, gelir misin?" diye birisini yanına arkadaş alırdı.

Neden?.. Yol arkadaşlığı iyidir. Yola arkadaşsız çıkmamak lâzım! Yol adabı, önce arkadaş bulmaktır:[48]

اَلرَّفِيقُ ثُمَّ الطَّرِيقِ .

(*Er-refîk, sümme't-tarîk*) "Önce yol arkadaşı, sonra yolculuk!" demişler.

اَلْجَارُ قَبْلَ الدَّارِ (طب. عن سعيد بن رافع بن خديج عن أبيه عن جده)

(*El-câr, kable'd-dâr*)[49] "Ev almadan evvel komşuya bakmak lâzım!" demişler. Bu yol arkadaşlığı önemli...

Tabii, şimdi herkes diyebilir ki:

"—Benim işim var, kusura bakma, gelmek isterdim ama gelemem!"

Ama giderse de sevabı var. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz: "Korkulu bir yolda arkadaşına ahbaplık, yoldaşlık etmek için bir kimse refakat ederse, onunla beraber yolculuğa

---

[48] Lafız farkıyla, (*Er-refîk, kable't-tarîk*) "Yoldan önce arkadaş" şeklinde: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi' ibn-i Hudeyc babasından, o da dedesinden.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051.

[49] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi' ibn-i Hudeyc babasından, o da dedesinden.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.119, no:2624; Hz. Ali RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051.

çıkarsa, sanki bir köle azad etmiş gibi sevap kazanır.” Neden?.. Bir arkadaşına bir iyilik yapmış oluyor, bu sevabı ondan kazanıyor.

İyilik yapmak lâzım!.. Toplumda insanların birbirlerine ihtiyacı olan yerlerde, onların ihtiyacını görüvermeli, onlara yardımcı oluvermeli! Böylece onlar da rahat etmeli!.. Rahat ettirmek, dua almak, gönül almak çok önemli İslâm’da...

“—Ben oraya gitmeyecektim. Gitmeyecektim ama, arkadaşım yalnız gitmesin diye, ona yoldaş olayım diye gittim.” diyor. Tamam, ne kadar güzel!..

Biz Sydney’den buraya 965 km yol geldik. Bir arkadaşımız arabasıyla bize refakat etti, birkaç araba geldik. Şimdi biraz önce izin aldı, gitti. Aynı mesafeyi geri dönüp gidiyor. Allah razı olsun... Bak kura ile çektik sayfayı, bu hadis-i şerifi sanki onun için Allah karşımıza çıkartmış gibi... Demek ki, Allah ona çok büyük sevaplar verecek. Vermesini de temenni ederiz, çok sevdiğimiz bir kardeşimiz... Yolda bize arkadaşlık etti, çok güzel yolculuk ettik, dinlendik, yürüdük, yol aldık; çok hoş bir yolculuk oldu.

Demek ki sevgili kardeşlerim, yola giden bir arkadaşınız olursa, Allah rızası için ona arkadaşlık ediverin! Gideceği yere kadar onu yalnız bırakmayın! Yola gidildiği zaman en aşağı iki kişi veya üç kişi gidilmeli; üç olursa daha iyi olur.

e. İlim Öğrenmenin Sevabı

Beşinci ve sonuncu hadis-i şerifi okuyorum:[50]

مَنْ خَرَجَ يَطْلُبُ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ، لِيَرُدَّ بِهِ بَاطِلاً مِنْ حَقٍّ،

أَوْ ضَلاَلَةً مِنْ هُدًى، كَانَ كَعِبَادَةِ مُتَعَبِّدٍ أَرْبَعِينَ عَامًا

(الديلمي عن ابن مسعود)

RE. 418/5 (*Men harace yatlubü bâben mine'l-ilmi, li-yerudde bihî bâtılen min hakkın, ev dalâleten min hüden, kâne keibâdeti müteabbidin erbaîne àmen.*)

İbn-i Mes'ud RA'dan, Deylemî rivayet eylemiş bu hadis-i şerifi... Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men harace yatlubü bâben mine'l-ilmi*) "Kim evinden ilimlerden bir ilim öğrenmek için veya bir ilmin bir bahsini öğrenmek için gurbete çıkarsa..." Bu ilmi neden öğrenecek, yâni ilmi öğrenmekteki niyet önemli... Böbürleneyim diye mi, ukalâlık yapayım diye mi, herkes beni alkışlasın diye mi, beğenileyim diye mi?.. Hayır.

Neden?.. (*Li-yerudde bihî bâtılen min hakkın*) "Bir bâtılı reddetmek için, hakkın önüne dikilmiş olan bir bâtılı def etmek için, hakkı ortaya çıkarmak için... (*Ev dalâletin min hüden*) Yahut da hidayetin önüne dikilmiş bir dalâlet engelini ortadan kaldırmak için ilim öğreniyor."

İlim öğrenme sebebini böyle anlatmış Peygamber Efendimiz... "Hakkın önündeki bâtılı devirmek, hakkın yolunu açmak, hakkı ortaya çıkarmak için; yahut hidayetin önündeki dalâleti ortadan

---

[50] *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.288, no:28835.

kaldırmak, hidayeti öne getirmek, tanıtmak için ilim öğrenmek amacıyla bir insan yola çıkarsa; (*kâne keibâdeti müteabbidin erbaîne âmen*) kırk yıl ibadet eden bir insanın ibadeti kadar sevap alır."

Onun için, ilim öğreneceğiz. Niçin öğreneceğiz?.. Hakkı ortaya çıkarmak için, hakkı söylemek için, dalâleti yok etmek için, hidayeti hakim kılmak için, bâtılı devirmek için, yanlışı düzeltmek için, güzel amaçla ilim öğrenmeğe çalışacağız. Bunu böyle yaparsa, evinde kırk yıl ibadet eden bir àbid, zâhid, müteabbid kimsenin kazandığı sevap kadar, Allah ona sevap verir. Sanki kırk yıldır ibadet eden bir insan kadar, o kişi sevap alır.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim! Kendiniz ilim adamı iseniz, ne mutlu size... Allah razı olsun... Niyetiniz ne olacak?.. İslâm'a hizmet olacak, hakkı desteklemek olacak, hidayet yolunu göstermek olacak, dalâleti ortadan kaldırmak, bâtılı yıkmak olacak, bâtıldan insanları kurtarmak olacak; niyeti düzeltmek lâzım!..

Eğer alim değilseniz, meselâ sizin çocukluğunuz zamanında, ilim öğreneceğiniz çağda sıkıntılarınız oldu, yoksulluk oldu... Bazen böyle diyorlar, "Bizim çok sıkıntılıydı durumumuz, babamız bizi çırak verdi; okuyamadık hocam!" diyorlar. "Çok okumayı istiyorduk ama olmadı." diyorlar.

Olabilir. Bazı mazeretler dolayısıyla aileler çocuklarını okutamayabiliyorlar. Türkiye'de yoksulluk, sefalet çoktu tabii; Allah iyilik, hoşluk versin; azdırmayan zenginlik versin, Allah'ı unutturmayan refah, iyilik, hoşluk versin. Allah'ı unutturan, azdıran zenginlikten, azgınlıktan Allah korusun...

Şimdi bazıları okuyamamışsa sevgili kardeşlerim, çocuklarını okutsun!.. Nerede okutursa okutsun!.. Önce Kur'an-ı Kerim'i öğretsin! Kur'an-ı Kerim, bütün İslâmî ilimlerin kaynağıdır. Önce Kur'an-ı Kerim'i ezberletsin, hafız eylesin.. Kur'an-ı Kerim'i öğretsin, Kur'an-ı Kerim'i öğrenmesine yardımcı olacak Arapça'yı öğretsin! Hem de komşularımızdan kaç tanesinin dilidir.

Arapça'yı öğretsin, Farsça'yı öğretsin, Osmanlıca'yı öğretsin!.. Eski yazıyı öğretsin ki, dedelerini tanıyabilsin, dedelerinden kendilerine kalan kitapları okuyabilsin, mektupları, evrakı anlayabilsin... Eski eserleri gördüğü zaman, yazılarını, kitabelerini anlayabilsin.

Amacı ne olacaktı?.. Batılı izale etmek için, dalâleti yok etmek için, hidayeti hakim kılmak için, hakkı ortaya çıkarmak için, doğruyu bulmak, buldurmak ve göstermek için... Böyle yaparsa, ilimden bir bölümü öğrenmek, kırk yıl ibadet etmek kadar sevap olursa; bir çok ilimler, bir çok bölümler öğrenirse insan Allah rızası için...

"—Ne okudun?.."

"— Tefsir okudum..."

"—Mâşâallah, el-hamdü lillâh..."

"—Ne okudun?.."

"—Hadis okudum..."

"—Aferin, mâşâallah..."

"—Ne okudun?.."

"—Kelâm okudum, akàid okudum, İslâm tarihi okudum, sîret okudum, şunu okudum, bunu okudum..."

Tamam bak, bunların her birinin kırk yıl, kırk yıl ibadet eden insan sevapları geldikçe, muazzam sevaplar kazanır insan...

Kendiniz okuyamadıysanız, ne olur çocuklarınızı iyi müslüman yetiştirin! Çünkü müslüman olan çocuk hayırlı evlât olur. Müslüman olanın dünyası da, ahireti de kurtulur. Müslüman olmayan bir evlât, annesine babasına da çok zarar getirir, mezarda kemiklerini sızlatır. Topluma da zararlı olur, ümmete de zararlı olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri evlatlarımızı mü'min-i kâmil, alim-i fâzıl yetiştirmeyi hepimize nasib eylesin... Hepimizi ilmiyle amil olan ihlâslı müslümanlar eylesin...

Dîn-i mübîn-i İslâm'a canımız gibi severek, sımsıkı sarılarak, ona var gücümüzle yardım ederek Allah'ın rızasını kazanmayı, Allah cümlemize nasib eylesin... İki cihanda sevdiği kulları arasında, onlarla beraber eylesin, onlarla haşreylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, cumanız mübarek olsun... Ben kardeşinizi duadan unutmamanınızı da tekrar hatırlatırım. Allah her şeyi gönlünüzce, muratlarınız üzere versin, dileklerinizi ihsân eylesin... İki cihanda aziz olun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

12. 06. 1998 - Brisbane / **AVUSTRALYA**

10. PEYGAMBER EFENDİMİZ VE DÜNYA NİMETLERİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Allah sizlerden razı olsun... Radyomuzda hizmet veren, onu her yönden destekleyen kardeşlerimizden de razı olsun... Çünkü yayın yansıtıcı istasyonlarımız 219'a yükselmiş diye müjde aldım. El-hamdü lillâh. Tabii ne kadar çok böyle çalışma, yansıtma ve yayın imkânları genişlerse, o kadar insan istifade eder. Ayetlerin, hadislerin izahlarını öğrenmiş olur. O bakımdan bütün ilgililere ve sizlere teşekkür ediyorum.

Osmanlıca'da bir söz var:

[Ma'rifet iltifata tâbîdir;]
Müşterisiz meta' zâyîdir.

Yâni, müşteri olmayınca mal satılmaz, kıymeti olmaz. Elbette okuyucu, dinleyici olmayınca da gazetenin, radyonun; seyirci olmayınca televizyonun değeri olmaz. Sizin teveccühleriniz aynı zamanda büyük bir teşvik oluyor, destek oluyor. Allah hepinizden razı olsun...

a. Ağlama Yâ Ömer!

Bugün üç hadis-i şerif okumak istiyorum. Yine hadis kitabından şöyle bir kur'a ile, bakalım neresi çıkacak diye açtım; çıkan yerlerden üç hadis okuyacağım.

Birincisi: İbn-i Sa'd, Atâ'dan mürsel olarak rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri Ömer RA'a şöyle buyurmuş:[51]

---

[51] İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.466: Atâ' Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.441, no:6372; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.23, no:16109.

لاَ تَبْكِ يَا عُمَرُ ! فَلَوْ أَشَاءُ أَنْ تَسِيرَ الْجِبَالُ ذَهَبًا ، لَسَارَتْ ؛ وَلَوْ أَنَّ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللهِ جَنَاحَ ذُبَابٍ ، مَا أَعْطٰى كَافِرًا مِنْهَا شَيْئًا

(ابن سعد عن عطاء مرسلا)

RE. 466/12 (*Lâ tebki yâ umer! Felev eşâü en tesîre'l-cibâlü zeheben, lesâret; velev enne'd-dünyâ ta'dilü inda'llàhi cenâha zübâbin, mâ a'tà kâfiren minhâ şey'â.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Hazret-i Ömer ağlamış. Ağlayınca, Peygamber Efendimiz: (*Lâ tebki yâ umer*) "Ağlama yâ Ömer!" diyor. (*Felev eşâu*) Eğer ben isteseydim..." Peygamber Efendimiz kendisini kasdederek söylüyor: "Eğer ben isteseydim, (*en tesîre'l-cibâlü zeheben*) dağların altın olmasını, altın olarak akmasını, yerinden şöyle hareket etmesini isteseydim; (*lesârat*) dağlar böyle altın olur, önüme doğru hareket eder, gelir, akardı. Ama istemiyorum. Yâni, ben istemediğim için olmuyor, Allah vermediği için değil... Ben istedim de Allah vermedi diye değil, ben zaten temenni etmiyorum, istemiyorum da ondan."

(*Lev enne'd-dünyâ ta'dilu inda'llàhi cenâha zübâbin*) "Eğer bizim dünya hayatının, dünyanın içindeki şeylerin, eşyanın, varlıkların; ehl-i dünyanın kıymet verdiği mal, mülk, mevkî, makam ve sâirenin Allah indinde, Allah katında, Allah yanında sinek kanadı kadar bir ağırlığı olsaydı, bir kıymet ifade etseydi, ona muâdil olsaydı, bir sinek kanadına denk olsaydı, o kadar bile değeri olsaydı; (*mâ a'tà kâfiren minhâ şey'en*) o zaman, bu dünyalıktan kâfire hiçbir şey vermezdi. Yâni sinek kadar kıymeti olsaydı, sineğin kanadı kadar kıymeti olsaydı, hiç bir şey vermezdi. O kadar bile değeri yok, sıfır... Hiç kıymeti olmadığı için varsın oyalansınlar diye veriyor.

Mal sahibi, mülk sahibi,
Hani bunun ilk sahibi?
Mal da yalan, mülk de yalan;
Var biraz da sen oyalan!

dediği gibi Yunus Emre'nin, oyalanmalarına Allah-u Teàlâ Hazretleri izin vermiş, ruhsat vermiş. Onlar da dünyalıkların içinde, bir şey buldum sanarak, zengin oldum diye böbürlenerek, kibirlenerek burunları havada dolaşıyorlar. Ama Allah indinde kıymeti yok...

Hazret-i Ömer gibi bir bahadır, bir mücahid, bir mert, bir yiğit insan neden ağlar?.. Hazret-i Ömer RA ağlamış da, "Ağlama yâ Ömer!" diye teselli ediyor.

Neden ağlamış?.. Hazret-i Ömer'in ağlamasının sebebi şu, benim hatırımda kaldığı kadarıyla:

Peygamber SAS Efendimiz'in yanına varmış Hazret-i Ömer. Peygamber Efendimiz de şöyle uzanmış, herhalde günün sıcağından, biraz istirahat etmek üzere uzanmış. Hazret-i Ömer gelince kalkmış, böyle elini başının, yanağının altına koyduğu için, yattığı yerde de hiç bir şey olmadığından, bir hasır olduğundan, yanağına ve elinin üzerine hasırın dokumaları kırmızı kırmızı iz yapmış. Yâni çok haşin, çok kaba bir örtü, yumuşak değil... Hasır, kaba bir hasır; üstüne yatınca iz bırakıyor insanın elinde, yanağında, alnında... Yâni neresini dayadıysa, neresine doğru yattıysa oraya izi çıkmış.

Hazret-i Ömer RA demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah, sen Allah rasûlüsün, habîbisin! Kisrâlar, kayserler, yâni imparatorlar, İran imparatoru, Roma imparatoru gibi böyle yüksek mertebelerde, büyük ülkeleri elinin altına almış, büyük devletlerin başına geçmiş insanlar ne nimetler içinde yaşıyorlar. Yataklarda, atlaslarda, nimetler, lezzetler içinde, yedikleri içtikleri her şey başkalarının imreneceği gibi... Ama sen Allah'ın rasûlüsün, sen Allah'ın habîbisin, sen hasırda yatıyorsun; böyle eline ve alnına, yanağına hasırın izleri çıkmış. Bu ne böyle mahrumiyetli bir hayat, mütevazi bir hayat..." diye Hazret-i Ömer Peygamber Efendimiz'e sevgisinden, şefakatinden, onun rahatını istediğinden ağlamış. Yâni, sevgiden doğan bir ağlama.

Peygamber SAS Efendimiz'in o haline demiş ki:

"—Ne kadar mütevazi bir yaşam yaşıyorsun. Halbuki Allah'ın en büyük, en sevgili kulusun. İnsanlığın başının tacısın. Başka hükümdarlar, başka devlet başkanları ne nimetler içinde

yüzerken, ne kadar rahat ederken sen ne kadar sıkıntı çekiyorsun!” deyince, böyle buyurmuş Peygamber Efendimiz:

“—Ben istemiyorum, ben isteseydim dağlar benim önüme altın olarak hareket edip gelir, akar yığılırdı.”

Allah verirdi ama, Allah’ın indinde dünyanın, altının, gümüşün, mevkiin, makamın, atlasın, ipeğin, balın, kaymağın kıymeti yok!.. Yâni, bunları insanlar seviyorlar, beğeniyorlar, değer veriyorlar, onları elde etmeye koşuyorlar. Birbiriyle darılıyorlar, kırılıyorlar, vuruşuyorlar, savaşıyorlar... Nice canlar yanarak, nice mazlumların âhı alınarak, nice gözyaşları dökülerek, nice insanlar kahrolarak, mahvolarak bazı insanlar çok rahat ediyor, bazı insanlar o dünyalıkları elde ediyorlar ama, tabii bu fani dünyada böyle yapıyorlar. Ebedî ahiret hayatında onların hesabını verecekler, cezasını çekecekler.

Mü’minler bunu biliyor ama, bazıları inanmıyor:

“—Boş ver! Ahiret var mı, yok mu neme lâzım? Bana dünya lâzım. Ben dünyada bunları hangi yolla olursa olsun elde edeyim de; ister rüşvet olsun, ister gasb olsun, ister zulüm olsun, ister gadir olsun, elde edeyim de keyfime bakayım... Arkadaş, bu dünyada babana bile acımayacaksın, kimsenin gözünün yaşına bakmayacaksın! Hayat bir mücadeledir, kimisi ötekisini yer bitirir. Görmüyor musun ormandaki hayvanların hâlini?.. Aslan ceylanı yiyor, kuş kelebeği yiyor...” filân gibi felsefelerle, böyle bir vurdumduymazlaşıyor insanlar, gaddarlaşıyor, dünyevîleşiyor, maddîleşiyor, kaskatı oluyor kalbi, merhametsizleşiyor...

O zaman sömürgecilik başlıyor, o zaman istilâ başlıyor. O zaman öldürme başlıyor, o zaman katliam başlıyor. O zaman sevmediği dinden bir insanı, sevmediği ırktan bir insanı kökten yok etme başlıyor. Ormanları yakmak başlıyor, yuvaları yıkmak başlıyor. Köyleri yerle bir etmek, bombalamak başlıyor. Atom bombası, hidrojen bombası vs. bunların hepsi işte kullananların amaçlarına hizmet etmek için, başkalarını sindirecek araçlar olarak kullanılıyor.

Tabii İslâm sevgi dini, merhamet dini, eşitlik dini, herkesin kalbini kazanmak, duasını almak dini ama, dünya böyle insanlarla dolu... O zaman ne yapmak gerekiyor?.. Onlara karşı

hazırlanmak gerekiyor. O zalimler o zulmü yapmasınlar, saldırıp da müslümanları mahvetmesinler diye çalışma yapmak gerekiyor. İşte Balkanlar'da gördük, yıllarca beraber komşu olarak yaşamış insanlar birbirlerine saldırdılar; Boşnak kardeşlerimizi aynı mahallede oturan insanlar, komşuları katliama uğrattılar. Nehirlere attılar, nehirlerde cesetleri yüzdü, kanlar aktı...

Tarih boyunca birçok şeyler böyle olmuş. Şimdi Kosova'dan feryatlar geliyor. Bir ara Çeçenistan'dan feryatlar geliyordu, bombalar yağıyordu, binalar yıkılıyordu. Kış gününde insanlar soğuktan ölüyordu. Çocuklar açlıktan, ilaçsızlıktan ölüyordu. Bu zulümleri birileri yapıyor, müsaade ediyor. Dünyada büyük güçler var, hàkim güçler var; bu zulümler gene oluyor.

Demek ki hàkim güçler bunları yapıyorlar. Hàkim güçlerin müsaadesiyle oluyor. Yâni mazluma, "Ah!" demek hakkı bile yok. Mazlum zulme uğrayınca âh u enin bile etmeyecek. Neden?.. Zalimin canı sıkılıyor ah u enin ettiği zaman. Zalimin, beyefendinin paşa gönlü rahatsız oluyor. Yâni ölsün de, ses çıkarmadan ölsün gibi bir hava oluyor.

Ama bu dünya böyle... Yâni bu dünyaya bizim büyüklerimiz, din büyükleri, peygamberler değer vermemişler ki. Hazret-i İsâ AS'ın hayatını okuyalım peygamberler tarihi kitaplarından. İbrahim AS'ın hayatını okuyalım, diğer peygamberlerin hayatını okuyalım!.. Neler çekmişler? Hazret-i Eyyub AS'ın sabrı meşhur. Nuh AS'ın kavmiyle mücadelesi meşhur. Dünya hayatı mü'min için, birinci, ön plânda gelen amaç değil. Amaç Allah'ın rızasını kazanmak... Hatta bunları elde etmeye gücü yettiği halde istemiyor Peygamber Efendimiz.

"—Dağların altın olmasını isteseydim, olurdu. Hareket edip önüme gelsin deseydim, önüme gelirdi." diyor Peygamber Efendimiz. Yâni, istememiş.

Pekiyi, istemediği halde geldiği zaman ne yapmış?.. Ganimet gelmiş, ortaya yığılmış. Bir sürü mal, altın, para pul, ganimet... Onları ne yapmış? Onları da, sabah gelmişse akşama kadar fukaraya avuç avuç dağıtmış. Akşam geldiyse, bütün gece avuç avuç dağıtmış, sabaha bırakmamış. Sabah geleni akşama, geceye bırakmamış, dağıtmış. En son gelene artık elimde bir şey kalmadı diyecek kadar bir şey bırakmadan dağıtmış. Fakirlere dağıtmış, yoksullara dağıtmış... Yoksulların gönlünü almayı, onların ihtiyacını karşılamayı esas almış.

Geleni de tutmamış. Bizim gibi eğer biraz tutum, biriktirme fikri olsaydı Peygamber Efendimiz SAS de, yine çok servet biriktirirdi. Peygamber Efendimiz isteseydi, çok servetler biriktirirdi. Kendisi elçi gönderdi İran'a, elçi gönderdi Bizans'a, elçi gönderdi Mısır'a, Habeşistan'a, Bahreyn'e... Meselâ, Mısır hükümdarı kendisine bir sürü hediyeler gönderdi; cariyeler, kıymetli eşyalar gönderdi.

Yâni bir devlet başkanı Peygamber SAS Efendimiz. Dileseydi bir devlet başkanı olarak neler biriktirirdi, neler yapardı. Yâni Arabistan'da köşk, kasır, saray yok mu?.. Vardı. O zaman da vardı. Yemen'de yok mu?.. Yemen'in kasırları, bahçeleri meşhur... Taif, Mekke'nin biraz ilerisi; sularıyla, âb u havâsının letâfetiyle tanınmış, bağlık, bahçelik, meyvalık bir yazlık yeri. Efendimiz oralarda sefa sürmedi ki... Peygamber SAS Efendimiz Allah'ın emirlerini uygulamak için çalıştı. Eline geleni de dağıttı. Kim ne isterse, istediğini fazlasıyla verdi. Bir koyun sürüsüne şöyle

hayranlıkla bakana, sürüyü hediye etti. Allah şefaatine erdirsin... Onun yolundan, sünnetinden bizleri ayırmasın...

Hazret-i Ömer istiyor ki, biraz rahat etsin Peygamber Efendimiz. Ama Rasûlüllah Efendimiz mütevazi... Hanımın birisi, kendisine çok güzel bir döşek hediye etmiş. "Yâ Rasûlallah, buyur burada yat!" diye hediye... Sevdiği için Peygamber Efendimiz'i...

Döşek de mi olmaz? Yâni yün mü yok, koyun mu yok Arabistan'da? Koyunların yünlerini doldurursun, olur bir döşek... Peygamber Efendimiz SAS hurma yapraklarından, liflerinden yapılmış bir sert şeyin üzerinde yatardı.

Bir döşek gönderdi. Öyle rahat uyudu ki Peygamber SAS Efendimiz o gece... Bak rahat edecek malzeme geliyor eline. O kadar rahat uyudu ki Peygamber Efendimiz o gece, sabaha bir kalktı, sabah namazının zamanı gelmiş. Gece geçmiş, sahur bitmiş, sabah namazının zamanı gelmiş. Halbuki geceleyin teheccüde kalkardı Peygamber Efendimiz. Kendisine:

وَمِنْ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ (الإسراء: ٧٩)

(*Ve mine'l-leyli fetehecced bihî nâfileten lek*) [Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus bir nâfile olmak üzere namaz kıl!] (İsrâ, 17/79) buyrulmuştu.

O bakımdan sevap kazanmak için, gece ibadet tatlı olduğundan, sevaplı, feyizli olduğundan geceleyin teheccüd namazına kalkardı. Bazen cüzlerle Kur'an-ı Kerim okurdu. Bakara Sûresi'nden başlardı, Âl-i İmran'ı bitirirdi, ondan sonraki sûrelere geçerdi. O kadar uzun uzun okurdu Kur'an-ı Kerim'i. Ayakları şişinceye kadar ayakta dururdu, ibadet ederdi, ama bunu severek yapardı.

O gece, tabii yatak çok rahat olduğundan, çok sıcak olduğundan, çok yumuşak olduğundan kalkamadı; farz namaza değil teheccüde kalkamadı. Sabahleyin dedi ki:

"—Bu yatak çok güzelmiş, beni çok rahat ettirdi..."

"—Eee ne olacak?.."

“—Bunu alın götürün! Bu rehavetin tesiriyle gece kalkıp, abdest alıp namaz kılamadım. Teheccüd namazımı kılamadım. Bu yatağı götürün!” dedi, iade etti Peygamber Efendimiz.

Bütün bunlar gösteriyor ki, yokluktan o yolu seçmedi. Yokluktan mahrum yaşamadı Peygamber Efendimiz. Olanı vererek, hatta rahat ettiği eşyadan kurtulmayı kendisi isteyerek tevazùu seçti, mütevazi bir hayat yaşadı, mahrumiyeti yaşadı.

Peygamber Efendimiz’in zevceleri ricâda bulundular:

“—Yâ Rasûlallah! Bu yaşam tarzı çok mütevazi bir yaşam tarzı, biraz şöyle genişlik olsa filân...”

Ayet-i kerime indi:

يَاأَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَ زِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلاً. وَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا (الأحزاب:٢٨-٢٩)

(*Yâ eyyühe’n-nebiyyü*) [Ey Peygamber! (*Kul li-ezvâcike*) Eşlerine şöyle söyle: (*İn küntünne türidne’l-hayâte’d-dünyâ ve zînetehâ*) Eğer dünya hayatını ve zînetini istiyorsanız, (*feteàleyne ümetti’künne ve üserrihkünne serâhan cemîlâ*) gelin size boşanma bedellerinizi vereyim de, sizi güzelce, dostça boşayayım; nikâhımız bitsin, rahat yaşayın!

(*Ve in küntünne türidne’llàhe ve rasûlehû ve’d-dâre’l-âhirete*) Eğer Allah’ı, Peygamberini ve ahiret yurdunu diliyorsanız, (*feinna’llàhe eadde li’l-muhsinâti minkünne ecran azîmâ*) bilin ki, Allah, içinizden güzel davrananlar için büyük bir mükâfat hazırlamıştır.] (Ahzab, 33/28-29) buyruldu.

Onlar da mütevazi yaşamayı, mahrumiyetli ama sevaplı yaşamayı tercih ettiler. Hazret-i Ömer’i ağlatacak kadar...

Hazret-i Ömer çok mu lüks yaşıyordu? Hazret-i Ömer’in evinde bizim evlerimiz kadar yumuşak döşekler, yataklar, buzdolapları,

yemekler, kebaplar, biftekler mi vardı?.. Hayır! Ama Efendimiz, onun bile gözünü yaşartacak, ağlatacak kadar mütevazı yaşadı. Biriktirdiğini fakirlere dağıttı. Her fakirin duasını almak, gözyaşını dindirmek, onun için en önemli şey oldu.

Allah öyle devlet adamları nasib etsin… Bütün Ümmet-i Muhammed'in her yerde yöneticilerini o insafta, o merhamette eylesin...

Kimsenin gıybetini yapmak istemiyorum ama, Endonezya başkanı Suharto'nun servetini söylediler geçenlerde, yanlış hatırlamıyorsam 46 milyar dolar parası varmış. Yâni kendisinin, ailesinin serveti. Kızı vardı, damadı vardı... Diyorlar ki:

"—Eğer o servetini Endonezya için verseydi, Endonezya iktisadî bunalımdan çıkabilecekti."

Yâni, dış devletlerin oraya yardım edeceği miktarda parası var. Yardım etse ülkesi fakr u zarûretten ve bunalımdan, iktisadî sıkıntıdan kurtulacak.

E daha önceki biliyoruz, Filipinler devlet başkanı Markos vardı, öldü gitti. Servetinin rakamları insanı hayrete düşürecek kadar fazlaydı. Amerika'daki bankalarda paraları birikti, yiyemedi, öldü gitti. Karısına kaldı. Bir kısmına da devlet tarafından el konuldu.

Yâni, Allah insaf versin... Devletleri, milletleri yönetmek için, hizmet için başa geçen kimselere Allah insaf versin. İmanlı olursa, insaflı olursa, Allah'tan korkarsa, Allah'ın rızasını düşünürse, Peygamber Efendimiz gibi, Hazret-i Ömer gibi, Ömer ibn-i Abdül'aziz gibi; bizim Osmanlı sultanlarından tarihe nâmı, şânı geçmiş, mütevazi, mücâhid olanları gibi... Sonradan hani tantanaya, saltanata bulaşanlar gibi değil de, ilk ahlâkı bozulmayanlar gibi... Allah böyle iyi idareciler, halkını, milletini seven, onların huzurunu, rahatını, refahını, mutluluğunu, saadetini isteyen idareciler ihsan eylesin...

Ama okuduğum hadis-i şeriften biz şunu anlıyoruz ki: Müslüman için amaç dünya serveti, refahı, saadeti, keyfi değil, Allah'ın rızasını kazanmak... Peygamber Efendimiz o yolu tutturmuş. Peygamber Efendimiz'in yolu bu.

Onun için: “Paraları, altınları, gümüşleri, servetleri biriktirip de ahirete öyle ölüp gidenler, göçenler, ahirette onların azabını çekecekler.” diye ayetler ve hadis-i şerifler bildiriyor:

وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلاَ يُنفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (التوبة: ٣٤)

(*Ve'llezîne yeknizûne'z-zehebe ve'l-fiddata ve lâ yünfikùnehâ fî sebîli'llâh*) “Altın ve gümüşü yığıp da, onları Allah yolunda harcamayanlar yok mu, (*febeşşirhüm bi-azâbin elîm*) işte onlara elem verici bir azabı müjdele!” (Tevbe, 9/34)

يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ

وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْنِزُونَ

(التوبة: ٣٥)

(*Yevme yuhmâ aleyhâ fî nâri cehenneme*) [Bu paralar o cehennem ateşinde kızdırılıp, (*fetükvâ bihâ cibâhühüm, ve cünûbühüm, ve zuhùruhüm*) bunlarla onların alınları, yanları ve sırtları dağlanacağı gün onlara denilir ki: (*Hâzâ mâ keneztüm li-enfüsiküm fezûkù mâ küntüm teknizûn*) “İşte bu kendiniz için biriktirdiğiniz servettir. Artık yığmakta olduğunuz şeylerin azabını tadın!”] (Tevbe, 9/36)

O altınlar, o servetler, o paralar cehennem ateşinde kızdırılacak, kızgın ak kor halinde sahibinin alnına, sırtına, vücudunun yan taraflarına ateş parçaları olarak yapıştırılacak. “İşte dünyada biriktirdiğiniz mallar bunlardı. Allah yolunda sarf etmediğiniz, fakirlere zekât vermediğiniz, sadaka vermediğiniz, haksız yere aldığınız, rüşvetle, gaspla, zulümle aldığınız mallar!” diye cezasını çekecekler.

Aziz ve sevgili dinleyiciler! Ben kendi namıma konuşmayı sevmiyorum. Tabii ben üniversite profesörüyüm, şu kadar tahsil gördüm, hatta bir sürü profesör yetiştirdim. Birçok kimse —yurt içinden ve yurt dışından— yanımda doktora yaptı. Ben bir bilim adamıyım. Ama kendi namıma konuşmayı sevmiyorum.

Edebiyatçıyım aynı zamanda. İstesem, oturur şiir kitabı yazarım, divan yazarım, roman yazarım, yazabilirim. Yâni bunu yazacak imkânlarım var elimde ama, kendimden konuşmayı istemiyorum. Allah'ın ayetlerini size anlatmak istiyorum. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini anlatmak istiyorum. Bunları söyleyince, bazıları benim söylediğimi sanmasınlar. Bunları Allah söylüyor, bunları Peygamber Efendimiz söylüyor, Allah'ın peygamberi söylüyor. Ahiretin saadetini düşünmemizi istiyor.

Şimdi ben böyle âyete dair bir söz söylerken, bir âyet-i kerimeyi açıklarken eğer hristiyanların inançlarında bir kusur var da onu söylüyorsam, Kur'an-ı Kerim'in âyetinin mânâsını söylüyorum. Kendimden bir şey söylemiyorum. İnsanları seviyorum, hepsini seviyorum. Bütün insanlara acıyorum. Hazret-i İsâ'yı çok seviyorum, Hazret-i Mûsâ'yı çok seviyorum. Hazret-i Ali Efendimiz'i gerçekten çok seviyorum. Kalbimde, bağrımda, gönlümde hepsinin yeri var, büyük yerleri var, büyük makamları var. Sol yanımda Mûsâ AS, sağ yanımda İsâ AS var, orta baş köşede Hazret-i Peygamber Efendimiz var, Adem AS kalbimizde, Nuh AS ruhumuz, İbrahim AS ruhumuzda, sırrımızda, hafimizde, ahfâmızda... Öyle yerleştirmişiz gönlümüze hepsini... Hepsini seviyoruz. Onlara tâbîyim diyen insanları da seviyoruz. Onlara tâbî olan insanlara, onların tavsiyelerini anlatmaya çalışıyoruz.

Meselâ ben İzmir'de konferans verdim. Peygamber Efendimiz'le, Hazret-i Ali Efendimiz'le, Fâtımatü'z-Zehrâ anamızla, Hazret-i Hasan, Hazret-i Hüseyin Efendimiz'le, Alevîlerle, Alevîlikle ilgili konuşmalar yaptım.

Burada, Avustralya'da Mildura denilen bir yer var. Orada Ehl-i Beyt, Pir Sultan Abdal dernekleri varmış. Onları ziyaret ettim, onların ilgilileriyle konuştum. Saatlerce konuştuk. Ziyaret ettik. Yanımda yine alevî kardeşlerden benim ihvanım, dostlarım vardı.

Onları aldım, onlarla gittik. Samimi olarak konuştuk. Ben üniversite hocasıyım, konuşalım dedim.

Birisi bana demiş ki, benim hakkımda demiş ki:

"—Bu şahıs hristiyanlara sövüyor. Bu şahıs Mûsevîlere sövüyor, bu şahıs Alevîlere sövüyor..."

Yanlış yazmış; "sövüyor" değil, "seviyor" diyecekti. "Bu şahıs hristiyanları seviyor, Musevîleri seviyor, Alevîleri seviyor da düzeltmeğe çalışıyor, hatalarını düzeltmeğe çalışıyor. Doğru yola çekmeğe çalışıyor. Onları cennete sokmağa çalışıyor, cehennemden korumağa çalışıyor. Hatalı bir yolda, yanlış inançta kalmasınlar diye uğraşıyor. Bilim adamı olarak gerçekleri anlatmaya çalışıyor." demesi lâzımdı.

b. Evinizi Kabir Haline Getirmeyin!

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Ne mutlu ki böyle konuşma imkânımız oluyor, sohbet imkânımız oluyor. Hadis-i şerifi böylece kısaca keselim. Üç hadis-i şerif okumayı seviyorum, üç tane olsun diye muhabbetim var. İkinci hadis-i şerifi okuyorum:[52]

لاَ تَتَّخِذُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ ، صَلُّوا فِيهَا ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَيَفِرُّ مِنَ الْبَيْتِ يَسْمَعُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ تُقْرَأُ فِيهِ (حب. م. عن أبي هريرة)

RE. 467/3 (*Lâ tettahizû büyûteküm mekàbir, sallû fîhâ, feinne'ş-şeytàne leyefirru mine'l-beyti yesmeu sûrete'l-bakarate tukrau fîh.*)

---

[52] İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.62, no:783; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.629, no:41527.

Lafız farkıyla: Müslim, *Sahîh*, c.I, s.539, no:780; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.157, no:2877; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.337, no:8424; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.454, no:2381; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.13, no:8015; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.342; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.623, no:41511; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.33, no:16136.

Bu İmam Müslim ve İbn-i Hibban tarafından rivayet edilmiş. Râvîsi Ebû Hüreyre RA, mescidi ev edinip Peygamber Efendimiz'in peşinden ayrılmayan, hadisleri toplayan sahabi. Kedileri çok severmiş de, çok sevdiği için (*Ebû hüreyre*) "Kedicik babası" lakabını almış. Peygamber Efendimiz onun rivayet ettiği bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:

(*Lâ tettahizû buyûteküm mekàbir*) "Evlerinizi kabirler haline dönüştürmeyin! Kabir edinmeyin evlerinizi..."

Ne demek bu?.. Arkasındaki sözden anlaşılıyor. Yâni, kabirde insanlar ölüdür. Evet kabir bir mekândır, eni şu kadar, boyu bu kadar, derinliği bu kadar... Ama içindeki insan ne kıpırdar, ne de hareket yapar. Evlerinizi böyle kabir gibi yapmayın. Ne olun, ne yapalım demek istiyor acaba Peygamber Efendimiz?..

(*Sallû fîhâ*) "İçinde namaz kılın!" Yâni, kabirdeki ölü gibi olmayın! Ölü kabirde hiç bir şey yapmıyor. Siz de evde hiç bir şey yapmıyorsunuz. Ölü gibi öyle olmasın. Evinizde namaz kılın!

Şimdi tabii, müslüman zaten beş vakit namaz kılmakla emrolunmuş, kılacak. Beş vakit namaz onu Allah ile bağlantılı tutuyor. Beş vakit namazı kılmasa dini, imanı, insafı, ahireti daha

çok unutur insanlar, dünyaya dalar giderler. Günde beş defa hizaya getirildiği halde gene safları bozuyorlar, hizayı bozuyorlar. Günde beş defa huzura çıktıkları halde, gene görevlerini unutuyorlar. Namaz çok önemli... Namaz çok büyük bir ilâç... Namaz insanın gerçek kul olması için çok güzel bir çare.

"—E kılmıyorlar..."

Namaz kılınacak. Bir de cemaatle kılınacak, camide kılınacak. Camiler müslümanların dernek mekânları, dernek binaları... Müslüman derneklerinin mekânları camiler. Müslümanlar orada derlenip toplanıyorlar. Zamanları da belli toplantılarının, günde beş defa toplanıyorlar. Cuma günleri öğle vaktinde cuma namazı oluyor, hep toplanıyorlar. Camiler müslümanların toplantı yeri. Namazı camide kılarsa sevabı çok olur.

Tabii hep camide kılarsa, hiç evinde kılmazsa, onu da tavsiye etmiyor Peygamber Efendimiz. Evinizi kabir gibi yapmayın. Evinizde de bir sevap olsun, hareket olsun, bereket olsun, nur olsun. Eviniz de şenlensin, nurlansın. Çünkü bir yerde namaz kıldı mı orası bereketleniyor, şenleniyor. Evinizde de namaz kılacaksınız.

"—Şimdi ne yapalım? Camiye gitmek yirmi yedi kat sevap. Evde de kılın diyor Peygamber Efendimiz..."

Sünnetleri evde kılın, farzları camide kılın! Veyahut sünnetiyle, farzıyla bazı namazları camide kılın; onun dışında *duha* namazı gibi, *evvâbin* namazı gibi, *teheccüd* namazı gibi namazları da evde kılın. Yâni bunun çaresi var. Zaten Peygamber Efendimiz öyle yapmış.

Demek ki evimizde ibadet edeceğiz, namaz kılacağız. Başka ne yapacağız?.. Kur'an okuyacağız, ilim öğreneceğiz ve öğreteceğiz. Kendimize, eşimize, çoluğumuza çocuğumuza, herkese, misafirimize... Yâni misafir geldiği zaman şeker ikram ediyoruz, bir ikram... Sütlaç ikram ediyoruz, çay ikram ediyoruz... Bir ikram da hadis-i şerif okuyalım, ayet okuyalım:

"—Gelin üç hadis okuyalım, öyle dağılalım!" dersek ne güzel olur.

"—Evlerinizi kabir haline getirmeyin, kabir edinmeyin, içinde namaz kılın!" dedikten sonra, misâl olarak bildiriyor ki Efendimiz hadis-i şerifin sonunda:

(*Feinne'ş-şeytàne leyefirru mine'l-beyti yesmeu sûrete'l-bakarate tukrau fîh*) "Çünkü şeytan içinde Sûre-i Bakara'nın, Bakara Sûresi'nin okunduğunu duyduğu evden, firar edip kaçar gider. Yâni dayanamaz, Bakara Sûresi okunan yerde duramaz." diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki, bir evde Kur'an okunursa, namaz kılınırsa, ilim öğrenilir, öğretilirse şeytan kaçacak. Tabii özellikle bir şey daha anlıyoruz buradan; Bakara Sûresi çok mühimmiş. "*Elif lâm mim. Zâlike'l-kitâbü lâ raybe fîh...*" diye başlıyor. "*Amene'r-rasûlü*"yle bitiyor. 286 ayet, iki buçuk cüz Bakara Sûresi. Bunun da demek ki özel bir kıymeti var, değeri var, önemi var. Onun için, bu Bakara Sûresi'ni de güzelce öğrenmeli!..

Peygamber SAS Efendimiz bir kaç tane sahabiyi, bir askerî görevle bir yere gönderiyordu. Hepsini huzuruna çağırdı, sordu:

"—Sen Kur'an-ı Kerim'den ne kadar biliyorsun?.. Sen ne kadar biliyorsun anlat bakalım?.."

Herkes dedi ki:

"—Şunu biliyorum yâ Rasûlallah!.. Bunu biliyorum yâ Rasûlallah!.."

"—Pekiyi, pekiyi..."

Nihayet bir genç geldi, delikanlı. O da o toplulukla beraber bu askerî sefere gidecek, bir kabileye... İşte neyse vazifeyi yapacaklar. O delikanlıya dedi ki:

"—Söyle bakalım sen neler biliyorsun Kur'an-ı Kerim'den?.."

O delikanlı da dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, ben şunu biliyorum, şunu biliyorum, bir de Bakara Sûresi'ni baştan sona biliyorum."

"—Aaa, biliyor musun? Baştan sona Bakara Sûresi'ni biliyor musun?"

"—Biliyorum yâ Rasûlallah!"

"—Öyleyse, (*İzheb, feente emîruhüm*) git, bu müfrezenin, bu askerî takımın, bu topluluğun komutanı sensin!" dedi.[53]

Demek ki, Bakara Sûresi'ni bilmek çok önemli, bilen emir oluyor. Emir olmak öyle palavradan olmaz. Emir olmak için insanın dini bilmesi lâzım, Kur'an'ı bilmesi lâzım, Allah'ın emrine göre hareket etmesi lâzım!

"—Ben cihad emiriyim!.."

Nasıl cihad emirisin?.. Bilmeden olur mu? Allah'ın emrini bilmezsen yanlış iş yaparsın. Doğrusunu bileceksin. Bilmek bir meziyet, bildiğini uygulamak da ayrı bir meziyet ve kuvvet...

Onun için, bu hadis-i şeriften bir de ayrıca anlıyoruz ki, Bakara Sûresi önemli. Bakara Sûresi'nin de ne mânâya geldiğini araştırmalı, öğrenmeye gayret etmeli... Hattâ Peygamber Efendimiz'in o komutan tayin ettiği sahabiyi düşünerek, Bakara sûresini ezberlemeye çalışmalı kardeşlerimiz. Yâsin'i ezberlediler, aferin... Tebâreke'yi ezberlediler, aferin... Vâkıa Sûresi'ni ezberlediler, aferin... Bir de sırada şimdi, bunları ezberleyen sevgili dinleyicilerimize, kardeşlerimize bir imkân, bir sevaplı iş daha çıkıyor; Bakara Sûresi'ni de ezberlemek.

Bizim çok sevdiğimiz bir kardeşimiz var. Bu Kosova Sancak kökenli, Mekke-i Mükerreme'de doktora yapıyor kardeşimiz. Üniversite şart koşmuş:

"—Doktoranı kabul etmemiz için, doktora imtihanlarına girebilmen için, doktor olabilmen için Bakara Sûresi'ni ezberleyeceksin!" diye...

Çok hoşuma gitti. Yâni, bu Arabistan'daki bazı uygulamalar çok güzel. Meselâ ilkokulun her sınıfında, Kur'an-ı Kerim'in şu kadarını ezberleme şartı koşuyorlar. Hepsi Kur'an-ı Kerim'i biliyor, ezberlemiş oluyor. Çünkü sınıf geçmek için o şart oluyor. Böylece müslüman, mütedeyyin çocuklar olarak yetişmeleri mümkün oluyor.

---

[53] Tirmizî, *Sünen,* c.V, s.156, no:2876; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.5, no:1509; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.%, s.499, no:2126; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.611, no:1622; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.227, no:8749; Ebû Hüreyre RA'dan.

Evet biz de mümkünse hafız yetiştirelim çocuklarımızı... Olmazsa, sûre sûre ezberimizi arttırmaya çalışalım sevgili Akra dinleyicileri!..

c. Düşmanla Karşılaşmayı İstemeyin!

Üçüncü hadis-i şerifi okuyarak sohbetimi tamamlamak istiyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[54]

لاَ تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ ، وَسَلُوا اللهَ الْعَافِيَةَ ، فَإِنَّكُمْ لاَ تَدْرُونَ مَا تَبْتَلُونَ مَعَهُمْ ؛ وَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَقُولُوا : اَللَّهُمَّ أَنْتَ رَبُّنَا وَرَبُّهُمْ ، وَ نَوَاصِينَا وَنَوَاصِيهِمْ بِيَدِكَ ، وَإِنَّمَا تَقْتُلُهُمْ أَنْتَ ؛ ثُمَّ أَلْزَمُوا الْأَرْضَ جُلُوسًا ، فَإِذَا غَشُوكُمْ فَانْهَضُوا وَ كَبِّرُوا (ك. عن جابر)

RE. 467/7 (*Lâ tetemennev likàe'l-aduv, ve selu'llàhe'l-àfiyete, feinneküm lâ tedrûne mâ tebtelûne meahüm; ve izâ lâkitumûhüm fekùlû: Allàhümme ente rabbünâ ve rabbühüm, ve nevâsìnâ ve nevâsîhim bi-yedik, ve innemâ taktulühüm ente sümme elzemü'l-arda culûsen, feizâ gaşevküm fenhadù ve kebbirû.*) *Sadaka rasûlü'llàh...*

Câbir RA'dan rivayet edilmiş, Hâkim'in *Müstedrek* isimli kitabında bu hadis-i şerif. Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendimiz'in kitabının da 467'nci sayfasının, 7. hadisi. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Lâ tetemennev likàe'l-aduv*) "Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin, istemeyin, kendiniz talep etmeyin!"

Çünkü müslümanlar cihadı sevaplı bildiklerinden, o sevabı alalım, ya şehid olalım ya gazi olalım diye orduya katılıyorlardı.

---

[54] Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.40, no:4342; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.65, no:790; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.615, no:10906; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.36, no:16146.

Paralı askerlik filân değildi. Allah rızası için katılıyorlardı savaşa. “Düşmanla karşılaşsak da, ne olacaksa olsa!” diye düşünüyorlardı demek ki. Ölürsek şehid oluruz diye şehidliği özlüyorlardı. “Ah bir düşman çıksa karşımıza! Çıkmadı, boşuna geziyoruz buralarda, karşımızda düşman yok.” diyorlardı herhalde ki, Peygamber Efendimiz: “Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin!” diyor.

(*Ve selu'llàhe'l-àfiyete*) “Allah'tan afiyet isteyin!” Yâni harb olmasın, darb olmasın. Huzursuzluk olmasın, sıkıntı, yorgunluk olmasın. Yaralanma olmasın, ölüm olmasın. Şenlik esenlik olsun, kavga dövüş olmasın. Afiyet üzere, sıhhat üzere, selâmet üzere olmayı isteyin! Hani güzel bir şeyi yediği zaman bir kimseye biz, “Afiyet olsun!” diyoruz. Tabii iyi bir şey yeyince insan hoşlanıyor, “Oh el-hamdü lillâh!” diyor. Hah, “Afiyeti isteyin!” diyor.

Afiyet nedir? Her türlü belâlardan, ağrılardan, sızılardan, musibetlerden berî olmak, uzak olmak. Sağlam, sıhhatli, neşeli, şen olmak. Şen ve esen olmak, sağ ve sâlim olmak. “Allah'tan afiyeti isteyin!” diyor Peygamber Efendimiz.

(*Feinneküm lâ tedrûne mâ tebtelûne meahüm*) “Çünkü bilmiyorsunuz ki onlarla karşılaştığınız zaman ne belâlara uğrayacaksınız, ne imtihanlar geçireceksiniz...”

Çünkü bazen insan yaralanır. Bazen mâneviyatı bozulur. Bazen —Allah saklasın— korkar. Bazen başka şeyler olabilir. Kolay bir şey değil savaşmak. Onun için istemeyin. Yâni bu, tevâzudan dolayı istemeyecek. Allah'a karşı böyle böbürlenmek olmasın diye istemeyecek.

(*Ve izâ lâkitümûhüm*) “Ama karşılaşırsanız o zaman da (*fekul*) deyin ki” diyor, burada bir dua öğretiyor Peygamber Efendimiz:

(*Allàhümme ente rabbünâ ve rabbühüm*) “Yâ Rabbi, ey Allahımız! Bizim Rabbimiz de sensin, onların Rabbi de sensin. Bizi de sen yarattın, onları da sen yarattın. Bizim de Rabbimizsin yâ Rabbi, onların da Rabbisin. (*Ve nevâsìnâ ve nevâsìhum bi-yedike*) Bizim de dizginlerimiz, onların da dizginleri senin elinde yâ Rabbi. Alnımızın perçemi, alınlarımızın saçları, onların saçları da bizim saçlarımız da yâ Rabbi senin elinde...”

Ne demek bu?.. Keçi, koyun gibi bazı hayvanların alnında perçemi olur, saçları uzun olur. Eğer yuları filân yoksa, saçın

orasından tuttun mu, çektin mi hayvan gelir. Tabi acır kılı, gelir peşinden. "İnsanların da alın saçları Allah'ın elinde" ne demek?.. Allah nereye çekerse oraya götürür. Yâni, mukadderât onun elinde, ne isterse onu yapar demek.

"—Yâ Rabbi!.." diyecek düşmanla karşılaştığı zaman müslüman; "Sen bizim de Rabbimizsin, onların da Rabbisin. Bizim de alın saçlarımız senin elinde, onların da saçları senin elinde. Yâni ne takdir edersen o olur, nereye çekersen mecburen oraya gideriz. Takdir senin!" demek yâni. (*Ve innemâ taktulühüm ente*) "Bunları öldüren sensin yâ Rabbi, öldürten sensin."

Evet müslüman çarpışıyor ama, Allah müslümana, "Kâfirle çarpış!" diyor, müslüman ondan çarpışıyor. "Yâ Rabbi, biz kimseyi öldürmek istemezdik ama, sen Peygamber gönderdin, 'Allah'ın emirlerine uyun!' dedin, Allah'ın düşmanları zulmediyorsa, gadrediyorsa, hainlik ediyorsa, yâni cezayı hak ediyorsa onlarla savaşın!' dedin. Biz işte onun için çarpışıyoruz. Biz vurup öldürüyorsak bile, öldüren sensin." deyin, diyor.

Bu çok önemli bir nokta... Müslümanı çok kimse tanımıyor, kâfir de tanımıyor. Şimdi buralarda cami açmak için uğraşıyoruz. Belediyeden müşkilât çıkıyor, komşulardan itiraz çıkıyor. Korkuyorlar müslümanlardan; "Bombacıdır, bilmem makineli tüfekle gelir. Kiliseyi tarar..." filân diye düşünüyorlar.

Biz Osmanlı zamanında yedi asır kimi taramışız, kimi öldürmüşüz?.. Hiç dokunmadık. Ne Rumların kiliselerine dokunduk, ne Ermenilerin kiliselerine dokunduk... Kayseri'de, orada burada, her yerde kendi ibadetlerini yaptılar. İstanbul'da, İzmir'de, Adana'da, yâni neredelerse ibadetlerini yaptılar. Hiç dokunmadık.

Ne zamana kadar dokunmadık?.. Birinci Cihan Harbi oluncaya kadar, İstiklâl Harbi oluncaya kadar dokunmadık ama, hepsi birden üstümüze çullanınca, çarpıştık. Hepsi çullandı. Yunanlı İzmir'e çıktı. Balkan Harbi olunca Balkanlar'daki devletler üstümüze çullandı. Rusya Kafkasya'dan Erzurum'a kadar geldi, Ermeniler onlara yardım etti. Yâni, mazlum olduk. Mağdur biziz, mazlum biziz. Onlar da hâlâ, tarihî gerçekleri tersine döndürmeye çalışıyorlar.

Neyse yâni, müslümanlığı iyi tanımıyorlar. Bazıları da mahsustan iyi tanıtmıyor ki, insanlar müslüman olmasın diye. Sırpların bir yetkilisi demiş ki:

"—Bu müslümanlar da ne biçim?.. Yâni artıyorlar, ikna ediyorlar bizim kardeşlerimizi de müslüman yapıyorlar." demiş.

Müslüman olmaktan korkuyor. Halbuki müslüman olmak iki cihan saadetine ermek vesilesi. Yâni birçok kimse müslüman oldu. Osmanlı sarayında, ordusunda bir sürü Sırp vardı, bir sürü Bulgar vardı, bir sürü Macar vardı müslüman olmuş...

Hatta meşhur matbaacı İbrâhim-i Müteferrika papazdı. Romanya'da yetişmiş bir papazdı. Hak dinin İslâm olduğunu anladığı için kendi isteğiyle geldi, esir filân alınmadı. Onun hayatını inceledim ben. Öyle esir alınıp da zorla müslüman edildiği filân sözü yalan. Çünkü kendisi kitap yazıyor, yazdığı kitapta diyor ki:

"—Ben üstâd-ı bî-mürüvvetlerin bana yanlış şeyler öğrettiğini gördüm. Doğrunun müslümanların söylediği şekilde olduğunu anladım. Onun için hristiyanlığı bıraktım, müslüman oldum." diyor.

Papaz kendisi. Kolojvar şehrinden yetişmiş. Ama Osmanlı ülkesine, İstanbul'a gelmiş, çok güzel hizmetler etmiş. Neden müslüman olduğunu da yazmış *Risâle-i İslâmiye* diye bir kitapta. Onu da ben neşrettim. Hayatını ve fikriyâtını oradan biliyorum. O söylüyor bu şeyleri, yâni İslâm'ın haklı olduğunu, bir papaz olarak o söylüyor.

Düşmanla karşılaştığınız zaman: "Yâ Rabbi, sen bizim de Rabbimizsin, onların da Rabbisin! Bizim saçımız, alnımızın perçemi senin elinde; onların da alınlarının perçemi senin elinde... Nereye çekersen o olur. Onları ancak sen öldürüyorsun; biz arada kuluz, vasıtayız." deyin, diyor.

(*Sümme enzilu'l-ard*) "Sonra yere yapışın (*culûsen*) yere oturun, sakin bir şekilde oturun bakalım. (*Feizâ gaşevküm*) Üzerinize saldırınca, size doğru gelince, o zaman (*fenhadù*) birden kalkın (*ve kebbirû*) ve tekbir getirin! '*Allàhu ekber, Allah ekber!*' diyerek çarpışın!" diye, Peygamber Efendimiz tavsiye ediyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Herhalde bu hadis-i şerifi dinlerken eski savaşları, şöyle iki ordunun birbirleriyle nasıl karşılaştığını filân hayalinizde canlandırdınız, göz önüne getirdiniz.

Sayfanın altıncı hadis-i şerifi de aynı konuda, onu da okuyalım. Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As'tan bu hadis-i şerif. Allah'ın Rasûlü Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[55]

لاَ تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ ، وَسَلُوا الْعَافِيَةَ ؛ فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ ، فَاثْبُتُوا ، وَ أَكْثِرُوا ذِكْرَ اللَّهِ ؛ فَإِنْ أَجْلَبُوا ، وَصَيَّحُوا ، فَعَلَيْكُمْ بِالصَّمْتِ

(ش. طب. ق. عن ابن عمرو)

RE. 467/6 (*Lâ tetemennev likàe'l-adüv, ve selu'llàhe'l-àfiyete*) "Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin, Allah'tan afiyeti isteyin! (*Feizâ lekìtumûhüm, fe'sbutû*) Karşılaştığınız zaman da sebat gösterin; geri durmayın, metin olun, çarpışın! Gerekti de savaşa kalktınız mı, düşmanla karşılaştınız mı; o zaman ayağınızı sağlam bassın, yerinizde sabit olun, sebat gösterin! (*Ve eksirû zikra'llàh*) Allah'ı zikretmeyi çok yapın! (*Fein eclebû ve sayyehû fealeyküm bi's-samt*) Eğer onlar şamata yaparlarsa, haykırır bağırırlarsa; siz sakin sakin durun!" diyor Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifte.

d. Herkesin İyiliğini İstiyoruz

---

[55] Dârimî, *Sünen*, c.II, s.285, no:2440; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.250, no:9518; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.513, no:33418; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.153, no:18250; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.134, no:330; Taberânî, *Dua*, c.I, s.328, no:1071; Deylemî. *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.44, no:7408; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.615, no:10905; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.36, no:16145.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize sıhhat, afiyet versin... Zàlim de etmesin bizi, mazlum durumuna da düşürmesin... Haksızlığa da maruz bırakmasın, haktan da ayırmasın...

Kıbrıs olayı var şimdi, bazı devletlerin bize alenî düşmanlığı var. Avrupa devletlerinin vaad ettiği halde, vaad etmesine rağmen, vaad ettiği şeyleri vermemesi var, ahdine uymaması var. Ben bir üniversite hocası olarak bunların hepsini takip ediyorum; dış siyaset, iç siyaset... Onların zihniyetlerini biliyorum. Ülkelerinde geziyorum.

Şimdi bazı gazetelerde beni, "Hristiyanlara söğüyor." diye söyleyen şahıslar, onlar Avrupa'yı bilmezler. Belki de bilirler. Biliyorlarsa, o zaman suçları daha büyük... Avrupa televizyonlarında, gazetelerinde her gün bir kaç posta müslümanlara, Türklere hakaret çıkar, düşmanlık çıkar. Onları o gazeteci hiç bahis konusu etmiyor da, bizim de onları sevmemize, doğru yola çekmeye çalışmamıza rağmen sözlerimizi çarpıtıyor, niyetimizi görmezlikten geliyor, sövüyor diyor.

Benim hayatımda hiç dudaklarımın arasından söğmek çıkmadı. El-hamdü lillâh, küçüklükten beri kötü konuşmayı hiç sevmem. Hiçbir zaman ağzımdan küfür, kimseye söğmek çıkmadı. Herkesin de iyiliğini istiyorum. Bütün insanların... Hangi dinden olursa olsun, bütün insanların iyiliğini istiyorum.

Ama nasıl bir iyilik?.. Yağcılık değil; eğriye eğri, doğruya doğru... Yanlış iş yapan doğruya gelsin, zulmeden zulmü bıraksın. Zulmü yapıyorsa bir zalim, onun karşısına çıkıp da söz söylemekten de geri durmam. Hiç kimsenin de geri durmaması lâzım! Hakkını savunması lâzım, hakkı söylemesi lâzım! Eğer hakkı söylemek insanı öldürse bile, haktan ayrılmamak lâzım. Öyle batıla destekçi olup, zàlim avcının köpeği olmamak lâzım!

Namık Kemal'in tabiriyle:

Muîni zàlimin dünyâda erbâb-ı denâattir;
Köpektir zevk alan sayyâd-ı bi-insâfa hizmetten!

[Dünyada, aşağılık insanlar zàlimin yardımcılarıdır. İnsafsız avcıya hizmet etmekten zevk alan köpektir.]

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi sapasağlam, güzel ahlâklı, sevgi dolu, saygı dolu, cesaret dolu, güzel ahlâklı müslümanlar eylesin... Hem dünyada hem ahirette aziz ve bahtiyar olun aziz ve sevgili kardeşlerim! Allah bu dünyada da sizi mutlu yaşatsın, ahirette de cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Cehenneme düşmekten korusun...

Ben, bazı insanlar şöyle yaparsa cehenneme gider, demişim. Müslümanlar bile şöyle şöyle yaparsa cehenneme gidebilir diyorum. Sadece başka milletler, başka din mensupları için demiyorum. O söğmek değil, ikaz... "Oraya giderseniz ateşe düşersiniz! Oraya yaklaşırsan, sobayı tutarsan elin yanar!" demek, onu korumaktır. Bunu da böylece yamuk yamuk sözler söyleyenler, yazanlar bilsinler.

Allah hepinizden razı olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

19. 06. 1998 - AVUSTRALYA

11. YALAN VE KUL HAKKI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi dünyada ahirette aziz ve bahtiyar eylesin... Gönüllerinizin muratlarını, isteklerinizi, taleplerinizi, hacetlerinizi ihsân eylesin, revâ eylesin, bahşeylesin... Sizi iki cihanın hayırlarına erdirip sevindirsin; sevdiklerinizle, çoluk çocuğunuzla, yakınlarınızla, arkadaşlarınızla beraber...

Bugünkü cuma konuşmamı Avustralya'nın Brisbane şehrinden yapıyorum. Sydney'den bin km kadar daha kuzeyde olan bir kasaba... Kışa rağmen hava güneşli, bulutsuz mâvi bir gökyüzü var. Siz de yadırgamazsınız, Türkiye'de de hava güzelleşti bu sıralarda...

a. Yalan Yere Yemin Etmenin Cezası

Beş tane hadis-i şerif okuyacağım bugün. Birincisi, Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Neseî, İbn-i Mâce ve diğer kaynaklarda bulunan bir hadis-i şerif. Peygamber SAS buyuruyor ki:[56]

مَنِ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينِهِ ، فَقَدْ أَوْجَبَ اللهُ لَهُ النَّارَ ،

وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ. فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ ، وَ إِنْ كَانَ شَيْئًا

---

[56] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.122, no:137; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.246, no:5419; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.727, no:1409; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.260, no:22293; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.345, no:2603; Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.IX, s.90, no:9219; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.216, no:4838; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.179, no:20499; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.481, no:5980; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1139; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.968, no:46353 ve s.974, no:46370.

يَسِيراً ؟ قَالَ: وَإِنْ كَانَ قَضِيبًا مِنْ أَرَاكٍ (مالك، حم . م . ن .

ه. طب. عن أبي أمامة)

RE. 408/1 (*Meni'ktataa hakka'mriin müslimin bi-yemînihî, fekad evcebe'llàhu lehü'n-nâr, ve harrame aleyhi'l-cenneh. Fekàle racülün: Yâ rasûla'llàh, ve in kâne şey'en yesîrâ? Kàle: Ve in kâne kadîben min erâk.*) *Sadaka rasûla'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Aziz dinleyiciler! Bu hadis-i şerif İslâm'ın adalete, doğru hüküm vermeye, hakkàniyete, insan haklarına, kişilerin mülkiyet haklarına, helâl kazanca, aldatmadan tertemiz bir şekilde kazanmaya ne kadar önem verdiğini gösteren, güzel bir bâriz nümûne oluyor. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Meni'ktataa hakka'mriin müslimin bi-yemînihî*) "Herhangi bir kimse ki, bir müslüman kişinin hakkını yemini ile, yemin ederek koparır, bir parça ondan alırsa; yâni yalan yere yemin edip bir müslüman kişinin hakkını koparıp alırsa; (*fekad evcebe'llàhu lehü'n-nâr*) Allah ona cehennem ateşini vacib kılar, gerekli kılar; muhakkak cehenneme girer o kişi... (*Ve harrame aleyhi'l-cenneh*) Ve cenneti ona haram kılar.

(*Fekàle racülün:*) Bunu dinleyen sahabeden, mü'minlerden bir adam sordu: (*Yâ rasûla'llàh, ve in kâne şey'en yesîrâ?*) 'Eğer alınan şey küçük bir şeyse, az bir şey de olsa böyle midir hüküm?..' (*Kàle: Ve in kâne kadîben min erâk*) 'Eğer misvak ağacının, bitkisinin bir dalı bile olsa...' buyurdu Peygamber Efendimiz."

Hani dişlerini temizlemek için kullandıkları bir dal oluyor. O zamanlar diş fırçası vs. yok. Şimdi de kullanılıyor, sevabı çok... Onunla dişlerin temizlenmesini Peygamber Efendimiz çok harâretle tavsiye buyurmuş. Diş temizliğine, ağız temizliğine çok önem vermiş, güzel kokuya önem vermiş. Çirkin kokulardan temizlenmek için yıkanmaya, ağzını, burnunu yıkamaya, vücudunu yıkamaya önem vermiş. Bir de çok üzerinde durmuş, tavsiye buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Biliyorsunuz, misvak küçük bir dal parçası ve bu çöllerde yetişen sahipsiz ağaçlardan birisi... Bunlardan alıyorlar, sonra bir karış boyunda, şöyle 20-25 cm kesiyorlar. Sonra bunu dişlerine

sürttüğün zaman tel tel ucu telleniyor da, fırça gibi ağzı temizliyor. Ayrıca içinde mikropları öldürücü, asitleri söndürücü bir maddesi var. O da ağzın dişetlerine sıhhat veriyor. Ağzı hastalık yapıcı canlılardan da temizliyor. O bakımdan da fevkalâde tesirli bir şey...

Bir doktor kardeşim —Allah rahmet eylesin— söylemişti:

”—Misvak kullananlar, halkın büyük bir çoğunluğunda görülen diş kökü iltihabı hastalığından salim oluyorlar, ona tutulmuyorlar. Misvak kullananlarda o olmuyor, misvak onu geçiriyor.” diye, bilimsel olarak kendi mesleğinin sonuçlarını böyle bana bildirmişti.

Bir misvak parçası önemli bir şey değil. Çünkü kırda dağda, bayırda, çölde bir insan dalından misvak yapılabilen ağacı görünce, bir parça kesip onu kullanabilir. Buna *erak* deniliyor. “Erak ağacından bir dalcık da olsa, böyledir.” buyuruyor Allah’ın Rasûlü, Peygamber Efendimiz, Muhammed-i Mustafâ SAS...

Yâni buradan anlıyoruz ki, yalan yere yemin etmek, yalan yere yemin edip de birisinin hakkını yemek, almak kesinlikle yok; cezası da bu kadar büyük... Hiç bir haksızlık yok... Hattâ İslâm’da yalan hiç yok, müslüman aslâ yalan söylemez! Hattâ şaka yapsa bile yalan söylemez, gerçeği latîfe olarak söyler.

Meselâ, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

“—İhtiyar kadınlar cennete girmeyecek!”

Söz doğru; yâni ihtiyar haliyle girmeyecek. Ondan sonra da açıklama yapmış:

“—Sapasağlam, dipdiri, canlı, sıhhatli, sevimli bir kimse halinde olacak cennette...” diye buyurmuş.

Yâni, yalandan şaka bile yok... Bin bir türlü yalan dolan, ondan sonra “Nisan bir!” diyorlar, yalan provası yapıyorlar. Öyle yalan söylemek yok İslâm’da...

Ama bir de mahkemede, “Vallàhi, billâhi, tallàhi... Kur’an üzerine yemin ederim... Namusum üzerine, vicdanım üzerine yemin ederim...” deyip, yalan kıvırtıp hukuku saptırırsa, hakkı engellerse...

Ya da mahkemede olmasa bile çarşıda pazarda, mahallede, evde, köyde, şehirde yemin ediyor, “Vallàhi şu şöyledir.” diyor.

"—Bu mal senin mi?.."
"—Evet benim, vallàhi benim..."
Halbuki onun değil, yalan söylüyor. Yâni böyle de olabilir, ille mahkemede olma şartı yok.
Bir yalan yeminle bir müslümanın hakkını alan kimseye, Allah cehennem ateşini vacib kılar ve ona cenneti haram kılar. Onun için müslümanların hukuka, mülkiyet haklarına, doğruluğa, doğru sözlülüğe, adaleti korumağa çok dikkat etmesi lâzım!
Adalet gözümüzün bebeğidir.

اَلْعَدْلُ أَسَاسُ الْمُلْكِ .

(*El-adlü esâsü'l-mülk*) "Adalet egemenliğin temelidir." Adalet olmazsa toplum kokuşur, mahvolur. Suçlu ceza görmez, haklı da hakkını alamaz. Onun için adalet son derece önemlidir.
Bir millet geri olabilir, kusurlu olabilir, ibtidâî olabilir, basit olabilir, çağın gerisinde kalmış olabilir. Adil olursa, bunların hepsini kısa zamanda düzeltir. Bir çobanın çalışkan çocuğunun atom alimi olduğu gibi, bakarsınız sonra ilerler. Ama adalet olmadı mı, her şey temelinden sarsılıyor, bozuluyor. Adaletli olmak ahlâkın en önemlilerinden birisidir. Onun için egemenliğin temeli adalettir denilmiş.
Her şey artık yalan yanlış üzerine bina edilmeye çalışılıyor. Tabii çamur üzerine bina yapılmaz. Temelsiz yere, çürük toprağa, heyelan bölgesine bina yapılmaz. Onun için adalet gitti mi her şey gidiyor. Ticaret gidiyor, aile hayatı gidiyor, kazanç haram oluyor. Kişiler arasındaki beşeri ilişkiler bozuluyor, kardeşler arasındaki ilişkiler bozuluyor, her şey mahvoluyor. Onun için adalet çok önemli... Doğru söylemek lâzım, adaletle hükmetmek lâzım!
Kur'an-ı Kerim'de biliyorsunuz;

وَلَوْ عَلَى أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ (النساء:١٣٥)

(*Ve lev alâ enfüsiküm evi'l-vâlideyni ve'l-akrabîn*) "Kendinizin aleyhine bile olsa, annenizin babanızın aleyhine bile olsa, akrabalarınızın aleyhine bile olsa adaletten ayrılmayın!" (Nisâ,

4/135) buyruluyor. Ki insan annesini babasını çok sever, onun için her şeyi yapar.

Şimdi bugün çevremize, toplumlarımıza bakarsak, eğer adalet varsa; ne iyi... Ama adalet yoksa, her türlü kanunsuz, uygunsuz işler yapılıyorsa; o zaman vaziyet çok fenâ!.. Önce adaleti temin etmek lâzım!..

Eskiden beri ben düşünürüm: İnsanlar niçin adalete gönül veriyor, niçin adaleti istiyor?.. Bu bir karşılıklı pazarlık mıdır?.. Yâni, "O benim hakkımı yemesin, ben de onun hakkını yemeyeyim. Hakkım yenilirse benim hoşuma gitmez; onun için ben de karşımdakinin hakkını yemeyeyim. Ben onların hakkını yersem, onlar da benim hakkımı yerler. Sonuç itibariyle benim hakkım zedelenmiş olur; yapmayayım!" filân.

Bu bir materyalist, maddeci mantık... Böyle de olabilir ama, İslâm böyle düşünmüyor; İslâm imanın gereği olarak adil olmayı emrediyor. Karşılıksız ve kendisinin aleyhine, ana babasının aleyhine bile olsa doğru olmayı tavsiye ediyor. Allah'ın rızasını kazanmak için doğru olmayı tavsiye ediyor. O daha tatlı, daha güzel bir şey...

O halde imanı kuvvetlendirmek lâzım! Bence hakimlerin imanlarının, sorumluluk duygusunun son derece kuvvetli olması lâzım! Yarın mahkeme-i kübrada, hakimlerin de muhakeme edileceğini bilmesi, ona göre davranması lâzım!.. İnanmayınca, kimsenin anlayamayacağı yerde ve şekilde insanlar kusur işliyorlar. Ama ahireti bilen insan, yalnız kaldığı zaman da suç işlemiyor. Onun için imanı kuvvetlendirmeye var gücü ile herkesin gayret etmesi lâzım!..

Ben askerlikteyken hatırlıyorum, herkes nöbeti kaytarmağa, başkasının üstüne atmağa çalışırdı. Ben imanlarının gereği olarak, "Allah yolunda bir saat nöbetçilik edenin gözüne cehennem ateşi değmeyecek!" diye düşünüp, nöbete şevk ile, aşk ile giden müslüman kardeşleri biliyorum. Hattâ bir yüksek İslâm enstitülü arkadaşımız konuşmasında, İslâm'da böyledir deyince; komutanı demiş ki:

"—Aman askerlere bir toplantı yapalım, sen bunu İslâmî bakımdan onlara anlat!" demiş. Yâni, "Nöbet tutmanın fazîleti,

askerliği önemi, Allah yolunda cihad etmenin önemini anlat!" demiş.

İman oldu mu, her şey güzel oluyor; askerlik de güzel oluyor, nöbet de güzel oluyor, hakimlik de güzel oluyor, ticaret de güzel oluyor, ailevî ilişkiler de güzel oluyor, toplumsal ilişkiler de güzel oluyor. İman gitti mi, Allah'tan korkmadığı için o insandan korkmak lâzım, her şeyi yapabiliyor. Bir sürü haksızlık yapılıyor, bir sürü mahkemelik iş, bir sürü polislik iş ortaya çıkıyor.

İslâm bunu kökünden temizliyor. Yâni sivrisinekleri tek tek yakalayıp öldürmekle bitmiyor, bataklıkları kurutunca bitiyor, öyle yapmak gerekiyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Biz de kendi hayatımızda, işte bir imtihan hayatı yaşıyoruz, yaşayacağız. Ondan sonra —Allah iman selâmetliği versin— hepimiz bir gün ecel şerbetini içip kabre konulacağız. Ölümü tadıp ahirete göçeceğiz. Mahkeme-i kübrâda hesap vereceğiz diyerek, her işimizi Allah'ın rızasına uygun yapmağa, adaletli olmağa, doğru sözlü, doğru özlü olmağa dikkat edelim! Özellikle yemine dikkat edelim, boş yere yemin etmeyelim!..

Artık yemin günlük konuşmaların, şakaların bir parçası olmuş, her türlü yalana "*Va'llàhi, bi'llâhi...*" denilerek destekleme sağlanıyor. Halbuki söylenen söz yalan oluyor, bir de yemin edilmiş oluyor. Bu çok tehlikeli bir durum!

Mümkün olduğu kadar yemin etmeyelim! Yemin edersek, doğru şey üzerine yemin edelim! Hak yemeyelim, hak yemek isteyenlere destekçi olmayalım! Mahkemede yalan yemin ile yalancı şahitlik yapmayalım!..

b. Bir Mü'mini Sevindirmek

Sevgili kardeşlerim, ikinci hadis-i şerif... Abdullah ibn-i Mübarek kitabına yazmış, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[57]

---

[57] Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.239, no:685; Ubeydullah ibn-i Zahr Rh.A'ten.

مَنْ أَقَرَّ بِعَيْنِ مُؤْمِنٍ ، أَقَرَّ اللهُ بِعَيْنِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (ابن المبارك عن عبيد الله بن زحر مرسلا)

RE. 408/3 (*Men ekarra bi-ayni mü'minin ekarra'llàhu bi-aynihî yevme'l-kıyâmeh.*) "Kim bir mü'minin gözünü, gönlünü serinletirse, Allah onun gözünü kıyamet gününde serinletir."

Göz serinletmek, gönül serinletmek sevindirmek demek... Arapça'da böyle tabir edilmiş; gönlünü hoş etmek demek. Bir insanın, hani sevindiği zaman yüzü güler, gözlerinin içi güler diyoruz ya...

"—Ne oldu, böyle tatlı tatlı gülüyorsun, gözlerinin içi gülüyor; ne oldu?.."

"—Bir habere sevindim de ondan..." filân diyoruz ya, onun gibi bir tabir bu.

Kim bir müslümanın gözünü serinletirse, yâni onu sevindirirse, gönlünü hoş ederse, gönül alırsa, gönül yaparsa, sevindirecek bir davranışta, bir ikramda, bir tavırda bulunursa; Allah da onun kıyamet gününde gözünü serinletir, yâni Allah da onu sevindirir. Allah'ın sevindirmesi, onu affetmesi, mağfiret etmesi, mükâfatlandırması tarzında tecelli eder; çok güzel...

Onun için biz burada gönül yapmağa, gönülleri hoş etmeğe dikkat etmeliyiz. Gönül kırmamağa dikkat etmeliyiz. Kimsenin kalbini, gönlünü yıkmamağa, kırmamağa dikkat etmeliyiz. Kimseyi üzmemeğe gayret etmeliyiz.

Bir imtihan dünyasına geldik, burada bir müddet yaşayacağız, gideceğiz.

Ben gelmedim dâvî için,
Benim işim sevi için;
Dostun evi gönüllerdir,
Gönüller yapmaya geldim.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1194, no:43087; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.42, no:21442.

Çok sevdiğim bir dörtlüğü Yunusumuzun; *rahmetu'llàhi aleyh, rahimehu'llàhu rahmeten vâsiah...* "Ben buraya, bu dünya hayatına boş bir iddia, palavra için gelmedim; ben sevmek için geldim. Benim hayattaki en mühim işim sevgi... Gönül yapmaya geldim, gönülleri sevindirmeye geldim. Çünkü kalpler, gönüller Allah'ın evidir. Onun için gönül yapmaya geldim." diyor.

Sevgili kardeşlerim! İnsan gönlünden Allah'a inandığı için, gönlü Allah'ın evi olarak söylüyor. Gönül yapmanın hayatının amacı olduğunu, en büyük işi olduğunu söylüyor. Hakîkaten de başarmış; hâlâ ilâhileri ile gönlümüzü yapıyor, gönlümüzü şenlendiriyor. Gönlümüzü hoş ediyor, sevap kazanıp duruyor. Allah böyle bizi de tatlı dilli, güleç yüzlü, kalp kırmayan, herkesi sevindiren, herkesin duasını alan kimselerden eylesin...

Hazret-i Ali Efendimiz latifeci bir kimseymiş, yemin etmiş;

"—Vallàhi ömrümde kimseye iyilik yapmadım, kötülük yapmadım." demiş,

Oradan maksadı ne: İyilik yaptıysam, sevabı bana gelecek; kendime iyilik yapmışım demektir. Kötülük yapmışsam, cezası bana gelecek; demek ki, kendime kötülük yapmışım. İyilik veya kötülüğü başkasına yapmadım, sanki kendime yaptım demiş oluyor. Böyle bir nükte ile ifade etmiş oluyor.

Onun için sevgili kardeşlerim, bizim de hayatta amacımız gönül yapmak olmalı! Yunus'un yolu doğru... Biz de Yunusumuzun yolundan, dinimizin imanımızın gereğini, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinin, Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinin icabını yapmağa devam edelim!

Dinimiz güzel, dinimiz hak din.. İmanımız sağlam, doğru, mantıklı, ilmî, her şeyimiz güzel el-hamdü lillâh; biz bırakmayalım! Dinimizin, imanımızın yolunu, Yunusumuzun, Mevlânâmızın yolunu bırakmayalım!..

Niye Yunus diyoruz, Mevlânâ diyoruz; niye ikide birde o mübareklerin ismini zikrediyoruz?.. Onlar samîmî müslümanlar... Onlar İslâm'ı samîmiyetle uyguladılar; eserlerine, sözlerine bu samîmîyetlerini döktüler. Samimiyetlerinin eseri olan sözlerini seviyoruz. Onun için onları misal gösteriyorum.

Misal göstermek, öğretim için çok önemlidir. Bir şeyi uzun uzun anlatmaktansa, kısa yoldan misalini gösterirseniz anlar herkes...

"—Nasıl bir insan olayım?.."

"—Yunus gibi ol!.."

Şimdi birçok kardeşimiz var, gözümün önüne geliyor; çocuğunun ismini Emre koyuyor veya Yunus koyuyor. Neden?.. Onu sevdiği için... Güzel!.. Biz de o yoldan ayrılmayalım! İnşâallah herkesi sevindirelim, kalp kırmayalım, sonra pişman olacak iş yapmayalım!..

Birçok kimse, günlük hayatın kısır çekişmeleri içinde bunları anlayamıyor ve çok kalp kırıyor. Hele hele bir insan yüksek mevkilerde olur, sorumluluk makamlarında olur da halkın kalbini kırarsa, ne kadar kötü olur. Cenâb-ı Hakkın rızasına aykırı iş yaparsa, ne kadar fena olur, ne kadar büyük yanlış olur. Onun telâfisi ne kadar zor olur.

Sonra pişman olsa, ağlasa, gözyaşı dökse bile, kul haklarını Allah-u Teàlâ Hazretleri affetmiyor. "Git onunla helâlleş!" buyuruyor.

Adam esiyor, tozuyor, zulmü yapıyor, ihtiyarladıktan sonra aklı başına geliyor. Ölüm döşeğine düştüğü zaman, eli ayağı titremeye başladığı zaman, "Ben de mü'minim, ben de müslümanım!" diyor, camiye gitmeğe başlıyor. Ama o eski kul haklarını Allah ondan soracak!.. En iyisi, kul hakkını hiç üzerine almamak, sevgili kardeşlerim!

c. İstiğfarı Çok Yapmanın Faydası

Üçüncü ve dördüncü hadis-i şerifler aşağı yukarı zikir üzerine... Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[58]

---

[58] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.248, no:2234; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.291, no:7677; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.439, no:645; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.118, no:10290; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.57, no:2423; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.37, no:3655; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.722, no:2069; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.45, no:21452.

مَنْ أَكْثَرَ مِنَ الاسْتِغْفَارِ، جَعَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجاً، وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجاً، وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ

(حم. وابن السني، ك. هب. عن ابن عباس)

RE. 408/6 (*Men eksera mine'l-istiğfâri, ceale'llàhu azze ve celle lehû min külli hemmin feracen, ve min külli dîkın mahracen, ve razekahû min haysü lâ yahtesib.*)

Ahmed ibn-i Hanbel, Hàkim ve diğer kaynaklarda Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Men eksera mine'l-istiğfâri*) "Kim '*Estağfiru'llàh el-azîm*... Tevbe yâ Rabbî, affet yâ Rabbi!' diye tevbeyi, istiğfarı, o cümleden olan sözleri, faaliyetleri çok yaparsa, çok istiğfar ederse; (*ceale'llàhu azze ve celle lehû min külli hemmin feracâ*) Aziz ve celîl olan Allah, ona her sıkıntıdan bir çıkış yolu yaratır, her üzüntüden onu sevince çıkartır; (*ve min külli dîkın mahracâ*) her darlıktan bir çıkış noktasına ulaştırır, darlıktan kurtarır; (*ve razekahû min haysü lâ yahtesib*) ve onu hiç ummadığı, beklemediği yerden mükâfatlandırır, rızıklandırır. Rızık verir, mükâfat verir, nimet verir, rahmet eder."

Onun için tevbe ve istiğfarı çok yapacağız aziz ve sevgili kardeşlerim! Büyüklerimiz, tasavvuf yolunun büyükleri, mübarek evliyâ büyüklerimiz, tarikat büyüklerimiz, hadis-i şerifleri okuyarak hayatlarında uygulamış, işi sözde bırakmamışlar. Mübarek insanlar, sàlih insanlar, ilmiyle amil insanlar hep böyle geçirmişlerdir ömürlerini...

Siz de tevbe ve istiğfarı çok yapın!.. "Affet beni Allahım!" deyin, "Benim kusurlarım çok..." deyin! Kusurlarınızı düşünün, gözyaşı dökün, bir daha yapmamağa niyetlenin! Yanlış yoldan dönün, doğru yola girin! Allah tevbe edeni, istiğfar edeni, yanlıştan döneni sever, bağışlar, affeder.

Yanlış yolda yürümenin sonu yok! Çıkmaz sokaktaki insan, yolun çıkmaz olduğunu sonunda anlar, dönmek zorunda kalır ama, iş işten geçmeden olmasın bu...

Buralarda bazı sokaklara bakıyorum, baş tarafına levhayı koyuyorlar: (*No true road*) "Yol devam etmiyor, bu yol çıkmaz yol, arkası yok bunun, bir noktada bitecek!" demek. İnsan oraya girmiyor. "Bu yol benim aradığım adrese gitmiyormuş, buradan çıkamazmışım öbür tarafa..." diye girmiyor.

Amacına ulaştırmayan çıkmaz yollarda yürüyorsa bir insan ne yapacak?.. O zaman dönecek. Dönüş nedir?.. Tevbedir, istiğfardır. İnsanın kendi kendisinin hatasını anlaması büyük fazilettir. Hatalarımızı idrak edelim!..

Birçok insan hatasında inat ediyor, ısrar ediyor. Hatâda ısrar çok büyük bir belâdır, suçtur. Küçük suçlar bile ısrar edildiği zaman büyür. Küçük bir günah işliyor, önemsiz bir günah işliyor ama, laf dinlemiyor, söyleyenlerin sözlerini kabul etmiyor, o küçük işi yapmağa devam ediyor.

Ha, işte o küçük günah ısrarla büyür:[59]

لاَ كَبِيرَةَ مَعَ الاِسْتِغْفَارِ ، وَلاَ صَغِيرَةَ مَعَ الإِصْرَارِ

(الديلمي عن ابن عباس)

(*Lâ kebîrete mea'l-istiğfar*) "İstiğfarla büyük günah kalmaz; (*ve lâ sağîrate mea'l-isrâr*) ısrar ile küçük günah kalmaz, günah büyükleşir." Neden?.. Günah küçüktü ama ısrar ediyor; ısrar fenâ yapar vaziyeti... Israrı bırakmalı, günahı bırakmalı, yanlış yolu bırakmalı, çıkmaz yoldan dönmeli; tevbe ve istiğfarı çok yapmalı insan...

---

[59] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.199, no:7994; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.456, no:7268: Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.44, no:853; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.218, no:10238; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2072, no:3071; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.452, no:17251.

O zaman, Allah üç mükâfat veriyor: Üzüntülerini sevince çeviriyor, darlıktan genişliğe çıkartıyor, ummadığı noktadan rızıklandırıyor. Yâni, tevbe ve istiğfar edene rızık da geliyor, kazancı da bol oluyor.

Ne yapması lâzım?.. İyi kul olmağa yönelmesi, tevbe ve istiğfarı çok yapması lâzım!..

Onun için, hepinize rica ediyorum. Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde:[60]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ، تُوبُوا إِلَى اللهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ ! فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى اللهِ وَأَسْتَغْفِرُ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِئَةَ مَرَّةٍ (حم . ش. عن أبي بردة عن رجل من المهاجرين)

(*Yâ eyyühe'n-nâs, tûbû ila'llàhi ve'stağfirûh*) "Ey insanlar, Allah'a tevbe ve istiğfar edin! (*Feinnî etûbü ila'llàhi ve estağfirûhu fî külli yevmin miete merreh.*) Muhakkak ki ben, günde yüz defa tevbe ve istiğfar ediyorum." buyurmuş. Siz de günde en az yüz defa istiğfar edin!

Bir başka hadis-i şerif var, o daha güzel, onu da söyleyeyim. Her namazın arkasından yetmiş defa istiğfar etmenin çok mükâfatı olduğunu, Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifinde şöyle buyurmuş:[61]

مَنِ اسْتَغْفَرَ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ سَبْعِينَ مَرَّةً فِي دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ، غُفِرَ لَهُ

---

[60] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.261, no:18320; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.301, no:886; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.218, no:621; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.57, no:29448; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.116, no:10278; Taberânî, *Dua*, c.I, s.514, no:1832; Ebû Berde Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.739, no:2117; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.117, no25692.

[61] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.734, no:2104; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXXI, s.436, no:45703.

مَا اكْتَسَبَ مِنَ الذُّنُوبِ، وَلَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَرٰى أَزْوَاجَهُ

مِنَ الْحُورِ، وَمَسَاكِنَهُ مِنَ الْقُصُورِ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 402/15 (*Meni'stağfera'llàhe azze ve celle seb'îne merreten fî dübüri külli salâtin*) "Kim aziz ve celîl olan Allah'a, her farz namazın arkasından yetmiş defa istiğfar eylerse, '*Estağfiru'llàh*' derse; (*gufira lehû me'ktesebe mine'z-zünûb*) o zamana kadar işlemiş olduğu bütün günahları mağfiret olunur. (*Ve lem yahrücü mine'd-dünyâ hattâ yerâ ezvâcehû mine'l-hùr, ve mesâkinehû mine'l-kusùr.*) "Ahir ömründe vefat edeceği zaman, dünyaya veda edeceği zaman, dünyadan çıkıp ahiret alemine göçeceği zaman, dünyada hurilerden zevcelerini ve cennetteki meskenleri hangisi ise o köşkleri görmeden vefat etmez, ayrılmaz."

Onun için, her namazın arkasından yetmiş defa "*Estağfiru'llàh...*" deyiverin, bu mükâfatı kazanın!..

d. Zikir ve Münafıklıktan Kurtuluş

Bu hadis-i şerif de zikirle ilgili... Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş ve bütün râvîleri güvenilir kişilerdir diye de kaydetmiş Hocamız Ahmed Ziyâeddin-i Gümüşhânevî Efendimiz Hazretleri... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[62]

مَنْ أَكْثَرَ ذِكْرَ اللهِ، فَقَدْ بَرِىءَ مِنَ النِّفَاقِ (ابن الشاهين في الذكر

عن أبي هريرة و رجاله ثقات)

RE. 408/7 (*Men eksera zikri'llâh, fekad berie mine'n-nifâk.*) "Kim Allah'ın zikrini çok yaparsa, münafıklıktan beraet etmiş,

---

[62] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.86, no:6931; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.172, no:974; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.415, no:576; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.638, no:1827; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.45, no:21451.

kurtulmuş, o töhmetten sıyrılmış olur." Yâni münafık olmaz demek, bu çok önemli...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! İnsan mü'minken bazı işlerinden dolayı münafıklık durumuna düşebilir. Münafık ne demek?.. İçi başka, dışı başka demek... O duruma düşebilir insan. Onun için, münafıkların sıfatlarından bir tanesi de nedir; ayet-i kerimeden söyleyeyim:

وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلاَةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلاَ يَذْكُرُونَ

اللَّهَ إِلاَّ قَلِيلاً (النساء:١٤٢)

(*Veizâ kàmû ile's-salâti kàmû küsâlâ*) "Kalktıkları zaman namaza tembel tembel kalkarlar." Demek namaz kılıyorlar ama isteyerek değil... (*Yürâûne'n-nâs*) Mürâilik yaparlar, riyâkârlık yaparlar. (*Ve lâ yezkürûna'llàhe illâ kalîlâ.*) Allah'ı da anarlar, ama az anarlar." (Nisâ, 4/142)

Demek ki, Allah Allah, hem namaz kılıyor, ama namazı tembel tembel kılıyor... Zikir yapıyor ama, zikri çok az yapıyor, Allah'ı çok az zikrediyor. İşte bu, münafıklığın alâmeti oluyor. Onun için bu duruma düşmemek lâzım! Bu durumda ise, insanın kendisini toparlaması lâzım! "Eyvah! Bende münafıkların hallerine benzer haller var!" deyip, hemen kendisini toparlaması lâzım!..

Münafığın sıfatı nedir?.. Meşhur hadis-i şerifi biliyorsunuz:[63]

---

[63] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.21, no:33; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.78, no:59; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.19, no:2631; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.116, no:5021; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.406, no:6533; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.206, no:4803; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.85, no:11240; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.329, no:11127; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XIV, s.59; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.426, no:8315; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.46, no:118; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.35, no:53; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.35; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.475, Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.167, no:842; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.19, no:22; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.53, no:60.

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وإِذَا وعَدَ أَخْلَفَ، وإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ (حم. خ. م. ت. ن. عن أبي هريرة؛ ابن النجار عن ابن مسعود)

RE. 5/4 (*Âyetü'l-münâfikı selâsün*) "Münafığın alâmeti üçtür: (*İzâ haddese kezebe*) Konuştuğu zaman yalan söyler. (*Ve izâ vaade ahlefe*) Vaad ettiği zaman va'dini tutmaz. (*Ve ize'tümine hàne*) Kendisine güvenilirse, güvenci boşa çıkartır, hıyanet eder." Yâni zikzaklı gidiyor, kaypak adam oluyor.

Müslüman öyle değildir ama, bazen o sıfatlara düşebilir. Namazı zorla kılıyorsa; demek ki içine münafıklık girmek istiyor, şeytan onu münafık yapmak istiyor. Namazı sevecek, mürâîlik yapmayacak. Allah'ın zikrini az yapmayacak.

Bazıları Allah'ı zikrediyor; sevgiden... İnsan bir şeyi sevdi mi, çok zikreder. Dervişler, Yunuslar Allah'ı çok zikretmişler. Neden?.. Allah aşkı var da ondan... Allah aşıkı olan insan, Allah'ı çok zikreder.

Onun için, "Zikrullahı çoğaltan münafıklıktan beraet etmiş olur, münafık değildir." deniliyor.

Şimdi bu devirde birtakım şeyler moda oldu. Hattâ ilâhiyat tahsili, din tahsili yapmış insanlarda bile belirdi bunlar... Zikrin karşısında... Zikri Kur'an emrediyor, zikri Rasûlüllah emrediyor; hadis-i şeriflerde var, ayet-i kerimelerde var... Yine bu zikrin karşısında, zikredenlerin hasmı, zikredenlere düşman... Böyle şey olmaz! Müslümansak, Kur'an'a uyacağız, hadis-i şerife ittibâ edeceğiz. Öyle Peygamber Efendimiz'e, Kur'an-ı Kerim'e aykırı gide gide müslümanlık olmaz! Bunu hatırlatıyorum.

Allah'ın zikrini çok yapın, her zaman yapın! Ne olacak, meselâ yolda yürüyorsunuz, yapılacak başka ne var?.. Kalbinizden, dilinizden Allah Allah diye Allah'ı zikredin!.. Meselâ çalışıyorsunuz; eliniz kârda, gönlünüz yarda olsun; dilinizle, gönlünüzle Allah'ı zikredin!..

Hanım mutfakta çalışıyor, yemek yapıyor; diliyle Allah'ı zikretsin!.. Örgü örüyor; diliyle Allah'ı zikretsin!.. Allah'ı çok zikredin ki, münafıklıktan beraet edebilesiniz aziz ve sevgili kardeşlerim!..

e. Hediyeyi Kabul Etmek

Sonuncu hadis-i şerifi okumak istiyorum. Enes RA'dan bu hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[64]

مَنْ أَكْرَمَهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمِ فليقبل كَرَامَتَه، فَإِنَّمَا هِيَ كَرَامَةُ اللهِ فَلاَ تَرُدُّوا عَلَى اللهِ كَرَامَتَهُ (كر. وابن لال، وأبو نعيم عن أنس)

RE. 408/10 (*Men ekramehû ehùhü'l-müslimü felyakbel kerâmetehû, feinnemâ hiye kerâmetu'llàhi felâ teruddû ale'llàhi kerâmeteh.*)

Burada kelimeleri izah edelim:

(*Men ekramehû ehùhü'l-müslimü*) "Her bir kimse ki, ona bir müslüman kardeşi bir ikramda bulunmuş, müslüman kardeşi ona bir hediye vermiş; (*felyakbel kerâmetehû*) onun ikramını o kabul etsin!"

Meselâ; arkadaşı kendisine bir kalem vermiş, gönül almak için yarım elma vermiş, işte bir tavır, bir davranış, bir sevgi işareti küçük büyük bir ikramda bulunmuş; (*felyakbel kerâmetehû*) onun ikramını kabul etsin!

Keramet, ikram demek... Peki evliyâullahın da kerameti var, o ne demek?.. O da o evliyâullaha Allah'ın ikramı demek. Onun için keramet denmiş. Kerametin bu mânâsını bilirse, insanın kerameti anlaması daha kolay olur.

Bazıları kerameti ikram ediyorlar:

"—Olur mu böyle şey?.."

---

[64] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.601, no:5889; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.300; İbn-i Asakir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.171; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.299, no:25491; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.47, no:21457.

Olur, Allah ikram ederse, Allah'ın ikramı olduğu için olur.

"—E canım eskiden olmuş, şimdi de olur mu?.."

Eskiden de olur, şimdi de olur, ileride de olacak... Keramet, Allah'ın ikramıdır, Allah dilediği kullarına ikram eder. Dilediği kullarını öyle mükâfatlarına erdirir.

Arkadaşının kendisine ikramını kabul etsin! Neden?.. (*Feinnemâ hiye kerâmetu'llàh*) "Çünkü o Allah'ın ikramıdır." O arkadaşı ona veriyor ama, Allah o arkadaşın gönlüne onu ilham ediyor, ona "Git şunu ver!" diye düşündürüyor, aklına onu getirtiyor. O da gidiyor arkadaşına o ikramı yapıyor. "Gönlümden geldi, içim istedi, sana şunu veriyorum. Al kardeşim, hediyem olsun!" filân diyor. Neden?.. Allah ona yaptırtıyor.

Biliyorsunuz:

وَمَا تَشَاءُونَ إِلاَّ أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ (الإنسان:٣٠)

(*Ve mâ teşâûne illâ en yeşâa'llàh*) [Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.] (İnsan, 76/30) Allah istemezse, bir şeyi istemek bile elimizde değil... İsteten Allah, gönderen Allah... O vasıta oluyor, sebep oluyor; müsebbib-i hakîkî Allah-u Teàlâ Hazretleri oluyor. Onun için, o Allah'ın ikramıdır diyor Peygamber SAS Efendimiz.

"Kime bir müslüman kardeşi bir hediye verirse, bir ikramda bulunursa, o ikramı, o hediyeyi kabul etsin; çünkü o Allah'ın hediyesidir, ikramıdır. (*Felâ teruddû ale'llàhi kerâmeteh*) Allah'ın gönderdiği ikramı geriye reddetmeyin, kabulden kaçınmayın; kabul etmeyip de reddetme durumuna düşmeyin!" buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz..

Niye böyle oluyor acaba, niye ikramı reddetmemek gerekiyor?.. Çünkü ikram, müslümanlar arasında sevginin işaretidir. Seven insan sevdiğine ikramda bulunur. İkincisi; olmayan sevgiyi de hasıl eder. İnsan sağa sola ikram ede ede, kendisine düşman insanlar bile dost olur, onu sevmeğe başlar. İkram sevgi hasıl eder.

Sevgi de önemli bir şey... Dinin önemli amaçlarından birisi, insanlar arasında sevginin yayılması, sevgi bağlarının kuvvetlenmesi... Onun için ikramı birisi alacak.

“—O bana bu ikramı verdi, ben ona medyun-u şükran oldum.”

Tabii olacaksın, elbette medyun-u şükran olacaksın, teşekkür edeceksin!

“—Altında kalmak istemiyorum o ikramın!”

Tabii altında kalma, sen de ona bir ikramda bulun; böylece aranızda sevgi, muhabbet artsın!..

Ama bazıları ikramı çok haşin bir şekilde kaba saba yapıyorlar. Ben beğenmiyorum. Sen götürüyorsun, bir şey veriyorsun birisine... Hemen, “Yok, teşekkür ederim!” diyor. Sen al filân diyorsun, alıyor, hemen sağına soluna bakınıyor, cebinden kalemini çıkarıyor, “Bu da senin olsun!” diyor.

Dur bakalım mübarek, hemen öyle karşılıklı takas usûlü gibi, böyle ikram bana biraz garip geliyor. Onu aklında tutarsın, “Bu kardeşim bana ikram etmişti.” dersin, bir vesile ile, yumuşak güzel bir tarzda sen de ona ikramda bulunursun.

Burada bir seyahat yaptık, aile eğitim çalışmalarını nerede yaparız diye bir yere gittik. Dağ başında güzel, manzaralı bir araziye gittik. Orada bir İngiliz perişan, hırpani yaşıyor. Robenson Crusoe’nin gemiden kurtulup, adaya çıkıp da orada perişan yaşadığı gibi, dağ başında tek başına yaşıyor. Haline baktık, acıdık. Ben arkadaşlara eğildim:

“—Şuna bir ikramda bulunsak, ne yapabiliriz?” dedim.

Yoldan portakal almıştık, bir paket, şöyle üç-beş kiloluk... Portakalı arkadaş götürdü, ona verdi ama zarif bir şekilde verdi. Sebzeyi filân kendisi yetiştiriyor o arazide adam... Elması var, domatesi var, biberi var, lahanası var, maydanozu var... Dedi:

“—Her şeyiniz var ama gàlibâ portakalınız yok; buyurun!”

Adam da güldü, memnun oldu, aldı. Bir de verişin zarif olması önemli oluyor.

Duvardan bir levha düştü, herhalde söylediğim şeylerden etkilendi. Tıngırtıyı duyduysanız... Güzel bir mâdenî levha, kırılma yok, madenî bir levha...

Birbirimizi sevelim, birbirimize ikram edelim! Bakın eşyalar bile heyecana geliyor bu güzel sözlerden...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Allah sizi sevsin, Allah'ın sevgili kulu olun... Allah'ın sevgisi içinize yerleşsin. Ma'rifetullaha, muhabbetullaha Allah sizi erdirsin... Yunuslar gibi, evliyâullah büyüklerimiz, mürşid-i kâmillerimiz gibi siz de Allah'ın sevgisiyle dolup, Allah'ın sevgisiyle yaşayın... Allah'ın mükâfatlarına erin; evlâtlarınızla, yakınlarınızla beraber...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

26. 06. 1998 - Brisbane / **AVUSTRALYA**

12. RASÛLÜLLAH'I SEVMENİN ÖNEMİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Bu cuma konuşmamı size Avustralya'nın Sydney şehrinden yapıyorum. Cumanız mübarek olsun... Ayrıca, pazar günü idrak edeceğimiz Mevlid kandiliniz de mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi Peygamber Efendimiz'in şefaatine erdirsin... Ahirette, cennette Peygamber Efendimiz'e sevdiklerinizle beraber komşu eylesin...

a. Allah'ı Seven Rasûlünü de Sever

Biliyorsunuz en çok Allah'ı sevmemiz lâzım. Çünkü her şeyimiz ondan; varlığımız ondan, imanımız, haysiyetimiz, şerefimiz, mutluluğumuz, yediğimiz, içtiğimiz nimetler, teneffüs ettiğimiz hava, içtiğimiz su... Her şey onun bize lütfu, ihsânı olduğu için, en çok Allah'ı sevmemiz lâzım!

Çünkü her yönden en güzel olan Allah-u Teàlâ Hazretleri... Her sıfatı çok güzel! Onun için onun sıfatlarına *el-Esmâü'l-Hüsnâ* diyoruz. *Hüsnâ*, *ahsen* kelimesinin müennesi, yâni en güzel sıfatlar. Hiç bir varlığın sıfatıyla kàbil-i mukayese değil, hepsinden mukayese edilmeyecek derecede üstün ve güzel. Her sıfatı güzel, her yönden en güzel...

Her türlü güzeli de yaratan Allah-u Teàlâ Hazretleri olduğundan, nerede bir güzel görseniz Allah'ı hatırlamanız lâzım! Güzel bir çiçek, güzel bir koku, tepeden tırnağa çiçek açmış güzel bir ağaç, bir güzel manzara, bir tatlı meyve... her şey Cenâb-ı Mevlâ'nın güzelliğini ilân ediyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri kendisini bilen, ma'rifetullahına eren, muhabbetullahına yükselen kullarından eylesin cümlemizi...

Biliyorsunuz, bilmeden sevilmez, sevilse de sevgi tamam olmaz. Önce ma'rifetullah lâzım; insanların Mevlâsını, Rabbini, Allah'ı bilmesi lâzım! Doğru bilmesi lâzım! Çünkü doğru bilmediği

zaman, yanlış bilgilerle kafasını doldurduğu zaman, tabii makbul olmuyor, Allah sevmiyor. Kendisini doğru bilmeyen, kendisine doğru inan-mayan, doğru vech ile itikad sahibi olmayan kimseleri sevmiyor. Müşrikleri, kâfirleri, sapıkları sevmiyor. Onun için tabii imanın, itikadın Allah'ın istediği vech ile olması lâzım! O da Kur'an-ı Kerim'de, dinimizin ahkâmı içinde, güzel din kitaplarımızın içinde güzel güzel anlatılmış.

Tabii Allah'ı seven, Allah'ın her şeyini sever. Sevilenin her şeyi sevilir. Her şeyi güzel olduğu için... Allah'ı seven insanlar Rasûlünü de sever. Allah'ın gönderdiği Kur'an-ı Kerim'ini de sever. Dinini de sever, dininin ahkâmını da sever. Ağır da olsa, hafif de olsa, kendisinin hoşuna gitse de, gitmese de, anlasa da, anlamasa da Allah'ın ahkâmını da sever. Emirlerini, yasaklarını sever. Ef'âlini sever. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yaptığı, kudretinin âsârı, çevrede olan biten her şeye bakar. "*Neylerse güzel eyler*." diye, ne eylediyse onu da sever.

Takdirini sever. Tabii, *takdir* bir kaç mânâya geliyor: Bir şeyi çok beğenmek, hayran olmak filân gibi, "Ben onu çok takdir ettim." gibi kullanıyoruz ama, burada benim anlatmak istediğim kader... Yâni, Allah'ın kaderini de sever. "Kaderi böyle yazmış Mevlâm!" der, kaderine de razı olur, onu da sever.

Likàsını da sever. Tabii, *likà* da iki mânâya geliyor: Bir; mülâkàt, yâni karşı karşıya gelmek, huzuruna varmak mânâsına geliyor, yâni ona kavuşmak... Allah'a kavuşmayı sever mü'min. Sevdiği için, "*N'olakim görsem cemâlin*" der[65] ve kavuşmayı sever.

Bir de *likà,* yüz mânâsına, vech mânâsına kullanılıyor. Hatta *meh-likà* derler meselâ, ay yüzlü demek, çehresi ay gibi olan demek. Tabii Allah-u Teàlâ Hazretleri mahlûkatına benzemediği için;

---

[65] Süleyman Çelebi'nin *Mevlid*'deki şu beytine işaret var:

Gece gündüz durmayıp istediğin;
N'olakim cemâlin görsem dediğin.

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (الشورى:١١)

(*Leyse kemislihî şey'ün*) [Onun benzeri hiç bir şey yoktur.] (Şûrâ, 42/11) olduğu için, biz şimdi onun vechini bilemiyoruz. Ama ahirette, ayın on dördünü görür gibi, mü'min kulları cennette Mevlâ'yı görecekler. İzdihamsız, engelsiz, herkes Cenâb-ı Rabbü'l-İzzet'i görecek. *Mevlid* sahibinin, "*Ahirette öyle görür ümmeti*" dediği gibi.[66]

Her şeyini sever... Tabii bu konuşmamda benim üzerinde durmak istediğim, Peygamber Efendimiz SAS'in doğumu olduğu için, Rasûlünü sevmek konusunu anlatmak istiyorum. Sözü oraya getirmek istiyorum. "Allah'ı seven Rasûlünü de sever." dedim. Bunun hakkında Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerime de var. Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

قُلْ إِنْ كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (آل عمران:٣١)

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llàhe fe'ttebiùnî yuhbibkümü'llàhu ve yağfir leküm zunûbeküm, va'llàhu gafûru'r-rahîm*) (Âl-i İmran, 3/31) *Sadaka'llàhu'l-azîm...*

Daha önce kendilerine peygamber gönderilmiş olup, kitap indirilmiş olup da sonradan peygamberlerinin öğrettiklerini unutmuş veya değiştirmiş, ellerindeki kitabın ayetlerini değiştirmiş veya bazılarını unutmuş olan ehl-i kitaba Peygamber Efendimiz:

"—Ben peygamberim, ahir zaman peygamberiyim. Tevrat'ta, İncil'de müjdelenen peygamberim. Mûsâ AS'ın, İsâ AS'ın

---

[66] Süleyman Çelebi'nin *Mevlid*'indeki beytin tamamı şöyle:

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti,
Âhirette öyle görür ümmeti.

müjdelediği peygamberim. Gelin imana gelin, Kur'an'a tâbi olun, bana tâbi olun!" dediği zaman, onlar:

"—Biz Allah'ı seviyoruz." deyince, Allah-u Teàlâ Hazretleri bu ayet-i kerimeyi indirdi. Peygamber Efendimiz'e şöyle buyurdu:

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llàh*) "Onlara de ki Rasûlüm: 'Eğer siz Allah'ı seviyorsanız, Allah'ın şimdi size gönderdiği ben peygamberini de kabul edin, tâbi olun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın!' Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir." (Âl-i İmran, 3/31) Yâni, "Sana tâbi olmazlarsa, ben onları sevmem!" buyurdu.

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لاَ يُحِبُّ الْكَافِرِينَ (آل عمران:٣٢)

(*Fein tevellev feinna'llàhe lâ yuhibbü'l-kâfirîn*) "Eğer senin bu davetine sırt çevirir, kalkıp giderlerse, Allah da o zaman kâfirleri sevmez." (Âl-i İmran, 3/32) diye bildiriyor. Demek ki imanın gereğidir, Allah'ı sevmenin icabıdır Rasûlünü sevmek...

b. Mevlid Kandili ve Mevlid

Tabii Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i seçmiş. *Mustafâ* ne demek?.. Seçilmiş demek, süzülmüş demek. *Müctebâ* ne demek?.. Yine aynı mânâya, seçkin olduğunu gösteriyor. *Muhtâr* ne demek?.. İhtiyar olunmuş, seçilmiş demek. Peygamber Efendimiz'i seçmiş, Peygamber Efendimiz'i sevmiş, Habîbullah eylemiş Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Demek ki güzeller güzeli... Hem yüzü güzel, hem adı güzel, hem işi güzel, hem görevini yapışı güzel... Adı güzel kendi güzel Muhammed SAS. Âlemlere rahmet Muhammed-i Mustafâ SAS. İşte o mübarek peygamberimiz, ahir zaman peygamberi...

مَنْ لاَ نَبِيَّ بَعْدَهُ

(*Men lâ nebiyye ba'deh*) "Kendisinden sonra başka peygamber gelmeyecek olan o mübarek zât..."

O Sàhibü'l-Kevser, Kevser Havzı'nın sahibi... (*Men bi-yedihî livâu'l-hamd*) Mahşer günü Hamd Sancağı elinde olan o mübarek Peygamber-i Zîşân... O nebiyyü'r-rahmet, şefîu'l-ümmet, ümmetin şefaatçisi, rahmet peygamberi Muhammed-i Mustafâ, işte Rebîü'l-evvel ayının 12. gününde doğdu. Milâdî takvimin hesabı yapılınca, 20 Nisan'a rastlıyor.

Bir baharda, bir baharda ki cihanın en güzel baharı, dünyanın en güzel baharı olmuş; cihanın en güzel gülü açmış, en güzel çiçeği açılmış... Cihan bostanında Peygamber-i Zîşanımız dünyaya gelmiş. Ne kadar güzel, ne kadar mühim bir olay! Ne kadar heyecanlandırıcı bir olay!..

Biliyorsunuz Rebîü'l-evvel ayına girdik. Muharrem ayı geçti. Hacıların dönmesinden sonra konuşmalarımda ifade ettiğim gibi, Safer ayı geçti, Saferü'l-hayr geçti. Geldi Rebîü'l-evvel ayı, Peygamber Efendimiz'in doğduğu mübarek ay... İşte o bu sene Türkiye hesabıyla 5 Temmuz Pazar günü Rebîü'l-evvel'in 12'si oluyor, Peygamber Efendimiz'in Mevlid Kandili oluyor.

Bazıları yanlışlıkla *mevlüd* diyorlar, *ü* ile söylüyorlar. *Mevlüd* değil, *mevlid*; i ile... Neden? Çünkü *mevlüd* çocuk demek, yâni doğmuş olan çocuğa *mevlüd* derler.

Hani hadis-i şeriften hatırlayacak bazı bilgili kardeşlerim, hadis-i şerifleri duymuş kardeşlerim; Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin o mübarek Peygamberi ne buyuruyordu:[67]

---

[67] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.465, *Cenâiz* 29/91, no:1319; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2047, *Kader* 46/6, no:2658; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.642, *Sünnet* 34/18, no:4714; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.447, no:2138; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.241, no:571; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.233, no:7181; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.337, *İman*, no:129; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2359; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.282, no:6394; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.119, no:20087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.203, no:11925; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.228; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.86; no:119; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.308; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.304; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.284, no:830; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.240, no:942; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.434; Esved ibn-i Seri' RA'dan.

كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ ، أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ (خ. م. د. ت. ومالك ، حم. حب. ط . ع . ق . حل. عن أبي هريرة)

(*Küllü mevlûdin yûledü ale'l-fıtrati*) "Her doğan çocuk fıtrat-ı asliye üzere doğar. Fıtrat-ı asliye üzere dünyaya gelir, mü'min olarak dünyaya gelir. (*Feebevâhu*) Sonradan onu yetiştiren annesi, babası (*yuhevvidânihî*) onu yahudileştirirler, (*ev yünassırânihî*) yahut hristiyanlaştırırlar; (*ev yümeccisânihî*) veyahut mecûsîleştirirler." Yâni, annenin babanın terbiyesi onu etkiler. İlk önce İslâm fıtratı üzere doğmuşken, sonradan anne ve babası yanlış terbiye vermişse, çocuk maalesef yanlış yola gider.

Bizim buradan hemen çıkartmamız gereken bir mühim ders var: Biz de çocuklarımızı hiç olmazsa fıtrat-ı asliyesini bozmadan yetiştirelim! Madem İslâm fıtratı üzere doğmuş çocuklarımız, bâri fıtratını biz bozmayalım. Biz müslümanlar evlâtlarımızı müslüman olarak da yetiştirelim. Müslüman olarak yaşasınlar, ahirete de Allah'ın sevdiği mü'min kullar olarak gitsinler. Allah'a sevdiği kul olarak kavuşsunlar. Allah'ı seven kul olarak, âşık-ı sadık kul olarak kavuşsunlar.

Demek ki Mevlid Kandili'dir, i iledir; *mevlûd* değildir. *Mevlûd*, doğan çocuğa verilen bir isim. İkisi yakın birbirine ama, farklı kelimeler.

Mevlid, doğma zamanı demek. İsm-i zaman, Mef'il vezninde, *velâdet* masdarından *velede, yelidü*, oradan *mevlid* geliyor. Doğma zamanı, Peygamber Efendimiz'in doğma zamanı. Veyahut ism-i zaman aynı zamanda masdar-ı mîmî oluyor; *velâdet* mânâsına, yâni doğuş, Peygamber Efendimiz'in doğuşu mânâsına gelir.

Bazan da, bizim kullandığımız iki mânânın dışında kullanılır Arapça'da. O zaman *mevlid*, doğum yeri mânâsına da gelebilir. Meselâ; "Falanca kişinin mevlidi Konya'dır, falanca kişinin mevlidi Semerkand'dır, falanca kişinin mevlidi Kahire'dir"

derler... Demek ki *mevlid* kelimesi doğma mânâsına gelir, doğma zamanı mânâsına gelir, doğma yeri mânâsına gelir.

İşte bu Peygamber Efendimiz'in mevlidi, yâni doğuşuyla ilgili; çok mühim bir olay, çok tatlı bir olay, eşsiz bir olay, çok güzel bir olay, çok büyük bir nimet, çok büyük bir rahmet... Çok büyük bir rahmetin dünyaya gelişi, doğuşu... Bunu bütün müslümanlar heyecanla karşılamışlardır ve onun üzerinde artık düz yazının, nesrin yetmediği yerde şiirler yazmışlardır, mevlid manzumeleri yazmışlardır. Heyecanlarını, duygularını o güzel manzumelerle, şiirlerle ifade etmişlerdir.

Başta Süleyman Çelebi'yi herkes hatırlıyor. Bursalı mübarek Süleyman Çelebi Hazretleri... Allah şefaatine erdirsin... O cennet-mekân, mübarek zât, ne kadar güzel mevlid manzumesi yazmış. Manzumesinin özel ismi de var, onun mevlidinin adı: *Vesîletü'n-Necât.*

Necât, kurtuluş vesilesi, kurtuluşa sebep olan vesile... Yâni o kitabı yazdığı için, o manzumeyi yazdığı için Allah onu sever, Peygamber Efendimiz ona şefaat eder de cehennemden kurtulur, necat bulur diye; necatının, kurtuluşunun vesilesi olur diye o ismi vermiş. Allah onu kurtarsın, o vesile olsun, cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... O mübarek şair ve alim zâtı çok seviyoruz hepimiz.

Daha yüzlerce kişi Türk dilinde, Arap dilinde, Arnavut dilinde, Boşnak dilinde, Fars dilinde, Pakistan'ın Urduca'sında, daha başka dillerde, Kafkas dillerinde —biliyorum, bazılarını gördüm— nice nice, ne kadar güzel mevlid kitapları yazmışlar. Allah hepsinden razı olsun... Hep kendi güzel duygularını anlatmak için yazmışlar.

Tabii, duygular sözlerle dinleyenlere de aşılanır. İnsan mevlidi okurken, gözlerinden yaşlar boşanıyor. Bölüm bölüm, bahir bahir *Mevlid-i Şerif*'i güzel hafızlar, àşık-ı sadıklar, tatlı sesleriyle okudukları zaman, insanlar kendisinden geçiyor, ılık ılık gözyaşlarını döküyorlar. Peygamber Efendimiz'in o doğumunu anıyorlar. Tekrarlamış oluyorlar, hatırlamış oluyorlar. O yazanların güzel imanları, heyecanları dinleyenlere de geliyor.

Böylece Rasûlüllah sevgisinin kalplere aşılanmasına, ekilmesine vesile oluyorlar.

Ne kadar güzel vesile!.. Yâni, hem kendilerinin vesîletü'n-necâtı oluyor; hem de dinleyenleri kurtardığı için, onların da vesîletü'n-necâtı oluyorlar. Allah hepsinden razı olsun...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[68]

اَلدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ (حم. طب. خط. عد. عن أبي مسعود الأنصاري ؛ ت . ع . وابن أبي الدنيا عن أنس ؛ حم . عد. عن سليمان بن بريدة عن أبيه ؛ هب. عد. عن ابن عباس)

(*Ed-dâllü ale'l-hayri kefâilihî*) "Hayra delâlet eden, hayrı yapmış gibi sevap kazanır." Nur içinde yatsınlar, mekânları cennet olsun, makamları a'lâ olsun...

c. İman Rasûlüllah'la Tamam Olur

---

[68] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.274, no:22414; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.226, no:628; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.85, no:86; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.217; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.383; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.342; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.478, no:7400; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.275, no:4296, İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadài'l-Havâic*, c.I, s.39, no:27; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.357, no:23077; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.298; Süleyman ibn-i Büreyde babasından.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7657; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.90; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.III, s.34, no:2384; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.351, no:1031; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.306, no:1317; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.150, no:1742; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI,s.266; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.555; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.418; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVIII, s.193; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Hz. Aişe RA'dan. RE, 207/5.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.359, no:16052-16055; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.399, no:1282; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.493, no:12394.

Hepimiz çok iyi biliyoruz, cümle cihan biliyor ki iman *kelimeteyn-i şehâdeteyn* ile tamam oluyor. Yâni,

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ،

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh*) demekle ve bu yetmiyor; artı, ilâve:

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) demekle tamam oluyor.

"—Pekiyi bir insan "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh*" derse, sonra "*Muhammedün rasûlü'llàh*" demezse, yâni Peygamber Efendimiz'in peygamberliğini kabul etmezse ne olur?"

"—Mü'min olmaz!"

"—Neden?.."

"—Onu Allah göndermiş! Hazret-i Mûsâ'yı gönderen, Hazret-i İsâ'yı gönderen, daha adlarını bilmediğimiz nice binlerce mübarek zâtı, peygamberi, evliyâ ve mürselîni gönderen Allah-u Teàlâ Hazretleri, ahir zaman peygamberi olarak Muhammed-i Mustafâ'sını, seçkin Muhammed'ini, Ahmed-i Mahmûd u Muhammed-i Muhtâr u Mustafâ'sını göndermiş. E ona da iman edecek."

"—Neden?.."

Çünkü, o kapıdan geçince iman bahçesine giriliyor. O kapıdan geçilmezse, bahçenin dışında kalınca ormanın içinde, dikenlerin arasında, kurtların, canavarların arasında kalmış oluyor. O bahçeye girenler esenliğe eriyorlar, selâmete eriyorlar. Çünkü ona inanmadan, imanın inceliklerini bilmek mümkün değil. O ilim deryâsı, o kenarsız umman, o Muhammed-i Mustafâ (*Aleyhi's-salâtü ve's-selâm*) neler öğretti bize! Binlerce sayfalık hadis kitaplarını okuyun, bilmediğiniz neleri neleri öğrettiğini anlayın!

Her şeyimizi ona borçluyuz. İlmimizi, irfanımızı, edebimizi, adetimizi, örfümüzü, geleneğimizi, temizliğimizi, misafirperverliğimizi, güzel huyluluğumuzu, tatlı dilliliğimizi, sabrımızı, vefamızı, arkadaşlığımızı, dostluğumuzu... her şeyimizi ona borçluyuz. Hepsini o öğretti.

Onun o terbiyesine ermemiş insanların ne kadar gaddar, ne kadar hunhar, ne kadar cebbar, ne kadar canî, ne kadar azılı, azgın, sapkın insanlar olduğunu çevrenize bakarsanız hemen göreceksiniz. Farkı fark edersiniz. Yâni, Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin rahle-i tedrisinden geçmiş insanla, o terbiyeyi görmemiş insan arasında dağlar kadar fark vardır. Taşla zümrüt, yakut, elmas arasındaki fark kadar, kaldırım taşıyla ötekisi arasındaki fark kadar, toprakla gökteki yıldız kadar fark vardır.

Onun için, "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh*" diyecek, "*Ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*" diyecek. İman Rasûlüllah'ı kabulle tamam oluyor.

İrfan da, onu sevmekle kemâle erer. Yâni:

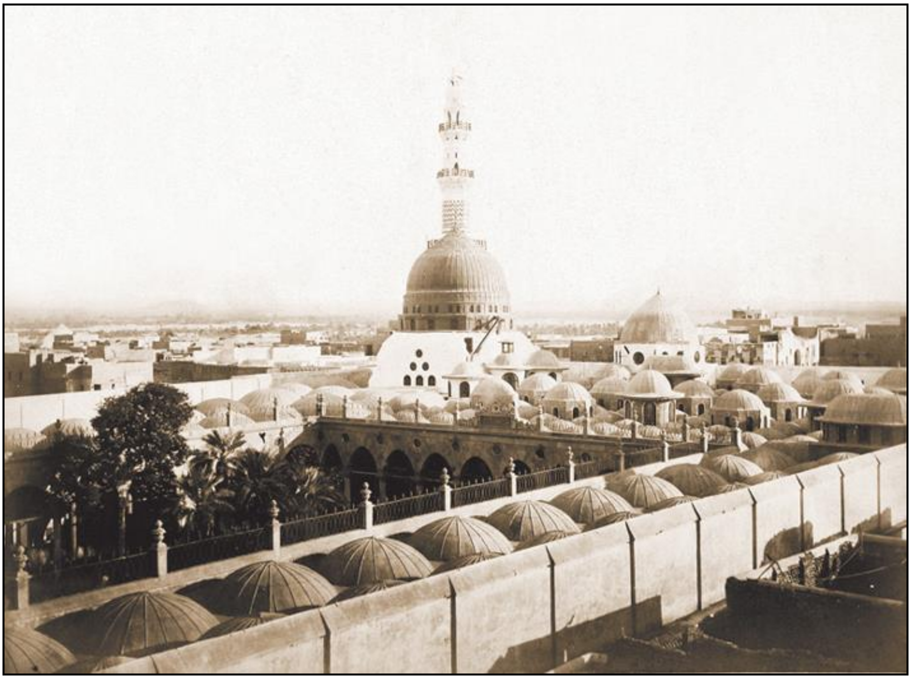
"—Ben müslüman oldum..."

Oldun ama, affedersin ot gibi... Ot gibi, hiç bir şeyden haberi yok. Hiç duygusu yok, hiç heyecanı yok. Gözü yaşarmaz, İslâm için kalbi çarpmaz, müslüman kardeşlerine acımaz, yardım elini uzatmaz, kesenin ağzını açmaz... Hiç bir hayrı yok! Yâni irfansız... İman etmiş ama kupkuru, bomboş, tatsız tuzsuz.

İrfan ne zaman tamamlanır?.. Rasûlüllah SAS Hazretleri'ni sevmekle tamamlanır. İman onunla bütünleşir. İman onunla tahakkuk eder, irfan onunla, onu sevmekle kemâline erer.

Onun için, hepimiz Rasûlüllah'ı nasıl seveceğiz diye düşünmeliyiz, aramalıyız. Sevmenin yollarını bulmağa çalışmalıyız, çarelerini sormalıyız. Eczacı aramalıyız, tâbîb-i müslim-i hâzık aramalıyız. Derde devâ aramalıyız, hastalığa şifa aramalıyız.

"—Acep ben Rasûlüllah'ı nasıl severim, nasıl tanırım, nasıl görürüm, nasıl rüyama gelir? Rasûlüllah SAS Efendimizin sevgisini, iltifatını nasıl kazanırım, onun şefaatine nasıl ererim?" diye, gece gündüz bunun tasasını çekip, insanın onu araması lâzım! Çok önemli bir şey...

Tabii Peygamber Efendimiz de, kendisini seveni karşılıksız koymaz. Seviyorsa, Rasûlüllah tarafından da seviliyor demektir. Sevemiyorsa, Rasûlüllah tarafından sevilmeme tehlikesi bahis konusudur. Ondan da korkmak lâzım!

"—Yâ benim içinde Rasûlüllah'la ilgili bir heyecan uyanmıyor. Başkalarına bakıyorum da ılık ılık gözyaşı döküyorlar, nasıl âh u enin ediyorlar, nasıl seviyorlar. Birilerini duyuyorum da ne güzel rüyalar görmüş, anlatıyor... Ağzımın suyu akıyor, hayran oluyorum. Evet salât ü selâm getiriyorum filân ama, bende hiç öyle şeyler olmuyor..."

Hà, sende o şeyler olmuyorsa onun sebebini araştırmak lâzım! Çünkü kalb temiz olmayınca Rasûlüllah SAS Efendimiz teveccüh etmez. Kalb temizlenecek ki insanın gönlüne, kalbine Rasûlüllah SAS Efendimiz'in muhabbeti gelsin.

Onun için, ya kendisinin bir kusuru vardır, bir günah işliyordur, ya bir harama bulaşmıştır, temizlememiştir kendisini, ya bir edepsizliği vardır, ondan oluyordur. Çok ağlayacak,

yalvaracak, tazarru ve niyaz edecek de, o durumdan kendisini kurtaracak.

Hatasını anlamağa çalışmalı, kurtulmağa çalışmalı, affedilmesinin yollarını bulmağa çalışmalı!..

d. Rasûlüllah'ın Bir Kimseyi Sevmesi

Tabii, Rasûlüllah'ın bir insanı sevmesi nasıl hasıl olur?

1. Ona inanmakla...

Rasûlüne inanmayan, Allah'ın Rasûlü Muhammed-i Mustafâ'yı tanımayan ne olur? İki cihanda hüsrana uğrar, iki cihanda bedbaht olur, iki cihanda ziyan eder. İki cihanı kara olur, kararır. Neden?.. "*Sana inanmayan gider imansız*" dediği gibi Yunus Emre'mizin, ona inanmayan imansız göçüverir; mahvolur, perişan olur. Önce inanacak Rasûlüllah SAS'e...

2. Sonra, salât ü selâmı çok edecek.

"—Yâ Rasûlallah, sana salât ü selâm olsun! Yâ Rasûlallah, selâmımı sana arz ederim. Ey bâd-ı sabâ o tarafa doğru esersen selâmımı Rasûlüllah'ın ravzasına iletiver!" diye, böyle salât ü selâm gönderecek.

"—Neden, onun faydası ne?.."

Çünkü, Peygamber Efendimiz hadis-i şeriflerinde bildirmiş ki, bir insan Peygamber Efendimiz'e salevat getirirse, o salevât-ı şerifeyi melekler Peygamber Efendimiz'e anında tebliğ ederler:

"—Yâ Rasûlallah, falanca diyardan falancanın oğlu filânca, veyahut filâncanın kızı falanca hanım sana salât ü selâm etti." diye bildirirler.

Peygamber Efendimiz kendisine salât ü selâm edeni bilir, o da selâma karşılık verir. Çünkü selâma karşılık vermek İslâmî âdâbdandır. Kur'an-ı Kerim'de nasıl buyruluyor, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا (النساء:٨٦)

(*Ve izâ huyyîtüm bi-tahiyyetin*) "Bir selâmla selâmlandığınız zaman ey mü'minler, (*fehayyu biahsene minhâ*) o selâmdan daha

güzel bir karşılıkla selâmı karşılayın! Cevabını verin selâmın...” Meselâ, “*Es-selâmü aleyküm!*” demişse, “*Ve aleyküm selâm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû...*” deyin. Şöyle bir güleç yüz ekleyin, tatlı dil ekleyin, bir kaç kelime daha ilâve edin!

(*Ev ruddûhâ*) “Veyahut da hiç olmazsa, ‘*Ve aleyküm selâm...*’ deyin. Hiç olmazsa karşılık verin, öyle sırtınızı dönüp cevapsız bırakmayın!” (Nisâ, 4/86)

“—*Es-selâmü aleyküm!*” deyince, kimisi de diyor ki:

“—Günaydın!”

Canım, “Günaydın!” sadece dünyada havanın güneşlik olduğunu, günün aydın olduğunu gösteriyor. Ama (*Es-selâmü aleyküm*), “Hem dünyada, hem ahirette selâmet senin olsun! Selâmet yolu olan cennete gir, Allah'ın selâmına er, selâmına mazhar ol!” mânâsına geliyor. Bunun mânâsı çok daha derin... Yâni, selâma düşmanlık olur mu?..

Ben Almanya'da Münih'te bulunduğum sırada, orada Almanlarla karşılaşıyordum. Hoşuma da gidiyordu, hiç tanımadıkları halde selâm veriyorlardı: (*Grüs Got!*) “Tanrı'nın selâmı üzerine olsun!” diyorlardı.

Almanya'nın da bazı yerlerinde, Prusya taraflarında, Hannover taraflarında, onlar da (*Gutıntak*) “Gün aydın olsun!” derlermiş. Yâni lâik bir selâm oluyor, dinî tarafı olmayan bir selâm oluyor. Ama Bavyeralılar daha dindar, onlar (*Grüs Got!*) “Tanrının selâmı olsun!” diyorlar.

Biz o oyuna düşmeyelim, mânevî tarafı olan, derinliği olan şeyi söyleyelim!

“—Bir selâmla selâmlandığınız zaman ey mü'minler, o selâmdan daha güzel bir karşılıkla selâmı karşılayın; yahut da onu aynen iade edin!” diye emir olduğundan, Peygamber Efendimiz'e de salât ü selâm getiren kimse de, Peygamber Efendimiz'in salâtına, selâmına mazhar olur:

“—Bak şu yüzü kara ümmetim, yüzü kara ama gene beni sevdi de, selâm gönderdi. Hadi ona da selâm olsun!” deyiverir.

Onun için, ne yapacak?.. Peygamber Efendimiz'e salât ü selâmı çokça getirecek. “*Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ rasûla'llâh!..*” diye nasıl cuma günlerinde, kulaklarımda çınlıyor. O Fatih

Camii'nin minarelerinden, o güzel sesli hafız kardeşlerimiz ne kadar güzel salât ü selâmlar getiriyorlar. Bütün Haliç, bütün Fatih, bütün Beyoğlu, her taraf, belki Üsküdar'a kadar gidiyor. Fatih Camii'nden o salât ü selâmlar, cuma günlerinde ne kadar güzel oluyor!

Salât ü selâm getireceğiz. Bunların bir takım sırları var, esrarengiz şeyler bunlar. Salât ü selâm getirdikçe, maksud hasıl olacak.

3. Sonra üçüncü mühim nokta, sünnetine uymakla olur.

Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetine uyan, Peygamber Efendimiz'in sevgisine mazhar olur. Sünnetini çiğneyen, Peygamber SAS Efendimiz'i kırmış olur, üzmüş olur. Peygamber Efendimiz'i darıltmış olur. Peygamber Efendimiz'i darıltan insan iflâh olmaz! Onun için, Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetini sevmek ve sünnetine uymak lâzım!..

Bu devirde sünneti çiğneyenler çoğaldı. Çünkü dini bilmeyenler çoğaldı. Çünkü gidiyor başka diyarlarda okuyor, başka okullarda okuyor, başka kolejlerde okuyor. Onlar ona hristiyanlığı sevdiriyorlar da, İslâm'ı sevdirmiyorlar. Öyle yetişiyor, başka havalarda yetişiyor. Boş sevgilerle yetişiyor, boş heveslerle yetişiyor. Onun için bilmiyor. Bilmeyince de sünnet-i seniyye uygulanmıyor. Uygulanmayınca da, bu memleketin bereketi kaçıyor. Uygulanmamasından dolayı, sünnete muhalefetten dolayı bereket kaçıyor.

İşte ümmetin fesada uğradığı zamanda, yâni bozulduğu zamanda Efendimiz'in sünnetine sarılmak ve onu ihyâ etmek çok sevap... Ona yüz şehid sevabı verilecek. Bir şehid değil, iki şehid değil, on değil, yirmi değil; yüz şehid sevabı verilecek:[69]

---

[69] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.198, no:6608; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.II, s.246, no:1033; İbn-i Adiy, *Kâmil fî'd-Duafâ*, c.II, s.327; Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.221, no:217: Ebû Abdullah ed-Dekkak, *Meclis fî Ru'yetu'llah*, c.I, s.218, no:503; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.200; İbn-i Fâris RA'dan. Münzirî, *Tergîb ve Terhib*, c.I, s.41, no:65.

مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي ، عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي ، فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ

(الديلمي ، وابن حجر ، عد. عن ابن عباس)

(*Men temesseke bi-sünnetî inde fesâdi ümmetî, felehû ecru mieti şehîd*) "Ümmetimin fesadı zamanında benim sünnetime sarılan, onu ihyâ eden kişilere yüz şehid sevabı var!" diye Peygamber Efendimiz buyuruyor. Efendimiz'in sünnetini ihyâ edenler, diriltenler, uygulamaya başlatanlar, yüz şehidin sevabı kadar büyük sevaplar kazanacak,

Düğün yapmakta sünnet var, yemek yemekte sünnet var. Evlenmekte sünnet var, ticarette sünnet var, günlük yaşamda sünnet var... Arkadaşlık münasebetlerinde, selâmlaşmada, vs. her şeyde sünnet-i seniyye neyse onu yapmak lâzım! Efendimiz'in âdetine, Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine uymak lâzım. Sünneti ihyâ edince, Rasûlüllah sever. Allah da sever, Rasûlüllah da sever.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, Peygamber SAS Efendimiz'in sünneti nedir; sünneti vechile yaşamak, sünnet-i seniyyesine uymak nasıl mümkün olur; bunu öğrenin! Hocalardan bunu sorun;

"—Ben Peygamber Efendimiz'in sünnetine uygun yaşamak istiyorum. Sünneti nedir? Bunu bana anlatın!" deyin.

Kitaplar var bu konuda. Peygamber Efendimiz'in hayatını anlatan, âdetini anlatan, yaşam tarzını anlatan, şemâilini anlatan, hadis-i şeriflerini anlatan ne kadar güzel kitaplar var. Onları okuyun, sünnet-i seniyyeyi ihyâ edin!

4. Bir de Rasûlüllah en çok kimi sever?.. Ümmetine hüsn-ü hizmette bulunanı sever. Ümmetine güzel hizmet edenleri, hizmet vazifesini yerine getirenleri sever Peygamber SAS Efendimiz.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, ümmetine güzel hizmet etmeye çalışalım! Hepimiz Ümmet-i Muhammed'e rahmedelim, acıyalım. Umumî olarak rahmedelim. Ne kadar acınacak kişiler var!.. Hem müslüman hem fakir, hem müslüman hem geri, hem müslüman hem mazlum, hem müslüman hem mağdur, hem müslüman hem maktûl, mahpus... Ümmet-i

Muhammed her yerde, Balkanlar'da, Kosova'da, bilmem Sırbistan'da, Bulgaristan'da, Romanya'da, Rusya'da, Kafkasya'da, Orta Asya'da, Keşmir'de, Hindistan'da, Afrika'da, Cezayir'de, hatta Türkiye'de umumî bir hücuma maruz...

İslâm hücuma maruz, herkes İslâm'a saldırıyor. Din düşmanları İslâm'a saldırıyor, İslâm'ı kötülemeye çalışıyor. Müslümanı İslâm'dan ayırmaya çalışıyor. İslâmî eğitimin devam etmesi lâzım, Ümmet-i Muhammed'in müslüman olarak yetişmesi lâzım! Ümmet-i Muhammed'in imdâdına koşması lâzım her müslümanın...

Ümmet-i Muhammed'in lehine olan her şeyi yapması lâzım! Kosova'ya yardım etmemiz lâzım, Arnavutluk'a yardım etmemiz lâzım, Bosna'ya yardım etmemiz lâzım, Çeçenistan'a yardım etmemiz lâzım! Özbekistan'a, Tacikistan'a, Azerbaycan'a, Kuzey Irak'a... her tarafa yardım etmemiz lâzım!..

Yâni, keşke bin tane canımız olsaydı da, her canımızla bir kere, bir müslümana feda olsaydık. Her yerde müslümanların dertleri var, sıkıntıları var. Böyle Ümmet-i Muhammed'e acıyıp:

اَللّٰهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَّةً (قط. خط. عد. والديلمي عن أبي هريرة)

(*Allàhümme'rham ümmete muhammedin rahmeten àmmeh*)[70] "Ey Allah'ım, ey Mevlâm, ey Rabbim, Ümmet-i Muhammed'e umûmî olarak rahmeyle! Yâ Rabbi, Ümmet-i Muhammed'e acı!.." diye dua etmek, en kıymetli dua oluyor. En kıymetli duanın böyle

---

[70] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.313, no:1142; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.442, no:1725; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.46, no:6146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.350, no:952; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.75; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidal*, c.II, s.597, no:5001; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.116, no:3212 ve s.287, no:3702; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX; s.154, no:20448; RE. 381/7.

demek olduğunu, Peygamber Efendimiz hadis-i şeriflerinde bildiriyor.

Ümmeti seveceğiz, ümmetin derdiyle dertleneceğiz. Ümmetin derdiyle dertlenmeyen gerçek müslüman değildir. Her müslümanın derdi bizim derdimizdir. Türkiye'de rahat oturmayacağız. Rahat içinde rahat etmeyeceğiz. Köşkün içindeyken bile rahat etmeyeceğiz. Zenginlik içinde, refah içindeyken bile rahat etmeyeceğiz, ümmet-i Muhammed rahat etmedikçe... Ümmet-i Muhammed'e her yönden faydalı olmaya çalışacağız, yardımcı olmaya çalışacağız. Onları mutlu etmeye çalışacağız.

Amerika'da, Avrupa'da harıl harıl herkes çalışıyor. Bilmem Afrika'nın falanca ülkesine, filânca yoksula yardım edeyim diye eski çamaşırları topluyorlar, ütülüyorlar, yıkıyorlar, götürüyorlar, veriyorlar. Çocukların yetişmesi için gıda yardımı yapıyorlar... Bilmem, çeşitli böyle ellerinden gelen şeyleri Avrupalılar yapıyor. Ondan sonra da hristiyanlığa çekmeye çalışıyor, kendi dinlerini öğretmeye çalışıyor. Tabii o zaman durum daha fena oluyor. Çünkü insanın imanının gitmesi en büyük felâkettir.

Şimdi burada konuşuyorduk arkadaşlarla. Adanalı kardeşlerimiz var, geçmiş olsun filân dedik, konuştuk, dertleştik, telefonlar açtık; oradan bize telefonlar geldi. İşte, “Allah ölenlere rahmet eylesin... Kalanlara sabr-ı cemil ihsân eylesin...” dedik.

Siyasîler oraya gitmişler, oradakiler de siyasîleri kabul etmemişler, kovmuşlar:

“—Siz oy için geliyorsunuz, gidin, istemiyoruz sizi!” filân demişler.

Ben tabii üzüldüm, böyle diyenlere de üzüldüm, dedim ki: Keşke öyle söylemeselerdi, şöyle söyleselerdi:

“—Evet, bu zelzele bizim için büyük bir acıdır amma, bizim için en büyük acı dinimizdeki zelzeledir, dinimize yapılan darbedir, dinimizin engellenmesidir. İmanımıza göre yaşamanın engellenmesidir. Başımı örtmem, ibadetimi yapmam, sakalımı bırakmam, sünnet-i seniyye olarak, farz olarak, vacib olarak, müstehab olarak... Neyse yâni, dinimin gereği olarak yaptığım şeyleri yapamamak, onların engellenmesi, zelzelelerin, felâketlerin en büyüğüdür. Bize yardım etmek istiyorsanız, bizim

canımız ancak o zaman rahat eder, bize o hususlarda yardım edin lütfen!" diye keşke söyleselerdi de, geçmiş olsun diye yanlarına gelenleri kovmasalardı.

Biraz hoşuma gitmedi o davranışları. Böyle söyleselerdi, acıları varsa bile... Yâni, "Başörtüsünün engellenmesi, başörtülü kızımın okuldan atılması, bizim için daha büyük zelzeledir." deselerdi dertlerini anlatsalardı.

Gazetede okudum, bizim Sağduyu gazetemizde: O mübarek, mücahid kızlarımız Ankara'ya kadar o beyaz yürüyüşü yapmışlar. Meclis başkanı Hikmet Çetin'le görüşmüşler. Hikmet Çetin bey:

"—Ben işin bu kadar vahim olduğunu, bu kadar derin boyutlarda olduğunu bilmiyordum." demiş.

Tabii kızları takdir ettim. Yâni duyulmayan şeyi duyuruyorlar.

Sonradan da düşündüm muhterem kardeşlerim, sevgili dinleyiciler, hakikaten bazı kimseler duymamış olabilir. Çünkü bir gazeteye alışmış olan insan, o gazetenin tutumuna göre şartlanıyor, onun verdiği bilgilere göre düşünüyor. Onun vermediği bilgilerden haberdar olmuyor.

E bazıları da diyorlar ki:

"—Çeşitli gazeteleri alalım da çeşitli fikirlere sahip olalım!"

Ama beş tane aynı zihniyeti temsil eden, hatta aynı şirket tarafından neşredilmiş olan gazeteyi alınca, gene bir fikri dinlemiş oluyor, öteki fikri duymamış oluyor. Bence zıt fikirleri savunan kimseleri insan dinlerse, gerçekleri belki o zaman daha iyi görür. Demek ki, en yetkili insanlar, en bilgili insanlar, yönetimin en yükseğinde olan insanlar duymamış olabiliyor.

O bakımdan kızlarımızı takdir ettim. Mâşâallah, duyurmuşlar. Yâni, gazetelerin yapamadığı duyurma işini yapmışlar, Allah razı olsun... İnşâallah dinleyenler de mucibince hareket ederler de zulümleri engellerler.

Ama ümmete hizmet etmek, her yönden hizmet etmek lâzım! En büyük hizmetin din konusunda olduğunu da belirtmek için bu sözleri söylüyorum. Bir insan aç kalabilir. Açlıktan ölebilir. Allah onu o zaman cennetine sokar.

“Fukaralar zenginlerden daha önce cennete girecek.” diyor Peygamber Efendimiz.[71]

Zelzelede ezilip ölebilir, şehid olur. “Zelzelede ölen bir çeşit şehiddir.” diye Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde bildiriyor.[72] Bunlar bir şey değil...

Harpte ölen şehiddir. Kosova’da ölen şehiddir, Bosna’da ölen şehiddir, Çeçenistan’da ölen şehiddir. Bunlar bir şey değil... Ama iman gittiği zaman, ebedî hayat gidiyor, asıl felâket odur.

---

[71] Bu konuda: Deylemî, Müsnedü’l-Firdevs, c.I, s.231, no:883; Ebû Berze el-Eslemî RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VI, s.748, no:16620; RE, 124/9.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.77, no:142; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.250, no:4112; Muaz ibn-i Cebel RA’dan. İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LV, s.213; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan. Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.35; Hz. Hasan RA’dan.

[72] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.205, no:3111; İmam Mâlik, *Muvatta’* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.233, no:554; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.446, no:23804; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.461, no:3189; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.503, no:1300; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.II, s.191, no:1779; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.169, no:9880; İbn-i Esîr, *Üsdü’l-Gàbe*, c.I, s.163; Câbir ibn-i Atîke RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.IV, s.715, no:11183; RE. 216/5.

İmandan mahrum kalan bir insanın ahireti mahvoluyor. En büyük felâket o...

Onun için, Allah'ın en çok sevdiği şey, Peygamber Efendimiz'in de en çok razı olacağı şey, ümmetine güzel hizmet etmektir. Ümmetinin iyi müslüman olması için çalışmaktır. Gazeteyse, gazete çıkarmaktır. Radyoysa, radyo yayını yapmaktır. Televizyonsa, televizyon yayını kurmaktır; uluslararası, ulusal, bölgesel, yöresel neyse... Kitap neşretmekse, kitap neşretmektir. Mektep açmaksa, mektep açmaktır. Yazları değerlendirmektir.

Hatta, hatta sevgili dinleyiciler her meclisi, her sohbet meclisini değerlendirmek lâzım! Her sohbet meclisinde Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifinden bir kaç hadis-i şerif okumalı, salât ü selâm getirmeli; bir kaç ayet okumalı, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasını, Peygamber Efendimiz'in şefaatini kazanmaya çalışmalı!..

Diliyorum ki, bu Mevlid Kandili müslüman kardeşlerimizin gönlünde muhabbet-i Rasûlüllah'ı, aşk-ı Muhammed-i Mustafâ SAS'i arttırmaya vesile olur. Peygamber Efendimiz'in sevgisini, rızasını, şefaatini kazanmaya sebep olur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kandillerinizi mübarek etsin... Nice nice böyle mübarek günlere sağlıkla, esenlikle, şenlikle, mutlulukla erişmenizi nasib eylesin... Allah-u Teàlâ hepinizden razı olsun... Hepinizin duasını beklerim. Ben de size dualar ediyorum. İki cihanda aziz olun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

03. 07. 1998 - Sydney / **AVUSTRALYA**

13. ALLAH YOLUNDA CANDAN VE MALDAN FEDÂKÂRLIK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri! Cumanız mübarek olsun...

Bugünkü cuma konuşmamı Mekke-i Mükerreme'den yapıyorum. Bu konuşmamda ayet-i kerimelerden izahat vereceğim. Konuşmamın konusu Kur'an-ı Kerim'in ayetleri olacak. Çünkü, seyahatte olduğum için yanımda diğer kaynak kitaplarım yok. Sadece, el-hamdü lillâh, Kur'an-ı Kerim her zaman yanımızda oluyor.

a. Akabe Bey'atı ve Medineliler

Biliyorsunuz Mekke-i Mükerreme, sevgili peygamberimiz, rehberimiz, önderimiz, her şeyimiz, başımızın tacı, gözümüzün nuru, gönlümüzün sürûru Peygamber Efendimiz'in doğduğu belde... Ama Peygamber SAS Efendimiz, Allah'ın peygamberi olarak peygamberlik vazifesi kendisine gelince, Mekke'nin o zamanki yöneticileri ile arası açıldı. İlkönce Peygamber Efendimiz'i engellemeğe çalıştılar. Sonra da öldürmeğe kadar işi azıttılar, o noktaya götürdüler. Peygamber Efendimiz de mahzun bir şekilde;

"—Eğer müşrikler böyle zorlamasalardı, ey Mekke, ben seni bırakıp, terk edip gitmezdim!" diyerek; yol arkadaşı, yâr-ı gàrı, gam güsârı, Ebûbekr-i Sıddîk Efendimiz RA ile beraber Medine-i Münevvere'ye hicret etti.

Tabii, niçin Medine-i Münevvere'ye hicret eyledi?.. Çünkü Peygamber Efendimiz Mekke'ye gelen bütün kabilelerle, heyetlerle yeri gelince konuşuyordu. Mina'da, Müzdelife'de, Hac diye, Ukaz Panayırı diye, alışveriş diye, adet diye gelen toplanan kabilelerin yanına gidip, kendisinin Allah'ın ahir zaman peygamberi olarak gönderdiği kişi olduğunu söylüyordu. Onları Allah'ın birliğine davet ediyordu. Kureyş'in kendisini sıktığını, üzdüğünü, zulmettiğini söylüyordu. Biliniyordu zaten olaylar.

Kendisine yardım etmelerini istiyordu. Allah'ın dinine yardımcı olmalarını istiyorlardı heyetlerden...

Onlar da dinliyorlardı. Fakat Kureyş'le bozuşmak istemedikleri için, o zamanki mevcut yönetimle bozuşmak işlerine gelmediğinden müslüman olamıyorlardı. Bunu da açıkça söylüyorlardı:

"—Evet doğru söylüyorsun, belki haklısın ama biz sana tâbî olur, senin yanında yer alırsak, senin hasmın olan Kureyş'e düşmanlık etmiş oluruz. Kureyş'e düşmanlık edince, biz de Yemen tarafında oturuyoruz, falanca tarafta oturuyoruz; artık bu Hicaz topraklarından, Kureyş'in hakim olduğu, müşriklerin hakim olduğu yerlerden bizi geçirmezler. Ticaretimiz aksar, işimiz bozulur, geçimimiz zorlaşır. Onun için biz sana evet diyemeyiz, destek olamayız." diyorlardı.

Ama, Medine'den gelen mübarek kimseler, Akabe denilen yerde, büyük şeytanın taşlandığı mıntıkada Peygamber Efendimiz'i dinlediler, kabul ettiler, itaat ettiler, iman ettiler.

Sonra onlar gitti, ertesi sene daha kalabalık bir heyet halinde, yetmiş kişi kadar geldiler. Aralarında Abdullah ibn-i Revâha gibi edip ve şair kimseler de vardı. Allah hepsinden razı olsun, hepsi cennetlik kimseler... Peygamber Efendimiz'e zaten içlerinden bir kısmı bir sene evvel bağlanmış idi. Onlar da bağlanmak istediler ama, dediler ki:

"—Yâ Rasûlallah senin şartın nedir, biz ne yapalım, bizden ne istiyorsun?" dediler.

Peygamber SAS Efendimiz şartlarını söyledi:

"—Allah'tan başkasına tapınmak yok. '*Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh*' diyeceksiniz, benim peygamber olduğumu tasdik edeceksiniz. Allah'a itaat edeceksiniz, Allah'ın emirlerini tutacaksınız, yasaklarından kaçınacaksınız."

"—Peki kişisel isteğin nedir?" diye sordular.

"—Eğer beni davet şehrinize ediyorsanız, o zaman beni kendinizi koruduğunuz gibi, kendi mallarınızı koruduğunuz gibi koruyacaksınız." buyurdu Peygamber Efendimiz.

Onlar da:

"—Pekiyi, bunları böyle yaparsak bunun sonucu nedir? Böyle yaptığımız zaman elimize geçecek sonuç nedir?.." dediler.

Peygamber SAS onlara dedi ki:

"—Eğer siz böyle yaparsanız, Allah'ın dinine hizmet ederseniz, beni müşriklere karşı desteklerseniz; din yolunda malınızla, canınızla cihad ederseniz ve kendi canınızı, malınızı koruduğunuz gibi beni müşriklere, kâfirlere karşı korursanız; o zaman size bunların mukàbilinde Allah cennetini verecek. Cennetlik olacaksınız, ahiretin ebedî saadetine ereceksiniz." diye onlara bildirdi.

Bunun üzerine onlar çok sevindiler ve çok heyecanlandılar. O edip ve şair Abdullah ibn-i Revaha gibi kimseler kalkarak dediler ki:

"—Aman, böyle bir şey ne kadar kârlı bir alışveriş! Biz itaat ediyoruz, bir şahsı beldemizde misafir ediyoruz; onu kendimizi, malımızı korur gibi himayemize alıyoruz, destek veriyoruz ona... Bunun mukàbilinde ebedî saadete eriyoruz. Ne kârlı bir alışveriş!.. Biz bir şey yapıyoruz ama, sonuçta ne kadar güzel bir sonuca ulaşıyoruz. Böyle bir anlaşma bizim çok hoşumuza gitti.

Bu anlaşmadan ne biz döneriz, ne de karşı tarafın dönmesini isteriz." dediler.

Allah ve Rasûlü bu vaadinden dönmesin demek istediler. Onun üzerine Tevbe Sûresi'nin 111'inci ayet-i kerimesi indi ki, çok heyecanlandırıcı bir ayet-i kerimedir. Ben de bunu heyecanla okurum dâimâ...

b. Candan ve Maldan Fedâkârlığın Karşılığı

Allah-u Teàlâ Hazretleri bu güzel sözleşmeler, antlaşmalar üzerine; Peygamber Efendimiz'e yardım vaadinde bulunan ensarın, yetmiş kadar mübarek insanın bu sözleri üzerine; "Ne kadar güzel bir alışveriş, ne kârlı bir alışveriş! Biz bundan ne döneriz, ne de dönülmesini isteriz." demesi üzerine buyurdu ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

إِنَّ اللهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ، يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْداً عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرِيةِ وَالْاِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ ، وَمَنْ أَوْفٰى بِعَهْدِهِ مِنَ اللهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ، وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ (التوبة:١١١)

(*İnna'llàhe'ştera mine'l-mü'minîne enfüsehüm ve emvâlehüm bi-ennelehümü'l-cenneh, yukàtilûne fî sebîli'llâhi feyaktulûne ve yuktelûne va'den aleyhi hakkan fi't-tevrâti ve'l-incîli ve'l-kur'ân, ve men evfâ bi-ahdihî mina'llàhi fe'stebşirû bi-bey'ikümü'llezî bâye'tüm bihî, ve zâlike hüve'l-fevzü'l-azîm.*) (Tevbe, 9/111) ve devamı nâzil oldu. Sebeb-i nüzûlü bu.

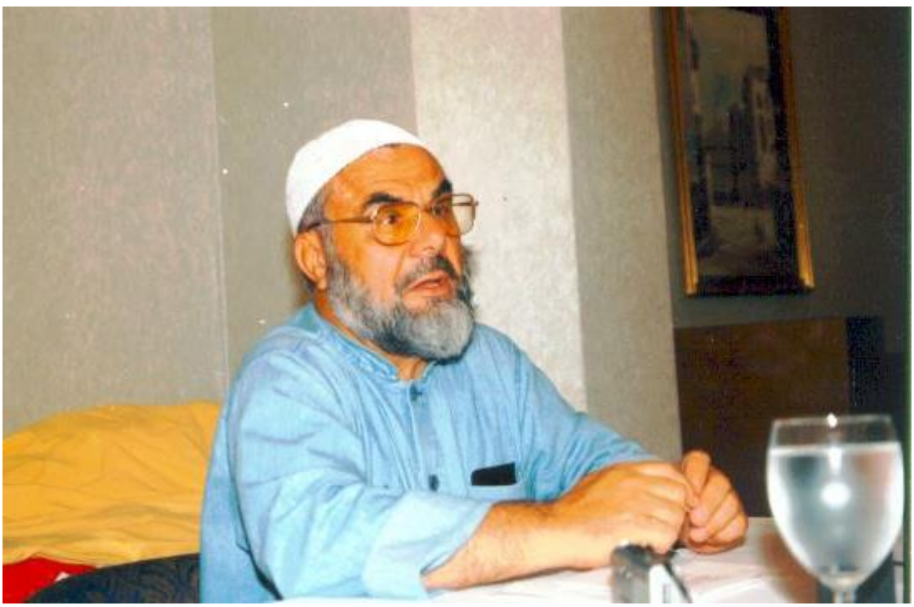
Mânâ-yi münîfi, meâl-i kerîmi nedir bu ayetin?.. Devamını okumuyorum, sadece okuduğum birinci ayet-i kerimenin izahını yapmak istiyorum:

(*İnna'llàhe'şterâ mine'l-mü'minîn*) "Hiç kuşkusuz ki, şüphesiz ki, muhakkak ki Allah-u Teàlâ mü'minlerden satın aldı. Neyi satın aldı?.. (*Enfüsehüm ve emvâlehüm*) Canlarını ve mallarını

satın aldı.” Ne mukàbilinde?.. Bir alışverişte, satmada, almada, vermede bir bedel değişmesi olur, takas olur. Yâni Allah mü’minlerin canlarını ve mallarını satın aldı da mukàbilinde ne var?.. (*Bi-ennelehümü’l-cenneh*) “Mukàbilinde onlara cenneti vaad ederek, cenneti vereceğini buyurarak canlarını ve mallarını aldı.”

Burada canlarını öne geçiriyor, mallarını sonra zikrediyor. O zaman Peygamber Efendimiz’i Medine-i Münevvere’ye çağırmak, can meselesiydi. Kureyş, Peygamber SAS Efendimiz’i öldürmeğe kalkışacak kadar gözü dönmüş, kanlanmış durumdaydı. Zaten zayıf müslümanları işkencelerle öldürüyordu. Bu sefer gider, onlarla da çarpışır, onları öldürebilirdi. Can meselesi vardı. Onlar canlarını tehlikeye atmaya dahi razı olmuşlardı. Mallarını da harcamaya söz vermişlerdi. Bu ayet-i kerimede onun için (*enfüsehüm*) önde gelmiş bulunuyor.

Demek ki, ortada mânevî bir alışveriş var. Alan Cenâb-ı Rabbü’l-âlemîn, satan da mü’minler... Satılan nedir?.. Mü’minlerin canları ve malları... Alan Allah-u Teàlâ Hazretleri bunların karşılığında onlara neyi verecek?.. Cenneti verecek.

Bu bir benzetmedir. Allah-u Teàlâ Hazretleri kulların anlayabileceği bir şekil ile, iyi mü'min olmanın ve Allah'ın dinine hizmet etmenin icabında can kaybına, icabında mal kaybına sebep olacağını, ama bunu göze alanın da cenneti kazanacağını, böylece latîf bir tarzda, nükteli bir benzetme ile bildirmiş oluyor.

Tabii, mü'minler mü'min olunca, Kur'an'a sarılınca, Rasûlüllah'a bağlanınca, müşrikler de onlara hücum edince ne oluyor?.. (*Yukàtilûne fî sebîli'llâh*) Allah yolunda cihad ederler, savaşırlar. (*Feyaktulûne ve yuktelûne*) Savaşta da insan ille bir sonuç olacak diye kestiremez önceden... "Bazan öldürürler, bazen kendileri ölürler." Kâfir ölürse, öldürülmüş olur; mü'min ölürse şehid olur. Neden?.. Birisi mü'min, Allah için çarpışıyor; ölürse şehid olur. Ötekisi kâfir, Allah'a karşı çarpışıyor, Allah'ın dinine karşı çarpışıyor. Allah'ın sevmediği, gazab ettiği kul; cehenneme gider.

Evet ikisi de ölüyor ama, birisi hırsından kininden, zalimliğinden çarpışıyor. Ötekisi de imanından, Allah'a bağlılığından dolayı fedâkârlık yaparak çarpışıyor. Birisi zulüm yolunda, birisi vefâ ve fedâ yoluyla yapıyor bu işi...

Bazen öldürürler, bazen öldürülürler. (*Va'den aleyhi hakkà*) Öldürülürlerse; ama öldürülmeseler bile nihayet insan bir zaman sonra eceli gelir ölür, dünyada kimse bâkî kalmıyor.

Her şey fânî, kalır Hak,
Sen Hak'la olmağa bak!

demiş eski büyüklerimiz. Nasıl olsa savaşa gitmeyen de ölüyor. İbretle gazetelerde okurdum. İran'dan kaçıyor adam, meselâ yolda trafik kazasında ölüyor. Çünkü eceli gelmiş. İran'daki rejimi sevmediği için, ölüm korkusundan kaçıyor; ama yolda ölüyor. Antalya'da yata bindiği zaman bir kaza oluyor, İranlı falanca öldü deniliyor. Yâni insanlar nasıl olsa ölecek.

(*Va'den aleyhi hakkan*) "Allah'ın va'di haktır." Kime?.. Mü'min olana?.. Ne va'd etmişti?.. Cenneti va'd etmişti. Allah'ın üzerine bu va'dini yerine getirmek haktır. Nerede bu vaad var?.. (*Fit-tevrâti ve'l-incîli ve'l-kur'ân*) "Allah'ın bu va'di Tevrat'ta da var, İncil'de de var, Kur'an-ı Kerim'de de var."

Şimdi burada bir şeyi daha öğreniyoruz, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin gönderdiği eski peygamberler de çok sıkıntılara uğradılar. Mûsâ AS Firavun'la uğraştı, ne kadar büyük zorluklar çekti. İsâ AS zamanının muhalifleriyle ne sıkıntılar çekti. Havariler ve ona tâbî olan İsevîler; Mûsâ AS'dan sonra ona tâbî olan ümmetler nice eziyetlere maruz kaldılar. İlk hristiyanların Roma'da aslanlara parçalatıldığını tarih kitaplarından okuruz.

Tevrat'ta da böyledir. Çünkü iman biraz sorumluluk getiriyor, bir de tehlike getiriyor insana... Bu tehlikeyi Allah bu dünya hayatına kendisi koymuş. İmtihan olarak bu böyle, mü'min olursan tehlike var...

Mü'min olmazsan rahat var gibi görünüyor ama, mü'min olmayınca da insanlar rahat etmiyor. Firavun'un kavmi de rahat etmedi, Romalı imparatorlar da iflah olmadı. İmanın karşısına çıkan hiçbir zümre sonunda kâr etmedi. Ama imtihan olduğu esnada o taraf kârlı, o taraf sakin gibi göründü sadece...

(*Va'den aleyhi hakkan*) Allah'ın va'di haktır, kâfire cehennemi, cezayı, gazabı verecek; mü'mine cenneti, nimeti, rıdvân-ı ekberini ihsân edecek. Tevrat'ta da böyleydi, İncil'de de böyleydi, Kur'an-ı Kerim'de de böyledir.

Demek ki, eski kitaplardaki eski ümmetlerin de macerası aynı... Çünkü insanlığın mâcerası aynı; her zaman mü'minler var, bir de mü'minlerle uğraşan zàlimler var... Belki ellerinden menfaat gidiyor diye, belki imandan nasibleri olmadığı için... Herkes düşünsün.

(*Ve men evfâ bi-ahdihî mina'llàh*) "Allah'tan daha ziyade ahdine sàdık kim olabilir?" Yâni en sadık olan, her şeyi en iyi bilen, her şeye kàdir olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'dir ve Allah'ın va'di haktır, va'dinden hulfü yoktur. "Kimdir Allah'tan daha fazla vefalı olabilecek kimse?" diye soruluyor ayet-i kerimede...

Bu nasıl bir sorudur?.. Olmaz böyle bir şey mânâsına, istihfâm-ı istinkâri derler, reddetmek için sorulmuş bir sorudur. (*Ve men evfâ bi-ahdihî mina'llàh*) Allah'tan daha ahdine vefalı kim olabilir?.. Yâni, olamaz böyle bir şey, hiç daha vefalısı çıkamaz. Ahdine en vefalı olan Allah'tır, va'dini yerine getirir. Yâni cennet muhakkak olacak demek...

(*Fe'stebşirû bi-bey'ukümü'llezî bâya'tüm bihî*) "Ey mü'minler Allah'la yapmış olduğunuz antlaşmadan, bey'atdan dolayı size müjdeler olsun, müjdelenin, sevinin; çünkü Allah va'dinden dönmez, cenneti muhakkak alacaksınız. (*Ve zâlike hüve'l-fevzü'l-azîm*) İşte bu çok muazzam bir kârlı sonuçtur, başarıdır, kurtuluştur. Bu sonuç en güzel sonuçtur, fevz ü felâhtır." diye Tevbe Sûresi'nin 111. ayet-i kerimesi böyle bitiyor, aziz ve muhterem kardeşlerim!

Medine-i Münevvere'nin mübarek ahalisine, *ensar* deniyor. (İnşâallah, yarın öbür gün oraya da geçeceğiz.) Peygamber Efendimiz'e yardım ettiklerinden böyle cennetlik oldular ve bu şerefi kazandılar. Tabii hicret etti Peygamber Efendimiz Medine-i Münevvere'ye, o mübarek ensarın yanına... Onlar bağırlarını açtılar, evlerini verdiler, tarlalarını verdiler.

Sonra Mekke'nin azgınları ordu gönderdiler oraya... Orada da İslâm'ı söndürmeğe çalıştılar ama, Allah'ın nurunu söndürmeğe kimsenin gücü yetmeyecektir. Kıyamete kadar Allah indirdiği Kur'an-ı Kerim'i koruyacak ve nurunu tamamlayacaktır. Orada da söndüremediler.

c. Cihad Edenlerin Mükâfâtı

Bu hicretten sonraki olayla ilgili birkaç ayet-i kerime daha okumak istiyorum. Tevbe Sûresi'nin 20-24. ayet-i kerimeleri... *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللهِ ، وَأُولٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ (التوبة: ٢٠)

(*Ellezîne âmenû ve hàcerû ve câhedû fî sebîlli'llâhi bi-emvâlihim ve enfüsihim a'zamü dereceten inda'llàh, ve ülâike hümü'l-fâizûn.*) (Tevbe, 9/20)

"O kimseler ki iman ettiler ve hicret eylediler." Peygamber Efendimiz'e iman eylediler; Peygamber Efendimiz de: "Benim hicret ettiğim Medine'ye herkes gelsin, etrafımda toplansın!" dedi.

Onun için, her kabileden mü'minler fırsat buldukça, Mekke'dekiler de müşriklerden kaçarak Medine'ye vardılar.

Kâfirler, müşrikler de onları kovalamağa, orada tepelemeğe niyet ettikleri için savaşlar oldu. (*Ve câhedû fî sebîli'llâhi bi-emvâlihim ve enfüsihim*) "Malları ve canları ile Allah yolunda cihad ettiler." Sonuç böyle oldu.

Burada mal önce zikrediliyor, can sonra zikrediliyor. Çünkü her İslâmî savaşta ille insanın canı gitmez, önce malından biraz masraf gider. Ama malından masrafı hakkıyla yapar sakınmazsa, canı kurtulur. Burada da o nükte var, aziz ve sevgili kardeşlerim!

"Böyle iman edenler, hicret eyleyenler, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler, mallarını canlarını sarf ederek, ortaya koyarak cihad edenler, (*a'zamü dereceten inda'llàh*) çok daha yüksek derecelerdedirler." Kimlerden daha yüksektir?.. Bunları yapmayanlardan; iman edip de yerinde oturanlardan, hicret etmeyenlerden; hicret etse cihada katılmayanlardan... Bazı münafıklar kaytarıyorlardı, katılmıyorlardı. Allah indinde derece bakımından onlardan çok daha üstündür. (*Ve ülâike hümü'l-fâizûn*) İşte fevz ü felâha, kârlı sonuca ulaşacak olanlar onlardır."

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُقِيمٌ

(التوبة: ٢١)

(*Yübeşşiruhüm rabbühüm bi-rahmetin minhü*) "Allah onları, 'Ey kullarım, ben sizi rahmetime gark edeceğim!' diye kendisinin onlara vereceği rahmetle müjdeler. (*Ve rıdvânin*) Ve razı olacağını, rıdvân-ı ekberine eriştireceğini müjdeler. (*Ve cennâtin*) Ve onları cennetlere sokacağın müjdeler. (*Lehüm fîhâ naîmün mukîm.*) Onlar o cennetlere girdiler mi, orada devamlı olan, mukîm olan, izâle olmayan, yok olmayan, bitmeyen nimetlere gark olacaklar. Onların içinde bahtiyar olacaklar." (Tevbe, 9/21)

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَداً ، إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ (التوبة: ٢٢)

(*Hàlidîne fîhâ ebedâ*) “Bu zevk ü sefâ, bu nimetler içinde gark olmak muvakkat da olmayacak; bu iman eden, hicret eden, cihad eden kimseler ebediyyen orada kalacaklar. (*İnna’llàhe indehû ecrün azîm.*) Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin yolunda yürüyenlere, Allah indinde büyük ecirler, mükâfatlar vardır.” (Tevbe, 9/22) buyruluyor 22. ayet-i kerimede.

Pekiyi, bazıları bu fedâkârlığı, bu ihlâsı yapabildiler mi; yâni mallarını, canlarını ortaya koyabildiler mi?.. Herkes koyamıyor. İnsanlar üç sınıf: Bir kısmı kâfir, onlar hiç koymuyor. Bir kısmı mü’min ama zayıf, veya fâsık; onlar da kaytarıyorlar. Bir kısmı ihlâslı, hàlis muhlis müslüman... Bunları hàlis muhlis müslümanlar yapıyor, bu mükâfatları alıyor.

d. Kâfirleri Dost Edinmemek

Ötekiler ne olacak?.. Onlar hakkında da Allah-u Teàlâ Hazretleri ikaz buyuruyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَتَّخِذُوا آبَاءَ كُمْ وَ إِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ ، وَ مَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ (التوبة: ٢٣)

(*Yâ eyyühe’llezîne âmenû*) “Ey iman edenler!” Şimdi böyle, “*Yâ eyyühe’llezîne âmenû*” diye başladı mı bir ayet-i kerime, “Bak bu iş iman meselesidir, çok önemlidir. Mâdem mü’minsiniz, dikkat edin; yoksa imanınız sakatlanır.” demek...

“Ey iman edenler! (*Lâ tettahizû âbâeküm ve ihvâneküm evliyâe ini’stehabbü’l-küfre ale’l-îmân*) Eğer babalarınız bile olsa, has kardeşleriniz bile olsa; onlar imana gelmemişlerse, imana küfrü tercih edip kâfir olarak, müşrik olarak kalmışlarsa, onları dost edinmeyin, onlara sevgi beslemeyin! Onları velîler, dostlar ittihaz etmeyin!”

Halbuki insan babasını sever, halbuki insan kardeşini sever ama, Allah yasaklıyor. “Ey iman edenler, mü’minseniz küfrü

imana tercih etmiş, müşriklikte, kâfirlikte kalmış olanları dost tutmayın!" buyuruyor.

Pekiyi, tutarsa ne olur?.. (*Ve men yetevellehüm minküm*) "Sizden kimler onlara muhabbet besler, dostluk ederse, (*feülâike hümü'z-zàlimûn*) işte onlar zàlimlerin tâ kendileri olurlar." (Tevbe, 9/23) Zàlim olurlar, çünkü İslâm'a hizmet etmiyorlar, İslâm düşmanlarına dost oluyorlar.

e. Cihadın Terk Edilmesi ve Felâketler

Ondan sonraki ayet-i kerime en büyük tehdittir. Bence bu ayet-i kerimeyi bütün müslümanların çoluk çocuğuna öğretmesi lâzım; kendilerinin de bilmesi lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri, Rasûl-ü Edibi Peygamberimiz Efendimiz'e buyuruyor ki:

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِأَمْرِهِ ، وَاللّٰهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ (التوبة: ٢٤)

(*Kul*) "Onlara de! Etrafında seni dinleyen, senin çevrene toplanmış, hitabının muhatabı durumunda olan insanlara söyle! (*İn kâne âbâüküm ve ebnâüküm ve ihvânüküm ve ezvâcüküm ve aşî-reteküm*) Eğer onların babaları, veya evlatları, oğulları, veya kar-deşleri, veya eşleri, zevceleri; veya kavim ve kabileleri; (ve emvâlün-ni'ftereftümûhâ) kazandıkları, biriktirdikleri mallar; (*ve ticâretün tehşavne kesâdehâ*) bozulur diye korktukları ticaretler; (*ve mesâkinü terdavnehâ*) hoşlarına giden, hoşnud ve razı oldukları güzel meskenler; rahat, bağlı bahçeli, gölgelikli, geniş odalı, salonlu, havuzlu meskenleri; (*ehabbe ileyküm mina'llàh*) işte bunlar size Allah'tan daha sevimli ise..."

Hàşâ, sümme hàşâ, bunların ne kıymeti var ki... Allah'ı en çok sevmesi lâzım!

وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ (البقرة:١٦٥)

(*Ve'llezîne âmenû eşeddü hubben lillâh*) [İman edenlerin Allah'a olan sevgileri çok daha fazladır.] (Bakara, 2/165) buyruluyor.

Allah'ı sevmesi lâzım ama, lâzım diyoruz da, her mü'min bu lâzım olan şeyi yapamıyor. Kimisi taraftarlık güdüyor. Yâni, biz ne devreler geçirdik: Mahkemeye gelen kimseyi, muhakeme eden kimseler araştırıyorlardı; kendi tarafından ise, arka kapıdan çıkartıyorlardı. Anarşist bile olsa ceza vermiyorlardı, taraf tutuyorlardı.

Şimdi bir insan, "Yâhu bu iman meselesi ama, babam bu benim!" diye babasını tutuyorsa, veya oğlunu tutuyorsa, veya kardeşini tutuyorsa, veya kardeşini tutuyorsa, veya zevcesini düşünüyorsa, veya kavim, kabile, aşiret, kavmiyet meselesine

düşmüşse... Irkçılığın, kavmiyetçiliğin yeri var mı İslâm'da?.. Yok...

Sonra mallarını düşünüyorsa; "Yâhu ben bu işe girersem, benim mallarım yağmalanır veya ceza olarak bana şöyle yaparlar, böyle yaparlar. Aman malım elimden gitmesin!" diyorsa; veyahut, "Ben mü'min olursam benden hizmet için, cihad için mal isterler. En iyisi hiç girmeyeyim! Çünkü müslümanlarda zekât var, sadaka var, cihada para ayırmak var; aman girmeyeyim!" derse; veya bozulacak ticaretinden korkarsa...

Kimisi korkuyor. Hak yola ilan vermekten korkuyor, hak yolla beraber olmaktan çekiniyor. "Hak yolun karşısındakiler bir çelme takar, bir oyun oynar, aman ticaretim bozulur." diye ilan bile veremiyor. Halbuki kârlı, ilân verdiği zaman ticareti artacak ama, "Neme lâzım?" diyor.

Eğer ticaretinin bozulmasından korkarsa ve bir de evleri elinden gider filân diye korkarsa, Allah'ı sevmez de bunları severse, Allah'a bunları tercih ederse; Allah'a ve Rasûlüllah'a mukàbil ve Allah yolunda cihad etmeye mukàbil bunları tercih eder de, Allah'ın emrinden geri durur, Rasûlüllah'ın yolundan uzaklaşır ve Allah yolunda cihad etmekten geri durursa ne olur?.. (*Feterabbesû hattâ ye'tiya'llàhu bi-emrihî*) "Allah'ın başınıza ne iş getireceğini o zaman bekleyin bakalım!.."

Allah ne getirir aziz ve muhterem kardeşlerim?.. Felâket getirir. Mutlaka gözlerinden sakındıkları bu şeylerin hepsi zarara uğrar. Babaları zarara uğrar, evlatları zarara uğrar, zevceleri zarara uğrar, kardeşleri zarara uğrar, ticaretleri mahv u perişan olur. Beldeleri târ u mâr olur. Kavmi kabilesi perişan olur. Evler harab olur, bombalar gelir, yıkılır.

Afganistan'da görmedik mi?.. Daha başka diyarlarda, Bosna'da, Hersek'te bunların güncel misalleri yok mu?.. Tarihte milyonlarca misalleri var. Allah'ın emri nasıl gelir?.. Korkulan, üzerine titrenen şeylerin cezalandırılması tarzında gelir.

Bizim Dr. Metin [Erkaya] kardeşimiz, *Son Uyarı* diye çıkardığı gazeteciği göndermiş. Orada Ermenilerin Doğu Anadolu'da, bizim mü'min müslüman halkımıza, Türk-Kürt halkımıza ne zulümler

yaptığını yazıyor; tüylerim diken diken oldu.[73] Herkesin okuması lâzım, herkesin bilmesi lâzım!.. Çünkü cihanı aldatıyorlar, güya Ermeniler zulme uğramış diye...

Müslümanlara neler yapmışlar? Müslüman hanımlara, müslüman kızlara neler yapmışlar?.. Neler neler... Ne anlatmaya dilim varır, yâni utandığım için anlatamam. O kadar müstehcen, o kadar korkunç, o kadar çirkin, o kadar mütecâviz... O kadar dine saldırgan...

Hani, "Din hürriyeti var, herkes istediği gibi dinini yaşasın!" palavralarının hiç aslı yok... Böyle kıtır kıtır kesmişler, işkencelerle derisini yüzmüşler. Tenâsül aletlerini kesmişler, ağzına vermişler, "Üfürün bakalım, ötecek mi?" demişler. Kadınlar, kızlar mahv u perişan olmuş, şehid edilmiş.

Hattâ ilk başta kendileri ile işbirliği yapan insanları, yâni hainleri öldürmüşler. Çünkü kâfirin vefası yoktur, Allah'ın da cezası vardır, azîzün züntikamdır. Onlarla işbirliği yapanlar perişan olmuşlar, öldürülmüşler. "Şehid edildi." diyor; ben şehid

[73] Dr. Metin Erkaya, *Anadolu'da Ermeni Zulmü*, Son Uyarı, Haziran 1998.

sözünü de kuşkuyla karşılıyorum. Orada, “Kendileriyle işbirliği yaptığı halde, kardeş olduğu halde, anlaştığı halde geldiler, şehid ettiler.” yazıyor ama, onun da şehidliği biraz şüphelidir.

Allah böyle şeyler getirir. Mal sakınılmışsa, mal elden gider. Can sakınılmışsa, can tehlikeye girer. Allah’ın emrinden, Allah’ı sevmekten, Rasûlüllah’ı sevmekten, Allah yolunda cihad etmekten geri durulmuşsa, hangi şeyden korkuluyorsa o belâ gelir. Balkanlarda böyle olmuştur, Kafkasya’da böyle olmuştur, Orta Asya’da böyle olmuştur... Dünyanın her yerinde böyle olmuştur ve böyle olmaktadır. Kanûn-u ilâhî budur.

Ben hatırlıyorum, Suriye’de olan olayların başlangıç zamanını... Ne kadar güzel idareler vardı. Hacca gidemeyenlere yardımcı olurlar, getirirler, götürürlerdi. Sonra gelen rejimde ne mal kaldı, ne rahat kaldı; o mallarını sakınanlar, fabrikatörler hapislere girdiler, hapislerde öldüler. Benim ismen tanıdığım kimseler var oralarda... Hiç bir yerden de yardım olmadı.

(*Va’llàhu lâ yehdi’l-kavme’l-fâsikîn*) “Allah fâsık kavimleri doğru yola çıkartmaz, hidayet eylemez. İşte böyle burunlarının doğrusuna, yanlış yaptıkları işlerin devamına giderler. Sonunda mahv u perişan olurlar.” diye bu ayet-i kerimelerde Allah-u Teàlâ Hazretleri bildiriyor.

f. Batılılar Dinlerine Çok Bağlı

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Ben Avustralya’dan buraya geldim ama, dünyanın her yerini gezen bir insanım. Latife yollu da, “Artık uluslararası hoca oldum!” diye söylüyorum. Böyle Evliya Çelebi gibi seyyah oldum. Bizim gezmediğimiz, görmediğimiz yer kalmadı.

Batı’ya dönmüşüz, *batıcılık* diyoruz, *Batı Çalışma Grubu* deniyor, ama emin olun batıyı tanımıyoruz. Batı’yı, içinde yaşayan insan iyi tanır. Batılılar son derece dinlerine bağlı... Belki inanmıyor kafası ama, kültür olayı olarak, ‘Bu benim kültürüm, benim mazim!’ diye bağlı. Hepsi bağlı... Düğünlerini kilisede yapıyorlar, eğlencelerini kilisede yapıyorlar. Papazlar önlerine düşüyor, önderlik ediyor, son derece canlı bir şekilde...

İngiltere'de doktora yapan bir ağabey vardı, orada doktora yaptı geldi. Biz daha o zaman İngiltere'yi filan görmemiştik. "Çoğu ateist!" diyordu. Ateist bile olsa hristiyan... Olur mu öyle şey?.. Olur, oluyor ve fiilen gördüm, ateist-hristiyan; çünkü hristiyanlığı destekliyor. Hangi kavim kimi desteklerse, ondandır. Kilisenin emrinde, kiliseyi destekliyor. Kiliseyi de devlet destekliyor. Devlet ile kilise iç içe ve yeni istilâ edecekleri ülkeleri beraber çalışarak istila ediyorlar.

Meselâ, Arnavutluk'ta komünist bir rejim vardı. O zaman, bizim ortaokulda, lisede bulunduğumuz yıllarda nüfusunun %99'u, hattâ Türkiye'den daha fazla müslüman olan bir ülke diye, Arnavutluk dikkatimi çekmişti. Son yapılan sayımlarda ne deniliyor; %75'i müslüman... Demek ki hristiyanlar orada kaç misli arttırılmışlar?.. Yirmi beş misli arttırılmışlar. Kısa bir zamanda, benim ömrümün yarısında yirmi beş misli artmışlar.

Bizim Ankara İlâhiyat Fakültesi'nde rahmetli hadis-tefsir-fıkıh kürsüsü profesörü Tayyib Okiç Bey (**) vardı, kendisi Boşnak'tı. Daha doğrusu Peygamber Efendimiz'in sülâlesindenmiş ama onu söylemezdi. Saraybosna'nın reisü'l-ulemâsının oğluydu. Mübarek bir kimse idi, Allah hepsine rahmet eylesin...

O kızardı; "Siz onların [batılıların] huylarını bilmezsiniz, ben içlerinde yetiştim. Onlar yüz senelik hesap yaparlar, iki yüz senelik hesap yaparlar. İki yüz sene sonra alacakları sonuç için şimdiden hazırlanırlar." derdi.

Sonra siz biliyorsunuz, aziz ve muhterem kardeşlerim, Kıbrıs meselesinde ilkönce karşımıza papaz ve din adamı olan Makarios çıkmadı mı?.. Siyâsî bir şey... Siyasetleri din adamlarının beraberliğinde gidiyor. Siyasilerle din adamları iç içe, beraber çalışıyorlar. Bu Sırpların bu müslümanlara karşı kışkırtılmasında, bu katliamları yapmasında Sırp kilisesinin papazlarının hâlâ ne kadar etkili olduğunu gazetelerden okuyorsunuz. Dünyanın her yerinde bu böyle oluyor.

Avustralya'da da biz cami aldık. Sonucu kesin olarak alıp da, size müjde vermek için ben söylemiyordum. Yirmi iki dönümlük, üzerinde güzel evli, havuzlu bir yeri aldık. Belediyeden de ön

onayları almıştık. “Tamam, burasını cami yapabilirsiniz, sakin bir yer, ibadethane yapmaya müsaittir.” demişlerdi.

Civarın papazı bir muhalefet başlattı, 200 küsur imza topladılar. Belediyeden karar çıkmadı. Bizim aldığımız mülk elimizde mülk olarak kaldı ama, cami yapamadık. Yani dinleri konusunda o kadar duyarlılar; dinlerini korumak, kollamak için çalışıyorlar. Evet, başka dinlere karşı saygılı olduklarını söylüyorlar ama, laiklik filan hepsi masal, hikâye; çok saldırıyorlar.

Onlar böyle saldırırken, uğraşırken, misyoner teşkilatlarıyla hristiyanlığı yaymaya çalışırken, kendi dinlerini geliştirmeye çalışırken... Ve geliştiriyorlar. Bakın Clinton Çin’e gitti, hemen bir jest, bir tavır, bir davranış biçimi sergiledi. Hemen oradaki kiliseye gitti, kilisede ayine katıldı ve “Ne mutlu, böyle bir ülkede böyle ibadetin serbest yapılabilmesi...” dedi. Bu bir işarettir.

Çinlilerin içinde hristiyan olan çok kimse var. Ben Avustralya’da boynuna haç takmış çok Çinli gördüm, Çinli hristiyanların kiliselerini gördüm. Kendi dinlerinde kalmıyorlar, hristiyan oluyorlar. Hristiyanlar orayı yavaş yavaş ele almış ve hristiyanlaştırmaya çalışıyor.

Filipinler, Malezya, Endonezya, Bangladeş, Hindistan, Pakistan vs. birçok yerde bu çalışmaları ben bir uzman olarak, üniversite profesörü olarak gözlerimle gördüm ve rakamları okudum mecmualarda... Mecmuaları sakladım, neşrederim bir gün gelir diye.. Büyük bir gelişme gösteriyorlar.

g. Dinimiz İçin Çalışmamız Lâzım!

O halde bizim de çalışmamız lâzım!.. Müslümanların da çalışması lâzım! Allah ve Rasûlü yolunda, Allah’ın dinine hizmet etmeye çalışmamız lazım! Çalışmazsak, Allah-u Teàlâ mutlaka bunun hesabını sorar.

Bugünün müslümanları sanıyor ki, sadece namaz kılmakla, camiye gitmekle, hac yapmakla ve Ramazan’da oruç tutmakla iş biter... Hayır! Allah, yapılan şeylerin mükafatını verir, ama yapılmayan vazifelerin de hesabını sorar.

Şimdi ben, aziz ve muhterem kardeşlerim, bir ilâhiyat fakültesi profesörü olarak, Türkiye'yi seven bir kimse olarak, Türkiye'nin sahiplerinden birisiyim diye göğsümü gere gere her yerde söylüyorum bunu... Benim dedem bu yolda şehid olmuş, şehidlerin torunuyum, bu ülkenin sahiplerinden birisi benim. Kimse bana bu ülkenin ev sahipliği numarasını çekip de, beni suçlu duruma düşüremez. Bu ülkenin sahibi benim.

Bu ülkenin iyiliğini düşünen bir insan olarak, bu acı durumları görüyorum. Yıllardır bunu söylüyorum. Bu adamların niyeti Balkanlar'dan müslümanları kazıdıktan sonra, Anadolu'dan da müslümanları çıkartmak... Bunları bilmeyenler onlara yardımcı oluyorlarsa, cahilliklerinden hainliğe dönüşüyor durumları... Hainliklerinden zalimliğe dönüşüyor baskıları... O bakımdan uluslararası meselelerden ayrı değil bu meseleler...

Tabii, ben bunları bildiğim için, camide vaaz vermeyi Hocam (Rh.A) Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri bana emir buyurduğu zamandan beri, Ankara'da, İstanbul'da, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın resmi imzasıyla, mührüyle, kaymakamlığın onayıyla vaazlarımı devam ettirdim ama, vaaz yeterli değil, dini çalışma kafi gelmiyor. Yani bir caminin içinde 500 kişiye, 50 kişiye hitab etmek yetmiyor.

Onun için dergi çıkarttık, onun için radyo kurduk. Ne kadar güzel oldu, 200 küsur yansıtıcıyla her yerden dinlenen ve çok beğenilen ve ödül kazanılan yüksek seviyeli bir yayın... Ne kadar güzel, ciddî, temiz... Televizyonumuz var, maalesef parasızlıktan ulusal değil, mahalli televizyon durumunda... Sonradan, bizden sonra ortaya çıkmış ulusal televizyonlar var. Paramız olsaydı, biz de bastırırdık parayı, ulusal televizyon alırdık. Zengin bazı milletvekillerini biliyoruz, fabrikatör, onlar kendilerine televizyon kanalı, ulusal kanal kurdular. Avrupa'dan, yurt dışından da dinlenebiliyor.

Bizim paramız olsaydı biz de yapardık. Bir eksikliğimiz yok ama, bir eksikliğimiz arkadaşların yardım eksikliği... Yani, yapılan hizmetler güzelse, okullar birincilik kazanan öğrenciler yetiştiriyorsa, tertemizse, ödül alıyorsa yayınlarımız, her şeyimiz güzelse; o zaman bunun desteklenmesi lazım!..

Şimdi desteklemiyor arkadaşlar, beğeniyor, beğendiğini ifade ediyor, “Aferin!” diyor. Osmanlı şairlerinden birisi demiş ki:

Ednâ-yı dehr her hünere âferin verir,
Yâ Rab, bu âferin ne tükenmez hazinedir!

“Bu zamane insanları her hünere aferin veriyor. Yâ Rabbi, bu aferin ne tükenmez hazinedir.” diye alay ediyor. Aferinle iş yürür mü?.. Destekleyeceksin, yükün bir kısmını sen alacaksın, yürüteceksin, gelişecek.

Biz bu yayınları ulusal yaparsak, ulusaldan öteye uluslararası yaparsak, Amerika’dan, Afrika’dan, Endonezya’dan dinlenecek hale gelirse, daha faydalı olmaz mı?.. Bizim amacımız o idi. Biz dergilerimizi Arapça ve İngilizce de yayınlayacaktık, eğer sizin desteğiniz olsaydı. Televizyon ve Radyo’yu da öyle yapabiliriz.

Şimdi biz Avustralya’ya gidiyoruz, bizim hanım el telefonuyla Türkiye ile konuşuyor. Suudi Arabistan’a geliyoruz, Suudi Arabistan’dan konuşuyoruz. Avrupa’ya gidiyoruz, Avrupa’dan konuşuyoruz. Yâni imkânlar var.

Aynı imkânları radyoculukta kullanırdık, her yerde çeşitli, güzel yayınlar yapardık. Tatlı, tatlı, bilimsel olarak her şeyi anlatırdık. Yunus’umuzu tanıtırdık, Mevlânâ’mızı tanıtırdık. Türkler’in zalim olmadığını, mazlum olduğunu anlatırdık. Ermenilerin yalan söylediğini anlatırdık. Yunanlıların şımarıklık yapıp, olayları çarpıttığını anlatırdık. Kendilerinin çocukları süngülediğini, hamile kadınları öldürdüğünü anlatırdık... Yâni her şeyi güzel anlatırdık. Kanuni Sergisi’nin Avrupa’da, Amerika’da hayranlık uyandırdığı gibi devamlı hayranlık uyandırırdık, savunurduk.

Ama kimse çalışmayınca, kimse destek vermeyince bizim takatimiz bu kadar işte... Ulusal bir televizyon bile yapamıyoruz, mahalliyi bile götürmekte zorlanıyoruz. Radyo’da zorlanıyoruz.

Bir günlük gazete çıkardık, beğeniliyor. Avustralya’ya gelen nüshalarını inceleyen kardeşlerimiz, abone olan kardeşlerimiz çok beğendiler. Ama bunlar bir gün çıkmayabilir, yarın çıkmayabilir. Neden?.. Bir müessesenin 40 milyar aylık masrafı olursa, o kadar geliri olmazsa, ne olur?.. Kapatılır.

h. Hizmetlerimizi Destekleyin!

Onun için ben bu tarihi konuşmamda, —başında tarihî diye mahsustan söyledim, 10 Temmuz 1998 tarihli konuşmamda— bütün müslümanları göreve davet ediyorum. Bizim hizmetlerimizi seviyorsanız, destekleyin!.. Ama öyle kuru lafla, aferinle değil... Aksi takdirde bir gün gelir de hizmetler durursa, "Vah vah, bizim haberimiz olmadı!" demeyin! Bunun böyle denmemesi için şimdiden hatırlatıyorum; bizi destekleyin!..

Bir gazete çıksın diye ben zorladım. Çıksın ama, ilgililer diyor ki:

"—Hocam çıksın ama, şu kadar ton kağıt gidiyor günde... Seksen kişi çalışıyor, her birinin evinde çoluk çocuk var, onlar aş yiyecekler, maaş istiyorlar."

Şu anda dinlediğiniz Akra radyomuz, 200 küsur yansıtıcıdan yayın yapıyor. Bunların kesin desteklenmesini rica ediyorum. Bu kesin bir ricadır, ciddi bir ricadır ve önemlidir. Vakit bakımından da önemlidir. Lütfen bizi her yönden, özellikle mâlî yönden destekleyin!..

(*Bi-emvâlihim ve enfüsihim*) [Mallarıyle ve canlarıyla] deniliyor ayet-i kerimelerde... Mal canın yongası, ikisi de önemli. Mali yönden desteklerseniz desteklersiniz; desteklemezseniz, Cenabı Mevlâ'nın huzurunda bir belge olsun diye bu tarihî konuşmayı yaptım. Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize, dinimize hizmet şerefini ihsan eylesin...

Saf Sûresi'nin sonuncu ayet-i kerimesinde Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونوا أَنصَارَ اللَّهِ (الصف:١٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kûnû ensàra'llàh*) "Ey İman edenler, Allah'ın yardımcıları olun!" (Saf, 61/14)

Allah'ın yardımcıya ihtiyacı yok; Allah'ın dinine yardım edilecek. Allah'ın dini öğrenilsin, insanlar müslüman yetişsin diye gayret edilecek.

Eğer bir çocuk bir başka yabancı koleje, misyoner kolejine gidip de hristiyanlaşıyorsa, o bir kayıptır. Çünkü, İslam'dan sonra hristiyanlık, geriye dönüştür. Akıl ve mantık her şeyi gösteriyor aşikâr olarak... Onun için kolejlerimizin de olması lazım!..

Benim malî imkânım olsa, arkadaşlarımla fakülteler de kurarım, üniversiteler de kurarım. O kadar çok pırıl pırıl, bilgin, mütedeyyin kardeşimiz var, üniversiteler de kurarız. Beş tane üniversite kurabilecek insan gücümüz var, ama mâlî gücümüz yok...

Lütfen mâli imkânları olanlar ve olmayanlar, herkes hizmetlere koştursunlar, gücü yettiğince, var gücüyle hizmet etsinler!.. Sonra iş işten geçiyor.

Afganistan bugün harabe... Geçen gün bir Afganlı ile karşılaştık burada; doktorası kabul olmamış Suud'da... Doktora yapmış ama kabul etmemişler. Anlayış göstermemişler, haksızlık yapmışlar.

"—Belki ülkene gidersen, çalıştığın konuyu kendi üniversitende anlatırsın, belki orada doktor olursun!" dedim.

Güldü acı acı, dedi ki:

“—Afganistan’a niye gideyim, Afganistan harabe...”

Afganistan tabii harabe olur. Çünkü, gereken şeyleri vaktinde yapmadılar. Afganistan’da sulh ve sükûn varken gereken hizmetleri yapmadılar. Ondan sonra ceza geldi, harabe oldu.

Allah-u Teàlâ hepimizi gafletten uyarsın... Dinine güzel hizmet etmeyi, iş işten geçtikten sonra değil vaktinde hizmet etmeyi ve canla başla hizmet etmeyi, malıyla ve bütün varlığıyla hizmet etmeyi nasib eylesin...

Lütfen, müesseselerimiz size emanettir; müesseselerimizi koruyun, kollayın, iş birliği içinde geliştirin!.. Biz kişisel bir şey peşinde değiliz, topluca yapılmasını daha çok tercih ediyoruz. Topluca katılımla katılın ve müesseselerimizi en güzel müesseseler haline, birinci sıradaki müesseseler haline getirin!..

Bizim dışımızdaki hasımlardan hiç bir şekilde geri kalmamamız lazım! Çünkü seviye bakımından, güzellik bakımından geri kalmıyoruz ama; mâlî bakımdan ve alet edevat bakımından biraz geride kalabiliyoruz. Bu hususlarda hepinizin âcilen ve ciddî olarak işe eğilmenizi ve gereken atılımları ve yatırımları yapmanızı ve desteği vermenizi rica ediyorum!

Allah hepinizden razı olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàhi ve berekâtühû!..

10. 07. 1998 - Mekke

14. KUR'AN, CİHAD VE ŞEHİDLİK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Peygamber-i Zîşânımız'ın mübarek şehrinden, Medine-i Münevvere'den hitab ediyorum.

Temmuz ayı yazın en sıcak aylarından birisi olmasına rağmen, burada latif bir hava var. Tabii, sıcak var ama benim tahmin ettiğim kadar değil... Çünkü Avustralya kış mevsimindeydi, orada kazak giyiyorduk, yün çorap giyiyorduk. Buraya gelince, "Kim bilir ne kadar sıcaklar olur?" diye düşünüyordum. Benim umduğumun altında, güzel bir latif hava var.

Teşekkür ederim; arkadaşlarımdan pek çoğu ben Avustralya'dan buraya geliyorum diye umreye niyet etmişler, gelmişler. Onlarla buluştuk Mekke-i Mükerreme'de, sonra buraya geldik. Bu da güzel bir şey, birçok dostla görüşmüş olduk.

Medine-i Münevvere'de herhalde öteki bildiğimiz imamlar, tanıdığımız, âşinâ olduğumuz imamlar belki yaz tatiline gittiler; Abdü'l-Muhsin isminde genç bir imam gelmiş. Benim kaldığım otelde kalıyordu. Damman'dan gelmiş. Çok dokunaklı bir sesi var. Gayet Dâvudî, tok bir sesle, hızlı fakat harfleri tane tane çok güzel okuyor. Çok lâtif bir kıraati var. Çok beğendim, çok sevdim. Bilmiyorum, otelde kaldığına göre, demek ki muhakkak gidecek ama, çok güzel bir hafız. Hiç sektirmeden, böyle billur gibi bir sesle, gayet güzel Kur'an-ı Kerim okuyor. Allah cümlemize nasib eylesin...

a. Kur'an Bilgisi ve Cennetin Dereceleri

Bu sebeple, ilk hadis-i şerifi Kur'an-ı Kerim'le ilgili seçtim. Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nin rivayet ettiğine ve büyük alim Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce ve Ebû Ya'lâ'nın kitaplarına aldığına göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[74]

يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ ، إِذَا دَخَلَ الْجَنَّةَ: اقْرَأْ وَاصْعَدْ ! فَيَقْرَأُ وَيَصْعَدُ بِكُلِّ آيَةٍ دَرَجَةً ، حَتَّى يَقْرَأَ آخِرَ شَيْءٍ مَعَهُ مِنْهُ (حم . ه. ع. ش . عن أبي سعيد)

RE. 513/1 (*Yukàlü li-sàhibi'l-kur'ân, izâ dehale'l-cenneh: İkra' va's'ad! Feyakrau ve yas'adu li-külli âyetin dereceten, hattâ yakraa âhira şey'in meahû minhü.*) *Sadaka rasûlu'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Bu hadis-i şerifi dinleyince, hepiniz Kur'an-ı Kerim'e aşkınızı, şevkinizi daha da arttıracaksınız. Tahmin ediyorum, Kur'an-ı Kerim'e sarılacaksınız, ezberinizi arttırmaya gayret edeceksiniz.

---

[74] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1242, no:3780; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.40, no:11378; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.495, no:1338; Ebû Nuaym, *Mesânîd-i Firâsü'l-Mekteb*, c.I, s.117, no:40; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.812, no:2331; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.172, no:26905.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Yukàlü li-sàhibi'l-kur'ân*) "Kur'an-ı Kerim'in sahibine denir ki..." Kur'an-ı Kerim'in sahibi demek burada, Kur'an-ı Kerim'den bazı ayetleri öğrenmiş, onlara sahip olmuş kimse demek. Kur'an okuyan, ezberinde Kur'an olan kimse demek. Kur'an'ın bir kısmına sahip olmuş.

(*Yukàlu*) "Denilir ki..." Mechul sigasıyla bir fiil. Diyenin Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bizzat kendisi olduğu hadis-i şerifin devamından anlaşılıyor. "Kur'an-ı Kerim'den bir şeylere sahip olmuş olan bir müslümana, (*izâ dehale'l-cennete*) cennete girdiği zaman denilir ki:" Kim der?.. Alemlerin Rabbi, Rezzâk-ı alem, Ekremü'l-ekremîn, Rabbimiz, Mevlâmız der.

(*İkra' va's'ad*) "Buyrulur ki: Oku ve yüksel!" *Saade-suùd;* yükselmek demek Arapça'da, *sad* ve *ayın*'la... (*İkra'*) "Oku, (*va's'ad*) ve yüksel... (*Feyakrau ve yas'adu*) Bunun üzerine o cennetlik kul okur ve yükselir. (*Li-külli âyetin dereceten*) Her okuduğu ayet için bir derece yükselir. (*Hattâ yakraa âhira şey'in meahû minhü*) Yanındaki, yâni ezberindeki en son ayeti okuyuncaya kadar..."

Demek ki sevgili kardeşlerim, cennete girdiği zaman, cennette, Kur'an-ı Kerim'den ne kadar ayet biliyorsa, bir ayet okudukça bir derece yükselir. Ezberinde ayet sayısı çok olan kimseler, cennetin en yüksek derecesine böylece yükselmiş olur. Zaten başka bir hadis-i şerifte size okumuştum evvelce, cennette dereceler Kur'an-ı Kerim'in ayetleri kadardır.

Demek ki, Kur'an-ı Kerim'i okumalıyız. Okumalıyız amma, mânâsını da öğrenmeliyiz. Ezberlemeliyiz, ezberimizde olmalı... Tabii en büyük günahlardan birisi de, yine hadis-i şeriflerden biliyoruz, ezberlediği Kur'an ayetlerini unutmaktır.

Seneler önce Kırıkkale'yi ziyaret ettiğim zaman, Kırıkkale müftüsü Mustafa Efendi de gelmişti sohbete, orada konuşmuştuk: Ezberinde Kur'an olduğu halde ezberlediklerini unutanlar, en büyük günaha girmiş oluyorlar.

Yâni, Kur'an-ı Kerim'i öğrenince geriye dönüş yok, azaltmak yok. Dâimâ daha çok çalışacak. Hafızsa, hafızlığını düşürmeyecek ve bildiklerini eksiltmeyecek, unutmayacak. Kur'an-ı Kerim

ezberinde olacak. Ne kadar çok ezberlerse, derecesi o kadar yüksek olacak.

Tabii Kur'an-ı Kerim sadece okunmak için değil, mucibince, yâni emrinin icabına göre hareket etmek için indirilmiş. Allah'ın emirlerini ihtiva eden bir kitap olduğundan, bildiğini de uygulayacak. Meselâ, Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Yalan söylemeyin!" buyurmuş; yalan söylemeyecek... "Gıybet etmeyin!" buyurmuş; gıybet etmeyecek... "Dininiz için malınızı, canınızı verin!" buyurmuş; mal, can icabında verilecek.

Geçen hafta çok ciddî bir konuşma yapmıştım. Sonra arkadaşlar tesirinin, yankılarının çok geniş olduğunu söylediler; memnun oldum. Anlayıp, dinleyip de uygulayan, davetimize icabet eden, isteklerimizi anlayıp o doğrultuda çalışan kardeşlerimizden Allah razı olsun...

Demek ki, Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarılmamız gerektiği; ne kadar çok çalışmışsak, cennette de o kadar yüksek dereceye çıkacağımız bildirilmiş oluyor.

b. Anneye Babaya Hürmet

İkinci hadis-i şerif, hemen o hadisin altında sevgili kardeşlerim. Hazret-i Aişe Anamız, Aişe-i Sıddîka Validemiz, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in kızı, Peygamber Efendimiz'in zevce-i sàlihası Aişe Anamız tarafından rivayet edilmiş. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[75]

يُقَالُ لِلْعَاقِّ: اِعْمَلْ مَاشِئْتَ مِنَ الطَّاعَةِ ، فَإِنِي لاَ أَغْفِرُ لَكَ ؛ وَيُقَالُ لِلْبَارِّ: اِعْمَلْ مَاشِئْتَ ، فَإِنِي أَغْفِرُ لَكَ (حل. عن عائشة)

RE. 513/2 (*Yukàlü li'l-àkkı: İ'mel mâ şi'te mine't-tàati, feinnî lâ ağfiru leke; ve yukàlü li'l-bârri i'mel mâ şi'te, feinnî ağfiru leke.*)

---

[75] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.216; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.457, no:8739; Hz. Aişe RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.663, no:664.

Ben demin, "Söyleyen Cenâb-ı Haktır." derken, bu ikinci hadis-i şerifi göz önünde bulundurmuştum. Burada da "*Yukàlü*" diye başlıyor: "Söylenir ki, denilir ki..." (*Li'l-àk*) *Àk*, ukùk-u vâlideyni yapmış kimse demek. Yâni, anne babasına asi olmuş, isyan etmiş, söz dinlememiş, iyi evlâtlık yapmamış kimse demek.

Bu çok büyük günahlardan biridir. İnsanın annesinin babasının gönlünü alması, sevgisini kazanması, duasını ganimet bilmesi lâzım! Annesine babasına çok hürmet ve riayet göstermesi gerekir. Hatta bizim büyüklerimiz o kadar derlerdi ki: "Annesi babası gayrimüslim olsa bile onu götürecek, getirecek, işte yardım edecek, hizmet edecek..." derlerdi.

Töremizde, âdetimizde, millî örfümüzde bu anne ve babaya hürmet çok derin bir anlam taşıyor, önem taşıyor. Çok önemli davranışlardan birisidir. Evlâtlar anne ve babalarını sevmeli, saymalı, sözünü dinlemeli.

Dinlememeye *àk* deniliyor, yâni *ukùk* yapan, ukùk-u vâlideyne düşen demek. (*Yukàlü li'l-àkki*) "Böyle *ukùk* yapan, annesine, babasına asi olana denilir ki..." Diyenin Allah-u Teàlâ olduğu, hadisin devamından anlaşılıyor. Bu hadis için söylemem lâzımdı bu sözü. Hadisin devamında çünkü delil var:

(*İ'mel mâ şi'te*) "Dilediğini işle! (*Mine't-tàati*) İbadet ve taatten ne istersen onu yap, istediğini işle! (*Feinnî lâ ağfiru leke*) Muhakkak, ben seni afv ü mağfiret etmiyorum."

"—İşte var mı bir diyeceğin?" der gibi Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin buyurduğu, buradan, "Ben affetmiyorum!" demesiyle anlaşılıyor. Ana babaya asi evlâda Allah tarafından denilir ki:

"—İbadet ve taat bâbında ne kadar gayret etsen, uğraşsan, neler yapsan, ne kadar ibadet ve taatler işlesen bile, ben seni afv ü mağfiret etmeyeceğim!"

(*Ve yukàlu li'l-bârri*) *Bâr*, birrü'l-vâlideyn yapan, yâni anne babasına iyilik yapan, iyi evlâtlık yapan, hizmeti güzel yapan, onların gönlünü alan, duasını kazanan demek. "Bârra da denilir ki..." Kim tarafından?.. Rabbi tarafından, Allah tarafından... (*İ'mel mâ şi'te feinnî ağfiru leke*) "Ne istersen yap, çünkü ben seni afv ü mağfiret edeceğim!"

Burada (*mine't-tàati*) dememiş. Yâni, ne istersen yap diyor. İyi, kötü, kusurlu, meziyetli ne yaparsa, Allah-u Teàlâ Hazretleri onu afv u mağfiret edeceğini bildiriyor.

Çünkü anne ve baba çok önemli, sebeb-i hayatı. Küçük çocuk àciz olarak doğuyor. Annesi dokuz ay on gün hamilelik sıkıntılarını çekiyor. Son aylarda şiddetlenen şekilde midesi bulanır, yürüyemez, vücudu şişer, sancılar, ağrılar, üzüntüler... Doğum muazzam bir ameliyye, çok zor bir iş. Ölenler kalanlar oluyor. Sakatlıklar oluyor doğumdan sonra... Bin bir zahmetle doğurur. Kendi sütüyle besler, çocuğu büyür. Öper, koklar, hoplatır, zıplatır, bakar. Sonra çocuk büyüyünce anne babasına asi olursa, çok büyük nankörlük oluyor bu. Onun için, anne baba hakları İslâm'da fevkalâde önemli...

Dâimâ ben düşünürüm, anne baba deyince hep hatırıma gelir: Peygamber SAS Efendimiz, anne babadan daha önemli!..

Bu konuda Peygamber SAS Efendimiz, bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[76]

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ (خ. ن. عن أبي هريرة)

(*Ve'llezî nefsî bi-yedihî, lâ yü'minü ehadiküm hattâ ekûne ehabbe ileyhi min vâlidihî, ve veledihî.*) "Nefsim, canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, beni annenizden, babanızdan ve evlâdınızdan daha çok sevmedikçe tam mü'min olamazsınız!"

Başka bir rivayette:[77]

---

[76] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.14, no:14; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.115, no:5015; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.534, no:11746; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.292, no:3338; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.30, no:71; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.395, no:25156.

[77] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.14, no:15; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.67, no:44; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.114, no:5013; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:67; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.177, no:12837; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.397, no:2741; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.405, no:179; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.23, no:3258;

لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ، وَوَالِدِهِ، وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ (خ. م. ن. ه. حم. در. حب. ع. هب. عن أنس)

(*Lâ yü'minü ehadiküm hattâ ekûne ehabbe ileyhi min vâlidihî, ve veledihî, ve'n-nâsi ecmaîn.*) "Beni annenizden, babanızdan, evlâdınızdan ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe tam mü'min olamazsınız!" buyuruyor.

Demek ki, Peygamber Efendimiz'i daha çok sevecek. Neden?.. Çünkü Peygamber Efendimiz cenneti gösteriyor, cennete götürüyor, cennete gitmeyi öğretiyor. Sünnet-i seniyyesi bir derya... Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifleri hazine... Onları bilmezsek Kur'an-ı Kerim'in nasıl uygulanacağını çıkartamayız. Namazı nasıl kılacağımızı bilemeyiz. Elbette Peygamber Efendimiz her şeyimiz. Başımızın tacı ve kurtuluşumuzun ilâcı Peygamber SAS Efendimiz... Onun için, elbette anneden, babadan daha önemli oluyor.

İnsan annesini, babasını çok sevdiği halde;

فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي !

(*Fidâke ebî ve ümmî*) [78] "Annem, babam sana feda olsun! Onları canımdan çok seviyorum ama; annemi babamı kurtarmak için,

---

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.129, no:1374; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.534, no:11744; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.355, no:1175; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.29, no:70; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.490, no:17360.

[78] Buhârî, *Sahîh*, c.IV, s.1541, no:3968; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.184, no:2836; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.686, no:990; Neseî, *Sünen*, c.V, s.10, no:2440; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21389; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.85, no:34386; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.12, no:617; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.27, no:19597; Ebû Zer RA'dan.

icabında kendi canımı feda ederim ama; sadece canım değil, canımdan daha sevdiğim anne ve babam bile sana feda olsun!" denilirdi Peygamber Efendimiz'e...

Tabii, din yolu önemli olduğundan, büyüklerimiz kitaplarda kesin olarak yazmışlardır: Elbette Peygamber Efendimiz'in yolunda yürüyen mürşid-i kâmiller, alim-i hakîkîler, evliyâullah da anneden, babadan önde geliyor. Onlara àsî olmanın da maddeten, mânen, dünyevî ve uhrevî bakımdan çok büyük zararları olur. Onun için, herkesin dinini öğrendiği büyüklerine, evliyâullaha, hoca efendilere büyük saygı göstermesi bu yüzdendir.

Tarih boyunca da böyle olmuştur. Biliyorsunuz Yavuz Selim'in maceralarını... Pos bıyıklı, asabî bir hükümdar... Savaşlara gidiyor. Yeniçeri kendisine isyan ettiği zaman, atına binip atını sürebiliyor. Cesur bir insan... Bir seferde hocasının atı şöyle bir yerinde durmamış, yaramazlık yapmış, ayağı çamura hızla bir çarpmış, çamurdan sular Yavuz Selim'in kaftanının üstüne sıçramış ve çamurlanmış padişahın kaftanı... Şeyhülislâm sapsarı kesilmiş. Atından çıkan bu çamur böyle padişahın kaftanını çamurlayınca şeyhülislâmda şafak atmış, "Eyvah, şimdi sinirlenir, kesin bu adamın kafasını der." filân diye çok üzülmüş. Ama Yavuz Selim demiş ki:

"—Alimlerin atının ayağının çamuru bizim için şereftir. Temizlemeyin bu kaftanımı, bu kaftanım böyle çamuruyla kalsın! Ve ben vefat ettiğim zaman sandukamın üstüne, yâni kabrimin üstüne bu kaftanı hatıra olarak koyun!" demiş.

Alimlere hürmet böyleydi ve böyle olması lâzım! Tabii, güzel bir misal... O kadar asabî bir insan, o kadar savaşlar yapmış

Neseî, *Sünen*, c.VI, s.185, no:3496; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.335, no:8407; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.VII, s.158, no:12611 ve 12612; Ebû Hüreyre RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.49, no:1932; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.186, no:12961; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.260; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.]

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.421,no:556; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.281; Hz. Ali RA'dan.

büyük bir devlet adamı... Bazıları en çok beğeniyorlar. Padişahlar içinde düşünceleri itibariyle en beğenilecek özellikleri olduğunu söylüyorlar. Ama ulemaya hürmeti de böyle...

Tabii, bu konuyu açsam çok derin gider. Yâni, dâimâ anne baba deyince, hoca efendiler aklıma gelir benim; mürşid-i kâmiller... Ona bağlantı yaparım. Onun daha üstün olduğunu söylemek boynumun borcu oluyor.

c. Cihada Yakın Ameller

Aynı sayfada bir hadis-i şerif daha var. Beyhakî rivayet etmiş. Allah rahmet eylesin. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[79]

يَقْرُبُ مِنَ الْجِهَادِ : طِيبُ الْكَلاَمِ ، وَ إِدَامَةُ الصِّيَامِ ، وَالْحَجِّ كُلَّ عَامٍ ؛

وَلاَ يَقْرُبُ مِنْهُ شَيْءٌ بَعْدُ (هب. عن رجل من الصحابة)

RE. 513/5 (*Yakrubu mine'l-cihâd: Tîbü'l-kelâm, ve idâmetü's-sıyâm, ve'l-haccü külle àm, ve lâ yakrubu minhü şey'ün ba'd.*)

Bu da birçok kimsenin merak ettiği bir konuda sorulara cevap mahiyetinde:

(*Yakrubu mine'l-cihâd*) "Cihada yakın olur." *Karube* fiili *min* ile kullanılıyor, Türkçe'deki gibi değil. Biz: "Cihada yakın olur." deriz, *-e* haliyle kullanırız. Araplar *-den* haliyle kullanıyorlar. Tam böyle tercüme etmek istersek, "Cihaddan yana yakın olur." demek gibi oluyor.

Cihad da İslâmî çalışmaların, sevaplı ibadetlerin zirvesi, çok önemli... "Cihada yakın olur." Neler?.. Üç şey sayıyor Peygamber SAS Efendimiz:

---

[79] Saîd ibn-i Mansûr, *Sünen*, c.II, s.125, no:2321; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.404, no:3894; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1290; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahàbe*, c.XXI, s.421, no:6559; sahabeden bir zât'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.533, no:10676; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.182, no:26934.

1. (*Tîbü'l-kelâm*) "Tatlı konuşma, gönül alıcı konuşma, kırmadan konuşma, güzel sözler söyleme... Haklı ve sevimli sözler söyleme, güzel konuşma."

2. (*Ve idâmetü's-sıyâm*) "Ve orucu çok tutmak, oruca çok devam etmek."

Biliyorsunuz oruç sadece Ramazan'da değildir. Ramazan'ın dışında Peygamber Efendimiz nice oruçlar tutardı. Bunları her zaman sizlere hatırlatmışımdır ama yine bir sıralayayım:

Bir kere her hafta pazartesi, perşembe oruçları vardır. Tutarsanız, her hafta tutulabilir. Sünnettir, sevaptır. Her ayın başında, ortasında, sonunda oruç vardır. Arabî ayların, yâni kamerî ayların ortasında, 13, 14, 15'inde, mehtaplı gecelerin gündüzlerinde oruçlar vardır. Şevval'in altı gün orucu vardır. Zilhicce'nin on gününde hacıların hacca gittiği zamanda oruçlar vardır. Muharrem'in 9, 10, 11'inde oruç vardır. Receb'de, Şa'ban'da oruç tutmak sevaptır.

Efendimiz bu sıcak ülkede oruç tutmayı çok teşvik ediyor ki, çok zordur burada. Yâni, güneş burada insanın dermanını keser. Oruç tutmak öyle Türkiye'dekine benzemez, veyahut daha başka bir ülkedeki gibi değildir. Ama oruç tutmayı çok tavsiye ediyor.

Oruç tutmanın tabii hem sıhhî faydaları var: Şişmanlık olmaz, yağlar erir, kolesterol ve diğer zararlı yağlar kalmaz, kan temizlenir... İnsanın karnı aç oldukça, gönlü nurlanır. Mânevî kemâlât, ilim, irfan, ma'rifetullah öyle gelir.

Onun için orucu da çok tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Hele yaz günlerinde oruç tutmayı ayrıca hadis-i şeriflerde methetmiş. Çünkü zor... Zor olunca, ibadetlerin sevabı zorluğu nisbetinde olduğundan, mükâfatı da büyük oluyor.

3. (*Ve'l-haccü külle àm*) "Her sene haccetmek."

Tabii biliyorsunuz ömürde bir defa hac yapmak farz ama, farzın ötesinde fazilet var, sünnet var, sevap var. Farz bitti diye, ille yapmayacağım diye bir şey yok. Bazıları bunun karşısına çıkarlar, aleyhte konuşurlar. İşte hadis-i şerif...

Bunlar cihada yakın oluyor. Çünkü hacca gelmek kolay değil. Eskiden daha da zordu. Eskiden ne binek vasıtaları kolaydı, ne mesâfeler kolay aşılıyordu, ne sıcaklardan korunmak için tedbirler

bu kadar çoktu, ne sular bu kadar çoktu, ne buradaki barınma imkânları bu kadar güzeldi, ne emniyet vardı... Ölüm tehlikesi vardı, hac daha zordu. O zaman bile her yıl hac diyor. Şimdi bir haftalık bir şey... Bileti alıyorsunuz, geliyorsunuz. Bir haftada hac yapılabiliyor.

Evet, bu üç şey, cihada yakın çok kıymetli ibadettir. (*Ve lâ yakrubu minhu şey'ün ba'dü*) "Bunlardan sonra artık, daha başka şey cihada yakın olmaz." diyor Peygamber Efendimiz. Başka şey saymıyor. Bir de, başka şey olamaz diye de beyan buyuruyor. Yâni, bunlara çok dikkat etmemiz lâzım.

Demek ki müslüman olarak, tatlı dilli olacağız, gönül alacağız. Mânevî terbiyemiz için, sıhhatimiz için, sevabımız için orucu çok tutacağız ve mümkünse bu mübarek güzel yerleri çokça ziyaret edeceğiz aziz ve sevgili kardeşlerim!..

d. Allah'ın Hoşnud Olduğu Üç Kimse

Böyle cihadla ilgili bir mukayese yaptığı için, bir başka hadis-i şerife geçmek istiyorum. Peygamber Efendimiz SAS'den Ebû Saîd el-Hudrî rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[80]

يَضْحَكُ اللهُ إلَى ثَلاثَةٍ: الْقَوْمُ إذَا صَفُّوا فِي الصَّلاَةِ، وَإِلَى الرَّجُلِ يُقَاتِلُ وَرَاءَ أَصْحَابِهِ، وَ إِلَى الرَّجُلِ يَقُومُ فِي سَوَادِ اللَّيْلِ (ش . وابن جرير عن أبي سعيد)

[80] İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.1, s.309, no:3538; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.285, no:911; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Teheccüd ve Kıyâmü'l-Leyl*, c.I, s.400, no:355; İbn-i Ebî Asım, *Cihâd*, c.I, s.395; İbn-i Ebî Àsım, *es-Sünneh*, c.II, s.77, no:455; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.154; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.852, no:43390; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.142, no:26827.

RE. 511/6 (*Yadhakü'llàhu ilâ selâseh: El-kavmi izâ saffû fi's-salâh, ve ile'r-racüli yukàtilu verâe ashâbih, ve ile'r-racüli yekùmu fî sevâdi'l-leyl*)

(*Yadhakü'llàhu*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri güler..." Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin gülmesi, tabii rahmet etmesi demek. Mükâfat vereceğine alâmet. (*İlâ selâseh*) "Üç kişiye Allah güler." Yâni onlardan memnun olur, onlara büyük mükâfatlar verir:

1. (*El-kavmi izâ saffû fi's-salâh*) "Namaza duran cemaat saf bağladıkları zaman, namazda saffa durdukları zaman..." Durup el bağlamışlar, el pençe dîvâna durmuşlar, elleri önlerinde böyle hürmetli, muntazam saflar halinde dizilmişler... Allah bunlara sevgi duyar, sever, güler. Tabii mükâfatlandıracak demek.

Bu güzel bir şey, hatırınızda olsun. Cemaatle saf olmak görüyorsunuz Allah'ın sevdiği bir şey. Onun için camiye devam etmek lâzım, cemaati kaçırmamak lâzım! Camilerin şenlenmesi lâzım! Camiye gelenlerin de bundan istifadesi çok olacaktır. Attığı adımlardan sevap kazanacak, günahları silinecek.

Camiler neden çok yapılmış? Meselâ, ben Şehzâdebaşı Camii'ni düşünüyorum: Kıble tarafında, sağ ön tarafta Nevşehirli Damat İbrahim Paşa medresesi ve camisi var. Hasib Efendimiz'in bir ara vazife gördüğü camicik, küçük... Sol tarafında İstanbul'un en eski camilerinden, Vefa Lisesi'nin karşısında, çapraz köşede Akançeşme Camisi var. Şimdi çeşmesi akmaz olmuş ama en eski camilerden. O kadar yakın... Sonra hemen sol arkasında, Vefa Bozacısı'nın yanında cami var, bir mescid... Hemen arkasında, harabe halinde tamir edilmemiş bir cami olduğunu hatırlıyorum.

Avlusunun arkasında burma minareli bir cami var, kıble istikametinin aksinde, şimal tarafında... Sağ tarafında, belediyenin yanında bir iki cami var. Yâni, bu kadar büyük caminin etrafında nice küçük camiler, mescidler niye?.. Herkes namaza giderdi, dolardı. İhtiyaç olduğundan, ihtiyaçtan dolayı yapılmıştı.

Şimdi bakıyorum, bu Arabistan'da çok sık cami var, hepsi doluyor. Çünkü namaz vakti geldiği zaman, beş dakika önceden dükkânlar kapanıyor, daireler kapanıyor, benzinciler kapanıyor. Benzin alamazsınız. Neden? E namaz vakti... Bu geçecek ondan sonra... Her şey ona göre ayarlanmış, mecbur da tutulmuş. Herkes namazını kılıyor. El-hamdü lillâh. Yâni böyle olunca bereket oluyor, hayır oluyor, yerden bereket fışkırıyor. Muazzam gelişme tabii, hepsi Allah'ın bir lütfu...

Cemaat, kavm, insanlar namazda saf bağladıkları zaman Allah sever, güler.

2. (*Ve ilâ racülin yukàtilu verâe ashâbihî*) "Bir adam ki arkadaşlarının ötesinde savaşa devam ediyor; buna da güler, onu da sever."

Verâe, ötesi demek. *Mâverâü'n-nehr*, Araplar'a göre nehrin ötesi. Yâni, Orta Asya'da nehrin öbür tarafı, Çin'e, Orta Asya'ya daha yakın yere bu ismi vermişler.

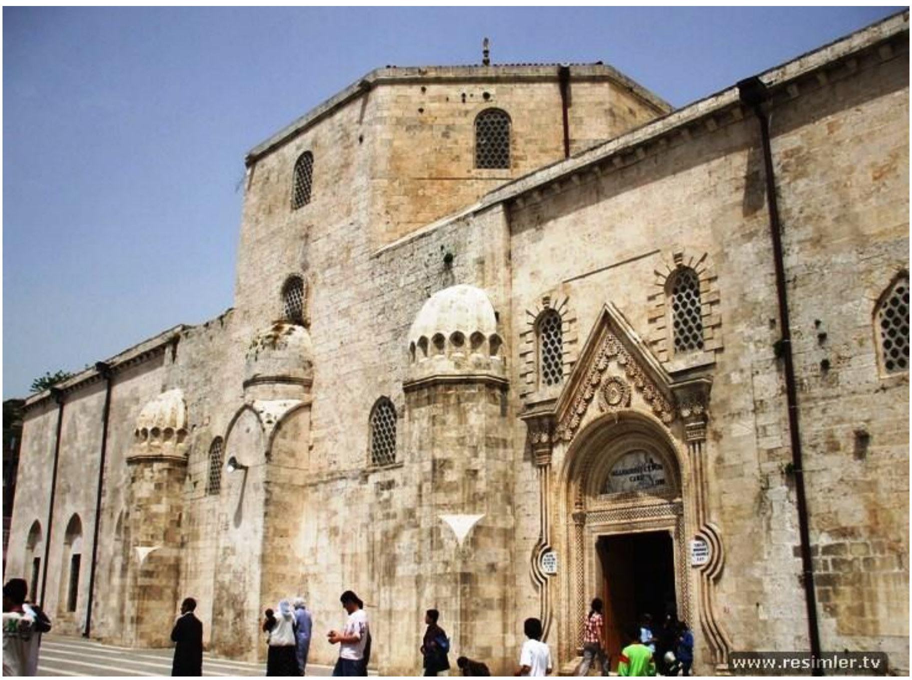
Arkadaşları geride kalmış. Bu saldırmış düşmana, mâşâallah, ilerlemiş, ta ilerde çarpışıyor... Allah onu sever, ona güler.

Demek ki düşmandan korkmak yok, demek ki çekinmek yok, canını sakınmak yok... Allah rızası için, haklı olduktan sonra çarpışacak. Ölürse şehid oluyor, kalırsa gazi oluyor. Ne kadar

güzel bir şey... Kaçmayacak ve en önde çarpışacak. Düşman yılacak, "Bunlar ne biçin insan?" diyecek, saldıramayacak.

Tabii İslâm'da cihad ana mesele değildir. Ana mesele sulh u sükûn içinde İslâm'ı anlatmaktır. Nitekim Peygamber Efendimiz Mekke devrinde on üç yıl öyle yaptı ama, cihadsız da olmuyor. Düşmanlar rahat durmuyorlar. On üç yılda kırk kişi toplandı da; Medine-i Münevvere'ye hicret ettikten sonra, cihad başladıktan sonra, İslâm daha iyi korunduğu için, daha iyi anlatıldığı için müfsidler, fesatçılar, kâfirler, müşrikler çalışamadığından, İslâm'ın güzelliği anlaşıldığından kısa zamanda Arabistan'a yayıldı. Arabistan'dan kuzeye taştı.

Hazret-i Ömer zamanında Anadolu'ya ulaştı İslâm. Anadolu'nun güneydoğusu çok eski İslâm tarihlidir. Şimdi düşmanların böyle Kürt kardeşlerimizi kışkırtarak ayrı koparmak istedikleri beldeler, ta eskiden İslâm beldesi ve bizim kardeşlerimizin beldesi... Belki oralarda oturan kardeşlerimizin çoğu, o mücahidlerin torunları... Ne kadar kıymetli yerler.

Ben Silvan'a gittiğim zaman hayretler içinde kaldım. (Yanlış hatırlamıyorsam, eski adı *Meyyafârukin*'dir.) Salâhaddîn-i Eyyubî Hazretleri'nin camisini görünce çok duygulandım;

"—Aman inelim, şurada namaz kılalım!" dedim.

Yâni düşmanlar bozgunculuk çıkartıyorlar, bizi birbirimize düşürmeye çalışıyorlar. Halbuki kardeşiz, mü'minler birbirlerinin kardeşidir. Hiç öyle şey olur mu?..

Onun için, cihad çok önemlidir. Allah yolunda cihad etmek; yâni dini korumak için malını, canını vermek, her türlü gayreti göstermek çok önemlidir.

Asker ocağı Peygamber ocağıdır. Allah yolunda, İslâm'ı, müslümanları beklemek için hudutlarda nöbet tutan kişinin gözüne cehennem ateşi değmeyecektir. Yâni, kişi cehenneme girmeyecek, cennetlik olacak. Nöbetin şöyle bereketi vardır, cihadın şöyle fazileti vardır. Kalırsa gazi olur, ölürse şehid olur. Ne kadar güzel...

Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde:[81]

مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَغْزُ ، وَلَمْ يُحَدِّثْ نَفْسَهُ بِغَزْوٍ ، مَاتَ عَلَى شُعْبَةٍ مِنْ نِفَاقٍ (حم. م. د. ن. عن أبي هريرة)

(*Men mâte ve lem yağzü ve lem yuhaddis nefsehû bigazvin*) "Bir kimse gaza etmeden ve gaza etmeyi gönlünden geçirmeden ölecek olursa, (*mâte alâ şu'betin min nifâk*) münafıklığın bir şubesi üzerine ölür."

---

81 Müslim, *Sahîh*, c.X, s.19, no:3533; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.10 no:2502; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.374, no:8852; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.8, no:3097; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.88, no:2418; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VI, s.191, no:2140; Neseî, *Sünen-i Kebîr*, c.III, s.6, no:4305; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.492, no:7451; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.121, no:1312; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.48, no:17720; Mizzî, Tehzîbü'l-Kemâl, c.XXI, s.506; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.507, no:5575; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.160; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.293, no:10558; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.280, no:2622; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.433, no:23939.

Herkes gazaya, cihada gitmeyi isteyecek, isteyerek yaşayacak; "Ah bir fırsat olsa, şehid olsam!" diyecek.

Kıbrıs'a giderken bir asteğmen kardeşimiz, oraya gideceğini öğrenince, "Ben, benim neslimden pek az kimseye nasib olacak bir fırsat elde ettim. Şehid olmaya gidiyorum..." vs. diye mektup yazmış. Duygulu bir mektup, okuyunca çok duygulandık.

Bizim kavmimiz, halkımız böyledir. Yâni sulh zamanında sakindir, temizdir, kuzu gibidir ama, harp olduğu zaman da arslan gibidir; kimse önünde duramaz. Allah bizi İslâm'dan imandan ayırmasın sevgili kardeşlerim!

En önde çarpışıyor, aslan gibi en öne koşturmuş. Ashabı, arkadaşları geride kalmış da bu daha ileriye, düşmanın içine girmiş, kılıç sallıyor. Allah onu da sever.

Tabii şimdi kılıçla iş bitmediği için, ben yazılarımda yazıyorum, bazı hasımlar, rakipler de bizi kötülemek için yanlış yorumlar yapıyorlar:

"—Atom bombası bile yapmamız lâzım!" diyorum.

Neden?.. Çünkü atom bombasına sahip olan büyük devletler zulüm yapıyor, fesat çıkartıyor, baskı yapıyor. Benim şu gönlümde, kalbimde Muâvenet zırhlımızın (*) köprüsünün uçurulması, beş denizcimizin şehid edilmesinin yarası hâlâ kanıyor. Hâlâ unutmadım. Unutulmaz, bu bir zulümdür.

Neden oluyor?.. Silahları gelişmiş olduğundan... Biz de mutlaka kıtalar arası mesafelere ulaşabilecek füzeler yapmalıyız. Atom bombasını mutlaka yapmalıyız! Bunu kardeşlerimiz yapabilir. Yapabileceklerini biliyorum. Ama fırsat olması lâzım! Para yok... Canımızı veririz, malımızı veririz, evimizi satarız, yine parayı buluruz. Ama, "Benim de bu silahım var!" diye düşmanı korkutmamız gerekiyor.

Sonra Rumlar Kıbrıs'a füze koyacağız diye tutturdular. Ortalık karma karış oldu. Harp tehlikesi var, Türkiye tetikte... Neden?.. Türkiye'nin etrafını sarıyor düşman ve Ankara'yı bile vuracak bir silahla Rusları oraya yerleştiriyor. Bu kabul edilebilir bir şey değil... Bunun çaresi nedir?.. Mutlaka kendi silah sanayimizi kurmak, mutlaka onların füzelerinden daha etkili, uzun menzilli füzeler yapmak, onların silahlarından daha güzel silahları yapmak ve mutlaka kuvvetli olmak... Başka çaresi yok!

3. (*Ve ilâ racülün yekùmu fî sevâdi'l-leyl*) "Ve bir adam ki geceleyin kalkıyor; gecenin karanlığında kalkan adama da güler, sever." Ne demek bu?.. Namaz için kalkıyor. Uykusunu bırakmış, sıcak yatağını bırakmış, keyfini bırakmış, kalkmış, abdest almış, Cenâb-ı Mevlâsının dîvanına durmuş, boynunu bükmüş, gözünden yaşlar akıtarak namaz kılıyor. Allah bunu da sever, buna da güler. Buna da büyük mükâfat verecek.

Bunları yapmaya çalışmalıyız, aziz ve muhterem kardeşlerim! Cemaatle namaza devam etmeliyiz. Cihada hazır olmalıyız.

Hâzır ol cenge, eğer ister isen sulh ü salâh![82]

Sulh istiyorsak, muazzam bir savaş sanayii kurmalıyız. Sulh istiyoruz, çünkü kimsenin kötülüğünü istemiyoruz. O halde savaş sanayii yapacağız.

"—E nasıl ters değil mi bu?.."

Ters değil! Çünkü zayıf olduğun zaman zalimler zulmünü arttırıyor, cesurlaşıyor, saldırganlaşıyor. Bugün Balkanlar'da olan olaylar, Boşnak kardeşlerimizin başına gelenler yüreğimizin yarası... Kafkasya'da olan olaylar, Orta Asya'da olan olaylar, Keşmir'de, Afrika'da olan olaylar... Hepsi emperyalist devletlerin zulmü... Hattâ silah fabrikalarının belini doğrultmak, silah sanayileri devam ettirmek, para kazanmalarını devam ettirmek için savaş çıkartıyorlar diye kitaplar, gazeteler yazıp duruyor.

Böyle saçma şey olmaz, böyle insanlık suçu olmaz. Bunları cezalandırmak lâzım ama, kim cezalandıracak?.. Çünkü haklı olan, mazlum olan zayıf; haksız olan, zalim olan kuvvetli... O zaman dünya fesada uğruyor, mahvoluyor, perişan oluyor, aziz ve muhterem kardeşlerim!..

Onun için biz dinimize dönmeliyiz ve dinimizin bu duygularıyla halkımızı beslemeliyiz. Sanmayın ki, batılılar halklarını dinî duygulardan mahrum yetiştiriyorlar. Amerikan

---

[82] Abdülhak Molla'ya ait beytin tamamı:

Bu mesel ile bulur cümle düvel fevz ü felâh:
Hâzır ol cenge, eğer ister isen sulh ü salâh!

reisicumhuru Armagedon Savaşı'nın hazırlıklarına dair sözler söyleyerek, halklarını ona göre hazırlıyorlar. Güya savaşacaklarmış, şeytan taraftarını yeneceklermiş. Şeytan taraftarı deyince de, akıllarına hep müslümanlar geliyor. Halbuki kendileri şeytan taraftarı... Yaptıkları saldırıları, savaşları halklarına kabul ettirmek için, onların dinî duygularına hitap edecek konuşmalar yapıyorlar, öyle hazırlıyorlar.

Buna ruhî bakımdan, psikolojik bakımdan halkı hazırlamak denir. Halkın mâneviyatını hazırlamak denir. Biz de mâneviyatımızı dinî bakımdan kuvvetli tutmaktan başka bir seçeneğe sahip değiliz.

Dinimize sarılırsak hem dünyada, hem ahirette aziz oluruz. Kalırsak gazi, ölürsek şehid oluruz. Dinimizden ayrıldığımız zaman, mahvoluruz; hem dünyada hor ve zelil oluruz, hem de ahirette çok büyük cezalara, belâlara uğrarız. Onun için, aklımızı başımıza toplamalıyız.

e. Şehide Verilen Mükâfâtlar

Ebü'd-Derdâ RA'dan; o mübarek, ömrünü ibadetle, oruçla, gecesini namazla geçiren sahabiden Ebû Dâvud, Taberânî ve Beyhakî rivayet etmişler ki, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[83]

يَشْفَعُ الشَّهِيدُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ
(د. طب. ق. عن أبي الدرداء)

---

[83] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.19, no:2522; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.517, no:4660; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.164, no:18308; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.111, no:4085; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IX, s.49, no:1847; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXII, s.222; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.480, no:8824; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.326, no:3299; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Sa'd, *Tabâkâtü'l-Kübrâ*, c.III, s.406; Süheyl ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.188; no:1163; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.704, no:11151; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.135, no:26809.

RE. 511/3 (*Yeşfeu'ş-şehîdü fî seb'îne min ehli beytihî, yevme'l-kıyâmeh*) Yâni, şehid sadece kendisine büyük mükâfatlar kazanmıyor, bir de böyle oluyor. Ne demek bu:

(*Yeşfeu'ş-şehîd*) "Şehid şefaat eder..." Kime?.. (*Fî seb'îne min ehli beytihî*) "Ailesi, akrabası içinden yetmiş kişiye şefaat eder, (*yevme'l-kıyâmeti*) kıyamet gününde."

Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri şehidlere çok imtiyazlar verecek. Şehidler kendilerini kurtardığı gibi, aile efrâdını, konu komşusunu, çoluk çocuğunu, akrabasını bile kurtaracak.

Kendisinin kurtuluşu nasıl?.. Ahmed ibn-i Hanbel'in rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:[84]

يُعْطَى الشَّهِيدُ سِتَّ خِصَالٍ: عِنْدَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ مِنْ دَمِهِ يُكَفَّرُ عَنْهُ كُلُّ خَطِيئَةٍ ، وَيُرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ ، وَيُزَوَّجُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ ، وَيُؤَمَّنُ مِنَ الْفَزَعِ الأَكْبَرِ ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ، وَيُحَلَّى حُلَّةَ الإِيمَانِ (حم . وابن سعد عن قيس الجذامي)

RE. 512/4 (*Yu'ta'ş-şehîdü sitte hisàlin*) Şehide altı meziyet verilir. *İnde evveli katretin min demihî*) "Kanının ilk damlası yere damladığı zaman, bu mükâfatlar kesinleşir:

1. (*Yükeffiru anhü küllü hatîetin*) Bütün günahları affolunur." Beşer ya. Şehid oluncaya kadar bir ömür sürdü. Hataları, kusurları vardı. Bütün hataları silinir, affolur, bir...

2. (*Ve yürâ mak'adahû mine'l-cenneh*) "Cennetteki oturacağı mevkii, makamı gösterilir." Cenneti, cennetteki köşkleri görür hemen. Artık o kanının damlasının acısı ona gelmez; cenneti gördüğü için, son derece bahtiyar olur. İkincisi bu...

---

[84] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.200, no:17818; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.VII, s.426; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.143, no:642; Kays el-Cüzâmî RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.V, s.533, no:9517; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.705, no:11152; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.160, no:26868.

3. (*Yüzevvecü mine'l-hùri'l-în*) "Hûrilerle evlendirilir." *El-hùri'l-în* ne demek?.. İri gözlü ve gözlerinin akı gayet ak, karası gayet kara, kirpikleri gayet uzun, gözleri gayet güzel huriler demek. Onlarla evlendirilir; üç...

4. (*Ve yüemmenü mine'l-fezai'l-ekber*) "Mahşer gününün büyük korkularından, heyecan ve telâşlarından emniyete alınır. Hiç onları görmez." Çünkü şehid... Artık Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde nurdan minberlere oturacak.

Başka kimler oturacak?.. Bir de Allah'ı zikredenler, birbirleriyle hâlisâne kardeş olanlar... Hani: "Yedi sınıf insan var, onlar da tabii bu fezai'l-ekberi görmeyecekler. Ne mutlu öyle olanlara!.." diye hadis-i şerif var.

5. (*Ve min azâbi'l-kabr*) "Kabirde de azap görmez." Kabir azabı da haktır. Çünkü mahşer yerine varıncaya kadar, kabirde yattığı müddetçe insan kabirde de azap çekecek. Mü'minlerden bile olsa...

Meselâ, kaç defa söylemişimdir, çok duygulandırıcı bir hadis-i şerif:[85]

"Bir mü'min kabre yatırıldığı zaman, başına ateşten bir tokmak indiriliyor. Kabrin içi duman ve ateş doluyor. O bağırıyor, feryad ediyor, kurtulmaya çalışıyor:

'—Aman bana vurmayın! Ben müslümandım. Yanlışlık mı yapıyorsunuz, niye vuruyorsunuz?' diyor.

'—Hayır, yanlışlık yapmıyoruz. Sen dünyadayken, zalimler bir mazluma bir yerde zulmediyorlardı. Sen onların yanından geçtin, mazluma yardımcı olmadın, mazlumu korumadın. Ondan dolayı, mü'min olduğun halde işte kabirde başına bu ateşten tokmakları yiyorsun!' diye söylenecek."

Kabir azabı haktır. Peygamber Efendimiz kesin olarak bunu beyan etmiş. Onun için kabir azabı çekmekten de Allah'a sığınmış. Kabir azabından da emin olur şehid...

---

85 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.443, no:13610; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.528, no:12140; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.31, no:43758; *Tergîb ve Terhîb*, c.III, s.132. no:3380.

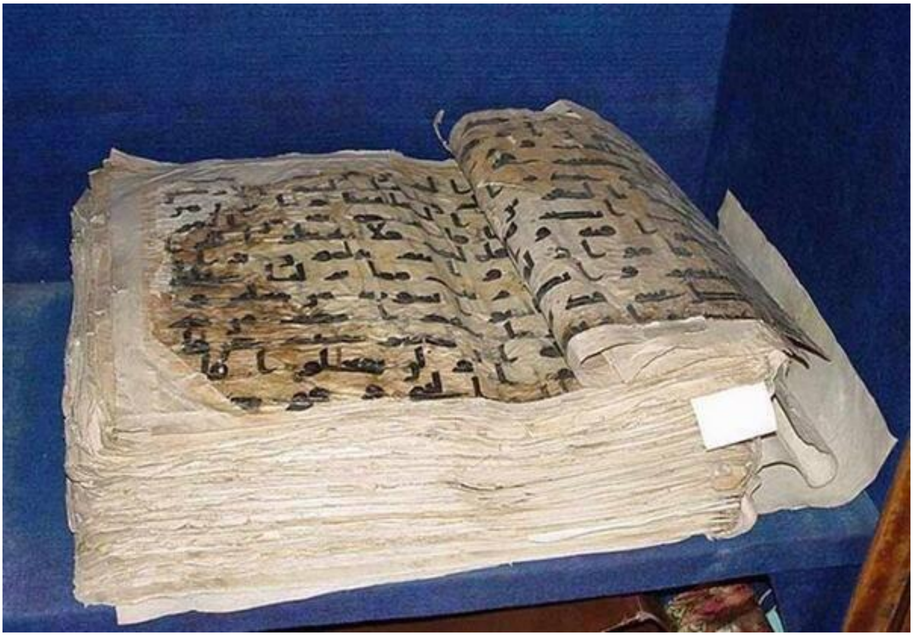
6. (*Ve yuhallâ hullete'l-îmân*) "Kendisine cennette, en büyük şereflerden birisi olan iman elbisesi, iman hulleleri giydirilir. Böyle cennet libaslarıyla şereflenir."

Hani meselâ, diyelim ki bir erin elbisesi var; bir de paşanın, en yüksek rütbeli emirin, komutanın elbisesi var... Tabii onu görünce, omuzundaki kırmızı renkleri, elindeki asasını, alâmetlerini görünce herkes selâm duruyor. Ne kadar hürmet ediyorlar. İşte şehide böyle iman hullesi de giydirilir.

Kendisinin bu meziyetleri yeter artar bile... Ama bunlar yetmiyor, Allah-u Teàlâ Hazretleri diyor ki:

"—Ey şehidim, kalk! Sevdiğin insanlardan, ailenden, çoluğundan, çocuğundan yetmiş kişiye daha şefaat hakkın var; onları da kurtar! Kimleri istiyorsan senin hatırın için, azabı hak etmiş oldukları halde onları da affedeceğim. Onlara da şefaat et!" diye bir de salâhiyet veriyor.

El-hamdü lillâh, sevgili ve aziz Akra dinleyicileri! Ne mutlu bize ki müslümanız. Allah bizi İslâm'dan, imandan, sevdiği dinden ayırmasın... Yolunda dâim, ibadetine müdâvim eylesin...

Çok güzel bir dine sahibiz. Cümle cihan halkının, Hazret-i Adem Atamız AS'dan beri olan insanların gıbta ettiği bir ümmetiz. Peygamberlerin bile, "Keşke o ümmetten olabilseydim!" diye temenni eylediği bir ahir zaman peygamberinin ümmetiyiz.

Ne mutlu ki elimizde Allah'ın hak kelâmı, mukaddes kitabı Kur'an-ı Kerim var, emirleri var! Tertemiz, ta Peygamber Efendimiz'in zamanından bozulmadan gelmiş. Hazret-i Ali Efendimiz'in imzasını taşıyan nüshası müzelerimizde duruyor. (*Radıya'llàhu anh, ve kerrema'llàhu vecheh*) Allah'ın arslanı, Hayber'in fatihi Hazret-i Ali Efendimiz'in eliyle yazılmış Kur'an-ı Kerim var. O kadar sağlam, kesin... Hiç bir ayeti tahrib olmamış, hiç bir harfi meçhul kalmamış. Olduğu gibi aynen yazılmış Kur'an-ı Kerim elimizde...

O mübarek ahir zaman Peygamberinin, Allah'ın en sevgili kulunun, Seyyid-i veled-i Adem, Seyyidü'l-evvelîne ve'l-âhirîn, Eşrefü'l-mürselîn Muhammed-i Mustafa Efendimiz'in ümmetiyiz. Elimizde Kur'an-ı Kerim var, hak dine mensubuz. Ne ölsek gam yeriz, ne kalsak gam yeriz. Ne mutlu bize, ne mutlu müslüman olanlara!.. Ne mutlu Allah'ın sevgili kulu olarak yaşayıp, huzuruna sevgili kul olarak varanlara!.. Allah bizi, hepimizi onlardan eylesin...

Hepinize en derin sevgilerimi, hasretlerimi sunarım. Hepinizin gözlerinden öperim. Hepinize dünya ve ahiretin hayırlarını dilerim...

Aman İslâm için çalışmaktan, malınızla, canınızla gayret göstermekten sakınmayın, geri durmayın! Aman düşmanlara fırsat vermeyin! Aman birlik ve beraberliği bozmayın! Aman kuvvetli olmaya gayret edin! Bedenen, mâlî yönden, iktisâdî yönden, askerî yönden, içtimâî yönden... her yönden toplumumuz kuvvetli olsun, pırıl pırıl olsun. Cihana ışık tutsun, rehberlik etsin.

Yardımına koşacağımız nice milletler var. Orta Doğu'da var, Balkanlar'da var, Kafkasya'da var, Orta Asya'da var, Kuzey Amerika'da var, Güney Amerika'da var, Avrupa'da var, Afrika'da var... Hepsi bizim iyi insan olduğumuz takdirde faydalar sağlayabileceğimiz, Hazret-i Adem'den kardeşlerimiz ama, şaşırmışlar, yanlış yoldalar. Düzeltecek insanlara ihtiyaç var.

Allah'ın seçtiği ümmet biziz:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ (آل عمران: ١١٠)

(*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâs*) [Siz insanlar için çıkarılmış en hayırlı bir ümmetsiniz.] (Âl-i İmran, 3/110) buyrulmuş. Allah bizi, bu rütbelerin kıymetini bilenlerden ve lâyık olanlardan eylesin…

Hepinize en derin sevgilerimi, saygılarımı sunarım. Dualarınızı beklerim.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

17. 07. 1998 - Medine-i Münevvere

15. LÂ İLÂHE İLLA'LLÀH SÖZÜ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Medine-i Münevvere'mizden, Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek şehrinden konuşuyorum. Cumanız mübarek olsun... Allah nice mübarek günlere, gecelere sıhhatle, afiyetle erdirip, o günlerin, gecelerin, hayrından, bereketinden, sevabından, mükâfatından istifade edenlerden eylesin...

a. Peygamber Efendimiz'in Şefaati

Biliyorsunuz, Peygamber SAS Efendimiz'in pek çok isimleri ve sıfatları var. Meselâ, en çok bildiğimiz bir tanesi *Muhammed*; Kur'an-ı Kerim'de geçiyor. Bir başkası *Ahmed*; o da Kur'an-ı Kerim'de geçiyor. Ondan sonra sıfatları var, meselâ; *Mustafâ, Müctebâ* gibi. Künyesi var, *Ebü'l-Kàsım* gibi. Bu sıfatlar içinde Kur'an-ı Kerim'den alınmış olanlar var, hadis-i şeriflerden seçilmiş olanlar var.

Peygamber SAS Efendimiz'in bizzat kendisinin söyledikleri var. Meselâ, "Ben Hàşir'im!" diyor; "Àkıb'im!" diyor, en son peygamberim mânâsına... Kendisi böyle kendi sıfatlarını sayıyor.

Meselâ, "Ben dedem İbrâhim AS'ın duasıyım." buyuruyor. İbrâhim AS elini açıp:

"—Yâ Rabbi! Ben hanımımı, yavrumu böyle ekin bitmez bir vadiye senin emrinle bıraktım. Sen onları bol rızıklarla, meyvalarla rızıklandır. İçlerinden onları doğru yola çağıran, onları mânevî bakımdan tertemiz, pırılı pırıl yapan bir peygamber gönder!" diye dua etmiş.

İbrâhim AS yaptığı bu dua Kur'an-ı Kerim'de de var. "İşte ben o duada geçen, İbrâhim AS'ın gönderilmesini istediği o peygamberim, onun duasıyım." Sonra, "İsâ AS'ın müjdesiyim." buyuruyor.

Onlardan, bizi ilgilendiren, bizi ümitlendiren sıfatlardan birisi de, Peygamber SAS Efendimiz'in şefaatçi olmasıdır. Şâfî'dir, şefaatçidir. *Şefîü'l-ümmeh*'dir, ümmetin şefaatçisidir:[86]

شَفَاعَتِي لأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي (حم. د. ت. ن. ع. حب. طب. ك. هب. ض. عن أنس ؛ ط. ه . ت. طب. ك. حل. ض. هب. وابن خزيمة عن جابر ؛ خط. عن ابن عمر ؛ قط. خط. عن كعب بن عجرة ؛ طب. عن ابن عباس)

RE. 306/3 (*Şefâatî li-ehli'l-kebâiri min ümmetî*) [Şefaatim ümmetimden büyük günah işleyenler içindir.] buyurmuştur.

---

[86] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.649, no:4739; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2435; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.213, no:13245; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.387, no:6468; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.139, no:228; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.258, no:749; Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.IV, s.43, no:3556; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.40, no:3284; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.17, no:15616; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.261; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.166, no:236; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.325, no:6963; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.241, no:1549; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.361, no:689; Hàris, *Müsned*, c.IV, s.304, no:1120; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.170, no:509; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.349; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.396, no:366; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.409; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.78, no:671; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.448, no:1401; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.625, no:2436; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1441, no:4310; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.386, no:6467; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.140, no:231; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1669; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.287, no:311; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.201; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.351, no:3578; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.189, no:11454; Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.V, s.75, no:4713; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.349; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.124, no:428; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.VI, s.106, no:5492; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.244, no:5840; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.360, no:688; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.189, no:753; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.398, no:39055; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.10, no:1557; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.416, no:13429.

Ümmetin suçlu, günahkâr, yüzü kara kulları da olsa, hatâlı olanları da olsa, onlara da şefaat edeceğini; ümmetini sevdiğini, koruduğunu, kolladığını hadis-i şeriflerden, ayet-i kerimelerden biliyoruz.

بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ (التوبة:١٢٨)

(*Bi'l-mü'minîne raûfün rahîm*) [Müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir.] (Tevbe, 9/128) diye, müslümanlara çok re'fetli, çok merhametli bir peygamber olduğunu Tevbe Sûresi'nden biliyoruz.

Onun için, Enes RA'ın rivayet ettiği bir şerifle başlamak istiyorum, Medine'de olduğumuz için... Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[87]

لاَ أَزَالُ أَشْفَعُ وَأُشَفَّعُ حَتَّى أَقُولَ: يَا رَبِّ، شَفِّعْنِي فِي مَنْ قَالَ: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ! فَيُقَالُ: لَيْسَتْ هٰذِهِ لَكَ، وَلاَ لأَحَدٍ قَبْلَكَ؛ هٰذِهِ لِي. فَلاَ يَبْقٰى أَحَدٌ قَالَ: لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ، إِلاَّ خَرَجَ مِنْهَا (الديلمي عن أنس)

RE. 462/9 (*Lâ ezâlü eşfaü ve üşeffau hattâ ekùle: Yâ rabbi, şeffi'nî fî men kàle lâ ilâhe illa'llàh. Feyükàlü: Leyset hâzihî leke ve lâ li-ehadin kableke hâzihî lî. Felâ yebkà ehadün kàle lâ ilâhe illa'llàh illâ harace minhâ.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

Müjdeli bir hadis-i şerif... Peygamber Efendimiz istikbale ait, kıyamet koptuktan sonra ahirette vukù bulacak bazı olayları anlatırdı. Burada da buyuruyor ki:

---

[87] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.146, no:7771; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.83, no:229; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.466, no:15953.

(*Lâ ezâlü eşfaü*) “Şefaat etmeye devam edeceğim, devam edeceğim, şefaat edeceğim, edeceğim... Şefaat etmem kesilmeden devam edecek. (*Ve üşeffau*) Şefaatim de kabul olunacak.”

Peygamber Efendimiz hem Şâfi’dir, şefaat edicidir; hem de Müşeffa’dır, yâni şefaati makbul olan, kabul olandır. Bazan insan birisine aracı olur da, aracılığı kabul olunmaz, “Sen aradan çekil, karışma!” denilir, şefaati iş görmeyebilir. Ama Peygamber Efendimiz öyle değil, Şâfi’ ve Müşeffa’dır. Şefaat eder ve şefaati de tesir eder, icrâ olunur ve makbuldür.

(*Lâ ezâlü eşfau ve üşeffau*) “Şefaat edip duracağım ve şefaatlerim de kabul olup duracak. (*Hattâ ekùle*) Nihayet diyeceğim ki:

(*Yâ rabbi, şeffi’nî fî men kàle lâ ilâhe illa’llàh.*) “Yâ Rabbi, ‘*Lâ ilâhe illa’llàh’* diyen herkese şefaat etmek istiyorum, ‘*Lâ ilâhe illa’llàh, muhammedün rasûlü’llàh*’ deyip de mü’min olan herkesin kurtulmasını istiyorum, ümmetimin selâmetini istiyorum. Bunu da kabul eyle, bu şefaatimi de makbul eyle!” diyeceğim.

Lâ ilâhe illa’llàh demiş, kusuru çok, eksiği çok, hatası çok; ömrü böyle pek güzel bir şekilde, başarılı bir müslüman olarak geçmemiş ama, Efendimiz yine kendisine tâbî diye, müslüman diye, mü’min diye şefaat etmek istiyor. Onun üzerine Allah-u Teàlâ Hazretleri tarafından buyrulacak ki: (*Feyükàlü: Leyset hâzihî leke ve lâ li-ehadin kableke*) “Bu sana ait bir iş değil, senden önceki ulü’l-azm peygamberlere de ait olmadığı gibi senin için de değil; (*hâzihî lî.*) bu benimdir.” buyuracak Allah-u Teàlâ Hazretleri.

(*Felâ yebkà ehadün kàle lâ ilâhe illa’llàh*) “*Lâ ilâhe illa’llàh* demiş olan, mü’min olan hiç bir kimse kalmayacak, (*illâ harace minhâ*) oradan çıkacak.”

Oradan çıkacak dediği, cezasını çekmek için cehenneme girmiş olan mü’min... Her zamanki sohbetlerimde söylediğim gibi, müslümanlar iki çeşit: Bir kısmı cehenneme düşmeden cennete giderler. Bir kısmı da cezası, suçu, kabahati olduğu için cehenneme düşüp, sonra Peygamber Efendimiz’in şefaatiyle cehennemden çıkarlar.

Bu da bizi ikaz eden bir tarafı hadis-i şerifin... Demek ki mü'minim diye, *Lâ ilâhe illa'llàh* diyen bir kimseyim diye gevşemeyeceğiz, yanlış işler yapmayacağız, haram yemeyeceğiz, günah işlemeyeceğiz. Aksi takdirde, mü'min olduğu halde günah işleyen, haram yiyen, Allah'ın yasakladığı işleri yapan, emrettiklerini yapmayıp ihmalkâr davrananlar ne olacak?.. Ceza çekmek için cehenneme girecek ama, Peygamber Efendimiz'in şefaati onları da cehennemden kurtaracak diye buradan anlıyoruz.

Tabii Cenâb-ı Hak'tan dilediğimiz, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bi-gayri hisâb, yâni hesaba da tâbî tutmadan, terletmeden, üzmeden, korkutmadan, doğrudan doğruya cennetine soksun... Peygamber Efendimizle beraber, sevgili kullarıyla, mukarreb kullarıyla beraber, cennete ilk girenlerle beraber duhùl-ü evvelîn ile cennete girenlerden eylesin... Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin...

Mübarek beldesini, mescidini, türbesini ziyaret ediyoruz. “Şefâat yâ Rasûlallah!” diye àşık-ı sàdıklar gözyaşı döküyor. *Muvâcehe-i Şerife*’de, yâni Peygamber Efendimiz’in türbesinin parmaklıkları karşısında el pençe divan durup, yalvarıp yakarıyor.

Tabii Allah-u Teàlâ Hazretleri duaları kabul edicidir. Peygamber Efendimiz şefaat edecek. Şefaat edenlerin en kıymetlisi olduğundan, şefaatı reddedilmeyen bir şefaatçı olduğundan, Allah da onun şefaatını kabul edecek. Bizi azabına uğratmadan, hesapta terletmeden, bi-gayri hisâb cennete girenlerden eylesin...

Peygamber Efendimiz:

“—Benim günahkâr kullara da şefaatim olacak ama, o duruma kalmayın!” diyor.

O durum tabii, cehenneme düştükten sonra kurtulmak için olacak. O bakımdan günah işlememeğe çok dikkat etmeli!..

Aziz ve sevgili kardeşlerim, kendimiz dikkat edelim; kendi kendimizin ateşte yanmasını, cehenneme atılmasını, cayır cayır, çatır çatır yanıp azab görmesini istemediğimiz gibi, sevdiklerimizin de atılmasını istemeyiz. Annemizi, babamızı, kardeşimizi, çoluğumuzu, çocuğumuzu, komşumuzu, arkadaşımızı dostumuzu da kurtarmak isteriz.

O halde ne yapacağız?.. İslâm için çalışacağız. Hem imanın iyice öğrenilmesini, çoluk çocuğumuza, yakınlarımıza, sevdiklerimize öğretilmesini sağlamaya gayret edeceğiz; hem de İslâm’ın nasıl yaşanacağını, hayatımızı İslâm’ca, müslümanca nasıl geçirmemiz gerektiğini çok iyi hesaplayıp öğreneceğiz.

Ticareti nasıl yapmalıyız?.. Düğünü nasıl yapmalıyız?.. Aile hayatını nasıl sürdürmeliyiz?.. İctimâî münasebetlerimiz nasıl olmalı?.. Hayatımız nasıl geçmeli?.. İbadetleri ne türlü yaparsak daha güzel olur?.. Bunlara çok dikkat etmeliyiz ve bunları sevdiklerimize, sevdiğimiz için canla başla öğretmeliyiz.

Bakın, el-hamdü lillâh bizim radyomuz, televizyonumuz, gazetemiz nedir?.. Bir çeşit mekteptir. Mektebe çocuklar gidiyorlar, sıralara oturuyorlar, kalemi, kâğıdı, kitabı

çıkartıyorlar. Hocaları geliyor kapıdan, kalkıyorlar, selâmlaşıyorlar, oturuyorlar, ders çalışıyorlar.

Bizim bu radyomuz televizyonumuz da mektep... Ama biz mutfağa gidiyoruz. Hanım yemek yaparken radyodan sesimizi duyuyor. Salona gidiyoruz, evinden çıkamayan insanların yanına gidiyoruz. Fabrikada işçinin yanına gidiyoruz. Bir taraftan eliyle iş yapıyor, bir taraftan radyodan bizi dinliyor.

Şoförün yanına gidiyoruz. Şoför bir taraftan arabasını sürüyor, para kazanacak helâlinden, Allah yardımcı olsun; bir taraftan da bizim radyomuzu dinliyor. Bazıları da aşk ile, şevk ile, bir de müşteri duysun diye, özellikle bizim radyoyu açıp dinlettiriyor. Sevap kazanmak için...

Demek ki, biz öğrencilerimizi okula çağırmıyoruz, öğrencilerimizin yanına gidiyoruz, evine gidiyoruz, işyerine gidiyoruz. İş yaparken, günlük hayatında, bir taraftan işini yapıyor, bir taraftan da İslâm'ı öğreniyor.

Onun için, radyo çok önemli, fevkalâde önemli... Televizyon çok önemli, gazete çok önemli... Gazeteyi herkes alıyor, günde birkaç gazete alıyor. Aşk ile, şevk ile, dikkatle sabahleyin okuyor, veya akşamleyin okuyor, veya işyerinde okuyor.

Onun için, İslâmî gazetemizin olması lâzım, İslâmî radyomuzun olması lâzım, İslâmî televizyonumuzun olması lâzım! Hepsi edebe, ahlâka, âdâba, dine, imana uygun güzel şeyler öğretmeli halkımıza... Dürüstlüğü, çalışmayı, herkesi sevmeyi, herkese iyilik yapmayı, düşmandan yılmamayı; ne bileyim ecdâdımızdan tarih boyunca, tarih kitaplarının yazdığı, göğsümüzü kabartan ne kadar güzel huylar varsa, onları öğretmeliyiz.

Şimdi sevinçli haber aldım ben telefon edince, 226'ya çıkmış yayın istasyonlarımız. Büyük bir rakam... Radyo-televizyon okullarının hocalarının yanına girmiş bizim arkadaşlardan birisi... Bakmış bir radyo dinliyor, bizim Akra'mızı dinliyor. El-hamdü lillâh 24 saat çok kıymetli, edebî, değerli konuşmalar yapılıyor. 24 saat açık olan mektep, tatili olmayan mektep, tatilde de devam edilecek bir mektep oluyor.

Onun için, insanlar cehenneme düşmesinler, cayır cayır yanmasınlar, cennete girsinler de ebedî saadeti elde etsinler diye çalıştığımız için, bu çalışmaları çok güzel götürmeliyiz.

Tabii radyo çok güzel bir çalışma, eğitim ve tebliğ vasıtası... Bu surlara dikilmiş bir bayraktır, inmemesi lâzım! Zahmetli, masraflı, kârı yok, meşakkati, mihneti, tehlikesi çok... Olsun, elbirliği ile destekleyeceğiz, radyo devam edecek.

Televizyonumuz; çok sıkıntıları var, aletler pahalı, yayının güzel olması için çok masraflar yapmak lâzım! Ulusal ve uluslar arası yayın yapabilmek için uydu kiralamak lâzım! Telefon kiralanması lâzım, internete üye olunması lâzım, internete verilmesi lâzım!.. Bunların hepsi masraftır amma, boşa gitmez.

Türkiye'de bütçenin en büyük payı Millî Eğitim'e ayrılmış. Eğitim çok önemli... Bizim yaptığımız da önemli olduğu için, eğitim çok önemli olduğundan, bu masrafları göğüslememiz lâzım!

Tabii özel olduğumuz için devlet bütçesinden yardım almadığımızdan, kimseye de eyvallah demediğimizden, bizi dinleyicilerimiz, halkımız destekleyecek. Nasıl destekleyecek?.. Reklam verecek, çeşitli şekillerde yardımcı olacak. Seviliyorsa, sevdiği takdirde yayınını destekleyecek.

Bir de gazete çıkardık. Televizyonun yeri başka, radyonun yeri başka... Mekteplerimiz de var, mekteplerin de yeri başka... Kurslarımız var, onların da yeri var... Dergilerimiz var, onların da bir hitap ve hizmet sahası var... Bir de gazete çıkardık, gazete çok önemli...

Gazetenin de çalışması gerekiyor, onun da çok büyük masrafı var... Yüzlerce insan çalışıyor bir gazetede, o gazete sizin karşınıza gelinceye kadar... Ama en güzel haberleri sizin namınıza arayıp, derleyip, toplayıp getiriyor. Siz bir şeyi duyup öğreniyorsanız, tabii büyük bir zahmetle, masrafla oluyor. Bu gibi hayırlı şeyleri desteklememiz lâzım ki, İslâm cihana yayılsın, gayrimüslimler bile İslâm'ı öğrenip sevsinler, müslüman olsunlar ve cehenneme düşmesinler.

Biz herkesi seviyoruz, Amerikalıyı da seviyoruz, Rus'u da seviyoruz, Çinliyi de seviyoruz... Hepsinin imana gelmesine,

cehenneme düşmemesine, cennete gitmesine çalışıyoruz. Tebliğ çalışması o demek, İslâm'ı götürmek onun için oluyor.

Müslümanlar karşılarındaki düşmanla savaşmıyorlardı, ilkönce İslâm'a çağırıyorlardı:

"—Müslüman ol kardeşim!" diyorlardı.

"—Olmam..."

"—E o zaman müslümanlara tâbî ol, fitne fesat, zulüm yapma!"

Meselâ saraylar yaptırıyor, esirler çalıştırıyor. meselâ bir Firavun'un bir mezarı için yapılan ehramın [piramidin] muazzamlığına bakın! Bir çirkin duygudan, yanlış bir inançtan yapılıyor, ne lüzumu var?..

Demek ki, "Mâdem müslüman olmuyorsun, o zaman müslümanlara tâbî ol!" demişler.

"—Müslüman olmam, tâbî de olmam, fitneye fesada devam ederim!"

"—E o zaman, ben de sana o kötülüğü, zulmü yaptırmam!" demiş, zulmü engellemiş, mazlumun yanında yer almış.

Mü'min, müttakî insanlar adaletsizliği reddetmiş, adaleti temine çalışmış. Öyle olmuş ki, ordu bir yerden geçerken üzüm kopardı ise, sahibi yoksa; parasını üzüm salkımının olduğu yere bağlamış. Bu İslâm'dan kaynaklanan güzel ahlâk... Bu güzel ahlâkın yayılması lâzım, aziz ve sevgili kardeşlerim!

Temenni ediyorum, hepiniz Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına erin, Peygamber Efendimiz'in şefaatine nâil olun... Peygamber SAS Efendimiz'in sevdiği, razı olduğu ümmetler olun!.. Sevdiği razı olduğu hizmetleri ümmetine yapanlardan olun!.. İslâm'ın bayrağını tutanlardan, İslâm'ın yayılmasına çalışanlardan olun!..

b. Lâ ilâhe illa'llàh Gazabı Önler

İkinci hadis-i şerifi okumak istiyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[88]

---

[88] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.95, no:4034; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.337, no:10497; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Ukùbât*, c.I, s.22, no:6; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.7, no:7276; İbn-i Ebî Hàtim, *İlel*, c.II, s.121, no:1857; Hakîm-i

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ تَمْنَعُ الْعِبَادَ مِنْ سَخَطِ اللهِ ، مَا لَمْ يُؤْثِرُوا صَفْقَةَ دُنْيَاهُمْ عَلَى دِينِهِمْ ؛ فَإِذَا آثَرُوا صَفْقَةَ دُنْيَاهُمْ عَلَى دِينِهِمْ ، ثُمَّ قَالُوا : لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، رُدَّتْ عَلَيْهِمْ ، وَقَالَ اللَّهُ: كَذَبْتُمْ ! (هب. ع. عد. والديلمي ، والحكيم عن أنس)

RE. 462/2 (*Lâ ilâhe illa'llàhu temneu'l-ibâde min sahati'llâh, mâ lem yü'sirû safkate dünyâhüm alâ dînihim; feizâ âserû safkate dünyâhüm alâ dînihim, sümme kàlû: Lâ ilâhe illa'llàh. Rüddet aleyhim, ve kàle'llàh: Kezebtüm!*)

Enes RA'dan Hakîm-i Tirmizî rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

"*Lâ ilâhe illa'llàh* sözü..." Yâni, Allah var, Allah'ın şerîki, nazîri yok, yeri göğü yaratan, alemlerin Rabbi Allah-u Teàlâ Hazretleri'dir. "*Lâ ilâhe illa'llàh* demek, bu söz, kelime-i tevhid, (*temneu'l-ibâde min sehati'llâh*) Allah'ın kahrına, gazabına uğramaktan kulları korur. Allah'ın gazabının gelmesini men eder. Bunu diyene Allah gazab etmez." Ne zamana kadar?.. (*Mâ lem yü'sirû safekate dünyâhüm alâ dînihim*) Dünyalık taraflarını dinlerine tercih etmedikleri takdirde, etmedikleri müddetçe..."

Yâni, dünyayı tercih ediyorlar, dinlerini ihmal ediyorlar; dünyayı tercih ediyorlar, ahireti unutuyorlar; dünyalığa dalıyorlar, ahiretlerine çalışmıyorlar... Dünya menfaati yüzünden dinlerine, imanlarına, ahlâklarına aykırı işler yapıyorlar. O zaman değil...

(*Feizâ âserû safekate dünyâhüm alâ dînihim*) "Dinlerine dünyalarını tercih ettikleri zaman; dünya menfaatlerini, fânî hayatları, keyiflerini, zevklerini, eğlencelerini, zulümlerini,

---

Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.17; İbn-i Ebî Âsım, *Zühd*, c.I, s.144, no:288; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.20; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.81, no:221; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.480, no:15982.

yanlışlıklarını tercih ettikleri; Allah'ın emirlerini çiğnedikleri, dinlerini önemsemedikleri zaman ne olur?.. (*Sümme kàlû: Lâ ilâhe illa'llàh*) Yine *Lâ ilâhe illa'llàh* diyorlar, camilere geliyorlar, gidiyorlar, Kur'an okuyorlar, ellerinde tesbih var... (*Rüddet aleyhim*) Allah-u Teàlâ Hazretleri bu sözü onlara reddeder. *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü kabul olmaz onlardan ve yüzlerine geri döndürülür, reddedilir."

(*Ve kàle'llàhu: Kezebtüm!*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri onlara der ki: 'Yalan söylüyorsunuz! Çünkü *Lâ ilâhe illa'llàh*'a inandıysan, *Lâ ilâhe illa'llàh* diyorsan, bu günahı işlemeyecektin! Dünyaya dalıp ahireti unutmayacaktın! Dünya menfaati için dinini satmayacaktın! Din düşmanlarıyla işbirliği yapmayacaktın! Müslümanlara zarar vermeyecektin, halka hizmet edecektin!.. Bunları yapmadın sen, kendi cebine hizmet ettin! Haram yedin, rüşvet aldın, günaha girdin! Zalimlerle, çetelerle işbirliği yaptın! Zâten yalancısın, senin *Lâ ilâhe illa'llàh* demenin kıymeti yok!' der Allah-u Teàlâ..."

Bakın ne kadar önemli! Dinimizi iyi öğrensek, herkes nasıl hizaya gelecek, nasıl düzelecek!.. Dinini bilenler azaldıkça, ahlâk da çözülüyor, bozuluyor.

Dün burada sohbet ediyoruz, evimize misafirler geldi. Arkadaşlarımızdan bir tanesi dedi ki: "Türkiye'de bir ahlâk çöküntüsü var." Aman Allah saklasın, ahlâksızlar da vardır ama iyi ahlâklılar da var... İyi ahlâklıların çalışması lâzım!

Çöküntü de var, gazetelerden okuyoruz. Cinâî olaylar, polise intikal eden, mahkemeye intikal eden olaylar, edepsizlikler, huzursuzluklar, hırsızlıklar, arsızlıklar, yüzsüzlükler var... Yok desek, o gönlümüzün temennisi; keşke yok olsa ama, maalesef var.

O halde ne yapacağız?.. İyi insanlar iyiliği çoğaltmağa çalışacağız, kötülüğü azaltmağa çalışacağız. Mikropları öldürmeğe çalışacağız, bataklıkları kurutmağa çalışacağız. Sivrisineğin üremmemesine çalışacağız. Dezenfekte edeceğiz, tertemiz edeceğiz, mikroplar üremeyecek, hastalık yaygınlaşmayacak, salgın hastalık olmayacak, dikkat edilecek. Hani bu tıpta yapıldığı gibi...

O zaman mâneviyat doktorları da iyi insanlar olduğundan, böyle çalışırlarsa cihan gül gülistan olur, her şey güzel olur. Ama böyle yapılmadığı zaman, kötüler hakim olursa, iyileri bastırırsa;

o zaman ülkeler batar, devletler batar, milletler batar, ordular yenilir, felâketler gelir.

Allah felâket yağdırır. Zelzele olur, sel olur, çeşit çeşit afetler olur. Onlar hep Allah'ın cezasıdır. Zekât verilmedi, fakirler kollanmadı, haram yenildi, zulüm yapıldı diye Allah cezalandırır. *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü o zaman kurtarmaz. Neden?.. Yalan söylüyorsun der Allah... Çünkü dinlerini ihmal ettiler, dünyayı tercih ettiler.

Onun için iyi müslüman olmak zorundayız, başka çare yok!

"—Birazcık müslüman olayım, yüzde beş müslüman olmak yeter..."

Öyle şey yok, iyi müslüman olacak! Aksi takdirde Allah, yalan söylüyorsun der, *Lâ ilâhe illa'llàh* demesini kabul etmez ve tabii ahirette ceza olur.

c. Lâ ilâhe illa'llàh İnsanı Cennete Sokar

Üçüncü hadis-i şerife geçiyorum. O da yine Enes RA'dan, İbnü'n-Neccâr rivayet etmiş. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[89]

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ كَلِمَةٌ عَظِيمَةٌ كَرِيمَةٌ عَلَى اللهِ تَعَالٰى ، مَنْ قَالَهَا مُخْلِصًا ، اِسْتَوْجَبَ الْجَنَّةَ ؛ وَمَنْ قَالَهَا كَاذِبًا ، عَصَمَتْ مَالَهُ وَ دَمَه ، وَكَانَ مَصِيرُهُ اِلَى النَّارِ (ابن النجار عن أنس)

RE. 462/3 (*Lâ ilâhe illa'llàhu kelimetün azîmetün kerîmetün ale'llàhi teàlâ, men kàlehâ muhlisan istevcebe'l-cenneha; ve men kàlehâ kâziben, asamet mâlehû ve demehû, ve kâne m sîruhû ile'n-nâr.*)

[89] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.80; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.481, no:15985.

"—*Lâ ilâhe illa'llàh* sözü muazzam bir kelimedir, ulu bir sözdür. Allah-u Teàlâ Hazretleri indinde soylu bir sözdür, önemli bir sözdür. Allah'ın sevdiği, kıymet verdiği bir sözdür."

(*Men kàlehâ muhlisan*) Kim bu *Lâ ilâhe illa'llàh* sözünü ihlâs ile, içtenlikle, tertemiz duygularla, inanarak söylerse; (*istevcebe'l-cenneh*) cenneti kendisine vacib hale getirir, cennet kendisine gerekli olur, Allah o kulunu cennetine sokar." *Lâ ilâhe illa'llàh* dedi, bu kulumu cennetime sokayım der. Böyle cenneti garantilemiş, cenneti sağlamış olur.

(*Ve men kàlehâ kâziben*) "Kim yalandan bu sözü söylerse..." Yâni adam aslında mü'min değil, kalbi fesat, müslümanların arasında yaşadığından mü'min gibi davranıyor ama, kalbinde iman yok... Yalandan *Lâ ilâhe illa'llàh* diyor. (*Asamet mâlehû ve demehû*) "Malını ve canını, kanının dökülmesinden korunmuş olur. (*Ve kâne masîruhû ile'n-nâr*) Ama akıbeti cehennem olur, cehenneme gider." Çünkü gerçek duygularla, ihlâsla demedi, yalancıktan dedi *Lâ ilâhe illa'llàh*'ı... O zaman cehenneme gider.

Allah insanların sözüne bakmaz, dışına bakmaz, elbisesine bakmaz, süsüne, zinetine bakmaz, kıyafetinin, omuzunun işaretine bakmaz. Nesine bakar?.. Kalbine bakar, amelinin ihlâslı olup olmadığına, halis muhlis, temiz olup olmadığına bakar. Temiz olmayınca kabul etmez. O zaman *Lâ ilâhe illa'llàh* demiş ama, yalandan demiş; onu cehenneme atar. Allah bizi hakîkî mü'minlerden eylesin...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Bu hakîkî mü'min olmak da tabii, bir eğitim işidir. Bir kimse, "Hocam tamam, sizin bu vaazınızdan sonra, bu hadisleri duyunca hakîkî müslüman olmak istiyorum!" dese, hakîkî müslüman olmak kolay değil.

"—Neden kolay değil?.."

Şeytan aldatır, nefis aldatır. Nefis sîgaya çeker, "Yâhu dinlemiştin o hadisi ama, boş ver!" dedirtiverir. Nefis bastırır. Haramın karşısına geçildiği zaman harama meylettirir, haramı istettirir. "Yasak ama, günah ama dayanamıyorum ne yapayım, azıcık alayım!" dedirtir.

Onun için eğitim lâzım! Ruhun kuvvetlenmesi lâzım, insanın iradesinin kuvvetlenmesi lâzım, güzel bir eğitimden geçmesi lâzım

ki, Yunus gibi olsun, Mevlânâ gibi olsun, Hacı Bayrâm-ı Velî gibi olsun, Eşrefoğlu Rûmî gibi olsun...

Sağlam, çelik gibi olması lâzım, ahlâkının pırıl pırıl olması lâzım! O bir eğitim işidir; dînî eğitim işidir, tasavvufî eğitim işidir, nefis terbiyesi işidir. Ahlâkın temeli nefis terbiyesidir.

İlâhiyatta hocayken, lâzım olmuştu da kütüphanede bakmıştım; birisi bir eser yazmış, eserin ismi de bu: "*Ahlâkın Temeli Nefis Terbiyesidir.*" Evet *Lâik Ahlâk*, *Sosyal Ahlâk* diye kitaplar var, biliyorum; profesörler yazmış, okudum. Ama hepsi laf ve palavradır. İşin özü imandır. Nefis terbiyesi imanla yapıldığı zaman, insan güzel ahlâklı olur. Gerisi bir yerde insana yine hatalı iş yaptırtır ve yarım yaptırtır. Çarşıda pazarda güzel ahlâklı olur da, özel hayatında rezil, kepaze olur, kötü işler yapar.

d. Lâ ilâhe illa'llàh Belâları Önler

Lâ ilâhe illa'llàh'la ilgili bir hadis-i şerif daha okumak istiyorum. Bu da ibn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş.

Bugün de Abbas RA'ın sözü geçti. Hurma bahçelerinin arasından geçiyoruz, Peygamber Efendimiz'in mescidine gidiyoruz, namaz kılıyoruz, geliyoruz. Mescid-i Kuba'nın tarafında, 4-5 km mesafede, hurmalıkların arasındayız. Oradan geçerken bir kardeşimiz anlattı: Buralara sesini duyururmuş Abbas RA... Yüksek sesle bir nidâ etti mi, bir ezan okudu mu, ta uzaklardan duyulurmuş. Peygamber Efendimiz harplerde bile onu çıkarttırır, bağırttırırmış ki herkes duysun, emri anlasın, uygulasın diye...

İşte o Peygamber Efendimiz'in sevdiği amcalarından birisi. Mekke'de kaldı bir müddet ama, mü'min olarak kaldı. Sonra bir amcası da biliyorsunuz, Uhud'da şehid olan Hazret-i Hamza... Seyyidü'ş-şühedâ, şehidlerin önde gelenlerinden bir kimse...

Bu Abbas isimli amcasının oğlu vardı, Abdullah... O da çok alim, çok güzel, çok yakışıklı bir kimseydi. Güzel yaratılmış, huyu

da güzel, hali de güzel, sûreti de güzel... O rivayet ediyor Peygamber Efendimiz'den:[90]

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ تَدْفَعُ عَنْ قَائِلِهَا تِسْعَةً وَتِسْعِينَ بَاباً مِنَ الْبَلاَءِ ، أَدْنَاهَا الْهَمُّ (كر. والديلمي عن ابن عباس)

RE. 462/5 (*Lâ ilâhe illa'llàhu tedfeu an kàilihâ tis'aten ve tis'îne bâben mine'l-belâi, ednâhe'l-hemmü*) "*Lâ ilâhe illa'llàh* sözü, bunu söyleyen kimsenin üzerinden 99 çeşit belâyı def eder. (*Ednâhâ*) En aşağısı, (*el-hemmü*) tasa, insanın tasalanması, üzülmesi, kederlenmesi..."

Bu belâların en aşağısı insanın tasalanması; canı sıkılıyor, içi kapkara, üzüntülü... filân; bunu def eder. Bundan başka daha yukarıya doğru 98 çeşit daha var. *Lâ ilâhe illa'llàh* sözü 99 çeşit belâyı, söyleyen insanın üzerinden def eder.

"—Pekiyi, o zaman *Lâ ilâhe illa'llàh* diyeyim! Ne kadar diyeyim?.."

Peygamber Efendimiz söylüyor, ben söylemiyorum. Bu okuduğum hadis kitabında var, sizin kütüphanenizdeki hadis kitaplarında var; okusanız göreceksiniz. Peygamber Efendimiz diyor ki:[91]

لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مِائَةَ مَرَّةٍ ، إِلاَّ بَعَثَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ، وَلَمْ يُرْفَعْ لأَحَدٍ يَوْمَئِذٍ عَمَلٌ

---

[90] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.8, no:7280; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.172; Kazvînî, *Ahbâr-ı Kazvin*, c.I, s.429; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.82, no:226.

[91] Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.103, no:994; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.8, no:6021; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.67, no:179; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.96, no:16830; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.312, no19502.

أَفْضَلُ مِنْ عَمَلِهِ ، إِلاّ مَنْ قَالَ مِثْلَ قَوْلِهِ أَوْ زَادَ (طب. عن أبي الدرداء)

RE. 365/12 (*Leyse min abdin yekùlü lâ ilâhe illa'llàhu miete merreh, illâ beasehu'llàhu yevme'l-kıyâmeti ve vechuhû ke'l-kameri leylete'l-bedri, ve lem yürfa' li-ehadin yevmeizin amelü efdalü min amelihî, illâ men kàle misle kavlihî ev zâd.*)

"Günde yüz defa *Lâ ilâhe illa'llàh* diyen bir kulu, Allah kıyamet gününde, yüzü dolunay gibi pırıl pırıl olarak diriltir. O gün hiç kimsenin ameli, onun bu amelinden daha faziletli olarak yükseltilmez. Ancak bunun kadar veya daha fazlasını söyleyen hariç." buyuruyor.

"—Daha çok derse, nuru daha çok olur." demek istiyor yâni...

Demek ki, o zaman, günde en aşağı yüz defa *Lâ ilâhe illa'llàh* deyivermesi lâzım mü'minlerin...

Biz de bunu söylüyoruz. Türkiye'deki vaazlarımızda da söylüyorduk, radyodaki konuşmalarımızda da hatırlatıyoruz. Sevap kazanın diye söylüyoruz:

"—Günde yüz defa *Lâ ilâhe illa'llàh* deyiver, adetin olsun! Yüz defa *Lâ ilâhe illa'llàh* de de, yüzün dolunay gibi olsun, mehtap gibi nurlu olsun; pırıl pırıl parlayarak mahşer yerine öyle sevaplı gel!..

Tabii, *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın mizanda da ne kadar ağır çektiğini biliyorsunuz. Dünyadaki dertlere, belâlara da şifası ve faydası vardır. En aşağısı tasalanmak, kederlenmek, üzüntü... Onu bile def eder. Üzüldün mü, kocanla/karınla, ailenle, komşunla bir şey oldu mu, ticaretinde vs. bir şey oldu mu; tamam, *Lâ ilâhe illa'llàh* deyiver, geçsin!

Allah-u Teàlâ Hazretleri, bu söze böyle özellikler vermiş, hasâis vermiş; bildiğimiz, bilmediğimiz nice nice faydaları var. Onu söyledikçe insanın imanı kuvvetleniyor, kalbi nurlanıyor, nelere nelere sahip oluyor. 99 tanesini saymağa insanın tàkatı yetmez.

Ama, mâdem ki Peygamber Efendimiz öyle buyurmuş, bir bildiği vardır diye bunu adet edinin! Sevgili kardeşlerim, sizin de

sevabınız çok olsun, cennette yüzünüz gülsün... Mahşer yerinde dolunay gibi yüzünüz parlasın...

e. Allah'ın Kızdığı ve Sevdiği Davranışlar

Sonuncu olarak Abdullah İbn-i Mes'ud RA'dan, müjdeli bir hadis-i şerif... Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim ve Tirmizî'nin rivayet ettiği bu hadis-i şerifi okuyarak, sohbetimi tamamlamak istiyorum:[92]

لاَ أَحَدَ أَغْيَرُ مِنَ اللهِ ، وَلِذلِكَ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ؛ وَلاَ أَحَدَ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمَدْحُ مِنَ اللهِ ، وَ لِذٰلِكَ مَدَحَ نَفْسَهُ ، وَلاَ أَحَدَ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْعُذْرُ مِنَ اللهِ ، مِنْ أَجْلِ ذٰلِكَ أَنْزَلَ الْكِتَابَ ، وَأَرْسَلَ الرُّسُلَ (حم. خ. م. ت. عن ابن مسعود)

RE. 462/7 (*Lâ ehade ağyeru mina'llàh, ve li-zâlike harrame'l-fevâhişe mâ zahera minhâ ve mâ batan, ve lâ ehade ehabbü ileyhi'l-medhü mina'llàh, ve li-zâlike medeha nefsehû, ve lâ ehade ehabbü ileyhi'l-uzrü mina'llàhi min ecli zâlike enzele'l-kitâbe ve ersele'r-rusül.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

Bu hadis-i şerifi izah edeyim:

(*Lâ ehade ağyeru mina'llàh*) "Allah'tan daha kıskanç, daha gayretli hiç bir varlık yoktur." Kıskanç, gayretli... Gayret-i dîniyye diyoruz, hani böyle hemen asabîleşiyor, yüzü kıpkırmızı

---

[92] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2113, no:2760; Ebû Ya'lâ, Müsned, c.IX, s.109, no:5178; İbn-i Hacer, *el-Emâlî*, c.I, s.34; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kısmen: Buhàrî, *Sahîh*, c.IV, s.1696, no:4358; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.542, no:3530; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.381, no:3616; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.109, no:1688; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.345, no:11183; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.689, no:7064; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2156, no:3155; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.464, no:15946.

oluveriyor. Namus meselesi vs. oldu mu, meselâ Türkiye'de nasıl hemen kaşlar çatılır, gayet ciddîleşilir. Allah'tan daha kıskanç, daha hiddetleniveren, daha kızan başka varlık yoktur. Kullar da kızar, kullar da kıskançtır; karısını kıskanır, eşyasını kıskanır, kimseye kullandırtmaz; arabasını kıskanır, kimseyi bindirmez... Kıskançlık duygusunu biliyorsunuz. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden daha kıskancı yoktur.

(*Ve li-zâlike*) "Bundan dolayı, (*harrame'l-fevâhişe mâ zahera minhâ ve mâ batan*) zàhirî ve bâtınî bütün kötülükleri haram kılmıştır." "Bak benim sözümü dinlemedi, şeytanı dinledi... Bak helâlı işlemedi, haramı saptı; bak rezalet, kepazelik tarafına saptı." diye, haram işlenmesini kıskanır Allah... Onun için, onları haram kılmıştır. Ve tabii haram kıldığı şeyleri yaparsa, zahirde görünen veya fitne, fesat, kötü huy gibi içinde olan, bâtındaki şeyleri yaparsa, o zaman Allah'ın gazabına uğrar.

Bir insan düşünün; kızıyor, kıpkırmızı oluyor, sana dik dik bakıyor. Onun istemediği şeyi yaparsan ne olur?.. "Yaklaşma oraya, yaklaşırsan şöyle olur, böyle olur!.." diyor. Korkarsın. Bu alemlerin Rabbi, yeri göğü yaratan Allah kızarsa, yapılır mı?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri razı gelmez, gayretlidir. *Gayret*, bizim Türkçe'deki gayret mânâsına değil, kıskançlık mânâsına... Kıskançlığı şiddetlidir, günah işlenmesine kızar.

(*Ve lâ ehade ehabbü ileyhi'l-medhü mina'llàh*) "Medh ü senânın Allah'tan daha çok sevimli olduğu başka varlık yoktur." Allah-u Teàlâ Hazretleri hamd edilmeyi, şükredilmeyi sever. Medh ü senâ edilmesine çok sevinir, o sözleri çok sever. Allah'tan daha çok bunları seven hiç bir varlık yoktur.

Evet biliyoruz, insanlar da iltifatı, öğülmeyi severler. Güzel bir şeyini söyledin mi, koltukları kabarır. Bir başarı olduğu zaman eğer yazılmışsa, çerçeveletir, duvarına asar. "Bu benim diplomam, bu benim başarı belgem, bu benim brovem... İşte ben falanca işi başardım, falanca işi yaptım." diye öğünmeyi sever insanoğlu. Ama en çok Allah sever.

Bütün övgüler de onundur aslında... Çünkü her güzelliği, her mükemmelliği, her başarıyı sağlayan fırsatı yaratan da Allah'tır. Binaen aleyh, bütün övgüler aslında Allah'a gider ve Allah-u Teàlâ Hazretleri hamd edilmeyi, medhedilmeyi sever.

O halde ne yapacağız, hadisin bu tarafından çıkaracağımız ders nedir?.. Hamdi, şükrü, medhi, senâyı çok yapacağız. “Çok şükür yâ Rabbi!.. Verdiğin nimetlere hamd olsun Allahım!.. Sana şükürler olsun yâ Rabbi, bak neler ihsân eyledin!..” diyeceğiz.

Ben şimdi düşünüyorum, buralarda biraz sıcak var. Türkiye’de de yaz tabii... Amerika’da, Meksika’da nice insan sıcaklardan ölüyor. Ben de dün akşam bir büyük şişe su içtim, hararet bastığı için... Çok da yemek yemedim ama, çok su içtim. Buz gibi, hoşuma da gitti, su da tatlı, Allah razı olsun... Şimdi düşündüm, dedim ki kendi kendime:

“—Ey Es’ad, Afrika’da olsaydın, bir dağ köyünde olsaydın... Su yok, kuraklık var, sıcak da bastırmış. Böyle buzdolabı yok, buzdolabının içindeki şeyler yok... Bu suları içemeseydin ne olurdu halin?..” dedim.

Çünkü, Afrika’da binlerce insan ölmüş. Amerika’da yüzlerce insan ölmüş. İtalya’da Yunanistan’da sıcaklardan şu kadar insan ölmüş... Yazıyor gazeteler, haberlerde okuyoruz burada... Biraz da, uluslararası manzara buradan daha geniş görülüyor.

Çok şükür yâ Rabbi!.. Şu su, şu serinlik, şu ev, şu bark, şu nimetler... El-hamdü lillâh, yediğimiz önümüzde, yemediğimiz dolabımızda, arkamızda, sağımızda, solumuzda... Her şey var, nimetlerini saymak istesek bitiremeyiz. Yiyeceğiz, içeceğiz ve Allah'a şükredeceğiz, hamd edeceğiz. Sıhhat vermiş, göz vermiş, kulak vermiş, iman vermiş, evlât vermiş, iş vermiş...

"—Efendim, işte benim şöyle sıkıntım var, dişim ağrıyor!"

Onların da hikmeti var, sıhhatin kıymeti hastalık olmayınca bilinmez. Sen iyilikleri düşünürsen, sayılamayacak kadar çoktur. Ufacık bir şeye kafanı takıp da, ters ters söz söyleme! Allah'a hamd et, şükreyle, Allah'ın nimetlerinin kıymetini anla ve o nimetleri gönderen Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne güzel kulluk etmeğe çalış!..

(*Ve lâ ehade ehabbü ileyhi'l-uzrü mina'llàh*) "Mazeret beyanını, özür dilemeyi Allah'tan daha çok seven kimse de yoktur." Allah özür beyanını da sever, mâzeret dilenmesini, af dilenmesini de sever. (*Min ecli zâlike enzele'l-kitâb, ve ersele'r-rusül.*) Bundan dolayı ilâhî kitapları, Kur'an'ı indirdi ve peygamberleri bundan dolayı gönderdi."

Niçin gönderdi?.. "Ben özür dilenmesini, af dilenmesini, mağfiret dilenmesini sevenim ey kullarım! Hatanız da olsa, yüzünüz kara da olsa, suçunuz çok da olsa özür dileyin!" diye gönderdi.

"—Yâ Rabbi, işte ben bir cahillik ettim, bilemedim, kendimi tutamadım, nefsime uydum. Falanca zamanda şöyle bir günah işlemiştim, beni affet yâ Rabbî! Yüzüm kara, elim boş ama, bundan sonra inşâallah yapmayacağım yâ Rabbi!" diye özür dilenmesini de Allah çok sever.

Özür dilenmesini Allah'tan daha çok seven yok. Dünyadaki bazı insanlar, özür dileyenin özrünü filân kabul etmez. "Senin mâzeretini kabul etmiyorum, yallah, seni işten attım." der. "Sen çok mâzeret kıvırttırıyorsun!" der. Ama Allah-u Teàlâ Hazretleri özür dilenmesini seviyor.

Onun için, suçlarımızdan özür dileyelim! Kusurumuzu bilelim, Allah'a yönelelim, el açalım, boyun bükelim! Gözümüzden yaşlar dökelim, "Affet bizi Allahım!" diyelim!

Ben şimdi toplumu inceleyen bir üniversite hocası olarak, eli kalem tutan bir kimse olarak, bir araştırıcı olarak, yazar olarak, bilim adamı olarak topluma bakıyorum; çok kusurları var... Başka toplumları inceliyorum, başka toplumların çok güzel taraflarını görüyorum. Avustralya'ya bakıyorum, Amerika'ya bakıyorum, Almanya'ya bakıyorum, düzene bakıyorum; bizdeki düzensizlikleri, İslâm ülkelerindeki eksiklikleri, yanlışlıkları görünce, anlıyorum. İkisi de gözümün önünde mukayese etmek imkânım var.

Benim elimde fırsat olsa, bazan arkadaşlara da şaka yapıyorum, "Elime bir kırbaç alacağım!" diyorum. Elimde salâhiyet olsa, bak nasıl hata yapanları cezalandırırım.

Tabii, ceza da nizamın bir parçasıdır. Hata yapanın cezalandırılmaması, nizamın çökmesine sebep olur. Düzenin düzenli bir şekilde gitmesi için, hatayı yapanın da cezalandırılması lâzım!.. Amerika'da da böyle, Avustralya'da da böyle, Avrupa'da da böyle... Hadi bakalım bir trafik, seyr ü sefer işlerinde yanlış bir iş yap... Hemen polis gelir, cezayı yazar. Neden?.. Ceza caydırıcıdır. Ceza o işin yapılmamasına yarıyor, faydası var. Onun için ceza konuyor.

Dinimizde de ceza var, dünyamızda da ceza var... Beşeri kanunlarda da ceza var, ilâhî kanunlarda da var. "İlâhî kanunlarda niye ceza var?" diye birisi kalkıp da ukalâlık etmeğe kalkışmasın! Çünkü kendileri de nice cezalar koyuyor insanlar. Kendi koydukları beşerî nizamlarda da o kadar ağır cezalar var ki...

"—Buraya çöp dökmek yasaktır, çöp döken şu kadar cezalandırılır!"

"—Burada şunu yapmak yasaktır, şunu yapan şu kadar dolar cezaya çarptırılır!"

Böyle levhalar var. Tir tir titriyor millet, paranın korkusundan... O kadar parayı bastırıyor hakîkaten. "Şu sür'atten fazla gidersen, şu kadar ceza..."

Bizim arkadaşlardan birisi, Avustralya'da bir yere yetişeceğim diye bastırmış, hızlı giderken polis yakalamış, 900 Avustralya doları ceza... Az mı yâni, bir insanın maaşının büyük bir kısmı

cezaya gidecek. Büyük ceza... Büyük ceza olunca da seyahatçiler, “Aman 100’ü geçmeyeyim!” diyor; gerçekten ceza caydırıcı oluyor.

Demek ki, dünyada bazı insanlar böyle özrü bile kabul etmiyor.

“—Bu sefer yaptım ama beni affet polis bey, ceza yazma!”

“—Sen şu cezayı ver!” diyor, affetmiyor.

Yâni özrü kabul etmiyor. Ama Allah kabul ediyor sevgili kardeşlerim; ve özür dilemeyi çok sevdiğini de beyan ediyor Peygamber Efendimiz.

“—Bu özür dilemeyi sevdiğini beyan etmek için, Gaffâr olduğunu, Settâr olduğunu, affedici olduğunu, Afüvv ü Kerîm olduğunu belirtmek için kitap indirmiştir, peygamberler göndermiştir.” buyuruyor.

Erhamü’r-râhimînliğini, bağışlayıcılığını ilân etmek için indirmiştir kitabı... Peygamberleri müjdeci olarak göndermiştir.

“—Ey insanlar, Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin, yalvarın!.. Suçunuz varsa, günahınız varsa özür dileyin!” diye bildirmek için göndermiştir.

Onun için sevgili dinleyiciler, olabilir; suçunuz, kusurunuz, kabahatiniz vardır. Gençliğinizde yapmışsınızdır, veya dün yapmışsınızdır, veya sabah yapmışsınızdır... Neyse hatanızı anlayın; hatasını bilmek, anlamak fazilettir. Hatanızdan özür dileyin, Allah-u Teàlâ Hazretleri’nden affınızı isteyin; Allah affeder.

Ama bir daha yapmamağa azm ü cezm ü kasd ederek... İçinizden, “Ben sonra yine yaparım ama, ben şöyle bir özür dileyeyim!” demek olmaz. Allah kalbini biliyor insanın... Kalbinden, “Ben bu işi yine yapacağım!” dedi mi, o zaman o özür olmaz. Pişman olacak, nâdim olacak, bir daha işlememeğe azm ü cezm ü kasd edecek.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bilerek bilmeyerek işlediğimiz günahlarımızı affetsin... Bizi rahmetine erdirsin, nimetlerine mazhar eylesin... Nimetlerine şükrü nasîb eylesin... Kendisinin zikrini ve ibadetini güzel yapmamızı kolaylaştırsın, tevfîkini refîk eylesin...

Ömrümüzü rızasına uygun geçirmemizi nasib etsin... Bize ve bütün müslüman kardeşlerimize hayırları ihsân eylesin... Şerleri

def eylesin... Zelzelelerden, felâketlerden, kıtlıklardan, sellerden korusun...

Bakın, Bangladeş'te bir yağmurlar yağdı. Yüz binlerce, hatta milyonlarca insan etkilendi, evsiz kaldı. Hayvanları gitti, tavukları, inekleri... Evleri barkları, eşyaları hasara uğradı. Çin'de de aynı şekilde muazzam seller, muazzam tahribat yaptı. Ve Adana'da biliyorsunuz kaç defa zelzele oldu. Yeri göğü yaratan Allah'a güzel kulluk etmek lâzım! Güzel kulluk edilmeyince, çeşitli sıkıntılar ve cezalar oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri güzel insan olmayı, iyi insan olmayı, iyi mü'min olmayı, ihlâslı mü'min olmayı, Allah'ın sevdiği kul olmayı, Peygamber Efendimiz'in sevdiği ümmet olmayı cümlemize nasib eylesin... Hem dünyada, hem ahirette esenlikle, huzurla, devletle, izzetle, şevketle, saadetle yaşamayı nasib eylesin... Hastalıklardan, esâretten, hürriyetsizlikten, kıtlıktan, felâketlerden, musibetlerden korusun... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Rıdvân-ı ekberine cümlemizi, cümlenizi nâil eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

24. 07. 1998 - Medine

16. ZULMÜ ENGELLEMEK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Size mübarek Medine-i Münevvere'den hitab ediyorum. Allah-u Teàlâ Hazretleri sizi nice mübarek günlere, gecelere, rahmetine, rızasına, sevgisine, muhabbetine, ma'rifetine erdirsin...

a. Müslüman Kardeşine Yardım Etmek

Peygamber SAS Efendimiz'in sahih bir hadis-i şerifini okuyarak başlamak istiyorum. Buhârî ve Tirmizî hasen sahih demişler. Daha başka kaynaklarda da var. İbn-i Ömer ve Enes RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:[93]

اُنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُوماً ! قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، أَنْصُرُهُ مَظْلُومًا ،

---

[93] Buhàrî, *Sahîh*, c.VI, s.2550, no:6552; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.523, no:2255; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.99, no:11967; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.571, no:5167; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.346, no:576; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.449, no:3838; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.101, no:7606; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.94, no:11289; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III,s.94; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1401; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.375, s.646; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.83; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.321; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.358, no:7458; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.122, no:229; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.338, no:40057; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III, s.93, no:1092; Hàris, *Müsned*, c.III, s.238, no:747; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.431, no:1757; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.570, no:5166; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.202, no:649; Hz. Aişe RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.401, no:2753; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.210, no:679; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.345; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.414, no:7204, 7205; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.241, no:631; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.76, no: 5840.

فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِماً ؟ قَالَ : تَحْجُزُهُ عَنِ الظُّلْمِ ، فَإِنَّ ذٰلِكَ نَصْرُهُ

(خ . ت. حم. حب. ع. هب. ق . حل. وعبد بن حميد ، كر.

عن أنس ؛ طب. عن ابن عمر)

RE. 84/7 (*Ünsur ehàke zàlimen ev mazlûmen. Kîle: Yâ rasûla'llàh, ensuruhû mazlûmen, fekeyfe ensuruhû zàlimen? Kàle: Tahcüzühû ani'z-zulm, feinne zâlike nasruhû.*)

Biliyorsunuz, müslümanlar birbirlerinin kardeşleridir; kesin... Allah Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (الحجرات: ١٠)

(*İnneme"l-mü'minûne ihvetün*) "Ancak mü'minler kardeştirler." (Hucurat, 49/10) O halde, dînî yönden bir kardeşlik var müslümanlar arasında... Mü'min oldukları için birbirlerinin kardeşleridir, birbirlerinin dostlarıdır, velîleridir, hâmîleridir, koruyucularıdır.

Tabii, insanoğlu olmak dolayısıyla, öteki insanlar da Hazret-i Adem Atamızın evlatları olduğu için, Afrikalı, Amerikalı, Avrupalı, nereli olursa olsun, onlar da bizim kardeşlerimiz, onlar da Allah'ın kulları ama; Allah'ın peygamberine, Allah'ın kitabına inanmayınca, doğru inanca sahip olmayınca, mü'minlerin yanında farkları meydana geliyor. Allah katında durumları değişiyor. Dünya ve ahiretleri de farklı oluyor.

Müslüman müslümana yardım edecek, o daha yakın bir kardeşlik içinde...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Ünsur ehàke*) "Sen müslüman kardeşine yardım et!" Buradaki kardeşlik din kardeşliğidir. *Ünsur* sözünü de, Arapça'ya başlayan herkes bilir.

Tavsiye ederim, Arapça'ya bütün kardeşlerimiz başlasın! Hem bir yabancı dil öğrenecek, hem de eski ecdadımızın bütün eserlerini anlaması mümkün olacak, Kur'an-ı Kerim'i anlaması mümkün olacak. Çok faydaları var... Komşularımızdan bir kısmı

Arapça konuşuyorlar. Dünyanın en çok konuşulan, en yaygın dillerinden birisi Arapça... Maddî ölçülerle, mânevî ölçülerle, dînî ölçülerle nereden baksak, Arapça öğrenmek lâzım!

Arapça'yı öğrenmek de *nasara, yensuru, ünsur* diye *nasara* (yardım etmek) fiilini çekmekten başlar. Herkes bunu bilir. (*Ünsur ehàke*) "Kardeşine yardım et!" Ama hangi kardeşine?.. Müslüman kardeşine, Allah'ın kardeş ettiği mü'min kardeşine yardım et!.. Çevrende yanında ilişkide olduğun bir müslüman kardeşine yardım et! (*Zàlimen ev mazlûmen*) "İster zàlim halde olsun, ister mazlum halde olsun yardım et! Zàlim olsa da yardım et, mazlum halindeyken de yardım et ona!" diye emrediyor Peygamber Efendimiz.

Müslüman kardeşimize yardımcı olacağız, yardım edeceğiz. Elimizden geldiğince insanlara faydalı olmağa çalışacağız. Onların gönlünü almağa, gönül yapmağa, teşekkürünü kazanmağa, duasını kazanmağa gayret edeceğiz. Büyük olsun, küçük olsun, tanıdık olsun, tanımadık olsun herkese yardım etmeğe çalışacağız.

(*Kìle*) Denildi ki, Peygamber Efendimiz böyle buyurunca:

(*Yâ rasûla'llàh!*) "Ey Allah'ın Rasûlü, (*ensuruhû mazlûmen*) mazlumken yardım ederim ona... Gideyim, zàlimi durdurayım, mazlumun imdadına yetişeyim, anlıyorum bunu... Mazlumken yardım edeyim ama, (*fekeyfe ensuruhû zàlimen*) zàlimken nasıl yardım ederim ona? Yardım edersem günah olmaz mı?.."

Yâni, zàlimi desteklemek çok büyük günah... Zàlimi desteklemek çok büyük bir suç. Zàlimin zulmüne iştirakçi olmuş oluyor, veballeri aynen almış oluyor. Zàlime nasıl yardım edeyim?..

Efendimiz nükteli söylemiş tabii bu sözü, bir incelik var. (*Kàle*) Buyurdu ki: (*Tahcüzühû ani'z-zulm*) Zàlimi de zulmünden alıkoyarsın, zulmü yaptırmazsın zàlime, zulmünü engellersin; (*feinne zâlike nasruhû.*) ona yardım da budur."

Çünkü esas itibariyle o zulmü yaptı mı, Allah'ın cezasına uğrayacak, ahirette yanacak, cehenneme atılacak. Allah zalimleri sevmez.

وَاللّٰهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (الصف:٧)

(*Va'llàhu lâ yehdi"l-kavme'z-zàlimîn.*) [Allah zàlimler topluluğunu hidayete erdirmez.] (Saf, 61/7) Doğru yolu da göstermez. Gözlerini kör eder, gönüllerini de kör eder; doğruyu göremezler. Zàlim, gözü kararmış insan, gönlü ve gözü körelmiş insan... Felâket tabii, o zulmüne devam ettiği zaman dünyada, ahirette cezasını çeker. Dünyada da çeker.

Alma mazlûmun âhını, çıkar âheste âheste...

demiş Osmanlı şairlerimizden birisi, rahmetli... "Mazlumun ahını alma, aheste aheste o ahın cezası başına gelir, burnundan fitil fitil gelir, cezasını çekersin!" demiş oluyor.

Biz zàlime destek olmayız, mazlumun yardımcısı oluruz. Zàlimlik edip de mazlumun bedduasını almamağa dikkat ederiz. Adetimiz, töremiz budur. Bizim milletimizin töresi budur.

Onun o zulmünü yapmasını engellemek, ona bir yardım oluyor. Çünkü o zaman günaha girmeyecek. Bir de mazlum kurtulmuş oluyor, oradan sevap alınmış oluyor. Zalim o zulmü yapsaydı mazluma, mağdur olacaktı o zavallı, hem onu kurtarmış oluyoruz... Hem de zalimi engellediğimiz için, zalimi de kurtarmış oluyoruz. Çünkü günah işlemediğinden cezaya çarpılmayacak.

Tabii bu bakımdan zulmü engelleme çalışmasında müslümanların çok dikkatli, hassas ve gayretli olması lâzım!.. Bakın bu hadis-i şerif sahih bir hadis-i şerif... İmam Buhàrî, İmam Tirmizî *hasenün sahîhün* buyuruyor. Mezheb imamı Ahmed ibn-i Hanbel, birçok kaynaklar bunu zikretmiş. İbn-i Ömer'den, Enes RA'dan rivayet edilmiş.

Müslüman nasıl bir müslüman olacak?.. Bir köşeye oturmuş, başını önüne eğmiş, saatlerin geçmesinden rahatsız olmayan, bir iş yapmayan, kılını kıpırdatmayan bir insan mıdır?.. Hayır! Müslüman cevval bir insandır, faal bir insandır, çalışkan bir insandır, sorumluluk duygusu taşıyan bir insandır. Gayretli bir insandır, gàyur insandır, cesur insandır.

Cesaret nereden geliyor?.. Zàlimin karşısında dikilmek kolay bir şey değildir. Herkes dikilemez, herkes pusar, susar, katlanır, neme lâzım der. Ama bak, Allah Rasûlü Peygamberimiz SAS:

“—Zulmü engelle, zalime mânî ol; zàlim zulmü yapamasın!” diyor.

Yaptırtmazsan ona da faydalı, iyi ki yapmadı. Ya adamın gırtlağına çöküp öldürseydi, kàtil olacaktı. Sen onu ittin, adamın göğsünden düşürdün, adamı öldürmesine mânî oldun. Ondan sonra da, ne olduysa oldu. Bak işte kàtil olmasını engelledin.

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا (النساء:٩٣)

(*Ve men yaktül mü’minen müteammiden fecezâühû cehennemü hàliden fîhâ*) “Kim bir müslümanı kasden, bu müslüman diye öldürürse, onun cezası ebediyyen cehennemde kalmaktır.” (Nisâ, 4/93) Cana kıymak çok büyük bir suç...

Tabii, zulmün çeşitleri var... Sadece cana kıymak zulüm değil; malını almak, işini engellemek, işten atmak, haklarını vermemek gibi çeşit çeşit zulümler var. Hakkı yapmamak zulümdür. Doğru olanı, hak olanı yapmıyorsa bir insan, birisinin hakkını vermiyorsa, zàlimdir.

Patron çalıştırıyor. Dokuz ay çalıştırıyor, işçisinin parasını vermiyor. Buralarda çok duyuyoruz bunu... Ondan sonra adam memleketine dönecek, pazarlığa oturuyor;

“—Hadi senin alacağının yarısını vereyim, yarısını alma, o zaman veririm!” vs. diyor.

Nedir bu?.. Zulüm... Yâni, hakkını vermemek de zulümdür; acıtmak, canını yakmak da zulümdür; yuvasını yıkmak da zulümdür. Zulmün sonu yoktur, çeşitleri çoktur.

Haksızlık yapmak zulüm olduğuna göre, bir insanın herhangi bir yerde haksızlık yapmasına mânî olmak da müslümanın vazifesidir. Müslüman susmayacak. “Hatta müslümanın zàlime, sen zàlimsin demekten korktuğu zaman geldi mi; söyleyemiyor zàlime zàlim olduğunu ve engelleyemiyor... (*Fe’ntazirü’s-sâah*) O zaman kıyametin kopması yakındır, bekle ki kıyamet kopacak demektir.” diye Efendimiz tehdit ediyor.

Müslüman, medenî cesareti olan, toplumu ıslah etmeye çalışan, haksızlık, rüşvet, hırsızlık, arsızlık, yüzsüzlük, zulüm olduğu zaman, onun karşısına ilkönce dikilen insan olması lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize görevlerimizi tam anlayıp, İslâm'ı tam bilip tam uygulamayı nasib eylesin...

Şimdi, "İslâm hoşgörü dinidir!" diyorlar. Doğru; müslüman kardeşini hoş görecek, affedecek, bağışlayacak filân ama, zulmü hoş görmek yok!.. Zulmü hoş görmek, suçu hoş görmek yoktur. Suçu hoş görmekten, zulmü hoş görmekten toplum yıkılır. Çünkü adaletsizlik olur, haksızlık olur.

"—Hoş görmek lâzım, bırak yapsın!.."

Olmaz! Zàlim, bırak yapsın diye serbest bırakılmaz. Zàlimin karşısına çıkılacak, Allah rızası için...

Ben, ilk defa okuduğum zaman hayretler içinde kalmıştım. İslâm'ın öyle tavsiye edeceğini tahmin etmiyordum. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinde okuyunca şaşırdım:[94]

---

[94] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.877, no:2348; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.124, no:141; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.29, no:1419; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.115, no:4087; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.163, no:6522; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.303, no:2294; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.241, no:789; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.115, no:18567; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.468, no:28048; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.265, no:5865; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.309, no:3550; Abdullah ibn-i Amr RA.dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.660, no:4772; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.30, no:1421; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.115, no:4090; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.861, no:2580; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.187, no:1628; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.467, no:3194; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.201, no:971; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.32, no:233; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.152, no:352; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.248, no:949; Bezzâr, *Müsned*, c.IV, s.88, no:1259; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.114, no:18564; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.468, no:28047; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.266, no:5867; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.310, no:3553; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.66, no:106; Hàmidî, *Müsned*, c.I, s.44, no:83; Saîd ibn-i Zeyd RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.741, no:6697; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.178, no:2220; Abdullah ibn-i Zübeyr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.292, no:7170; Şeddad ibn-i Evs RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.201, no:10463; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.122, no:1705; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.23; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.175, no:1629; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ، فَهُوَ شَهِيدٌ (خ. م. ن. حم. ط. طس. ش. ق. عن ابن عمرو؛ د. ت. ن. ه. حم . حب. ط. طب. ع . ش. ق. عن سعيد بن زيد)

(*Men kutile dûne mâlihî fehüve şehîdün*) [Kim malı uğrunda öldürülürse, o şehiddir.] buyruluyor.

Meselâ, yolda giderken bir yol kesici haramî önüne çıksa insanın, tabancasını, silahını çekse; "Ver malını, ver paranı!.." dese; onu vermemek için onunla mücadele ederken ölse, şehiddir diyor.

Halbuki ben sanıyordum ki, "Canım, alsın malını, ne olacak; mal yeniden gelir. Versin malı, gitsin!" denilecek.. Öyle demiyor İslâm... Malını korumak için mücadele etse de, mağdùren, mazlûmen öldürülse bile şehid oluyor. Yâni, öyle yapmasını istiyor.

Bir arkadaşımız karayoluyla hacca gitmiş. Dönüşte sınırdan geçecek, para istiyorlar, rüşvet istiyorlar, işlemleri yapmıyorlar. Bir takıntısı yok, geçmesi lâzım ama, yapmıyorlar. Hemen oraya oturmuş. Demişler:

"—Niye oturuyorsun?.."

"—Ben müslümanım, rüşvet vermem. Siz de rüşvet almayınca bu işi yapmayacağınıza göre, demek ki ben burada ne kadar oturacağım kim bilir? Onun için şöyle rahatıma bakıyorum, oturuyorum. Hiç niyetim yok size rüşvet vermeğe..." demiş.

Bakmışlar ki, adam kaya gibi sert, kahraman ve mert bir insan...

"—Geç, sana diş geçiremeyeceğiz!" demişler.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.469, no:28049; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.222, no:340; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.720, no:11198; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1566, no:2559; RE. 437/11.

Peygamber SAS Efendimiz/ bir hadis-i şeriflerinde buyuruyor ki:[95]

اَلرَّاشِي ، وَالْمُرتَشِي فِي النَّارِ (طس. عن ابن عمرو)

ME. 649 (*Er-râşî, ve'l-mürteşî fi'n-nâr.*) "Rüşveti alan da, veren de cehennemdedir."

Almak da günah, vermek de günah... Çünkü alma işi, bir veren olduğu zaman oluyor. Hiç kimse vermese, rüşvet olmayacak, işler rüşvetsiz yürüyecek. Bir zamanlar yürümüş.

Belki her zaman rüşvet olmuştur, belki olmamıştır bilmiyoruz ama, müslümanın vazifesi doğru iş yapmak ve haksızlığa meydan vermemek...

Bir hadis-i şerif bu... Bu bizim hayatımızın her safhasında olur, her yerde olur, her zaman olur. Meselâ ekmek kuyruğu diyelim, veyahut bir şeyin parasının yatırılma kuyruğu... Birisi geliyor, en öne geçiyor. Bir haksızlık işte bak, o kadar insanın hakkını çiğniyor.

Ona birisi mânî olacak, hepsi mânî olacak:

"—Sıraya geç kardeş, bak hepimiz bekliyoruz!" diyecek.

Bazen bunu derler, bazen demezler. Bazen de diyene:

"—Boş ver yâ, karışma, bırak o da oradan girsin!" derler.

Olmaz. Her şeyin muntazam olması lâzım!

Birisi yere tükürüyor, çöp atıyor. Atma demek lâzım, çünkü o bir haksızlık... Yâni topluma karşı bir haksızlık olmuş oluyor.

Demek ki, müslüman uyanık olacak, toplumcu olacak, hayırcı olacak, gayretli olacak... Mazlumun yanında yer alacak, zalimle uğraşacak, zalime zulmü yaptırmayacak; hem mazlumu

---

[95] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.295, no:2026; Taberânî, *Dua*, c.I, s.579, no:2094; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.284, no:3314; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.187, no:1037; Abdurrahman ibn-i Avf Ra'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.117, no:15077; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.359, no:7026, 7027; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.160, no:12817.

kurtaracak, hem zalimi kurtaracak... Mazlumu zulümden kurtaracak, zalimi de haksızlık yapmaktan, günaha girmekten, cehennemde yanmaktan kurtaracak. Dinimiz ne kadar güzel!..

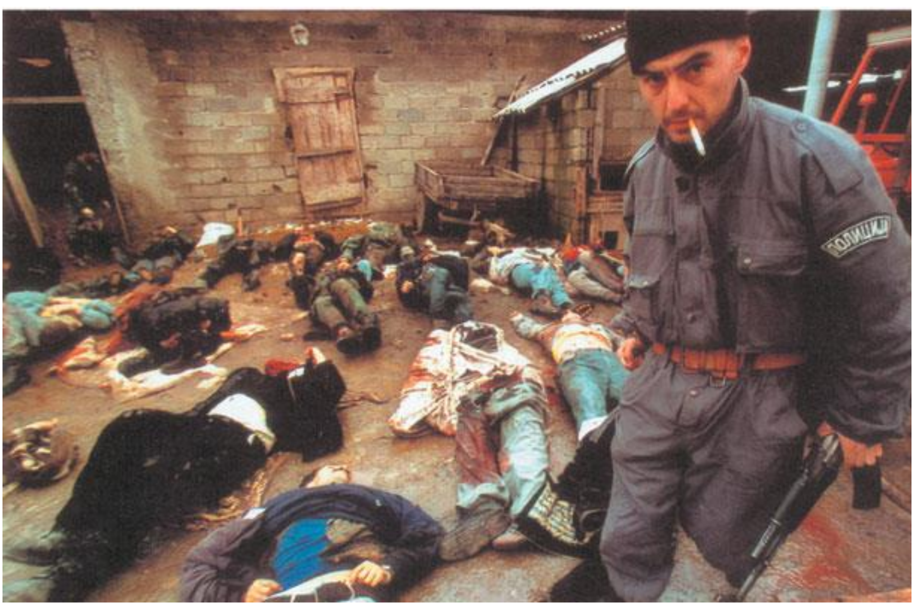
Hiç böyle söylenmiyor. İslâm anlatılırken, birileri, İslâm'ı bilmeyen birileri, uyduruk kelimelerle yalan yanlış anlatıyorlar, yarım anlatıyorlar:

"—Müslümanlık hoşgörü dinidir..."

Hoşgörü dinidir ama, zulmü hoş görmez, rüşveti hoş görmez, haksızlığı hoş görmez, edepsizliği hoş görmez! Bunu da söylesene!.. Bunu söylemiyor. Uyuşturacak milleti, hiç bir şey yaptırtmayacak.

Olur mu?.. Balkanlarda zulüm var, Arnavut kardeşlerimize zulüm var, Boşnak kardeşlerimize zulüm var, Kafkasya'da zulüm var, her yerde zulüm var... Bu zulmün karşısında bîgâne kalamayız, sorumsuzca keyfimize bakamayız. Ne yapacağız?.. İlgileneceğiz, yardıma gideceğiz, dost elini uzatacağız. Zulmü engellemeğe gayret edeceğiz.

Birinci hadis-i şerif bu, aziz ve sevgili kardeşlerim!

b. Dünyalıkta Aşağıda Olana Bakmak

İkinci hadis-i şerif... Ebû Hüreyre RA'dan Müslim, Tirmizî, İbn-i Mâce, Ahmed ibn-i Hanbel rivayet etmişler. Yâni yine kaynaklar sağlam. Peygamber SAS buyurmuş ki:[96]

انْظُرُوا إِلٰى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ، ولا تَنْظُرُوا إِلٰى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ؛ فَهُوَ أَجْدَرُ أَنْ لاَ تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ (م. ت . ه. حم. عن أبي هريرة)

RE. 84/10 (*Ünzurû ilâ men hüve esfele minküm, ve lâ tenzurû ilâ men hüve fevkaküm; fehüve ecderü en lâ tezderû ni'meta'llàhi aleyküm.*)

Efendimiz hayatta bir esaslı kaideyi, kuralı bize öğretiyor. Diyor ki: (*Ünzurû ilâ men hüve esfele minküm*) "Sizden daha sefil, sizden daha aşağıdaki insanların durumuna bakınız! (*Ve lâ tenzurû ilâ men hüve fevkaküm*) Sizden daha üstte olan kimselere bakmayınız, aşağıdakilere bakınız. (*Fehüve ecderü en lâ tezderû ni'meta'llàhi aleyküm*) Böyle hareket ettiğiniz zaman, Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetlerini inkâr etmemek mümkün olur. O zaman anlarsınız ki, Allah'ın nimetleri sizin üzerinizde çokmuş."

Nereden anlarsınız?.. Olmayanlara, sizden aşağıda olanlara bakarsınız. "Bak şu hasta, şu perişan, şu kirada, şunun maaşı şu kadar... Vah, vah... El-hamdü lillâh, Allah bana şunu vermiş, bunu vermiş... Onda olmayan bir sürü şeyler bende var!" diye, o zaman insanın Allah'ın nimetini daha iyi anlaması mümkün olur.

---

[96] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2275, no:2963; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.665, no:2513; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1387, no:4142; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.254, no:7442; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.490, no:713; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.22, no:2343; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.137, no:4573; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihàb*, c.I, s.429, no:726; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *eş-Şükr*, c.I, s.56, no:162; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.256, no:6424; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.304, no:803; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.81, no:5853.

Allah'ın nimetlerini unutması, hamdden, şükürden uzak durulması tehlikesi kalkar.

Çünkü Allah, nimetlere şükredilmesini, nimetin kadrinin bilinmesini, nankörlük yapılmamasını, nimetin küçük görülmemesini seviyor. En çok sevdiği kullar, Allah'a en çok hamd eden kullar. Peygamber SAS Efendimiz, en çok hamd eden, her vesileyle Allah'a dua eden, türlü türlü nimetlerine şükreden bir kimse... O örnek olacak bize, biz de Allah'ın üzerimizdeki nimetlerini düşüneceğiz.

Bu düşünmekte en iyi çarelerden birisi, senden aşağıdakilere bakmak... Yukarıdakilere bakarsan, "Yâ bak, şunun şöyle lüks arabası var, böyle lüks köşkü var, bilmem ne..." filân. Bu sefer kıskançlık, düşmanlık... "Bizim neyimiz var ki?.." filân dedi mi, o zaman Allah'ın sevmediği durum olur. Halbuki bir sürü nimet var üstünde…

"—Pekiyi, insan iyi şeylere özenmeyecek mi, imrenmeyecek mi?.."

İyi şeylere imrenilir. Onlar toplumun hızıdır, insanların çalışma kaynağıdır, güç kaynağıdır. Tabii daha güzel şeyleri elde etmek için insan çalışacak, aşk ile şevk ile çalışacak, kazanacak; hayırlı güzel şeyleri elde edecek. Bu onun hakkı...

Güzel şeyleri, dinen, aklen, ahlâken güzel olan şeyleri; çirkin olan şeyleri değil... Meselâ, Allah şatafatı sevmez, debdebeyi sevmez, saltanatı sevmez, gösterişi sevmez, riyayı sevmez. Öyle şeyler değil...

Ama ihtiyacı olan şeyler... "Çoluk çocuğumuz otobüste perişan oluyor, Allah bir araba verse de rahat etsek..." diyor meselâ; güzel. Ama, "Benim arabam güzel ama, bir lüks araba alayım da komşulara bir caka satayım, görsünler!" diye fiyakacılık yapmayı, öğünmeyi, böbürlenmeyi, bu gibi şeyleri sevmez.

Kàrun çok zenginmiş de, böyle zînetleriyle, süsleriyle halkın karşısına çıktığı zaman herkes; "Ay, kendi şu Kàrun'un sahip olduğu imkânlar, bizim elimizde olsa..." filân diye ağızlarının suyu akmış, hayran kalmışlar ama, yerin dibine battığı zaman da anlamışlar işi... Allah böbürlenenleri, kibirlenenleri, şatafatı, gösterişi sevmez. Ama hakkı olan güzel şeylere imrenecek.

Nelere en çok imrenmeli insan?.. En çok sàlih insanlara imreneli!..

"—Bak şu adam ne kadar sàlih bir insan, ne kadar dürüst!.."

Meselâ, burada bir mühendis arkadaşımız var, çalışıyor. Babası askermiş, albay emeklisiymiş, vefat etmiş; Allah rahmet eylesin... Ama adı Mert Mehmed'miş. Eski reisicumhurun da sınıf arkadaşıymış. Adı Mehmed ama, Mert Mehmed... Neden?.. Mertlik yapmış, o namı almış. Tamam, buna imrenilir. Mertlik istenilir, dürüstlük istenilir.

Meselâ, burada bir kardeşimizi duyduk. Burada bir kardeşimizin *kesîrü'l-iyâl* derler, yâni çoluk çocuğu çokmuş. Doğum kontrolü yapmamış, kaç tane çocuğu var... Dokuz tane mi ne dediler, unuttum; hepsini hafız yetiştirmiş. Ne kadar güzel bir şey, imrenilir.

Falanca insan, falanca yerde bir hayır yapmış. Aman ne kadar güzel bir hayır olmuş, ne kadar güzel bir cami, ne kadar güzel bir Kur'an kursu!.. Susuz bir köye su getirmiş, ne kadar faydalı bir şey!.. Tamam, imrenilir. Güzel şeylere imrenilir.

Yoksa böbürlenmek için, saltanat için, fani dünyanın fani lezzetleri için çalışmak; o zaman insanı ters duygulara götürür. Bir kere zengine düşmanlık ve komünizm fikri, servet düşmanlığına götürür bazen... Bazen de onları elde edeceğim diye yolsuzluğa götürür, rüşvete götürür, hırsızlığa götürür.

Demek ki insan ölçülü olacak, iyi şeyleri isteyecek. Ahirette kendisine fayda verecek şeyleri temenni edecek, isteyecek.

Ahirette kendisine zarar verecek şeyler, dünyada tatlı da olsa iyi değildir. Hocamız (Rh.A), böyle güzel bir şiir okuma edasıyla söylerdi. Böyle bazen dünyanın güzel, hoş manzaralı yerlerini görünce; insanların çılgınca eğlendiği, içki, kumar, zevk, fuhşiyat ve sâirenin çok olduğu yerleri görüp de, onlara imrenenleri görünce, gözlerinin içine bakardı, başını sallardı, derdi ki:

Fâni dünya hoştur amma, àkıbet mevt olmasa...

Fâni dünya böyle tatlı gelir insana ama, sonunda ölüm var, ölümden sonra da hesap var! Mahkeme-i kübrâda insan suçlu

çıkar da, eline kelepçeler bağlanır, boynuna, ayaklarına demir halkalar takılırsa; zincirleri şakır şakır, çekile çekile, sürüklene sürüklene cehenneme atılırsa, ne olur hali?.. O zamanki ah u feryadın faydası var mı, pişmanlığın faydası var mı?..

Onun için, ahirette pişmanlık getirecek güzellikler, aslında güzel değildir, çirkindir. Ahirette insana hayır getirecek şeyler güzeldir.

Adamın birisi, bir arabayı çalışır vaziyette bırakmış, dükkâna alışverişe girmiş. Haydudun birisi de arabayı çalışır vaziyette görünce, atlamış şoför mahalline, arabayı kaçırmış. Araba sahibinin hanımına, çocuğuna kötülük yapmış. Sonra yakalanmış, öldürülmüş.

E şimdi, o işi yapan kimse kâr mı etti?. Etmedi, zarar etti, canından oldu. Hem de kötü bir fiil işlediği için, çok çirkin bir iş yaptığından sonu kötü oldu. Bir anlık zevkin pahasını hayatıyla ödedi, ahiretiyle ödedi, cehennemlik oldu.

Ne kadar kötü!.. Allah saklasın... Allah bize güzel şeyleri sevdirsin... Basîretimizi açsın, güzel şeylerin güzel olduğunu görüp yapmayı, sevmeyi, imrenmeyi nasîb eylesin... Kötü şeylerden korunmayı nasîb eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[97]

لاَ حَسَدَ إِلاَّ فِى اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ، فَهُوَ يَقُومُ بِهِ آنَاءَ

---

[97] Buhàrî, *Sahîh*, c.VI, s.2737, no:7091; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.558, no:815; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.330, no:1936; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1408, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.8, no:4550; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.332, no:125; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.291, no:5417; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.III, s.360, no:5974; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.153, no:30281; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.336, no:1971; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.188, no:7615; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.27, no:8072; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.303, no:1890; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.195; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.278, no:617; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.432; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.34; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.34, no:58; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.189, no:7918; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.336; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.468, no:3854; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.522, no:2339; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.625, no:1962.

اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ ؛ وَ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالاً ، فَهُوَ يُنْفِقُهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَ آنَاءَ النَّهَارِ (خ. م. ت. ه. حم . حب. ع . ش. هب. ق. حل . خط. كر. عن ابن عمر)

(*Lâ hasede illâ fi'sneteyn*) "İki şeye gıbta edilir: (*Racülün âtâhu'llàhu'l-kur'âne, fehüve yekùmü bihî ânâe'l-leyli ve ânâe'n-nehâr*) Bir adam ki, Allah ona nasib etmiş, dînî ilimleri öğrenmiş; Kur'an-ı Kerim'i iyi biliyor, fıkhı biliyor, hadis-i şerifleri biliyor. Bildiğini uyguluyor, ilmiyle àmil, sàlih, àrif, kâmil bir insan; hayatını böyle geçiriyor. İlmini de anlatıyor, söylüyor; gece gündüz insanlar ondan istifade ediyor. Tamam, buna gıbta edilir."

Neden?..

"—Bak, Allah ne güzel ilim vermiş; ilmiyle de ne kadar güzel çalışmalar yapıyor, topluma ne kadar da faydalı oluyor!" diye.

(*Ve racülün âtâhu'llàhu mâlen, fehüve yünfikuhû ânâe'l-leyli ve ânâe'n-nehâr*) "İkincisi: Bir adama da Allah para vermiş, helâl mal vermiş, servet vermiş, zengin olmuş. O da onu gece gündüz ihtiyaç sahiplerine dağıtıyor, yoksullara harcıyor; hayır müesseseleri kuruyor. Buna da gıbta edilir."

"—Ah benim de param olsa, ben de bu hayırları yapsam, yoksulları, açları doyursam, çıplakları giydirsem, memleketime hayırlı, faydalı olsam!" diye...

Şimdi ben Avustralya'yı geziyorum, bakıyorum, güzel parklar, bahçeler, dinlenme yerleri var; çok güzel... Planlıyorum, tasarlıyorum, zihnime yerleştiriyorum. İnşâallah memleketime döndüğüm zaman, kendi paramla araziyi alacağım; yolların kenarlarına dinlenme yerleri açacağım, istirahat yerleri açacağım, güzel bahçeler yapacağım... Herkes dinlensin, istirahat etsin, dua etsin.

Böyle şeyleri insan istiyor. Dışarıda gördüğü güzellikleri kendi ülkesi için istiyor, kendi kardeşleri için istiyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize, üzerimizde olan nimetleri inkâr etmemeyi, nankörlük etmemeyi, kadrini kıymetini bilmeyi nasib

etsin... Şükretmeyi nasîb etsin... Çok hamd edici, çok şükredici, çok edebli kullar eylesin...

c. Dünyanın Fânîliği

Üçüncü hadis-i şerif. Ebû Bekr-i Sıddîk RA Efendimiz'den Deylemî'nin kitabında nakledilmiş. Kısa bir hadis-i şerif ama duygulandırıcı sözler, ifadeler:[98]

اُنْظُرُوا دُورَ مَنْ تَعْمُرُونَ ، وَأَرْضَ مَنْ تَسْكُنُونَ ، وَفِي طَرِيقِ مَنْ تَمْشُونَ (الديلمي عن أبي بكر)

RE. 84/12 (*Ünzurû dûra men ta'mürûn, ve arda men teskünûn, ve fî tarîkı men temşûn.*)

Ne kadar kısa, biri iki defa tekrar etsem ezberleyebileceğiniz bir kısa hadis-i şerif ama, nükteli bir hadis-i şerif... Zâten Peygamber Efendimiz'in bütün hadîs-i şerifleri inci gerdanlık gibi, mücevher gerdanlık gibi... Peygamber SAS Efendimiz'in her sözü, derin derin düşündürüyor insanı...

(*Ünzurû dûra men ta'mürûn*) "Kimlerin evlerini imar ediyorsunuz, bir bakın bakalım!" Kimin evini imar etmektesiniz, kimin inşaatını yapmaktasınız?.. Veyahut bir evi imar etmekten maksat, orayı şenlendirmek, orada oturmak mânâsına filân da gelebilir. "Kimin evini şenlendiriyorsunuz, bakın bakalım! Kimin evini yapıyorsunuz, ma'mur hale getiriyorsunuz?"

(*Ve arda men teskünûn*) "Kimlerin arazisinde oturuyorsunuz, bakın bakalım!" Dikkat edin, buralarda kimler yaşamış, kimler gelmiş, kimler geçmiş?.. Sen de geçeceksin, sen de göçeceksin! Bu dünya kimseye kalmadı. Bu topraklarda kimler yaşadı diye bir bak bakalım!.. Düşün altında binlerce kefensiz yatanı... İnsan düşünürse, ne çeşit mânâlar çıkartır kim bilir?..

---

[98] *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.73, no:24843; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.83, no:5858.

(*Ve fî tarîkı men temşûn*) "Kimlerin yolunda yürüdüğünüze de bakın!" Herkes birisine takılmış, "Aman efendim, aman başkanım, aman üstadım, amam müdürüm..." diyor. Herkes birisinin yolunda gidiyor, birisinin peşini tutturmuş gidiyor.

Ama en doğru yol hangisi?.. Yolların hepsi doğru değil ki... Ayrı ayrı yollara gittiğine göre, seni amacına götürecek yol bir tane... Ötekiler amacından saptırıyor seni... Kimin yolunda gidiyorsun sen, kimi beğeniyorsun?.. Artisti mi beğeniyorsun, filozofu mu beğeniyorsun, kimi beğeniyorsun?..

Avrupalıyı mı beğeniyorsun, Amerikalıyı mı, Rus'u mu?.. Kimlerin peşindesin, kimlerin yolunda yürüyorsun?.. Bunları insanın incelemesi lâzım, düşünmesi lâzım!.. Bunları düşündüğü zaman hatasını anlaması mümkün olur.

Bir de, dünyanın fânîliğini anlaması mümkün olur. "Yâ ben bu evde oturuyorum, şu camide namaz kılıyorum, şu köprüden geçiyorum, şu tarihi eseri görüyorum... Bak bunlar kaç yıl önce yapılmış!" der insan. "Onlar nereye gittiler?" diye düşünür, ona göre ayağını denk alır.

Bu dünyada kimse kalmıyor, en önemli nokta bu... Daha önemli nokta da, gittiği yerde de mahkeme-i kübrâ var, büyük bir mahkeme var, çok büyük bir hesap var!.. Hàkimleri bile muhakeme edecek *Ahkemü'l-hàkimî*n var, hâkimlerin hâkimi Allah CC var... Hükümdarları bile sîgaya çekecek, bir hükümdarlar hükümdarı var...

Onları insanın bilmesi lâzım, düşünmesi lâzım! Ona göre ayağını denk alması lâzım!..

Bazıları insaflıdır, vicdanlıdır, duyguludur, irfanlıdır, iz'anlıdır. Bunları düşündüğü zaman uyanır. Düşününce insan kararını değiştirir, yanlış yolunu bırakır, ibret alır. İbretle baktığı zaman, ibret alıp kendisini düzeltir.

Ama bazı kimseler de ibret alamıyor, ne yapalım?.. Onlar da başlarına gelecek belâyı beklesinler! Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri Azîz ve zü'ntikàm'dır; izzetlidir, kudretlidir, bir de intikàmı vardır Allah'ın... Zalimlerden intikam alır, bir gün alır. Mutlaka zalimi döndürür, dolaştırır, pişman eder, mazlumun ayağına düşürür.

Zâlimlere bir gün dedirir kudret-i Mevlâ:
Ta'llàhi lekad âserake'llàhu aleynâ... .[99]

Ne demek bu söz?.. Kur'an-ı Kerim'de Yusuf Sûresi'nde, Yusuf AS'ın kardeşleri Yusuf AS'a küçükken zulmettiler, öldürdük dediler, kuyuya attılar, sattılar, köle ettiler. Babalarına yalan söylediler.

Amma, Yusuf AS'ı Allah sevdi, sevgili kulu eyledi, peygamber eyledi. Yüzü güzel, huyu güzel sàlihlerden, muhlislerden bir peygamber oldu. Gittiği yere köle olarak gitti, onda sonra orada yönetici oldu, en yüksek mevkîlere çıktı. Azîz-i Mısr oldu, Mısır'ın izzetli, devletli, şevketli bir kimsesi oldu. Konaklara sahip oldu, asilzâde hanımlarla evlendi. Köle olarak girdiği yerde, hanımefendi ile de evlenmesi nasib oldu.

Bunları yapan kim?.. Allah...

Pekiyi, izzetli, devletli insanları zelil eden kim?.. Firavun'u suda boğan kim?.. Nemrud'u gark eden, öldüren kim?.. O da Allah... Allah Azîzün zü'ntikàm, intikam da alıyor. Fırsat veriyor biraz, zulmü doruğa çıktığı zaman yerin dibine geçirtiyor. Mazlumu da sonunda yükseltiyor.

Sonunda ne oldu?.. Yusuf AS, kardeşlerini çağırdı yanına:

"—Kenan diyarından Mısır'a gelin! Ben sizi misafir ederim, ben size bakarım, ben sizin maddî imkânlarınızı sağlarım." dedi.

Babasını ve kendisine bir zamanlar kötülük yapmış olan kardeşlerini çağırdı. Onlar Mısır'a geldiler, Yusuf AS'ın karşısında çok utandılar, pişman oldular, perişan oldular; bu sözü söylediler:

تَاللَّهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا (يوسف:٩١)

(*Ta'llàhi lekad âsereke'llàhu aleynâ*) "Allah'a yemin ederiz ki, Allah seni bizden üstün kıldı, seni bize tercih eyledi. Biz seni hor etmek istiyorduk, Allah seni aziz kıldı. Biz bir şeyler yapmak

---

[99] "Allah'a and olsun, gerçekten Allah seni bize üstün kıldı." (Yusuf, 12/91)

istedik, bizim istediğimiz olmadı; Allah seni yüce makamlara çıkarttı. Biz hatâ etmişiz, vah, yazık...” (Yusuf, 12/91) dediler.

Zalimlere böyle dedirtir Allah... Sonunda hepsi pişman olur ama, kimisinin gözü kör olduğundan, Allah hidayet de vermediğinden, zalimliğini de anlayamaz. Yakınları anlatmağa çalışsın, böyle yumuşak sözlerle tevbekâr etmeğe çalışsınlar.

Bu dünya fânî... İbrâhim ibn-i Edhem Hazretleri, —rûhu şad olsun, Allah şefaatine erdirsin— evliyâullahtan, kerametleri zahir bir kimse... Hükümdarken, dervişlik yoluna girmiş ve evliyâ olmuş. Dünya devletlisi iken, ahiret devletlisi, izzetlisi olmuş. Ne diyor?.. Sarayında bir gün divanda vezirleriyle otururken, divanın salonunun kapısından içeriye, rap rap rap bir adam geliyor. Nöbetçiler de engelleyememişler, tutulmuşlar nasıl olduysa... İbrâhim ibn-i Edhem o zaman Belh padişahı...

Vezirler de bakıyorlar, “Allah Allah... Bu adam böyle içeriye engellenmeden nasıl girebildi?” diye böyle bakıyorlar. Adam rap rap rap geliyor koca salonun ucundan berisine... Oradaki oturulacak yerlerden bir yere oturuyor.

“—Yâhu sen kimsin, ne arıyorsun burada?..” diyorlar.

“—Ben yolcuyum, bu konakta dinlenmeye geldim. Bu istirahat yerinde, kervansarayda biraz dinlenmeye geldim.” diyor.

Tabii şaşırıyorlar bu söze... Diyorlar ki:

“—Burası kervansaray filan değil, dinlenme yeri, menzil değil, yolcu konaklama yeri değil burası...”

“—Peki nedir?..” diyor adam, o zât-ı muhterem kimse.

“—Burası benim sarayım, gàyet âşikâr. Herkes biliyor, burası benim sarayım!”

O zaman diyor ki:

“—Burası benim sarayım diyorsun, senden önce kimindi?..”

“—Babamın sarayıydı.”

Yâni demek istiyor ki, miras yoluyla babamdan kaldı, yine benim demek istiyor. Ama ötekisinin maksadı başka...

“—Pekiyi babandan önce kimin sarayı idi?..

“—Dedemin sarayı idi.”

“—Ondan önce kimindi?”

“—Falancanındı...”

“—Pekiyi onlar nereye gittiler?”

"—Yaşadılar, öldüler."

"—O zaman birisinin içine girip de bir müddet yaşadıktan sonra, kalkıp göçüp gittiği yere kervansaray demezler mi?.. İşte kervansaray olduğu çıktı ortaya... Demek ki onlar göçtüler, sen de göçeceksin; kervansaray burası..." diyor, yürüyüp gidiyor.

Kimse de engelleyemiyor. Arkasından koşuyorlar, bakıyorlar; yok... Hızır AS mıydı, evliyâullahtan birisi miydi, artık neyse...

"—Kimin evinde oturuyorsunuz, bakın!" sözünü açıklamak için bu hatırıma geldi. Kimin evini inşâ ediyorsunuz, mâmur ediyorsunuz, şenlendiriyorsunuz, oturuyorsunuz?.. Kimin arazisinde oturuyorsunuz, bakın! Kimin yolunda gidiyorsunuz, bakın!..

Bunlar ibretli şeyler... Bunlar bize kendi kendimizi araştırmamızı, hatâlarımızı bulmamızı sağlayan nasihatlardır. "Ben kendimi doğru yolda sanıyorum, kendimi bir matah sanıyorum ama, acaba doğru yolda mıyım?" diye herkes kendisini sabah akşam yoklamalı, teftiş etmeli, araştırmalı, ölçmeli, terazide tartmalı... Kıymetinin ne olduğunu kendi başına kaldığı zaman kendisine sormalı!..

Nasreddin Hoca, hani ne demiş: “Ben senin gençlikte de ne mal olduğunu bilirim ya!” demiş kendi kendine söylendiği zaman... İnsan tabii kendisinin ne olduğunu bilir. Başkasına öğünse bile, kalbinde, kafasında neler olduğunu, mâzîsinde ne lekeler olduğunu bilir.

Bu dünya fânîdir. Allah’ın rızasını kazanmaktan başka yolların hepsi yanlıştır. Herkes bir şeyler yapıyor, kimisi zalim oluyor, kimisi mazlum oluyor. Asıl acınacak insanlar zalimlerdir. Mazlumlar mazlûmiyetinin mükâfâtını alırlar. Hattâ sonunda zàlim onun ayağına düşer, “Allah seni bizden üstün kıldı, tercih etti.” dedirtir.

Zalimleri engellemeğe çalışmak lâzım, aziz ve sevgili kardeşlerim! Kendimiz de zalim olmamağa çalışalım!.. Kimin yolunda gittiğimize bakalım! Gidilecek bir yol var, Kur’an yolu, Peygamber Efendimiz’in yolu, iman yolu... Öteki yollar, eğlence yolu, keyif yolu, servet yolu, şöhret yolu; bunların hepsi boştur. Mühim olan Allah’ın rızasını kazanmaktır.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, rızasını kazanmaya cümlenizi, cümlemizi muvaffak eylesin... Tevfikini cümlemize refîk eylesin... Hakkı hak olarak görüp uymayı nasîb eylesin... Bâtılı bâtıl olarak görüp ondan korunmayı nasîb eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, hepinize gönül dolusu selâmlar, dualar...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàhi ve berekâtühû!..

31. 07. 1998 - Medine

17. EMR-İ MA'RUF VE KARDEŞLİK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!
Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek Medine-i Münevvere-sinden Almanya'ya uçtuk. Burada arkadaşlarımız bazı binalar almışlar, güzel çalışmalar yapacaklar inşâallah... Aldıkları mülkler hayırlı hizmetlere vesile olacak. İnşâallah başka komşu ülkelerde de alınmış güzel yerleri de görmeğe geldim. Allah alanlardan, hizmetleri yapanlardan razı olsun ve bu alınan binaları camiamız için, İslâm ümmeti için, dinimiz için hayırlı eylesin...

a. Emr-i Ma'rufun Usûlü

Sohbetimin birinci hadis-i şerifi. Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[100]

لاَ تَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ ، وَلاَ تَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، حَتَّى تَكُونَ عَالِمًا ،

وَتَعْلَمَ مَا تَأْمُرُ بِهِ (ابن النجار والديلمي عن ابن عمر)

RE. 465/11 (*Lâ te'mur bi'l-ma'rûfi, ve lâ tenhe ani'l-münkeri, hattâ tekûne àlimen, ve ta'leme mâ te'müru bihî.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*
Biliyorsunuz, Allah'ın kesin emirleri farzlar var; kesin yasakları haramlar var. Onları mutlaka tutmamız gerekiyor, çünkü emir olduğunda, yasak olduğunda tereddüt yok... Allah'ın emrini her zaman tutacağız. Ama emirler Allah'ın emri mi diye

---

[100] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.69, no:7486; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.154, no:5560; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.10, no:16073.

araştırma yapmağa hakkımız var. Kesin olunca, artık o tereddüde lüzum yok, Allah'a itaat etmek lâzım! Allah'ın buyruğunu tutan Allah'ın sevgisini, rızasını kazanır, mükâfâtına erer.

Biliyorsunuz önemli farzlardan birisi, toplumsal faydaları olan çok değerli farzlardan birisi emr-i ma'ruf, nehy-i münker görevidir. Müslümanların iyi olan, mantıklı olan, güzel olan, ahlâklı olan şeyleri emretmesi; ahlâksız, mantıksız, yanlış, kötü olan şeyleri de yaptırmaması, engellemesi bir vazife... Buna emr-i ma'ruf nehy-i münker vazifesi diyoruz. Ama bunun şartlarından bir tanesi bu hadis-i şerifte zikredilmiş.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: (*Lâ te'mur bi'l-ma'rûfi, ve lâ tenhe ani'l-münker*) Emr-i ma'ruf nehy-i münker yapma, (*hattâ tekûne àlimen*) o konuyu bilmedikçe... O konuda alim, bilgili, konunun teferruatını bilen bir kimse olmadıkça..." Biliyorsan, bilgine göre konuş, nasihatını yap, bu helâldir de, bu haramdır de... "Şunu yiyebilirsiniz, bunu yiyemezsiniz; şunu içebilirsiniz, bunu içemezsiniz... Şunu yapmanız Allah'ın rızasına, ahkâmına uygundur; bunu yapmanız Allah'ın emrine aykırıdır." diye söyle... Ama bilmiyorsan, o zaman o konuda konuşmağa kalkmamak lâzım, konuşmamak lâzım!..

"Alim olmadıkça, o konuyu bilmedikçe emr-i ma'ruf nehy-i münker yapma! (*Ve ta'leme mâ te'müru bihî*) Alim olmadıkça ve emrettiğin şeyin ne olduğunu, mahiyetini, fıkıhtaki yerini, ölçüsünü bilmedikçe bu işi yapma!.." diye tavsiye ediyor.

Demek ki, insanın dînî konularda bildiği konuları başkalarına söylemesi lâzım! Yalan yanlış bir iş ortaya çıkmasın, yanlışlık yapılmasın; iyi bir şey yanlışlıkla engellenmesin, kötü bir şey yanlışlıkla teşvik olunmasın diye bilgili olanların konuşması, bilgili olmayanların da bilgileri dinlemesini, haddini bilmesini dinimiz emrediyor, SAS Efendimiz tavsiye ediyor.

Tabii bu çok mühim bir vazife, mutlaka yapacağız. Bilenler susarsa, o zaman çok kötü bir duruma düşer. "Bildiği halde konuşmayan dilsiz şeytandır." diyor Peygamber Efendimiz. Bildiğini söyleyecek. Zàlimin karşısında zulmü söyleyecek, zàlimden korkmayacak. Haksızlığın karşısında bu haksızlıktır

diyecek, çekinmeyecek. Allah'ın rızasını düşünecek, başka hesaplar yapmayacak. Bilenin mutlaka konuşması lâzım!..

Ama bilmeyenin de konuşmaması lâzım! Çünkü karıştırır, dini altüst eder. Dinin ahkâmına aykırı şeyler söyleyebilir. Yanlışlıktan dolayı, dinin esasından olan şeyleri de engelleyebilir. "A ben öyle sanıyordum!" der ama, iş işten geçmiş olur. Bin kişiye yanlış şeyi söyler, sonra işin farkına varır, o bin kişiden 999 tanesini o yanlışlıktan artık döndüremez.

Onun için bilmeyenin konuşmaması, bilenin konuşması lâzım! İslâm bunu hararetle tavsiye ediyor. İlmin kıymeti çok, alimin değeri yüksek... Halk da alimin sözünü dinleyecek, alim olmayana kula asmayacak.

b. Dînî Kurumların Başına Ehil Olanların Gelmesi

Bu konu ile ilgili diğer bir hadis-i şerifte, Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:[101]

لاَ تَبْكُوا عَلَى الدِّينِ ، إِذَا وَلِيَهُ أَهْلُهُ ؛ وَلٰكِنْ ابْكُوا عَلَيْهِ ، إِذَا وَلِيَهُ غَيْرُ أَهْلِهِ (حم. طب. ك. عن أبي أيوب)

RE. 466/13 (*Lâ tebkû ale'd-dîni, izâ veliyehû ehlüh; ve lâkin übkû aleyhi, izâ veliyehû gayru ehlih.*)

Bunu da çok sevdiğimiz sahabi, İstanbulumuzun medâr-ı iftiharı Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA Efendimiz rivayet etmiş. Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî ve Hàkim'in kitabında var. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lâ tebkû ale'd-dîni, izâ veliyehû ehlüh*) "Dine ona ehil olan kimseler sahip olduğu, yönetici olarak hakim olduğu, başında bulunduğu zaman ağlamayınız! Dînî müesseselerin başına ehil

---

[101] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.422, no:23633; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.560, no:8571; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.94, no:284; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVII, s.249; Ebû Eyyûb el-Ensàrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.137, no:14967; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.23, no:16110.

kimseler, ehliyetli olan, salâhiyetli olan, bilgili olan, ahlâklı olan, takvâlı olan alim, fazıl, kâmil kimseler geçtiği zaman üzülmeyiniz, esef etmeyiniz."

Veliye, bir işin başına geçmek, o işi idare etmek. O idare eden kişiye *veliyy-i emr* derler, yâni işin sahibi, yöneticisi demek. Her işin velisinin, veliyy-i emrinin, ulü'l-emrin, yâni yöneticilerinin o işin ehli olması lâzım! Dinimiz ehil insanları işin başına getirmemizi emrediyor. Her işin üstadını, ustasını bulup işin başına onu oturtmamız lâzım!

Dînî konuları da dini iyi bilen ve yaşayan, kendi hayatında da uygulayan insanlara havale etmek lâzım! Eğer dînî işleri yöneten idarelerin başına böyle insanlar getirilmişse, o zaman dine ağlamayın, üzülmeyin, esef etmeyin! Çünkü din gelişir, kalkınır, doğru yolda ilerler, amacına uygun çalışır.

(*Ve lâkin übkû aleyhi, izâ vüliyehû gayri ehlihî*) "Ama işlerin başına, özellikle dini konulardaki, fetva makamı, kadılık makamı, hàkimlik makamı gibi, adaletin tevzî edildiği, dînî konuların öğretildiği, ilimlerin öğretildiği makamlara ehli olmayan insanlar geçerse...

Adam cahil... Adam önündeki harekeli Kur'an-ı Kerim ayetlerini, kâğıttan göz ucuyla bakarak doğru düzgün okumasını bilmiyor; tefsir kürsüsünde doçent oluyor, profesör oluyor. Olmaz! Böyle insan tefsir kürsüsünü berbat eder. Neden? Ehli değil...

Dinin başına, dînî idarelerin başına, dînî makamların başına böyle ehil olmayan insanlar geçtiği zaman, o zaman dine ağlayın! Çünkü din târumar olacak, herc ü merc olacak, haramlar helâller karma karış olacak. Millet onlara soracak, onlar da yanlış cevaplar verecekler ve Allah'ın rızasına aykırı yollara insanları sevk edecekler.

Sahih bir hadis-i şerifte —küçükken okumuştum, o zamandan beri beni çok duygulandırır— Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[102]

---

[102] Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.50, no:100; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2058, no:2673; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.31, no:2652; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.20, no:52; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.89, no:239; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.432, no:4571; Taberânî,

إِنَّ اللَّهَ تَعَالٰى لاَ يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ ، وَ لٰكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ ؛ حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا ، اتَّخَذَ النَّاسُ رُءُوسًا جُهَّالاً ؛ فَسُئِلُوا ، فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا (خ. م. ت. ه. حم. ش. عن ابن عمرو ؛ خط عن عائشة)

(*İnna'llàhe teàlâ lâ yakbidu'l-ilme intizâan yenteziuhû mine'l-ibâd*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri ilmi kullara verdikten sonra, onların gönüllerinden, akıllarından, hafızalarından çekip çatır çatır almaz; (*ve lâkin yakbidu'l-ilme bi-kabdı'l-ulemâ'*) alimleri alır." Alim, fâzıl, kâmil kimseler ölür, geriye câhil, nâdân, bilgisiz, takvâsız, değersiz insanlar kalır.

(*Hattâ izâ lem yübkı àlimen*) "Alim kalmayınca, (*ittehaze'n-nâsü ruûsen cühhâlâ*) bu şekilde alimsiz kalan insanlar, cahil kimseleri önder edinirler. (*Fesüilû*) Onlara soru sorulur. İnsanlar dini öğrenmek için onlara soru sorarlar. (*Feeftev bi-gayri ilm*) Onlar da ilim olmadan, kendi kafalarından fetva verirler. (*Fedallû ve edallû*) Böylece hem kendileri dalâlete düşerler, saparlar; hem de kendilerine soru soranları, halkı dalâlete düşürürler,

---

Mu'cemü'l-Evsat, c.I, s.21, no:55; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.279, no:459; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.401, no:2423; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.505, no:37590; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.252, no:1660; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.455, no:5907; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.181; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.264, no:581; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.163, no:1107; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.15, no:26; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2998; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.477, no:240; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2677; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.131; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.312, no:2828; Hz. Aişe RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.223, no:1379; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.187, no:28981, 29095; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.472, no:980; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.135, no:6979; RE. 91/11.

şaşırtırlar, sapıttırırlar. Hem dàl, hem mudil olurlar; hem sapık hem de saptırıcı, zararlı olurlar.” diyor.

Allah böyle afetlerden korusun...

Tabii, emr-i maruf nehy-i münkeri alim insanlar yapmalı! Dînî müesseselerin başına alim insanlar gelmeli! Camide en alim kimse imam olmalı!.. Müftü gerçekten bilgili olmalı, meseleleri derinden vukuflu olarak bilmeli!.. Diyanet İşleri Başkanları, uluslararası alanlardaki alimler, üniversitelerdeki dînî kürsülerin hocaları böyle takvâ ehli, bilgili insanlar olursa, o zaman din gelişir.

Demin, bir fıkıh profesörü kardeşimizin kitabını okuyordum, çok hoşuma gitti. Cümleleri lezzet veriyor insana... İnsan okudukça haz duyuyor. Çünkü ölçülü yazılmış, edepli yazılmış, güzel yazılmış. Fıkıh da çok güzel bir ilimdir, çok değerli bir ilimdir. Çünkü insanın ne yapması, ne yapmaması gerektiğini, neyin sevap, neyin günah olduğunu bildiren bir ilimdir. Onu bilirse, fıkhı ne kadar kuvvetli olursa, insanların dindarlığı o kadar güzel olur.

Tasavvuf da biliyorsunuz, fıkh-ı bâtındır, kalbin fıkhıdır. Onun da iyi bilinmesi lâzım! Zahirin fıkhını bilip, bâtının fıkhını bilmeyen de tam alim değildir, yarım alimdir. Bâtını da bilecek, ahlâkı da bilecek, ahlâklı olacak. O zaman, öyle iyi insanlar dinde öğretici olurlarsa, insanlar doğruyu bilirler, hak yolda yürürler.

Öteki yanlış yolda yürüyen insanlara karşı ne yapmak lâzım?.. Yanlış yolda yürüyenlere de işin yanlış olduğunu, büyük bir sorumluluk duygusu içinde, ama yanlış yolda olan insanları severek, uyararak, doğru yola çekmeğe çalışmak lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri bütün yetkili, salâhiyetli, bilgili kardeşlerimizi sorumluluk duygusuyla böyle güzel, olumlu, yapıcı çalışmalara bîgâne kalmayan, canla başla çalışan kimseler eylesin... Hem ülkemiz, hem diğer İslâm ülkeleri, hem cümle alemde, dünyanın her ülkesinde İslâm’ı merak eden insanlar oluyor; onlar da gerçekleri öğrenmiş olsunlar.

İngilizce bir kitaptan bir Avrupalıyı okuyorum. Kendisi Avrupalı, ruhiyat, psikoloji uzmanı, üniversitelerde hoca... Müslüman, mütedeyyin; tasavvufu da iyi öğrenmiş, hattâ halvete

girmiş. “Kırk gün bu halvette neler oluyor?” diye, ona dair bir kitap yazmış. Hoşuma gitti. Dünyanın her yerinde gerçek dini arayan ve onu öğrenip, onu yapmak isteyen insanlar var. Biz iyi olursak, iyi öğretirsek, iyi yaşarsak, hayatımız örnek hayat olursa; onlar bakar ve onlar da İslâm’a gelirler.

İslâm’ın çok düşmanları var ama; canla, başla, samîmî duygularla gerçeği bulmağa çalışan insanlar da var. Onlara gerçekler gösterilirse, müslüman olacak çok insanlar var. Böyle müslüman olan kimseler de Avrupa’da, Amerika’da, dünyanın her yerinde sık sık görülüyor.

c. Birbirinize Buğz Etmeyin, Kardeş Olun!

Üçüncü hadis-i şerife geçiyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[103]

لاَ تَبَاغَضُوا ، وَلاَ تَقَاطَعُوا ، وَلاَ تَدَابَرُوا ، وَلاَ تَحَاسَدُوا ، وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللهُ ؛ وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ (مالك ، خ. م. ط. حم. ت. عن أنس)

RE. 466/5 (*Lâ tebâğadù, ve lâ tekàtaù, ve lâ tedâberû, ve lâ tehàsedû, ve kûnû ibâda’llàhi ihvânen kemâ emerakümü’llàh, ve lâ yahillü li-müslimin en yehcüra ehàhü fevka selâseti eyyâm.*)

---

[103] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2253, no:5718; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1982, no:2558; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.695, no:4910; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.329, no:1935; İmam Mâlik, *Muvatta’* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.907, no:1615; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.III, s.199, no:13075; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.476, no:5660; Buhàrî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.144, no:398; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.280, no:2091 ve 2092; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.VI, s.252, no:3549 ve 3550; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.215, no:25372; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.268, no:6615; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.232, no:20850; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.7, no:1694; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.500, no:1183; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s101, no:605; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Keşfü’l-Hafâ, c.II, s.2158,no:3157; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XVI, s.14, no:16086.

Bu da Buhârî, Müslim, Tayâlisî, Ahmed ibn-i Hanbel ve Tirmizî'de Enes RA'dan rivayet edilmiş. Dört şeyi nehyediyor Peygamber Efendimiz:

1. (*Lâ tebâğadù*) "Birbirlerinize buğz etmeyiniz!" Buğz etmek ne demek, kızmak demek... Birbirlerinize kızgın, gadablı, kindar tavırla buğz etmeyiniz.

2. (*Ve lâ tekàtaù*) "Birbirinizle alâkaları kesmeyin!" Yâni birbirinizle küsüşüp, darılıp her biriniz bir köşeye çekilmeyin!

3. (*Ve lâ tedâberû*) "Birbirinize sırt çevirmeyiniz!" Yâni aykırı, muhalif olmak...

4. (*Ve lâ tehàsedû*) "Birbirinize hased etmeyiniz! Birbirinizin nimetine göz dikip onu kıskanmayınız!" Çünkü hased çok kötü bir şeydir.

Bu dört tane şeyi yasaklıyor. Kin tutmak, küsmek, arka dönmek, ilişkileri kesmek, muhalif olmak ve hased etmeyi yasaklıyor.

(*Ve kûnû ibâda'llàhi ihvânen kemâ emerakümü'llàh*) "Allah'ın size Kur'an-ı Kerim'inde emrettiği gibi kardeş olun ey Allah'ın kulları!" diyor. Ey Allah'ın kulları kardeş olun, Allah'ın size emretmiş olduğu gibi. Kardeşliği Allah emrediyor.

(*Ve lâ yahillü li-müslimin en yahcüra ehàhu fevka selâseti eyyâm.*) "Bir müslümana, müslüman kardeşine üç günden daha fazla bir müddet için küsüp uzaklaşmak, hicret etmek helâl olmaz." Üç gün bir bocalama devresi, duygularını yenme devresi olarak bir pay bırakılmış ama, üç günden sonra artık dargınlığı devam ettirmemesi lâzım!..

Bunu niçin okuyorum sevgili kardeşlerim?.. Efendim işte Afganistan'da şöyle olmuş, Tàlibân kuvvetleri ilerliyormuş, öbür taraf muhalefet ediyormuş... Üzülüyor insan. Cihad ederken Afganistan'ı herkes seviyorken, şimdi kendi aralarında ihtilaf edince, Kur'an'ın, Allah'ın, Rasûlüllah'ın emrine aykırı bir durum olmuş oluyor tabii... O zaman insan üzülüyor. Müslümanların böyle olmaması lâzım!..

Kendi ülkemizde de olabilir. Sonra meselâ, Arnavutları düşünüyorum. Arnavutlar şimdi Kosova'da Sırpların hücumuna mâruz... Ama kendi ülkelerinde, Arnavutluk'ta kuzey güney diye

silâhları çektiler, birbirleriyle çatıştılar, çarpıştılar, bir büyük sarsıntı geçirdiler, zayıfladılar. Halbuki öyle yapacaklarına kardeş olduklarını, çevrelerindeki kardeşlerini düşünselerdi. Hâlâ da tabii, düşünmeleri lâzım!

Eğer bu Arnavutlara müslüman diye Sırplar saldırıyorsa, Arnavutların içinde boyunlarına haç takıp, hristiyan olanlar da olduğu söyleniyor. Onlar da gitsinler Papalığa, desinler ki:

"—Bizim boynumuzda haç var, ama bizim kardeşlerimize ötekiler saldırıp katlediyor. Hadi bakalım engelleyin! Engellemezseniz, olmaz!"

Yâni, Arnavutları düşünüyorum, Orta Asya'yı düşünüyorum, Türkiye'deki, Ortadoğu'daki çekişmeleri, çatışmaları, çarpışmaları düşünüyorum. Demek ki, İslâm'dan uzak müslümanlar.

Medine'de bir kardeşimiz öbür kardeşimize kızdı:

"—Ben seninle bundan sonra konuşmayacağım!" dedi.

Bu da doğru olmuyor. Çünkü üç günden sonra ayrı durması helâl olmuyor. Hicret etmek, uzaklaşmak olmuyor. Gidecek, barışacak, dargınlığı sürdürmeyecek, kin tutmayacak, ilgiyi kesmeyecek, muhalefet etmeyecek, sırt dönmeyecek... Allah'ın karşı tarafa verdiği nimete hased de etmeyecek. Ona veren Allah, bir gün gelir sana da verir, bana da verir diyecek. Çekişmeye, çatışmaya insanlar bazen bu duygudan girerler; o girmeyecek.

Böyle emrediyor. Peygamber Efendimiz'in bu emri kesin... O halde biz kendi kendimizi teraziye koyalım, ölçelim, tartalım, vicdanımız hakim olsun, kendimizi suçlu sandalyesine oturtalım, muhakeme edelim, hatalarımızı anlayalım, düzeltelim! Efendimiz'in bu isteğine uygun iyi müslümanlar olalım.

Birbirimize kin tutmamamız lâzım! Müslümanların birbirine buğz etmemesi lâzım, ilgiyi kesmemesi lâzım, sırt dönmemesi lâzım, hased etmemesi lâzım!.. Bunları yapmayıp aksine, Allah'ın emrettiği üzere kardeş olması lâzım, kardeşçe hareket etmesi lâzım!..

Üçüncü hadis-i şerifimiz bu...

Tabii gönülleri sevk eden, değiştiren, çeviren Allah'tır. Allah'a dua ediyoruz: Allah gönüllerimizi birbirleriyle ısındırsın... Kızgınlıklar, kırgınlıklar şeytandandır; onları kalbimizden sürüp,

çıkarıp, kalbimizi temizlemeyi nasîb eylesin... Müslüman kardeşimizi iman cevherinden dolayı sevip, ona yardım elini uzatmayı nasîb etsin...

Benim şimdi yüreğim parçalanıyor; Bosna'daki kardeşlerimi düşünüyorum, Kosova'daki, Sancak'taki, Arnavutluk'taki, Kafkasya'daki, Orta Asya'daki, Keşmir'deki, dünyanın her yerindeki kardeşlerimi düşünüyorum.

"—Keşke bin tane canım olsa da, her biriyle birisine feda olsam; keşke elimde imkân olsa da hepsine yardım etsem!" diye düşünüyorum.

Tabii, elinde imkânı olup da yardım edecek kimseler vardır. Türkiye'de Boşnaklardan fabrika sahipleri var... Arnavutlardan ordumuzda general olanlar var... Dünyanın her yerinde bu mazlum ve mağdur insanlara yardım edecek insanlar var... İslâm'ın emri mazlumun yardımına yetişmek, mağduru kollamak, fakire yardımcı olmak, Allah'ın emrettiği üzere kardeşlik yapmak...

d. Ey Ebû Hüreyre, Ağlama!

Dördüncü hadis-i şerif... Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[104]

لاَ تَبْكِ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ ، فَإِنَّ شِدَّةَ الْحِسَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لاَ تُصِيبُ الْجَائِعَ ، إِذَا احْتَسَبَ فِي دَارِ الدُّنْيَا (حل . خط. كر. عن أبي هريرة)

RE. 466/9 (*Lâ tebki yâ ebâ hüreyreh, feinne şiddete'l-hisâbi yevme'l-kıyâmeti lâ tüsîbü'l-câia, ize'htesebe fî dâri'd-dünyâ.*) *Sadaka rasûlü'llàh...*

Ebû Nuaym, Hatîb-i Bağdâdî ve İbn-i Asâkir kitaplarında kaydetmişler bu hadis-i şerifi... Peygamber SAS Efendimiz'den Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş.

Muhatabı da Ebû Hüreyre... Peygamber Efendimiz Ebû Hüreyre RA'a, o kedileri çok seven hassas sahabiye hitap etmiş. O Ashab-ı Suffe'dendi. Anlaşılıyor ki, açlığın şiddetinden, karnının ağrısına dayanamamış mübarek, ağlamağa başlamış. Ona diyor ki:

(*Lâ tebki yâ ebâ hüreyreh*) "Ey Ebû Hüreyre, ağlama!"

Sahabe-i kiram aç gezerdi de, Peygamber Efendimiz tok mu gezerdi?.. Hayır... O da günlerce aç dururdu, oruç tutardı, yemek yemezdi. sabrederdi, elindekini fukaraya dağıtırdı.

(*Lâ tebki yâ ebâ hüreyreh*) "Ey Ebû Hüreyre, açlıktan ağlama! (*Feinne şiddete'l-hisâbi yevme'l-kıyâmeh*) Kıyamet gününde, mahkeme-i kübrâda şiddetli, korkunç, terletici, korkutucu azaba uğramak, (*lâ tüsîbü'l-câia*) açlık çeken insanlara gelmeyecek,

---

[104] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.314, no:10425; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.109; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.155; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VI, s.278; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.348, no:8393; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.347, no:18626 ve s.348. no:18628; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.22, no:16108.

isabet etmeyecek... (*İze'htesebe fî dâri'd-dünyâ*) Dünya evinde, yurdunda iken, Allah'ın rızasını düşünerek açlığa sabreden, fakirliğe tahammül eden, harama el uzatmayan, açlıktan karnının sancısına tahammül edip Allah'tan ecir, sevap bekleyene, öyle şiddetli hesap, terletme olmayacak; ahirette yüzleri gülecek!"

Dünyanın fakirleri, ahiretin zenginleri olabilir. Dünyada böyle açlıktan karnı sancıyanlar, ahirette çok yüksek sevaplar alabilirler. Hesaba uğramadan rahat geçebilirler. Dünyada karnını haram helâl demeden doldurup, göbeğini gerenler de, ahirette kazançlarının hesabını verecekler; lokmalarının haram mı helâl mi olduğunun sorgusuna, sualine tabi olacaklar.

Eğer haram lokma yemişlerse, tabii onun cezası büyük olacak. Çünkü, bir hadis-i şerifte bildiriliyor ki:[105]

مَنْ أَكَلَ لُقْمَةً مِنْ حَرَامٍ ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاَةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ، وَلَمْ تُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا ؛ وَ كُلُّ لَحْمٍ يُنْبِتُهُ الْحَرَامُ فَالنَّارُ أَوْلَى بِهِ ، وَ إِنَّ اللُّقْمَةَ الْوَاحِدَةَ مِنَ الْحَرَامِ لَتُنْبِتُ اللَّحْمَ

(الديلمي عن ابن مسعود)

RE. 409/4 (*Men ekele lokmaten min harâmin*) "Kim haramdan bir lokma yerse..." Ne olur?.. (*Lem tukbel lehû salâtün erbai'ne leyleten*) "Kırk gece namazı kabul olmaz; (*ve lem tüsteceb lehû da'vetün erbaîne sabâhan*) ve kırk sabah duası kabul olmaz." Gece gündüz ibadeti, duası kabul olmuyor. Neden? Bir lokma haram yedi diye...

Aziz ve sevgili kardeşlerim, bu çok önemli. Bir lokma haram yedi, kırk gece namazı kabul olmuyor, kırk sabah duası kabul

---

[105] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.591, no:5853; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.28, no:9266; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.55, no:21483.

olmuyor. Dua ediyor, Allah duaları kabul edici ama, kabul olmuyor. Neden? Haram yediği için...

(*Ve küllü lahmin yünbitühü'l-harâm*) "Haram yedikten sonra hâsıl olan her et ki, yediği haram lokmadan hâsıl olmuştur, meydana gelmiştir; (*fe'n-nâru evlâ bihî*) haramdan oluşan bir ete, cehennem ateşi daha lâyık olur. Yâni haram yeyip de vücudunda haram lokmadan et hâsıl olan kimsenin, o eti mutlaka cehennemde yanar, cehenneme daha lâyıktır.

(*Ve inne'l-lokmate'l-vâhidete mine'l-haram*) "Şu da bilinsin ki, haramdan bir lokma bile yese, (*letünbitü'l-lahm*) mutlaka vücutta bir et meydana getirir, haramdan bir parça hâsıl olur." Haramdan bir parça hâsıl olduğuna göre, o da cehennemde yanacağına göre, cehenneme lâyık olduğuna göre, kişi cehenneme atılacak demektir.

Onun için büyüklerimiz, selef-i salihînimiz haram lokma yememeğe çok dikkat etmişler; helâl lokma yemeyi tasavvufun da ilk adımı, temel şartı saymışlar. Haram lokma yedi mi, ne kadar uğraşsan, insan bir noktaya varamaz.

Şimdi bu Avrupalılar bazen merak ediyorlar, *transandantal meditasyon*, çeşitli ruhsal deneyimler filân yaparak mânevî bir takım şeyler kazanabilir miyiz diye düşünüyorlar ama, bunun başka temelleri var. Haram lokma ile beslenince, mâneviyatın kapısı açılmaz. İman olmayınca, mâneviyatın kapısı öyle uzaktan gözetlemekle anlaşılmaz. İmanın tadını tatmış olan insanlar, mü'minler o mazhariyetlere ererler. Mü'min olmayanlar onları göremezler, kaçırırlar, Allah göstermez.

Bir de helâl lokma yiyenlerin basîretleri açık olur. Haram lokma yedi mi, gerçekleri göremez, güzellikleri sevemez. Haramları sever, şeytana uyar, nefse uyar, dünyaya tapınır, ahirette felâkete uğrar.

Onun için, mühim olan helâl lokma yemektir. Tasavvufun ilk şartı budur demişler. Helâl lokma yeyip çok hayır yapmağa çalışmışlar.

Meselâ hükümdar iken tasavvuf yoluna girmiş olan, İbrâhim ibn-i Edhem (Rh.A) Efendimiz, Belh hükümdarı, Mevlânâ'nın şehrinin eski zamanlardaki hükümdarlarından birisi... Ne

yaparmış?.. Gündüz elinin emeği ile işçilik yapıp çalışırmış. Akşamleyin de aldığı yevmiyesi ile zembilini yiyecek içecekle doldurur, ribattaki, kaldıkları yerdeki, medresedeki arkadaşlarına yiyeceği getirir ikram edermiş. Elinin emeğiyle çalışıyor, helâl kazanıyor, kazandığını da infak ediyor. Sadaka olarak veriyor, arkadaşlarına ikram ediyor.

Büyük dereceler böyle kazanılır. Yâni helâl lokmayla yetinmek. Bunlar çok güzel şeyler. İnsan haram lokma yemektense aç kalır, icabında açlığa dayanamaz ağlar ama, yine de haram lokma yemez.

Benim rahmetli bir amcam vardı, çok sağlam, çok salâbet-i diniye sahibi, güzel ahlâklı bir kimseydi. Askerdeyken dağlara çıkartmışlar, tayın, yiyecek torbası vermemişler. Askerleri bazen böyle yokluklarla denerler, "Bakalım bu yoklukta ne yapacak?" diye... Herkes tarlalara girip başkasını malını almış, yemiş, içmiş. Bizim bu rahmetli amca:

"—Açlıktan dayanamadım, ağladım ama, harama el uzatmadım." diye anlatırdı.

Allah rahmet eylesin... Hepimize helâl lokma ile beslenmeyi nasib eylesin...

e. Peygamber SAS'in Dünyayı İstememesi

Son hadis-i şerifi okuyarak sohbetimi tamamlamak istiyorum. Peygamber Efendimiz tarafından Hazret-i Ömer RA'a hitaben söylenmiş bir söz. Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:[106]

لاَ تَبْكِ يَا عُمَرُ ! فَلَوْ أَشَاءُ أَنْ تَسِيرَ الْجِبَالُ ذَهَبًا ، لَسَارَتْ ؛ وَلَوْ أَنَّ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللهِ جَنَاحَ ذُبَابٍ ، مَا أَعْطٰى كَافِرًا مِنْهَا شَيْئًا

(ابن سعد عن عطاء مرسلا)

---

[106] İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.466: Atâ' Rh.A'ten.
Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.441, no:6372; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.23, no:16109.

RE. 466/12 (*Lâ tebki yâ umer, felev eşâu en tesîre'l-cibâlü zeheben lesâret, ve lev enne'd-dünyâ ta'dilü inda'llàhi cenâha zübâbin mâ a'tà kâfiren minhâ şey'â.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Hazret-i Ömer ağlamış. Onun üzerine Peygamber Efendimiz diyor ki: (*Lâ tebki yâ umer*) "Ağlama ey Ömer!"

Ağlamasının sebebini başka rivayetlerden biliyoruz. Peygamber Efendimiz'in yanına gittiği zaman, Peygamber Efendimiz'in hasırda yattığını, hasırın dokumalarının da yüzüne, yanağına iz bıraktığını görünce; sade hayatını, süssüz, mindersiz, yataksız, döşeksiz, koltuksuz, tahtsız yatağını görünce, şefkatinden, Rasûlüllah'ı sevdiğinden ağlamış. Yoksa babayiğit bir insan, kimse onun bileğini büküp de ağlatamazdı ama, rikkatinden, hassasiyetinden ağlamış.

Ağlayınca da, Peygamber Efendimiz onun neden ağladığını anladığı için diyor ki: (*Lâ tebki yâ umer*) "Ağlama ey Ömer! (*Felev eşâu*) Eğer ben Allah'tan istemiş, dilemiş olsaydım, gönlümden geçirmiş olsaydım; (*en tesîre'l-cibâlü zeheben lesâret*) etrafımdaki şu dağların altın olarak yanımda benimle beraber gelmesini, gezmesini dileseydim, bu dağlar altın haline gelir, yanımda yürürdü." Yâni, "Her türlü imkâna sahip olurdum. Ama ben böyle istemedim. Zenginliği ben kendim istemiyorum, mütevazi bir kul olmayı seviyorum." demiş oluyor.

(*Ve lev enne'd-dünyâ ta'dilü inda'llàhi cenâha zübâbin*) "Eğer şu dünyanın, malın, mülkün sarayların, zînetlerin, servetlerin, refahların Allah indinde sineğin kanadı kadar bir ağırlığı, maddî değeri, kuvveti olsaydı; (*mâ a'tà kâfiren minhâ şey'â*) kâfire ondan bir tek şey vermezdi Allah... Ama kıymetsiz olduğundan kisralar, İran hükümdarları, kayserler, Bizans hükümdarları saraylarda yaşamışlar. Hükümdarlar, Mısır hükümdarları, Roma hükümdarları nice nice servetlerle yan gelip yatmışlar; cariyeler çalgıcılarla, türlü sofralar, nimetler, meyvalarla ömür geçirmişler ama, benim onların hiç birisinde gözüm yok, onları istemiyorum.

Zâten onların kıymeti olsaydı, kâfirlere onu vermezdi. Dünyanın kıymeti yok, sineğin kanadı kadar kıymeti yok... Ben de dünyayı istemediğimden, Allah beni bu halde bulunduruyor. Yoksa istesem, Allah ikram olarak beni nice nice nimetlere mazhar ederdi."

Biliyorsunuz, Benî İsrâil'in peygamberlerinden, bizim de peygamber olarak sevdiğimiz, tanıdığımız Süleyman AS hükümdardı, Dâvud AS hükümdardı. Süleyman AS'a ins ü cin hizmet ederdi. Sarayının ne kadar hârikulâde olduğunu Kur'an-ı Kerim'den biliyoruz. Sabâ melikesinin nasıl kendisine geldiğini biliyoruz. Sabâ melikesinin tahtını kilometrelerce uzaktan, keramet yoluyla vezirinin nasıl getirdiğini biliyoruz.

Ama Peygamber Efendimiz öyle saltanatlı, saraylı bir hükümdar peygamberlik istememiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden tevâzuu istemiş. Bir gün tok olup, bir gün aç durmayı; bir gün oruç tutup sabretmeyi, bir yemekleri, nimetleri yeyip Allah'a şükretmeyi tercih etmiş.

Bizim için de bu önemli bir ölçüdür. Dünyaya kapılıp ahireti mahvetmek, akıllıca bir şey değildir. Evet dünya tatlıdır, biliyoruz. Tatlı olduğundan herkes üşüşüyor başına, sinekler gibi... Tatlı olduğu muhakkak ama, sinekler de bala girip bazen içine yapışıyorlar, uçamıyorlar. Balın içinde boğulup gidiyorlar. Bir daha yuvasına canlı dönemiyor.

Biz asıl ahiret saadetini, Allah'ın rızasını düşünmeliyiz. Onu istememiz lâzım!

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbi, ben senin rızanı istiyorum, ben senin zatını istiyorum!" deyip, tok gözlü olup, tok gönüllü olup, maddiyata tenezzül etmeden, elimizdeki imkânlarla hayır hasenat yaparak, fakirlerin gönlünü alarak, dinimize hizmet ederek rızâ-i Bâri'ye uygun yaşamayı Allah cümlemize nasîb eylesin... Haramlardan, günahlardan korusun...

Biz bu dünya hayatına veda ettiğimiz zaman, fânî dünyadan bâkî aleme göçtüğümüz zaman, arkamızda sevap kazanmamıza, hayırla anılmamıza vesile olacak kitaplar, eserler, talebeler, hayrât, hasenât, binâlar, camiler, medreseler, Kur'an kursları, istifade edilen tesisler bırakmayı Allah nasib eylesin...

Allah hepinizden razı olsun... Cumanız mübarek olsun... Allah nice bereketlere, nimetlere hayırlara cümlenizi erdirsin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin, sevdiklerinizle beraber...

Ülkemizi ve diğer İslâm ülkelerini zalimlerin, fâsıkların, fâcirlerin, düşmanların hücumundan, zararından korusun... Akıllıca, basiretlice çalışıp, Ümmet-i Muhammed'e faydalı olmayı, hayırlı eserler ortaya koymayı ve ülkelerimizi kalkındırıp, geliştirip, kimseye muhtaç olmadan, kimseden korkmadan, hürriyet içinde, izzet içinde, itibar ile, dindarâne, Allah'ın rızasına uygun bir ömür geçirip, Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasîb eylesin... Cennetiyle, cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

07. 08. 1998 - ALMANYA

18. MÜ'MİNİN VASIFLARI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!..

Hepinize Essen'den, Almanya'nın Ruhr bölgesindeki meşhur, Türklerin çok olduğu bölgedeki şehirden selâmlar, sevgiler... Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenize dünyanın ve ahiretin her türlü hayırlarını ihsân eylesin...

Biz bilmeyiz, o bilir, bizim için yararlı, faydalı, güzel, iyi olan şeyin ne olduğunu... Biz Allah'tan onların hepsini sizler için, dünya ve ahirette ermeniz için diliyoruz. Allah iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin... Dualarınız müstecâb olsun... Gönüllerinizin muratlarını Cenâb-ı Mevlâ bahşeylesin... Kimsenin elinde hor ve zelil düşürmesin, mağlûp ve mahcup etmesin... İzzet ve itibar, huzur ve saadet, devlet ve nimetle berhudâr olun...

a. Kur'an Okuyan Mü'min

Bugün size okumak istediğim hadis-i şerifler kur'a ile açmış olduğumuz *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabımızın 390. sayfasında... Burada okuyacağım birinci hadis-i şerifte, Peygamber SAS Efendimiz, Kur'an-ı Kerim'in okunmasının müslümanlarca önemini bize anlatacak ifadeler buyuruyor.

Bu okuyacağım hadis-i şerif, hemen hemen bütün sahih sağlam hadis kaynaklarında var. Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî, İbn-i Mâce... hepsi rivayet etmişler. Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[107]

---

[107] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2070, no:5111; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.549, no:797; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.150, no:2865; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.124, no:5038; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.77, no:214; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.408, no:19679; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.535, no:3363; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.48, no:771; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.168, no:7237; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.435, no:20933; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.29, no:8081; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Lafız farkıyla:

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ، كَمَثَلِ الأُتْرُجَّةِ ؛ رِيحُهَا طَيِّبٌ ، وَ طَعْمُهَا طَيِّبٌ . وَ مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ، كَمَثَلِ التَّمْرَةِ ؛ لاَ رِيحَ لَهَا ، وَطَعْمُهَا حُلْوٌ. وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ، كَمَثَلِ الرَّيْحَانَةِ ؛ رِيحُهَا طَيِّبٌ ، وَطَعْمُهَا مُرٌّ. وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ، كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ ؛ لَيْسَ لَهَا رِيحٌ ، وَطَعْمُهَا مُرٌّ (حم. م . خ.

د. ت. ن. ه. حب. عن أبي موسى)

RE. 390/10 (*Meselü'l-mü'mini'llezî yakraü'l-kur'ân, kemeseli'l-ütrucceh, rîhuhâ tayyibün ve ta'mühâ tayyib; ve meselü'l-mü'mini'llezî lâ yakraü'l-kur'âne kemeseli't-temr, lâ rîha lehâ ve ta'mühâ hulvün; ve meselü'l-münâfikı'llezî yakraü'l-kur'âne kemeseli'r-reyhâneh, rîhuhâ tayyibün ve ta'mühâ mur; ve meselü'l-münâfikı'llezî lâ yakraü'l-kur'ân, kemeseli'l-hanzaleh, leyse lehâ rîhun ve ta'mühâ mur.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Evvelâ hatırlayalım ki, biliyorsunuz müslümanım diyen insanlar kalplerinin temizliğine göre ikiye ayrılırlar: Bir hakiki müslümanlar, hàlis müslümanlar. Bir de, müslüman gibi göründüğü halde münafık olanlar.

Ebû Dâvud *Sünen*, c.II, s.674, no:4829; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.67, no:434; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.143, no:30172; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.337, no:1973; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.21, no:2621; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.198, no:565; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.289, no:1381; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.447, no:2500; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.258, no:734 ve s.814, no:2338; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1766, no:2769; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.376, no:21003.

"—Münafık olanların alâmetleri nedir?" diye sorulduğu zaman, Peygamber Efendimiz'e, buyurmuş ki:[108]

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلاَثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ (حم. خ. م. ت. ن. عن أبي هريرة ؛ ابن النجار عن ابن مسعود)

RE. 5/4 (*Âyetü'l-münâfikı selâsün*) "Münâfığın alâmeti üçtür:"

1. (*İzâ haddese kezebe*) "Söylediği zaman, yalan söz söyler.

2. (*Ve izâ vaade ahlefe*) "Vaad ettiği zaman, vaadinden cayar, vaadini yerine getirmez.

3. (*Ve ize'tümine hàne*) Kendisine emniyet olunduğu, güvenildiği zaman, güveni boşa çıkartır, emanete hıyanet eder." diye buyurmuş.

Demek ki münafık, imanının gereği gibi olamayan zayıf insan demek... Müslümanım diyor ama, bu sıfatlar ile özürlü olmuş oluyor. İyi müslüman değil...

Münafıkların bazısı, içi tamamen çürümüş ve ölmüştür. Onlar artık kâfirlerle beraber olup, müslümanların aleyhine de çalışırlar. Ama bu hadis-i şerifte anlatılan münafık, müslümanların arasında bulunan kimse.

Mü'mini ikiye ayırıyor Peygamber Efendimiz:

1. Kur'an okuyan mü'min.

---

[108] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.21, no:33; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.78, no:59; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.19, no:2631; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.116, no:5021; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.406, no:6533; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.206, no:4803; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.85, no:11240; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.329, no:11127; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XIV, s.59; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.426, no:8315; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.46, no:118; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.35, no:53; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.35; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.475, Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.167, no:842; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.19, no:22; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.53, no:60.

2. Kur'an okumayan mü'min.

Münafığı da ikiye ayırıyor:

1. Kur'an okuyan münafık.

2. Kur'an okumayan münafık, diye...

Bunları benzetmelerle bize anlatıyor. Buyuruyor ki:

(*Meselü'l-mü'mini'llezî yakraü'l-kur'ân, kemeseli'l-utrucceh*) "Kur'an-ı Kerim'i okuyan mü'min turunca benzer." '*Utrucce*' diye telâffuz ediyor Araplar. *Turunç* nedir?.. Bir güzel meyvadır. Ağaç kavunu derlermiş Türkçe'de. Hem kokusu güzel, hem tadı güzel. Hem tadı tatlı, hem de kokusu insanın hoşuna gidiyor. Yemesi, içmesi, koklaması güzel... Kur'an okuyan müslüman bu meyva gibidir. Yâni, hem kokusu vardır, hem de tadı vardır. Her bakımdan iyi; koku bakımından da, tat bakımından da iyi Kur'an okuyan müslüman...

(*Ve meselü'l-mü'mini'llezî lâ yakraü'l-kur'ân*) "Mü'min olduğu halde Kur'an-ı Kerim okumuyorsa bir müslüman..." O zaman, o da şöyle benzetilmiş: (*Kemeseli't-temr*) "Hurma gibidir; (*lâ rîha lehâ ve ta'muhâ hulvun*) bir hoş kokusu yoktur ama, yenildiği zaman tadı iyidir."

Bu sıralamadan anlıyoruz ki, Peygamber Efendimiz Kur'an-ı Kerim'in okunmasını istiyor ve hakîkî müslümanı hem kokusu, hem tadı güzel olan bir meyvaya benzetiyor. Böyle iyi olduğunu beyan ediyor. Kur'an okumayanı da, biraz kusurlu müslüman olarak görüyor. Mü'min olduğu için, imanı iyi olduğu için, kalbi sàlih, temiz olduğu için tadı var ama, Kur'an okumaması dolayısıyla kokusu yok diye bildiriyor.

Tabii, bu benzetmeden dersimizi almamız gerekiyor. Kur'an'ı okumalıyız. Tabii, Kur'an-ı Kerim'i okumaktan asıl maksat, asıl amaç, Kur'an-ı Kerim'in içini bilmektir, ahkâmını bilmektir. Ayetlerin ne demek istediğini anlamaktır. Bize ne yapmamızı söylediğini anlayıp, ona itaat edip, onları yapmaktır.

Bugün müslümanlar —Türkiye'deki müslümanlar, belki birçok yerdeki müslümanlar— Kur'an-ı Kerim'i, sadece mübarek kelimelerini telâffuz ettiklerinden sevap hâsıl oluyor diye okuyorlar. Mânâsını bilmiyorlar. Sorsan, "*Kul huva'llàh...*" ne demek; bilmiyor, "*İzâ câe...*" ne demek; bilmiyor, "*Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn...*" sûresi neyi anlatır; bilmiyor, "*Huva'llàhü'llezî...*" nedir; bilmiyor, *Âyete'l-Kürsî* nedir; bilmiyor. İçindeki cümlelerin farkında değil.

Hattâ, ilâhiyatta hoca oluyor da, şefaati inkâr ediyor. Halbuki *Âyete'l-Kürsî*'nin içinde:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلاَّ بِإِذْنِهِ (البقرة:٢٥٥)

(*Men ze'llezî yeşfeu indehû illâ bi-iznihî*) [İzni olmadan, onun katında kim şefaat edebilir?] (Bakara, 2/255) buyruluyor. Bazılarına şefaat hakkı verdiğini, bak burada bildiriyor.

Demek ki, bazıları Kur'an-ı Kerim'i okuyor ve hatta ezberliyor ama, mânâsını bilmiyor. Bu pek iyi değil... Asıl mânâsını bilecek ve mânâsının gereğine göre hayatını düzenleyecek. İtaat edecek, Kur'an-ı Kerim'in sözünü dinleyecek, buyruğunu tutacak, ahkâmına uyacak.

Demek ki, biz müslümanlar olarak sevgili kardeşlerim, bu kusuru bırakmalıyız bir kenara... Bu kusurlu durumdan

çıkmalıyız, kurtulmalıyız. Mânâsını anlamadan Kur'an okumak durumundan, mânâsını anlayan, kâmil müslüman olmak için çalışan kimse durumuna geçmeliyiz. Mânâsını da düşünerek, ahkâmını da düşünerek, bu işi kökünden iyice öğreneyim diye, şöyle *Fatihâ*'dan başlayıp *Kul eûzü bi-rabbi'n-nasi*'ye, yâni son sûrenin son ayetine kadar yeniden okuyup, Kur'an-ı anlamalıyız. Anlamadığımızı sormalıyız. Çünkü, Kur'an bize Allah'ın emirlerini, yasaklarını bildiriyor. Sevdiği sevmediği şeylerin, iyi kötü şeylerin neler olduğunu bildiriyor. Onları öğrenmezsek, uygulamazsak, tabii iyi bir müslüman olamayız.

Denilebilir ki:

"—Hocam, bizim evde Kur'an tefsiri değil ama pek çok kitaplar var. O kitaplarda da İslâm şunu diyor, bunu diyor diye okuyoruz."

Tamam. O kitaplar eğer Kur'an-ı Kerim'den, hadis-i şeriflerden faydalanmışlarsa güzel şeyler anlatırlar, doğru sözleri söylerler. Ama okuduğumuz kitabın doğru mu söylediğini, konuştuğunuz insanın doğru mu söylediğini, yazısını okuduğunuz bir gazete yazarının doğru söz mü yazdığını anlamanız için ölçek nedir?.. O da Kur'an-ı Kerim...

Eğer Kur'an-ı Kerim'e uygun sözler söylüyorsa; tamam, Allah'ın sevdiği istikamette söz söyleyen bir kimsedir, yazan bir yazardır, iyi bir insandır. Ama Kur'an bir şey söylüyor, o da tersini söylüyorsa, Kur'an'ın aksine, zıddına sözler söylüyorsa; o zaman Kur'an-ı Kerim elimizde terazidir, ölçektir. O zaman, "Kardeşim sen Kur'an'a aykırı şeyler söylüyorsun, kıymeti yoktur sözlerinin! Sen yanlış söylüyorsun! Sen bu sözleri nereden öğrendin? Bu abuk sabuk, yalan yanlış lâfları nereden uyduruyorsun bakalım?.." diye karşı çıkarsınız.

Zaten dikkat edilirse, ecdadımızın hareket tarzına bakılırsa, müslümanın öğrenmesi gereken bir şey var: Sözün kaynağını ve delilini sormak... İlm-i hadis bu. Yâni, hadis-i şerif rivayet etmişler, kendilerine kadar gelmiş:

"—O hadis-i şerifler bakalım kim tarafından rivayet edilmiş?" diye ecdadımız, alimlerimiz, selef-i sàlihînimiz bunları incelemiş.

Râvileri incelemiş, metni incelemiş; yâni sözün içeriğini, muhtevasını incelemiş, bir de, "Kim söyledi bu sözü?" diye onu incelemiş. İki yönden de sağlam olduğu zaman:

“—Tamam, bu haber sahihtir, hasendir, sağlamdır, güvenilirdir, güvenebilirsiniz. Bu adam güvenilen bir insandır, sikàdır.” diye beyan etmişler.

Bu edebi biz de almalıyız. Birisi bize bir söz söylediği zaman, bu söz hakikaten doğru mu diye, bunu incelememiz lâzım. Gazetelerde bir haber, bir yazı gördüğümüz zaman, kaynağını sormamız lâzım; doğru mu, yanlış mı?..

Doğru kaynak hangisidir? Biz mü’miniz el-hamdü lillâh, doğru kaynak Kur’an-ı Kerim’dir. Kur’an-ı Kerim diyorsa;

“—Tamam kardeşim, sen Allah’ın buyurduğunu bize söylüyormuşsun! Allah razı olsun, doğru söylemişsin.” deriz.

Ama Kur’an-ı Kerim’e aykırı bir şey söylüyorsa, meselâ Allah-u Teàlâ Hazretleri:

“—İçki içmeyin!” buyuruyor.

Ama adam içki içiyor:

“—İç kardeşim, mahzuru yok kardeşim! Günahı benim olsun kardeşim!..” diyor.

Öyle diyenler var.

“—Sen iç de, günahı benim olsun!” diyenler var.

Öyle şey olur mu?.. Herkes işlediği suçtan sorumludur ama, o suça onu teşvik edenler de, ayrıca suça teşvikin cezasını çekecekler.

Bugün içkinin karaciğere zararlı olduğu, aklı giderdiği, insanı sarhoş ettiği, trafik kazası yaptırdığı, sonunda siroz hastalığı meydana getirdiği, karaciğeri tahrib ettiği ve insanı mahvettiği bilinen bir şey. Doktorların hepsi bunu söylüyor. Ama doktorların bazısı da içiyor gene...

Yâni, bir şeyin doğru olduğunu bilmek başka, doğruluğuna göre hareketini düzenlemek başka...

Ben bugün bakıyorum Amerika’da, Avrupa’da halkın sıhhatli olmak için çok büyük bir dikkati var, gayreti var. Sıhhatine zararlı işleri yapmıyor, sıhhatine faydalı olan bir çok işi yapıyor.

Ben sabah namazına erken vakitte, yarı karanlıkta camiye giderken bakıyorum, yaşlı ihtiyar amca veyahut ak saçlı teyze köpeğini almış, yürüyüşe çıkıyor. Neden?.. “Sıhhat için yürüyüş

iyidir." demişler, ondan. Bakıyorum biraz daha genç bir kimse, idman elbiselerini giymiş koşuyor. Neden, niye bu zahmet?.. Daha işe gidecek, erken kalktı, niye koşuyor?.. "Efendim, sıhhat için iyi olurmuş, çalışan vücut kuvvetlenirmiş, işlerlik kazanırmış." diye yapıyor.

Hatta, işten çıktıktan sonra da arabasını parkın kenarına, belediye bahçesinin kenarına koyuyor, orada idman elbiselerini giyiyor. Koşacağı kadar koşuyor, terleyeceği kadar terliyor. Evine gidiyor. Duş, yâni yıkanma işini yaptıktan sonra şıkır şıkır, şıpır şıpır, tertemiz, pırıl pırıl, ter kalmadan, sabunlanmış güzel kokulu elbiselerini giyiyor. Ondan sonra da: "Oh, yoruldum ama terimi attım, fazla kilolarımı attım." diyor.

Rahata çok dikkat ediyorlar. Sigaranın üzerine, "Bu madde sağlığa zararlıdır!" diye yazıyorlar, devlet zorluyor.

Ben Avustralya'da görünce hayret ettim. Meselâ bazı kasabalarda açıkça levhalar halinde yazmış:

"—Burada, bu meydanda, bu şehirde, şu bölgede içki içilmez! Burası içki içilmenin yasak olduğu bölgedir." diye yazmış.

Hiç tahmin etmezsiniz Avrupalıların böyle olduğunu... Birçok kimse Avrupalıyı, Amerikalıyı, batılıyı bilmiyor muhterem kardeşlerim! "İçki yasak!" diye yazmışlar. Yâni, "Bu bölgede içki içemezsin! Evinde kendin içersen gizli gizli ne yaparsan yap, içkiyi de tavsiye etmem ama, burada hiç içemezsin, yasaktır!" diye de koca levhalar koymuşlar, şaşırdım.

Direklere levhalar koymuşlar, ben de az çok okuyup anlıyorum:

"—Nedir bu?" diyorum

"—İçki yasak hocam, içki içilmez!" diyor.

Ne kadar güzel! Yâni parka, bahçeye gelen, çarşıya pazara gelen insan, sarhoşların sarkıntılığına uğramasın diye, orada sarhoş bulundurtmuyor yâni. Akla mantığa uygun hareket ediyor, sıhhati korumak için tedbir alıyor. Eğer mahallesinde meyhane açılacaksa, onun açılmaması için savaş veriyor, mücadele veriyor.

Meselâ, *Rassel Island*, yâni Rasıl Adası denilen yerin sakinlerinden bir hanımefendi, bizi adasına davet etti. Ben "Rasül

Adası" diye ad koydum, mahsustan değiştiriyorum isimleri. Orada bir ada var Brisban'nın yakınında... Diyor ki:

"—Bizim adamızda meyhane filân açtırtmadık biz, hiç vukuat yoktur, suç yoktur. Bizim adamızdan yer alın! Orası çok güzeldir, temizdir; buyurun, evime gelin!" diyor, davet ediyor.

Hanımefendi, davranışını da beğendiğim, misafirperverliğini, davetini de beğendiğim bir kimse... Yâni içkinin kötü olduğunu biliyorlar. İçmiyorlar.

Bizim kitabımızda yazıyor, "İçki haramdır!" diye... Ama müslüman kardeşimiz içiyor, dükkânında satıyor. İçki satan dükkânı kendisi çalıştırıyor. Olmaz, Kur'an'a aykırı olmaması lâzım! Yapan niçin yapıyor, bilmem...

Meselâ, bunu şimdi şuna benzetebiliriz: Yalan söylemek doğru mu?.. Hiç kimse yalan söylemeyi tasvip etmez. Yâni, en yukarıdan aşağıya kadar, meclis başkanından, devlet başkanından en aşağıdaki memura kadar, askerden sivile kadar herkes yalanın aleyhindedir, ama yalan söyleniyor. Söyleyen niçin söylüyor, bilmem... O onun suçu. Ama yalanın kötü olduğu, söylenmemesi gerektiği ortada.

İşte Kur'an-ı Kerim'den bunu anlayacağız. Yâni Kur'an-ı Kerim ne emretmiş? "İçki içmeyin!" demiş. "E bizim evde babam içiyor, dayım içiyor." derse bir insan, o zaman ona diyeceğiz ki:

"—Kardeşim, sen müslüman mısın?.."

"—Müslümanım..."

"—Tamam. Bak, Kur'an-ı Kerim'de Allah, 'İçki içmeyin!' diyor. Zaten doktorlar da zararlı olduğunu söylüyorlar. Senin baban, amcan, dayın neyse... Bunu bir alışkanlık edinmişler, Allah onları da kurtarsın. Sen onlara da söyle bunu engellemeye çalış! İşte doğru değil. İşin doğrusu şudur de..."

Demek ki Peygamber Efendimiz, Kur'an-ı Kerim'in okunmasını istiyor. Tabii okunmasından da maksat, mânâsının bilinmesidir. Okuyalım, mânâsını bilelim! Okumayan müslüman okuyan müslümandan derece bakımından düşüktür, bir tarafı eksiktir. Mü'min olduğu için tadı güzeldir de, kokusu yoktur, yâni o kadar kaliteli değildir. Bir de buyuruyor ki:

وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ، كَمَثَلِ الرَّيْحَانَةِ ؛ رِيحُهَا طَيِّبٌ ، وَطَعْمُهَا مُرٌّ .

(*Ve meselü'l-münâfikı'llezî yakraü'l-kur'ân*) "İyi müslüman değil, münafık adam, ama Kur'an okuyor..." Bazıları var böyle, ben üniversiteden biliyorum, başka yerlerden biliyorum. Çıkıyorlar, müslümanlara bir de efelik taslıyorlar. Diyorlar ki:

"—Biz Kur'an okuruz, biz Kur'an'ı biliriz."

Ayet yazıyor tahtaya. "Bak!" diyor ama, kendisinin o tarafta hiç gözü yok. Kur'an'ı bilirim diyor. Tamam, münafık olduğu halde Kur'an'ı okuyanlar olabilir.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: "Kur'an'ı okuyan münafık, (*kemeseli'r-reyhâneh*) reyhaneye benzer. (*Rîhuhâ tayyibün ve ta'mühâ mürr*) Kokusu güzeldir ama çiğnediğin zaman tadı acıdır."

Koku var, tad yok. Yâni mahiyeti bozuk ama etrafa Kur'an okuyup, Kur'an bilgisi bildiğini isbatladığı için, birisini biraz sıkıştırdığın zaman, bir kötülüğünü görüp de yeniyorsan sen onu, senin karşında mağlûpsa; o zaman diyor ki:

"—Benim babam da hocaydı, dedem de müftüydü, vaizdi. Ben de dindar bir ailedenim. Falancayım, filâncayım..."

İyi güzel ama onların hesabı, sevabı ona, senin günahın, vebalin sana. Yâni, ondan dolayı sen kurtulamazsın ki. Sen de iyi insan olacaksın, sen de iyi hareket edeceksin, Kur'an-ı Kerim'in istediği şekilde hareket edeceksin. Şimdi bu, Kur'an-ı Kerim'i okuyor ama münafık. O zaman ne oluyor? Kur'an okuduğu, Kur'an söylediği için kokusu güzel ama kendisi acı...

وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ ، كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ ؛ لَيْسَ لَهَا رِيحٌ ، وَطَعْمُهَا مُرٌّ .

(*Ve meselü'l-münâfikı'llezî lâ yakraü'l-kur'ân, kemeseli'l-hanzaleh*) "Kur'an da okumayan münafık..." Münafığın da aşağı

mertebesinde... Çünkü Kur'an-ı Kerim insanı, muhterem kardeşlerim sevgili seyirciler ve dinleyiciler, yavaş yavaş ıslah eder, veya birden ıslah eder. Yâni çeker, düzeltir. Namaz insanı ıslah eder, yâni düzeltir. Peygamber Efendimiz'e dediler ki:

"—Şu geçen delikanlı hem namaz kılıyor, hem de bazı kötülükler işliyor yâ Rasûlallah!"

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:

"—Kıldığı namaz yavaş yavaş onu düzeltecek, o kötülükten vazgeçirecek, ıslah edecek."

Hakikaten de ıslah oldu. Yâni namazın böyle bir güzel tesiri olur zamanla. Kur'an-ı Kerim'in de böyle tesiri olur. Belki o münafık Kur'an okuya okuya, bir âyet-i kerime onu duygulandırır, gözü yaşarır; sonra da iyi bir insan olabilir. İyi olma ihtimali fazla, çünkü Kur'an-ı Kerim okuyor.

Kur'an-ı Kerim muazzam bir eser. Çok tesirli bir eser. Ben her zaman söylerim, Amerikalı birisiyle karşılaştım, sordum ismini, "Yahya" dedi. Müslüman, Amerikan ordusundan, Türkiye'ye gelmiş, Ankara'ya gelmiş, herhalde görevli NASA'da filân bir yerde... Müslüman olmuş. Ailesini, soyunu sopunu araştırmaya kalktım. Yâni, ecdadında müslüman var da ondan mı müslüman oldu diye.

"—Yok, boşuna araştırma! Benim anam, babam müslümanlıkla ilgili kimseler değillerdi. Yalnız ben müslümanım!" dedi.

"—Pekiyi sen niye müslüman oldun?" dedim.

Merak ediyorum. İslâm'ın neresine meftun oluyor, neresine hayran oluyor da müslüman oluyor. Hep merak ederim, sorarım ben böyle hristiyan ve başka dinde iken müslüman olmuş olan kimselere... O dedi ki:

"—Ben Kur'an-ı Kerim'i okudum, müslüman oldum. Kur'an beni etkiledi." dedi.

Kur'an-ı Kerim'i okumak münafık için bile iyidir. Belki bir gün gelir, Allah'ın kelâmı tesir eder de, o da ıslah olur, tevbe eder, kötülüğü bırakır.

Ama, Kur'an-ı Kerim'i okumayan münafık... Yâni, kâfirim demiyor ama, mü'min gibi de hareket etmiyor, Kur'an-ı Kerim de

okumuyor. Böyle insan neye benzer? (*Kemeseli'l-hanzaleh*, *leyse lehâ rîhun ve ta'muhâ murr*) "Hanzalaya benzer." *Hanzala* nedir? Ebû Cehil karpuzu dediğimiz, şöyle yuvarlak, uzunca, yeşil, tüylü bir meyva ki tadı zehir gibi acıdır, kokusu da pis ve çirkindir. Okumayan işte ona benzer...

Demek ki, Kur'an-ı Kerim'e sarılmalıyız, okumalıyız, öğrenmeliyiz. Geçen gün burada arkadaşlarla toplandık, dedik ki:

"—İskender Paşa'da yaptığımız hadis dersi gibi dersi, belediyenin bahçesinde yapalım!"

Orada toplandık, hanımlar, beyler... Kocaman bir cemaat olduk. Çayırların, çimenlerin bir yerinde kendimize sakin bir yer ayırdık, güzel, manzaralı... İçimiz açıldı, çocuklar sevindi. Hadis-i şerif okuduk, kur'a ile açtığımız sayfadan. Orada da Kur'an-ı Kerim geldi. Kur'an-ı Kerim okumanın, öğrenmenin önemi bize nasihat olarak karşımıza çıktı.

Siz de Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarılın! Çünkü, Kur'an-ı Kerim Allah'ın hidayet ipidir. Kuyuya düşmüş bir insan ipe sarılıp çıkıp, kurtulduğu gibi; uçuruma düşen bir insan uçurumdan böyle iple çekilip çıkarıldığı gibi, Kur'an-ı Kerim Allah'ın ipidir. Ona sarılan da kurtulur, hidayete eder. Allah'ın rahmetine vâsıl olur.

Aman Kur'an-ı Kerim'i okuyun! Aman Kur'an-ı Kerim'in mânâsını öğrenin!.. Aman Kur'an-ı Kerim'in mânâsını çoluk çocuğunuzla, ailenizle müzakere edin!.. Bilen insan davet edin:

"—Aman hocam, bizim eve haftada bir gel, Kur'an-ı Kerim'den beş on âyet oku, anlamını bize anlat! 'Allah'ın kelâmı nedir, neler buyurmuş Rabbimiz?' diye çoluk çocuk bilsin! " deyin.

Bunları böyle yapın ki, yavaş yavaş çocuklar İslâm'ı öğrensinler, imana göre yetişsinler, mü'min-i kâmil olsunlar, Allah'ın sevdiği kul olsunlar, arif olsunlar. Mevlânâ Hazretleri gibi olsunlar, Yunus gibi olsunlar... Çoğumuz çocuğumuza Yunus ismini veriyoruz, Yunus Emre diyoruz, Celâleddîn diyoruz, Hacı Bayram diyoruz vs... Neden diyoruz? O büyüklerimiz gibi olsun diye.

Onun için, çocuklarımızı Kur'an'a göre yetiştirelim!.. Neden?.. Dinimizin ana kaynağı Kur'an-ı Kerim'dir. Dinimizin ne demek olduğu, önce Kur'an-ı Kerim'i okumakla bilinir. Sonra da şu bizim okuduğumuz hadis-i şerifleri okumakla, öğrenmekle bilinir.

b. Müslüman Herkese Faydalıdır

İkinci hadis-i şerife geçeceğim. Yine mü'minlerle ilgili bir hadis-i şerif. Mü'minleri methediyor Peygamber Efendimiz, buyuruyor ki:[109]

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ ؛ إِنْ جَالَسْتَهُ نَفَعَكَ ، وَإِنْ مَاشَيْتَهُ نَفَعَكَ ، وَإِنْ شَارَكْتَهُ نَفَعَكَ (طب. عن ابن عمر)

RE. 390/5 (*Meselü'l-mü'mini kemeseli'l-attàr; in câlestehû nefeake, ve in mâşeytehû nefeake, ve in şârektehû nefeake*)

---

[109] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.418, no:13541; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.147, no:726; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.257, no:271; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.382, no:21016.

İbn-i Ömer RA'dan rivayet olunmuş. Yâni, ikinci halifemiz Ömerü'l-Fâruk RA'ın oğlu Abdullah tarafından rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Meselü'l-mü'mini kemeseli'l-attàr*) "Müslüman, güzel koku satan attara benzer, attar gibidir. Yâni ıtır satan, hoş koku satan, mis satan dükkâncıya benzer. (*İn câlestehû nefeake*) Onunla beraber otursan, meclis kursan, toplantı yapsan, beraber bulunsan, müslüman fayda eder."

Nasıl bir güzel koku dükkânına girsen, nasıl onun kokusu sana siner, o güzel kokuları duyunca hoşuna giderse... Temiz kokulu bir yerde durmak mı iyi; affedersiniz, meselâ denizin kenarında, pis suların denize karıştığı yerde, lâğım sularının karıştığı bir yerde oturmak ister misiniz? Orada bir bahçe olsa, orada çay içmek ister misiniz?..

"—Aman hocam, istemem!"

Niye istemezsin?..

"—Çünkü oraya lâğım suları karışıyor. Onun kokusu beni rahatsız eder. Ben o pis kokuyla orada çay içmek istemem!" dersin.

Güzel koku dükkânında durunca hoşuna gider. Neden? Gül kokusu var, sümbül kokusu var, lâle kokusu var, leylâk kokusu var... Attar dükkânına benzer müslüman. Onunla beraber oturursan, o koku seni hoşnud eder, fayda sağlar.

(*Ve in mâşeytehû nefeake*) "Onunla beraber yürüsen, mü'minle bir seyahatin olsa, fayda verir." Neden?.. Bakarsın davranışına, sözüne sohbetine, hareket tarzına... "Allah Allah! Namazları vaktinde kılıyor, abdestini güzel alıyor, doğru söz konuşuyor, gıybet etmiyor, ticaretini güzel yapıyor, alış-verişi sağlam, tertemiz, pırıl pırıl, hiçbir tarafı kirletmiyor." dersin.

Ben arkadaşlarımla Mekke-i Mükerreme'de, Medine-i Münevvere'de, bir yerde gezerken, biz bir yerden kalkıyoruz, kardeşlerimizle, çoluk çocukla beraber yirmi aile, otuz aile, yüz kişi, iki yüz kişi kalkıyoruz. Arkamızdan bize hayret ediyorlar, "Siz nasıl cemaatsiniz?" diyorlar. Tertemiz... "Sizden önce başka cemaat geldi..." Yâni başka milleti kasdediyorlar, başka dinleri kasdediyorlar. Onları söylemiyorum gıybet gibi olmasın diye.

“Onlar, diyorlar, buraları darmadağın bıraktılar, tarumar ettiler, siz çiçek gibi bıraktınız.” diyorlar.

Evet, biz güzelliği seviyoruz, güzeli seviyoruz, temizliği seviyoruz; onun için böyle... Yâni kendiliğimizden öyle yapıyoruz. Pisletmiyoruz zaten, elbisemiz temiz, vücudumuz temiz, ağzımız temiz, elimiz temiz, her şeyimiz pırıl pırıl... Oturduğumuz örtüler temiz, arabamız temiz... Oturup kalktığımız yerde de çöp atmayı sevmeyiz, torbaya koyarız, götürürüz kutusuna atarız. Hiç çöp bırakmayız. Çiçekleri kırmayız. Zarar vermeyiz, zararı sevmiyoruz.

İşte müslümanın bu haline bakan, gören tabii hayran kalır. Seyahatte onunla yürüse, bir çok şey öğrenir. “Yâhu, ben seninle arkadaşlıktan, yolculuktan çok istifade ettim. Çok şeyler öğrendim; hayat görüşüm değişti, görgüm, bilgim değişti.” der.

(*Ve in şârektehû nefeake*) “Onunla müşterek bir iş yaparsan, bir şirket, bir ortaklık... Sana fayda verir.” Neden?.. Çünkü dürüst davranır, hile yapmaz, hesabı yanlış göstermez. Seni zarara uğratmak istemez. Allah’ın her şeyi gördüğünü, bildiğini düşündüğü için haksızlık yapmaz. Adalet terazisini elinden bırakmaz.

Mü’min böyledir. İşte böyle methediyor Peygamber Efendimiz. Mü’min her bakımdan güzeldir. Keşke cümle cihan halkı mü’min olsa, bak nasıl ortalık gül gülistan olur.

c. Müslüman Belâya Sabreder

Üçüncü hadis-i şerife geçiyorum:[110]

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الزَّرْعِ ، لاَ تَزَالُ الرِّيحُ تُفَيِّئُهُ ، وَلاَ يَزَالُ الْمُؤْمِنُ

---

[110] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2163, no:2809; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.150, no:2866; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.283, no:7801; Abdü’r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.196, no20307; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s. 143, No:9778; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.28; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.III, s.589, no:6789; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XIX, s.378, no:21008.

يُصِيبُهُ الْبَلاءُ ؛ وَ مَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ شَجَرَةِ الأَرْزِ ، لاَ تَهْتَزُّ حَتَّى

تُسْتَحْصَدَ (حم. ت. عن أبي هريرة)

RE. 390/6 (*Meselü'l-mü'mini kemesili'z-zer'i, lâ tezâlü'r-rîhu tüfeyyiühû, ve lâ yezâlü'l-mü'minü yusîbuhû belâün; ve meselü'l-münâfikı kemeseli şecereti'l-ürzi, lâ tehtezzü hattâ tüstahsede*)

Bu da Ahmed ibn-i Hanbel ve Tirmizî'nin Ebû Hüreyre RA'dan rivâyet ettiği hasen ve sahih bir hadis-i şerif. Bu da mü'min hakkında bir hadis-i şerif. Bizim de olmak istediğimiz, hepimizin amacı, emeli, arzusu, hedefi iyi mü'min olmak... Mü'minin vasfı nedir? Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Meselü'l-mü'mini kemeseli'z-zer'*) "Mü'min ekin gibidir, buğday gibidir." Buğdayı, arpayı tarlaya ekiyoruz; tarlada ekin var diyoruz ya... "Mü'min ekin gibidir. (*Lâ tezâlü'r-rîhu tüfeyyiühû*) Rüzgâr onu dâima bir o tarafa, bir o tarafa sallandırır."

Ekin tarlasına bakarsanız, başaklar olgunlaştığı zaman ekinlerin oraya buraya tatlı tatlı eğilip sallandığını görürsünüz. Neden? Rüzgâr esiyor, ekinleri eğiyor. Ama ne olur? Bir şey olmaz. Sallanır sallanır, o koca başaklara, tanelere rağmen yine öylece, güzelce durur. Ekin gibidir müslüman.

Bu eğilmesi nedir?.. (*Ve lâ yezâlü'l-mü'minü yusìbühû belâün*) "Mü'mine daima belâ gelir." *Belâ* ne demek? İmtihan demek. Yâni rüzgâr nasıl ekini bir o tarafa eğiyor, bir o tarafa yatırıyor, bir bu tarafa yatırıyorsa; mü'minin de belâ biraz büker belini, bir o tarafa yatırır, bir o tarafa yatırır, üzülür.

Ya sıhhatine bir belâ gelir, imtihan gelir; karnı ağrır, başı ağrır, hasta olur... Ama sabreder, güzel bir şekilde tedavisini araştırır. Edebini elden koymaz. Veyahut malına bir hasar gelir, veyahut karşısına bir edepsiz çıkar, onu üzer, rahatsız eder; veya bir iftira olur, veya daha başka bir sıkıntı... Neden?.. Dünya imtihan dünyası olduğundan, "Bakalım, bu çeşit hallerin karşısında kulluğunu güzel yapmayı devam ettirebilecek mi?" diye, mü'min imtihan oluyor.

Tabii, insanlar nimet içindeyken bazen kulluğu devam ettiremezler. Parası var, pulu var, nimeti var, sıhhati var... Ne

yapar?.. Azar, günaha sapar, Allah'ı unutur, ibadeti yapmaz... İşte imtihanı kaybetti. Nimet içindeyken, Allah'a müteşekkir olması gerekirken, şükrolsun diye seve seve kulluk yapması gerekirken, bak zenginlikten dolayı azdı, şımardı. Mevkiden, makamdan dolayı şımardı.

Bazısı mevki makamdan şımarır. "Allah beni bu arkadaşlar gibi bir kimseyken, nasib etti, şöyle bir mevkîye makama çıkarttı." demez, kibirlenir, burnunu havaya kaldırır, eski arkadaşlarını unutur, hakkı adaleti unutur, yanlış iş yapar. Tabii o da imtihanı kaybeder.

Demek ki nimetten, mevkiden, makamdan insan imtihan oluyor. Gereken şekilde hareket etmediği zaman, imtihanı kaybedebilir. Bazen de felâket gelir, musîbet gelir. O zaman da sabredemez, bağırır çağırır: "Hem ben mü'minim, hem Allah'a namaz kılıyorum, oruç tutuyorum, hem de başıma bu belâ neden geliyor?" der. Halbuki mü'mine de belâ geliyor, kâfire de geliyor.

Allah, "Bakalım iyi mü'min mi?" diye imtihan ediyor. Sabredince sevap verecek. İşte bak taşkınlık yaptı, iyi karşılayamadı. Ondan dolayı işte imtihanı kaybetti. Demek ki musibetten sabırla imtihanı kazanabilecekti. Nimetten de şükürle, nimeti veren Allah'ı bilip, Allah'a güzel kulluk edip imtihanı kazanacaktı. Öyle yapmayınca, kaybetmiş oluyor.

Ama şunu bu hadis-i şeriften anlıyoruz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri, mü'minin makamı artsın diye, mü'mine sağdan soldan rüzgârlar estirir, mü'mini başak gibi o tarafa o tarafa eğdirir. Ama mü'min tahammül eder. Başaklar, ekinler yere yatar gibi olur, rüzgâr geçince gene kalkar. Esen taraftan bu tarafa doğru eğilir ama, bir şey olmaz.

Münafık nasıldır?..

وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ شَجَرَةِ الأَرْزِ ، لاَ تَهْتَزُّ حَتَّى تُسْتَحْصَدَ

(*Ve meselü'l-münâfikı kemeseli şecereti'l-ürz*) "Münafık da ürz ağacı gibidir."

Kenarda Hocamız Gümüşhaneli Efendimiz, "*Ürz*, Türkçe pirinç denilen şeydir." demiş. Yâni, "Münafık da pirinç bitkisine benzer;

(*lâ tehtezzü hattâ tüstahsede*) bir rüzgâr esti mi çat diye kırılır, yıkılır."

Münafık tahammülsüzdür. Allah'a bağlılığı, imanı, sevgisi, saygısı, kulluk duygusu zayıf olduğundan çat diye bir yerde kırılır. Aaa, bakarsın müslüman değişmiş. Neden? Zayıf olduğundan, münafık olduğundan öyle oluyor. Bakıyorsun namazı bırakıyor, bakıyorsun örtünmeyi bırakıyor.

Geçen de birisini anlattılar. Suudî Arabistan'dan mü'min olarak, örtülü olarak gelmiş. Geldiği yerde de ben açılacağım diye tutturmuş, açılmış, saçılmış... E o zaman demek ki, sen Suud'da ortamın baskısından, yönetimin baskısından örtünmüştün. Bak işte burada bıraktın. Örtünmeyi sen niçin yapıyordun? Allah emretti diye yapıyordun. Suud olsa da olmasa da, Mekke'de, Medine'de olmayıp da başka diyara gitsen de, yine başını örteceksin, ibadetini yapacaksın, itaatte bulunacaksın! Böyle değişivermek olmaz.

Kimisi böyle şaşırıveriyor. Yıkılıveriyor, yâni kırılıveriyor kökünden, sökülüveriyor. Neden?.. Çürük olduğu için.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Bu dünyada hepimiz imtihan oluyoruz, herkes imtihan oluyor. Hiç bunun istisnası yok, imtihan olmayan insan yok... Çünkü dünya imtihan yeridir. İnsanlar da dünyaya, imtihan olmak için gelmişlerdir.

Güzel kulluk etmenin yolu, belâya sabretmek, nimete şükretmek, ama her zaman Allah'ın emirlerini tutmaktır. Hiç bir şartta, hiç bir durumda Allah'ın emirlerinden, o dairenin, çizginin dışına taşmamak, kaymamak, ayağını doğru yoldan yanlış yola atmamaktır.

Allah bizi yolunda daim eylesin... İbadetinde, kulluğunda tevfîkini refik eyleyip, güzel kulluk yapmaya muvaffak eylesin, sevgili seyirciler ve dinleyiciler!..

d. Gerçek Mücâhidlerin Sevabı

Üç hadis-i şerif oldu. Müslümanların, mü'minlerin vasıflarını anlatan üç hadis-i şerif okuduk, sahih hadis-i şerifler. Gelelim yüksek müslümanlara...

"—Yüksek müslümanlar da kimdir?" diyeceksiniz.

Yüksek müslüman mücâhid müslümandır, mücâhid mü'mindir. Peygamber Efendimiz onun hakkında buyuruyor ki:[111]

مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ - وَاللهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ - كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْخَاشِعِ الرَّا كِعِ السَّاجِدِ (ن. عن أبي هريرة)

RE. 390/9 (*Meselü'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi — va'llàhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî— kemeseli's-sàimi'l-kàimi'l-hàşii'r-râkii's-sâcid*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Neseî'nin Ebû Hüreyre RA'dan rivayet ettiği bir hadis-i şerif:

(*Meselü'l-mücâhidi fî sebîli'llâh*) "Mücâhid müslümanın, Allah yolunda cihad eden mücâhid müslümanın misâli..." diyor Peygamber Efendimiz. Ondan sonra da cümle-i mu'tarıza içinde buyuruyor ki: (Yâni siz ne dersiniz buna? *Cümle-i mu'tarıza* demezsiniz, parantez içinde dersiniz. *Parantez* Fransızca olduğundan, ben de onu kullanmayacağım.)

(*Va'llàhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî*) Ara cümlecikte iki sıra arasında, iki çizgi arasında Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: "Allah kimin kendisi yolunda çarpıştığını daha iyi bilir yâ..." diyor. Yâni, "Her mücâhidim diyen gerçek mücâhid değil!" demek bu tabii... Allah değerlendirecek onu:

"—Sen gerçek mücâhidsin, has kulumsun, gel, mükâfatını al!" diyecek.

Ötekisine de:

"—Seni yalancı seni! Sen 'Mücâhidim!' dedin, 'Cihad emiriyim!' dedin ama, yapmadın!" diyecek. Ona da hesabı ona göre soracak.

---

[111] Neseî, *Sünen*, c.VI, s.18, no:3127; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.222, no:5845; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.13, no:4335; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.142, no:6440; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.380, no:7740; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.517, no:10627; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.388, no:21033.

Ama bir insan, Allah yolunda hakikaten mücâhid ise, o zaman onun sevabı nasıl olacak; Peygamber SAS Efendimiz, burada tatlı tatlı bize bildiriyor:

(*Kemeseli's-sàimi'l-kàimi'l-hàşii'r-râkii's-sâcid*) "Böyle Allah yolunda cihad eden kimse, gündüzleri oruç tutan, geceleri kalkıp teheccüd namazları kılan, huşû sahibi, rukû eden, secde eden àbid, zâhid insanlar gibidir; yâni onlar kadar sevabı alır."

Yapamaz tabii. Cihad ederken oruç tutmak mümkün olmaz, geceleri kalkıp namaz kılmak mümkün olmaz, farzlar bile zar zor kılınır ama, onun mükâfatı böyle... "Gündüz sàim, gece kàim, rukûda, secdede, huşûlu, ibadet ve taatte olan insan gibidir." diyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, üzülerek söylüyorum, bilelim bunu, kendi kendimizi tenkit sadedinde söylüyorum: Afganlı kardeşlerimize acıdık, yardımcı olduk; Allah yolunda mazlum oldular, mağdur oldular, hücuma uğradılar diye... Onlar cihad edince oralarda, sevindik, destekledik. Hattâ Türkiye'den kalkıp, onların arasına katılıp da istilâcılarla savaşanlar oldu.

Fakat sonradan bir de baktık ki, düşman geldiği zaman düşmanla çarpışan mücâhid dediğimiz bu insanların bir kısmı —tabii muhakkak ihlâslıları, àbidleri, zâhidleri gene vardır, Allah onların mükâfatlarını çok etsin— bu sefer birbirleriyle çarpışmaya başladılar. Mü'min, mü'mini kırmaya başladı. Kıpkırmızı olduk, mahcup olduk, yüzümüzü utancımızdan kapattık.

"—Ne biçim şuur, ne biçim müslümanlık?!.." diye üzüldük.

"—Müslüman müslümanı öldürür mü? Müslüman müslümana silah kaldırır mı? Bu ne haldir?.." diye hayretler içinde kaldık.

Anladık ki, aziz ve sevgili dinleyiciler, İslâm'ı, Kur'an'ı, imanı iyi bilmeyince, insanların mücâhidliği de sağlam olmuyor, hatalar işliyorlar. Yanlış işler yapıyorlar, büyük lâflar söylüyorlar, ortaya çıkıyorlar. Kendilerini de kandırıyorlar, başkalarını da kandırıyorlar. Ama Allah'ın yolunda, Allah'ın istediği gibi ihlâslı hareket etmiyorlar.

Onun için, her zaman söylüyoruz, çok önemli bir nokta, hiç ihmal edilmemesi gerekli bir nokta: İnsan mü'min olacak, ihlâslı olacak... Ondan sonra cahil olmayacak, alim olacak... Kur'an-ı

Kerim'i, fıkhın ahkâmını, şeriatın adabını, ahkâmını bilecek... Onu bilmediği zaman bir yerde aldanıyor, şaşırıyor, mevki makam sahibi olup da şımarıyor, para eline geçerse gevşiyor. Düşmanlığını nefsi için yapıyor, cihadı bir tarafa bırakıyor, unutuyor... vs. çeşitli kusurlar olabiliyor.

Bunun çaresi nefis terbiyesidir. Nefis terbiye olmadığı zaman böyle insanın güzel mücâhid olması da mümkün olmuyor.

وَاللهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ

(*Va'llàhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî*) "Allah, kimin kendisi yolunda cihad ettiğini daha iyi bilir." diyor Peygamber Efendimiz. Yâni onun bir gerçek mücâhid mi, değil mi diye değerlendirmesi olacağını hissediyoruz burada.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, büyük lâflar söyleyip de sözüne uygun hareket etmeyen insan olmak durumuna, yalancı durumuna, palavracı durumuna kimseyi düşürmesin... Müslüman nedir? Hele Tasavvuf terbiyesi almış insan, mütevazidir. İbadetlerini saklar, boynunu büker. Böbürlenmez, öğünmez ama, vazifeyi çok güzel yapmaya çalışır. Bu Yunus Emreler gibi, Mevlânâlar gibi... Her zaman söylüyorum, niye onları söylüyorum? Onlar nefis terbiyesini görmüş, o eğitimi görmüş, o üniversiteden mezun yüksek insanlar olduğu için söylüyorum.

e. Kardeşlerime Bir Kavuşsaydım!

Enes RA'dan rivayet edilmiş olan hadis-i şerifi okuyarak, son sözlerimi o hadis üzerinde yapmak istiyorum, Peygamber SAS Efendimiz'in müjdeli bir sözü, bize de bir iltifat yâni, 20. Yüzyıl'da yaşayan biz müslümanlara da bir iltifat olabilir bu sözler. Efendimiz buyurmuş ki:[112]

---

[112] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.155, no:12601; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.341, no:5494; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.118, no:3390; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.336, no:34583; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.53, no:16697; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.348, no:20940.

مَتٰى أَلْقٰى إِخْوَانِي ؟ قَالُو: أَلَسْنَا إِخْوَانَكَ ؟ قَال: بَلْ أَنْتُمْ أَصْحَابِي ؛ وَ إِخْوَانِي ، الَّذِينَ آمَنُوا بِي وَلَمْ يَرَوْنِي ، أَنَا إِلَيْهِمْ بِالْأَشْوَاقِ (ع. و أبو الشيخ عن أنس)

RE. 390/2 (*Metâ elkà ihvânî! Kalû: Elesnâ ihvânek? Kàle: Bel entüm ashâbî; ve ihvânî, ellezîne âmenû bî ve lem yeravnî, ene ileyhim bi'l-eşvâk.*)

Diyor ki, SAS Efendimiz:

(*Metâ elkà ihvânî*) "Ne zaman karşılaşacağım kardeşlerimle?.. İhvânımla ne zaman karşılaşacağım?"

Tabii ashâb-ı kiram bu sözü duyunca şaşaladılar, öğrenmek için sordular:

(*Kàlû: Elesnâ ihvânek?*) "Yâ Rasûlallah, bizler senin ihvânın, kardeşlerin, din kardeşlerin değil miyiz ki, 'Ne zaman göreceğim, karşılaşacağım?' diye söylüyorsun?" diye sordular.

(*Kàle*) Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

(*Bel entüm ashâbî*) “Hayır siz benim kardeşlerim dediğim kimseler değilsiniz. Siz benim ashàbımsınız. Ashàb başka, ihvân başka. Siz benim ashàbımsınız. (*Ve ihvânî*) Benim ihvânım diye söylediğim zaman kasdettiklerim, (*ellezîne*) o kimselerdir ki (*âmenû bî*) bana iman ettiler, (*ve lem yeravnî*) beni görmedikleri halde. Beni görmeden, benden sonraki asırlarda gelip, ‘*Eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*’ diye kelime-i şehâdet getirerek, ‘Muhammed Allah’ın kulu ve rasûlüdür’ diyerek bana iman getirdiler, görmedikleri halde. Benim asıl kardeşlerim dediğim onlardır. (*Ene ileyhim bi’l-eşvâk*) Ben onlara karşı şevkler içinde, arzular, iştiyaklarla dopdoluyum.” buyurdu.

Yâni, kendisinden sonraki asırlarda İslâm’ı öğrenip, Kur’an’ı okuyup, Peygamber Efendimiz’i sevip, ona bağlanan kimselere Peygamber Efendimiz böylece iltifat ediyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Biz de hicretten 1400 küsur yıl sonra şu günlerde yaşıyoruz. Biz de:

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) “Şehâdet ederiz ki Allah tektir, şerîki nazîri yoktur, putlar doğru değildir. Allah-u Teàlâ Hazretleri ortak edinmemiştir, alemlerin Rabbidir. Muhammed AS da onun kulu ve en son gönderdiği peygamberidir.” diyoruz.

Adem AS’dan itibaren, Nuh AS, İbrâhim AS, Mûsâ AS, İsâ AS... Bir sürü peygamberler geçmiştir. —*Rıdvânu’llàhi aleyhim ecmaîn*— Hepsini seviyoruz. Mûsâ AS’ı seviyoruz, İsâ AS’ı seviyoruz... Peygamberimiz SAS ahir zaman peygamberidir, onu da seviyoruz. Görmeden, görmediğimiz halde inandık.

Ama Allah nasib ediyor bahtiyar kullarına, Rasûlüllah onların rüyalarına geliyor; sevgili sevgiliyle rüya aleminde buluşuyor, kavuşuyor, görüşüyor. Bu da olabilir. Bu da oluyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri gül cemâlini rüyalarımızda sık sık, dâimâ, her zaman görmeyi nasib eylesin... Peygamber Efendimiz’in sevgisine, şefaatine mazhar eylesin... Sevgisini, şefaatini kazanan has

ümmetlerinden olmayı; sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılıp, sünnetine uygun yaşamayı; hattâ yaşamakla kalmayıp sünnetini ihyâ eyleyip, şu asırda başkalarına da öğretip yaymayı cümlemize nasîb eylesin...

İşte bu televizyonları, bu radyoları, bu dergileri, bu kitapları onun için çıkartıyoruz. Borç içinde, harç içinde, paramız olmasa da, çırpınarak, sıfırdan başlayarak... Büyük sermayeler koyamıyoruz biz, yok paramız... Parası olan kardeşlerimiz var ama, isterse verir, istemezse vermez. Vermese de, biz bu hizmeti yapacağız diyoruz. Verenlerden Allah razı olsun... Zaten verenler vermiş de, bu hizmetler öyle yapılıyor. Bu bayrağı zar zor burca diktik, dalgalanıyor ama, Ulubatlı Hasan gibi bayrağı burçtan aşağı düşürmeyeceğiz. Şehid olsak da bayrak dalgalanacak diye düşünüyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, İslâm için kurduğumuz müesseseleri pâyidâr eylesin... Bizi hiç kimsenin karşısında hor ve zelil düşürmesin, mağlûp ve mahcûp etmesin... Sevdiği kul eylesin... Nusretiyle te'yid ve takviye eylesin... Ömrümüzü rızasına uygun olarak geçirmeye muvaffak eylesin...

Huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kul olarak varanlardan eylesin... Rıdvân-ı ekberine nâil eylesin... Peygamber-i Zîşânına Firdevs-i A'lâ'da komşu eylesin... İki cihan saadetine eren bahtiyarlardan, erenlerden eylesin... *Bi-hürmeti yevmi'l-cumuah, ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah...*

*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, a*ziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!..

14. 08. 1998 - Essen / **ALMANYA**

19. İMAN VE CÖMERTLİK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon seyircileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Hepinize dünyanın ve ahiretin hayırlarını temenni ve niyaz ederim. Konuşmamı İngiltere'nin New Castle şehrinden yapıyorum.

Buradaki kardeşlerimiz bir aile eğitim toplantısı tertiplemişlerdi, beni dâvet etmişlerdi. Bir sebep o davete icabet... Bir diğer sebep de, buradaki çalışan esnaf kardeşlerimiz, bizim hizmetlerimiz için güzel bir mülk aldılar. Geniş bahçesi olan eski bir okulu aldılar ve Kotku New Castle Camii'ni kurdular. Onları tebrik için de Avustralya'dan buraya aşk ile, şevk ile gelmiştim.

İşte onların aldığı bu güzel binada; eski ama güzel, eski ama bizim olduğu için sevimli; aziz, rahmetli Hocamızın adını taşıyan mescide de sahip olan mülkiyette, size bu cuma konuşmamı yapıyorum. Bu ve bu gibi hayırları topluluğumuza kazandıran kardeşlerimizden Allah razı olsun... Allah onlara ve sizlere dünya ve ahiretin hayırlarını ihsan eylesin...

Hamza isimli bir kardeşimiz, burada çok güzel bir konuşma yaptı. İnşâallah bu güzel konuşmayı hem dergilerimizde, hem radyo ve televizyonumuzda size de duyururuz.

Ben onun arkasından, şimdi size cuma konuşmamı yapıyorum. Aynı topluluk, aynı mekânda bu konuşmayı da dinliyorlar.

a. Allah Yolunda Cihad ve Cömertlik

Peygamber SAS Efendimiz'den beş tane hadis-i şerif okumak istiyorum size... Seçtiğim hadis-i şerifler *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabımızın 483. sayfasında bulunuyor. Peygamber SAS Efendimiz, sevgili ve muhterem Aişe-i Sıddîka Validemiz'in ve Ebû Hüreyre RA'ın rivayet eylediğine göre, buyurmuşlar ki:[113]

---

[113] Neseî, *Sünen*, c.VI, s.13, no:3110; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.256, no:7474; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.43, no:3251; Hàkim, *Müstedrek*, c.II,

لاَ يَجْتَمِعُ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللهِ وَدُخَانُ جَهَنَّمَ فِي جَوْفِ عَبْدٍ أَبَداً ،

وَلاَ يَجْتَمِعُ الشُّحُّ وَالْإِيمَانُ فِي قَلْبِ عَبْدٍ أَبَداً (ش. ن. ك. هب.

وهناد عن أبي هريرة ؛ وابن زنجويه عن عائشة)

RE. 483/11 (*Lâ yectemiu gubârun fî sebîli'llâhi ve duhànü cehenneme fî cevfi abdin ebedâ, ve lâ yectemiu'ş-şuhhu ve'l-imânü fî kalbi abdin ebedâ.*)

Efendimiz SAS bu hadis-i şerifte iki konuyu bir arada bize bildiriyor. Birincisi: Mücâhid insan, din yolunda Allah için cihad eden, savaş meydanlarında toza toprağa bulanan, ölüm kalım savaşı yapan; İslâm'ın korunması, Allah'ın dininin hakim olması, Allah'ın ahkâmının cârî olması, kâfirlerin, zalimlerin, kötülerin kötülüklerinin engellenip topluma, dünyaya huzurun gelmesi için çalışan insanların mertebesinin ne kadar yüksek olduğunu, onların asla cehenneme atılmayacaklarını, cennete gireceklerini bildiriyor. Diğeri de, cömertliğin önemini bildiriyor.

Ben bu sayfayı kur'a ile çekmiştim. Tabii bu yere de uygun düştü. Çünkü bu aldığımız bina, esnaf kardeşlerimizin aldığı bu bina, bir cömertlik eseridir. Allah rızası için para ayırdıkları için alınabilmiştir böyle büyük bir eser. O bakımdan onlara da bir mânevî iltifat gibi oldu bu hadis-i şerifin ikinci bölümü...

Meali şöyle: "Allah yolunda kalkan bir toz ile, cehennemin dumanı bir insanın, bir kulun içinde asla bir araya gelmez." Yâni, dünyada cihad edip savaş etmiş mücahid bir müslümanın, şehid veya gazi olmuş olan bir müslümanın cehenneme atılıp da, içine

---

s.82, no:2395; Buhàrî, Edebü'l-*Müfred*, c.I, s.106, no:281; Saîd ibn-i Mansùr, *Müsned*, c.II, s.155, no:2401; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.221, no:19482; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.26, no:4257; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.161, no:18289; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.10, no:4318; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.IV, s.307, no:2928; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXII, s.449; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.285; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.496, no:10566; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.34, no:17495.

cehennem dumanı çekmesi bahis konusu değildir. O kimse asla cehenneme düşmez demek...

Bu da neyi gösteriyor?.. Demek ki, "Cenâb-ı Mevlâ'nın ahkâmı cârî olsun, zulüm ortadan kalksın; hayır, güzellik, iyilik, merhamet gibi dinimizin vurguladığı güzel davranışlar cihana hakim olsun!" diye fedâkârlık yapan, hatta bu uğurda malını değil, daha ötede en kıymetli varlığı olan canını bile ortaya koyan fedâkâr insanların, mücahidlerin, mü'min askerlerin, mü'min orduların ne kadar kıymetli olduğu görülüyor.

Hadis-i şerifin ikinci bölümü cömertlikle ilgili: (*Ve lâ yectemiu'ş-şuhhu ve'l-imânü fî kalbi abdin ebedâ.*) *Şuh*, cimrilik demek... Cimri olan kimseye de *şahîh* derler Arapça'da... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Bir kulun kalbinde, gönlünde iman ile cimrilik bir arada bulunmaz!"

Yâni, mü'minse, cimriliği bir tarafta bırakır, cimrilik içinde olmaz; cimri ise, iman oraya yanaşmaz, iman ile cimrilik bağdaşmaz, imanında bir kusur var demek...

Bu çok önemli bir husus... Çünkü bütün hizmetler para ile oluyor, masrafla oluyor. Peygamber Efendimiz'in zamanında da öyle oldu. Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek ashabı, mallarını da ortaya koydular. O sarı sarı altın dinarlar, dirhemler Allah yoluna sarf edildi. Bütçeler eridi, varlıklar Cenâb-ı Mevlâ'nın yoluna nisar oldu, fedâ oldu. Allah'ın dini yayılsın, Peygamber Efendimiz'in vazifesi tamamlansın, İslâm hakim olsun diye çok fedâkârlıklar yapıldı. Böyle olmadan olmuyor. Bu devirde de öyle...

Ben bir şeyi hatırlatayım, çok diyar dolaşmış bir kardeşiniz olarak: Amerika'ya gittim., Avustralya'ya gittim, Almanya'yı biliyorum, İsveç'i biliyorum. Şu anda İngiltere'deyim. Fransa'yı gördüm, İsviçre'yi gördüm... Kesin olarak söylüyorum buralarda, yönetim şekilleri bakımından insan hak ve hürriyetlerine çok değer veren topluluklar olarak tanıtılan, tanınan bu ülkelerde, insanların dinleri için yaptıkları fedâkârlıkların ve bağışların, ve dînî müesseselerine bağlılıklarının miktarı, yüzde itibarı ile bizden çok çok daha fazla, kat kat daha fazla...

Ben küçümsemiyorum, bizim hacı efendilerin, eski ecdâd-ı izamımızın, mübarek kimselerin hayırları her yerde hakim... Çeşmeler var, köprüler var, mektepler var, medreseler var, camiler var... Asırlara dayanmış büyük abideler var. Bunların hepsi cömertlik eseri... Vezirler, ağalar, zenginler... herkes bir hayır yapmış, ortaya koymuş ama, ben bu batı ülkelerinde kiliseye verilen bağışların, din kurumlarına verilen bağışların yekûnü, kesin olarak söyleyebilirim bizden çok daha fazla miktarda...

Hattâ bir ara, Münih şehrinin tamamı rahiblerin malıymış. *Münih* kelimesi de, rahib anlamına gelen *monk* kelimesiyle ilgiliymiş. *Münşin* rahibler demek... Halen de, üçte biri dînî teşkilatların mülkiyeti altında deniliyor

Avustralya'da da öyle... Yeni kazanılmış bir kıt'a olduğu halde, hemen her parsel adasında mutlaka dînî bir yapı ve bir dînî mülkiyet bulunuyor. Yâni şöyle söyleyebilirim: Avrupalı, Amerikalı, Alman insanlar dinlerine bizden çok daha fazla fedâkârca hizmet ediyorlar. Kilisenin emlâki üzerinde yayınlar incelenirse bu görülebilir. Yâni hristiyan halk çok daha büyük fedâkârlıklarda bulunuyor.

Ama biz, bir hayırlı hizmeti kardeşlerimize gösterdiğimiz zaman, toplumsal faydasını anlattığımız zaman bile yardım bulmakta, destek bulmakta zorlanıyoruz. Meselâ, bir radyonun önemi, televizyonun önemi, gazetelerin önemi, dergilerin önemi hiç münakaşa kabul etmez. Bunlar toplumun eğitimi için en önemli araçlar... Ama biz bunları fakr u zaruretle en büyük savaşı vererek, kimseden bir şey istemeden, sıfır sermaye ile başlıyoruz. Çünkü, bir büyük kaynaktan bir şey istediğiniz zaman, onun emri altına giriyorsunuz. Başımız dik olsun, hür olalım, vicdanımız serbest olsun diye, kimseden bir şey istemeden sıfır sermaye ile başlıyoruz, ama zorluk çekiyoruz.

Zorluk çekiyoruz, neden?.. Çünkü bunlara ilgi gösterilmiyor. Halbuki başka ülkeler bir başka ülkeyi hükümleri altına almak istedikleri zaman, önce eğitimden, okullardan, basın yayından, gazetelerden başlıyorlar; halkı avuçları içine alıyorlar. Endonezya'yı misal vermiştim, Filipinleri bilirsiniz, Malezya'yı bilirsiniz, Afrika ülkelerini bilirsiniz... Oralarda iş yapmak isteyen, oraların zenginliklerini elde etmek isteyen insanlar,

oralarda ilkönce üniversite kuruyorlar; halkın çocukları kendilerinin istediği şekilde eğitilsin diye... En büyük gazeteleri destekliyorlar, çıkartıyorlar. O gazeteler için herhangi bir para sorunu, mâlî sıkıntı olmuyor. Devletler büyük yardımlar yapıyorlar.

Ama biz anlatıyoruz, diyoruz ki:

"—Bakın bir harp olsa, bir jet uçağı düşse, onun ne kadar milyar olduğu ne kadar pahalı olduğu biliniyor. Sonra canlar telef oluyor. Bakın bu harbe lüzum kalmadan bize imkân verin, bizi destekleyin! Biz zaten yapılacak hizmetleri açıkça yapıyoruz, şeffaf, hangi hizmetleri yaptığımız belli... Okul yapıyoruz, İslâm'ı tanıtmağa çalışıyoruz, Kur'an'a hizmet etmeğe çalışıyoruz, hadis-i şeriflere hizmet etmeğe çalışıyoruz. Gelin şu Balkanlar'daki insanlarımızı eğitelim, Kafkasya'daki, Orta Asya'daki insanlarımızı eğitelim, Afrika'daki insanları eğitelim!" diyoruz, destek görmüyoruz.

Geçen gün Almanya'daydım, Almanya'daki bir televizyondan seyrettim. Ama bizim gazetecilerimizden, basın yayıncılarımızdan birileri gitmişler, gittikleri yerlerde çekimler yapmışlar; ben onları seyrettim. Papua Yeni Gine adalarında insan eti yiyen, çıplak gezen kabilelerin arasına, daha önce gidenlerin pişirilip yendiği diyarlara gidip, oralarda çekim yapan insanların yayınlarını takip ettim. Orada bir şey benim dikkatimi çekti, onu size anlatmak istiyorum:

O vahşi kabilelerin arasında hizmet görenlerin hepsi misyoner... Bizim basın yayıncımız bildiriyor. Tamâmen misyonerlerin ele aldığı, oradaki insanları eğitmek için fedâkârca çalıştığı bir ortam... Başkaları gidemiyor, ama kazanda pişip, kebap olup, haşlama et olup da adamlar tarafından yenilmek korkusuna rağmen, misyonerler oralara gidip kendi inançlarını onlara öğretmeğe çalışıyorlar. Yâni bu giyinmesini bile bilmeyen, avret mahallerini bile örtmesini bilmeyen insanlara, bir şeyler öğretmek için çalışıyorlar.

Bu bir aşk ile olur, bir istek ile olur. Ama bir de, bunu destekleyen mâlî kaynakların ve müesseselerin olması ile olur.

Biz kardeşlerimize söylüyoruz: "Buna benzer imkânların binde birini bize verin! Hiç olmazsa, diktiğimiz bayrak burçtan aşağı inmesin... Hiç olmazsa açtığımız okul kapanmasın, dergimiz devam etsin, gazetemiz devam etsin!" diyoruz, kardeşlerimiz duruyorlar.

Tabii, olmaz. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

"—Cimrilikle iman bir mü'minin kalbinde bir arada olmaz."

Mü'min cömert olacak, dini için masraf yapacak. Dînî hizmetlerini geliştirecek, Kur'an-ı Kerim'e hizmet edecek. Kur'an-ı Kerim'in öğrenilmesi, öğretilmesi için çalışacak.

Bakın biz buralarda şimdi okulları açabilirsek; Almanya'da mülk aldık, İngiltere'de mülk aldık, bunları okul haline getirebilirsek... İsveç'ten gelen kardeşlerimiz de özeniyorlar, "Dua edin hocam, biz de oralarda böyle güzel mülkler bulalım!" diyorlar.

Biz buralarda okul açacağız, yetiştireceğiz kardeşlerimizi... Türkiye'den gençlerimizi, kızlarımızı, delikanlılarımızı çağıracağız; başörtülü, güzel, çağdaş, yabancı dil bilen, pırıl pırıl gençler olarak yetiştireceğiz.

Onun için dışarıdayım ben, bunları hazırlamağa çalışıyorum. Bu ne ile olacak?.. Cömertlikle olacak. Bir hadis-i şerif bu... Size bunları söylemek için bu hadis-i şerifi özellikle seçmedim, kur'a ile çıktı.

b. Mü'minin Dört Güzel Vasfı

İkinci hadis-i şerif, bugün okumak istediğim hadis-i şeriflerden ikincisi... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[114]

لاَ يَجْتَمِعُ أَرْبَعَةٌ فِي مُؤْمِنٍ إِلاَّ أَوْجَبَ اللهُ لَهُ بِهِنَّ الْجَنَّةَ: اَلصِّدْقُ فِي اللِّسَانِ ، وَالسَّخَاءِ فِي الْمَالِ ، وَالْمَوَدَّةُ فِي الْقَلْبِ ، وَالنَّصِيحَةُ

114 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs,* c.V, s.185, no:7907; *Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.*

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1328, no:43482; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.32, no:17487.

فِي الْمَشْهَدِ وَالْمَغِيبِ (ك. في تاريخه عن ابن عمر)

RE. 483/12 (*Lâ yectemiu erbaatün fî mü'mini illâ evcebe'llàhu lehû bihinne'l-cenneh: Es-sıdku fi'l-lisân, ve's-sehàu fi'l-mâl, ve'l-meveddetü fi'l-kalb, ve'n-nasîhatü fi'l-meşhedi ve'l-mağîb.*)

İbn-i Ömer RA rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

"Bir mü'minin içinde şu dört sıfat, dört vasıf, dört haslet toplanmışsa, Allah bu dört vasıf sebebiyle onu cennetlik eder." diye buyuruyor.

Nedir bu dört güzel vasıf:

1. (*Es-sıdku fi'l-lisân*) "Konuşmasında doğruluk, dürüstlük." Kişi doğru konuşan, yalan söylemeyen, hakkı söyleyen bir insansa...

2. (*Ve's-sehàu fi'l-mâl*) "Mal yolundan cömertlik o insanda varsa..." Yâni eli açık, ve kazancından bir miktarını Allah yoluna verebiliyorsa...

3. (*Ve'l-meveddetü fi'l-kalb*) "Kalbinde sevgi varsa..."

Bakın, birçok insanın kalbinde sevgi yok muhterem dinleyiciler! Neden sevgi yok, sevgi olmadığını nereden anlıyoruz?.. Öldürüyorlar. Bomba koyuyorlar, iki yüzden fazla insan ölüyor. Harp oluyor. Silah satalım diye harp çıkartıyorlar. İki kavmi birbirine kışkırtıyorlar, birbirlerine kırdırtıyorlar. Ruanda ile Uganda, Kenya ile bilmem neresi... vs. Silahlar satılsın, silah fabrikaları kapanmasın diye harp çıkartıldığını hep duyuyoruz. Bu nedir? Kalpte sevgi olmamasından, sevgi damarının körleşmiş olmasından...

Bizim büyüklerimiz, Mevlânâ'mız, Yunusumuz hangi konuyu işlemişler?.. Sevgi konusunu işlemişler, sevme konusunu işlemişler, aşk konusu işlemişler. En yüksek müslümanı da aşık-ı sàdık müslüman olarak vasıflandırmışlar.

Bakın burada ne geliyor karşımıza?.. İnsanın gönlünde sevgi olacak, sevme kabiliyeti olacak. Anasını sevecek, babasını sevecek, eşini sevecek, çocuğunu sevecek, hakkı sevecek, Kur'an'ı sevecek, Peygamber Efendimiz'i sevecek, dürüstlüğü sevecek, Allah'ın yolunda yürümeyi sevecek, sevgi meziyeti olacak.

Sevemiyor, “Sevemiyorum hocam!” diyor. Sevme kabiliyeti gelişmemiş, dumura uğramış. Olmaz!

Karıncaları eziyor. Karınca yuvasına gidiyor çocuk, topuğu ile karıncaları eziyor. Olmaz! Neden?.. Çünkü merhametsizlik de ondan...

Kuşları sevecek, hayvanları sevecek... Sevgi gelişsin diye çocuklara cici cici, yumuşak yumuşak, tüylü tüylü oyuncaklar alıyorlar. “Bak bu ayıcık!” diyorlar, “Bu tavşancık!” diyorlar, “Bu kuş!” diyorlar. Çocuk küçükten onu alıyor, yastığının yanına koyuyor. Hattâ ben koca ablaları gördüm, benden boylu poslu, selvi boylu ablalar, uçağa kendisinden büyük ayıcığını almış öyle biniyor. Şaşırdım, ben valiz taşımaktan bile yüksünüyorum, çekiniyorum; on yedi - on sekiz yaşında koca kız, tüylü ayıcığını almış, ona sarılmış, öyle biniyor. Kimse de bir şey demiyor, herkes hoş görüyor.

Çünkü sevgi, bir şeyi sevmek çok önemli... Biz insanlara sevgiyi öğretemezsek... Adam yönetici, milletini sevmiyor; olmaz!.. Adam öğretmen, talebesini sevmiyor; olmaz!.. Adam aile reisi, karısını, çocuklarını sevmiyor, bakmıyor, aldırmıyor, parayı götürüyor kumara yatırıyor; olmaz!.. Sevgi gelişmeyince, her yerde felâket olur.

Adam ordu mensubu, planları götürüyor, düşmana satıyor, casusluk yapıyor, para alacağım diye... Olmaz! Vatanını sevmeden, milletini sevmeden olmaz. Demek ki, sevme de olacak bir insanın içerisinde...

4. (*Ve'n-nasîhatü fi'l-meşhedi ve'l-mağîb*) “Hem göz önünde iken, hem de gıyabında iken bir kimsenin iyiliğini istemek.”

Nasîhat demek, öğüt vermek değil; açık kalpli olmak, iyiliğini istemek, samîmî olmak demek... Bir insana karşı samîmî olacak; hem yüzüne karşı, hem de o yokken... “Tamam, o kardeşim kusurlu da olsa, ben onu seviyorum!” diyecek, kollayacak. Ona karşı samîmî duygular besleyecek. Yüzüne gülüp de, arkasından kuyu kazmayacak. Önünde eğilip de, ayağının altına karpuz kabuğu koymayacak. Sağ gösterip sol vurmayacak, çelme takmayacak.

Bu da çok güzel... Hadis-i şerifin rivayetinde Ömer ibn-i Hârun var, metruktür filân denmiş ama, tabii bu hadis kitabını yazan Gümüşhaneli Hocamız uygun görmüş, buraya almış. Çok güzel dört vasıf:

1. Dilde dürüstlük.
2. Malca cömertlik.
3. Kalpte sevgi.
4. Mü'minlere karşı ve herkese karşı, hem onun yüzüne hem de gıyabında iyi duygular taşıyalım!

Allah bu güzel duygulara sahip etsin cümlemizi, aziz ve sevgili dinleyiciler!..

c. Müttakî Olmanın Şartı

Üçüncü hadis-i şerif... Üçüncü, dördüncü ve beşinci hadis-i şerifler, yine böyle güzel vasıfları bize anlatacak. Hattâ not edelim, mümkünse ses bandına alalım! Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[115]

لاَ يَبْلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ ، حَتَّى يَدَعَ مَا لاَ بَأْسَ بِهِ حَذَراً لِمَا بِهِ الْبَأْسُ (ه. طب. ك. ق. ت. عن عطية السعدي)

RE. 483/4 (*Lâ yeblüğu'l-abdü en yekûne mine'l-müttakîne, hattâ yedea mâ lâ be'se bihî hazeren limâ bihi'l-be'sü.*)

Tirmizî'nin ve diğer kaynakların rivayet ettiği bir hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

---

[115] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.634, no:2451; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1409, no:4215; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.355, no:7899; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.52, no:5745; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.335, no:10602; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.176, no:484; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.II, s.178, no:592; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.74, no:909; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.158, no:489; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX,s.464; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.151, no:7788; Atıyye es-Sa'dî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.183, no:5642; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVII, s.8, no:17411.

(*Lâ yeblüğu'l-abdü en yekûne mine'l-müttakîne*) "Bir insan müttakî kul sıfatına yükselemez, o dereceye vasıl olamaz..." Çünkü müttakîler çok kıymetli kullar, Allah'ın çok sevdiği insanlar. Allah müttakî kullarını sever, cennetine sokar, hüsnü hatime nasib eder. İşlerini rast getirir, sıkıştıkları yerde imdatlarına yetişir. Müttakîler, yüksek müslümanlar.

"İnsan bu dereceye yükselemez, bu sıfata sahip olamaz; (*hattâ yedea mâ lâ be'se bihî hazeren limâ bihi'l-be'sü*) beis ve mahzur olmayan şeyi, belki içinde mahzur vardır, belki sakınılacak bir şey olabilir diye korkusundan, ihtimal olarak, ihtiyat olarak terk etmedikçe..."

Demek ki Allah'ın sevabını, rızasını, sevgisini kazanmak için biraz ihtiyatlı müslüman olacağız. Günahları yapmayacağız, günah mı değil mi diye tereddütlü şeylerde bile ihtiyat göstereceğiz. Buna *ahvet* deniliyor, daha ihtiyatlı yol şudur deniliyor. İhtiyatlı tarafını tercih edeceğiz ki, müttakî kullar sıfatına sahip olalım!

"—Efendim, mahzuru yoktur, sen onu yap; günahı varsa benim! Sen yap, günahını ben yükleneceğim!"

"—İçkiyi iç, vebali varsa benim!"

"—Sen faizi ye, yemezsen bana ver, vebali varsa benim!" diyorlar meselâ...

Kimse kimsenin günahını yüklenemez ama, ben senin günahını yükleneceğim diyen insan günaha girer. Ötekisinin günahı eksilmez ama, onun günahı kadar günahı, Allah inadına ona yükler. "Çünkü sen istedin bunu, kaşındın, al bakalım!" diye, ötekisinden eksilmemek şartıyla o yükleniyorum diyene verilir.

Allah'ın kesin olarak emirleri var, yasakları var... Hattâ ben öyle üniversite hocaları tanıyorum ki, ruhî sıkıntılarını anlatmak için kendisine tedavi maksadıyla kimselere, günah olan şeyleri tavsiye ediyor:

"—Yap bunları, açılırsın o zaman!" diyor. "Mâneviyatın yerine gelir." diyor. Yâni, "Keyfin yerine gelir." demek istiyor.

Mâneviyat harab olur aslında... Onların moral dedikleri şey de ahlâk değil, keyif demek... Ahlâksız olan şeylerden de keyif

duyuyor, o zaman, “Moralman yükseldim.” diyor. Öyle şey olmaz aslında...

Demek ki, müslüman ihtiyat edecek, şüpheliye bile yanaşmayacak; o zaman müttakî kul olabilir. İyi müslüman olmak için buna da dikkat edelim!

d. Kendisi İçin Sevdiğini Başkaları İçin de Sevmek

Enes RA’in rivayet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[116]

لاَ يَبْلُغُ الْعَبْدُ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ ، حَتَّى يُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ مِنَ الْخَيْرِ (ع. حب. ض. عن أنس)

RE. 483/5 (*Lâ yeblüğu’l-abdü hakîkate’l-îmâni, hattâ yuhibbe li’n-nâsi mâ yuhibbü li-nefsihî*) “Kul imanın gerçek derinliğine, hakîkatine erişemez, kendisi için sevdiği, istediği, arzu ve temenni ettiği şeyleri diğer müslümanlar, insanlar için de arzu ve temenni etmedikçe...”

Yâni kendinin nasıl olmasını istersen, kendine nelerin gelmesini istersen, öteki kardeşlerine de isteyeceksin onu... “Rabbenâ, hep bana!” demeyeceksin, “Ona da ver yâ Rabbi!” diyeceksin.

“—Yâ Rabbi onun da ihtiyacı var, yazık, çok perişan... O kardeşime lütfeyle yâ Rabbi!” diyeceksin, biraz da başkalarını düşüneceksin, onlar için dua edeceksin.

Başkaları için dua etmek çok sevap... Kendisi için neyi istiyorsa, insanlar için de onu istemedikçe, insan imanın hakîkatine ulaşamaz.

---

[116] Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.V, s.407, no:3081; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:235; Ziyâü’l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü’l-Muhtâreh*, c.III, s.94, no:2525; Enes RA’dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.VI, s.78; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVIII, s.300; Begavî, *Cüz’ü’l-Begavî*, c.I, s.66, no:29; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.40, no:101; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XVII, s.8, no:17412.

Şimdi lavabolara, el yıkama yerlerine gidiyoruz uçaklarda veya başka yerlerde, araçların yakıt aldığı yerlerde, benzin istasyonlarında... "Burayı nasıl bulmak isterseniz, öyle bırakın!" diye yazıyorlar.

"—Meselâ yüznumaraya girdiniz, nasıl görmek istersiniz?.."

"—Tertemiz görmek isteriz; hiç pislik olmasın, ıslaklık olmasın, dağınıklık olmasın isteriz."

"—Tamam, böyle görmek istiyorsan, sen öyle bırak!.. Yâni orayı kullandıktan sonra gidersen, orası temiz olsun... Sen madem öyle istiyorsun, başkalarına da öyle bırak!" diyor, çok hoşuma gidiyor.

Kimisi bakıyorum elini siliyor, mendili yere atıyor, ortalığı dağıtıyor...

"—E ne olacak?.."

"—Benden sonra gelen birisi toparlasın!"

Herkes böyle yaparsa, cihan çöplük olur. Öyle yapmamak lâzım, olur mu öyle şey?.. Kendin temiz olacaksın, kendin kirletmeyeceksin ortalığı... Kâğıdı çöp sepetine atacaksın! Her şey temiz olacak. Müslüman temiz insandır. İslâm'da temizlik imanın yarısıdır. Her şey güzel olacak.

Onun için, kendisi için istediği her şeyi başkası için de istemedikçe, insan iyi mü'min olamaz. Başkalarına da isteyecek. "Zenginlik istiyorum; yâ Rabbi onlara da ver... Sıhhat istiyorum; yâ Rabbi onlara da ver... Huzur, rahat, refah istiyorum; yâ Rabbi onlara da ver... İşte şu Kosova'daki kardeşlerime de ver, Bosna'daki kardeşlerime de ver, Kafkasya'daki kardeşlerime de ver, Asya'dakilere de ver, Afrika'dakilere de ver..." diyecek.

"—İmân istiyorum, imân-ı kâmil istiyorum; yâ Rabbi bütün Ademoğullarına ver, hepsine ver... Amerikalı da müslüman olsun, İngiliz de müslüman olsun..."

Neden?.. Çünkü Allah'ın razı olduğu din... Çünkü Mûsâ AS'ı gönderen Allah, Muhammed AS'ı da göndermiş. İsâ AS'ı gönderen, ona İncil'i indiren Allah... *Amennâ ve saddaknâ...* Biz İsâ adını koyuyoruz çocuklarımıza; kızlarımıza Meryem adını veriyoruz. Onu gönderen Allah, Muhammed-i Mustafâ'yı göndermiş. Onun için hepsinin imana gelmesini istiyoruz.

Yanlış şeylere taptıkları zaman, dünyaya taptıkları zaman, puta taptıkları zaman, şeytana taptıkları zaman, nefse taptıkları zaman, doğru yoldan saptıkları zaman, üzülüyoruz;

"—Yâ Rabbi, hepsine hidayet ver! Yâ Rabbi hepsini mü'min eyle, iman nasib eyle..." diyoruz.

Bu Avrupalılara dikkat ediyorum, bakıyorum, temiz aileler var içlerinde... Bir iyilik yaptın mı, iyiliği çok anlıyorlar ve çok teşekkür ediyorlar. Küçük bir iyilik de olsa çok teşekkürle karşılıyorlar. İyiliğin kadrini bilmek hoşuma gidiyor, aferin...

Avustralya'da bizim arkadaş bir keresinde, bir kandil akşamı evde bir yemek yapmışlar, belki Aşûre günü aşûre yaptılar... Götürmüş, komşusuna vermiş. Komşusu:

"—Bu nedir?" demiş.

"—Hani sizin dînî günlerinizde böyle şeyleriniz oluyor ya, bu da bizim bir ikramımızdır. Buyurun!" demiş, ikram etmiş.

"O zamandan beri o komşu bize öyle tatlı, öyle güzel davranıyor ki; bizim çimenlerimizi gelir biçer, bize yardımcı olur..." diyor. Yâni, iyilikten anlamak da güzel bir şey, hoşuma gidiyor.

E böyle beğendiğimiz bir insan olunca ne diyoruz?.. "Yâ Rabbi buna iman nasib eyle!" diyoruz.

Bir kardeşimizin hanımı doğum yapmış Alman hastanesinde... "Hocam, doktor çok kibar, çok candan ilgileniyor." diyor. Ben duydum, seneler önce bizim mü'min hanımlardan birisi Süleymaniye Doğumevi'ne gitmiş; hemen başörtüsüne yapışmışlar, "Çıkart bu başörtüyü!" diye bir sürü azarlamışlar. Kadıncağız zaten sancılar içinde kıvranıyor.

Burada, benim gittiğim hastanede doktor soruyormuş:

"—Başörtülülerle aynı koğuşta kalmak isterseniz, sizi oraya yatıralım; başka yer isterseniz başka yere gönderelim?" diyormuş.

"—Başörtülülerle istiyorum."

"—Tamam, buyurun!" diyormuş.

Yâni saygı gösteriyor, sevgi gösteriyor. Doğum yapan kadın o kadar memnun olmuş ki...

"—Hocam, doktorumuzdan o kadar memnunum ki, o kadar insancıl davranıyor, o kadar sevecen davranıyor ki..."

“—Ne yapıyorsun?” dedim.

“—Müslüman olsun diye, Allah hidayet versin diye dua ediyorum.” dedi.

Yâni biz herkesin iyiliğini istiyoruz. O bakımdan insan kendisi için istediğini, başkası için de istemeli... Çok güzel bir kaide, çok insânî bir kaide... Allah bu güzel ahlâkî dereceye yükselmeyi nasib etsin...

e. Şaka, Yalan ve Münakaşa

Sonuncu hadis-i şerifi okuyarak sohbetimi tamamlayacağım inşâallah, Allah izin verirse... Bir de inşâallah demeden yapılan işlerden çok korkuyorum, Allah bir ceza belâ verecek, işi tamamlatmayacak diye...

Geçen gün Kıbrıs’ın istiklâliyle ilgili Bayrak Televizyonu’nu seyrediyordum. Konuşanlardan birisi diyor ki: “Ebediyete kadar kalacak!” İnşâallah de mübarek; inşâallah, Allah dilerse kalır. Ama imanla fethettik orayı; Allah’a inanırsan, dayanırsan, Allah yardım eder. Yâ sen inşâallah demedin, Allah’ın yardımı demedin diye bir felâket yağarsa... Bakarsın bir zelzele olur, yerin dibine batarsın, Atlantis kıtasının okyanusun dibine battığı gibi... Belli olmaz ki, inşâallah çok önemli...

Ben de sonuncu hadis-i şerifi inşâallah okuyarak sohbetimi tamamlamak istiyorum. Abdullah ibn-i Ömer RA’ın bize rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[117]

لاَ يَبْلُغُ الْعَبْدُ صَرِيحَ الإِيمَانِ ، حَتَّى يَدَعَ الْمِزَاحَ وَالْكَذِبَ ،

وَيَدَعَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا (ع. عن ابن عمر)

RE. 483/6 (*Lâ yeblüğu’l-abdü sarîha’l-îmân, hattâ yedea’l-mizâha ve’l-kezibe, ve yedea’l-mirâe ve in kâne muhıkkà.*)

Burada buyuruyor ki, Peygamber SAS Efendimiz:

---

[117] Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.215, no:2115; Hz. Ömer RA’dan. *Mecmau’z-Zevâid*, c.I, s.273, no:326.

“—Kul imanın açık, seçik, bir belirgin noktasına ulaşamaz.” Ne yapmadıkça?.. (*Hattâ yedea'l-mizâha*) Şakayı terk etmedikçe, (*ve'l-kezibe*) yalanı terk etmedikçe; (*ve yedea'l-mirâe ve in kâne muhıkkà*) haklı bile olsa münakaşayı terk etmedikçe, bir kul imanın açık seçik bir güzel noktasına ulaşamaz.” Bunları bırakacak.

Mizah, şakalaşmak. Şakalaşmanın dereceleri, çeşitleri vardır. Peygamber Efendimiz şakalaşmanın latîfe şeklinde olanını yapmıştır. *Latîfe* ne demek?.. Latîf olan, güzel olan, lütuf ile olan demek... Böyle şakalaşmayı biz de yapabiliriz. Yâni tatlı bir tarzda, yalan olmayan bir tarzda, latîfe tarzında bir şaka olabilir. Ama onun ötekisindeki mizah, karşı tarafın kalbini kıracaksa, insanlar gülsün diye onu müşkil durumda bırakacaksa; o alay, uzun kulaklı .... [eşek] şakası haline gelmişse, o zaman olmaz.

Latîfe tarzında olursa, hoş olursa, o zaman olur ama; eğer kalb kıracak cinsten bir şakaysa, karşı tarafı üzecek, “Bak beni o kadar insanın içinde ortaya çıkarttı, rezil rüsvâ etti; ben ona kırıldım.” dedirtecek tarzda şaka yapmışsa, onu bırakacak.

Şakayı bırakmadıkça, gerçek imana, açık seçik bir imana sahip olamaz. Buradan, biraz da şunu anlıyoruz: Müslüman ciddî kul olacak. Öyle pek sözüne güvenilmez; şaka mı söyledi, gerçek mi söyledi. İşi gücü kah kah kah, kih kih kih, dalga, şaka; kahvede, evde, işyerinde ve sâirede...

“—Bu adam şaka mı söylüyor, ciddî mi söylüyor?”

“—Vallàhi bilmem, bunun huyu böyle...”

Biraz öyle olmayacak gàlibâ... Müslüman ağırbaşlı, vakur, sözü, hareketi, davranışı ölçülü ciddî insan olacak.

İkincisi yalan... Yalanı mutlaka terk edecek. Yalanla iman bir arada eğlenmez. Yalan gelirse, iman gider; iman varsa, yalan olmaz. Kendinin aleyhinde bile olsa, anne babasının, akrabasının, yakınlarının aleyhinde bile olsa, dürüst olacak müslüman... Doğru sözlü olacak, doğruyu söyleyecek. “Evet ben yaptım bunu... Maalesef yapmamam gerekiyordu ama, işte yaptım. Siz haklısınız, evet doğru söylüyorsunuz.” diyecek, doğruyu konuşacak. Yalancı şahitlik, yalancılık yapmayacak. Doğruyu söyleyecek, hakkı söyleyecek.

Yalanı da terk etmeyince iyi mü'min olamaz. Bir de haklı bile olsa münakaşayı terk edecek. *El-mira'*, münakaşa etmek demek... Haklı bile olsa müslüman, uzun boylu münakaşaya, cedelleşmeye, söz dalaşmasına, çekişmesine işi götürmeyecek. Ölçülü olacak, şu şöyledir kardeşim diyecek. Öbür taraf boyna konuşuyor. O zaman işi münakaşaya büyütmeyecek.

Çünkü münakaşalar bir noktadan sonra nefsanîleşir, nefislerin işi olur. Karşı tarafın izzet-i nefsine dokunmaya başlar. Haklı da olsa, kabul etmemek ister. Öbür taraf da haksız da olsa, ısrar etmek ister. Yâni hangi noktaya gelir iş:

Hani iki kişi uzakta, kayanın üstünde bir karaltı görmüşler. Birisi demiş ki:

"—Bak, kayanın üstünde bir keçi var! Ne kadar sivri yere çıkmış." demiş.

Yanındaki de bakmış oraya:

"—Yâhu o keçi değil, kuş... Keçi oraya çıkamaz, o keçi filân değil, kartal..."

"—Yok, keçi..."

"—Hayır, kartal..."

İş münakaşaya dönüşmüş; öyle, böyle... Sonunda o karaltı uçmuş. Kanatlarını açmış, kayadan vadiye doğru uçmuş. Tabii, kartal diyen kazandı. Kazandığı için de sevinçli. Demiş:

"—Gördün mü bak uçtu, keçi olsaydı uçar mıydı?.. Bak kartal işte, uçtu!"

Ötekisi de, şimdi münakaşadaki ruhî durumu gösteriyor, dayatmış:

"—Uçsa da keçi, uçmasa da keçi..."

Bu münakaşada inadı gösteriyor. Demek ki münakaşa, bir noktada hakkın ortaya çıkması durumundan, nefsin gàlip gelmesi durumuna gidiyor. O zaman nefisler kabarıyor, ahbaplık bozuluyor.

"—Yâ, Ahmed benim iyi bir arkadaşımdı..."

"—E ne oldu, hayrola?.."

"—Biz bir münakaşa ettik, ondan sonra bana kırıldı, artık selâm vermiyor, selâmı sabahı kesti."

Etmeyeceksin, bu noktaya götürmemek lâzım işi... Haklı bile olsa, münakaşayı terk edecek.

"—E ne olacak şimdi, haksız gàlip mi olacak?.."

Haklı olduğu halde münakaşayı terk ederse, mükâfâtı var. Başka bir hadis-i şeriften biliyorum: "Kavga olmasın diye haklı iken münakaşadan geri çekilene, Allah cennette bir köşk veriyor." Onun için münakaşayı cedelleşme, söz atışması ve inatlaşma noktasına getirmeyeceğiz. Pekiyi demezsek bile, biraz susacağız, söylemeyeceğiz.

Birisi Mersin taraflarından Hocamız Rahmetu'llàhi Aleyh'e gelmiş, demiş ki:

"—Sen ne biçim insansın? Sen herkese Kâbe'ye gitmeyi, hac yapmayı söyleyip duruyormuşsun?.."

Gayet tabii değil mi, böyle bir şeyi elbette her müslüman söyleyecek; çünkü Kur'an-ı Kerim emrediyor. Ondan sonra bir de dilbilgisi yönünden, lügat yönünden güyâ açıklama yapıyor:

"—Arapça'da *kâ'b,* topuk kemiği demektir. Kâbe de insanın ayağının yanındadır. Binâen aleyh gitmeye lüzum yok!" demiş.

Öyle şey yok! Kur'an-ı Kerim'de öyle demiyor

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً (آل عمران:٩٧)

(*Ve li'llâhi ale'n-nâsi hiccü'l-beyti meni'stetàa ileyhi sebîlâ*) [Yoluna gücü yetenlerin o evi haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır] (Âl-i İmran, 3/97) diyor. Mekke'deki Kâ'betullah'a gitmeyi emrediyor. Ayeti iyi bilse, adam bu sözü söylemeyecek. Cahil ama, mütecâviz... Karşı tarafa da, "Sen niye Kâbe'ye gidiyorsun?" diyor.

Böyle bir insana ne yapılır, bilmiyorum. Ben ayet okurdum herhalde bana birisi böyle bir şey deseydi, izah etmeye kalkardım. Hocamız hiç ses çıkartmamış. Gitmişler ondan sonra o iki üç kişi... Sonra bizim arkadaşa Hocamız Rahmetu'llàhi Aleyh demiş ki:

"—Birtakım inancı bozuk insanlar olduğunu bizim damat Es'ad bana söylemişti. Ben de, 'Yâ Rabbi, sözünü duyuyorum ama, bunlardan bir tanesini görsem!' demiştim, Allah bana gösterdi." demiş.

Haccı inkâr eden ne olur?.. İmandan çıkar. Kâbe insanın ayağının altında mı, Kâbe Mekke'de... Oraya gidecek, orada birçok şeyleri görecek. Mekke'ye gidilmeyi emrediyor Kur'an-ı Kerim...

Demek ki, onunla konuşmayı zâid görmüş Hocamız. Hiç cevap vermemiş, o da kalkmış gitmiş.

Bu güzel huylara sahip olalım, aziz ve sevgili kardeşlerim! Bu hadis-i şeriflerin ışığında hayatımızın işleyişini düzene sokalım! Güzel huylu, sağlam imanlı, cennete götürücü huylara sahip iyi insanlar olalım, iyi işler yapalım, insanlığa faydalı olalım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi sevsin, dünyanın ve ahiretin hayırlarına erdirsin... Cennetiyle, cemâliyle taltif eylesin... Allah hepinizden razı olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

21. 08. 1998 - New Castle / **İNGİLTERE**

20. MÜSLÜMANLARIN SORUNLARIYLA İLGİLENMEK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Radyo ve Ak-Televizyon dinleyicileri!

Allah'ın rahmeti, bereketi üzerinize olsun, Allah hepinizden razı olsun... Cumanız mübarek olsun... Allah nice böyle mübarek güzel günlere sağlıkla, afiyetle, sıhhatle, saadetle, huzurla, devletle, nimetle cümlenizi eriştirsin... İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

a. Müslümanların Derdiyle Dertlenmek

Bugün okumak istediğim hadis-i şeriflerden birincisi, Huzeyfe el-Yemân'dan Taberânî tarafından rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyorlar ki:[118]

مَنْ لا يَهْتَمُّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ ، فَلَيْسَ مِنْهُمْ ؛ و مَن لَمْ يُصْبِحْ و يُمْسِي نَاصِحاً لِلّٰهِ ، وَلِرَسُولِهِ ، وَلِكِتَابِهِ ، وَلإِمَامِهِ ، وَلِعَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، فَلَيْسَ مِنْهُمْ (طس. عن حذيفة)

RE. 447/1 (*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîne, feleyse minhüm; ve men lem yusbih ve yümsî nâsihan li'llâhi, ve li-rasûlihî, ve li-kitâbihî, ve li-imâmihî, ve li-âmmeti'l-müslimîne, feleyse minhüm.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

---

[118] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.270, no:7473; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr,* c.II, s.131, no:907; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan,* c.VIII, s.68, no:1439; Huzeyfetü'bnü'l-Yeman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.70, no:24836; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.264, no:294; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.379, no:23770.

Huzeyfetü'bnü'l-Yemân RA'dan rivayet edilmiş olan bu hadis-i şerifte iki cümle var. Birinci cümle: (*Men lâ yehtemmü bi-emri'l-müslimîne feleyse minhüm*) "Herhangi bir kimse ki müslümanların işiyle dertlenmiyor, ilgilenmiyor, ona önem vermiyor; o müslümanlardan değildir."

Müslüman ise, müslümanların derdiyle dertlenecek, işiyle ilgilenecek, onlara ilgisiz kalmayacak. Onların meselelerine, sıkıntılarına çözümler aramaya çalışacak. Onlar için kalbi çarpacak. Böyle yapmıyorsa...

İhtemme-yehtemmü-ihtimâm; bir şeye gayret göstermek, eğilmek, ihtimam etmek, dikkat etmek mânâsına geliyor.

Emr, Arapça'da iş mânâsına geliyor. Çoğulu *umûr* oluyor. *Veliyyü'l-emr*, işin başında olan görevli kişiye verilen isim. (*Bi-emri'l-müslimîn*) Müslümanların her çeşit işiyle, müslümanları ilgilendiren hangi iş olursa olsun, o işle ilgilenmesi lâzım!

Bir insanın imanının, İslâm'ının, müslüman oluşunun, müslümanlığının alâmeti, müslümanları kardeş olarak görmek ve onların işleriyle, her çeşit sorunlarıyla, meseleleriyle, sıkıntılarıyla, dertleriyle ilgilenmek; elinden bir şey geliyorsa onlara yardımcı olmak... Eğer ilgilenmiyorsa, bana ne diyorsa, aldırmıyorsa, umursamıyorsa, müslümanları korumuyorsa, müslümanlara yardımcı olmuyorsa, o zaman o müslüman değildir.

Tabii bu, iyi müslüman değildir mânâsınadır. Yâni, "İmandan çıkar, tamâmen kâfir olur, cehennemlik olur." mânâsına değil de, "Hakkıyla müslüman olmaz, kusurlu müslüman olmuş olur. Müslümanların şânına uygun olmayan bir iş yapmış olur. Onun o davranışı müslümanca bir davranış değildir." mânâsınadır.

O halde hepimizin, dünyanın neresinde olursa olsun bütün müslümanları, Afrika'daki Avustralya'daki, Filipinlerdeki... Meselâ, koca Vietnam savaşları geçti, iki dev çarpıştı, filler çarpıştı. Ben sonradan Güneydoğu Asya'ya, Malezya'ya, Endonezya'ya gittiğim zaman öğrendim ki, Vietnam'da da müslümanlar varmış. Kim bilir kaç tanesi nâhak yere, boş yere, zulmen öldürüldü, kim bilir ne kadarı mağdur edildi, bilmiyoruz. Ölçüm yapmamışız. Çünkü müslümanlar müslümanlarla

ilgilenmiyor. “Dünya üzerinde nerede ne kadar müslüman var?” diye müslümanların bir araştırması bile yok...

Biz yayınevimiz vasıtasıyla dünyadaki İslâm devletleri, müstakilen devlet halinde olan müslüman toplulukları üzerine kitaplar hazırlattık arkadaşlarımıza... Bu çalışmalar neşredildi. Ama bir de bir devlet kurmamış olduğu halde, başka bir devletin idaresinde azınlık olarak yaşayan müslümanlar var. Çoğunlukta değil, bağlı olduğu devlet İslâm devleti diye tanınmıyor ama, içinde müslüman var... Meselâ, Güney Afrika’da birçok müslüman var. Yıllar önce beni orada vaaz vermeğe çağırmışlardı.

Brezilya’da müslümanlar var... Ne kadar, bilmiyoruz. Sibirya’da müslümanlar var... Ne kadar?.. Japonya’da ne kadar müslüman var? Afrika’da, Ruanda’da, Uganda’da, Kongo’da, Kenya’da savaşlar oluyor. Bu savaşlarda falanca kabile filânca kabileye saldırıyor. Ama kim haklı, kim haksız; bu arada benim müslüman kardeşlerim zarar görüyor mu, görmüyor mu? Mâsum insanlar, suçu olmayan mağdur insanlar kimler?..

Sırplar Arnavutlara saldırıyor; köyler yakılıyor, boşaltılıyor. Yüz binlerce insan hicret ediyor, yollara dökülüyor, dağlara kaçıyor, aç, susuz... Onlara yardım etmek isteyen iyiliksever insanlar, hattâ bugün gazetelerden okuduğuma göre rahibeler bile öldürülmüşler. Sırplar rahibe bile tanımamışlar, öldürmüşler.

Bunlar, müslümanların birbirleriyle ilgisiz olmasından dolayı düşmanın cesaret bulmasıyla oluyor. Yâni, müslümanlar kendi ülkelerinde rahat olacaklar, huzurlu olacaklar, güçlü olacaklar, kuvvetli olacaklar; kendileri rahat ettikleri gibi, “Dünyanın neresinde benim müslüman kardeşlerim var? Onların durumları nedir, iktisâdî sıkıntıları mı var, siyâsî sıkıntıları mı var?.. Keşmir’deki gibi hürriyet mi isterler; Kıbrıs’taki gibi katliamdan mı kurtulmuşlar?.. Çeçenistan gibi mi, Arnavutluk gibi mi, Kosova gibi mi, Sancak gibi mi?..” diye bunlarla herkesin, bütün müslümanların ilgilenmesi lâzım!..

Kuzey Irak’ta neler oluyor?.. Niye gelen geçen, Arap idaresi, Kürt idaresi bizim Türkmen kardeşlerimizi katliam eder öldürürler?.. Niye bu işler olur?.. Amerika’da ne kadar müslüman var, onların etkinliği nedir?.. Almanya’da ne kadar müslüman var?.. Bunları hep bilmemiz lâzım!..

Meselâ, Alman seçimleri yakın, Almanya'da şimdi Türk seçmenlere rağbet var, Türklerin hoşuna gidecek sözler söyleniyor. Çünkü anahtar durumunda olabiliyorlar. Eğer onlar bir tarafa meyleder, o tarafı desteklerlerse, o taraf kazanacak; öbür tarafı desteklerlerse, öbür taraf kazanacak.

Amerika'da da böyle durum olduğunu duymuştum. Müslümanların durumu Yahudilerden, Rumlardan daha kuvvetli... Bir Amerikalı başkan yardımcısı, başkanlık için adaylığını koymuş birisi bir konferans vermiş, oradaki müslümanlara söylemiş:

"—Ey müslümanlar bakın, Amerika'da sizin çok mühim bir yeriniz var. Siz isterseniz, elbirliği ile hareket edersiz, istediğiniz partiyi iktidara getirebilirsiniz!" demiş.

Bir papaz yardımcı, müslümanlarla konuşurken böyle söylemiş. Onlara ellerindeki imkânları hatırlatmış.

Tabii, bizim müslüman kardeşlerimiz de birbirleriyle ilgisiz, irtibatsız, desteksiz, haklarını savunmaz, yardımcı olmaz, eğer muhtaç ise yardım elini uzatmaz, açsa doyurmaz... Halbuki hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz tavsiye buyuruyor. Müslümanlarla ilgilenmek lâzım, komşusuyla ilgilenmesi lâzım! Hattâ bütün insanlarla ilgilenmemiz lâzım!.. Hattâ bütün canlıları, doğayı korumamız lâzım!..

Onun için biz camia olarak, İskenderpaşa topluluğu olarak el-hamdü lillâh, ne kadar çok çevre derneği kurduk. Yâni, "Anadolu'muzu yeşillendirelim, kurtaralım; tabiat tertemiz olsun, güzel olsun; hayvanlar, bitkiler tahrib edilmesin!" diye çalışıyoruz.

Hayvanları bile korumamız lâzım! Tabiatı korumamız lâzım, toprağı korumamız lâzım, hoyratça telef etmememiz lâzım! Suyu iktisatlı kullanmamız lâzım!

Bunların hepsi önemli şeyler, ama bunların hepsi şuurlu olmağa bağlı... Bir de müslümanların kendi ülkelerinde, kendi yönetimleri altında hür ve rahat olmasına bağlı... Devletlerin de, müslüman ülkelerin başındaki yönetimlerin de, içteki müslümanların işleriyle ilgilendiği kadar dıştaki müslümanlarla

da ilgilenmesi lâzım! Derlenip toplanıp, uluslarası toplantılar yapıp, bir takım haksızlıkları önlemeğe çalışması lâzım!

Meselâ Bosna-Hersek'te çok kötü oldu durumlar... İslâm ülkeleri ağırlıklarını koyamadılar, onlara yardımcı olamadılar. Nice nice mâsumlar öldürüldü, niceleri yerlerinden, yurtlarından, topraklarından, tarlalarından mahrum kılındı. Sonra da nice nice toplu mezarlar ortaya çıktı.

Yâni, biz bu yardımı, desteği şu veya bu devletten beklememeliyiz. Müslümanlar kendileri nasıl yardım edebilirim diye düşünmeli; iktisâdî yardım, siyâsî yardım, tıbbî yardım, insânî yardım, gıda yardımı, eğitim yardımı gibi her türlü yardımı yapmalı... İşte müslümanların işleriyle ilgilenmek gerekiyor.

İnşâallah sizler de bu hadis-i şerif üzerinde düşünün! Sadece kendi ülkemizle değil, kendi ülkemizin dışındaki ülkelerle de ilgilenelim! Bir zamanlar yönettiğimiz topraklar, Balkanlar, Kuzey Afrika, Ortadoğu özel bir önem taşıyor.

Bunların uzağında da çok önemli ülkeler var... Meselâ Güneydoğu Asya çok önemli, çok kalabalık ülkeler var...

Endonezya var; insanlarının bir kısmı eğitimsiz; biliyorum, gördüm, örtünmeleri yok, vahşi hayatı yaşıyorlar. Misyonerler gidiyor, rahibeler gidiyor, oralarda, ormanlarda yamyamlar tarafından yenilmeyi göze alarak çalışıyorlar. Ama müslümanlar çalışmıyor, eğitim müesseseleri kurmuyor, iletişim teşkilatları kurmuyor.

Radyolar televizyonlar, gazeteler, dergiler, okullar, kurslar, çeşit çeşit şeyler yapılmalı! Böyle çalışmalar ile müslümanlara her yönden rahatlık, huzur, insanca bir yaşam durumu sağlanmağa gayret edilmeli!..

b. Samîmî Olmak

Hadis-i şerifin öbür ikinci cümlesinde Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

وَمَنْ لَمْ يُصْبِحْ وَيُمْسِي نَاصِحاً لِلّٰهِ ، وَلِرَسُولِهِ ، وَلِكِتَابِهِ ، وَلإِمَامِهِ ، وَلِعَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ ، فَلَيْسَ مِنْهُمْ .

(*Ve men lem yusbih ve yümsî nâsihan li'llâhi, ve li-rasûlihî, ve li-kitâbihî, ve li-imâmihî, ve li-àmmeti'l-müslimîn, feleyse minhüm.*) "Bir kişi ki sabahlama ve akşamlamada Allah'a, Rasûlüne, Allah'ın kitabına, Allah'ın müslümanların önüne önder olarak koyduğu önderine ve bütün müslümanlara karşı samîmî olmazsa, hayırhah olmazsa, doğru olmazsa; o müslümanlardan değildir." buyurmuş.

Şimdi burada beş şeye samîmî olmak, samimiyetle bağlanmak, samîmî duygular beslemek, hayrını istemek, samîmî ilişki ve bağlantı içinde olmak zikrediliyor. (*Nâsihan*) demek, *nusuh* halinde olarak demek... Bir kimse ile bağlantısının samîmî, hayırhahâne, yâni onun iyiliğini ister şekilde olmak, davranışlarının böyle güzel bir yönde olması demek... Nasihat kelimesi de buradan geliyor.

Beş şeye karşı müslüman nâsih olacak; yâni iyi duygularla, sağlam bağlantılar içinde bağlı ve ilişkili olacak:

1. (*Nâsihan li'llâh*) "Allah'a karşı samîmî duygularla, bağlantıları, ilişkileri olacak."

2. (*Ve li-rasûlihî*) "Allah'ın Rasûlüne karşı." Allah'ın Rasûlü, bizim bağlı olduğumuz ahir zaman peygamberi Ebü'l-Kàsım Muhammed ibn-i Abdullah el-Mustafâ el-Kureyşî... İşte mâlum zamanda yaşamış, Kureyş kabilesinden gelmiş, evvelki mukaddes kitaplarda geleceği müjdelenmiş olan, ahir zaman peygamberi Muhammed-i Mustafâ... Ona karşı da iyi duygularla bağlı olacak, alâkaları kuvvetli olacak.

3. (*Ve li-kitâbihî*) "Allah'ın kitabına karşı." Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim... Allah Kur'an-ı Kerim'den önce de kitaplar indirmiş ama, onlar Kur'an-ı Kerim gibi asıl indirildiği dilde, bize kadar bozulmadan gelebilmiş değil...

4. (*Ve li-imâmihî*) "Allah'ın müslümanlara tayin ettiği önder." *İmâmihim* deseydi, müslümanların önderi demek olurdu. Ama *imâmihî* diyor, yâni Allah'ın seçtiği, gönderdiği önder demek...

Allah'ın seçtiği başkan ne olur?.. Allah'ın dinini anlatmak, Allah'ın Kur'an'ını öğretmek, Allah'ın emirlerini yasaklarını insanlara tebliğ etmek vazifesini Peygamberimiz'den sonra devam ettiren, o vazifeyi kıyamete kadar devam ettirecek olan ilmiyle amil mürşid-i kâmiller, ulemâ-i âmilîn ve meşâyih-ı vâsılîn; Allah'ın dinini hem iyi bilen hem de başkalarına anlatan, hem de dini korumağa, İslâm'ın menfaatlerini savunmağa çalışan rabbânî alimler... Allah'ın insanlara tayin ettiği imam...

(*İmâmihî*) "Allah'ın imamı, Allah'ın insanlara tayin ettiği imam deyince, bir kişi bu, müteaddit değil... Buradan anlaşılıyor ki, müslümanlar hem birlik beraberlik içinde olacak, hem de bu birliğin başkanı olacak. En yüksek mercide olan kimse... Eskiden "*imâmü'l-müslimîn*" denmiş, "*halîfetü'l-mü'minîn*" denmiş. "*Halife-i Rasûli'llah*, yâni Rasûlüllah'ın makamına sahip halifesi" denmiş; Ebû Bekr-i Sıddîk gibi, *Hulefâ-i Râşidîn* gibi halife olduğu aşikâr oluyor bu ifadeden murad edilenin...

(*Eimmetihî*) "İmamları" demiyor, (*imâmihî*) "imamı" diyor. Bu ifade tarzından da anlıyoruz ki, müslümanlar birlik olacaklar. Bu birlikleri nasıl birlik olursa, federasyon, konfederasyon, ittifak; ne türden bir birlikse müslümanlar arası... Bir de o topluluğun en yüksek başkanı olacak! Öteki müslümanların da hepsi ona sadık

olacaklar, ona iyi duygularla bağlı olacaklar, öyle hareket edecekler. Onun sözünü dinleyerek müştereken Allah'ın yolunda, insanların hizmetinde, İslâm'ın korunmasında, savunmasında, anlatılmasında, öğretilmesinde, tebliğinde, irşadda vazife görecekler. Ama bir baş-kanları olması gerektiğini söylemiş oluyor Peygamber Efendimiz.

5. (*Ve li-àmmeti'l-müslimîn.*) "Ve bütün müslümanlara karşı iyi duygular besleyecek, iyi ilişkiler içinde olacak." Yâni diliyle onları üzmeyecek, hareketiyle müslümanların birliğini parçalamayacak... Müslümanlarının zıddına, faydalarının aleyhine iş yapmayacak. Umûmuna karşı hayırhah olacak, nâsih olacak, samîmî olacak, bağlı olacak... Böyle değilse, (*feleyse minhüm*) müslümanlardan değildir; yâni iyi bir müslüman olamaz. İyi bir müslüman olmayınca da Allah ahirette hesabını sorar, cezasını verir.

Belki bu müslümanlardan değildir diye söylenen kişiler, müslümanların işiyle ilgilenmeyenler; bir de Allah'a karşı, Rasûlüne karşı, Allah'ın kitabına karşı, Allah'ın seçtiği başkana karşı ve bütün müslümanların toplumuna karşı iyi duygularla bağlı olmayan insanlar; belki iyi bir hayat sürmediği için, yanlış istikamette yaşadığı için, Allah onu müslüman muamelesine tabi tutmayacak. Belki ahirette müslümanların başına gelmeyen işler, kâfirlerin, mücrimlerin, àsîlerin, bâğîlerin başına gelen işler onun başına gelecek... Onun için, bundan şiddetle korkmak, kaçınmak lâzım!..

Bu, İslâm'ın insanlığı nasıl kardeşliğe doğru götürdüğünü, nasıl birlik ve beraberliğe götürdüğünü gösteriyor. Ama hakkın bayrağı altında...

Birlik ve beraberliği her zaman söylüyoruz, her yerde söylüyoruz, her vesile ile söylüyoruz. Şimdi meselâ, İbrâhim AS... O bariz bir misal. Bir toplum içinde yetişmiş ama, toplum puta tapıyor. Yıldızlara tapıyor, aya güneşe tapıyor. Yâni Allah'tan gayri varlıklara tapıyor, yanlış yolda... Müşrik, imanı var ama Allah'a şirk koştuğu için makbul değil, cehennemlik bir inanç oluyor.

İbrâhim AS bütün topluma karşı çıkıyor. Hattâ öz babası veya üvey babası olan Azer'e karşı çıkıyor:

"—Niye bu elinle yaptığın puta tapıyorsun?" diyor. "Ben sizin putlarınızı kıracağım! Söylemedi demeyin, elime fırsat geçerse bu yanlışlıkla taptığınız, yanlış inançtan dolayı tapındığınız bu putları kıracağım!" diyor. Hem de tek başına...

Şimdi İbrâhim AS toplumunu göz önüne alırsak, çok büyük bir kalabalık bir tarafta, İbrâhim AS tek başına öbür tarafta... İbrâhim AS tek, öbür tarafta da aya, güneşe, putlara tapan kavmi... Hangisi Allah'ın makbul kulu?.. İbrâhim AS... Halîlullah, Allah'ın samîmî dostu sıfatını kazanmış İbrâhim AS...

Allah birlikten, beraberlikten ayrılmayın dediği halde, şimdi kim birlikten, beraberlikten ayrılmış oluyor?.. Toplum ayrılmış oluyor. İbrâhim AS hakla, hak yolla beraber olduğu için, ekseriyet onda sayılıyor, hükmen o gàlip oluyor. Bâtılda olanlar binlerce bile olsa, milyonlarca bile olsa bâtılda olduğu için sıfır oluyor, kıymeti olmuyor ve onlar azınlıkta sayılıyor.

Demek ki herhangi toplulukta, herhangi bir işte, bir tanecik bile olsa doğruyu tutanlar ekseriyette sayılır; yanlış yolda olanlar, kalabalık olsa bile ekseriyette sayılmaz. Çünkü bâtılla birlik olmak, solda sıfır demektir. Hakla beraber olmak kıymetlidir, çok büyük değer ifade eder.

Bunu anlamak lâzım ve öğretmek lâzım!.. Birliği beraberliği bozmamak iyi, güzel ama, bâtılda toplanılmaz ki... Meselâ, memlekete hıyanette herkes birlik olsa; o zaman bir tane vatansever çıksa, sadece o koruyucu olsa; o zaman onun sözü dinlenecek... Çünkü, bâtıl ile birlik, birlik sayılmıyor, azınlık sayılıyor; hak ile birlik, çoğunluk sayılıyor.

Bunu bir kàide olarak iyi bilmek lâzım, hiç unutmamak lâzım!.. Dâimâ haktan yana, adaletten yana, dürüstlükten yana, doğruluktan yana olmak lâzım, tek başına kalsa bile... Çok sevdiği insanlar, annesi, babası, yakınları, akrabası, kardeşleri yanlış işi yapsa bile, insanın "Sen yanlış yapıyorsun!" diyebilmesi lâzım; İbrâhim AS'ın dediği gibi... Doğru sözlü olanlara da, karşı taraftan bile olsa, rakiplerden de olsa, "Sen doğru söylüyorsun!" diyebilmek lâzım! Hakkı kabul etmek lâzım, hakîkate uymak lâzım, hakîkatle beraber olmak lâzım!..

Dinimiz bunu emrediyor, haktan yana olmayı emrediyor. Yâni hak, doğru olan, gerçek olan, yanlış olmayan demek... Tabii, Cenâb-ı Hak da her şeyin doğrusunu öğrettiği için, Cenâb-ı Hak'tan yana olmak da aynı kapıya çıkıyor.

c. Hayâsı Olmayanın Gıybeti Olmaz

Ev sahibine besmele ile açtırdığım sayfadaki, ikinci hadis-i şerife geçiyorum. *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabının, 447. sayfasının 2. hadis-i şerifi. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[119]

مَنْ لاَ حَيَاءَ لَهُ ، لاَ غِيْبَةَ لَهُ (الخرائطي ، كر. عن ابن عباس)

RE. 447/2 (*Men lâ hayâe lehû, lâ gıybete lehû.*)

Abdullah ibn-i Abbas RA'dan, İbn-i Asâkir ve Harâitî rivayet etmiş. Ne demek bu kısa hadis-i şerif:

"—Kimin ki hayâsı yoktur, onun gıybeti yoktur." Hayâsı olmayanın gıybeti yapılmak diye bir şey bahis konusu olmaz, gıybeti gıybet sayılmaz, gıybeti olmaz. Mâdem hayâsızlığı kendisi âşikâre yapıyor, hayasız, utanmıyor. O zaman falanca adam hayasızdır, edepsizdir, terbiyesizdir, şöyle yapıyor diye söylemek gıybet değildir. Söylemeli ki, başkaları onun zararından kendisini korusun, tedbirini alsın.

Demek ki, gıybet kime karşı oluyormuş: Müslüman ama hayâsı olan, Allah'tan korkması olan, utanması olan, iyi insan olmaya gayreti, dikkati olan kimseye karşı... Onun hatası arkasından söylenip gıybeti yapılmaz. Yüzüne gidilir, "Kardeşim, ben sende şöyle bir kusur görüyorum. Haklı mıyım, bilmediğim bir şey mi var, yanlış mı düşünüyorum acaba?.. Bilmediğim bir nokta var da, sen ondan mı böyle yapıyorsun?.. Seni haklı çıkartacak bir sebep mi var?.. Ben seni şu halinle kusurlu görüyorum, bunu yapmasan daha iyi olur diye düşünüyorum kardeşim!" diye kendisine

[119] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.108; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.1073, no:8073; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.375, no:23759.

söylemek lâzım!.. Onun olmadığı yerde falanca şöyledir, böyledir diye konuşmak gıybet oluyor. İslâm'da gıybet etmek yok...

Ama adam hayâsızsa, günahkârsa, utanmıyorsa, yâni *fâsık-ı mücâhir* diyorlar öylelerine... Fısk u fücur sahibi, utanmaz, arlanmaz, günaha batmış, devam eden bir kimse; utanmıyor da, âşikâr yapmaktan da korkmuyor, çekinmiyor. Kusurları, edepsizlikleri alenî olarak yapıyor. E artık onun gıybeti olmaz, o söylenir ki, herkes ona karşı tedbirini alsın.

Tabii, birisinin kusurunu konuşmaktan asıl maksat, o kusuru ortadan kaldırmasıdır; adamı kötülemek değildir. Şunu da hiç unutmamak lâzım ki, müslüman insanlara düşman değildir. Hattâ hasım olduğumuz insanların bile kendisine düşman değiliz; fiillerini, icraatlarını yanlış görüyoruz. Hırsızlık yapıyorsa, hırsızın hırsızlığını kötü görüyoruz. Edepsizlik yapıyorsa, edepsizin edepsizliğini kötü görüyoruz. Adamın kendisini sevdiğimiz için, onu edepsizlikten, hırsızlıktan, arsızlıktan, yüzsüzlükten döndürecek tedbirleri almağa çalışıyoruz.

Bu onu sevmektir. Yanlış yolda olan bir insanın yanlışının düzeltilmesi ona yardımdır, onu sevmektir. Nitekim Peygamber Efendimiz ne diyor:[120]

---

[120] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.863, no:2312; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.210, no:2181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.99, no:11967; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.571, no:5167; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.346, no:576; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.449, no:3838; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.101, no:7606; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.94, no:11290; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.94; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.764, no:762; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1401; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.375, s.646; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.83; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.321; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.358, no:7458; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.122, no:229; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.338, no:40057; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III, s.93, no:1092; Hàris, *Müsned*, c.III, s.238, no:747; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.431, no:1757; Enes RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.570, no:5166; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.202, no:649; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.210, no:679; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.401, no:2753; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.345; Câbir RA'dan. s.241, no:631; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.76, no:5840; RE. 84/7.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.414, no:7204, 7205; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1,

أُنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا ، أَوْ مَظْلُومًا ! قِيلَ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ ، نَصَرْتُهُ مَظْلُومًا ، فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا ؟ قَالَ: تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ ، فَذٰلِكَ نَصْرُكَ (حم. خ. ت. حب. ع. هب. ق. عن أنس)

(*Ünsur ehàke zàlimen, ev mazlûmen*) “Müslüman kardeşine zàlim de olsa, mazlum da olsa yardım et!”

(*Kîle*) Denildi ki: (*Yâ rasûla'llàh, nasartühû mazlûmen*) “Yâ Rasûlallah, mazlumken yardım etmeyi anlıyorum, tamam; (*fekeyfe ensuruhû zàlimen*) ama zàlimken ona nasıl yardım edeyim, zulme ortak olmuş olmaz mıyım?”

(Kàle) Buyurdu ki: (*Temneuhû mine'z-zulmi*) “Zàlimin zulmünü engellemeğe çalışırsın, zulmü yaptırtmazsın; (*fezâlike nasruke*) bu da ona senin yardımındır.”

Demek ki, ona zulmü yaptırmadığımız zaman, o ceza yemeyecek, cehenneme düşmeyecek, yanmayacak; onu kurtarmış oluyoruz. Demek ki, kötü insanların kötülüklerine kızacağız, kendisini kurtarmağa çalışacağız, kötü duygu beslemeyeceğiz.

Biz herkesin iyiliğini istiyoruz. Bütün insanların, yanlış inançta olan, başka dinden olan, fasık, fâcir, günahkâr olan insanların da iyiliğini istiyoruz. Yâni:

“—Şu sarhoşu şu ayyaşlıktan nasıl kurtarabilirim?.. Şu esrarkeşi şu afetten nasıl kurtarabilirim?.. Şu kumarbazı şu alışkanlıktan nasıl vaz geçirebilirim?.. Şu günahkârı, şu hilekârı, şu düzenbazı, kumarbazı, hilebazı kötü huyundan nasıl kurtarabilirim?” diye düşünmemiz lâzım!

Bir insanı kötü bir huydan kurtarmak için çok çeşitli yollar var. Cezalar da caydırıcı bir takım tedbirlerdir. Yâni ceza büyük olunca, insanlar onu yapmaktan korkarlar. Yapana bir ceza verilir. O cezanın dehşetinden, ötekiler o suçu işlemeğe yanaşmazlar. Demek ki, ceza da bir çeşit caydırıcı tedbir oluyor. Yâni düzeltme tedbiri... Hiç olmazsa toplumu düzeltiyor.

Meselâ, falanca adamın idamına karar verdi hàkim... E ne olacak, artık bu adamın düzelmesi kalmadı? O zaman da

toplumun düzelmesi düşünülmüş oluyor. Yâni o adam çoğalsa, artık topluma zararlı... Yaşasa, aynı şeyi yapacak. Hàkim idama karar vermiş, o artık yok edilecek, toplumu kurtarmak için... Bir adamı yok edersin ama toplum kurtulur. Merhamet edersin, suçluyu salıverirsin, yine aynı suçu işler. Başkaları artık cesaret bulur, o suçu birçok kimse işlemeğe başlar. Meslek olur, adet olur, yol olur... O zaman toplum fesada gider, bozulur, çöker.

Koca imparatorluklar niye çöküyor?.. En parlak devirleri yaşamışken, en tantanalı, en şa'şaalı, en kuvvetli devirlerden sonra bir zaman geliyor, koca imparatorluklar çöküyor. Yâni kıt'alara hakim olmuş imparatorluklar çatır çatır çöküyor. Neden?.. Adaletsizlikten, düzensizlikten, ahlâksızlıktan, kuralsızlıktan... Kuralsızlık çok kötü bir şey! Hiç kaide tanımamak, orman kanunu gibi herkesin bildiğini yapması çok fena... O zaman toplum yıkılıyor.

Demek ki ne yapacağız?.. Bir şerli kişiyi gıybet ederken de bunu düşüneceğiz. Yâni, "Esas itibariyle ben adamı rezil rüsvâ edip de, mahvetmek istemiyorum, vaz geçirmek istiyorum veyahut toplumu onun zararından korumak istiyorum. Kurtarabilirsem daha iyi!" diye düşüneceğiz.

Günahkâr insanlara karşı, müslümanın bakışı nasıl olmalı?.. Onları günahlardan kurtarmağa niyetli olmak tarzında olmalı, o niyetle olmalı! Yoksa şunu mahvedeyim, ezeyim, yok edeyim diye kin ve hınç duygularıyla olmamalı!..

Hani birisi savaşta savaşmış, savaşmış, tam alta yatırmış kâfiri; o da tam o sırada, "*Lâ ilâhe illa'llàh*" demiş. O da artık yatırdıktan sonra duramamış, öldürmüş onu. Peygamber SAS Efendimiz'e bu bildirilince kızmış:

"—*Lâ ilâhe illa'llàh* deyince bırakacaktın!"

"—Ölümden korktuğu için söyledi yâ Rasûlallah!.."

"—Kalbini açıp da baktın mı? Keşke kalbini açsaydın da niyetinin öyle olduğunu görseydin... Öyle mi, ne biliyorsun? Belki samimi demiştir."

Yâni bırakacak. Demek ki savaşın bile amacı adamın ıslahıdır. "Islah oldum!" derse, bırakılacak.

Dille derse de kalbinden demezse, ne olur? O zaman o belli olduğu zaman tabii cezasını yer. Ama belki hakîkî bir tevbeyle tevbe etmiştir, onu da o hususta mahrum etmemek gerekir.

d. Allah'a Yönelmeyene Allah Yönelmez

Üçüncü hadis-i şerif, aziz ve muhterem kardeşlerim:[121]

مَنْ لاَ يَسْتَغْفِرِ اللهَ ، لاَ يَغْفِرُ اللهُ لَهُ ؛ وَمَنْ لاَ يَتُوبُ ، لاَ يَتُوبُ اللهُ عَلَيْهِ ؛

وَمَنْ لاَ يَرْحَمْ ، لاَ يَرْحَمْهُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ (ابو الشيخ عن جرير)

RE. 447/3 (*Men lâ yestağfiri'llâhe, lâ yağfiru'llàhu leh; ve men lâ yetûbu, lâ yetûbu'llàhu aleyh*; *ve men lâ yerham, lâ yerhamuhu'llàhu azze ve celle*) *Sadaka rasûü'll`åh...*

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

"Bir kimse ki Allah'a istiğfar eylemiyor, 'Beni mağfiret eyle yâ Rabbi!' diye Allah'tan mağfiret taleb etmiyor, affını istemiyor; (*lâ yağfiru'llàhu lehû*) Allah onu mağfiret etmez." İsteyecek, kendisinin arzusu olacak. Yâni, istiğfar etmeyeni, Allah'tan mağfiret istemeyeni Allah mağfiret eylemez.

(*Ve men lâ yetûbu*) "Kim Allah'a tevbe etmezse, (*lâ yetûbü'llàhu aleyh*) Allah da ona teveccüh etmez, tevbesini kabul etmez." Yâni, Allah'a teveccüh etmeyene, tevbe edip Allah'a yönelmeyene, Allah da yönelmez. Kul yönelecek, Allah da ondan sonra ona yönelecek.

(*Ve men lâ yerham, lâ yerhamhu'llàhu azze ve celle*) "Merhamet etmeyene, Aziz ve Celîl olan Allah merhamet etmez."

Buradan neyi anlıyoruz: Allah'a tevbe ve istiğfar etmek lâzım! "Beni mağfiret eyle yâ Rabbi, benim kusurlarımı bağışla yâ Rabbi!" diye istekli olmak lâzım! Bu isteğin hakîkî olması lâzım, yapmacık olmaması lâzım, samîmî olması lâzım! "Ben senden

---

[121] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.629, no:5967; Hz. Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.396, no:10284.

mağfiret istiyorum, beni bağışla Allahım!” demesi lâzım! Öyle demeyene mağfiret yok...

Allah’a tevbe etmek lâzım, yönelmek lâzım! Öyle yönelmeyene Allah da teveccüh etmez, tevbesini kabul etmez, yanlış yoldan döndürmez. Kul dönmek isteyecek ki, yanlış yoldan Allah onu döndürsün.

Bu neden?.. Çünkü, insanlar dünyaya imtihan için gönderildiler. Allah dilerse;

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآمَنَ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا (يونس:٩٩)

(*Velev şâe rabbüke leâmene men fi’l-ardı küllühüm cemîà.*) “Ey Muhammed-i Mustafâ’m, eğer Rabbin dileseydi, yeryüzünde ne kadar dine, imana muhatap, mükellef insan varsa, bütün insanların hepsi toptan imana gelirlerdi, hiç kâfir kalmazdı.” (Yunus, 10/99)

Çünkü, bir mucize gösterir Cenâb-ı Hak, herkes diz çöker, secdeye kapanır, “Ne büyüksün yâ Rabbi! Anladım gerçeği...” der, imana gelir. Ama imtihan dünyası olduğu için, dünya imtihan yeri olduğundan, Allah-u Teàlâ Hazretleri serbest bırakıyor.

Serbest bırakınca da, küfrü mü seçecek, imanı mı seçecek, cenneti mi isteyecek, cehennemi mi isteyecek, doğru yolda mı gidecek, kötü yolda mı gidecek; kul kendisi karar verecek. “Beni affet yâ Rabbi!” diyecek ki, Allah affetsin. Allah’a yönelecek, tevbe edecek ki, Allah onun tevbesini kabul etsin, ona teveccüh buyursun. Yâni, ondan bir hareket olmayınca, kul imtihanda doğru bir hareket etmemiş oluyor; o zaman Allah onu mağfiret etmiyor.

Tevbe’yi biliyorsunuz, yön değiştirip, yönelmek demek... Tevbe etmiş olan kimse günahlı yoldan yönünü değiştiriyor, Cenâb-ı Hakk’a yönelmiş oluyor, dönüş yapmış oluyor. Dönüş yapmayana, Allah da dönüp teveccüh etmez, yâni onun tevbesini kabul etmez. Onun için dönecek, yanlış yolu bırakacak, doğru yola gelecek.

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî KS Efendimiz’in müzesinde, İran şairlerinden birisinin bir dörtlüğü var:

بازآ بازآ، هر آنچه هستی بازآ!
گر کافر و گبر و بت‌پرستی بازآ!
این درگه ما درگه نومیدی نیست؛
صد بار اگر توبه شکستی بازآ!

Bâz â bâz â, her ançi hestî bâz â!
Ger kâfir ü gebr u putperestî bâz â!
İn dergeh-i mâ dergeh-i nevmîdî nist;
Sad bâr eger tevbe şikestî bâz â!

Vaz geç, geri gel; ne olursan ol dön, geri gel!
Kâfir de olsan, ateşperest de olsan, *putperest de olsan dön, bu hak yola gel!*
Bu bizim dergâhımız ümitsizlik dergâhı değildir;
Yüz defa tevbeni bozmuş olsan bile dön, yine gel!

Bu söz Mevlânâ'nın sözü değil. Ama birisi, "Bu dörtlük Cenâb-ı Hakk'ın tevbeleri kabul edici olduğunu beyan ediyor. Cenâb-ı Hakk'ın, 'Bana tevbe ederseniz tevbenizi kabul ederim!' dediğini bildiriyor." diye beğendiği için, o Farsça rubaiyi getirmiş, Mevlânâ Hazretleri'nin türbesine asmış. Mevlânâ Hazretleri'nin sözü değil.

Rahmetli Prof. Necati Lugal Bey, bunun hangi İranlı şairin sözü olduğunu da bana söylemişti ama, o zaman not almamışım, şu anda da hatırımda kalmamış.[122]

"Her ne olursan gel!" dediği, eğer kul kendisine dönerse, Cenâb-ı Hak onun tevbesini kabul edecek demek... Kâfir de olsa dönünce, tabii Allah, "Bak, kâfirliğini anladı. Hakk'a döndü." diye tevbesini kabul eder. *Gebir*, yâni ateşperest de olsa, "Yâ Rabbi, ben ateşperestlikten döndüm, hak dini anladım." derse, o zaman Allah tevbesini kabul eder.

[122] Ebû Saîd Ebü'l-Hayr'a ait.

Yâni, her ne olursa olsun, günahkâr da olsa, yüz defa, bin defa tevbesini bozmuş suçlu da olsa, suç işlemiş bile olsa; dönünce, Allah-u Teàlâ Hazretleri kabul ediyor. Ama dönmek lâzım, istiğfar eylemek lâzım! Hatâsını anlamak lâzım, işlememeyi düşünmek lâzım, Cenâb-ı Hakk'a yalvarmak lâzım!.. İmtihan dünyası olduğu için, böyle yapmayana doğrudan doğruya doğru yolu göstermiyor. Kuldan bir küçük ışıltı, bir işaret olacak, Cenâb-ı Hak da lütfedecek. Ama bu imtihanı kazanmak için, o ilk davranışı yapmalı!

Onun için, Peygamber Efendimiz burada bizi tevbe ve istiğfar eylemeye teşvik ediyor. Yâni çok çok, "Yâ Rabbi benim günahlarım var!" diyeceğiz, düşüneceğiz, istiğfar edeceğiz. (*Estağfiru'llàh el'azîm*) demeye istiğfar eylemek deniliyor, biliyorsunuz. Bir de, (*Etûbü ileyh*), "Yöneliyorum yâ Rabbi sana, dönüyorum yanlış yolumdan, senin yoluna dönüyorum. Döndüm, geldim." dememizi, bu sözleri çok söylememizi tavsiye ediyor.

Söylemekten de maksat, candan istemek... Zâten başka bir hadis-i şeriften biliyoruz ki, Allah gàfil bir kalb ile yapılan bir duayı kabul etmez. Adam elini açmış seccâde de dua ediyor, dili "Yâ Rabbi, beni affet, beni mağfiret et..." vs. vs. diyor ama, o sırada gözü camdan dışarıda top oynayanları seyrediyor. "Bak şu ne kadar iyi vole vurdu... Bak kaleci ne kadar güzel yakaladı..." filân diye mahalledeki çocukların topunu seyrediyor. Olmaz. Kalbi başka şeyle meşgul, gàfil, lehv ü lüubda, eğlencede... "Gafletle yapılan duayı Allah kabul etmez." diye başka hadis-i şerifler var bu hususta...

Demek ki, isteğin candan olması lâzım, hakîkî olması lâzım! Denize düşmüş bir insan tam boğulacağı sırada nasıl dua eder, nasıl candan dua eder?.. İşte böyle olması lâzım!.. Veya büyük bir felâketle karşılaşan bir insan, ormanda büyük bir canavarla karşılaşan bir insan, "Aman Allahım, beni kurtar!" diye nasıl feryad ü figan eder?.. İnsanın tevbesinin, istiğfarının öyle olması lâzım! Dilinde söz olduğu halde, aklı ve gözü başka yere takılı olmaması lâzım!..

Bunu da hatırlatalım. Çünkü öbür hadis-i şeriften biliyoruz ki, böyle duayı kabul etmiyor Allah... Candan olacak.

e. Kimseden Bir Şey İstememek

Evet aziz ve muhterem kardeşlerim! Beş hadis-i şerif okuyorduk, üç tane oldu. Dördüncü hadis-i şerifi okuyorum:[123]

مَنْ يَتَكَفَّلْ لِي أَنْ لاَ يَسْأَلَ النَّاسَ شَيْئاً ، أَتَكَفَّلْ لَهُ الْجَنَّةِ

(د. طب. ك. حل. هب. ض. عن ثوبان)

---

[123] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.516, no:1643; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.275, no:22420; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.571, no:1500; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.133, no:994; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II,s.98, no1433; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.91, no:20009; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.I, s.413, no:968; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.174; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.158; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.775, no:16697; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.415, no:1327; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.13, no:24163.

RE. 447/5 (*Men yetekeffel lî en lâ yes'elü'n-nâse şey'en, ve etekeffelü lehü'l-cenneh.*) Bu birçok sahih kaynaklarda Sevban RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif... Diyor ki Peygamber Efendimiz:

"—Bir kimse ki bana, insanlardan bir şey dilenmemeğe, istememeğe söz verir, böyle yapmayacağını tekeffül ederse; ben de ona cennete gireceğine dair teminat veririm, kefil olurum. Söz veriyorum, cennete girmesini sağlayacağım!".

Buradan anlaşılıyor ki, bir şey istemek doğru değil, dilenmek doğru değil... Mümkünse insan dilenmemeli, başkasının sırtından, emeğinden sömürüp onları almasın. Onlardan alıp, tembellik yapıp, yan gelip yatıp, dilenip geçinmemeli...

Bu dilenmekten öteye, başka insanlardan hizmet istemek de doğru değil... "Bana şunu getiriver, bana şunu yapıver, bana şunu alıver!" diye birisini zahmete sokmak, birisine yük olmak da doğru değil... İstememeyi tavsiye etmiş Peygamber Efendimiz. Sahabe-i kiram bunu çok iyi anladıkları için, devenin üstünde iken kamçısı düşse, iner kendisi alırmış. Deveden inmek binmek kolay bir şey değil... Kamçısı için arkadaşına, 'Şunu bana uzatıver!" demezlermiş.

Buradan anlıyoruz ki sadece dilenmek değil, dilenmekten öteye kimseye yük olmamak da bir ahlâk olarak zihinlerinde, gönüllerinde bulunuyordu. Önemli bir tavır, davranış şekli; kimseye yük olmamak...

Onun için, Osmanlı büyüklerinden birisi, tasavvufu tarif eden güzel bir manzume yazmış:

Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır,
Gül-i gülzâr olup, hâr olmamaktır.

"Tasavvuf insanlarla dost olmaktır ama, yük olmamaktır." Yük olmamak ne demek; başkasının zahmetinden, emeğinden istifade edip onun sırtından geçinmemek demek... Çeşitleri olabilir. Mühim olan başkasına zahmet vermeyecek; yâr olacak, kendisi hizmet verecek, ama başkasından hizmet beklemeyecek... "Kendisi faydalı olacak, ama başkasından fayda sağlamağa, sömürmeye,

menfaat sağmağa çalışmayacak. Gül bahçesinin gülü olacak ama, dikeni olmayacak. Diken gibi batıcı olmayacak; gül gibi hoş halli, hoş kokulu olacak." diye, bir beyitte tasavvufu böyle tarif etmiş o mübarek

Demek ki, bir şey istememek önemli... Biz de bir şey istemeyelim!.. Tabii bir şey istemeyince bir insan, kendi işini kendi yapmağa çalışır. Kendi alın teriyle kazanır, başkalarına da hayır hasenat yapar.

Ama bazı şeyler istemeden olmuyor, elbirliği ile oluyor veyahut birisinin yardımı gerekiyor. Meselâ ben hatırlıyorum, çeşmeden testileri doldurdum, ama hayvana yüklerken bir tarafa testiyi koyduğun zaman ağır geliyor, semer dönüyor. O sırada birisi geldi, tutuverdi; ben de öteki testiyi yükledim. Şehir çocuğuyum, köye tatile gittim, o işi beceremedim; birisi yardım etti.

Birisi yardım ederse ne yapmak lâzım?.. Mümkünse, biz de ona bir işinde yardımcı olmalıyız. Yâni insanlar birbirlerine muhtaçtır, yardım gerekebilir. Bazen de istemek ihtiyacı hasıl olabilir. Onun bir iyilik olduğunu bilmeliyiz ve karşılığını vermeye fırsat aramalıyız. Bu da önemli...

f. Dinde Fakih Olmak

Ve nihayet beşinci hadis-i şerifi okuyalım. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[124]

---

[124] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.39, no:71; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.718, no:1037; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.80, no:221; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.900, no:1599; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.92, no:16883; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.85, no:224; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I,s.291, no:89; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.232, no:666; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.329, no:755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.117, no:1436; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.306, no:7381; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.240, no:31045; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.264, no:1702; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.132; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.148, no:257; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.156, no:412; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.225; no:346; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.II, s.219, no:2259; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.457; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.120; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.506, no:7504; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.241, no:1461; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.406, no:832; Hz. Muaviye RA'dan.

مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْراً يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ (حم. خ. م. حب. عن معوية ؛ حم. ت. والدارمي عن ابن عباس ؛ طس عن عمر ؛ ه. طس. عن أبي هريرة)

RE. 447/9 (*Men yüridi'llâhü bihî hayran yüfakkıhhü fi'd-dîn.*) Bu da herkesin çok duymuş olduğu, Buharî'de, Müslim'de, Tirmizî'de ve diğer kaynaklarda olan hasen ve sahih bir hadis-i şerif... Ebû Hüreyre RA'dan, Ömer RA'dan, İbn-i Abbas RA'dan ve Muaviye RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"Allah bir kimsenin hayrını murad etmişse, (*Men yürîdi'llâhü bihî hayran*) o kimse ki Allah onun hayrını murad etmiştir, (*yüfakkıhhü fi'd-dîn.*) onu dinde fakih kılar."

Fakih ne demek?.. Dini iyi bilen, dînî bilgileri, ahkâmı iyi bilen; hakkın hak olduğunu, bâtılın bâtıl olduğunu, haramı, helâli, mekruhu, mubahı iyi bilen; anlayışı, sezgisi, bilgisi, görgüsü, dînî birikimi kuvvetli olan kimse demek...

Allah neden sevdiği insana bu dînî bilgiyi veriyor, onu dinde fakih kılıyor?.. Tabii o dinin ahkâmını doğru uygular, yanlış uygulamaz. Nasreddin Hoca'nın oğlu gibi ters yapmaz işleri...

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.28, no:2645; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.306, no:2791; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.85, no:225; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.323, no:10787; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.121; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.80, no:220; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.319, no:5424; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.76, no:810; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.403, no:20851; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.425, no:5839; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.400, no:439; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.312, no:2368; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.224, no:345; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.248, no:1468; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.151, no:8756; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.240, no:31047; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.107; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.174; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.322, no:3288; Hz. Ömer RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1644, no:2647; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXII, s.17, no:24175-24178.

Günaha girmez, sevap kazanır. Bazıları kaş yapayım derken göz çıkartıyorlar, iyilik yapayım derken kötülük yapıyorlar; sevap niyetine bid'atleri işleyip günaha giriyorlar. Öyle olmaz. Bu bilgi ile olur.

Şunu kesin olarak insanların bilmesi lâzım ki, müslümanların tabii öncelikle bilmesi gerekiyor: İslâm bilgi işi... İslâm'ı iyi bilmeyen insanlar, hem kötü uyguladıkları için başkalarına kötü örnek olurlar, başkalarını günaha sokarlar; hem de kendileri güzel yapmadıkları için sevap alamazlar. İbadet bile işleseler, ibadetleri boşa çıkabilir. Onun için dinde fakih olmak lâzım, dinin ahkâmını iyi bilmek lâzım!

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[125]

رُبَّ صائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيامِهِ الجُوعُ والعَطَشُ ، وَرُبَّ قائِمٍ حَظُّهُ مِنْ قِيامِهِ السَّهَرُ (حم. خز. ع. هب. ق. كر. عن أبي هريرة ؛ طب. عد. عن ابن عمر)

(*Rubbe sàimin hazzuhû min sıyâmihi'l-cûu ve'l-ataş*) "Nice oruç tutanlar vardır ki, akşama aç ve susuz kalmaktan başka eline kâr

[125] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.539, no:1690; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.373, no:8843; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.257, no:3481; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.596, no:1571; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.242, no:1997; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.429, no:6551; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.316, no:3642; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.270, no:8097; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.239, no:3249; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1425; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.78, no:77; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.346; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.268, no:3248; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.250; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.382, no:13413; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.309, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.401; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.853, no:7491; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.348, no:1365; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.460, no:5232; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.102, no:12661: Münzirî, *et-Tergîb*, c.2, s.94, no:1646.

girmez! (*Ve rubbe kàimin hazzuhû min kıyâmihi's-seher.*) Nice gece ibadetine kalkan insanlar vardır ki, sabaha kadar uykusuz kalmaktan başka eline kâr geçmez." Yâni, zahmetleri boşa gitmiştir, ibadetleri makbul olmamıştır.

Bu neden olur?.. İbadeti fesada uğratan, bâtıla çıkaran şeyleri bilmemekten olur. Yâni, dînî bilgisinin eksik olmasından olur. Dînî her ahkâmın bu taraflarını iyice öğrenmeli!

"—Ne yaparsam haccım heba olur, boşa gider; zekâtım makbul olmaz, sadakam reddolunur; orucum kabul olmaz, namazım kabul olmaz?" diye, insanın kabul olmama sebeplerini de iyice öğrenmesi lâzım!..

Ben olsam, ilmihal kitaplarında, ibadetlerin hangi sebeplerle kabul olmadığını kırmızı harflerle yazardım ki, bu kırmızılar herkesin dikkatini çeksin de, o işleri öyle yanlış yanlış yapıp da, sonra hüsrana, zarara uğramasınlar.

Sevgili dinleyiciler ve Ak-Televizyon seyircileri! Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi dinimizi iyi öğrenen, Kur'an-ı Kerim'i bilen, hadis-i şerifleri bilen iyi müslüman eylesin... Ağzı dualı, müslümanların işleriyle ilgilenen; Allah'a karşı kulluk bağları sapa-sağlam, Rasûlüllah'a karşı ümmet olma şuuru sapasağlam, sevgisi sonsuz derecede çok; Allah'ın Kur'an'ına karşı muhabbeti sonsuz derecede fazla; müslümanların umûmuna karşı ilgisi, sevgisi tamam, müslümanların önderine karşı saygısı ve bağlılığı tamam kimselerden olmayı; böyle dualı, tevbeli, istiğfarlı, merhametli kimseler olmayı; insanlardan bir şey istemeden, insanlara hayır götürmeğe çalışan tok gözlü, cömert gönüllü müslümanlar olmayı cümlemize nasib eylesin...

Evlâtlarımızı böyle yetiştirmeyi nasîb eylesin... Dindeki bilgi eksikliklerimizi gidermeyi, rızasına uygun kulluk yapmayı; huzuruna yüzü ak, alnı açık sevdiği kullar olarak varmamızı cümlemize nasîb eylesin... İki cihanda gönlünüzce her türlü hayırlara, mükâfâtlara Allah sizi erdirsin...

Aziz ve sevgili kardeşlerim, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..*

28. 08. 1998 - ALMANYA

21. EVLİYÂULLAHIN SIFATLARI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!

Allah'ın rahmeti bereketi üzerinize olsun... Cumanız mübarek olsun... Allah sizi mübarek günlere, gecelere eriştirsin... İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin... Hem ömrünüz uzun olsun, hem ameliniz sàlih, makbul, mübarek amel olsun... Allah'ın rızasına erip huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varmayı da Allah nasîb eylesin...

Almanya'da bulunuyorum. Cuma vaazım için, evimizin küçük kızına rica ettim, "Hadi bakalım, bu *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabının iki cildinden birisini seç!" diye, o seçti. Seçtiği ciltten de, "Aç bakalım bir sayfa!" dedim, bu sayfayı açtı. Çünkü çocuklar mâsumdur, bakalım neresi gelecek diye ben de merak ediyordum. Çıkmış olan sayfadan, hadis-i şerifleri size okuyorum.

a. Riyânın Azı Bile Şirktir

Aziz ve sevgili dinleyiciler! Peygamber SAS Efendimiz, Muaz RA'dan Taberânî ve Hàkim'in rivayet ettiğine göre, buyurmuşlar ki:[126]

إِنَّ الْيَسِيرَ مِنَ الرِّيَاءِ شِرْكٌ ؛ وَإِنَّ مَنْ عَادٰى أَوْلِيَاءَ لِلَّهِ ، فَقَدْ بَارَزَ

اللَّهَ بِالْمُحَارَبَةِ ؛ وَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَبْرَارَ الْأَخْفِيَاءَ الْأَتْقِيَاءَ ؛ الَّذِينَ

---

[126] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1320, no:3989; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.364, no:7933; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.153, no:321; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.328, no:6812; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Tevâzu*, c.I, s.28, no:8; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.22, no:28; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXII, s.628; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.294, no:5947 ve s.849, no:7479; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.390, no:7550.

إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا ، وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يُدْعَوا وَلَمْ يُعْرَفُوا ، قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحُ الْهُدٰى ، يَخْرُجُونَ مِنْ كُلِّ غَبْرَاءَ مُظْلِمَةٍ (طب . ك . عن معاذ)

RE. 110/2 (*İnne'l-yesîre mine'r-riyâi şirkün; ve inne men àdâ evliyâa'llàhi fekad bâreza'llàhe bi'l-muhàrabeh; ve inna'llàhe yuhibbü'l-ebrâre'l-ahfiyâe'l-etkıyâ', ellezîne izâ gàbû lem yüftekadû, ve in hadarû lem-yüd'av ve lem yü'rafû, kulûbühüm mesàbîhu'l-hüdâ, yahrucûne min külli gabrâe muzlimeh.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Hadis-i şerifin metn-i mübârekini okumuş olduk. Şimdi ana konusu evliyâullahla ilgili ve ilk cümlesi riyâ ile ilgili bir hadis-i şerif geldi kur'ada karşımıza... Hadis-i şerifin başında ilk cümlecikte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*İnne'l-yesîre mine'r-riyâi şirkün*) "Riyadan az bir miktarı bile şirktir."

Riyâ ne demek, izah edelim; *şirk* ne demek, izah edelim: *Riyâ, reâ, rü'yet* kelimesinden geliyor, göstermek demek. Yâni yapmış olduğu ibadeti, iyi işi başkaları görsün de, beni öğsünler, sevsinler diye başkalarına gösteriş yapmak demek. Böyle insanın, Allah'ın rızasını kazanmak için yapması gereken bir ibadeti, hayırlı işi, Allah rızasını düşünerek değil de gösteriş için yapması; insanlar görsün de beğensinler, alkışlasınlar, beni sevsinler diye insanları düşünerek yapması riyâdır.

"Böyle bir davranışın küçük bir miktarı bile, azı bile şirktir. Yâni Allah'a ortak koşmaktır, müşrikliktir." buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

Demek ki, nasıl müslümanlar "*Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh*" diyorlar ve İslâm dininin en önemli yönü, daha önce kendilerine kitap indirilmiş, peygamber gönderilmiş kavimlerden, daha önceki ilâhî dinlerin bugünkü durumundan en büyük farkı nedir?.. Tevhid inancıdır; yâni Allah'ın bir olduğunu, şeriki nazîri olmadığını bilmek; "*Lâ ilâhe*

illa'llàh, Allah var, Allah'tan gayri başka ilâh, ma'bud, put yok... Sadece Allah var, ibadet ancak Allah'a olur." demek.

En büyük inanç bu, en doğru inanç bu... Onun için bu tevhid inancı çok önemli! Buna sahip olmayan, bu inancı anlayamamış olan, bu inanca yükselememiş, erememiş olan bazı insanlar var. Onlar da dindar ama, dinleri bozuk...

İnsan aklıyla uydurulmuş dinler var... "Şu dağa tapalım, şu ağaca tapalım, şu çeşmeye tapalım veya şu hayvana tapalım!" diye insan aklıyla uydurulmuş; basit birer varlık iken, yaratık iken, mahlûk iken insanlar tarafından tanrılaştırılmış, putlaştırılmış ve onlara tapılıyor. Bunların tapınma usüllerinden meydana gelen dinler var; sapık dinler, bâtıl dinler...

Bir de ilâhî dinler var... Yâni, Allah CC Hazretleri'nin insanlara hakkı göstermek, doğru inancı, doğru yolu öğretmek için gönderdiği peygamberlerle, indirdiği kitaplarla insanlara öğretilmiş; menşei, aslı, kökü, çıkışı ilâhî olan, Allah'tan gelen, Allah'ın öğrettiği dinler var... Tabii ilâhî dinlerin aslı ilâhî olmakla beraber, sonradan asıl mahiyeti unutulup, doğru yoldan çıkıp müşrikliğe, kâfirliğe dönmüş olanları da var. Tabii o zaman, o da ilâhîlik vasfını kaybettiğinden iyi olmuyor, kötü oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Hakim'de buyurmuş ki:

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ (آل عمران:١٩)

(*İnne'd-dîne inda'llàhi'l-islâm*) "Allah'ın kabul edeceği, Allah katında makbul olan yegâne din, sadece ve sadece İslâm'dır." (Âl-i İmran, 3/19)

Başka bir ayet-i kerimede de:

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ (آل عمران:٨٥)

(*Ve men yebtaği gayre'l-islâme dînen felen yukbele minhü*) "Allah'ın bu hak dininden, İslâm'dan başka bir dini din edinip, o dinde yürüyenin dindarlığı Allah indinde kabul edilmeyecektir,

ibadetleri makbul olmayacaktır. Ben onları kabul etmeyeceğim!” (Âl-i İmran, 3/85) buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Yâni kâfirleşmiş, müşrikleşmiş insanların, bozulmuş insanların İslâm’dan gayri seremonilerini, merasimlerini, ibadet diye yaptıkları şeyleri, Allah’ın kabul etmeyeceğini kesin olarak bildiriyor.

Demek ki bir mü’minlik var, iman ehli olmak, mü’min olmak; bir de kâfirlik var... Bir de mü’min olduğu halde, Allah’ı doğru tanımayıp, inancı olduğu halde yanlış inanç üzere olmak, inancın bozulmuş olması var. Böyle yanlış inanca sapan insanlar, Allah’tan gayri bir şeyleri Allah’a ortak koşup onlara tapıyorlarsa, onlara *müşrik* deniliyor. Yaptıkları iş de *şirk* oluyor.

Tabii bir insan kalkar da, elle yapılmış bir puta taparsa, o müşrik oluyor. Fakat İslâm’ın içinde de, müslümanların dikkat etmesi gereken durumlar var. “Riyâkârlık da şirktir.” diyor Peygamber Efendimiz, hem de azı bile... Riyakârlığın, gösteriş için ibadet yapmanın, menfaat sağlamak için, sevgi toplamak için, dikkat çekmek için, birileri görsün de şöyle şöyle olsun diye bir maksatla, insanları düşünerek yapılan ibadetin de bir çeşit müşriklik olduğunu, şirk olduğunu; Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin onun ibadetini kabul etmeyeceğini bildiriyor.

Bunu hadis-i şeriflerden kesin olarak biliyoruz. Bu hadis-i şerifin dışındaki başka hadis-i şeriflerden de biliyoruz.

İbadet, hayrât u hasenât, hepsi Allah için yapılır.

“—Hem Allah için yapıyorum, hem de biraz dünya için...”

“—Hem Allah için yapıyorum, hem de biraz reklam için...”

“—Hem Allah için yapıyorum, hem de biraz sevgi toplamak için, oy toplamak için, alkış toplamak için, teveccüh kazanmak için, itibarımı sağlamlaştırmak için, müşterilerimi artırmak için yapıyorum...”

O zaman şirk oluyor. Allah’tan gayrisini düşünmeyecek, sadece Allah’ın rızasını düşünecek ve ibadeti Allah için yapacak. Hattâ bazıları, başkaları bilmesin diye, ibadeti gizli yapmayı tercih ederlermiş. Hani “*İbadet de gizli, kabahat de gizli...*” derler.

Tabii farz olan ibadetler âşikâre yapılır ki, hem insanlar o kimseye, “Bak Allah’ın emirlerini tutmuyor, demek ki zındık bu

adam!" diye, onun hakkında kötü düşünüp, sû-i zanna düşüp de günaha girmesinler diye; hem de başka insanlar da, "Bak bu adam Allah'ın kulu olduğunu bilmiş, Allah'ın emri olan ibadeti yapıyor. Ben de Allah'ın kuluyum, ben de müslümanım, ben de Kur'an-ı Kerim'e inanıyorum, ben de Rasûl-ü Ekrem SAS'in ümmetiyim... Ben de onun yaptığını yapmalıyken niye yapmıyormuşum? Bak, iyi ki hatırlattı bu kardeşim!" diye yapmasına vesile olacağı için, farzlar alenî yapılır.

Farzlardan bir öğünç de olmaz. Çünkü vazifeyi yapıyor, Allah emretmiş yapacak... Yapmamak suçtur, yapmak da bir öğünç değildir. Farzlar âşikâre yapılır. Öteki ibadetleri mümkün olduğu kadar saklamayı tercih etmişler.

Hattâ tasavvuf yolunda bazı mübarek insanlar da, melâmîlik meşrebine girmişler, o tarafa kaymışlar. Yâni kendileri iyi oldukları halde, halk kendilerine teveccüh etmesin diye, kendilerini kötüymüş gibi, değersizmiş gibi gösterme yoluna sapmışlar. "Ben bir şey değilim, ben günahkârım!" vs. deyip, bir de başkası baktığı zaman bunu günahkâr sansın diye kandırıcı, günah işliyormuş gibi görünen; ama aslında günah işlemeden o hissi verecek bazı şeyleri yapıp; "Halk teveccüh etmesin de, şöhret afeti olmasın, riyâ olmasın, ihlâsıma halel gelmesin." diye düşünenler de olmuş.

Ama demek ki, onlar gibi yapmasa bile insanlar, bir kere ibadeti tâati gösteriş için, dünya menfaati için, başka sebepler için yapmayacak, sırf Allah'ın rızası için yapacak; başkası beğenmiş veya beğenmemiş, kızmış veya sevmiş, alkışlamış veya yuhalamış, fark etmeyecek, Allah'ın emridir diyecek, yapacak.

Bazan da bir gence, bir kıza, bir delikanlıya "İbadeti yap!" diyoruz. Diyor ki:

"—Utanıyorum!.."

İbadetten utanılmaz, ibadet Allah'ın emri...

"—E canım, işte başkaları bana bakıyor diye utanıyorum."

Hayır! İbadetin yapılmasından utanarak da vazgeçmemek lâzım, gösteriş için de yapmamak lâzım!..

Efendimiz, "Riyânın azı bile şirktir." diyor. Bizim ihlâslı, riya karışmamış, katıksız, safi, temiz, sırf Allah rızası için, çok iyi

niyetle yaşamamızı, ibadetleri öyle yapmamızı, hâlis muhlis müslümanlar olmamızı böylece işaret buyurmuş oluyor.

b. Evliyâullaha Düşmanlık Etmek

Arkasındaki cümle, Allah'ın sevgili kulları ile ilgili bazı bilgileri bize kazandırıyor. Hadis-i şerifin devamında Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

وَإِنَّ مَنْ عَادٰى أَوْلِيَاءَ لِلَّهِ ، فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ بِالْمُحَارَبَةِ ؛

(*Ve inne men àdâ evliyâa'llàhi, fekad bâreza'llàhe bi'l-muhàrabeh*) "Hiç şüphe yok ki Allah'ın evliyâsına, evliyâullaha düşmanlık besleyen kimseler, Allah'a ilân-ı harp etmiş, Allah'ın karşısına dikilmiş de, 'Ben seninle harp etmeye karar verdim, seninle savaşacağım!' demiş gibi olur." Neden?.. Çünkü Allah'ın evliyâsına, sevgili kullarına, velî kullarına, düşmanlık yapıyor.

Allah'ın sevgili, velî kullarına düşmanlık eden, Allah'a harp ilan etmiş gibi olur, Allah'la savaşmağa kalkışmış gibi olur. Küstah bir kimse... Demek ki müslümanlar ve başkaları bu cümleyi dikkatle dinleyecekler, Allah'ın evliyâsını incitmemeğe çalışacaklar. Allah'ın sevgili kullarını hoş tutmaya çalışacaklar. Allah'ın sevgili kullarına düşmanlık beslemeyecekler.

"—Ben şu adama kızıyorum!"

"—Neden?.."

"—Sakallı, sofu, camiden çıkmıyor... İnsan hem öyle yapmalı, hem böyle yapmalı! Bu kadar da katı müslümanlık olmaz, yarım müslüman olsun, çeyrek müslüman olsun, onda bir, yüzde bir..."

Allah'ın yolunda giden doğru kuluna kızıyor. Öyle şey olmaz! Allah'ın emirleri, dinin ahkâmı, yaşam tarzı bir bütündür; hepsini yapacak. Allah'ın emrini ifa etti diye, sofu diye kızıyorlar meselâ...

Böyle yaparsa ne olur?.. Allah'la harp etmiş olur. Kim kazanır?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri onu mahveder. Allah'ın evliyâsı ile harbe kalkışan kimsenin sonu perişan olur, mahvolur, kahrolur, Allah'ın kahrına, gazabına uğrar.

Demek ki, kimseyi incitmemeğe çalışılacak; namazlı niyazlı, ibadetli, taatli, örtülü, tesettürlü, Allah yolunda ömrünü geçirmeğe gayret eden, halis, muhlis müslümanlara kimse sataşmayacak. Hem müslümanlar sataşmayacak, hem de başkaları sataşmayacak. Allah'ın evliyâsına herkes sevgi besleyecek.

Neden?.. İnsan Allah'ı severse, Allah'ın her şeyini de sever. Allah'ın nelerini sever meselâ: Allah'ın gönderdiği peygamberini sever. Neden?.. "Allah'ın peygamberi, Allah göndermiş bana bunu elçi olarak, peygamber olarak..." der, Allah'ın peygamberini sever.

Biz Allah'ın peygamberlerinin hepsini seviyoruz. Hazret-i Peygamberimiz Efendimiz, rehberimiz, serverimiz, önderimiz Muhammed-i Mustafâ'dan geriye doğru, Adem AS'a kadar, Kur'an-ı Kerim'de isimleri geçen bildiğimiz peygamberleri; bilmediğimiz ama Allah'ın evliyâsı olduğu söylenen Allah'ın sevgili kullarını severiz. Evliyâsını, enbiyâsını severiz.

Allah'ı seven peygamberlerini sever, Allah'ın kitaplarını sever. Meselâ küfür ediyor, kitabına... Olmaz! Kâfir oluverir insan, öyle

söz söylenmez. Allah'ın indirdiği kitaplara, bozulmamış, aslî haliyle kalmış kitaplara hürmetimiz tamdır.

Sonra Allah'ın meleklerini sever. Ondan sonra emirlerini sever, yasaklarını sever. Hattâ yasakları, emirleri icabı, bazen suç işleyerek ceza da olur, cezalarını da sever. "Allah böyle hükmetmiş, cezası da güzel... Lütfu da güzel, kahrı da güzel!" diye ahkâmını da sever.

Alnına yazılmış yazıyı da, kaderi de sever. "Allah takdir etmiş bunu bana, ne yapalım, benim de kaderim böyleymiş!" der, onu da sever. Allah'ı seven, Allah'tan gelen her şeyi de sever, olgunlukla karşılar.

Demek ki, Allah'ın sevgili kullarını incitmemeğe çalışacağız. Peki Allah'ın evliyâsı deyince aklımıza kimler geliyor?.. Mübarek insanlar geliyor. Tasavvuf tarihinden okuduğumuz Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz, Bahâeddîn-i Nakşıbend Efendimiz, Şehâbeddin-i Sühreverdî Efendimiz, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Efendimiz, Ahmed er-Rufâî Efendimiz, Ahmed el-Bedevî Efendimiz, Cüneyd-i Bağdâdî Efendimiz, İbrâhim ibn-i Edhem Efendimiz, Hacı Bayrâm-ı Velî'miz, Hacı Bektâş-ı Velî'miz, İbrâhim Hakkı Erzurûmî, İsmâil Hakkı Bursevî, Eşrefoğlu Rûmî... gibi zâtlar aklımıza geliyor. Tabii, bu böyle...

Fakat bir de Kur'an-ı Kerim'de ve hadis-i şeriflerde, "Allah mü'minlerin velîsidir, mü'minler de Allah'ın velîsîdir." diye de geçiyor. Demek ki esas itibariyle, Allah'ın evliyâsı mü'minlerdir. Yâni mü'minlerin hepsi derece derece, mertebe mertebe Allah'ın evliyâsıdır. Bir mü'min kulun kalbini kırmamak lâzım! Onu üzmemek lâzım, ona düşmanlık etmemek lâzım!..

Buradan, *hiç kimsenin kalbini kırmamak* kaidesi çıkıyor. Onun için büyüklerimiz öyle davranmışlar. Herkese hürmetkâr, herkese lütufkâr, herkese karşı ikrâmkâr, fedâkâr olmuşlar, tatlı dilli olmuşlar. Hitap ederken nasıl hitap etmişler: "Efendim..." demişler. *Efendim* ne demek?.. "Ben senin kölenim, sen benim sahibimsin!" demek...

Dilimizde bu kelime yerleşmiş. Biz de birisi bir şey söyledi mi, "Buyurun efendim!" diyoruz. Halbuki o bizim patronumuz değil,

sahibimiz değil, biz de onun kölesi değiliz ama, nezaketten böyle diyoruz.

Veyahut, “Cânım...” demişler. *Cânım* ne demek?.. Ruhum demek. *Can,* Farsça ruh demek. “Buyur canım!” diyoruz, kendi ruhumuz gibi, hayatımız gibi aziz tuttuğumuzu beyan etmiş oluyoruz karşımızdakine... Ne kadar güzel!..

Medrese talebeleri de birbirlerine “*Mevlânâ*” derlermiş, yâni “Efendimiz” demek. Hitapları böyleymiş. Sonra bu *mevlânâ* kelimesi, kısala kısala *molla* olmuş. Ne kadar güzel... Şimdi *molla* deyince millet yüzünü buruşturuyor ama, aslında molla, *mevlânâ* lakabının kısalmış şekli... O da, “Efendimiz!” demek.

Anlaşılıyor ki, medrese talebeleri son derece terbiyeli, zarif, mütevâzi kimselermiş. Arkadaşlarına bile “efendimiz” mânâsına “*mevlânâ*” derlermiş.

Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın; vefatını duydum, üzüldüm ve çok dualar ettim. Kabri cennet bahçesi olsun, Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin... Ömer Ziyâeddin Efendimiz’in oğlu Prof. Yusuf Ziyâ Binatlı derdi ki:

“—Biz gençken, delikanlılarla akşam serinliğinde, yaz gecelerinde filân Bayezit Meydanı’nda dolaşırdık. Bir arkadaşımıza rastladığımız zaman, tanıştığımız zaman; ‘İşte bu Ahmed... İşte bu da Hasan...’ filân diye tanışma olduğu zaman birbirimize sorardık:

‘—Mîrim, hangi tekkeden feyz alıyorsunuz?’ derdik.” diye bize anlatmıştı gençlik yıllarından hatıralarını...

Mîrim ne demek, emîrim demek, komutanım demek... *Emir* kelimesi *mîr* diye kısalmış. Yâni karşısındaki yeni tanıştığı kimseye “Ey komutanım!” diye hitap ediyor. “Hangi tekkeden feyz alıyorsunuz?” diyor, yâni “Hangi tekkeye müdâvemet edip, devam oradan edeb öğreniyorsunuz, erkân öğreniyorsunuz, ahlâk öğreniyorsunuz?” diyor.

“—Şimdikiler de, ‘Hangi takımı tutuyorsunuz?’ diye soruyorlar.” derdi.

Tabii, eskiden büyüklerin yanına, ciddî insanların, dinini bilen insanların yanına giderlermiş. Tekkenin âdâbını öğrenirlermiş, büyüklere saygıyı öğrenirlermiş, insanlara hizmeti öğrenirlermiş.

Herkesi sevmeyi, saymayı öğrenirlermiş. Küçüklere, muhtaçlara yardım etmeyi öğrenirlermiş. Oturmanın, kalkmanın adabını öğrenirlermiş... Ne güzel!

Şimdi insanlar bu çeşit şeyleri bıraktı. Nereye gidiyor akşamları?.. Sigara dumanı dolu kahvehanelere gidiyor, sıhhati bozuluyor. Ne ile vakit geçiriyor?.. Tak tuk bilardo topları ile oynayarak, çat pat iskambil oyunu oynayarak, arada para koyup kumar haline getirerek; para olmasa, keyf ve zevk için olsa bile kıymetli vakitleri harcayarak, öldürerek geçiriyorlar.

Ama eskiden, "Mîrim, hangi tekkeden feyz alıyorsunuz?" derlermiş. Hepsi müeddeb insanlar, hepsi àrif insanlar, hepsi zarîf, kâmil insanlarmış.

Benim rahmetli profesörüm Necâti Lugal Bey[127] de derdi ki:

---

[127] Prof. Mehmet Necati Lugal: 1878'de İstanbul'da doğdu. Babası Hüseyin Hüsnü Bey'dir. Küçük yaşta hafız oldu. Resmî okulun yanı sıra özel hocalardan dersler aldı. Edebiyata derin bir ilgi duydu. Arapça ve Farsça'yı öğrendi. Şeyh Sa'dî-yi Şirâzî'nin *Gülistan*'ından, Mevlânâ'nın *Mesnevî*'sinden yüzlerce beyit ezberledi. Eski Arap şiirinin inceliklerine vakıf oldu. 1907 Yılında Fatih Camii'nde ders vermeye başladı. Muhtelif okullarda ve medreselerde 1917 yılına kadar dersler verdi. Bu arada çok genç yaşta, babası ile birlikte hacca gitti.

1917 Yılında Almanya'da okuyan Türk öğrencilere öğretmen olarak tayin edildi. 1919 Yılında Hamburg Üniversitesi Şarkıyat Enstitüsü'nde göreve başladı. 1939'da Türkiye'ye döndü. Beyazıt Kütüphanesi müdürlüğüne tayin edildi. Maaşı çok düşüktü, maddî sıkıntılar çekti. Ek görev olarak bazı okullarda Türkçe öğretmenliği yaptı.

Küçüklüğünden beri maddeye değil, ilme kıymet verdi. İlâhiyat, edebiyat ve filoloji tahsil etti. Arapça, Farsça, Almanca, Fransızca ve İngilizce biliyordu. Hele bu dillerden ilk üçünün edebiyatına iyice vakıftı. Urduca ve Afganca gibi diğer şark dillerinden de anlıyordu. Sayısız öğrenciler yetiştirdi ve Türk kültürünü yabancı ülkelerde yaymağa çalıştı. Fakat birçok bilim adamı gibi, o da maddî sıkıntı içinde bırakıldı. Bazı dostlarının Millî Eğitim Bakanlığı'na müracaatıyla, 1943 Yılında AÜ Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Şarkıyat Enstitüsü profesörlüğüne getirildi. Burada pek çok ilim adamı yetiştirdi. Hemen herkesin eski metinlerdeki müşkillerini çözerdi.

1949 Yılında AÜ İlâhiyat Fakültesi'nin kurulmasında rol oynadı. Bu fakültenin öğretim kadrosunda fahriyyen görev olarak Arapça-Farsça profesörlüğü yaptı. 1952'de yaş haddinden emekliye ayrıldı.

1956-1957 ve 1959 yıllarında Bon ve Frankfurt Üniversitelerinde misafir profesör olarak çalıştı. 1960 Yılında, yeniden hazırlanan üniversiteler kanununda yaş haddi kaldırıldığından, AÜ İlâhiyat Fakültesi Klasik Dînî Türkçe

"—Biz yeni bir divan çıktı mı, bir şair bir divan neşretti mi, hemen alır, onu baştan sona bir okurduk. Mühim şiirlerini ezberlerdik." derdi.

Yâni bir zarâfet var, edebiyata düşkünlük var, edeb var...

Demek ki, bütün müslümanlar bir bakıma Allah'ın velîleri olduğundan, hiç bir müslümanı incitmemek lâzım!.. Daha da genişletebiliriz bu daireyi; hiç bir kimsenin hakkını yememek, hiç bir kulu incitmemek lâzım!..

Daha da genişletebiliriz daireyi; hiç bir mahlûku mümkün olduğu kadar incitmemek lâzım! Karıncayı bile ezmemek lâzım! Kuşun kanadı kırıksa, sarmak lâzım! Leylek uçamıyorsa, barındırmak lâzım! İyi şeyler yapmak lâzım!

Çevreyi korumak lâzım, ağaçları dikmek lâzım! Çiçekleri koparmamak lâzım, tahribat yapmamak lâzım! Pis şeyleri sağa sola atmamak lâzım, temiz olmak lâzım! Derece derece çevreyi de sevmek, her şeyi güzel tutmak, İslâm'ın terbiyesi bunlar...

c. Allah'ın Sevdiği Kullar

Hadis-i şerifin cümlelerine devam edelim:

وَإِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْأَبْرَارَ الْأَخْفِيَاءَ الْأَتْقِيَاءَ ؛ الَّذِينَ إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا ، وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يُدْعَوْا وَلَمْ يُعْرَفُوا ، قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحُ الْهُدٰى ، يَخْرُجُونَ مِنْ كُلِّ غَبْرَاءَ مُظْلِمَةٍ .

(*Ve inna'llàhe yuhibbü'l-ebrâre'l-ahfiyâe'l-etkıyâ'*) "Ve muhakkak ki, hiç şüphe yok ki Allah-u Teàlâ Hazretleri takvâ ehli, gizli iyi kulları sever."

Metinler Kürsüsü profesörlüğüne tayin edildi. 23 Mart 1964 Pazartesi günü hayata gözlerini yumdu. (*Prof. N. Lugal ve Eserleri*, AÜİF Dergisi, sayı: 12, s. 129-133, 1964)

Allah ebrârı sever. *Ebrâr*, *berr* kelimesinin çoğulu, iyiler demek... Ama nasıl iyiler?.. (*El-ahfiyâ'*) "Hafî olan, gizli olan; riyâkâr olmayan, gösterişçi, farfaracı, tantanacı olmayan, böbürlenmeyen, kendisini saklayan saklı iyi kulları sever." Başka?.. (*El-etkıyâ'*) "Takvâ ehli, sakınan iyi kulları sever. Haramdan, günahtan, Allah'ın rızanı aykırı işleri yapmaktan sakınan kimseleri sever."

Daha da devam ediyor Allah'ın sevdiği bu kimselerin vasıflarına: (*Ellezîne*) Öyle takva ehli, gizli iyi kullar ki, (*izâ gàbû lem yüftekadû*) ortalıktan kayboldukları, görünmedikleri zaman aranmazlar. 'Nerde kaldı bu adam?' denmez." Neden?.. Gizli olduklarından, Allah'ın evliyâsı olduğu, sevgili kulu olduğu bilinmediğinden, kimse önem vermez. Kimse, "Buyurun efendim, başımızın üstünde yeriniz var, şöyle baş köşeye oturun! Arz-ı hürmet ederiz efendim, bir arzunuz var mı?.. Çay mı istersiniz, kahve mi istersiniz, sütlü mü istersiniz, sade mi istersiniz?.." diye itibar etmez.

Bunlar böyle itibarlı insanlara yapılıyor. Nasreddin Hoca'nın hikâyesinde olduğu gibi, samur kürkü giyince itibarı çok olmuş da, kürkünü uzatmış yemeğe, demiş ki:

"—Ye kürküm ye! Bu itibar sana... Çünkü ben demin kürksüz geldiğim zaman, beni kapıdan bile içeri almadılar." demiş. Kürke itibar oluyor bazen...

Böyle takvâ ehli, gizli, ama iyi kullar bilinmediğinden ortalıkta görünmezse, aranmaz. İtibarlı bir kimse ise;

"—Yâ bir Ahmed bey vardı, bugünlerde görünmüyor, niye gelmiyor?.. Hastaysa ziyaret edelim, konağında görelim bakalım beyefendiyi..." filân derler.

Değerini anlayamadıkları gizli bir insansa, kaybolsa bile, nerede bu diye araştırılmazlar.

(*Ve in hadarû lem yüd'av*) "Ortalıkta görünseler, camide vs. davet edilmezler." Adam diyor ki yanındakilere:

"—Buyurun, çorbayı bu akşam bizde yiyelim!" diyor.

İyi insanlara işaret ediyor:

"—Ahmed bey buyurun, zât-ı âliniz de buyursun! Akşam çorbasını bizde içelim!" diyor.

"—Peki efendim, geliyoruz efendim..."

Ama arkadaki o gizli, takvâ ehli iyi kul, kıymeti bilinmediğinden, (*lem yüd'av*) davet de olunmuyor. Evlere, sofralara, ziyafetlere, toplantılara davet de edilmiyor.

Allah'ın sevdiği kullar öyle iyi, gizli, takvâ ehli kimseler ki, ortalıkta görülmedikleri zaman nerede diye araştırılmıyor, soruşturulmuyorlar. Ortalıkta oldukları zaman da ziyafetlere, davetlere çağrılmıyorlar. (*Velem yu'rafû*) Kadr ü kıymetleri de bilinmiyor, sorulmuyor. Şöyle bakıyorlar, "Canım işte basit bir insan gàlibâ?" diye kimse aldırmıyor.

(*Kulûbühüm mesàbîhu'l-hüdâ*) "Amma, onların gönülleri hidayet fenerleridir, hidayet kandilleridir. Hidayet yolunu, doğru yolu aydınlatırlar. Kalpleri nur doludur, hattâ etrafa nur saçarlar."

Sözler de gönüllerin tercümanıdır. Gönüllerde güzel ilimler, maarif, ulûm olursa, dilden de arifane sözler çıkar. Kalpleri hidayet fenerleri ise, nur saçan kalplere, gönüllere sahip iseler, tabii sözleri, sohbetleri de ona göre olur. Hakkı söylerler, insanların hidayete ermesine vesile olurlar. Yanlışlıkların engellenmesine sebep olurlar.

Demek ki, bir sıfatları da bu... Gönülleri pürnûr, hidayet fenerleri gibi etrafa ışık saçıyor. Deniz feneri nasıl denizden geçenlere ikaz oluyor, ışıkları ta uzaklardan görünüyor; onun gibi...

(*Ve yahrucûne min külli gabrâe muzlimeh.*) "Her tozlu topraklı, karanlık yerden çıkarlar." Burada bir benzetme olabilir. Her tozlu topraklı, karanlık gece gibi olan fitnelerden çıkarlar. Ne mânâya olabilir?.. Bu badirelerden aşarlar, bunlara takılmazlar, bu fitnelerde helâk olmazlar. Çünkü kalpleri nurdur, nurludur, Allah'ın sevgili kullarıdır. Hidayet yolunda yürürler, imtihanları kazanırlar. İnsanların sapır sapır döküldüğü fitnelerde, fesatlarda bunlar fitnelere, fesatlara uğramazlar.

Bir de tozlu topraklı, karanlık, izbe, kimsenin bilmediği yerde dururlar; saraylarda, konaklarda, tantanalı, şâşaalı yerlerde olmazlar demek olabilir. Hepsi mümkün... Yâni, ibare biraz örtülü olduğundan, tam olarak anlamamız için başka şeyleri düşünmek gerekiyor.

Demek ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle kulları severmiş. Bütün bunlardan anlaşılan şudur ki, gizli oluyorlar; Allah'ın evliyâsı olduğunu, keramet sahibi, makbul kulu olduğunu herkes anlayamıyor.

Böyle olduğuna göre, yâni Allah'ın sevgili kulu olduğu halde anlaşılamıyorsa, demek ki etrafımızdaki müslümanlara biraz böyle olabilir diye düşüneceğiz, hüsn-ü zan edeceğiz. Belki Allah'ın böyle bir kuludur diye onun da kalbini kırmamağa, ona düşmanlık yapmamağa gayret edeceğiz.

Bir de bir insanın gösterişi olursa, kerli ferli, kürklü, samurlu, saltanatlı olursa, tabii herkes itibar eder. Ama, Allah da imtihan olsun diye, sevgili kullarını biraz da saklar. Zaten onlar da gösterişi sevmediğinden, biraz böyle giyinmezler.

Bazı hadis-i şeriflerden biliyoruz. Bir hadis-i kudsîde Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:[128]

---

[128] Gazâlî, *İhyâ*, c.IV, s.357.

أَوْلِيَائِي تَحْتَ قِبَابِي ، لاَ يَعْرِفُهُمْ غَيْرِي .

(*Evliyâî tahte kıbâbî, lâ ya'rifühüm gayrî*) *Kıbâb*, kubbeler demek. “Benim evliyâlarım, sevgili kullarım kubbelerimin altındadır.”

“—Hocam, bu hadis-i şerif ise, o devirlerde Arabistan'da kocaman binalar, kubbeler var mıydı?.. Üstü kurşunlanmış mıydı, alemi var mıydı? Yanında minaresi var mıydı?..”

Hayır, buradaki kubbe, çadır demek... Ama ne çadırı?.. Gelin çadırı... Gelin çadırına, yuvarlak, biraz da böyle süslü olan çadıra *kubbe* derlerdi.

Allah-u Teàlâ Hazretleri nasıl buyurmuş?.. (*Evliyâî tahte kıbâbî*) “Benim velî kullarım gelin çadırlarının altında saklıdır.” Neden böyle buyrulmuş hadis-i kudsîde?.. Nasıl gelin duvaklı oluyor, peçeli oluyor, çadırın içinde oluyor, herkes görmüyor; görünmesin diye dikkat ediyorlar, çadırın içinde koruyorlar. Yüzüne duvak örtüyorlar, yüzü görülmüyor. Eski devrin adetlerini hatırlayalım; böyle saklanıyor.

(*Evliyâî tahte kıbâbî*) ne demek?.. Benim sevgili kullarım da öyle, gelinin gözlerden korunduğu, saklandığı gibi saklıdırlar. Yâni herkes hemen meydanda görmez, göze çarpmaz demek...

Demek ki saklı olurlar, kendilerini saklarlar. Tevazu gösterirler, böbürlenmezler, kendi hallerini belli etmezler. Bazıları kendisinin evliyâ olduğunu da bilmezmiş, ama Allah'ın evliyâsı olurmuş. Bazısına Allah bildirirmiş evliyâ olduğunu... Bazısını da halk da bilirmiş, kendisi de bilirmiş. Çeşit çeşit oluyorlar.

Ama mütevazi olduklarından, konuşurken;

“—Ben günahkâr kardeşiniz... İşte kanaatime göre şu şöyledir, acizâne bendeniz böyle düşünüyorum.” derler.

Bendeniz ne demek?.. Köleniz demek; *bende*, köle...

“—Ben aciz kardeşiniz, bendeniz, benim nâçiz kanaatime göre...” derler. *Nâçiz* ne demek?.. Hiç bir şey demek...

Ağlar adamcağız böyle;

“—Ben günahkâr kardeşiniz çok günahlıyım, ömrümü hiç hayırlı yolda geçiremedim.” der.

Halbuki ömrünü ibadetle geçirdi, hayırla hasenatla geçirdi, herkese hizmetle geçirdi. Faydalı işler yaptı. Yetimleri aldı büyüttü, evlendirdi. Parasıyla cami yaptırdı, medrese yaptırdı. Bir an bile ilimden irfandan geri durmadı ama, sorsan kendisine:

"—Ben çok günahkârım, Allah affetsin günahlarımı, dua edin!" filân der; tevazuundan...

Demek ki, Allah'ın velî kulları saklı oluyor. Biraz kendilerini saklıyorlar, biraz Allah saklıyor. Gelinin çadırında saklandığı gibi belli etmiyor. Bazen itilip kakılabiliyorlar. Karanlık, tozlu topraklı yerlerde olabiliyorlar. Üstü başı toz toprak, saçı başı dağınık olduğu için herkes dilenci zannedebiliyor. Olabilir. Ama kalbi hidayet feneri gibi etrafa ışıl ışıl ışık saçıyor diye Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Bu hadis-i şerifte böyle evliyâullahın halleri geldi.

d. Evliyâların Sıfatları

Bir sonraki hadis-i şerif de yine evliyâullah ile ilgili, onu da okuyalım. Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden naklolunduğuna göre, burada da Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[129]

إِنَّ أَبْدَالَ أُمَّتِي ، لَمْ يَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِالأَعْمَالِ ؛ وَلٰكِنْ إِنَّمَا دَخَلُوهَا بِرَحْمَةِ اللّٰهِ ، وَسَخَاوَةِ الأَنْفُسِ ، وَسَلاَمَةِ الصُّدُورِ ، وَرَحْمَةٍ لِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ (هب. عن أبي سعيد)

RE. 110/5 (*İnne ebdâle ümmetî, lem yedhulü'l-cennete bi'l-a'mâl, ve lâkin innemâ dehalûhâ, bi-rahmeti'llâhi, ve sehàveti'l-enfüsi, ve selâmeti's-sudûri, ve rahmetin li-cemîi'l-müslimîn.*)

---

[129] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.439, no:10893; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XII, s.342, no:34601; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.23, no:35: *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.439, no.10893.

Bu da yine, Allah'ın evliyâsının sıfatlarıyla ilgili bir hadis-i şerif olduğu için, bunu da okuyalım:

(*İnne ebdâle ümmetî*) "Hiç şüphe yok ki benim ümmetimin ebdâli..." *Ebdâl* ne demek, sayıları muayyen olan evliyâullah demek; üçler, yediler, kırklar gibi. Neden ebdâl denmiş?.. Çünkü birisi ahirete irtihal ettiği zaman, yerine ötekisi geldiğinden *ebdâl* deniyor. Ebdâl o zaman, sayıları belirli olan, yüksek vasıflı, çok kıymetli evliyâullah demek...

"Benim ümmetimin evliyâsı, ebdalları, (*lem yedhulü'l-cennete bil-a'mâl*) cennete amelleriyle girmeyecekler." Yâni şu kadar namaz kıldılar, bu kadar tesbih çektiler, şöyle oruç tuttular diye amelleriyle girmeyecekler. (*Ve lâkin innemâ dehalûhâ bi-rahmeti'llâh*) "Allah'ın rahmeti ile cennete girecekler. (*Ve sehàveti'l-enfüs*) Nefislerinin cömertliği ile girecekler. (*Ve selâmeti's-sudûr*) Göğüslerinin selâmeti ile girecekler. (*Ve rahmetin li-cemîi'l-müslimîn*) Bütün müslümanlara merhametleri dolayısıyla girecekler."

Şimdi bunları izah edelim:

1. Evliyâullah cennete amelleriyle girmeyecek. Zâten kimse cennete ameliyle girmeyecek. Bu ne demek?.. Yaptığımız amellerin fiatını hesaplasak, teraziye koysak, Allah'ın bize verdiği bir nimetin bile karşılığı olmaz. Bir görme nimetinin, bir işitme nimetinin, bir akıl nimetinin karşılığını ödemek için, bin tane canımız olsa, bin defa fedâ-yı can etsek yine ödeyemeyiz. Allah'ın üzerimizdeki nimetleri, ikramları çok olduğundan, ameller o nimetleri bile ödeyemediğinden, cenneti satın almak o amellerle mümkün olmaz. Cennetin bedeline hiç kimse para yetiştiremez.

Herkes Allah'ın lütfuna bağlı olarak, Allah rahmettiği için, lütfettiği için cennete girecek. Peygamber Efendimiz dahi, geceleri ayakları şişinceye kadar ibadet ettiği halde, Allah'ın en sevgili kulu olup ömrünü en güzel şekilde geçirdiği halde, Allah'ın rahmetiyle cennete girecek. Evliyâullah da Allah'ın rahmetiyle girecek.

Buradan neyi anlıyoruz: Hiç bir kimse ibadetlerine mağrur olmasın, ibadetiyle böbürlenmesin! "Ben bu kadar ibadet işledim, muhakkak cenneti garantiledim." demesin, böyle bir yanlış zanna

da düşmesin! Çünkü ibadetleri güzel ibadet de olsa, ne kadar makbul de olsa, teraziye konduğu zaman, Allah'ın nimetlerinden bir tanesini bile karşılayamaz.

Cennete girecek olan herkes, —Peygamber Efendimiz, ben dahi öyle diyor— Peygamber Efendimiz de, yüksek evliyâullah da cennete amelleriyle girmeyecek. Nerede kaldı böyle ağır aksak namaz kılan, hatalı kusurlu oruç tutan, eksikli kusurlu müslümanlar... (*Ve lâkin innemâ dehalûhâ bi-rahmeti'llâh*) "Allah'ın onlara acımasıyla, rahmetmesiyle, Allah'ın rahmetiyle girecekler cennete..." Çünkü hiçbirisi cenneti hak edemez, parasının hakkından gelemez. Cennetin köşkünün bir taşının, bir mücevherinin bedelini bile, ömrü boyu ibadet etse karşılayamaz.

Tamam bunu anladık; Allah'ın rahmeti ile cennete girecekler. O halde kimse ibadetine böbürlenmesin, ibadetinden dolayı burnunu havaya kaldırmasın! "Ben şu kadar namaz kıldım, ben bu kadar hatim indirdim, ben bu kadar hacca gittim." diye kendini aldatmasın!

Bir kere bilmiyoruz ki, ibadetlerini Allah kabul etti mi; yâni kabul olunacak sağlam bir ibadet mi, çürük bir ibadet mi?.. Bakkaldan çürük elmayı kimse para verip alır mı?.. Çürükleri atıyor bakkal... Şöyle bir bakıyor, çürümüşse elma onu atıyor, sağlamlarını siliyor, öyle koyuyor. Çürükler çöpe gidiyor.

İbadet çürük ise, zâten Allah kabul etmez. Haramdan yapılmışsa, haram para kazanmış hacca gitmişse, zâten kabul etmez. Oruç tutarken diline sahip olmamışsa, gözüne sahip olmamışsa, günahlardan korunmamışsa; orucu da kabul olmaz.

Sadakayı başa kakarak verdiyse, haramdan kazandıysa, veya fukarayı üzerek verdiyse, inciterek verdiyse; onu da kabul etmez. Gàfilâne namaz kıldıysa, onu da kabul etmez. Gàfilâne zikrettiyse, onu da kabul etmez. Gàfilce, aklı başka yerde dua ettiyse, onu da kabul etmez.

Bir kere güzel olacak ibadetler... Güzel olduktan sonra da cenneti kazanmağa yetmez, Allah'ın rahmeti ile cennete girecekler. Bunu öğreniyoruz, bir... İbadetleri yapacağız ama, ibadetlerimize mağrur olmayacağız, ibadetlerimizle öğünmeyeceğiz, böbürlenmeyeceğiz, haddimizi bileceğiz. Bilmez ki Allah ibadetini kabul etti mi, etmedi mi?.. "Acaba Rabbim bana

rahmedecek mi, yoksa işlediğim suçlardan dolayı cezalandıracak mı?.. Aman cezâlandırırsa halim nice olur!.. yoksa beni affına mı erdirecek, mağfiret mi edecek?..” diye korku ile ümit arasında olacak.

Demek ki evliyâullah bile amelleriyle girmiyorlar, Allah’ın lütfu ile cennete giriyorlar.

2. (*Ve sehàveti’l-enfüs*) “Nefislerinin cömertliği ile girecek.” Nefsinin cömertliği ne demek?.. İnsanların cömertliği bir kaç çeşittir.

a. Elindeki malından parasından verir; buna *mal cömertliği* derler.

b. Bedenen hizmet eder, hizmete koşturur. Delikanlıdır, hocasının hizmetinde pervane gibi dolaşır, güzel hizmet yapar. Hocası da dua eder, “Allah razı olsun!” der. Veya babasına, annesine, akrabasına, büyüklerine hürmet eder. Sever büyükleri. Neden?.. Bedenen hizmete koşturuyor. İşte bu *ten cömertliği*...

c. Bir de *can cömertliği* vardır, Allah yolunda canını verir. Şehidler gibi, “Canım feda olsun!“ der, canını verir.

Demek ki, evliyâullah da hizmet ehli imişler. Cennete girenler Allah’ın rahmeti ile girecek, bir de hizmet ehli oldukları için, nefislerinin cömertliğinden, ten cömertliğinden... Hem malla mülkle cömertlik yapıyorlar, etrafa hediyeler, ikramlar, hayırlar, yardımlar yapıyorlar; hem de hizmete koşuyorlar. Allah cömertleri seviyor, ondan dolayı girecekler cennete..

3. (*Ve selâmeti’s-sudûr*) “Göğüslerinin selâmetinden dolayı cennete girecekler.” *Selâmet-i sudûr*; kalbinde, yâni içinde başkalarına karşı kin, gazab, düşmanlık, hile, fesat olmayan, içi temiz olan demek... İç temizliği ile girecekler.

Bakıyorsun herkesi seviyor, herkesi affediyor, kendisine kötülük edeni bile bağışlıyor. Kötülüğe iyilikle mukabele ediyor. Kimsenin aleyhinde konuşmuyor, gıybetini yapmıyor, aleyhinde çalışmıyor, zararına çalışmıyor. Kimseyi üzmüyor, herkesin iyiliğini istiyor. Bunun göğsü sâlim, hasta değil, selâmette, hastalığa bulaşmış değil, sıhhatli; iç dünyasının hiç bir hastalığı yok...

Bazı insanların dışı sağlamdır turp gibi, ama içi çürüktür ceviz gibi... İçi bin bir türlü kötü duygu ile doludur, hile ile doludur, fitne ile fesatla doludur. O zaman dışının kürkü, süsü, zîneti, giyiminin güzelliği, tıraşının parlaklığı para etmez.

Ne olacak, evliyâullah nasıl giriyor cennete?.. İçlerinin her türlü olumsuz vasıftan selâmette olmasıyla, güzel vasıflarla dolu olmasıyla, kalplerinin temiz olmasıyla giriyorlar.

4. (*Ve rahmetin li-cemîi'l-müslimîn*) *Rahmet* burada merhamet mânâsına... "Bir de bütün müslümanlara karşı merhametli oldukları için giriyorlar."

Evliyâullahın bir sıfatı da bütün müslümanları sevmektir, hepsinin iyiliğini istemektir. Hattâ Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde buyurmuş ya:[130]

مَا مِنْ دُعَاءٍ أَحَبَّ إِلَى اللهِ مِنْ أَنْ يَقُولَ الْعَبْدُ : اللَّهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ رَحْمَةً عَامَّةً (قط. خط. والديلمي عن أبي هريرة)

RE. 381/7 (*Mâ min duàin ehabbü ila'llàhi min en yekùle'l-abdü*) "Duaların en makbulü, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kulun duasının en sevgilisi, (*Allàhümme'rham ümmete muhammedin rahmeten àmmeh*) 'Yâ Rabbi, Ümmet-i Muhammed'e geniş bir bağışlama ile, umûmî bir merhamet ile merhamet eyle!' demesidir."

Yâni, "Merhametin hepsini kapsasın, hepsini afv ü mağfiret eyle, hepsine lütfunla muamele edip cezalandırma... Müşkil işlerinin hallini âsân eyle, sıkıntılarını gider, hepsini hoş eyle... Hepsini huzur ve rahat içinde, dünyada ahirette bahtiyar eyle..."

---

[130] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.157; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.313, no:1142; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.442, no:1725; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.46, no:6146; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.350, no:952; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.75; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidal*, c.II, s.597, no:5001; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.116, no:3212 ve s.287, no:3702; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX; s.154, no:20448.

diye hepsinin iyiliğini düşünürler. İyi insanların bir vasfı da budur.

Demek ki bu hadis-i şeriften iyi şeyler öğrendik, evliyâullahın huylarını öğrendik. Bir kere güzel ameller, ibadet, tâat, Allah'ın emirlerini tutmak, yasaklarından kaçınmak, şeriatın ahkâmına uymak olacak; ama bunlarla öğünmeyeceğiz, Allah'ın rahmeti ile cennete gireceğimizi bileceğiz, mütevazi olacağız.

İkincisi, içimiz cömert olacak. Hem elimiz açık olacak, para, mal, mülk yardımı yapacağız; hem de bedenen insanların hizmetine koşacağız, insanlığın hizmetinde olacağız. İyiliğin, dinin hizmetinde olacağız. Kötülüğün hizmetinde değil, çetenin reisin peşinde değil de iyiliğin peşinde olacağız.

Üçüncüsü, içimiz tertemiz olacak, hiç bir hastalık bulunmayacak. Kalbimiz pırıl pırıl olacak, kimseye kin, düşmanlık, adâvet, hile, fitne, fesat duyguları olmayacak içimizde...

Dördüncüsü de, bütün müslümanlara merhamet edeceğiz. "Dünyanın neresinde müslüman kardeşim var, sıkıntıları nedir, onlara ne yapabilirim?" diye düşüneceğiz, elimizden geldiğince yardımcı olacağız.

e. Babasının Dostlarını Ziyaret Etmek

İki hadis-i şerif olduğuna göre üçleyelim bu hadis-i şerifleri... Aradaki hadis-i şerifi de okuyalım:[131]

إِنَّ أَبَرَّ الْبِرِّ ، أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ أَهْلَ وُدِّ أَبِيهِ ، بَعْدَ أَنْ يُوَلِّيَ الأَبُ

---

[131] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s1979, no:2552; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.758, no:5143; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.313, no:1903; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.97, no:5721; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.174, no:431; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.29, no:41; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.253, no:794: Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.112, no:994; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.327, no:918; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIII, s.71; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.465, no:45462; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.105, no:5905.

(م. د. ت. حم. حب. عن ابن عمر)

RE. 110/4 (*İnne eberre'l-birri, en yasıle'r-racülü ehle vüddi ebîhi, ba'de en yüvelliye'l-eb.*)

Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî gibi sağlam kaynaklar, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler. İzah edelim:

(*İnne eberre'l-birri*) "İyiliğin en iyisi..." Çeşitli iyilikler var, iyi işler var, sevaplı işler var, makbul işler var, Allah'ın sevdiği güzel işler var... "İyinin en iyisi nedir?" diyor Peygamber Efendimiz. (*En yasıle'r-racülü ehle vüddi ebîhi*) "Babasının sevdiği arkadaşlarına ziyaret yapmasıdır, ilgi göstermesidir. Gidip onları, 'Siz babamın dostlarıydınız, nasılsınız, iyi misiniz, bir emriniz var mı?' filân diye onları arayıp sormasıdır, kollamasıdır; yardıma muhtaçsa yardım etmesidir. (*Ba'de en yüvelliye'l-eb.*) Baba ahirete göçtükten sonra...

Demek ki, evlât dünyada iken de babasının dostlarına saygılı olacak; baba ahirete göçtükten sonra da, bu babamın dostuydu diye, babasının hatırı için baba dostlarını ziyaret edecek. (*En yezûra*) demiyor, (*en yasıle*) diyor; hem ziyaret edecek, hem de onlarla ilgi bağlarını kuracak demek. Bu ziyaretten de ötede onlara yardımcı olmak, hizmet etmek; mâlî bir yardım gerekiyorsa, bağış ve ikram gerekiyorsa onları da yapmak mânâsını da ihtiva eder.

Demek ki hayırlı bir evlât, babası ahirete irtihal ettiği zaman onun için hayır yapar, hasenat yapar, hatim indirtir, dua eder, hacca gider, sadaka verir, babasına boyna sevap gönderir. Ama başka bir de ne yapacak?.. Babasının arkadaşlarına gidip ziyaret edecek, ellerini öpecek, gerekirse onlara mâlî yardımda bulunacak.

"—Hacı amca nasılsınız? Siz babamın dostuydunuz, sizi ziyarete geldim; bir hizmetiniz var mı?" diye soracak, duasını alacak.

İşte görüyorsunuz, müslümanlık ne kadar tatlı, ne kadar güzel!.. Bir iyi müslümanın, babasının vefatından sonra, baba dostlarını bile unutmaması gerekiyor.

f. Hadis-i Şeriflerin Önemi

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize, dinimizin güzel emirlerini öğrenip, gereğince amel etmeyi nasîb eylesin...

Bunlar nereden öğrenilir?.. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden öğrenilir. Teferruat Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden öğrenilir. Peygamber SAS Efendimiz'in sünneti iyi öğrenilirse, din namına yapılan şeylerin hangisinin doğru, hangisinin yanlış olduğu da öğrenilir. Söylenilen sözlerin de hangisi doğru, hangisi eğri, o zaman terazi de tartar insan. "Bu adam dini bilmiyor. Söylediği yalandır, yanlıştır, eksiktir, kusurludur; işin doğrusu şudur." diyebilir hadisleri bilirse...

Hadisleri bilmeyen bir insan, dini tamamıyla anlayamaz. Ben şimdi gazetelere bakıyorum, bazı sözleri duyunca acı acı gülümsüyorum, üzülüyorum. Çünkü din namına, müslümanlık namına, dindarlık namına felâket derecede, cahilce yalan, yanlış, eksik, kusurlu sözler... Kimlerden ne gibi sözler çıkıyor, şöyle okuyorum üzülüyorum, acı acı gülümsüyorum.

Neden?.. Çünkü, "Falanca hadis-i şerifi okumuş olsaydı bu adam, böyle demezdi... Filânca ayeti bilseydi böyle demezdi... Filânca hadis-i şerifi bilseydi, o ayeti yanlış yorumlamazdı." diye düşünüyorum.

Onun için sevgili kardeşlerim, üç hadis-i şerifi okuduğumuz bu sohbetin sonunda açıklama yapayım size; ihtar edeyim, ikaz edeyim sizi, uyarayım:

Hadis-i şerifleri, Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetini iyi öğrenmezseniz, aldanırsınız! Tam müslümanlığı, doğru müslümanlığı öğrenemezsiniz! İş cahillerin söylediği sözlerle çığırından çıkar, sonra insanlar şaşırır. Ama dindeki şaşırma da çok pahalıya mal olur. Yolda yürürken şaşırmaya benzemez; dinde imanda şaşırdı mı insan, —Allah saklasın— Allah'ın sevgisini kaybeder, gadabına uğrar, kahrına uğrar. Cehenneme düşer, cayır cayır yanar. Dünyası, ahireti mahvolur.

Onun için, Kur'an-ı Kerim'e sarılın, hadis-i şerifleri okuyun!..

"—Efendim, hangi hadis-i şerifleri okuyacağız; bazıları hadismiş, bazıları bazı kötü insanlar tarafından uydurulmuş?.."

Tabii, bak ne kadar güzel biliyorsun. Demek ki, bazı insanlar müslümanları şaşırtmak maksadıyla, yalan yanlış sözler bile otaya atmışlar. O halde, sahih hadisleri öğreneceksiniz.

"—Nedir bunun ölçüsü?.."

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın neşrettiği hadis kitaplarını okuyun; *Sahîh-i Buhàrî*'yi okuyun, *Riyâzu's-Sàlihîn*'i okuyun!.. Sorun müftü efendiye, sorun Din İşleri Yüksek Kuruluna... Hangi hadis-i şerifler sağlamdır, onları okuyun!

Büyük alimlerin açıklamalarıyla neşredilmiş kitapları alın, okuyun! Meselâ, rahmetli Ahmed Davudoğlu Hoca Efendi, —nur içinde yatsın—İmam Müslim'in hadis kitabını açıkladı. Diyanet, Buhàrî'nin açıklamalarını neşretti; kaç cilt, içindekiler kısmı var... Sonra sahih hadis kitaplarından Ebû Dâvud neşredildi, Tirmizî neşredildi, İbn-i Mâce neşredildi. Hepsi sahih olarak bilinen, kıymetli hadis kitapları neşredildi. Onları okuyun! O zaman o hadislere aykırı söz söyleyenleri bilirsiniz, "Haa, işin doğrusu şuymuş!" dersiniz.

Demek ki tam müslümanlık, doğru müslümanlık, en iyi müslümanlık nereden öğrenilir?.. Sünnet-i seniyyeye sarılarak öğrenilir, hadis kitapları göz önünde bulundurularak öğrenilir. Hadis-i şerif kitapları okunmaz, ihmal edilir, reddedilirse; "Efendim Kur'an'da şöyle yazılıyor, böyle yazılıyor." dediği halde, insanlar o ayeti yanlış kullanmışlardır, o ayetin izahı o değildir. O zaman bazıları insanları kandırıyorlar.

Kanabilirler. Nitekim biliyorsunuz Ebû Eyyûb el-Ensàrî Efendimiz, İstanbul'da kabri bulunan, Eyüp semtinde camisi bulunan, türbesi bulunan, çok sevdiğimiz, başımızın tacı mübarek sahabi... Onun yanında bir konuşma olmuş, o ikaz etmiş. Düşünün, o devirde bile böyle yanılmalar olabiliyor.

Savaşta birisi düşmanın üzerine saldırmış, çarpışmış çarpışmış, şehid düşmüş. Saftan öne çıkıp, "Yâ Allah!" deyip gidip, düşmanla çarpıştığı için... Arkada kalanların bazıları da demişler ki:

"—Bak şu adama, kendisini tehlikeye attı. Halbuki Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerime var:

وَلاَ تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ (البقرة:١٩٥)

(*Ve lâ tülkù bi-eydîküm ile't-tehlükeh*) "Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın!" (Bakara, 2/195) buyruluyor. Bak kendisini tehlikeye attı, şehid oldu."

Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri müdahale etmiş:

"—Ey insanlar! Siz bu ayeti böyle yorumluyorsunuz ama, bu ayetin mânâsını biz Peygamber Efendimiz'in zamanında hiç böyle anlamıyorduk. 'Allah'ın size verdiği malların zekâtını vermezseniz, cihada sarf etmezseniz, cimrilik yaparsanız, o zaman böylece kendinizi tehlikeye atmış olursunuz. Hayır yapın, hasenat yapın, zekât verin, cihada para verin!' mânâsına geliyordu bu... Siz şimdi savaşta düşmana saldırmayın mânâsını çıkartıyorsunuz; bu yanlıştır. Düşmanla çarpışmak, düşmana saldırmak Allah'ın emridir. Kâfirlerle, müşriklerle cihad etmek en büyük sevaplı işlerdir. Yanlış yorumluyorsunuz." demiş.

Sahabenin yaşadığı devirde bile Kur'an-ı Kerim'in kelimelerinin anlamına bakarak, düşünüp yanlış yorumlamağa kalkışanlar çıktığına göre, demek ki Kur'an-ı Kerim'i sadece Arapça bilenler anlamaz. Kur'an-ı Kerim'i şöyle tefsirlerinden, büyük alimlerin açıklamalarından, bu gibi böyle ikazları da bilen insanların doğru yorumlamalarından anlayabilir insan...

Onun için, Kur'an-ı Kerim'e sarılın ama tefsiriyle beraber, büyük alimlerin, mübarek müctehidlerin açıklamalarıyla beraber okuyarak... Hadis-i şeriflere sarılın, sahih hadis-i şerifleri okuyun! Onlar size, bu dünyadaki karşınıza çıkan bütün müşkillerde ışık tutacaktır.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi Kur'an yolundan, Peygamber Efendimiz'in yolundan ayırmasın... Sevdiği razı olduğu kul olarak yaşayıp, sevdiği razı olduğu amelleri, hayrat u hasenâtı yapıp, başarılı bir şekilde ömür sürüp, Ümmet-i Muhammed'e faydalı olup, iman-ı kâmil ile ahirete göçüp, Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmaya muvaffak eylesin...

İki cihanda bahtiyar olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

04. 09. 1998 - ALMANYA

22. ZİKİR VE NEFİS TERBİYESİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-televizyon seyircileri!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

Cumanız mübarek olsun... Allah nice mübarek günlere, gecelere, zamanlara, bayramlara, cumalara —cuma mü'minlerin bayramıdır— sıhhat afiyetle cümlenizi eriştirsin...

Her gününüz bayram olsun... Her gününüz saîd olsun, mutlu olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizi iki cihan saadetine erdirsin...

Bir mübarek hafız kardeşimizin hadis kitabından, besmeleyle açtığı bir kur'a sayfasından hadis-i şerifleri size okumağa başlıyorum.

Kur'a ile açmamın sebebi şu: Bu hadis-i şerifleri günlük olaylara, politikaya bağlamak istemiyorum. Peygamber Efendimiz ne öğrettiyse, hadis kitaplarında sıralanmış olan hadis-i şeriflerden nasîbimize geleni anlatmak istiyorum. Böylece hem mevzû zorluğu olmuyor; hem de böyle kur'a ile çekilmiş olduğu için, kimse "Hoca efendi maksatlı olarak bu hadisleri seçmiştir. Şunu yapmak istiyor, bunu söylemek istiyor." gibi düşüncelere kaymasın diye kur'a ile çekiyorum. Çıkan Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin nasîb ettiği hadislerdir.

Anadolu'daki seyahatlerimde, kardeşlerimizi ziyaret ettiğim zamanlarda çok denedim, böyle kur'a ile açtığımız zaman çok da isabetli, hikmetli, ibretli oluyor. Çıkan konular da çok zaman kardeşlerimizin kalbindeki problemlerin cevabı oluyor, hepimiz hayretler içinde kalıyoruz. Onun için, bu hadis kitabından kur'a çekmeyi ve karşımıza çıkan hadisleri okumayı seviyorum.

a. Sıla-i Rahim Ömrü Uzatır

Bu hadis-i şeriflerin hepsi "Ey!" mânâsına (*Yâ*) edatıyla başlıyor. Birinci hadis-i şerif:[132]

يَا نَحِيفْ ! صِلْ رَحِمَكَ ، يَطُلْ عُمْرُكَ ؛ وَافْعَلُ الْمَعْرُوفَ ، يَكْثُرْ خَيْرُ بَيْتِكَ ؛ وَاذْكُرِ اللهَ عِنْدَ كُلِّ حَجَرٍ وَ مَدَرٍ ، يَشْهَدُ لَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(أبو نعيم عن نخيف بن يزيد)

RE. 501/3 (*Yâ nahîf! Sıl rahimeke, yetul umruke; vef'alü'l-ma'rûfe, yeksür hayru beytike; ve'zküri'llàhe inde külli hacerin ve mederin, yeşhed leke yevme'l-kıyâmeh.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fîmâ kàl, ev kemâ kàl.*

Bu hadis-i şerif Ebû Nuaym el-Isfahânî'nin kitabında kaydedilmiş. Peygamber Efendimiz SAS, Nahîf —veyahut Nuhayf— ibn-i Yezîd isimli sahabinin bize rivayet ettiğine göre, buyurmuşlar ki:

(*Yâ nahîf! Sıl rahimeke*) "Ey Nahîf! Akrabanı yokla, akraban ile bağlarını kuvvetlendir, ilişkilerini sağlam tut, sıla-i rahim yap; (*yetul umruke*) ömrün böylece uzun olur." Emrin cevabı olan cümlecik meczum olarak gelir. Onun için *yetùlü*, *yetul* olmuş. Sıla-i rahim yaparsan ömrün uzun olur mânâsına...

Demek ki, sıla-i rahim yapmak, akrabaları yoklamak, ziyaret etmek; maddî ihtiyaçları varsa onlara yardımcı olmak, muhabbeti tazelemek, hürmeti, sevgiyi tazelemek ömrün artmasına, uzamasına sebep oluyor. Bunu anlıyoruz.

Tabii, insanın ömrü mukadder olduğuna göre, ne kadar olacağı alnına yazıldığına göre, ömrün uzaması nasıl oluyor?.. Bu bir sırdır, ilâhî sırlardan bir sırdır. Peygamber SAS Efendimiz böyle

---

[132] Ebû Nuaym, *Ma'rifetüs-Sahâbe*, c.XVIII, s.179, no:5694; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.403, no:8558; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.997; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.55, no:7852; Nahîf el-Bekrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1298, no:43393; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.381, no:26259.

buyurduğuna göre, bir sır var bu işin içinde ve böyle oluyor. Yâni, insanın mukadder ömrü bereketleniyor, uzuyor, çok hayırlar işlemesine vesile oluyor, tatlı şekilde geçiyor, faydasını görüyor.

Demek ki eşimizi, dostumuzu, akrabamızı, amcamızı, dayımızı, halamızı, teyzemizi, kardeşlerimizi, uzak yakın akrabamızı, dostlarımızı ziyaret edeceğiz, sıla-i rahim yapacağız, onlarla ilgileneceğiz. Bu ömrümüzün uzamasına sebep olacak.

“Yâ Nahîf, sıla-i rahim yap, akrabalarını gözetle, ziyaret et, kolla; ömrün uzun olur. (*Vef'ali'l-ma'rûf, yeksür hayru beytik*) İyilik yap ki evinin hayrı çoğalsın!”

Demek ki evin huzuru, hayrı, saadeti, bereketi, tatlılığı, geçimin güzelliği, karıkoca arasındaki uyum, evlâtlarla ana-baba arasındaki ilişkilerin güzel olması... hepsi mânevî bir şeye bağlı olabiliyor. İnsan hayır yaptığı zaman, evinde huzur, saadet, mutluluk oluyor. Evinin hayrı artıyor, bereketi artıyor, geçimi güzelleşiyor. Evdeki kişiler arasındaki ilişkiler güzelleşiyor.

Ma’ruf ne idi?.. Çeşitli vesilelerle daha önceki konuşmalarımda kardeşlerimize izah etmiştim: *Ma’ruf*, örfe uygun olan... Akla, dine, ahlâka, ammenin vicdanına uygun olan, dinin ve aklın güzel gördüğü, iyi gördüğü şeylere *ma’ruf* derler.

Emr-i ma’ruf yapmak, *nehy-i münker* yapmak; yâni aklın ve dinin güzel bulduğu şeyleri başkalarına tavsiye etmek de bir vazifedir, müslümanların görevlerinden birisidir. Hem kendisi ma’rufu işleyecek, yapacak; hem de başkalarına tavsiye edecek, yaptırmağa çalışacak. Yâni, sadece kendisiyle yetinmeyecek başkalarına da söyleyecek; çoluk çocuğuna, akrabasına, sözü geçen kimselere, öğrencilerine, dostlarına, hatırını sayan kimselere; veya saysa da saymasa da, bütün insanlara doğruyu söyleyecek, doğruyu yapın diye tavsiyede bulunacak... Kötü, eğri, yanlış olan şeyi yapmayın diye de onların karşısına çıkacak.

Müslümanın görevlerinden birisiydi bu. Peygamber SAS Efendimiz burada, Nahîf isimli sahabiye sıla-i rahim yapmayı tavsiye ediyor; bir... İyilik yapmayı tavsiye ediyor; iki... Sıla-i rahim yapınca ömrünün uzayacağını bildiriyor. İyilik yaptığı zaman da, evinin hayrının çoğalacağını bildiriyor.

İnsanın evinde hayrın çoğalması, çok güzel bir şey; evin içinde şer olması, çok fena bir şey... Evinin zindan gibi olması, zehirli bir yer gibi olması, tahammül edilmez bir mekân olması; kadının kocasından yaka silkmesi, kocanın karısına yan bakması, çoluk çocuğun anaya babaya asi olması, veya annenin, babanın çocuklarına hayrı olmaması, onları sevmemesi, evdeki insanların her birinin bir başka tarafa baş çekmesi ne kadar kötü...

Ev, yuva insanın en sıcak barınağıdır, en güzel melceidir, sığınağıdır. Ama evde hayır olmadığı zaman, bir zindan gibi olur, bir hapishane gibi olur veyahut azaphane gibi olur. Demek ki bu evin hayrının artması için, insan dışarıda örfü, ma'rufu, aklın ve dinin iyi gördüğü şeyleri işlemesi lâzım! Hem işlemesi hem de başkasına tavsiye etmesi, yaptırmağa çalışması lâzım! İkinci tavsiyesi bu...

Peygamber Efendimiz bu sahabiye bu nasihatları yapmış; hadis kitapları yazmış, niye bize bildiriyor?.. Biz de bu sahabiye verilen nasihatleri öğrenelim, biz de yapalım diye... Biz de akrabamızı gözeteceğiz. Köyümüze gideceğiz, teyzemize, amcamıza, uzak yakın akrabamıza, yeğenlerimize, komşularımıza iyilik yapacağız. Dışarıdaki günlük hayatımızda da ma'rufu işleyeceğiz ve ma'rufu emredeceğiz. Böylece evimiz de mutlu olacak.

وَاذْكُرِ اللهَ عِنْدَ كُلِّ حَجَرٍ وَ مَدَرٍ، يَشْهَدُ لَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

(*Ve'zküri'llàh, inde külli hacerin ve meder*) "Her taşın, her çamurun, toprağın, duvarın yanında Allah'ı zikret!" diyor Peygamber Efendimiz. Üçüncü tavsiyesi de bu... Yâni, "Geçtiğin yer taş olsun, yolunun kenarındaki duvar olsun, dâimâ Allah'ı zikret!" demek. Veyahut da, "Zaman zaman, fırsat buldukça, Cenâb-ı Mevlâ'yı zikret!" demek...

(*Yeşhed leke yevme'l-kıyâmeh*) "Böyle yaparsan o taş, o toprak, o duvar, çamur kıyamet gününde şehadet edecek; 'Yâ Rabbi, bu kulun dünyada iken seni zikretti.' diye sana şahit olacak. Sen her taşın, toprağın, çamurun, duvarın yanında Allah'ı zikret ki, o sana kıyamet gününde şehadet etsin!" diye buyuruyor.

b. Namazdan Sonra Okunacak Dua

Peygamber SAS Efendimiz'in ashabına çok tavsiye ettiği işlerden birisi zikretmektir. Meselâ, yine bu açtığımız sayfadan bir hadis-i şerifi okuyayım size... Bu da zikirle ilgili:[133]

يَا مُعَاذُ ، وَاللهِ إِنِّي لأُحِبُّكَ ! أُوصِيكَ يَا مُعَاذُ ، لاَ تَدَعَنَّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ أَنْ تَقُولَ: اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلٰى ذِكْرِكَ ، وَشُكْرِكَ ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

(حم . د. ن. ك . طب . هب . حب . حل. وابن السني عن معاذ بن جبل)

RE. 501/4 (*Yâ muàz, va'llàhi innî leühibbuke! Ûsîke yâ muàz, lâ tedeanne fî dübüri külli salâtin en tekùlü: A'llàhümme einnî alâ zikrike ve şükrike ve hüsni ibâdetik.*)

Bu hadis-i şerif de çok değerli kaynaklarda, sağlam kaynaklarda zikredilmiş, kaydedilmiş; Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Neseî, Hakim, Taberânî, İbn-i Hibbân, Beyhakî, Ebû Nuaym ve İbn-i Sinnî, Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmişler. Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

(*Yâ muàz, va'llàhi innî leühibbuke*) "Ey Muaz! Allah'a yemin olsun ki, ben seni seviyorum!"

---

[133] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.475, no:1522; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.244, no:22172; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.369, no:751; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.364, no:2020; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.407.no; 1010; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.239, no:690; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.60, no:110; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.99, no:4410; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.32, no:9937; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.241; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.436, no:1650; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.71, no:120; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Şükür*, c.I, s.39, no:109; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.285; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.470, no:1914; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.202, no:3457; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.211, no:548; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.392, no:26281.

Demek ki, Peygamber Efendimiz'in sevgisine mazhar olmuş Muaz ibn-i Cebel, Efendimiz bunu böyle söylüyor. Sevdiğimizi söylemek lâzım! Peygamber SAS Efendimiz:

"—Sevdiğinize sevginizi söyleyin, ben seni seviyorum deyin!" diye tavsiye ediyor hadis-i şeriflerde.

"Ey Muaz! Vallàhi ben seni muhakkak ki, kesinlikle söylüyorum ki, seviyorum." diyorum. Ne mutlu Muaz RA'a ki, Peygamber SAS Efendimiz onu seviyormuş. Allah hepimizi, Peygamber SAS Efendimiz'in sevdiği ümmetlerinden eylesin...

Tabii burada seviyorum dedikten sonra, (Û*sîke yâ muàz*) "Sana nasihat ederim ki ey Muaz!" diyor. Yâni, "Sevgimin icabı olarak, ben seni seviyorum ya işte onun için, ben sana şunları söylüyorum. Bak, dikkat et, sevildiğini bil ve bunları yap!" demek istiyor. Sevginin gereği, insanın karşısındakine hayrı, güzel, doğru olan şeyi, faydalı olan şeyi öğretmesidir.

"Ey Muaz! Vallàhi ben seni muhakkak ki, kesinlikle seviyorum. Sana vasiyet ederim, tavsiye ederim ki, (*lâ tedeanne fî dübüri külli salâtin en tekùl*) her namazın arkasında şu sözü söylemeyi sakın hà bırakma! Yâni her namazı bitirdiğin zaman, onun arkasından bu duayı oku, bu sözü söyle!" diyor. Her namazın arkasından okuyacağımız bir dua öğretiyor Efendimiz bize:

اَللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلٰى ذِكْرِكَ ، وَشُكْرِكَ ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ !

(*Allàhümme einnî alâ zikrike, ve şükrike, ve hüsni ibâdetike*) "Yâ Rabbi, seni zikretmekte bana yardım eyle!.." Bak zikir burada da geldi. Yâni, "Yardım et de zikrinden gàfil olmayayım, uzak durmayayım; zikrini yapmama durumuna düşmeyeyim, gaflet durumuna düşmeyeyim. Zikretmekte bana yardım et!"

(*Ve şükrike*) "Sana şükretmekte de bana yardım eyle yâ Rabbi!.." Tabii, hepimizin üzerinde sonsuz nimetleri var Cenâb-ı Mevlâ'nın... O nimetlere şükretmemiz lâzım!

İlkönce şükrü bilmek lâzım! Nimetin Allah'tan geldiğini bilmek… "Bak başka kullara gelmemişken bu nimet bana nasib oldu." diye, o nimetin kendisine tahsis edilmesinin Allah'ın bir lütfu olduğunu anlaması lâzım! İkincisi de, Allah'a müteşekkir

olması lâzım! "Yâ Rabbi teşekkür ederim, şükürler ederim ki bana bu nimeti ihsân ettin!" diye Allah'a karşı minnetdarlık duyması lâzım! Allah'ın lütfun sahibi olduğunu bilip ona böyle karşılık vermesi lâzım!..

Bu da tabii Allah'ın yardımıyla oluyor. Allah'ı zikretmek de Allah'ın lütfuyla, yardımıyla; Allah'a şükretmek de Allah'ın lütfuyla, yardımıyla...

Bazı insanlar Allah'ı hiç zikretmez, hiç anmaz, hiç Allah hatırına gelmez. Verdiği nimetlere karşı Allah'a hiç şükretmez. O nimetlerin Allah'tan geldiğini, öteki kullara gelmemişken kendisine gelmesinin bir ayrıcalık olduğunu, bir imtiyaz olduğunu, bir lütuf olduğunu düşünmez. Nimetleri yer, ondan sonra yine isyana devam eder, küfre devam eder, günaha devam eder. Karşı gelmeye, küstahlığa devam eder.

Tabii, Allah etmesin... Allah nimetleri anlayıp onlara şükretmeyi nasib eylesin... Zikrinde ve şükründe yardım eylesin...

Başka?.. (*Ve hüsni ibâdetike*) “Sana güzel ibadet etmekte de bana yardım et yâ Rabbi!..”

Tabii güzel ibadet etmek, Allah’a doğru bir müslümanlıkla, razı olduğu vech ile ibadet etmek... Bunun iki kademesi var: Birincisi, hangi şeylerin güzel ibadet olduğunu bilmek; ikincisi de, onu yapabilmek.

Bazı insanlar bazı şeylerin güzel olduğunu bilir de yapamaz. Meselâ, doğru dürüst olmanın güzel olduğunu bilir ama, doğru sözlü olamaz. Namazın sevaplı olduğunu bilir, namaz kılamaz. Orucun sevaplı ve faydalı olduğunu bilir, tutamaz. Haccın çok büyük bir ibadet olduğunu bilir, yapmaz. Cihadın çok sevaplı bir ibadet olduğunu bilir, cihaddan uzak durur. Malıyla canıyla Allah’ın dinine yardım etmek için, onları ortaya koyup çalışmanın sevap olduğunu bilir ama, yapmaz.

Bir bilmek lâzım; bir de, bazıları ibadet ediyorum diye yanlış işler yapıyor, bunlara bid’at diyoruz. Peygamber Efendimiz’in yapmadığı, Peygamber Efendimiz’in zamanında olmayan, daha sonraki cahil insanların, İslâm’ı çok iyi bilmeyen insanların iyi bir şey sanıp da ortaya koyduğu, yaptığı şeylerdir. Meselâ mum yakmak, çaput bağlamak, mezarın etrafında dönmek... Yok böyle bir şey... Bunlar hakkında, bid’atler nelerdir filân diye kitaplar vardır. Onları bilmiyorlar, kendi bildiği yolda, yalan yolda, yanlış yolda gidiyorlar.

Hattâ bazen de gayrimüslimlerin; Allah’ın sevmediği müslüman olmayan, kâfir olan, müşrik olan insanların düşüncelerini, sözlerini, adetlerini taklit ederler. Tabii Allah’ın sevmediği insanların işlerini yaptıkları için oradan günaha da girerler ama, ibadet yapıyorum sanırlar; o da fenâ...

Allah’ın neleri sevdiğini, neleri sevmediğini; hangi şeyin Allah’ın sevdiği ibadet olduğunu, hangi şeyin bid’at olduğunu bütün müslümanların bilmesi lâzım! Bir de bu Allah’ın emirlerini yapmayı güzel yapmak lâzım! (*Hüsni ibâdetike*) demek, ibadeti güzel yapmak demek; yâni, “Sana olan ibadet vazifemi güzel yapmakta bana yardım et yâ Rabbi!” diyecek.

Güzel yapmanın bir şartı ihlâslı olması... Bir şartı da yapılacak ibadetin Allah’ın sevdiği bir iş olması, bid’at olmamasıdır. Bir de onu şöyle huzur-u kalb ile, huşû ile, güzelce yapmaktır.

İbadetleri aceleye getirmemek lâzım! Çabuk yapmak ma'rifet değil, Allah'ın rızasına uygun olarak, sakin sakin, huşû ile, hudù ile, vakar ile, ciddiyet ile, tatlı tatlı, tadını ala ala, içine sindire sindire, güzel güzel ibadet etmek lâzım!

Tabii, bu ibadetin güzelliğini tadabilmiş insanlar, Allah'a aşk ile, sıdk ile güzel ibadetler etmişler. Tarihte okuyoruz, nice nice güzel kullar, nice nice güzel ibadetler yapmışlar. Allah bize onları öğrenip, bizim de kendisine güzel kulluk etmemizi, nimetlerine güzel şükretmemizi, kendisini unutmayıp zikretmemizi nasib eylesin...

c. Çok Sevaplı Bir Zikir

Üçüncü hadis-i şerif yine zikirle ilgili... Muaz RA'a yine, buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:[134]

يَا مُعَاذُ ، كَمْ تَذْكُرُ كُلَّ يَوْمٍ ؟ أَتَذْكُرُ عَشَرَةَ آلاَفٍ مَرَّةً ؟ أَلاَ أَدُلُّكَ
عَلٰى كَلِمَاتٍ هُنَّ أَهْوَنُ عَلَيْكَ ، وَأَكْبَرُ مِنْ عَشَرَةِ آلاَفٍ وَعَشَرَةِ آلاَفٍ
أَنْ تَقُولَ : (لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ عَدَدَ كَلِمَاتِهِ ، لاَ إِلٰهَ إِلا اللّٰهُ عَدَدَ خَلْقِهِ ،
لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ زِنَةَ عَرْشِهِ ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ مِلْأَ سَمٰوَاتِهِ ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ
مِثْلَ ذٰلِكَ مَعَهُ ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ مِثْلَ ذٰلِكَ مَعَهُ) لاَ يُحْصِيهِ مَلَكٌ وَلاَ غَيْرُهُ

(ابن النجار عن أبي شبل عن جده)

RE. 501/7 (*Yâ muâz, kem tezkürü külle yevm? E tezkürü aşerete âlâfin merreten? Elâ edüllüke alâ kelimâtin hünne ehvenü aleyke ve ekberu min aşerati âlâfin ve aşerati âlâfin en tekùle: "Lâ*

---

[134] *Kenzü'l-Ummâl*, c.1, s.666, no:1910 ve c.2, s.366, no:3934; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.389, no:26274.

ilâhe illa'llàhu adede kelimâtih, lâ ilâhe illa'llàhu adede halkıh, lâ ilâhe illa'llàhu zinete arşih, lâ ilâhe illa'llàhu mil'e semâvâtih, lâ ilâhe illa'llàhu misle zâlike meah, ve'l-hamdü li'llâhi misle zâlike meah." Lâ yuhsîhî melekün ve lâ gayruhû.)

Bu da bir zikir tarifi Peygamber Efendimiz'in... Diyor ki:

(*Yâ muâz, kem tezkürü külle yevm?*) "Ey Muaz, her gün ne kadar zikir yaparsın?"

Tabii, her müslümanın zikir vazifesi de var, namaz gibi... Pek çok insan bu zikir vazifesini yapmıyor. Halbuki, sahabe-i kiram bunu hurma çekirdekleriyle, veya çakıl taşlarıyla yaparlardı. Ebû Hüreyre RA'ın bir ipi varmış, ipi tesbih yapmış kendisine, düğüm atmış ipin üstüne. İki bin düğümlü tesbihi varmış, onu geceleyin çekmeden yatmazmış. Neler çekiyordu ise artık...

Demek ki, her gün müslümanın Allah'ı zikretmesi lâzım! Bu zikri Allah emrediyor Kur'an-ı Kerim'de:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا (الاحزاب:٤١)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'zküru'llàhe zikran kesîrâ*) [Ey iman edenler, Allah'ı çok çok zikredin!] (Ahzâb, 33/41) diye. Onun için evliyâullah büyüklerimiz, mürşid-i kâmillerimiz zikri emretmişler. Ama müslümanların bir kısmı hem zikretmiyor, hem de zikre karşı çıkıyor, hem de zikredenlere kızıyor, hem de onların aleyhinde çalışıyor; radyoda, televizyonda atıyor, tutuyor.

Halbuki, Peygamber Efendimiz bakın ne buyuruyor:

"—Yâ Muaz, her gün ne kadar zikir yaparsın? (*E tezkürü aşerate âlâfin merreten?*) Bir defada on bin kere zikir yapabilir misin?.."

Tabii, on bin zikir bayağı bir zaman alır. Zikrin en hafifi, en kolayı *Allah* demektir, *hû* demektir. O bile on bin tane olunca bayağı bir zaman alır. "On bin çekebilir misin?" diye soruyor. Demek ki zikir çok çekiliyor, çok çekilmesi lâzım! Bu kadar çeker misin diye soruyor, sonra bir kestirme yol gösteriyor:

(*Elâ edüllüke alâ kelimâtin*) "Ben sana birtakım sözler öğreteyim mi? Bir takım sözlere seni götüreyim mi? Birtakım sözleri yapmaya seni kılavuzluk edeyim mi, sevk edeyim mi?..

(*Hünne ehvenü aleyke*) Onlar sana on bin defa zikretmekten daha kolay olur. (*Ve ekberu min aşerati âlâfin ve aşerati âlâfin*) Ve on bin defa on bin defadan daha fazladır sevabı...”

On bin defayı iki defa zikreylemiş, “On bin defadan ve on bin defadan daha büyüktür.” diyor. Bu on bin + on bin = yirmi bin mânâsına da gelebilir; on bin x on bin mânasına da gelebilir.

“On bin defâ on bin defa gibi sevabı daha çok olan ve dile kolay olan bu sözler, (*en tekûle*) senin şunları söylemendir:” diye o zikirleri bize öğretiyor. Şimdi bunları can kulağıyla dinleyin!.. Ne imiş o zikirler:

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ عَدَدَ كَلِمَاتِهِ ، لاَ إِلٰهَ إِلا اللهُ عَدَدَ خَلْقِهِ ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ زِنَةَ عَرْشِهِ ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ مِلْأَ سَمٰوَاتِهِ ، لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ مِثْلَ ذٰلِكَ مَعَهُ ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ مِثْلَ ذٰلِكَ مَعَهُ.

(*Lâ ilâhe illa'llàhu adede kelimâtih, lâ ilâhe illa'llàhu adede halkıh, lâ ilâhe illa'llàhu zinete arşih, lâ ilâhe illa'llàhu mil'e semâvâtih, lâ ilâhe illa'llàhu misle zâlike meah, ve'l-hamdü lillâh, misle zâlike meah.*)

Zikir bu... “Bu zikri yaparsa, (*lâ yuhsîhî melekün*) herhangi bir melek bunun ecrini, sevabını sayamaz, zabt edemez, muhafaza edemez, yazamaz. (*Ve lâ gayruhû*) Melek de yazamaz, başka bir varlık, başka bir alet, başka bir cihaz, başka bir mahlûk da sayamaz. Çok sevabı bunun...” diyor Efendimiz. Onun için bu zikri öğreneceğiz ve yapacağız.

Ne imiş o zikirler, şimdi kısa kısa mânâsını verelim:

(*Lâ ilâhe illa'llàh, adede kelimâtih*) “Allah'ın sözleri sayısınca *Lâ ilâhe illa'llàh...*” Tabii Allah'ın kelimeleri, sözleri, Cenâb-ı Hakk'ın buyrukları, emirleri sayılamayacak kadar çoktur. Çünkü her şeyin olması için, o “*Kün!*” diye emrediyor, öyle oluyor; bir yumurtadan bir mahlûkun çıkması, bir olayın olması, şu kadar mahlûkun hareketi, şu kadar mahlûkun şu işi yapması, bu işi yapması... Yâni Cenâb-ı Hakkın kelimeleri sonsuzdur. Denizler

mürekkep olsa, ağaçlar kalem olsa, yazsalar, yazsalar, Allah'ın kelâmını, kelimelerini yazmayı bitiremezler. O kadar çok...

Demek ki, (*Lâ ilâhe illa'llàh, adede kelimâtih*) "Allah'ın kelimeleri, sözleri sayısınca *Lâ ilâhe illa'llàh*..." Bu kadar çok *Lâ ilâhe illa'llàh* demek, *Lâ ilâhe illa'llàh* sözünü bu kadar çok söylemiş olmak tabii ne yapıyor? Tevhid inancını ifade ediyor: "Allah var, Allah'tan gayri şerîki yok, nazîri yok, o birdir. Varlığında, birliğinde şek şüphe yoktur." mânâsına geliyor. Çok önemli bir söz.

Onu bu kadar çok söylüyor. Yâni bir milyon, on milyon, yüz milyon, bir trilyon filân demiyor; (*adede kelimâtih*) kelimeleri sayısınca diyor. Rakam artık çok büyük...

(*Lâ ilâhe illa'llàh, adede halkıh*) "Allah'ın mahlûkàtı, halk ettiği varlıklar sayısınca *Lâ ilâhe illa'llàh*..."

(*Lâ ilâhe illa'llàhu zinete arşih*) "Arş-ı A'zamının ağırlığı kadar *Lâ ilâhe illa'llàh* olsun." Arş-ı A'zam ki, semâvâtı ve arzı Allah'ın Kürsüsü ihata ediyor. Kürsü de Arş-ı a'zam'ın yanında çok küçük kalıyor, küçücük bir zerre gibi, tane gibi kalıyor. Arş o kadar büyük. O Arş-ı A'zam'ın ağırlığı kadar *Lâ ilâhe illa'llàh*..."

(*Lâ ilâhe illa'llàhu mil'e semâvâtih*) "Yedi kat semâvâtı, gökleri dolduracak kadar *Lâ ilâhe illa'llàh*..."

(*Lâ ilâhe illa'llàh, misle zâlike meah*) "Bir de bunların yanında bu kadar daha *Lâ ilâhe illa'llàh*..."

Demek ki çok fazla miktarda *Lâ ilâhe illa'llàh* söylemiş oluyor. İnsan bu sözlerle çok fazla miktarda söylemek istediğini ifade etmiş oluyor. "Allah'ın kelimeleri adedince *Lâ ilâhe illa'llàh*, Allah'ın yarattıkları adedince *Lâ ilâhe illa'llàh*, Arş-ı A'zam'ının ağırlığı kadar *Lâ ilâhe illa'llàh*, semâlarının dolusunca *Lâ ilâhe illa'llàh*, ve bunlar kadar da yine *Lâ ilâhe illa'llàh*..."

Allah'ın birliği inancını gönüllere yerleştirmek için duygusal bir şey bu... İnsanın duygularının ne kadar coşkun olduğunu, ancak böyle mübalağalarla ifade edilebilecek kadar *Lâ ilâhe illa'llàh*'ın mühim olduğunu, önemi olduğunu, büyük olduğunu, kıymetli olduğunu bu cümlelerden anlıyoruz.

Allah'tan gayriye tapmak yok, Allah var, sadece ona kulluk edecek herkes, onun sözünü dinleyecek, onun emrini tutacak...

Kur'anını okuyacak, Allah'ın yolunda gidecek, sadece o var... Allah'ın dışında başka ilâh yok! İlâh edinenler, müşrikler, kâfirler cehenneme gidecek.

Allah-u Teàlâ başkasına tapınılmasını engellemek için, tarih boyunca peygamberler göndermiş, kitaplar indirmiş. Mûsâ AS, "Bana tapının!" dediği için Firavun'a gitmiş ve Allah'ın birliğini ona hatırlatmış. İsâ AS Allah'ın birliğini söylemiş. İbrâhim AS Nemrud'un karşısında Allah'ın birliğini söylemiş, "Sen kendine taptırma!" demiş. "Aya, güneşe tapmayın!" demiş kavmine...

Hâsılı, sadece Allah'a tapılması çok önemli bir iş... Tarih boyunca peygamberlerin öğrettiği en mühim, en büyük hakîkat, Allah'ın bir olduğu... Onun da böyle bu güzel kelimelerle ifadesi çok tatlı... Bunu ezberleyeceğiz, bunu okuyacağız. Her gün bunları söylerse insan, on bin defa, on bin defa defa çok çok *Lâ ilâhe illa'llàh* demekten daha büyüktür ve dile de daha kolaydır:

"Lâ ilâhe illa'llàhu adede kelimâtih, lâ ilâhe illa'llàhu adede halkıh, lâ ilâhe illa'llàhu zinete arşih, lâ ilâhe illa'llàhu mil'e semâvâtih, lâ ilâhe illa'llàh, misle zâlike meah, ve'l-hamdü li'llâh, misle zâlike meah."

(*Ve'l-hamdü li'llâh, misle zâlike meah*) "Hamd de bunun yanında, bu miktarlarda, bu kadar çok..." Hamd etmek, *El-hamdü li'llâh* demek de çok önemli. Demek ki burada *Lâ ilâhe illa'llàh* demeyi, *El-hamdü li'llâh* demeyi Peygamber Efendimiz tavsiye ediyor ama, kestirme ve çok sevaplı birtakım sözlerle bu zikri yapmayı tavsiye etmiş oluyor. Hamd etmek de çok önemli... Kitabımız, Fâtiha Sûresi'nin ilk ayet-i kerimesi olan *El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*'le başlıyor. Başında daha, hamd ile başlıyor kitabımız.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Demek ki Peygamber Efendimiz zikretmeye çok önem veriyor, tavsiye buyuruyor ve sahabe-i kiram da o tavsiyeleri tutmuşlar. Biz de bu kelimeleri öğrenelim, bu zikirleri bu vech ile yapalım!..

Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği zikirleri, tavsiye ettiği şekilde yapmayı çok seviyorum ben... Her şeyin ölçüsünün Peygamber Efendimiz'in sünneti olmasını çok seviyorum. Siz de bunları kaydedin, yazamadıysanız yazın! Daha iyisi tabii teyp alıp, konuşmayı teybe geçirmektir. Oradan tekrar tekrar dinlemek

mümkün olur. Sabah akşam yayınlanıyor radyomuzda, televizyonumuzda; dinlemek mümkün... Bir kere daha okuyayım:

"Lâ ilâhe illa'llàhu adede kelimâtih, lâ ilâhe illa'llàhu adede halkıh, lâ ilâhe illa'llàhu zinete arşih, lâ ilâhe illa'llàhu mil'e semâvâtih, lâ ilâhe illa'llàh, misle zâlike meah, ve'l-hamdü lillâh, misle zâlike meah."

Biliyorsunuz, Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Efendimiz (Rh.A), cennetmekân, bir dualar kitabı hazırlamıştı. Onu da, okuyun diye bize tavsiye buyurmuştu. Hepimize icazet vermişti, okumamızı tavsiye eylemişti. Günlük evradımız içinde, Hocamızın seçtiği zikirler arasında, bazı ilâveleriyle bu var... *Ve'l-hamdü li'llâh, misle zâlike meah*'ten sonra, (*Sübhàna'llàh, misle zâlik, va'llàhu ekber misle zâlik...*) diye öbür zikirler de ekleniyor.

Onu da okuyunca, çok büyük sevaplar alınacak. Onun için, bunları öğrenirsiniz ve söylersiniz.

d. Kur'an ve Nefis Terbiyesi

Gelelim dördüncü hadis-i şerife... Peygamber Efendimiz yine Muaz RA'a buyuruyor ki:[135]

يَا مُعَاذُ ! إِنَّ الْمُؤْمِنَ قَيَّدَهُ الْقُرْآنُ عَنْ كَثِيرٍ مِنْ هَوٰى نَفْسِهِ

(طس. عن معاذ)

RE. 501/5 (*Yâ muâz! İnne'l-mü'mine kayyedehü'l-kur'ânü an kesîrin min hevâ nefsihî.*) "Ey Muaz, hiç şüphe yok ki, Kur'an-ı Kerim her mü'mini hevâ-yı nefsinin pek çoğundan alıkoyar, men eder; hevâ-yı nefsine uydurtmaz. Onu nefsine uymaktan men

---

[135] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.176, no:8317; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.26; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.355, no:3540; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.371, no:8469; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.I, s.415, no:789; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.286, no:814 ve 816; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.385, no:26267.

eder, mânî olur, engel olur. Nefsine uymayı yaptırmaz Kur'an-ı Kerim..."

Tabii, burada bir şeyi herkesin bilmesi lâzım; İslâm'ı az bilen, çok bilen herkesin çok iyi bir şekilde kafasına yerleştirmesi lâzım: Bizim nefislerimiz var! *Nefs-i emmâre* diyoruz, eğer nefis terbiye olmamışsa, eğitilmemişse, bir eğitim görmemişse, kaba saba, ormanda dağda kalmış gibi hantal ise, nefis terbiyesi görmemişse;

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلاَّ مَا رَحِمَ رَبِّي (يوسف:٥٣)

(*İnne'n-nefse leemmâratün bis-sûi illâ mâ rahime rabbî*) [Çünkü nefis, aşırı şekilde kötülüğü emreder; Rabbimin acıyıp korudukları müstesna…] (Yusuf, 12/53)

İnsana kötülükleri emreden insanın nefsidir. Hevâ-yı nefsi insanı kötü yollara sürükler, kötü işler yaptırır. İçki, kumar, zevk, keyif, eğlence, hırsızlık, arsızlık, tembellik, kibir, ücub... gibi bir çok kötü işler ve kötü huylar nefisle ilişkilidir. Bu nefsin terbiye edilmesi lâzım!

Şimdi Yirminci Yüzyıl'dayız, uzay çağındayız, bilgisayar çağındayız, bilgi toplumu olma yolundayız. İnsanlar her şeyi öğreniyor, fakat Peygamber Efendimiz zamanında bilinen, asırlar boyu bizim ecdadımızın uyguladığı, Anadolu'ya gelmeden önce Orta Asya'da; Anadolu'ya geldikten sonra Anadolu'da, Mevlânâlarımızın, Hacı Bayrâm-ı Velîlerimizin, Hacı Bektâş-ı Velîlerimizin, İbrâhim Hakkı-yı Erzurûmî, İsmâil Hakkı Bursevî, Eşrefoğlu Rûmî gibi nice nice mübarek büyüğümüzün yaptığı, bildiği; halkımızın da bildiği ve öğrendiği bir konuydu bu...

Nefis terbiye edilmeli!.. İnsanın nefsi terbiye edilmezse, hayatta başarı olmaz; iyi kulluk olmaz, iyi müslümanlık olmaz, ahlâklı insan olunamaz. Nefsi terbiye etmek lâzım! Ahlâkın yükselmesi nefsin terbiyesiyledir.

Nefsin pek çok oyunları vardır. Nefis insanın en büyük düşmanıdır. Terbiye edilmeyen nefis insanı felâkete sürükler. Dünyada rezil rüsvâ eder, ahirette cehennemlik eder, cehenneme attırır. Bu nefsin terbiye edilmesi lâzım!

Bu nefsin terbiyesini büyüklerimiz nasıl yapmış?.. Bir mektep kurmuşlar nefsin terbiyesi için, buna tekke demişler. Meselâ, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Efendimiz; meselâ, Hacı Bektâş-ı Velî Efendimiz... Rivayetler var işte filanca dağın mağarasına çekilmiş, orada inzivaya çekilmiş, zikirle meşgul olmuş. Ondan sonra da kendisine bağlı olan, kendisini seven, kendisini örnek alan, kendisine talebe olan insanlara da bu terbiyeyi öğretmişler.

Bilinen bir şey... Nefse nasıl muamele edilecek, nasıl yumuşatılacak, nasıl ıslah edilecek, nasıl güzel yöne çekilecek, nasıl güzel şeyleri yapmayı isteyecek hale gelecek; bu bir eğitim... Nefsin terbiyesine dair kitaplar var.

Şimdi bunlar yapıldığı zaman, insan olgun, kâmil, makbul, mahbup, sevilen insan olur. Olgun insan derler, ahlâklı insan derler, dürüst insan derler, iyi insan derler, fedâkâr derler, arkadaşlarına hıyânet etmez derler. Vazifesini güzel yapar derler, ölçüye tartıya hile katmaz derler... Bunların hepsinin temeli, incelenirse nefsin terbiye edilmiş olmasına bağlıdır, oraya kadar gider.

Nefis terbiye edilmediği zaman da, o içindeki azgın nefs-i emmâresi terbiye edilmediği zaman; kravat takar, ütülü pantolon giyer, saçını tarar, tıraş olur... Altın yüzük takar, altın kravat iğnesi takar... Aldatır, rüşvet alır, hırsızlık yapar, mafyayla işbirliği yapar... Her çeşit kötülüğü yapar. Neden?.. Nefsi, içi terbiye olmadığı için.

Bu eğitimin mutlaka yapılması lâzım! Bu terbiyeyi kim yapacak?.. 20. Yüzyıl'da, uzay çağında bu terbiyeyi kim yapacak?.. Amerika'da bunun mektebi yok, Avustralya'da yok, Almanya'da yok... Nereye gidelim de bu eğitimi yapalım?.. Suudi Arabistan'da da yok... Nerede yapacağız bu eğitimi?..

Okullarda öğretmenler yapacak. Çocuklara ahlâk verecekler, nefsini yenmeyi öğretecekler. Ama böyle bir konu yok!.. Her dersin kitabı var, müfredatı var. Milli Eğitim Bakanlığı o kitapları hazırlattırıyor, tâlim terbiye heyetinden geçiriyor. Bin bir çeşit süzgeçten geçtikten sonra, "Şu kitap okutulsun, aman yanlış şey okutulmasın!" deniliyor.

Kitap olmadan bu eğitim de kolay olmaz. Olması lâzım bir yerde... Mevlânâlar nasıl yetişecek, o mübarek evliyâullah nasıl

yetişecek?.. O alim, fâzıl, kâmil, tatlı, melek gibi insanlar nasıl yetişecek?.. Bu eğitimin mutlaka yapılması lâzım, sevgili kardeşlerim!.. Görüyorsunuz, bu hadis-i şerifte buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki, nefsin terbiye olmasının bir yolu Kur'an-ı Kerim'i öğrenmek imiş. "Ey Muaz! Hiç şüphe yok ki Kur'an-ı Kerim, nefsinin birçok arzusundan, hevasından mü'mini alıkoyar, önünü alır, keser, men eder, yaptırmaz." Yâni, Kur'an-ı Kerim okudu mu bir insan, kötü işleri emreden nefsinin kötü arzularını yapmaz, kendisini tutar, nefsine hakim, vicdanına hakim olur.

Demek ki, nefis terbiyesinin bir kaynağı Kur'an-ı Kerim'miş. Kur'an-ı Kerim olmadan, Allah'ın vahyi olmadan, vahyin bereketi olmadan, Kur'an-ı Kerim'in nuru olmadan, nefsin terbiyesi de kolay olmaz, güzel olmaz, tam olmaz. Yine Kur'an-ı Kerim'e bağlı bu iş...

Tabii, Kur'an-ı Kerim'e bağlı olunca, hadis-i şeriflere de bağlı oluyor. Hadis-i şerife bağlı olunca, ehl-i sünnet müslümanlığı; sünnet-i seniyyeyi okuyup da, tam Peygamber Efendimiz'in yaşadığı gibi yaşamak, öyle müslüman olmak... Önemli olan bu...

Kimin müslümanlığı en güzel?.. Şunun veya bunun mu? Tarihteki hangi şahsın müslümanlığı en güzel?.. Hiç şüphe yok ki, hepimiz ittifak ederiz, herkes elbirliği ile evet deriz ki, en güzel müslüman Peygamber Efendimiz SAS... O halde en güzel müslümanlık Peygamber SAS Efendimiz'in müslümanlığı... O halde en güzel müslümanlık sünnet müslümanlığı... O halde herkesin sünnet-i seniyyeyi öğrenmesi ve ona göre yaşaması lâzım!

Diyanet İşleri Başkanlığı, İmam Buhàrî (Rh.A)'in *Sahîh-i Buhàrî*'sini açıklamasıyla beraber neşretti. Daha başka yayınevleri sahih hadis kitaplarını neşrettiler. Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetinin ne olduğu, ilmihal kitaplarında yazıyor. Hangi işin sünnet olduğu, hangi işin bid'at olduğu kitaplarda yazılı...

Demek ki rehberimiz, önderimiz, serverimiz, ilmin kaynağı, nefis terbiyesinin kaynağı, iyiliklerin, ahlâkın kaynağı, hevâ-yı

nefsi engellemenin gücünün kaynağı yine Kur'an-ı Kerim... Kur'an okudu mu insan içi ürperecek, imanı kuvvetlenecek, heva-yı nefsini engelleyecek, dizginleyecek, kendisini tutacak. Kur'an-ı Kerim'in böyle bir özelliği var.

Okuyacak... Her gün belli miktarda, anlayarak, gözyaşı dökerek, tefekkür ederek Kur'an-ı Kerim'i okumamız lâzım, muhterem kardeşlerim! Okumuyoruz... Aydını da okumuyor, okumuşu da okumuyor, cahili de okumuyor. Belki cahili daha çok okuyor, okumuşu hiç okumuyor.

Kur'an okunmadan, Kur'an-ı Kerim'in içindeki bilgiler öğrenilmeden, hevâ-yı nefis de kolay engellenmez. Hevâ-yı nefse kapılır, günahlara doğru gider insan... Esen rüzgâra kapılan bir yaprak gibi, bir çöp gibi, bir tüy gibi savrulur gider.

Onun için Kur'an-ı Kerim'e sarılacağız ki, takvâmız artsın, haşyetimiz artsın... Ne diyor bakın, her sabah imam efendilerin mihrabda okuduğu aşr-i şerifte, Haşr Sûresi'nin son kısmında ne buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri:

لَوْ أَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْآنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ، وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (الحشر: ٢١)

(*Lev enzelnâ hâze'l-kur'âne alâ cebelin leraaytehû hàşian mütesaddian min haşyeti'llâh*) "Eğer biz bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu, Allah korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün." Allah'ın haşyetinden böyle büzülür, eğilir, tirtir titrer, parça parça parçalanırdı. Dağ sağlam olduğu halde, taştan yapılmış olduğu halde öyle olurdu. (*Ve tilke'l-emsâlü nadribühâ li'n-nâsi leallehüm yetefekkerûn*." [Bu misalleri insanlara, düşünsünler diye veriyoruz.] (Haşr, 59/21) buyruluyor.

"—Ey insanoğlu, senin hiç duygun yok mu?.. Kur'an-ı Kerim sana indiriliyor, Allah'ı kelâmı sana hitap ediyor da, sen ne biçim insansın?.." demek yâni.

Bu ayet-i kerime çok önemli, insanın tüyleri diken oluyor.

Bu hadis-i şeriften neyi çıkartıyoruz?.. Kur'an-ı Kerim'i çok okumamız lâzım! Tasavvufun da kaynağı Kur'an-ı Kerim, nefsin terbiyesinin kaynağı da Kur'an-ı Kerim...

e. Bir Kimsenin Hidâyetine Vesile Olmak

Nefsin terbiyesi konusunda çok sözler söylemek lâzım ama, bu kadarıyla yetiniyorum. Sonuncu hadis-i şerifi okuyorum: [136]

يَا مُعَاذُ ! لأَنْ يَهْدِيَ اللهُ عَلٰى يَدَيْكَ رَجُلاً مِنْ أَهْلِ الشِّرْكِ ، خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَكَ حُمْرُ النَّعَمِ (حم. عن معاذ)

RE. 501/6 (*Yâ muaz! Leen yehdiya'llàhu alâ yedeyke racülen min ehli'ş-şirki, hayrun leke min en yekûne leke humru'n-neam.*)

Ahmed ibn-i Hanbel (Rh.A) Muaz RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz o mübarek sahabiye, seni seviyorum dediği Muaz RA'a buyurmuş ki:

"Ey Muaz! (*Leen yehdiya'llàhu alâ yedeyke racülen min ehli'ş-şirk*) Allah'ın senin sözlerinle, senin elinle, senin çalışmanla, senin iki elin vasıtasıyla şirk ehli bir adamı hidayete erdirmesi, müslümanlığa çekmesi, sokması; yâni senin çalışmanla bir insanın müslüman olması, hidayete ermesi..." (*Hayrun leke min en yekûne leke humru'n-neam*) *Neam*, deve demek. *Humru'n-neam*, develerin kırmızıları demek. *Humr*, *ahmer* kelimesinin çoğulu. "Ehl-i şirkten bir adamın senin vasıtanla hidayete ermesi, İslâm'ı öğrenip de doğruymuş deyip imana gelmesi; senin için kırmızı

---

[136] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.238, no:22127; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.XII, s.37, no:3425; Müslim, *Sahîh*, c.XII, s.132, no:4423; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.198, no:5991; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.46, no:8149; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.109; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.291, no:354; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XV, s.378, no:6932; Hz. Ali RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.V, s.602, no:9714; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIII, s.389, no:26276.

kırmızı develerin senin malın olmasından, onları kazanmandan daha hayırlıdır.” buyuruyor.

Şimdi Allah selâmet versin Necati Özfatura dostumuz yazmış, Gagavuz Türkleriyle ilgili makalesini okudum geçen gün. Allah razı olsun, Allah selâmet versin... Gagavuz Türklerinden birisi demiş ki:

“—Ben istiyorum ki, Türkiye’ye geleyim, müslüman olayım ve Türkiye’de müslüman olarak öleyim!“

Gagavuz Türkleri Beyaz Rusya’da, Ukrayna’da yaşayan Oğuz kökenli Türkler... Ama daha önceden oralara geldikleri zaman hristiyan dinini görmüşler, hristiyan olmuşlar. Onlar hem Türk, Anadolu Türkçesi’ne yakın bir Türkçe ile konuşuyorlar; hem de hristiyan... Onlardan birisinin ifadelerini naklediyor Necati Özfatura makalesinde. Türkiye’ye gelmeyi, müslüman olmayı ve Türkiye’de müslüman olarak ruhunu teslim etmek istediğini ifade etmiş onlardan birisi.

Demek ki çalışmamız lâzım! Başkaları gidiyorlar, kendi dinlerini insanlara öğretmek için tâ dünyanın öbür uçlarına, öbür diyarlarına gidiyorlar; dil bilmez, medeniyet bilmez insanlara dinlerini aşılamağa çalışıyorlar.

Geçen de yine bizim televizyon kanallarından birisinde seyrettim; Papua Yeni Gine’de, şu Okyanusya’daki, Avustralya’nın kuzeyindeki adalardan birinde, vahşi kabilelere misyonerler gidiyorlarmış. O vahşi kabileler örtünmek filân bilmiyor, her tarafları çıplak. O kabilelere hristiyanlığı yaymaya çalışıyorlarmış.

Amerika’dan o diyarlarda, Filipinler’de, Endonezya’da, Malezya’da hristiyanlığı yaymak için çok gayret gösteriyorlarmış. Misyonerlere paralar verip oralara gönderiyorlarmış. Hattâ onlar bazen de, kendilerine gelen insanları punduna getirirlerse, kazanda kaynatıp, pişirip yiyorlarmış. O programda benim seyrettiğime, gördüğüme göre, söylendiğine göre böyle öldürülen, yenilen misyonerler de olmuş. Yine de oraya gidiyorlar, o vahşi kabilelere hristiyanlığı yaymağa çalışıyorlar.

Biz burada, hemen bizim kuzeyimizde ve bizim dilimizi konuşan, bizim ırkımızdan, Oğuz kardeşlerimizden müslüman

olmak isteyen ve müslümanlığın kıymetini de bilen insanlara gitmezsek, onlara İslâm'ı anlatmazsak; "Kardeşim, sen gelemedin, bari ben senin yanına geleyim!" deyip, yanına gidip de onlara İslâm'ı anlatmazsak olur mu?.. Olmaz! Çok gaflet olur, cahillik olur. Hem onlar istediği için olmaz, hem de Peygamber Efendimiz Muaz RA'a ne buyurmuş:

"—Müşriklikten bir insanı Allah'ın senin elinle İslâm'a sokması, hidayete erdirmesi; senin için servet sâmân sahibi olmaktan, kırmızı kırmızı deve sürülerine sahip olmaktan daha hayırlıdır." buyurmuş.

Hepimizin bu iş için çalışmamız gerekiyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Şimdi ben Türkiye'den çıktım. Tabii Türkiye dışında pek çok kardeşlerimiz var, zaman zaman davet ediliyordum, gidiyordum. Fakat gördüm ki, Türkiye çok küçük kalıyor, dünya çok büyük ve dünyada İslâm'a muhtaç olan, İslâm'ı isteyen, İslâm'ı kendilerine götürmemiz gereken pek çok insan var...

Yurtdışında çok çalışmalar yapmalı! Sahabe-i kiram nasıl Yemen'e gittiyse, nasıl başka kabilelere gittiyse; nasıl hulefâ-i râşidîn zamanında, ondan sonra tabiin ve tebe-i tabiin zamanlarında dünyanın her tarafına yayılıp, nasıl diyarlarından uzaklarda İslâm'ı yayarak, insanlara anlatarak ömür geçirip, oralarda vefat etmişlerse; biz de şimdi bu 20. Yüzyıl'da öyle çalışmalar yapacağız.

Artık nakil araçları çok mükemmel, bir uçağa biniyorsunuz, ta nerelerden nerelere kolaylıkla gidiyorsunuz. Gezme imkânı var. Gezmek için her yere insanlar gidiyor. Biz de niçin gideceğiz?.. Allah'ın dinini sevdiği şekilde insanlara anlatmak için, en son dini, en doğru dini, en güzel dini onlara öğretmek için gideceğiz.

Nasıl o misyonerler Papua Yeni Gine'ye gittilerse, yamyamların arasına gidip, onları hristiyan yapmak için çalışıyorlarsa; onlar bizim için bir ibret... Nasıl Amerikalılar çalışıyorsa, bizim için bir ibret... Nasıl Almanlar çalışıyorsa... Yâni bunların dindarlıklarını, dinlerine yaptıkları hizmetleri ölçecek olursak, bizimkilerden, bizim hükümetlerin, bizim siyasilerin yaptığından, bizim devletin harcadığı şeylerden çok fazla... İki adımda bir kilise, iki adımda bir kiliseye bağlı üniversite, kolej, hastane, tesisler, yurtlar... vs. vs. Adetâ her taraf kilisenin müesseseleriyle dolu. Çok güzel çalışıyorlar, bunları takdirle karşılamak lâzım! Ne kadar güzel, bak dinleri için çalışıyorlar.

Amerikalı reisicumhur [Clinton] Çin'e gidiyor, oradaki ibadethaneye gidiyor. "Burada din hürriyetinin olması iyidir." deyip, Çinlilere, "Bizi serbest bırakın!" demek istiyor. Oradakilere de, "Siz devam edin!" demek istiyor.

Hatırlıyorum, Dögol da Türkiye'ye geldiği zaman, aynı şekilde bir kiliseye gitmişti. Bu bir işaret bizim için... Biz de kendi hak dinimizi, ahir zaman peygamberi, Allah'ın Rasûlü Peygamberimiz'in bize getirdiği en doğru, Allah'ın gönderdiği en son din olan, hükmü kıyamete kadar bâkî kalacak olan güzel dinimizi, İslâm'ı herkese anlatacak çalışmalar yapmamız lâzım!..

Böyle yaparsak ne olur?.. Ne diyor Peygamber Efendimiz demin okuduğum hadis-i şerifte: "Sen iyilik yaparsan, evinin hayrı artar." diyor. Sen dışarıda İslâm'ı yayarsan, senin memleketinin

iktisadı düzelir, siyaseti düzelir, ahlâkı düzelir, iklimi düzelir; sel olmaz, zelzele olmaz, afet olmaz, yangın olmaz... Allah yaptırmıyor mu her şeyi; sen Allah'ın yolunda çalışırsan, Allah da böyle lütfeder.

Onun için ben felâketleri, mükâfatları çalışmalarımızla ilgili görüyorum. Yâni Allah yolunda yürüyünce, bereket olur; Allah'ın yoluna aykırı yaşayınca, felâket olur, nice nice felâketler yağar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi sevdiği kul eylesin... Sevdiği işleri yaparak ömür geçirmeğe muvaffak eylesin... Ömrümüzü hayırlı, verimli, insânî amaçlara yönelik, dînî, îmânî, irfânî amaçlara yönelik güzel çalışmalarla geçirmeyi nasîb etsin... Malımızı, canımızı bu yolda tahsis etmeyi, harcamayı nasib etsin... İnsanlara İslâm'ın güzelliğini anlatmamızı, bizim vasıtamızla nice insanların imana gelmesini nasîb etsin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi Peygamber SAS Efendimiz'in sevgisine, şefaatine erdirsin... Kendisinin rızasına erdirsin, azabın-dan korusun... Cennetiyle cemâliyle cümlemizi, cümlenizi ve sevdiğimiz kimseleri, evlâtlarımızı, yakınlarımızı taltif eylesin... İki cihanın saadetine mazhar eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..*

11. 09. 1998 - ALMANYA

23. MÜSLÜMANIN İHTİYACINI GİDERMEK

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, her türlü lütf u ihsânı üzerinize olsun... Allah-u Teàlâ dünyada, ahirette cümlenizi aziz ve bahtiyar eylesin...

a. Helâlinden Kazanıp Başkalarına İkram Etmek

Râmûzü'l-Ehàdîs hadis kitabımızdan, kur'a ile açılmış 180. sayfadan okuyorum:[137]

أيُّما رَجُلٍ كَسَبَ مالاً مِنْ حلالٍ ، فَأَطْعَمَ نفسَهُ ، و كَساهَا فمَنْ دُونَهُ مِنْ خَلْقِ اللهِ ، فَإِنَّهَا لَهُ زَكَاةٌ ؛ و أَيُّمَا رجُلٍ مُسْلِمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ صَدَقَةٌ ، فَلْيَقُلْ فِي دُعَائِهِ : اَللَّـهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحمَّدٍ عبْدِكَ و رَسُولِكَ ، وَ صَلِّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ ، والْمُسْلِمِينَ و الْمُسْلِمَاتِ ؛ فَإِنَّهَا لَهُ زَكَاةٌ

(ع. وابن خزيمة ، حب. ك. هب. ض. عن أبي سعيد)

RE. 180/2 (*Eyyümâ racülin kesebe mâlen min halâlin, feet'ame nefsehû, ve kesâhâ femen dûnehû min halkı'llâhi, feinnehâ lehû*

---

[137] İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.185, no:903 ve c.X, s.48, no:4236; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.144, no:7175; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.529, no:1397; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.223, no:640 (kısmen); Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.86, no:1231; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.114; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.X, s.261, no:17321; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.6, no:9202.

zekâtün; ve eyyümâ racülin müslimün lem yekün lehû sadakatün, felyekul fî düàihî: Allàhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike, ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât, feinnehâ lehû zekât.) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Ebû Said el-Hudrî RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Peygamber SAS buyuruyor ki:

(*Eyyümâ racülin kesebe mâlen min halâlin*) "Herhangi bir adam ki, helâlden bir kazanç sağladı. (*Feet'ame nefsehû ve kesâhâ femen dûnehû*) Hem kendisine yedirdi, giydirdi, hem de başkalarına... Gerek bakımıyla mükellef olduğu çoluk çocuğu, anne babası, akrabası; gerekse ziyafet verdiği eşi dostu, akrabası, sevdikleri, evine misafir gelmiş kimseler... Herhangi bir adam ki helâlden para kazanıp da kendisine ve kendisinin dışındaki insanlara yedirip giydirdi mi... (*Min halkı'llâh*) Allah'ın kullarından, Allah'ın yarattığı mahlûkattan bir mahlûkata yedirse, giydirse; meselâ penceresinin önüne kuşlar yesin diye kurumuş ekmekleri ufalasa bile, veyahut bahçenin kenarına karıncalara biraz ekmek koysa bile; (*feinnehâ lehû zekâtün*) bu onun için bir malının temizlenmesi, paklanması vesilesidir, bir hayırdır, sadakadır."

(*Ve eyyümâ racülin müslimün lem yekün lehû sadakatün*) "Herhangi bir müslüman adam ki, onun böyle bir sadaka hayır yapmağa imkânı yok; yâni zengin değil, parası, imkânı yok; (*felyekul fî düàih*) o da duasında desin ki:

(*Allàhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike*) 'Yâ Rabbi, senin kulun ve rasûlün olan Muhammed'e salât eyle, teveccüh eyle, lütfeyle... (*Ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât*) Mü'min erkek kullarına, mü'min kadın kullarına, müslüman erkek kullarına ve müslüman kadın kullarına da teveccüh eyle, lütfeyle, rahmeyle...' desin.

(*Feinnehâ lehû zekât*) Böyle dua etmesi, onun için bir temizlenmedir."

Buralardaki *zekât* kelimesi, temizlenmek demek... Biliyorsunuz, maldan ayrılan farz miktardaki sadakaya da zekât deniliyor. Çünkü o da malı temizliyor. Zekâtı verilmemiş olan bir mal, içine haram karışmış, pis mal oluyor. Fakirlerin hakkı olan

Allah'ın emrettiği miktar ayrılıp fakirlere verilince, mal temizleniyor. Malı temizleyici olduğu için, başkasının hakkı içinde kalmamış olduğu için, fukaranın hakkı sahibi olan fakirlere dağıtıldığı için, bu farz olan sadakaya zekât adı verilmiş.

Bir müslüman eğer helâlden bir şey kazanır da kendisi yerse, başkalarına yedirirse; kazancından kendisi giyinir, örtünür, başkalarına da ikram eder örttürürse; insanlar olsun, başka mahlûklar olsun, Allah'ın halkından herhangi birisine bu kazancından bir şey verirse, bu onun için bir zekâttır, malının temizlenmesidir; isterse kendisine zekât farz olmamış olsun...

İnsana zekât farz olması için, malının belli bir miktara ulaşması lâzım! Sürü sahibiyse, koyunların belli miktara ulaşması lâzım! Ticaret erbabı ise, her malın ne kadar miktara ulaşırsa bir sene geçtikten sonra zekâtının verilmesi gerekir diye fıkıh kitaplarında, zekât bahsinde yazılmıştır.

Gerek o zekât miktarına sahip olan, dînî bakımdan zengin durumunda olan kimse olsun bu yiyen ve yediren, giyen ve giydiren kimse; isterse o miktara ulaşmamış, henüz zekât verecek durumda değil, fakir sayılan bir kimse ama, o da kendisinden başka Allah'ın mahlûkâtından birilerine bir şeyler yedirmiş; atına saman vermiş, kuzusuna yem vermiş, yavrusuna yedirmiş; annesine, babasına, akrabasına, fakîrâne tuz, ekmek, çorba neyse bir şey varmış. İlle farz olan sadaka zekât mânâsına değil...

Bu hayrı yaptı mı, bu onun için bir temizlenmedir. Yâni o insanın malı temizlenir, nurlanır, paklanır; böylece mübarek bir mal olur. Ama vermezse, bu hayrı hasenâtı yapmazsa; mal temiz olmaz, pis olur. Hattâ insanın kazancı tamâmen temiz olsa, ama zekâtını vermese, kazancı temiz olduğu halde zekâtı vermediği için malı pislenir. Yâni zekâtını ayıracak.

Zenginse, Allah'ın emrettiği miktarda zekâtı ayıracak, verecek, o zaman mal temiz olur. Yâni sırf temiz kazanmak yetmiyor muhterem kardeşlerim; kazancının vazifesi olan, dînî görevi olan miktarda zekâtı fukaraya ve belirli yerlere vermediği zaman, helâl yollarla kazandığı mal bile pislenir. Fukaranın hakkı ayrılmayıp, verilmeyip içinde kaldığı için pislenir. Onun için o çıkartılacak, fukaraya verilecek.

Ama ister zengin olsun, ister fakir olsun, kendisi yediği gibi böyle başkasına da yediren, başkasını da giydiren insanın da yaptığı bu şey, onun malını tertemiz yapar.

Demek ki sevgili kardeşlerim, ister zengin olalım ister olmayalım, ister zekât verecek kadar belli miktara sahip olalım, isterse onun altında olsun, hayır hasenat yapmalıyız. "*Karınca kararınca... Yarım elma, gönül alma...*" dedikleri gibi eskilerin, az da olsa ikramcı olmalıyız, mükrim olmalıyız, cömert olmalıyız, hayır yapmalıyız.

Ankara'da ben hiç unutmuyorum, Özelif Camimizde vaaz verirken birisini anlattılar, adresini almadığıma çok üzülürüm hâlâ... Gidip de tanışamadığıma hâlâ esef ederim:

Postanede memurmuş, postanedeki bir memurun ne kadar maaş aldığı belli... Kira olan bir gecekonduda oturuyormuş, maaşının da ne kadarının kiraya gittiği aşağı yukarı bellidir. Bilmem kac tane —rakamı unuttum, herhalde beş-altı tane— çocuğu varmış, bir iki tane de yetime bakıyormuş;

"—Gül gibi geçiniyoruz." diyormuş.

Gözü de tok, gönlü de zengin... Zâten kendisi fakir ama, başkasına da iyilik yapıyor.

İslâm böyle... Allah'ın mahlûkatına acımak, sevmek, yardımcı olmak... Başta insanlar, insanların da kendisine yakın olan akrabası, bakımıyla mükellef olduğu kimseler; teyzesi, halası, yeğeni... Sonra komşuları, ondan sonra daha başka insanlar... Onlara karşı iyiliksever olması Allah tarafından mükâfatlandırılıyor, malı nurlanıyor.

Allah razı olsun, bizim memleketimizin müslümanları hem kendi beldelerinde hayır yaparlar, hem de dünyanın her yerindeki müslüman kardeşlerine acırlar, yardım gönderirler. Ben hatırlıyorum, gemilerle Somali'ye gıda yardımı gönderildi. Dünyanın neresinde bir mazlum, mağdur müslüman varsa, Balkanlar'da, Bosna'da, Kafkasya'da, Çeçenistan'da, daha başka yerlerde yardımına koşarlar, hayır hasenat yaparlar. Seve seve…

"—Ne verirsen elinle, o gider seninle!" diye hacı babalar camilerin kapısında para toplarlar. Halkımız da hayır hasenâtı yapar.

Allah hayır yapmaktan geri bırakmasın... Hayrı da isabetli, güzel, doğru yerlere yapmayı nasîb etsin... Tabii, her hayır işinin istismarcısı olabilir, sömürücüsü olabilir. Hayrı bizzat kendisinin yapması en iyisidir. Göre göre, bizzat kendisi tarafından fakirin eline verilmesi en doğru şekildir benim tecrübelerime göre...

Onun için ben camimizde, İskenderpaşa Camii'nde vaaz ederken cemaate dedim ki:

"—Bakın görüyorsunuz, bir dizinizin üstünde sıkışık vaziyette oturuyorsunuz. Şu yandaki küçük evleri satın alın, camiye bağışlayın!" dedim.

Allah razı olsun, cemaat birer birer o evleri aldı, camiye bağışladı. Sonra dedik ki:

"—Bakın buraları, bu küçük evler işe yaramaz; bunları yıkacağız, camiye katacağız!"

Kimisi demir getirdi, kimisi çimento getirdi.

"—Eğer hayrı para olarak verince, çarçur edilebilir diye bir endişe varsa, tedbirinizi alın, takip edin! O zaman mal olarak

getirin! Hattâ iki işçi gönderin, bu işçilerin yevmiyesini ben vereceğim, çalışsın deyin. Hani nasıl yaparsanız yapın, verdiğiniz paranın hayra gitmesini sağlayın!" diye söylerdim.

Ona da dikkat etmek lâzım! İstismarcısı olur. Koluna ciğer bağlar, üstüne bez sarıp da, "Kolum yara, bakın kanları dışarı çıktı." diye dilenirken yakalanıyor, sahtekâr olduğu anlaşılıyor. Yine orada burada dilenirken yakalanıyor, kaç tane apartmanı olduğu anlaşılıyor.

En iyisi, bildiği fakire yardım etmesidir insanın... Civarındaki akrabasından, köylüsünden, mahallelisinden bildiği insanlara gönül hoşluğu içinde; "Ben bunu biliyorum, sàlih kimsedir, fakirdir." filân diye doğrudan doğruya onun eline vermek iyi.. Aracılar işin içine girince yerine ulaşmayabilir diye dikkat etmek lâzım sevgili kardeşlerim!..

Şimdi insan böyle yedirecek, içirecek. Yunus Emre'miz (Rh.A)'in dediği gibi:[138]

---

[138] Dr. Mustafa Tatçı, *Yunus Emre Divanı*, s.366, şiir no: 380. Şiirin tamamı şöyle:

Nice bir besleyesin bu kadd ile kameti,
Düştün dünya zevkine, unuttun kıyameti.

Topraktan yaratıldın, yine topraktır yerin,
Toprak olan kişiler, n'ider bu alâmeti.

Uslu değil delidir, yüce saraylar yapan,
Akıbet viran olur, cümlenin imareti.

Dürüş, kazan, ye, yedir, bir gönül ele getir,
Bin Kâbe'den yeğrektir, bir gönül imâreti.
[Yüz Kâbe'den yeğrektir, bir gönül ziyareti.]

Kerâmetim var diyen, halka sâlûsluk satan,
Nefsin müslüman etsin, var ise kerâmeti.

Nefsi müslüman olan, hak yola doğru varır,
Yarın ona olacak, Muhammed şefâati.

Yüz bin peygamber gele, hiç şefâat olmaya,
Vay eğer olmaz ise, Allah'ın inayeti.

Dürüş, kazan, ye, yedir,
Bir gönül ele getir!

Dürüşecek, yâni koşuşturacak, gayret edecek, çalışacak, helâlinden kazanacak, kimseye muhtaç olmayacak. Kendisi de yiyecek, o da sevap; başkalarına da yedirecek, o da sevap... O zaman malı pırıl pırıl oluyor.

Eğer bunu yapacak mâlî imkânı yoksa... Parası yok ki hayır hasenat yapsın, gıdası kendisine yetmiyor ki başkasına versin... Bunları bulamayan bir insan için, Peygamber SAS Efendimiz dua tavsiye ediyor. Ne duası tavsiye ediyor?.. Salât ü selâm etme duası tavsiye ediyor:

اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ ، وَصَلِّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ، وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ .

(*Allàhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlike, ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât*)

Gayet kolay, hatırda kalacak bir dua...

"Bunu söylediği zaman, (*feinnehâ lehû zekâtün*) bu da o fakirin zekâtıdır." buyuruyor Peygamber Efendimiz. Yâni, onun da içi dışı tertemiz olur, kesesi bereketlenir, hanesi bereketlenir, her şeyi temiz olur.

Demek ki, Peygamber SAS Efendimiz'e salât ü selâm getirmek de, fukaranın o mükâfatlara ermesine sebep oluyor. Onun için, bu salât ü selâmı öğrenelim, böyle diyelim!..

Birisi de diyebilir ki içinizden:

"—Ben zenginim, hem yediririm, giydiririm öyle sevap kazanırım; hem de bu duayı okurum, öyle sevap kazanırım!"

Tabii o da güzel bir şeydir, öyle yaparsa kat kat sevap alır. O zaman, bu duayı zenginler de ezberlesinler:

Yunus imdi sen dahi, gerçeklerden ola gör,
Gerçek erenler imiş, cümlenin ziyareti.

(*Allàhümme salli alâ muhammedin abdike ve rasûlik, ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât.*)

Biliyorsunuz, (*Allàhümme salli alâ muhammedin*) demek, "Yâ Rabbi, Muhammed'e salât eyle!" demek. Allah'ın *salât* etmesi ne demek?.. Allah'ın rahmeti demek, lütfu demek, ihsânı demek, ikramı demek, mükâfatlandırması demek... "Yâ Rabbi, ona büyük ihsanlar ile ikramlarda bulun, mükâfatlandır; büyük ikramlar, büyük hediyeler ver!" demek.

Sonra, (*Ve salli ale'l-mü'minîne ve'l-mü'minât, ve'l-müslimîne ve'l-müslimât*) "Erkek kadın mü'minlere, erkek kadın müslümanlara da salât ü selâm eyle; yâni onlara da lütfeyle, ihsân eyle, ikrâm eyle, mükâfatlandır, maddî mânevî nimetler ver yâ Rabbi!" demiş oluyor. Bu dua da onun zekâtıdır.

Bunları yapalım! Hem cömert olalım, hem de gönlümüz böyle herkesin iyiliğini isteyen, hayırla dolu bir gönül olsun... İçimizde bütün müslümanlara karşı sevgi saygı olsun...

"—Pekiyi, müslümanlara sevgi saygı olsun da, kâfirlere sevgi saygı olmaz mı?.. Bu tarafa oluyor da o tarafa niye olmuyor?.."

Biz onların da İslâm'a gelmelerini istiyoruz. Neden?.. Çünkü kâfir, kâfir olarak kaldığı zaman, ahirette cehenneme atılacak, ebediyen yanacak! Onun iyiliğini istememiz, onun müslüman olmasını istememizdir. Ama kâfir olduğu halde, Allah'ın varlığını, birliğini kabul etmediği halde ona dua etmek olmaz, istiğfar etmek olmaz!

Kur'an-ı Kerim'de, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber SAS Efendimiz'e, kâfirlere mağfiret talep etmemesini buyurduktan sonra, İbrâhim AS'ın "Yâ Rabbi, babamı mağfiret eyle!" demesinden bahsediyor. "İbrâhim söz verdiği için öyle dedi." diye, onun mazeretli olduğunu beyan ediyor.

Onlara en güzel dua nedir?..

"—Yâ Rabbi, sen bunlara hidayet ihsân eyle!" demektir.

Bazen iyileri oluyor, bakıyorsun insânî duyguları var:

"—Allah iman nasib etsin, hidayet versin!.." diyoruz.

Neden?.. Yanlış yolda yürüyünce, o yanlış yolda yürümek yanlış işler yaptırtıyor. Sonra cihanı fesada veriyorlar, imansız

insanların zararları çok büyük oluyor. Allah hidayet versin... Hidayete lâyık değilse, onların da şerrinden mü'minleri korusun...

b. Kadının Kocasından İzinsiz Sokağa Çıkması

İkinci hadis-i şerif:[139]

أَيُّمَا امْرَأَةٍ خَرَجَتْ مِنْ بَيْتِهَا بِغَيْرِ إِذْنِ زَوْجِهَا ، كَانَتْ فِي سَخَطِ اللهِ ، حَتَّى تَرْجِعَ إِلَى بَيْتِهَا ، أَوْ يَرْضَى عَنْهَا زَوْجِهَا

(خط. وابن النجار عن أنس)

RE. 180/3 (*Eyyüme'mreetün haracet min beytihâ bi-gayri izni zevcihâ. kânet fî sahati'llâh, hattâ tercia ilâ beytihâ ev yerdà anhâ zevcihâ.*)

Enes RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Eyyüme'mreetün*) "Herhangi bir kadın ki, (*haracet min beytihâ*) evinden dışarıya çıktı. Nasıl çıktı?.. (*Bi-gayri izni zevcihâ*) Kocasının izni olmadan çıktı. (*Kânet fî sahati'llàh*) Allah'ın kızgınlığı altında, kızgınlığına mâruz, kızgınlığı içinde olur. (*Hattâ tercia ilâ beytihâ*) Evine dönünceye kadar; (*ev yerdà anhâ zevcihâ*) yahut da kocası ondan hoşnut ve razı oluncaya kadar, onu affedinceye kadar, hep Allah'ın gazabına maruz ve muhatap olur."

Demek ki, ne olacak?.. Hanımlar kocasının izni olmadan dışarıya çıkmayacaklar. İzin alacaklar, "Ben bugün filânca komşuya gitmek istiyorum... Ben bugün şuraya gitmek istiyorum, müsaade eder misin?" diyecekler, izinli gidecekler. İzinli gitmeyi Peygamber Efendimiz tavsiye buyuruyor. İzinsiz gitmeyi doğru bulmadığını anlıyoruz. Böyle olursa, Allah'ın o kadına gazab edeceğini öğrenmiş oluyoruz bu hadis-i şeriften...

---

[139] İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.119; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.200, no:3258; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.480, no:45006; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.395, no:9887.

Tabii bu, çağdaş hanımları hop oturtur, hop kaldırtır. "Vay biz birisinden izin mi alacağız?" filân derler ama, nikâh masasında da nikâh memuru nikâhı kıyarken, "Ailenin reisi beydir." diye söylüyor.

Bu herhangi bir topluluğun kanunudur, her toplulukta bir başkan olur. Hattâ bir kongre yapılacağı zaman, önce o kongrenin başkanı seçilir. Ailenin de başkanı kocadır, beydir. Hanım ona yardımcıdır. Bu başkan olmak ötekilere zulmetmek mânâsına değil... Herkese sevgi gösterecek, hakkını verecek ama, son söz bir yerde olur. Salâhiyet parçalanırsa, otorite parçalanırsa, anarşi olur. Yâni kargaşa olur, karışıklık olur, idaresizlik olur. Her kafadan bir ses çıkarsa, olmaz. Bir kavşakta üç tane, dört tane trafik polisi olursa, her birisi bir başka yöne verirse, o kavşakta arabalar birbirlerine girerler, çarpışırlar, kaza olur. Neden?.. Söz bir yerden çıkacak.

Şimdi de hanım da kendi bildiğine bir yere gider, gelmezse, olmaz. Onun korunması erkeğin vazifesi olduğundan, erkek bilecek nereye gittiğini... O da izin alacak. Dinimiz böyle bir kural koymuş, Peygamber SAS Efendimiz böyle tavsiye etmiş.

Kocaya da sorumluluklar yüklemiş:

"—Sen hanımını koruyacaksın ve hanımın çalışmasa bile gideceksin, çalışacaksın, hanımını yedireceksin, giydireceksin, barındıracaksın! Onu korumak, barındırmak vazifesini sana veriyorum." diye erkeği mükellef kılmış.

Geçimden sorumlu olan, evin masraflarını karşılamaktan sorumlu olan erkek oluyor. Dinimiz her şeyi dengelemiş, karşılıklı hakları ve salâhiyetleri, sorumlulukları ve ödevleri beyan etmiş.

Benim rahmetli annem öyle yapardı, izin alırdı. Allah'ın gazabına, kahrına maruz olmayayım diye, izinsiz çıkmamağa dikkat ederdi. Bazılarını görünce biz şaşardık. Bizim tanıdığımız birisi vardı;

"—Ben işe gittikten sonra, benim hanımın nereye gittiğini bilmiyorum." diye babama şikâyet ederdi; hatırlıyorum.

Allah rahmet eylesin... Dinimiz bu hususu böyle bir esasa bağlamış oluyor.

c. İki Müslümanın Musafahalaşması

Üçüncü hadis-i şerif:[140]

أَيُّمَا مُسْلِمٍ يُصَافِحُ أَخَاهُ ، لَيْسَ فِي صَدْرِ وَاحِدٌ مِنْهُمَا عَلٰى أَخِيهِ حِنَةٌ ، لَمْ تَفَرَّقْ أَيْدِيهُمَا حَتَّى يَغْفِرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمَا مَا مَضٰى مِنْ ذُنُوبِهِمَا ؛ وَمَنْ نَظَرَ إِلٰى أَخِيهِ نَظَرَ مَوَدَّةٍ لَيْسَ فِي قَلْبِهِ أَوْصَدْرِهِ حِنَةٌ ، لَمْ يَرْجِعْ إِلَيْهِ طَرْفُهُ ، حَتَّى يَغْفِرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُمَا مَا مَضٰى مِنْ ذُنُوبِهِمَا (ابن النجار عن ابن عمر)

RE. 180/4 (*Eyyümâ müslimin yusàfihu ehàhu, leyse fî sadri vâhidün minhümâ alâ ahîhi hinetün, lem teferrak eydiyehümâ hattâ yağfira'llàhu azze ve celle lehümâ mâ madà min zünûbihimâ; ve men nazara ilâ ahîhi nazara meveddetin leyse fî kalbihî ev sadrihî hinetün, lem yerci' ileyhi tarfühû hattâ yağfira'llàhu azze ve celle lehümâ mâ madà min zünûbihimâ.*)

İbn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Peygamber SAS buyuruyor ki:

(*Eyyümâ müslimin*) "Herhangi bir müslüman ki, (*yusàfihu ehàhu*) müslüman kardeşine musafaha ediyor. (*Leyse fî sadri vâhidün minhümâ*) Bu musafaha edenle, edilenin ikisinden birisinin kalbinde, (*alâ ahîhi hinetün*) karşısındaki kardeşine karşı bir kin ve gazab yok; yâni sevgi var, bir kötü duygu yok... Sevgi varken, karşısındaki kardeşine karşı bir kin gazab yokken herhangi bir müslüman öteki müslümanın elini tutar, ona musafaha yaparsa..."

---

[140] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.270, no:6624; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.455; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.255, no:25363; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.436, no:9983.

Musafaha nedir?.. İki elle, tek elle değil... İki eliyle karşı taraftakinin iki elini tutacak, beraber iki eller birbirine sarılacak; musafaha bu. Tek elin tokalaşması değil, iki elin birbirine sarılması... "İki eli tutarak birbirine karşı kalplerinde kin olmadan, kızgınlık olmadan iki müslüman musafaha ederlerse, tokalaşırlarsa..." Ama bu iki elle olan İslâm tokalaşması, İslâmî, tarihî, an'anevî tokalaşma... (*Lem teferrak eydîhimâ, hattâ yağfira'llàhu azze ve celle lehümâ mâ madà min zünûbihimâ*) "O zamana kadar gelmiş geçmiş olan günahlarını Allah afv ü mağfiret etmeden, elleri birbirlerinden ayrılmaz."

Lem teferrak, *lem teteferrak*'ın kısaltılmışıdır. Yâni, "Bir müslüman bir müslümanla musafahalaştı mı, iki ellerini tutup da kalplerinde kötü duygular olmadan, temiz duygularla musafaha ettiler mi; daha elleri birbirilerinden çözülmeden, ayrılmadan, Allah her ikisinin de geçmiş günahlarını afv ü mağfiret eder." buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz. Müslümanın müslümanı iyi duygularla selâmlaması, ellerin birbirine sarılması, musafaha etmek, ne kadar güzel sonuç meydana getiriyor.

(*Ve men nazara ilâ ahîhi nazara meveddetin*) “Kim de bir müslüman kardeşine sevgi nazarıyla bakarsa...” (*Leyse fî kalbihî ev sadrihî hinetün*) *Hine*, kin demek, kızgınlık demek... “Kalbinde, yahut göğsünde kin olmadan, sevgi ile, birisi ötekisine bakarsa; (*lem yerci’ ileyhi tarfühû, hattâ yağfira’llàhu azze ve celle lehümâ mâ madà min zünûbihimâ.*) gözü ondan ayrılmadan, Allah her ikisinin de o zamana kadarki günahlarını afv ü mağfiret eder.”

Bu neyi gösteriyor?.. Değil eller birbirlerine kavuşup, sarılıp da musafaha etmek, uzaktan bile bir müslüman, öteki müslümana sevgi nazarıyla baksa, gözünü ondan çevirmeden, Allah-u Teàlâ Hazretleri her ikisinin de günahlarını afv ü mağfiret ediyor.

Ne kadar kolay!.. Allah’ın afv ü mağfiretine erişmek ne kadar kolay İslâm’da... Nasıl olacakmış yalnız?.. Kalbinde kin, düşmanlık, kızgınlık, kırgınlık olmadan sevgi ile musafaha edecek, sevgi ile bakacak! Öyle olduğu zaman, o mükâfata eriyor.

Pekiyi, kalbinde kızgınlık, kırgınlık, kin, gazab olursa ne olur?.. Biliyoruz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri birbirlerine böyle kin duyan, kin tutan müslümanları affetmiyor. Berat Gecesi’nde, mübarek gecelerde bile, Allah bütün günahkârları afv ü mağfiret ederken, melekler:

“—Yâ Rabbi, bunları da affet!” diye huzur-u ilâhîye götürünce, Allah-u Teàlâ Hazretleri:

“—Hayır, onları bırakın, onları listeden hariç tutun; birbirlerine karşı kinleri, kızgınlıkları geçmedikçe onları affetmeyeceğim!” buyuracağını, Peygamber Efendimiz başka hadis-i şeriflerde bildiriyor.

Demek ki, kızgınlık olup da kin olursa, *şahnâ* olursa, yâni iç kızgınlığı olursa, Allah affetmiyor.

Müslümanlar birbirlerini sevecek! Müslümanlar birbirlerine dargın durmayacak! Üç günden fazla dargın durmak haram... Keşke bütün insanlar, bütün müslümanlar Peygamber Efendimiz’in hadis-i şeriflerini, Kur’an-ı Kerim’in ayetlerini bilseler...

Bakın, üç günden fazla dargın durmak haram, kızgın bakmak haram... Kalbinde kızgınlık, kırgınlık varken, gazab varken

musafaha etmek doğru değil... O zaman afv ü mağfiret olunmuyorlar. Sevgi varken afv ü mağfiret olunuyorlar.

O zaman, bütün müslümanlar bunları bilse, öğrense, Allah'ın rahmetine ereyim diye kalbindeki kızgınlığı kenara atacak, bırakacak, kin tutmayacak... Kin davası, kan davası yürütmeyecek, affedecek, kızgınlığını bırakacak; Allah da o zaman afv ü mağfiret edecek. Birbirleriyle barışmadıkça, birbirlerini affetmedikçe, Allah da onları mağfiret etmiyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dinimize döndürsün... Dinimizden çok uzaklaştık, halkımız dinimizin ahkâmını bilmez, cahil müslümanlar haline geldi. Cahil olduğu için kızgınlık var, kırgınlık var... Her sabah gazeteyi aldığımız zaman kanlı bıçaklı kavgalar, ölümler, cinayetler; mahkeme koridorlarında, polis karakollarında çeşit çeşit çirkin, üzücü haberlerle karşılaşıyoruz.

Neden?.. İslâm unutulduğu için, Allah'ın emirlerine uyulmadığı için, Allah'ın sözü, Peygamber Efendimiz'in tavsiyeleri tutulmadığı için... Allah'ın dininden başka yollar arandığı için; Allah'ın ahkâmından ayrı, Rasûlüllah'ın tavsiyelerinden, ahlâkından, âdâbından ayrı yollar benimsendiği için...

Câhil, gàfil, kâfir insanların, hiç beğenilmeyecek insanların özenilip, beğenilip taklit edilmesinden oluyor. Allah'ın en sevmediği insanlar makbul, onlar beğeniliyor, taklit ediliyor; Allah'ın en sevdiği insanlar unutulmuş, Allah'ın emirleri, Peygamber Efendimiz'in tavsiyeleri unutulmuş.

Müslümanlar bile unutmuş ki, müslümanlar bile birbirleriyle kavga içinde, harp içinde, darp içinde... Taliban, Şah Mes'ud'a saldırıyor; Özbek general Râşid Dostum, falancaya şöyle ediyor, İran hududa asker yığmış... Cezayir Fas'la kavgalı, Mısır Libya ile dargın, Sudan Mısır ile sıkıntılı... vs. vs. Bunların hepsi hem Türkiye içinde hem Türkiye dışında, bütün dünyanın her yerinde, İslâm aleminde bu hataları görüyoruz.

Tabii vazifemiz, Allah'ın Rasûlü'nün emirlerini insanlara duyurmak... Bu kinleri, bu düşmanlıkları, bu yanlışlıkları bütün müslümanların bırakması lâzım!..

İslâm'dan uzaklaşanlar, İslâm'ın güzelliklerini bilmeyenler, İslâm'dan başka yol tutturanlar, başka hayat tarzlarını seçenler,

"Ölünce bana cenaze namazı kılmayın!" diyenler, dini imanı bir tarafa bırakanlar, hem kendilerine, hem topluma sonuç itibarıyla çok zararlar veriyorlar. Toplumları yanlış yola sevk ediyorlar, çok günahlar işliyorlar. Sonra da pişman oluyorlar ama, iş işten geçiyor. Hayatın bir imtihan olduğunu bilmeyen insanlar, Azrail AS bir gün karşılarına dikildiği zaman, hepsi hayatta yaptıklarından pişman oluyor.

Firavun bile pişman olmuş, ama en son anda... En son nefeste:

"—Ben de inandım. Ben de Mûsâ AS'ın inandığı Allah'a iman ettim. Benî İsrâil'in inandığı Rabbü'l-âlemîn'i ben de kabul ediyorum; ben de onun kuluyum, tanrılık davası etmeyeceğim!" demiş oluyor ama, artık onun bir faydası olmuyor.

Allah gaflet uykusundan, cahillikten hemen kurtarsın...

Bize ne düşüyor aziz ve muhterem kardeşlerim, hepimize ne düşüyor?.. Bildiğimiz güzel şeyleri bütün insanlara anlatmamız lâzım! Çok insanlar bilmiyor bunları, bilmediği için de yanlışlıkta devam ediyorlar. Başka yolları güzel tanıyorlar, başka fikirleri, başka ideolojileri benimsiyorlar. İslâm ülkesinde, müslüman evlâtları, bakıyorsunuz komünist olmuş... Bakıyorsunuz hippi olmuş, bakıyorsunuz ayyaş, bakıyorsunuz esrarkeş... Bakıyorsunuz afyon ticaretiyle kesesini doldurmağa bakıyor... vs.

Allah sorumlulara da basîret ihsân etsin... Ebeveynlere, terbiye ile sorumlu her kişiye, aile reislerinden öğretmenlere, öğretmenlerden daha yüksek yöneticilere kadar hepsini gafletten uyandırsın... Allah'ın emirlerini tutmaya yöneltsin...

d. Yöneticinin Sorumluluğu

Dördüncü hadis-i şerif... Biz böyle dua ettik, arkasından da hemen bu konuda bir hadis-i şerif karşımıza çıktı. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[141]

---

[141] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.126, no:5262; Abdu'r-Rahman ibn-i Semre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.31, no:14662; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.404, no:9905.

أيُّما رَاعٍ اسْتُرْعِيَ رَعِيَّةً ، فَلَمْ يَحُطْهَا بِالْأَمَانَةِ وَالنَّصِيحَةِ ؛ ضَاقَتْ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ (خط. عن عبد الرحمن بن سمرة)

RE. 180/5 (*Eyyümâ râini'ster'à raiyyeten, felem yehuthâ bi'l-emâneti ve'n-nasîhati; dàkat aleyhi rahmetu'llàhi'lletî vesiat külle şey'*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

(*Eyyümâ râin*) "Herhangi bir çoban ki..." Buradaki çobandan maksat, toplumu sevk eden idareci...

كُلُّكُمْ رَاعٍ ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ (خ. م. د. ت. حم. حب. طس. ع. هب. ق. حل. خط. عد. عن ابن عمر)

(*Küllüküm râin, ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî*)[142] "Hepiniz çobansınız, hepiniz sürünüzden mes'ulsünüz!" demişti ya

---

[142] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.304, no:853; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1459, no:1829; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.145, no:2928; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.208, no:1705; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II s.54 no:5167; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.342, no:4490; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.81, no:206; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.170, no:3890; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I,s.273, no:450; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.199, no:5831; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.319, no:20649; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.322, no:5261; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.287, no:12466; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.374, no:9173; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.281; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.143, no:2951; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.242, no:745; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İyâl*, c.I, s.491, no:320; İbn-i Mürdeveyh, *Emâlî*, c.I, s.108, no:2; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.428, no:2327; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.265, no:100; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.174; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.110, no:5954; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.49; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.273, no:450; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.123; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.47, no:14710; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.152, no:209; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.276, no:2771; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.330, no:1483; Hz. Aişe RA'dan.

Peygamber Efendimiz bir meşhur hadis-i şerifinde... Bu da onun gibi...

"Her bir çoban ki, yâni her bir yönetici ki, (*ister'à raiyyeten*) bir sürüyü güdüyor, yâni bir cemaati idare ediyor. Bir cemaati idare eden her idareci, idare ediyor da, (*felem yehuthâ bi'l-emâneti ve'n-nasîhati*) onları emanet ile, nasihat ile tehlikelerden korumuyorsa..."

Emânet ne demek?.. Emin insan olmak demek, emniyetli, güvenilir olmak demek... *Nasihat* da ne demek?.. Samîmiyet, iyiliğini istemek demek... "Güvenilir değilse, hain ise ve yönettiği insanların iyiliğini istemiyorsa, emniyetli ve açık kalpli, iyi niyetli değilse; (*dàkat aleyhâ rahmetu'llàhi'lletî vesiat külle şey'*) her şeyi kuşatan Allah'ın rahmeti onlara dar olur. Yâni, Allah onlara rahmeylemez, rahmet etmez, onları mükâfatlandırmaz, cezalandırır."

Bu konuda başka bir hadis-i şerif daha var, o da aynı mânâda ama başka kelimelerle; onu da okuyuverelim:[143]

أَيُّمَا امْرِىءٍ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ الْمُسْلِمِينَ شَيْئاً ، لَمْ يَحُطْهُمْ بِمَا يَحُوطُهُ نَفْسَهُ ، لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ (عق. عن ابن عباس)

RE. 180/7 (*Eyyüme'mriin men vülliye min emri'l-müslimîne şey'en, lem yehuthüm bimâ yehùtuhû nefsühû, lem yerih râyihate'l-cenneh.*) İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş.

"Herhangi bir adam ki, müslümanların işlerinden bir işin başına gelmiş. Yâni devletin yönetiminde, toplumu ilgilendiren bir görevde görev almış, onun başına getirilmiş." *Vülliye* olursa, tayin olunmuş demek olur; *veliye* olursa, kendisi başına gelmiş demek olur. (*Lem yehuthüm bimâ yehùtuhû nefsühû*) Kendi canını koruduğu gibi onları koruyup kollamıyorsa; cemaati, toplumu,

---

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.33, no:14670 ve 14710; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.941, no:1946; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.381, no:15753, 15754; RE. 343/1.

[143] Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.83, no:93; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.28, no:14654; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.390, no:9879.

başına geçtiği zümreyi, müslümanları kollamıyorsa, korumuyorsa; (*lem yerih râyihate'l-cenneh*) cennetin kokusunu bile koklayamaz."

Cennetin kokusu, biliyorsunuz cennetin surlarının dışına da taşar, beş yüz yıllık mesafeden, uzaktan bile duyulur. Yâni, cennetin kokusunu bile duymamak ne demek, cennetin yanına bile yanaşamaz demek... Girmek şöyle dursun, kokusunu duyacak bir mesafeye kadar bile gelemez; cehenneme atılır, cayır cayır yanar demek.

Demek ki, toplum görevlerine gelen insanların, Allah'tan korkması ve kendisini düşünür gibi topluma yararlı işler yapması çok önemli... Aksi takdirde Allah'ın rahmetine eremez ve cennetin kokusunu bile koklayamaz diye bu hadis-i şeriflerden anlıyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bütün müslüman ülkelerdeki bütün yöneticilere, müslümanları sevmeyi, müslümanları kollamayı, haklarına riayet etmeyi, kendisini düşündüğü gibi onları düşünmeyi nasib etsin... Öyle hayırlı idareciler nasib etsin... Hayırsız, şerli, rüşvetçi, hırsız, hain, zalim olanları da müslümanların başından yakın zamanda def eylesin...

e. Bir Müslümanı Giyindirmek

Sohbetimizin sonuncu hadis-i şerifi:[144]

أَيُّما مُسْلِمٍ كَسا مُسْلِماً ثَوْباً ، كَانَ فِي حِفْظِ اللهِ ، مَا بَقِيَتْ عَلَيْهِ
مِنْهُ رُقْعَةٌ (طب. والخرائطي في مكارم الأحلاق عن أنس)

RE. 180/8 (*Eyyümâ müslimün kesâ müslimen sevben, kâne fî hıfzı'llâhi mâ bakıyet aleyhi minhü ruk'atün.*) Bu da Enes RA'dan...

---

[144] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.651, no:2484; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.97, no:12591; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.556, no:16073 ve c.XV, s.1213, no:43142; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.436, no:9982.

“Herhangi bir müslüman ki, diğer bir müslümana bir elbise ikram edip giydirdi. Baktı ki çıplak, baktı ki fakir; bir palto alıverdi, bir gömlek alıverdi, bir elbise giydirdi... Çocuk veya büyük, yaşlı veya genç, kadın veya erkek... Ona bir elbise giydirdiyse, (*kâne fî hıfzı'llâh*) Allah'ın hıfz u himâyesi içinde olur. Allah onu hıfzeder, himaye eder, korur.” Kimi?.. O elbiseyi giydiren, o hediye eden hayırsever kişiyi...

(*Mâ bakıyet aleyhi minhü ruk'atün*) “Elbisenin o adamın üzerinde bir parçası kalıncaya kadar.” Diyelim ki aradan aylar yıllar geçti, elbise eskidi. O elbisesinin bir parçası da, başka bir elbisenin yaması oldu. Adamın üstünde sadece bir parçası var... O hayırsever adamın verdiği ilk elbiseden sadece bir yama parçası bile olsa, onun üzerinde bir elbise parçası olduğu müddetçe, o ikram eden kimse Allah'ın koruması altında olur.

Allah'ın koruması altında olan insan ne olur?.. Şeytan onun yanına sokulamaz, günahlardan uzak durur. Ona afetler, musibetler, felâketler gelmez. Arabası kaza yapmaz, evi yanmaz, işyerine hırsız girmez. Sıhhati mikroplardan, hastalıklardan esen olur, uzak olur. Allah'ın hıfzettiği müddetçe her çeşit tehlikeden korunur, her türlü hayırlara erer, bahtiyar olur.

Düşünün, tanınmış bir insanın dostu oluyor, düşmanı oluyor diye korumaları oluyor. Dış ülkelerde de *badigard* diyorlar. Büyük adamların koruyucuları oluyor, onu koruyorlar. Etrafa bakıyorlar, o konuşurken dört bir yanını sarıyorlar. Bir yerden bir sûikast olmasın, bir tüfek doğrulmasın filân diye toplumu gözlüyorlar, onu koruyorlar. Yâni beşeri beşer koruyor.

Ama korunan kimse de àciz... Meselâ ben hatırlıyorum, Manukyan'ın koruyucu bir polisi vardı, şoförü vardı. Onu evine getirdiler. O sırada doğalgaz patladı, adamlar cayır cayır yandı. Gazetelerde okuduk, televizyonlarda o sahneleri gördük.

Koruyucuları da koruyan Allah... Korursa korur, korumazsa onların koruması da fayda etmez. Dünya başına yığılsa bir insanın, onu korumağa kalksa, Allah onu helâk edecekse helâk eder. Dünya başına toplansa bir insanın, Allah da onu korumayı murad etse, Allah onu korur, ona bir zarar gelmez. İbrâhim AS'a Nemrud kavminin zarar veremediği gibi olur. Ateşe atsalar, ateş

bile yakmaz. Onun için, Allah'ın hıfz u himayesinde olmak çok güzel...

Nasıl olacakmış, bu hadis-i şeriften anladığımız kadarıyla: Bir fakire bir elbise giydirirsen, o elbise onun üstünde durduğu müddetçe, Allah'ın hıfz u himâyesinde olacakmış hediye eden kimse...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! O zaman Peygamber Efendimiz'in zamanı... Bolluk yok, refah yok, alet, edevât, imkân yok... Memleket susuz, gıdanın bir yerden bir yere nakil imkânları olmadığından, zaman zaman kıtlık oluyor, açlık oluyor, büyük sıkıntılar oluyor, yiyecek bulamıyorlar.

Evde bir tane giyim oluyor. Adam giyimini giyip camiye geliyor, Peygamber Efendimiz'in arkasında namaz kılıyor. Namazdan sonra koşturup gidiyor, giyimi hanımına veriyor, o da örtünüp evinde namaz kılıyor. Bu kadar yoksulluk var... Yâni, mahrûmiyet devresinde Peygamber Efendimiz, o mahrumiyetlerin zenginler tarafından karşılanması için, bu tavsiyeleri yapmış.

Medine-i Münevvere'ye geldiği zaman, ilk tavsiyesi:[145]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ! أَفْشُوا السَّلاَمَ ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَصِلُوا الأَرْحَامَ ، وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلاَمٍ (ت . ه . حم . در. ك. طس. ش. هب. ق. كر. عن عبد الله بن سلام)

---

[145] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.652, no:2485; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I,s.423, no:1334; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.451, no:23835; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.405, no:1460; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.176, no:7277; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.313, no:5410; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.217, no:25389; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.424, no:8749; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4422; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.179, no:496; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.418, no:719; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.280; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.620; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.235; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.104; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.152; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXIII, s.118, no:25693.

(*Yâ eyyühe'n-nâs! Efşü's-selâm, ve et'imü't-taàm, ve sılü'l-erhàm, ve sallû bi'l-leyli ve'n-nâsü niyâm, tedhulü'l-cennete bi-selâm*) [Ey insanlar! Selâmı yayın, tanıdığınız tanımadığınıza selâm verin; birbirinize yemek yedirin; sıla-i rahim yapın, akrabanızı ziyaret edin; herkes uykuda iken namaz kılın ki, selâmetle cennete giresiniz.] demek olmuş, muhabbeti ve yardımlaşmayı tavsiye etmiş.

Şimdi muhterem kardeşlerim, bakıyorum, en fakirin evi dahi, o sahabe-i kiramın evlerine göre zengin evi gibi... En fakirimizde bile pek çok yiyecek vardır, pek çok giyecek vardır. Türkiye el-hamdü lillâh, nisbeten dünyanın güzel bir yeri... Zaman gelir yağmur yağar. Suları vardır, Afrika gibi çöl değildir. Bir taraftan öbür tarafa nimetler vardır. Topraktan yenilecek otlar biter, toplanır, pişirilir. Çiğ olarak yenilse bile insana fayda verir.

Ama, ot bitmeyen, ağaç bitmeyen çölleri düşünün, oradaki insanların mahrumiyetlerini düşünün!.. Yâni esas olarak Peygamber SAS Efendimiz, müslümanın müslümana acımasını, yardım etmesini, ihtiyacı neyse onu karşılamasını tavsiye buyuruyor.

Ben de diyorum ki, bugün zaten gardrobunda on beş tane elbisesi olan bir insana, sen bir elbise giydirdiğin zaman, senin elbiseni belki beğenmez. "Ben olsaydım daha iyisini alırdım!" der. Senin elbisene şöyle burun kıvırarak bakar, beğenmez bile... Şimdi bu devirde, asıl ana fikri unutmayalım. Yâni, müslüman müslümanı düşünecek, acıyacak, sevecek ve onun ihtiyacını karşılamağa çalışacak. Bu devrin ihtiyacı neyse, müslümanın o yöndeki ihtiyacını karşılamaya da dikkat edelim!

Bir müslüman bir müslümanın şöyle elini tutar, sevgiyle musafaha ederse, günahları affoluyor. Bir elbise giydirse böyle oluyor. Ama bugün müslümanlar dünyanın her yerinde kitle halinde öldürülüyor. Soykırım yapılıyor müslümanlara...

"—Sizi bu ülkelerde yaşatmayacağız!" diye, yaşadıkları ülkeye saldırılıyor. Evleri bombalara maruz kalıyor, köyleri yıkılıyor, yakılıyor. Kadınlar çocuklar dağlara düşüyorlar.

Bunların karşısında bir müslüman duygusuz kalırsa, ilgisiz kalırsa, yardım etmezse çok vebal olur. Bu devrin ihtiyacını düşünüp, bu devirdeki müslümanların sıkıntılarını tesbit edip, o sıkıntıların giderilmesi için her çeşit yardımı yapmak lâzım!..

Bu yardım bazen bir oy olur, bazen bir parmak kaldırmak olur, bazen bir çift doğru ama acı söz olur, bir nasihat olur, bazen bir gösteri olur... Devrin çağın icabı yardımın şekli nasılsa, her türlü yardıma koşmak lâzım, müslümanları kollamak lâzım! Zalimleri engellemek lâzım, mazlumun yanda yer almak lâzım ki, Allah'ın rahmetine erilsin, iki cihan saadetine erişilsin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi İslâm'ı anlayan, iyi anlayan, iyi öğrenen, iyi uygulayan, çağın icabına göre yapması gereken görevleri gidip yapan, şuurlu uyanık müslümanlardan eylesin... Allah'ın sevdiği kul olmayı hepimize nasîb eylesin... Hepimizi cennetiyle cemaliyle müşerref olacak bir güzel ömür geçirmeğe; temiz, pak, hayırlarla, hizmetlerle dolu bir ömür geçirmeğe muvaffak eylesin...

Huzuruna yüzlerimiz ak, alınlarımız açık, sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım; cennetiyle, cemâliyle Mevlâmız bizi taltif eylesin... Habîb-i Edîbine komşu eylesin... Rıdvân-ı ekberine vasıl eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!..

18. 09. 1998 - ALMANYA

24. HERKES İSLÂM'I DOĞRU ÖĞRENMELİ!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!

Allah'ın rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Cenâb-ı Hak iki cihanda sizleri aziz ve bahtiyar eylesin...

a. Dinimizin Doğru Öğrenilmesi

Kur'a ile açılmış *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabımızın 414. sayfasının 1. hadis-i şerifini okuyorum. Enes RA'dan ve diğer râvîlerden rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[146]

مَنْ تَفَقَّهَ فِي دِينِ اللهِ ، كَفَاهُ اللهُ هَمَّهُ ، وَ رَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ

(الرافعي عن أنس ؛ خط. وابن النجار عن عبد الله بن أبي جريد الزبيدي)

RE. 414/1 (*Men tefekkaha fî dîni'llâh, kefâhu'llàhu hemmehû, ve razekahû min haysü lâ yahtesib.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Bu hadis-i şerif, dînî bilgilerin öğrenilmesi, onları taleb etmek, onları tahsil etmekle ilgili bir güzel müjdeyi ihtiva ediyor. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

(*Men tefekkaha fî dîni'llâh*) "Kim Allah-u Teàlâ'nın dini konusunda fakih olursa, bilgili olursa; Allah'ın dininin özelliklerini, güzelliklerini, ahkâmını, emirlerini, yasaklarını

---

[146] İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.I, s.271; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.32; Abdullah ibn-i Ceze' ez-Zebîdî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.295, no:28855.

öğrenir, inceliklerini bilirse, tahsil yaparsa, bu bilgileri kazanırsa, öğrenim görürse; (*kefâhu'llàhu hemmehû*) Allah-u Teàlâ Hazretleri onun üzüntülerini tasalarını, endişelerini karşılar, izâle eder."

"—Acaba geçinebilecek miyim?.. Acaba sonum ne olacak?.. Acaba hayatta başarılı bir iş sahibi olabilecek miyim?.." filân gibi insanın çeşitli tasaları olabilir. Gençlerde istikbale ait tasalar olur. Büyüklerde geçimle ilgili tasalar olur, çoluk çocuğu ile ilgili tasalar, üzüntüler olabilir. Tamam; neleri düşünüyorsa, ne gibi tasaları varsa, ne gibi üzüntüleri varsa, Allah-u Teàlâ Hazretleri onları karşılar, yardımcı olur, istediklerine kifâyet eder:

"—Sen geçim mi istiyorsun, al sana geçim!.. Sen rahatlık mı istiyorsun, al sana rahatlık!.. Bolluk mu istiyorsun, al sana bolluk!.. İzzet, itibar, devlet, şevket, ne istiyorsun, al sana istediğin şeyler!.. Sıkıntıya düşmemek mi istiyorsun; al sana ferahlık, rahatlık, neşe, sevinç!.." diye tasalandığı konularda Allah ona kifayet eder. O tasalarında düşündüğü şeyleri, isteklerini ona verir, onları karşılar.

(*Ve razekahû min haysü lâ yahtesib.*) "Ve bu dinde bilgi sahibi olmak için gayrete gelen, çalışan kulu, Allah ummadığı yerden rızıklandırır." Rızık ille yemek içmek mânâsına değildir. Rızıklandırır demek; her türlü ikrama erdirir, her türlü mükâfat ile taltif eder, sevindirir, her bakımdan halini hoş eder demek.

Sevgili seyirciler ve dinleyiciler, değerli kardeşlerim! Bu hadis-i şeriften anlıyoruz ki, Allah'ın dinini öğrenmeyi Allah-u Teàlâ Hazretleri seviyor. Öğrenmek isteyeni seviyor, öğrenmek isteyeni mükâfatlandırıyor. Çünkü hayatın düzeni ve ahiret saadetinin kazanılması, Allah'ın dinini öğrenmekle mümkün...

İslâm sadece ahirete ait bir din midir?.. Hayır! İslâm, çarşıyı pazarı bile tanzim eder, alışverişin dürüst olmasını ister, yalan söylenmemesini ister. Aile hayatını bile tanzim eder; hanımın beyine karşı vazifelerini, beyin hanımına karşı vazifelerini, ödevlerini, görevlerini belirtir. Devletler arası hukukla ilgili hükümler koyar. Anlaşmalı devletlerle durum nasıl olacak, oradan İslâm ülkesine gelen bir gayrimüslim ne olacak, nasıl bir hukukla ona muamele edilecek?.. Bir İslâm ülkesinden bir

gayrimüslim ülkesine gitmiş müslüman, orada nasıl davranacak... Yâni dünya ile ilgili, her konu ile ilgili bilgiler var.

Bunlar niçindir?.. Cenâb-ı Hak hayatın dürüst bir şekilde, güzel bir şekilde, zulüm olmadan, aldatma olmadan, sömürü olmadan, istismar olmadan yürütülmesini istediği için, dininde güzel şeyleri emretmiştir.

Dinimizin ahkâmının hepsi güzeldir. Her konuda ahkâm vardır; ya da her konuda ahkâm çıkarmaya lâyık, kaynak olacak durumda ön bilgiler, ana esaslar vardır. O ana esaslara dayanarak, bir müslüman karşılaştığı yeni bir konuda, "Allah'ın rızasına uygun olan hangisidir? Hangi seçeneği seçmeli, hangi yolda yürümeli, hangi işi yapmalı?.." diye düşündüğü zaman, yine Allah'ın rızasına uygun bir yolu bulabilir.

Dinin ilgi sahasının dışında hiç bir şey yoktur. Hayatın her faaliyeti dinin ilgi sahasının içindedir ve her işin dînî bakımdan bir değeri vardır. Yalancı şahitliğin bir hükmü vardır, hırsızlığın bir hükmü vardır, rüşvetin bir hükmü vardır... Eğlenmenin bir hükmü vardır, vakit geçirmenin, haylazlığın, mâlâyânînin, her şeyin hükmü vardır. Bunların hepsinin öğrenilmesi lâzım ki, hayat güzel olsun, toplum mutlu olsun ve insan huzurlu olsun, ahireti de ma'mur olsun... Ahirette de cehenneme düşmesin, ceza yemesin; dünyada yaptığı zulümlerden dolayı, yanlış ve haksız işlerden dolayı cezaya çarpılmasın da, Allah'ın lütfuna ersin, Allah'ın cennetiyle cemaliyle müşerref olsun, ebedî saadete ersin...

Bunların bilinmesi lâzım, her şeyin bilinmesi lâzım! Bunların bilinmesi için de bunların okunması lâzım, okutulması lâzım!

O halde din hürriyeti deyince en önemli iş, dinin doğru olarak, baskısız olarak, gerçek olarak öğretilmesi, okutulması ve öğrenilmesinin anlaşılması lâzım! Birisi Allah'ın hükmü şudur dediği zaman, bir başkası çıkıp da ona bir ceza yazamamalı!.. Din hürriyeti, vicdan hürriyeti varsa; tamam, İslâm'ın hükmü buymuş denmeli!..

"İslâm resim yapmayı, insan sûreti yapmayı, heykel yapmayı, tasvir yapmayı uygun görmüyor. Peygamber Efendimiz böyle buyurmuş." deyince, itiraz edip ayağa kalkmamak lâzım! Dinin hükmü bu... İsteyen bunu uygular, istemeyen uygulamaz, ben

uygulamıyorum der. Tamam, Cenâb-ı Hakk'ın huzurunda sorumluluk kendisine ait, nasıl isterse öyle yapar. Ama dinimiz uygun görmüyor. Bunun doğru söylenmesi lâzım!

Ben fakülteye ilk gittiğim zaman, sanat tarihi bölümünün yetkilisi olan kardeşimiz dedi ki:

"—Hocam, bana lütfen baskısız, açık olarak söyleyin! İslâm'ın resim ve heykel hakkındaki hükmünü öğrenmek istiyorum. Bazı yerlerde yasaktır diyor; bazıları da, 'Yok öyle şey canım, serbesttir!' diyor. Hangisi doğrudur?" dedi.

Ben de dedim ki:

"—Bakın, ayetler var, hadis-i şerifler var, fıkıh kitaplarında hükümler var... Ben bunları size getireyim, görün!" dedim.

Yâni İslâm'ı başkasına, ille İslâm'ın ahkâmını inkâr ederek beğendirmek zorunda değiliz. Yunanlılar çıplak erkek, çıplak kadın resmi yapmayı, heykeli yapmayı bir sanat yolu olarak görmüş ve bütün mabedlerini, evlerini, her tarafı heykellerle süslemişler. Avrupa da onlara uymuş; resmi, heykeli, insan heykelini, çıplak heykeli, çıplak güzelliği çekinmeden sergiliyor. Hattâ bunun modelliğinin yapılmasını uygun görüyor.

Tamam, bu bir görüştür, Avrupa'nın görüşüdür. Ama, "İslâm'ın görüşü nedir?" denildiği zaman, İslâm'ın görüşünü insan baskısız olarak söyleyebilmeli, baskısız olarak öğrenebilmeli ve sorulduğu zaman da, sorulan kişi veya makam kaçamak cevap vermemeli!..

Şimdi meselâ, İslâm'ın miras hukuku ile medenî hukukun miras hukuku arasında fark var...

"—Dînî bakımdan bu nedir?" diye sorulduğu zaman bir kimseye, bunu söylemeli;

"—Medenî hukukta bu böyle değildir. Medenî hukuk bunu böyle taksim etmeyi uygun görmüyor, şöyle uygun görüyor; ama İslâm'ınki böyledir." diyebilmeli!..

Çünkü bilgi yasaklanamaz, bilgi çarptırılamaz. Bilginin doğru olarak öğretilmesi lâzım! İslâm'ın her emrini, her yasağını, ahkâmını, ayetleri, hadis-i şerifleri insanlar okuyabilmeli... Kur'an-ı Kerim'i okuyabilmeli, tefsiri dinleyebilmeli...

Benim bir talebem Ankara Radyosu'nda görevli idi. Bana yalvardı yakardı:

“—Hocam ne olur, 30 Ağustos’la ilgili bir konuşma yapın!”

Geçmiş senelerde olmuş bir hadise..

“—Ben Bursa’ya seyahate gidiyorum, zamanım yok, bir başka arkadaş yapsın!” dedim.

“—Yok hocam, ben sizin konuşmanızı istiyorum, seviyorum, beğeniyorum; halk da tasvip ediyor. Bir konuşma yapın!” dedi.

Ben seyahatimi tehir ettim, konuşmayı yaptım. Yolda giderken de otomobilin radyosunu açtım, konuşmamı dinledim. Konuşmamın üçte ikisi kesilmiş. Halbuki kesilen kısımlar 30 Ağustos zafer bayramıyla, askerlikle ilgiliydi. İşte Yunanlılar saldırmışlar, Kütahya’ya, Uşağa kadar gelmişler, Polatlı’ya yaklaşmışlar. Biz de Allah’ın dininde şehidliğin sevabını düşünerek, gaziliğin sevabını düşünerek malımızı, canımızı ortaya koymuşuz, istiklâlimizi kazanmışız.

Benim dedem şehid, ben şehid torunuyum. Bazı toprakları kaybetmişiz; Balkanlar elimizde değil, Tuna vilayetimiz, Mora vilayetimiz, Selânik elimizde değil, o bakımdan da yaralıyız ama, çarpışmışız, hiç olmazsa bugünkü hudutlardaki yerleri elde etmişiz.

Baktım, kesilmiş. Radyo idaresinin herhalde bazı temel kararları var. Onlara göre öyle uygun görüldüğü için, talebem konuşmamı kesmiş.

Aynı şekilde televizyonda bir Ramazan boyu konuşma istemişlerdi benden... Dediler ki:

“—Hocam, bir gün siz konuşun, bir gün bir başkası konuşsun!”

“—Ben konuşamam!” dedim.

“—Yok hocam, konuşun!’ dediler, ısrar ettiler

Üç dört konuşmadan sonra, sakallıyım diye konuşmam devam ettirilmedi. Böyle şeyler oluyor.

Şimdi biz bunları bir tarafa bırakıyoruz, hadis-i şerife dönüyoruz: Allah’ın dinini öğrenmek lâzım!..

Kim öğrenecek?.. Kadın, erkek herkes... Büyük, küçük herkes... Esnaf, tüccar, memur, amir herkes... Patron, işçi herkes... Yâni yaşayan herkes, Allah’ın rızasına uygun yaşamanın

bilgilerini öğrenecek ve bu bilgiye göre yaşayacak. Bu onun anayasal hakkı, evrensel hakkı... İnsan hakları bunu gerektiriyor.

Ben diyar diyar dolaşan bir kardeşinizim, görüyorum dünyanın diğer ülkelerini... Avrupalılar, Amerikalılar bizden çok daha dindar... Kiliselerine, mabedlerine, ibadethanelerine, din adamlarına çok daha saygılı, çok daha bağlı... Günlük ilişkileri bizden çok daha fazla...

Bizim kardeşlerimizin çoğu, halkımızın yüzde doksan dokuzu müslümandır ama, bayramdan bayrama camiye gelenler var, cumadan cumaya gelenler var... Tabii Avrupa'da da var böyleleri ama, nisbet olarak, yüzde oranı olarak oranlayacak olursak, Avrupalıların, özellikle Amerikalıların, hattâ Avustralyalıların bizden daha dindar olduğunu görürüz. Yâni camilere giden müslüman sayısıyla, İslâm'a göre hareket eden insan ve dînî kuruluşların durumu bakımından, zenginliği bakımından, imkânları bakımından, faaliyetlerinin rahatlığı, büyüklüğü, çapı bakımından incelenecek olursa, Avrupa'da, Amerika'da, Avustralya'da din çok daha geniş imkânlara sahip... Dindarlar çok daha rahat... Her türlü faaliyetlerini dinlerinin esaslarına göre yapabiliyorlar, bir şey denmiyor.

Ama bizde bir takım ayrıcalıklar var, değişik kanunlar var ve bazıları da ille şunu yapamazsın, bunu yapamazsın diyebiliyorlar. Sakal bir suç gibi... Halbuki bu Almanya'da bakanlarını görüyorum, sakallı... Aydın kişiler sakallı, polislerden sakallı olanlar var. Hiç kimse sen sakallısın diye bir başkasına yan ve yamuk bakmıyor. Hiç kimse başını örttün veya açtın diye dairesinden, işinden, işçiliğinden, memuriyetinden atılmıyor.

Herkes, inancına ait kitabı masasına koyabilir. inancını etrafa da telkin edebilir. İnancına göre giyinebilir, hareket edebilir diye... Yâni, bunlar çok daha ileri... İşte laiklik dediğimiz şey, insanların birbirlerini engellememesi ve herkesin inancını rahatlıkla öğrenip inceleyebilmesi... Tabiî nizamı bozmamak, asayişi bozmamak gibi umûmî kurallar zaten dinimizde de var.

b. Dinin Hükümlerini Öğrenenin Mükâfâtı

Evet, dinin ahkâmını öğrenene Allah mükâfatlar verir. Ne yapar?.. Hastalıklarını, endişelerini izale eder, hacetlerini reva eder, ihtiyaçlarını görür, istediği şeyleri ona bağışlar, ona kifâyet eder, yâni kâfi gelir. Verir verir ve doyurur, yâni doyurucu olarak verir. (*Ve razekahû min haysü lâ yahtesib*) Ummadığı yerlerden de, ayrıca başka başka maddî mânevî mükâfatlarla da rızıklandırır.

Mânevî mükâfat da bir rızıktır. Mânevî derecesinin yükselmesi, güzel bir rüya görmesi, iyi bir hale ulaşması... Yâni ille ekmeği ağzına alıp da onu yemesi, yutması rızık değil; bir takım böyle mutluluk verici şeyler de birer çeşit rızıktır. "Allah ummadığı yerden onu rızıklandırır." diyor. Tabii bu hadis-i şerif tek bir hadis-i şerif de değildir. Bu konuda yüzlerce, binlerce böyle güzel hadis-i şerifler, ayet-i kerimeler vardır vardır. Büyüklerimizin kıymetli tesbitleri vardır, sözleri vardır...

O halde bu hadis-i şerife göre, dinimizi öğreneceğiz. Dinimizi öğrenmek ihtiyârî, keyfî bir şey değildir. Bir müslüman olarak dinini isterse öğrenir, isterse cahil kalır diye böyle bir ihtiyârîlik yoktur. Dinini mutlaka öğrenmesi lâzım! Kur'an-ı Kerim'i bilmesi lâzım! Kur'an-ı Kerim'i bilmek tabii, okumasını yazmasını bilmekten başka, içindeki ahkâmı bilmeye kadar gider. Ahkâmın inceliklerini bilmeye kadar gider. Peygamber SAS Efendimiz'i tanımaya, Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerini bilmeye, hadis-i şeriflerle çizilen hayat felsefesini anlamaya kadar gider.

Bir müslümanın Peygamber SAS Efendimiz'in hayat tarzı gibi, sahabe-i kiramın, asr-ı saadet müslümanlarının, sàlih insanların —selef-i sàlihînimiz diyoruz— alimlerin, fazılların, muhaddislerin, müfessirlerin, müctehidlerin hayat tarzlarını bilmesi lâzım! Bu güzel, büyük insanların abidevî şahsiyetlerinin yolunda gitmesi lâzım! Bunları öğrenmesi lâzım bir müslümanın, mecburî...

"—Efendim ben öğrenmek istiyorum ama, zor geliyor." veya "İşim var!"

En mühim işi insanın, dininin inceliklerini öğrenmesi... Bir babanın annenin de en önemli, en başta gelen ilk görevi çocuğuna, haramı, helâli, doğruyu, eğriyi öğretmesidir:

“—Evlâdım, aman sakın canın istese de komşunun bahçesindeki elmaya elini uzatma, eriği koparma!.. Arkadaşının kalemini, silgisini sakın ha birisi almasın, sen de alma! Ne aldan, ne aldat! Sana ait olmayan bir şeye elini uzatma. Harama bakma evlâdım! Yalan söyleme, yalan söylersen Allah sevmez!” vs. diye haramları, günahları, yanlışları çocuklara tatlı tatlı öğretmek lâzım!

Güzel şeyler yaptıkları zaman mükâfatlandırmak lâzım, ödüllendirmek lâzım! Kötü şeyler yapmamasını sağlamak lâzım. Yaptığı zaman da kaş çatıp;

“—Aaa, bu olmadı!” demek lâzım.

Çünkü mükâfatın, madalyonun öbür yüzü de cezalandırmadır. Ceza olmazsa, kanunlar uygulanmaz. Cezasız kanun olmaz. Yaparsa mükâfat, yapmazsa ceza... Her yerde vardır, her zamanda vardır, her ülkede vardır, her kanun sisteminde vardır. Cezâ da olacak, mükâfat da olacak.

c. Dinimizi Öğrenmenin Yolları

Dinimizin öğreneceğiz. Tabii, dinimizi öğrenmenin yolları, şekilleri sonsuz derecede çeşitlidir. Bunun yaşı da yoktur, geçmesi diye de bir şey bahis konusu değildir. Beşikten mezara kadar herkes dinini öğrenecek, öğrenecek, öğrenecek... Devam edecek. Devamlı bir süreç, yâni sürecek, kesilmeyecek.

“—Öğrendim bitti.”

Öyle bir şey yok... Devamlı bir çalışma, öğrenme beşikten mezara kadar mutlu, tatlı, nurlu bir yaşam tarzı... Bilgece, bilgince, bilgili görgülü olarak yaşam hepimiz için gerekli... Bunun için çeşitli yollar var:

İmam-hatip okulları bir yol, Kur’an kursları bir yol; vaazlar, camilerdeki konuşmalar bir yol... Kitaplar, dergiler birer vasıta, birer araç, birer gereç... El-hamdü lillâh biz bunların üzerinde derin derin düşünüyoruz. Müslüman kardeşlerimiz de düşünüyor. İşte gazeteler çıkıyor.

Buraya gelen kardeşlerim Türkiye’nin çeşitli gazetelerinden tomar yapmışlar, getirmişler; inceledim. Mâşâallah, ne kadar güzel gazetelerimiz var... Ne kadar güzel, seviyeli, olgun, nazik,

çok çok takdir ettiğim gazetelerimiz var. Çok şarlatan, çok farfara, çok yalancı, çok dolancı, çok uydurmacı, halkı kandıran, aldatan, çok pespâye, çok çirkin, iğrenç olanlar da var tabii...

Onlar da olacak; melek olduğu gibi şeytan da olacak... Rahmânî yol olduğu gibi şeytânî yol da olacak... İmtihan... İmtihan olduğu için, hal-i hayatında insan Rahmân'ın yolunu tercih edecek, şeytanın yolundan uzak duracak. Ama şeytan da çalışacak...

"—Ben şeytana uymuyorum!" diye direnç gösterdiği zaman, sevap kazanacak.

Rahman'ın yolu meşakkatli veyahut zahmetli, terlemeli, üzüntülü gibi görünse bile Rahmân'ın yolundan yürüdüğü zaman, "Aferin, ne kadar fedâkâr! Bak, her şeye rağmen doğrudan ayrılmadı, doğruluktan ayrılmadı." diye mükâfat alacak.

Bu, hayatın cilvesi; hayat bir imtihan olduğundan Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kaderinin gereği bu... Elbet bunlar olacak. Kötülük peygamberler zamanında bile yok olmamış, her zaman olacak. O halde biz ne yapacağız?.. Kötülüğün karşısında tavrımızı bileyeceğiz, safımızı bileceğiz. Doğru olanı tutacağız, güzel olanı tutacağız; çirkin olanın karşısında tavrımızı koyacağız. Çalışacağız ki Allah mükâfat versin...

Her zaman söylüyorum, ahlâk üzerine kitap yazmış olan bir kardeşimiz de ilk sayfada bunu yazmıştı; çok güzeldir, çok doğrudur:

"—Efendim, bizim mahallede bir adam var, çok iyi bir adam, çok sessiz bir adam.... İşte evden camiye, camiden eve; kimseye karışmaz, etliye sütlüye karışmaz. Kendi halinde melek gibi bir insan..."

Hayır! Bu insan özlediğimiz, gözlediğimiz, arzuladığımız insan tipi değil... Neden?.. E hiç bir şeye karışmıyor. Hiç bir şeye karışmadan toplum yürür mü? Toplumun işlerini kim götürecek?.. Bir insan hiç bir şeye karışmadan sırf kendi şahsî işleriyle uğraşıyorsa, toplumun derdiyle dertlenmiyorsa, komşusunun derdiyle dertlenmiyorsa, toplumsal çalışma yapmıyorsa, ben o insanın neresini beğeneyim?.. Toplumun içinde yaşıyor, toplum nimetlerinden istifade ediyor, topluma vermesi gerekeni vermiyor, toplumsal ödevlerini yapmıyor.

Benim hoşuma gidiyor: Meselâ, seçim olacak, seçime katılmayana ceza veriyorlar. Türkiye'de de başladı, buralarda da öyle... Adam telaşlanıyor, "Eyvah, sandığa gitmezsem yüz mark ceza verecekler!" diye gidiyor. Hoşuma gidiyor. Neden?.. Toplumsal görev, kaçamazsın, yapacaksın!

"—Şunu sevdim, bunu sevmedim."

Bir tanesini seveceğiz.

"—Benim fikrim yok..."

Olmaz! Bir fikrin olacak, inceleyeceksin, fikrin oluncaya kadar araştıracaksın!..

Toplumsal çalışmalara katılacaksın! Çevrende yanlış bir şey olduğu zaman, engellemeğe çalışacaksın! Birisi hırsızlık yapmağa kalkıyorsa, yaptırtmayacaksın:

"—O tarlaya girme bakayım, çekil oradan!" diyeceksin.

İyi bir insan iyi bir işi yapıyorsa, beğeniyorsan; sen de onu destekleyeceksin:

"—Senin iyi bir iş yaptığını görüyorum, beğeniyorum. Müsaade edersen, ben de sana yardımcı olayım!" diyeceksin.

Bedenen, veyahut dille teşvik ederek, veyahut mâlî yönden, veya daha başka fikirlerle iyiliği destekleyeceğiz. *Emr-i ma'rûf nehy-i münker* farzı nedir?.. İctimâî bir görevdir İslâm'da, elbette yapacak. Onları yapmadığı zaman, bir insan iyi müslüman olmaz ki... Elbette çevresine karışacak.

Camiye gidip geliyormuş. Pekiyi mahalledeki çocuklar İslâm'ı bilmiyor, kim öğretecek? Kur'an'ı kim öğretecek?..

"—Efendim, Kur'an kursunda öğrensin!.."

Olmaz! Sen iki tane çocuğu al, gönlünü al, sevdir kendini, üç beş kelime bir şey öğret... "Gel, her namazdan sonra ben sana şunu öğreteyim, bunu öğreteyim!" de... Veya, "Ben sana falanca konuda yardımcı olayım!" de...

Kişiler İslâm'ı öğretebilir, kurumlar İslâm'ı öğretebilir. Dergiler İslâm'ı öğretebilir, zâten onlar birer mekteptir. Gazeteler İslâm'ı öğretebilir; onlar da günlük mekteplerdir. Radyo İslâm'ı öğretebilir, televizyon İslâm'ı öğretebilir.

Aksi de olabilir, kötü şeyleri de öğretebilir. Kötü şeyleri görür, özenir, yapar. Televizyonda kötü bir şeyi seyretmiş, sonra aynısını uygulamağa kalkmış. Terör, dehşet, çarpışma filmlerini seyrediyor çocuklar, ondan sonra aynı şeyi yapmağa kalkıyor. Avustralya'da birisi otomatik silah elde etmiş, oturmuş bir yere, otuz-kırk kişiyi öldürmüş. Gezdiği yerde ekin biçer gibi insanları öldürmüş.

Neden oluyor?.. Radyolardan, televizyonlardan kötü misalleri gördükleri için oluyor. Meselâ, kız evinden kaçmış, gelmiş, büyük şehirde aldatılmış; polis perişan şekilde yakalamış. Neden?.. Falanca şeye özendi televizyondan, hayatın öyle olduğunu sandı, güzel şeylerin öyle olduğunu sandı, köyünden kaçtı, geldi. Burada canavarlar da onu avladılar, perişan ettiler. Böyle şeyler olabiliyor.

Demek ki, kötüye de örnek olabilir bu aletler... Bunlar birer kutudur; hayır kutusu da olur, şer kutusu da olur, fesat kutusu da olur, ıslah kutusu da olur. Biz ne yapacağız?.. Islah tarafını, güzellik tarafını yapmak için hepimiz seferber olacağız.

d. İslâm'ı Öğretmek İçin Çalışalım!

Ben her zaman söylüyorum, İslâm devamlı uyanık olmayı emrediyor. Büyüklerimiz, tasavvufî neşe ile yaşamış insanlar ne tavsiye ediyorlar? Meselâ, Nakşî tasavvufî yolunda ana ölçek nedir?.. Hatm-i Hâcegân mı, günde şu kadar zikir çekmek mi?.. Hayır! Zikir çekmek de sevap ama, asıl önemli olan: *Hûş der dem*; her an şuurlu olmak... Ne kadar güzel!.. Ana esas, prensip her an şuurlu olmak, uyanık olmak, gaflete olmamak; aldığı nefesi, verdiği nefesi şuurla almak, şuurla vermek... Yaptığı işin doğru mu, eğri mi olduğunu daimâ gözlemek... Kalbine bakmak, kalbini, gönlünü korumak...

Bakın ne kadar yüksek prensipler! Var mı böyle güzel esaslar, prensipler başka dünyevî yollarda?.. Hangi dernek, hangi cemiyet bu güzel yolları, kaideleri kendisine prensip edinmiş?.. Her nefeste gàfil olmamak birinci prensip... Kalbini her türlü yalan yanlış, fitne fesat duygulardan korumak, kalbinin bekçisi olmak... Ne kadar yüksek duygular, ne kadar yüksek tavsiyeler...

Halvet der encümen; topluluğun içinde iken de Cenâb-ı Hakk'ın kulu olduğunu unutmamak... Cenâb-ı Hakk'ın kendisini gördüğünü bilerek edepli, terbiyeli hareket etmek... Sanki caminin içinde değil de, ıssız, izbe ibadet yerinde, hücrede ibadet ediyormuş gibi ama, toplumun içinde; halvet der encümen...

Ne kadar güzel prensipler!.. Bunlar anlatılmadığı için, insanlar gerçekleri bilmiyorlar. Bu eğitimler olmadığı için insanlar yabânî, yamyam, hırsız, arsız... Bakıyorsunuz Afrika karmakarışık, Asya karmakarışık, Amerika karmakarışık... Güney Amerika bir başka türlü, Orta Amerika bir başka türlü, Çin, Japonya bir başka türlü... İnsanlık İslâm'a muhtaç, çünkü insanlık ıslaha muhtaç...

O ıslah işleri olmuyor, ıslah edici müesseseler çalışmıyor, fitne fesat müesseseleri çalışıyor. Şöyle bir ibretle bir gece şehirde dolaşın! Kumar için, içki için, fuhuş için, diğer kötü şeyler için ne kadar reklamlar, ışıklar, imkânlar, neler neler var... Boğazın kenarında en lüks yerlerde, manzaralı yerlerde, büyük paralarla müesseseler kurulmuş. Ama sonuç ne?..

Meselâ, dün televizyonda seyrettim, bir polis içki içmiş, sarhoş olmuş, eline tabancayı almış, başbakanlığın önünde bütün polisleri uğraştırdı. Heyecanla seyrettik. Bir masal gibi, bir macera filmi gibi şakağına tabancayı dayamış... Bir de çekti tabancayı, bir patladı. Ben anlayamadım;

"—Eyvah, kurşunu kafasına yedi, intihar etti adamcağız!" dedim, çok üzüldüm.

Yanımdaki arkadaş dedi ki:

"—Yok, o havaya ateş etti." dedi.

"—E niye yıkıldı?" dedim.

"—Yıkıldı işte..." dedi.

Yerlere yıkıldı. Sonradan ilgili, görevli, emniyet müdürü gàlibâ:

"—Kafasında yara filân yok!" dedi.

Sarhoşluk işte, buyur, hadi bakalım gel, teşvik et... Gel de içkiyi beğen... Bak, polisi ne hale getirdi?.. Belki ceza yiyecek, mesleğinden atılacak, istikbali mahvolacak. Belki tımarhaneye gönderileceğini söylüyorlar. Bir anlık bir içki nelere mal oluyor!

Onun için, aziz ve sevgili kardeşlerim! Her vesile ile, her araç ile, her an, hepimiz dâimâ İslâm'ın öğrenilmesi, öğretilmesi, benimsetilmesi için, nasihat ederek, tatlı şekillerle, güzel şekillerle çalışmak zorundayız.

Çalışılmıyor. Çalışılmıyor demek, yâni hayır yapılmasına çalışılmıyor. Gemi su alıyor, batacak; sular boşaltılmıyor demek. Uçak alçalıyor, irtifa kaybediyor, önünde dağ var, çarpacak; tedbir alınmıyor demek. Yâni İslâm için çalışmamak bu demek...

İslâm'ı sevmemek ne demek?.. İslâm'ı sevmeyebilir. Hasta, eğer şuuru eksikse ilacı sevmeyebilir, ilacı almak istemeyebilir. Annesi ilacı ağzına kaşıkla verir, çocuk püskürtür ağzından... Acı olduğu için içmek istemez ama, ilâç ona fayda verecek. İğneyi kim sever?.. Buduna hart diye bir iğnenin saplanmasını hangi hasta ister? İrkilir, istemez ama, o iğneyi alacak da işte ateşi düşecek, hastalığına şifa olacak... O iğneyi yapıyorlar.

Bir yerinin kesilmesine kim razı olur?.. Ama ameliyat masasına insanlar gidiyor, —ben dahi kaç defa gittim— karnı açılıyor, kesiliyor, kanı akıtılıyor, barsakları dışarı çıkartılıyor. Safra kesesinden, böbreğinden taş alınıyor. Bilmem baypas ameliyatı diyorlar, yâni dolambaçlı bir yer tıkanmışsa, kestirmeden işi bağlamak demek *baypas*... Öbür taraftan damar ameliyatları, işlemleri vs... Bunlar tatlı şeyler değil, acı şeyler ama, yapılıyor.

Demek ki, İslâm'ı sevmeyenler aslında hasta... İslâm'ın güzelliklerini anlamıyorlar, topluma faydasını görmüyorlar. İslâm'ın yasakladığı şeylerin, topluma ne kadar zararlı olduğunu düşünmüyorlar. İslâm'a zararlı şeylere meydan veriliyor, teşvik var. Hiç kimse, "Şu ışıklı reklamlar söndürülsün!" demiyor.

Ama ben bakıyorum, Avrupa, Amerika bizden daha iyi durumda... Mesela sigaranın reklamı yasak. Neden?.. Sigara zararlı. Amerika'da bir ara, otuzlu yıllarda içkiyi de yasaklamışlar, içki içilmesin demişler. Çünkü içki zararlı... Yasaklamışlar ama, tutturamamışlar. Çünkü halk yapamamış, içkinin karşısında dayanamamış; içmişler gene...

O bakımdan aziz ve sevgili kardeşlerim, birileri istese de istemese de... İstemeyenler hastadır; bir zaman gelecek, düzelecek, anlayacak.

Bir kısmı da düşmandır. Meselâ, “Hırsızlık yapılmasın!” dediğiniz zaman, hırsızlar düşman olur. “Sömürü olmasın!” dediğiniz zaman, sömürüden köşeyi dönenler düşman olur. Tabii bu da olacak. Yâni kötüler iyilerin düşmanıdır.

İyiler de, kötülerin ister istemez hasmı oluyorlar. İyiliği söylediğiniz zaman, iyi bir şey yaptığınız zaman, “Efendim, bir şey yapmadım!” diyorsunuz ama, kötülerin işini engelliyorsunuz, ayağını çelmeliyorsunuz. Kötüler de size kızıyor. Elbet kızacak.

O şereftir. Yâni o konudaki kısıtlama bir şereftir. Elbette o onu yapacak ama, siz yılmayacaksınız. Neden?.. Allah dininin ahkâmını öğrenmeyi bile bu kadar mükâfatlandırıyor; ahkâmına göre hareket edip, emirlerini tutmayı, güzel işleri yapmayı kim bilir ne kadar mükâfatlandırır?!.. Toplumun terbiyesinin böyle olması lâzım!

Allah’ın ayetlerini, Peygamberimizin hadis-i şeriflerini söylerken, ben bakıyorum; meselâ cuma namazına gidiyorum, dinliyorum; vaiz ne diyor? Cumaya bir sürü insan gelmiş, onu dinliyorlar; ne diyor?.. Hatip minbere çıkıyor, hutbe okuyor, bakalım ne diyor? Bu kadar insan zamanını ayırmış, bir saatini, iki saatini ayırmış, cuma önemli diye gelmiş.

Olmaz! Eften püften bir şeyle, hiç bir şey söylemeden oradan inmek olmaz! Acıyorum ben... Yazık, fırsatlar havaya gidiyor. Yazık oluyor. Yâni halka hareket vermek lâzım, motive etmek lâzım! Halka güzel şeyleri işlemeyi aşılamak lâzım, uyuşukluktan kurtulmasını söylemek lâzım!..

Şimdi gazetelere bakıyorum, takip ediyorum. Reisicumhur oradan oraya, oradan oraya koşuyor; "İşte nasıl bir Türkiye istiyoruz?" vs. O yaşına rağmen konuşma, konuşma, konuşma... "İşte iyi şeyler şunlar, şunları yapalım!" vs. diyor.

Bir meydanı dolduran insanın miktarı ne kadardır? Bir de cuma namazlarında biriken insanların sayısını düşünün!.. Bir de onların gönlüne hitap ederseniz, aklına mantığına hitap ederseniz, bir de kıpırdatabilirseniz, bir de onları güzel şeyleri yapmaya, fedakârlık yapmaya heveslendirirseniz;

"—Hadi bakalım, kesenden biraz ver, bak şu problem çözümlensin! Şu yol yapılsın, şu köprü yapılsın, şu mektep bitsin... Şu iş şöyle hallolsun..." derseniz, ne güzel olur.

Güzel şeylerin haddi hesabı yok...

Dinimizin güzel saydığı şeylerin yapılması için, bir de harekete geçirilse o kadar insan... Yâni kimisi camiye geldiği zaman bağdaş kurup veya dizlerini yukarıya kaldırıp, başını dizine dayayıp horluyor da, yan taraftaki dirseğiyle bir dürtüklediği zaman uyanıyor:

"—Ne var ya?" diyor.

"—E hutbede horladın, uyudun. Yâni sen hutbe okunurken horlamak için, uyumak için mi geldin camiye?.."

Neden uyuyor? Biraz bu uyuyanda kabahat var, biraz da uyutanda... Yâni uyuyanda da kabahat var şüphesiz ama, uyutmak da doğru değil... Öyle şeyler söylemeli ki, adam uyuyacaksa bile:

"—Vay, bu hoca ne diyor, bakayım, dur!" diye şöyle gözleri açılmalı, meraklanmalı...

Çünkü meraklı bir şey söylediğin zaman, çocuk bile dinliyor. Yâni, "Aslan ağzını açmış, kuzunun arkasından gidiyor." filân diye çocuğa heyecanlı bir şey anlatsanız, elbette o da, "Sonra ne olmuş?" diye soracak.

Onun için, tabii bu da biraz hutbenin usûlünü, insanlara sözünü dinlettirmenin usûlünü bilmeyi de gerektiriyor. Yâni canlı hitap etmek için canlı düşünmek lâzım, canlı olmak lâzım! İşin böyle gelişigüzel, yasak savar tarzda:

"—İşte yaptım oldu, bitti tamam. Farzı yerine getirdim mi; getirdim. Haydi Allah'a ısmarladık, ben gidiyorum kahveye..."

Olmaz, yâni böyle yasak savma kabilinden olmaması lâzım! Aşk ile, şevk ile, takvâ ile, ihlâs ile, candan olması lâzım! Candan çalışmak lâzım ki Allah-u Teàlâ Hazretleri taltif eylesin, mükâfatlandırsın...

e. Din Serbestçe Öğretilebilmeli!

Ben böyle sözü bir şeyden açıldı, uzattım. Üç beş hadis-i şerif işaretlemiştim ama, herhalde bir tanesiyle böylece iş bitecek. Böylece sizlere bu hadis-i şerif vesilesiyle birçok içtimâî görevlerimizi hatırlatmış olduk. İçtimâî rûhiyat bakımından, toplumun ruhu bakımından birçok hatalarımıza değinmiş olduk.

Muhterem kardeşlerim! İslâm'ı öğrenmeliyiz, öğretmeliyiz. Bu bizim din hürriyeti hakkımız. Ord. Prof. Ali Fuat Başgil'in *Din ve Lâiklik* diye bir kitabı vardı, küçükken okumuştum. Allah rahmet eylesin; ordinaryüs profesör, büyük hukukçu...

Din hürriyetinin kaçınılmaz sonucu dinin serbestçe öğretilmesidir. Hem de benim inancım neyse, istediğim gibi onu öğretirim. Yâni benim inancımı karşı taraf ille düzenlemeye, budamaya, kesmeye, kendine göre şekil vermeye kalkamaz, kalkmamalı!..

Yâni leyleği yakalamış da Nasreddin Hoca, bakmış gagası uzun, kesmiş. Bakmış bacakları uzun, kesmiş. Ondan sonra:

"—İşte şimdi kuşa döndün!" demiş.

E kuşa döndürmek, yâni İslâm'ı kuşa döndürmek olmaz! Şimdi bu kuş gagası kesilince, bacakları kesilince kuşa döndü mü?.. Hayır! Leylek suda yaşadığı için bacaklarının uzun olması lâzımdı, suyun içinden gıdasını alması için de gagasının uzun olması lâzımdı. Sen onun gagasını kesince, bacağını kesince, onun hayatını söndürdün.

İslâm'a böyle yalan yanlış, yâni İslâm'ın ruhunu bilmeden, dinî ahkâmın esrârını düşünmeden, hikmetlerini araştırmadan gelişi güzel yasaklamalar, budamalar koymak kimsenin hakkı değil...

Sonra bunu yapan insana bakıyorsun:

"—Sen kimsin, dinî tahsilin var mı?.."

Yok, sıfır, tın tın, bomboş... Hani topu şişiriyorlar, yere vuruyorlar, eliyle vuruyor tın tın ötüyor. Yâni hava, hiçbir şey yok... Dinî bilgisi olmayan insan İslâm hakkında ahkâm kesiyor, "E İslâm şöyle olsun, böyle olsun!" diyor.

Kardeşim, ömrünü bu işe vermiş vaizler var, müftüler var, alimler var!.. Onlardan evvel yaşamış mübarek müctehidler var, evliyâullah var... Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî gibi, Ebussuud Efendiler gibi ilim irfan sahibi büyüklerimiz var... Sen onların yanında ne oluyorsun da, onların sözlerine aykırı çıkış yapıyorsun?..

Bu da bir içtimâî kusur, bu da bir içtimâî büyük edepsizlik... Bu da tabii hürriyetlere bir tecavüz olmuş oluyor.

İslâm'ı öğrenecek herkes... Öğrendi de derinleşti mi ne olur?.. (*Men tefakkaha fî dini'llâh*) "Allah'ın dininde böyle bilgisini derinleştiren, alim olan kimseye, (*kefâhu'llàhu hemmehû*) Allah yardım eder, tasasının, üzüntüsünün giderilmesi için ona ne gerekiyorsa verir, hacetini reva eder, işini görür, mükâfatlandırır. (*Ve razekahû min haysü lâ yahtesib*) Ve onu ummadığı yerlerden, yönlerden, şekillerle —nasıl yapacaksa kendisi bilir Mevlâmız— rızıklandırır, mükâfatlandırır, sevindirir, maddî manevî nimetlerine gark eder." Öğreneni, dinde fakih olanı...

Tabii bir ilim için bu kadar mükâfat olursa, bildiğini uygulayan için ne kadar mükâfat olacak!.. Onun için dinimizin öğrenilmesine, öğretilmesine ve İslâm'ın yayılmasına dikkat edelim!..

Bakın gazeteleri okurken, —bu sözlerimle bitirmeye çalışıyorum sohbetimi— Amerikan reisicumhuru, tabii bugünlerde hep gündemde bazı hatalarından dolayı ama, bir konuşma yapmış Birleşmiş Milletler'de, bir toplantıda galiba... Diyor ki:

"—İslâm çok güzel bir din ve hızla yayılıyor."

Evet, İslâm hızla yayılıyor. İslâm düşmanları onun için İslâm'ı düşman alıp engellemeye çalışıyorlar. Ama İslâm'ı anlayanlar da

var. Biz İslâm'ı destekleyip, hızlı yayılmasında sevap payımızı almaya gayret edelim! İslâm'ı engelleyenlerden olmayalım! Bilerek, bilmeyerek onlara destek olmayalım ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hışmına, kahrına, gazabına uğramayalım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri, hakkı hak olarak görüp uymayı cümlemize, cümlenize nasib eylesin... Bâtılı bâtıl olarak görüp ondan korunmayı, sakınmayı nasib eylesin...

Çünkü, Allah göstermezse insanlar gerçekleri göremiyor. Sanıyor ki kendisi cihanın en akıllı insanı... Fakat en aptalca işi yapıyor. Doğru sandığı işler tamamen yanlış ama, karşısındakileri yanlış sanıyor. Geliş-gidişli yolda yolun yanlış istikametine girmiş, kendisi ters gidiyor, bir kaza yapacak ama, karşıdan gelen bütün araçlar yanlış sanıyor. Ters yola kendisi girmiş halbuki...

Allah-u Teàlâ Hazretleri, böyle kendisini bilmeyen, ne yaptığını bilmeyen, kime hizmet ettiğini bilmeyen, kimin kalesine gol attığını bilmeyen gàfil, câhil, şaşkın insan olmaktan korusun herkesi... Basiretli, akıllı, uslu, ilimli, irfanlı, bilgili, görgülü, terbiyeli, zarif, nazif, edip, şerif, tatlı, sevimli güzel müslümanlar olmayı hepimize, hanımlarımıza, beylerimize, çocuklarımıza, gençlerimize, yaşlılarımıza, yönetenlerimize, yönetilenlerimize, zenginlerimize, fakirlerimize, işçimize, patronumuza, sanayicimize, öğretmenimize, öğrencimize, rektörümüze, profesörümüze, talebemize ihsân eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizim işlediğimiz yanlışlıklardan dolayı, rahmetini üzerimizden esirgemesin, almasın... Aramızdaki beyinsizlerin, cahillerin yaptıklarından dolayı ülkemize umumî bir belâ salmasın, cezalandırmasın... Rahmetiyle muamele eylesin... Şaşıranları kahrıyla, gazabıyla değil, lütfuyla keremiyle ıslâh eylesin... Doğruyu göstersin, doğruya uydursun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!..

25. 09. 1998 - ALMANYA

25. KÖTÜ HUYLARDAN SAKININ!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!
Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon seyircileri!
Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri dünya ve ahiretin hayırlarını, gönlünüzce sizlere ihsân eylesin... Hacetlerinizi revâ eylesin... Dualarınızı kabul eylesin...

a. Tevbeyi Geciktirmekten Sakının!

Bugün okuyacağım hadis-i şeriflerden birincisi, İbn-i Abbas RA'dan. Deylemî Peygamber Efendimiz'in amcazâdesi Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[147]

إِيَّاكَ وَالتَّسْوِيفَ بِالتَّوْبَةِ ، وَإِيَّاكَ وَالْغِرَّةَ بِحِلْمِ اللهِ عَنْكَ

(الديلمي عن ابن عباس)

RE. 173/2 (*İyyâke ve't-tesvîfe bi't-tevbeti, ve iyyâke ve'l-gırrete bi-hilmi'llâhi anke*)
İfadesi, sözleri bu kadar kısa, ama izahı biraz uzun sürebilir. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:
(*İyyâke*) "Sakın; bu hususta sana dikkatli olmayı ihtar ediyorum, ondan sakın!" mânâsına bir tabir bu *iyyâke* sözü... Böyle kullanılıyor burada. *Tesvif*; bir şeyi ileriye atmak, ileride yaparım demek, tehir etmek.
(*İyyâke ve't-tesvîfe bi't-tevbeti*) "Tevbe etmeyi ileriye atmaktan, geciktirmekten sakın! Şimdi yapmayayım da yakın bir zamanda, ileride yaparım diye ileriye atmaktan sakın!" diyor Peygamber

---

[147] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.388, no:1564; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.399, no:10291; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.327, no:9724.

Efendimiz muhatabına... Herhalde bu amcazâdesi mübarek Abdullah ibn-i Abbas'a olsa gerek nasihatı ama, ona olan bu nasihatin umumu ilgilendirdiği de gerçek. Birisine söylenmiş olması onun husûsî olmasını gerektirmez, hepimiz dikkat etmeliyiz.

Bu Abdullah ibn-i Abbas sahabenin mümtazlarından, ilmiyle tanınmış, zekâsıyla temâyüz etmiş bir kimse; o zâten tevbe üzeredir. Belki bu söz başka bir yerde umûmî olarak söylenmiş olabilir, bir başka şahsa da söylenmiş olabilir. (*İyyâke ve't-tesvîfe bi't-tevbeh*) "Tevbeyi tehir etmekten, sonra yaparım demekten sakın! Hemen yap!" buyruluyor.

Başka bir hadis-i şerifte de, camilerde levhasını görmüşsünüzdür:[148]

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ !

(*Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt*) "Ölüm geliverir; ölüm gelmezden önce dikkat edin, tevbeyi acele hemen yapın!" diye tavsiyesi var. Peygamber SAS Efendimiz tevbede acele etmeyi emrediyor; tehir etmeyi, geciktirmeyi yasaklıyor, tavsiye etmiyor, "Sakın tehir etmeyin!" diyor.

Tevbe, Arapça'da dönmek, dönüş mânâsına geliyor. İnsanın gittiği yanlış yoldan, Allah'ın rızasına uymayan hayat tarzından dönüş yapması, Allah'ın sevdiği razı olduğu yöne dönmesi, yola girmesi demek... Çok önemli.

Tevbe böyle cân ü gönülden yapılırsa, ona *tevbe-i nasuh* derler. Yâni samîmî bir tevbe, gerçek bir tevbe mânâsına. İnsanların halini düşünüp, dünyayı ahireti iyice hesaplayıp, tefekkür eyleyip, hakîkî bir dönüşle Cenâb-ı Mevlâ'nın yoluna dönmesi lâzım!..

Herkesin her gün, sabah akşam, daha ziyade akşamleyin gün bittikten sonra, derin derin düşünmesi; "Benim hayatım nasıl geçiyor, bu günüm nasıl geçti; kârım ne, zararım ne?.. Allah'ın

---

[148] Elbânî, *Silsiletü'd-Daîfe*, c.I, s.74, no:75.

sevdiği yolda mıyım, yanlış yolda mıyım?” diye kendisini hesaba çekmesi, ahiretteki hesaba gitmeden önce dünyada iken hesabını iyi yapması, kendisine çekidüzen vermesi lâzım ve tevbe etmesi lâzım!

“—Benim yolum yanlış, ben gaflete düşmüşüm. Cenâb-ı Mevlâ’nın razı olmayacağı işleri yapmaktayım. Aman kendimi toparlayayım!” diye Cenâb-ı Hakk’ın yoluna dönmesi lâzım!

Bunu tehir etmek olmaz. “İşte memuriyeti bitireyim de, emekli olayım da, okulu bitireyim de, gençlik çağım geçsin de, falanca iş olsun da, şu olsun da, bu olsun da...” gibi bahanelerle bu güzel iş tehir edilmez.

Bazı insanlar korkuyor. Yâni günahları bırakıp da doğru yola girince, sıkıntılı bir hayat başlayacak diye korkuyor. O günahları, hataları, gevşeklikleri bırakmak istemiyor, ileride bırakırım diyor. İleride bırakırım demek, yâni tevbeyi geriye atmak, kötülükleri bırakmamak şeytanın bir aldatmacasıdır.

Şeytan kötü bir şeyi yaptıramazsa bir insana, hiç olmazsa iyiliği yaptırmamağa çalışır. Önce kötülük yapmaya yollar, yaptıramıyorsa, bu sefer yapacağı iyi şeyleri yaptırmamağa çalışır. “Namaz kılma, oruç tutma, tevbe etme, zekât verme...” der. Onu da yaptıramazsa tehir ettirir; “Tamam, ver ama sonra verirsin... Tamam, namazı kıl ama, sonra kılarsın... Hacca gideceksin ama, sonra git!” diye sonraya atar. Sonraya attığı zamanda da, o zaman arasında o iyi şeyi unutturur. Sonradan insan bir hatırlar, dizini döver:

“—Tüh eyvah, ben falanca şeyi yapacaktım, unuttum gitti.” diye çok pişman olur ama, iş işten geçer. O şeytanın bir oyunudur.

Tesvif, ilerde yaparım diye iyi şeyleri ileriye atmak, şeytandandır. Orada da acele etmek lâzım!

(*Ve iyyâke ve’l-gırrate bi-hilmi’llâhi anke*) “Allah’ın sana halim selim davranacağını düşünerek aldanmaktan da sakın!”

Bu, zamanımız müslümanlarının çok yaptıkları bir hatadır. Doğru yolda gitmiyor, günahları işlemeğe devam ediyor. İçki, kumar, fuhuş, gaflet, cehalet devam ediyor. Ama müslüman, iyi bir aileden... Arkadaşları tarafından kendisine hatırlatıldığı zaman:

“—Yapma, etme, nedir bu gidişin? Sana hiç yakışmıyor. Baban böyle bir insan değildi. Hak yola gel, ibadet ve taatini yap, ahirete hazırlan! Şeytana uyma, nefse esir olma!” diye söylendiği zaman diyor ki:

“—Allah Gafur’dur, Rahîm’dir. Allah affeder, beni bağışlar, Erhamü’r-râhimîn’dir.”

Evet ama, Allah-u Teàlâ Hazretleri böyle bir duygu ile günahlara devam eden kulu sevmez. Peygamber Efendimiz de bunun bir aldanma olduğunu bildiriyor. Bu aldatmayı da yine şeytan yapıyor; “Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir, Halîm'dir, hilim sahibidir, affeder, bağışlar.” diye insanları böyle aldatıyor. Onlar da onun için günahlara devam ediyorlar. İmanlı oldukları halde, mü’min oldukları halde ihmalkârlıkları, kusurları, günahları ondan yapıyorlar.

Peygamber Efendimiz onun için diyor ki:

“—Tevbeyi tehir etmekten sakın! Bir de Allah’ın sana halim davranacağını düşünüp aldanmaktan sakın!”

Onu da şeytan yapıyor. Şeytanın iki oyunu burada belirtilmiş oluyor: İyi şeyleri ileriye atmak, tehir etmek... Bir de Allah’ın affedici olduğunu, bağışlayıcı olduğunu, halim olduğunu düşünüp, günaha, hataya devam etmek... Bunları bırakacak.

Bu önemli bir hadis-i şerif... Tevbemizi hemen yapalım! Hattâ şu vaazı dinledikten sonra, “Bu cumada gusül abdesti alıyorum, iyi bir insan oluyorum!” diyelim.

Bir de, “Allah Gafur’dur, Rahîm’dir ama Azîzün zü’ntikam’dır, elim azabı, ikàbı, cezası vardır. Cehennem vardır, mahkeme-i kübrâ vardır, zorlu bir hesap vardır. Zerre kadar hayrın tartıldığı, zerre kadar şerrin hesaba girdiği ciddî bir muhakeme vardır.” diye onları da hesaba katmak lâzım!

b. Kötü Arkadaştan Sakının!

İkinci hadis-i şerif, seçilecek arkadaşlarla ilgili... Deylemî Enes RA’dan rivayet eylemiş. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[149]

---

[149] Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.389, no:1560; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

إِيَّاكَ وَصَاحِبَ السُّوءِ ، فَإِنَّهُ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ ؛ لاَ يَنْفَعُكَ وُدُّهُ ،

وَلاَ يَفِي لَكَ بِعَهْدِهِ (الديلمي عن أنس)

RE. 173/3 (*İyyâke ve sàhibes-sû', feinnehû kıt'atün mine'n-nâr; lâ yenfauke vüddühû, ve lâ yefî leke bi-ahdihî.*)

"Kötü arkadaştan şiddetle sakın! Kötü arkadaş edinme, kötü olan kimseyi arkadaş tutma kendine, dost etme, onunla sıkı fıkı olma!.. Çünkü o cehennem ateşinden bir parçadır. Kötü olduğu için seni kötülüklere alıştırır, yanlış yollara sürükler, içkiye, kumara bulaştırır. Daha başka kötü huylara bulaştırır. Sonunda cehenneme düşersin, azaba uğrarsın, cayır cayır yanarsın!" diye kötü arkadaştan uzak durmamızı tavsiye ediyor ve diyor ki:

(*Lâ yenfauke vüddühû*) "Evet seni seviyor görünüyor, tatlı sözler söylüyor; sen de aldanıyorsun. Ama, onun o sevgisi sana fayda vermez." Çünkü kötü; kötü olduğu için seni kötü yola götürecek. O gösterdiği sevgi aldatıcı bir sevgidir. Ahirete yararlı, senin için faydalı bir sevgi değildir.

(*Ve lâ yefî leke bi-ahdihî*) "Kötü olduğu için sana karşı ahdine de sàdık olmaz, sözünde durmaz, vefalı olmaz. Dikkat et, bak aldanırsın, sonra pişman ve perişan olursun!" diye, Efendimiz kötü arkadaş edinmemeyi belirtiyor.

Kiminle arkadaşlık edeceğiz?.. İyi insanları seçeceğiz, böyle aklımızla, mantığımızla ölçüp biçtiğimiz zaman, tarttığımız zaman iyi olarak gördüğümüz kimseleri arkadaş edineceğiz. Arkadaş edinmede titiz davranacağız. Kötü huyları, alışkanlıkları olan kimselerle arkadaşlık etmeyeceğiz. Çoluk çocuğumuzu da, böyle kimselerle arkadaşlık etmeğe bırakmayacağız.

Çünkü, *kişi refîkinden azar*. Kötü arkadaş insanı sonunda büyük felâketlere uğratır. *Üzüm üzüme baka baka kararır*. İyi bir insanken, bakarsın sonunda nice kötü şeylere o arkadaş vasıtasıyla alışır.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.77, no:24855; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.330, no:9734.

İkinci hadis-i şerif bu...

c. Hıyânetten, Zulümden ve Cimrilikten Sakının!

Üçüncü hadis-i şerif:[150]

إِيَّاكُمْ وَالْخِيَانَةَ ، فَإِنَّهَا بِئْسَتُ الْبِطَانَةِ ؛ وَإِيَّاكُمْ وَالظُّلْمَ ، فَإِنَّهُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛ وَإِيَّاكُمْ وَ الشُّحَّ ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمُ الشُّحُّ ، فَسَكَفُوا دِمَائَهُمْ ، وَ قَطَعُوا أَرْحَامَهُمْ (طب. عن الهرماس بن زياد ، الديلمي عن ابن عمر)

RE. 173/4 (*İyyâküm ve'l-hıyânete feinnehâ bi'setü'l-bıtàneh, ve iyyâküm ve'z-zulme feinnehû zulümâtün yevme'l-kıyâmeh, ve iyyâküm ve'ş-şuhha feinnemâ ehleke men kâne kablekümü'ş-şuhhu, fesekefû dimâehüm ve kataù erhàmehüm.*)

Deylemî Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Burada da Peygamber SAS Efendimiz yine bazı yasaklamalar, sakınmalar, sakındırmalar ifade ediyor:

(*İyyâküm ve'l-hıyâneh*) "Hainlikten, hıyanet etmekten sakın! (*Feinnehâ bi'seti'l-bıtàneh*) Çünkü o ne fenâ bir haslettir, ne kötü bir huydur."

Hıyânet ne demek?.. Emanetin zıddı, emin olmanın, güvenilir olmanın aksi... Yâni güvenilir olmamak, kendisine güvenilen insanı aldatmak, ona karşı hainlik yapmak, devlete hainlik yapmak, arkadaşa hainlik yapmak, kendisine emanet edilmiş şeyleri iyi korumamak suretiyle emanete hıyanet etmek... Hepsi hıyanetin içine giriyor.

---

[150] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.204, no:538; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.197, no:629; Mihrâs ibn-i Ziyad RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.V, s.422, no:9189; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.79, no:43900; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.340, no:9762.

Biliyorsunuz, emanetin en büyüğü dindir. İnsan dine karşı, imana karşı hıyanet ederse mahvolur. Onun için, hıyanetin her çeşidinden, emanete hıyanet etmenin her türünden sakınmalıyız. Çoluk çocuğumuz bize emanettir, can bize emanettir; onlara hıyanet etmemeliyiz. Yâni, onları kötü yolda kullanmamalıyız. Emin, güvenilir insan olmalıyız.

Hıyanetin her çeşidinden şiddetle sakınmalı, çünkü çok kötü bir huy... Çok geniş bir anlamı var hıyanetin, her çeşit hıyaneti içine alıyor.

Hıyanet, biliyorsunuz aynı zamanda, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinde münafıklığın bir bariz alâmeti olarak zikredilmiştir:[151]

وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ

(*Ve ize'tümine hàne*) "Münafığa güvenirsin, o senin güvencini boşa çıkartır, hıyanet eder, seni aldatır." diye bildirilmiştir.

Hıyanet münafıklık huyudur. İnsan vefalı olmalı, emin olmalı, güvenilir olmalı, sözünde durmalı... Ya söz vermemeli, ya da sözünü yerine getirmeli!

(*Ve iyyâküm ve'z-zulm*) "Zulümden de şiddetle sakının!" diye, onu da yasaklıyor Peygamber Efendimiz. Zulüm de çok geniş bir kavramdır. Haksızlığın her çeşidine zulüm derler. Günahlar da bir çeşit zulümdür. Çünkü günah işlediği zaman, insan kendisini

---

[151] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.21, no:33; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.78, no:59; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.19, no:2631; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.116, no:5021; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.406, no:6533; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.206, no:4803; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.85, no:11240; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.329, no:11127; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XIV, s.59; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.426, no:8315; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.46, no:118; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.35, no:53; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.35; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.475, Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.167, no:842; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.19, no:22; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.53, no:60.

cezaya maruz bırakmış oluyor. Cehenneme atılacak, cayır cayır yanacak; o halde nefsine zulmetmiş olur.

Demek ki: "Adaletsizliğin her çeşidinden, günahlardan sakının! (*Feinnehû zulümâtün yevme'l-kıyâmeh*) Çünkü kıyamet gününde zulümât olur, insanın başına zulmet gibi çöker ve insanı mahveder. Zâlim olan kimseyi Allah-u Teàlâ Hazretleri ahirette büyük cezalara uğratır. Zulmünün cezasını orada çeker, burnundan fitil fitil gelir.

Dünyada da rahat etmez. Zalim olan insan dünyada da belâsını bulur. Şairin dediği gibi:[152]

Zàlim yine bir zulme giriftar olur âhir,
Elbette olur ev yıkanın hànesi vîran!

O bir zulüm yapar. Sonra da Allah ona bir başkasını musallat eder, o zalimi dünyada da cezalandırır ama, asıl önemli olan ahirette zulümât olması, başına karanlıkların çökmesi, nursuz kalması... Sıratı geçememesi; geçerken takılıp cehenneme düşmesi... Hiç bir ışığı olmaz bir vaziyette perişan olmasıdır.

Zulmün her çeşidinden sakınmalı!.. İnsanların tabii her birisi bir yönetici durumundadır. Peygamber SAS Efendimiz:[153]

---

[152] Ziya Paşa'nın, toplumdaki aksaklıkları, bozuklukları dile getirdiği "Terkib-i Bend" isimli uzunca bir şiiri vardır. Bu beyit, onun bu şiirinden alınmıştır.

[153] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.304, no:853; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1459, no:1829; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.145, no:2928; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.208, no:1705; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II s.54 no:5167; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.342, no:4490; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.81, no:206; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.170, no:3890; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I,s.273, no:450; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.199, no:5831; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.319, no:20649; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.322, no:5261; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.287, no:12466; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.374, no:9173; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.281; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.143, no:2951; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.242, no:745; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İyâl*, c.I, s.491, no:320; İbn-i Mürdeveyh, *Emâlî*, c.I, s.108, no:2; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.428, no:2327; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.265, no:100; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.174; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.110, no:5954; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.49; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

كُلُّكُمْ رَاعٍ ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ (خ. م. د. ت. حم. حب. طس. ع. هب. ق. حل. خط. عد. عن ابن عمر)

(*Küllüküm râin, ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî*) [Hepiniz bir çobansınız ve hepiniz idareniz altındakilerden sorumlusunuz.] buyurmuştur.

Herkesin bir maiyeti vardır, emrinde olan insanlar vardır. O insanların başındadır, bir çeşit başkandır. Meselâ, aile reisi hanımının ve çoluk çocuğunun başındadır. Müdür dairesinin başındadır. Bakan bakanlığının başındadır. Devlet başkanı devletin başındadır... Herkes çobandır, herkes bir başkandır, herkesin bir raiyyeti vardır.

Bu raiyyete, emri altındakilere iyi insanlar güzel muamele ederler. Ama eline salâhiyet verilse, babasını bile asacak kadar kötü insanlar vardır. O bakımdan, insanoğlunun içinde böyle bir salâhiyeti kötüye kullanma, elini bir imkân geçti mi aşağıdakilere tepeden bakmak, baskı yapmak huyu olduğundan, herkes kendisini kollamalıdır.

Meselâ evde, kendi evinde eser, tozar, bağırır, çağırır. Hanım kendisinden güçsüz diye vurur, korkutur. Çoluk çocuğu döğer. Döğer ama sonunda, çocuğu da olsa ahirette onun bir hesabı olacak. Hanımı da olsa, bu dünyada güçsüz, o ona karşılık veremedi ama, ahirette cezası olacak diye düşünmeli! Hiç bir şekilde evinde de zulüm yapmamalı, işyerinde de zulüm yapmamalı! İçtimâî hayatında, herhangi bir yerde bir salâhiyeti varsa, onu da kötüye kullanmamalı! Adaletli olmalı, zulümden kaçınmalı!..

Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.273, no:450; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.123; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.47, no:14710; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.152, no:209; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.276, no:2771; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.330, no:1483; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.33, no:14670 ve 14710; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.941, no:1946; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.381, no:15753, 15754; RE. 343/1.

Hadis-i şerif devam ediyor:

(*Ve iyyâküm ve'ş-şuh*) "Cimrilikten de sakının! Aman cimri olmamaya da dikkat edin, cimrilikten de kaçının! (*Feinnemâ ehleke men kâne kablekümü'ş-şuhhu*) Sizden önceki ümmetleri bu cimrilik mahvetti. Birçokları bu cimrilik yüzünden Allah'ın cezasına, belâsına, kahrına uğradılar. (*Fesekefû dimâehüm*) Bu cimrilikten dolayı birbirleri ile maddî çıkar kavgasına girdiler, birbirlerinin kanlarını döktüler. (*Ve kataù erhâmehüm*) Akrabalıkları çiğnediler, dostlukları ayaklar altına aldılar, sıla-i rahim yapmadılar. Menfaat bahis konusu olunca, cimrilik olunca akrabalarına bile nice nice zulümler yaptılar. Aman siz bu cimrilikten uzak durun, cömert olun!" demiş oluyor Peygamber SAS Efendimiz.

Biliyorsunuz, Türkiye'mizde çok olur, bir otlak yüzünden, bir mera yüzünden iki köy silahları alıp birbirleriyle çarpışır; kimisi ölür, kimisi hapse girer, hayatları mahvolur. "Yâ şu otu varsın alsın, cimrilik etmeyeyim... Ufak bir şeyden dolayı kavga çıkartmayayım." demez. Nasihat eden yaşlı başlı, alim, fazıl kimselere de kulak asmazlar. Bakarsınız kan davası, bakarsınız otlak davası, bakarsınız miras kavgası, bakarsınız daha küçük bir hesap... İşte küçük bir menfaat çatışması, nice nice kavgalar, gürültüler...

Allah bizi cimrilikten de korusun... O da birçok kötülüğün kaynağı oluyor, kötü hareketin sebebi oluyor. Kötü işlerin doğuşuna, olayların vukuuna sebep oluyor.

Onun için, Peygamber Efendimiz kötü huyları sıralıyor: "Hain olmayın, hıyânetten sakının! Zalim olmayın, zulümden sakının! Cimri olmayın, cimrilikten sakının!" diye beyan ediyor.

Deminden beri okuduğumuz hadis-i şeriflerin hepsi kötü huylar ile ilgili... Bunların hepsinin bir eğitimi olması lâzım! Eğitim olmazsa, okuduğu halde, dinlediği halde insan kötü huylardan kolay kolay geçemez. Bu bir nefis terbiyesi eğitimi, dînî eğitim, ruh eğitimi gerektirir.

O tasavvufî, imânî, irfânî çalışmalar yapılmazsa, böyle kötü huylardan kurtulmak çok zordur. Dağlar yerinden kayar, öbür tarafa gider de insanın huyu kolay kolay düzelmez. Söylersin, söylersin, adamın kulağına girmez; o huyla yaşar, o huyla ölür

gider. “*Kötü huyları teneşir paklar.*” dediği gibi büyüklerimizin... Bazı huyları, pislikleri üzerinden gitmez de insanların, ancak ölünce teneşirde yıkanır. Yâni ölüme kadar devam eder diye söyleniyor.

Bu kötü huyların düşman olduğunu, zararlı olduğunu, hastalık gibi olduğunu düşünmemiz lâzım! Nasıl hastalandığımız zaman hastaneye gidiyoruz, iyi doktor arıyoruz, ondan kurtulmanın çaresine bakıyoruz; bu kötü huyları da kendimizde var mı, yok mu diye düşünüp, kötü huyların nasıl izale edileceğini soruşturup, uygulamak lâzım!

Allah rahmet eylesin, Allah şefaatine erdirsin, İmam-ı Gazâlî Hazretleri *İhyâu Ulûm*'unda bu kötü huyları geniş geniş almıştır, anlatmıştır. Onlardan nasıl kurtulmak gerektiğinin de reçetesini, ilacını, devasını da yine hadis-i şeriflerden, Kur'an-ı Kerim'den çıkarttığı güzel bilgilerle anlatmıştır. *İhyâu Ulûm*'un özellikle son bölümü, *Rubüu'l-Mühlikât*, insanı helâk eden şeylerin anlatıldığı bölümdür. Dördüncü cildin son cüzlerinde, onları okumanızı tavsiye ederim.

d. Mazlumun Bedduasından Sakının!

Bir diğer hadis-i şerif:[154]

إِيَّاكُمْ وَدَعْوَةَ الْمَظْلُومِ، وَإِنْ كَانَتْ مِنْ كَافِرٍ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَ لَهَا حِجَابٌ

---

[154] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.153, no:12571; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.97, no:960; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.381, no:1532; Taberânî, *Dua*, c.I, s.393, no:1321; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ,* c.V, s.128, no:1124; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Lafız farkıyla: Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.864, *Mezàlim* 51/10, no:2316; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.50, *İman* 1/7, no:19; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.368, no:2014; Neseî, *Sünen*, c.V, s.55, no:2522; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.568, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.233, no:2071; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.185, no:3292; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.901, no:7616; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.38, no:75; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.356, no:9804.

دُونَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (سمويه ، والحا كم عن أنس)

RE. 173/8 (*İyyâküm ve da'vete'l-mazlûm, ve in kânet min kâfirin; feinnehû leyse lehâ hicâbün dûna'llàhi azze ve celle*)

Enes RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Mazlumun bedduasını almaktan şiddetle sakının, çekinin! Mazlumun bedduasını almayın!"

Ne demek bu?.. İnsan bir kimseye zulmedince ne olur?.. O zalime karşı mazlumun elinden bir şey gelmediği için, başa çıkamadığı için, güçsüz olduğu için boynunu büker. Ne yapsın, içinden Allah'a dua eder:

"—Yâ Rabbi, bu zàlimin cezasını ver! Bana haksız olarak şu muameleyi yaptı, ben onunla başa çıkamıyorum. Sen görüyorsun halimi, sen bunun hakkından gel!" diye Allah'a dua eder. Allah'a iltică eder, beddua eder.

Çünkü doğrudan doğruya o zàlime bir şey yapamıyor. Karşımdaki de bir şey yapamıyor diye, zàlim de zulmünü devam ettirir, durur:

“—Bak işte o kadar baskı yapıyorum da, bana karşı bir şey yapamıyor.” der.

Halbuki beddua çok fenâdır. Mazlumun bedduasını almak, insanı yakın zamanda mahveder. İmansızlar bunu anlamıyor veya zàlimler anlayamıyor, yoluna devam ediyorlar.

Diyor ki, Peygamber SAS Efendimiz: (*Ve in kânet min kâfir*) “Zulmedilen kimse kâfir bile olsa...”

Bu okuduğum sayfaların devamında, hadis-i şerifler var. Meselâ, senin ülkende bir gayrimüslim var. Sen İslâm ülkesindesin ama, onun da hukuku var. O vergisini verdiği zaman, senin de onun hukukuna riayet etmen lâzım! “Eğer sen o hukuka riayet etmez, ona aşırı baskı yaparsan, ben senin karşında olurum, ben senin hasmın olurum!” diye Peygamber Efendimiz’in bu hususta kesin sözleri var. Yâni kâfir bile olsa, gayrimüslim bile olsa, bir kimseye haksız muamele yapılmaması lâzım! İslâm’ın emrettiği şekilde àdil muamele yapılması lâzım!

“—Eğer kâfir bile olsa, mazlumun bedduasından sakın! Çünkü o dua ile, Aziz ve Celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri arasında bir mânî, bir perde yoktur. Dua doğrudan doğruya Allah’a ulaşır. Allah da mazlumun yanında yer alır. Zulmü sevmez, zàlimi fecî şekilde cezalandırır.”

Onun için, “Mazlumun duasını almaktan sakının!” demek, bir bakıma ne demek oluyor?.. “Zulüm yapmayın; güçsüz gördünüz diye, gidip de onun bunun tepesine çıkmayın!” denmiş oluyor.

e. Günahı Küçük Görmekten Sakının!

Nihayet sonuncu hadis-i şerife geldik. Bugün okuyacağım hadis-i şeriflerin sonuncusu Ahmed ibn-i Hanbel, Taberânî ve diğer kaynaklarda, Sehl ibn-i Sa’d RA Hazretleri’nden rivayet edilmiş. Bu da çok dikkatle dinleyip, göz önünde bulundurmanızı istediğim bir hadis-i şerif:[155]

---

[155] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.331, no:22860; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.165, no:5872; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VII, s.219, no:7323; Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.II, s.129, no:904; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.456, no:7267; Ramhürmüzî, *Emsâlü’l-Hadîs*, c.I, s.105, no:67; Deylemî, *Müsnedü’l-*

إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ ، فَإِنَّمَا مَثَلُ مُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ كَمَثَلِ قَوْمٍ نَزَلُوا بَطْنَ وَادٍ ، فَجَاءَ ذَا بِعُودٍ ، وَ جَاءَ ذَا بِعُودٍ ، حَتَّى حَمَلُوا مَا أَنْضَجُوا بِهِ خُبْزَهُمْ ؛ وَإِنَّ مُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ مَتَى يُؤْخَذْ بِهَا صَاحِبُهَا تُهْلِكْهُ (حم. طب. ض. والروياني عن سهل بن سعد)

RE. 173/9 (*İyyâküm ve muhakkarâti'z-zünûb, feinnemâ meselü muhakkarâti'z-zünûbi kemeseli kavmin nezelû batne vâdin, fecâe zâ biùdin, ve câe zâ biùdin, hattâ hamelû mâ endacû bihî hubzehüm; ve inne muhakkarâti'z-zünûbi metâ yü'haz bihâ sàhibühâ tühlikhu.*)

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Aman günahların küçümsenenlerinden sakının!" Yâni, 'Küçüktür, ne olacak canım, önemi yok!' filân diye küçük gördüğünüz işleri işlemekten, günahları yapmaktan sakının!"

Neden yapar insan onu?..

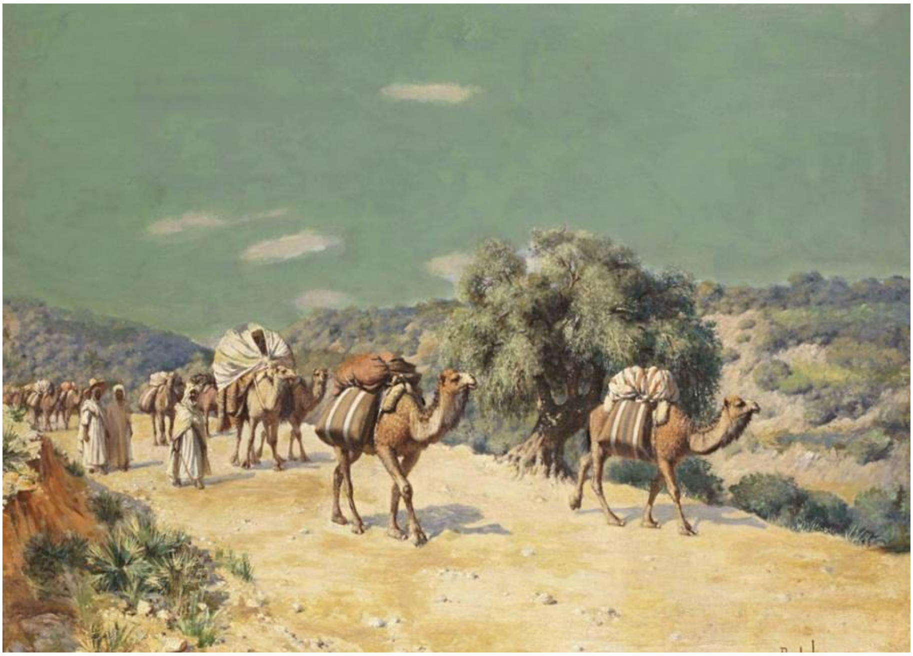
"—Canım, kusur olduğunu biliyorum ama küçücük bir şey, pek önemli değil! Azıcık bir şey..." der.

"—Hah, işte böyle az görülen, önemsiz görülen günahlardan da aman sakının!" diyor Peygamber Efendimiz. "Çünkü bu neye benzer?" diye herkesin anlayacağı gibi bir misalle beyan ediyor: (*Feinnemâ mesele muhakkarâti'z-zünûbi, kemeseli kavmin nezelû batne vâdin*) "Bu, bir kavmin, bir grup, bir zümre insanın yolculuk esnasında bir vadiye gelip konaklamasına benzer."

Firdevs, c.I, s.380, no:1527; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.314; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Lafız farkıyla: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.402, no:3818; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.212, no:10500; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.184, no:20278; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.369, no:10203; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.309, no:17462; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.X, s.359, no:9813.

Yâni, o zamanın bir olayını anlatıyor insanlara: “Siz meselâ Şam’a gidiyorsunuz, Yemen’e gidiyorsunuz veyahut kıtanın üstüne doğru gidiyorsunuz, Arap yarımadasının... Tabii yürüyüp yürüyüp yorulunca kervan konaklayacak. Bir vadiye konakladınız. (*Fecâe zâ biùd, ve câe zâ biùd*) Şu adam bir odun getiriyor, öteki adam bir odun getiriyor.” Küçük, yani az önemsenmeyen günahlar gibi... (*Hattâ hamelû mâ endacû bihî hubzehüm*) “Ama o getiriyor, o getiriyor... Koca bir yığın odun olur. Onları yakarlar, kafiledeki yolcular ekmeklerini pişirirler, yemeklerini hazırlarlar, yerler.”

Nasıl hazırlarlar?.. Küçük küçük odunlar bir araya gelince birikir, büyük bir ateş olur da ekmeklerini, yemeklerini öyle pişirirler. İşte bu önemsenmeyen günahlar da böyledir. Küçük küçük bir araya gelince, yakıcı olur.

(*Ve inne muhakkarâti’z-zünûbi metâ yu’hazü bihâ sàhibehâ tühlikühû*) “Eğer bu küçük günahları Allah bir hesaba katarsa, yâni o günahların hesabını sorunca Allah-u Teàlâ Hazretleri; sahibini, yâni o günahları işleyen kimseyi helâk eder.”

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, günahın küçüklüğüne bakmamalı; günahın kime karşı yapıldığını düşünmeli ve önemli olduğunu anlamalı! Günah işliyor insan kime karşı?.. Allah'a karşı bir günah işliyor, Allah'a asi oluyor, Allah'ın sözünü dinlemiyor... O halde bu işin küçüğü yok! Çünkü Allah'a karşı saygısızlığın küçüğü, büyüğü olmaz. Onun için küçüğünden, büyüğünden kaçınmağa çalışmak lâzım!

Zaten insan küçük günahtan sakınmazsa, büyüğüne düşer. Yâni, küçüktür küçüktür, diye sakınmaya sakınmaya, sonra büyüğünü de işlemekten sakınmamaya başlar. Bir de küçük günahlar, bu odun parçalarının toplanıp da büyük ateş olduğu gibi, birike birike büyük günah olur:[156]

لاَ كَبِيرَةَ مَعَ الْاِسْتِغْفَارِ، وَلاَ صَغِيرَةَ مَعَ الْإِصْرَارِ

(الديلمي عن ابن عباس)

(*Lâ kebîrete mea'l-istiğfar*) "İstiğfarla büyük günah kalmaz; (*ve lâ sağîrate mea'l-isrâr*) ısrarla işlendiği zaman, günahın küçüklüğü kalmaz." Çünkü toplanıyor büyük oluyor. O zaman insanın başına dert açar. Bu günahları işleyen kişi müslüman da olsa, Allah'ın kahrına cezasına uğrar.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, onun için uyanık olmalıyız. Her çeşit günahtan, küçüğünden, büyüğünden kaçınmaya dikkat etmeliyiz, gevşememeliyiz.

Bizim tasavvufî yolumuzda, biliyorsunuz, birinci esas her an uyanık olmaktır. Farsça tabiriyle: *Hûş der dem*. Yâni nefes alırken, verirken her anda uyanık olmak.

"—Ne yapıyorum ben, ne durumdayım, ne iş üzerindeyim?.. Bu anda gafil miyim, iyi durumdayım, günah mı işliyorum, sevaplı bir

---

[156] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.199, no:7994; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.456, no:7268: Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.44, no:853; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.218, no:10238; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2072, no:3071; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.452, no:17251.

iş mi yapmaktayım?..” diye, insan her an kendi kendisine bakmalı, kalbine, gönlüne nazar etmeli... Muhafız olmalı, kalbinin muhafızı olmalı, koruyucusu olmalı, —bu da bir başka prensip— gönlüne sahip olmalı, günahlara, kötü düşüncelere fırsat vermemeli, kötü işleri yapma gafletine düşmemeli!

“—Hay Allah, tüh! Unutuverdim, tutamadım kendimi...” filân dememeli! Sonunda pişman olacak işi yapmayacak bir uyanıklık içinde yaşamalı!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bugünkü, bu hadis-i şeriflerde beyan edilen huylardan ve daha başka kötü huylardan cümlemizi kurtarsın... Çünkü iyi huylar insanı cennete götürür. Kötü huylar da cehenneme düşmeye, cehenneme girmeye sebep olabilir. İnsanı cehenneme düşürür, ahirette başını derde sokar. Kötü huylardan Rabbimiz bizi kurtarsın... İyi, güzel huylara sahip eylesin... Şöyle güzel huylu, tatlı dilli, geçimli, kâmil, olgun, zarif, edip müslüman kullar olup, yaşamayı nasib eylesin...

Ömrümüzü böyle güzel geçirip, kimseyi incitmeden, herkese iyilikler yaparak, ibadet ve tâat üzere, àrifâne ömür geçirip, Rabbimizin huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği kullar olarak varmayı nasib eylesin... Cümlenizi, cümlemizi cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàhi ve berekâtühû, aziz izleyiciler!..

02. 10. 1998 - ALMANYA

26. ALLAH'IN SEVGİLİ KULLARI

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, lütfu hem dünyada hem ahirette hepinizin üzerine olsun... Cenâb-ı Hak gönüllerinizdeki muratlarınızı ihsân etsin... İki cihanda sizleri aziz ve bahtiyar eylesin...

Râmûzü'l-Ehàdîs kitabımızın kur'a ile çekilmiş olan 110. sayfasından okuyorum. Bunları kur'a ile çekiyoruz ki, herhangi bir yanlış anlama olmasın; "Hocaefendi acaba taş mı atıyor, yoksa îmâda mı bulunuyor?" vs. filân denmesin diye. Benim adetim üzere evin sahibi olan arkadaşa, "Şuradan bir sayfa çekin!" diyorum. "*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*" diyor, sağ elle bir sayfa çekiyor.

a. Veren El Alan Elden Hayırlıdır

Şimdi bu çekilmiş sayfadan birinci hadis-i şerif... Abdullah ibn-i Ömer RA'dan Hanbelî mezhebinin kurucusu, mübarek alim, mübarek mezheb imamı Ahmed ibn-i Hanbel rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[157]

---

[157] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.4, no:4474; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.97, no:5730; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.152; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVIII, s.200; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.XVI, s.432, no:4936; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.298, no:2487; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.288, no:7854; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.54, no:4243; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.78, no:196; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.466, no:15470; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.33, no:2313; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.184, no:9487; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.I, s.58, no:51: Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.295, no:190; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.181, no:1453; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.266, no:235; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.396, no:7928; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.47; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.248, no:1338; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.235, no:1716; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.314, no:2496; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.190, no:3082; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.180, no:7559; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.36, no:2323; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.I, s.71, no:64; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.477,

إِنَّ الْيَدَ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلٰى ، وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ

(حم. عن ابن عمر)

RE. 110/1 (*İnne'l-yede'l-ulyâ hayrun mine'l-yedi's-süflâ, vebde' bi-men teùl.*)

Konu hayır vermek, sadaka vermek, nafaka vermek, birilerine bakmak ile ilgili... Peygamber Efendimiz aynen şöyle buyuruyor:

(*İnne'l-yede'l-ulyâ*) "Hiç şüphe yok ki daha yüksek olan el, (*hayrun mine'l-yedi's-süflâ*) daha aşağıda olan elden daha hayırlıdır. (*Vebde' bi-men teùl*) Geçimi, nafakası üzerine olan, bakımıyla sorumlu olduğun insanlardan başla!" diyor Peygamber Efendimiz.

Şimdi tabii burada, o zamanın insanların bildiği, bizim bilmediğimiz, açıklama ihtiyacını duyduğumuz kelimeler var. Daha yukarıdaki el ne demek, daha aşağıdaki el ne demek?..

Daha yukarıdaki el, *el-yedü'l-ulyâ*; yâni hayır yapan, kesesini açıp da, parayı çıkartıp da, muhtaca veren eldir. *Ulyâ* kelimesi, *a'lâ* kelimesinin müennesidir. *El-yedi's-süflâ*, daha aşağıda olan elden, daha yukarıda olan el daha hayırlıdır. Yâni, cömertliği yapan kimsenin eli, cömertliğe muhatap olan fakirin elinden, yâni el açıp da alan kimsenin elinden daha hayırlıdır. Yâni hayır yapmanın, bağış yapmanın, sadaka vermenin, zekât vermenin,

---

no:1653; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.204, no:3108; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.221, no:1227; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV, s.110, no:3694; Hakîm ibn-i Hizam RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.340, nO2265; Ebû Ümâme RA7dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.339; Hz. Aişe RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.213, no:1202; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.283, no:1727; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.I, s.72, no:65; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.149, no:12726; Abdullah ibn-i Abbas Ra'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.149, no:321: İmran ibn-i Husayn ve Semüre ibn-i Cündeb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.583, no:16152 ve s.777, no:16703; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.388, no:7547 ve c.XXIV, s.307, no:27214, 27215.

cömertliğin kıymetli olduğunu anlatıyor bu ifade... Vermek iyidir, veren el alan elden daha üstündür demek oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemize helâl para kazanmayı nasib etsin... Helâl paramızla güzel hayırlar, makbul hayırlar yapmayı nasib etsin... Bütün kardeşlerimiz mutlu olsun, bahtiyar olsun, muhtaç kimse kalmasın diye temenni ederiz ama, hem memleketimizde hem de çevre ülkelerde, Balkanlar'da, Kafkasya'da, Rusya'da, Orta Asya'da, Afrika'da, Güneydoğu Asya'da çok fakir var... Kazananlar, tahsilli olanlar, dünyayı anlamış olanlar, geçimini düzene sokmuş olanlar, zengin olanlar fakir kardeşlerini aramalı, bulmalı, onlara yardım elini uzatmalı, onların gönlünü hoş etmeli, işlerini görmeli!.. İslâm'ın emri bu...

İslâm bir dindir, inançtır, ibadet çok önemlidir. Ama ibadetlerin bir tanesi bakıyoruz, zekât diye karşımıza mâlî bir ibadet olarak çıkıyor. Yâni mâlî bakımdan çıkartıp birisine bir şey vermek de ibadet oluyor ve Allah'ın çok sevdiği ibadetlerden biri oluyor. Çünkü, her şey bu zenginlikle, parayla çözümleniyor. Parayı veren istediğini alıyor, istediğini yapıyor. Parası olmayan da kenarda boynu bükük, mahzun bakıyor.

Tabii, o kardeşimiz neden öyle fakir düşmüş, ötekisi nasıl kazanmış?.. Bazan fakir olan, tahsilsiz olduğu için, yoksul olduğu için, babası okutamadığı için, çoban olduğundan, sürüye bakmak zorunda olduğundan, rençber olduğundan, tarlayı sürmek zorunda olduğundan, okula parası olmadığından, tahsil yapmağa, taksit vermeğe imkânı olmadığından böyle oluyor. Bazan başka arızalar oluyor, hastalıklar oluyor, zayıflıklar, çelimsizlikler oluyor; çalışamıyor, kazanamıyor.

Bazen, bazı insanlar saf oluyor, elinde parası olsa da onu idare edemiyor. Bazı insanlar da açıkgöz oluyor, çalışıyor çabalıyor, zengin oluyor. İşte sonuç itibarıyla bazı insanlar zengin oluyor, bazı insanlar fakir kalıyor. İktisatta da kuralmış zaten; bir yerde bütün insanlara eşit miktarda para versen, "Hadi bakalım, buyurun çalışın!" desen, bir zaman sonra paraların belli ellerde toplandığı, bazılarında paraların daha çok olduğu, bazılarında azaldığı bir kural imiş. Bazıları bu işi, parasını arttırmak işini beceriyorlar; bazıları beceremiyor.

Tabii, hepsi Allah'ın takdiri... Fakirlik de bir imtihan, zenginli de bir imtihan... Fakirlik daha kolay bir imtihan, zenginlik daha zor bir imtihan... Çünkü fakir olan ihtiyaç sahibi olduğundan el açar, yalvarır, dua eder, namaz kılar. "Aman yâ Rabbi, çoluk çocuğumun ihtiyacı var... Aman yâ Rabbi, kirayı veremedim... Aman yâ Rabbi, kış geliyor, yakıtımı alamadım..." diye yalvarır yakarır.

Ama zengin parasıyla her şeyi yaptığından duaya ihtiyaç duymaz. Her şeyi paranın yaptığını sanır. Allah'ı düşünmesi daha az olur. Allah aklına gelmez. parasıyla keyif yapmak aklına daha çok gelir. Şeytan onu daha çok kandırır, nefsi onu daha çok meşgul eder. Bastırır parayı, işler günahı...

Zengin olduğu zaman, parası pulu çok olduğu zaman, hiç de Allah'ı düşünmez. Ancak fakir düştüğü zaman, hasta olduğu zaman, amansız, çaresiz bir derde düştüğü zaman aklı başına gelir, Allah'ı anmaya başlar. Veyahut etrafında bir felâket olur, bir yakını vefat eder, çocuğu kazaya uğrar... O zaman onun için artık hayır yapacağım filân diye tevbekâr olur, doğru yola girer.

Orhan Veli de, mizahî bir şekilde şiirinde ne diyor:

Kundurası vurmadığı zamanlarda
Anmazdı ama Allah'ın adını,
Günahkâr da sayılmazdı.
Yazık oldu Süleyman Efendi'ye…

Yâni, ayakkabısı vurduğu için, "Of, aman, Allahım!" diyor ama, ağrısı için diyor, ayağı acıdığından diyor. Yoksa Allah'ı bildiğinden, sevdiğinden, aşık-ı sàdık olduğundan değil. O tabii latîfe yollu söylemiş.

إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَى (العلق:٦)

(*İnne'l-insâne leyetgà*) "İnsan kendisinin paralı, pullu, ihtiyaçsız olduğunu görünce, tuğyan eder, sapıtabilir." (Alak, 96/6) Onun için, zenginlik daha zor bir imtihandır. Çünkü zenginlikte Allah'ı bulmak daha zorlaşıyor. Mevki makam sahipleri, zengin insanlar dünyaya dalıyorlar.

“—Para benim değil mi, ne istersem onu yaparım!” diyorlar.

Fukara Allah’ı daha çok anıyor. Dindarlar onların arasından daha çok çıkıyor, zenginlerin arasından daha az çıkıyor. Tabii, bunlar herhalde bir nisbet dairesinde oluyor. Daha çok, daha az diye bunu ifade ediyoruz. Tabii zenginlerin içinde de çok ibret alınacak, çok mübarek, çok cömert, çok hayırsever insanlar olabiliyor. Fakirlerin içinde de fakirliğinden dolayı kötü yollara sapanlar, hırsızlık, arsızlık, yüzsüzlük yapanlar da çıkabiliyor. Bunlar da istisnası oluyor işin...

Fakat biz insan olarak, beşer olarak, müslüman olarak, bizim gibi benî Adem olan, hemcinsimiz olan fakir kardeşlerimizi aramalıyız. Onları gözetip kollamalıyız. Çeşitli sebeplerden o duruma düşmüş olabilirler. Zarif bir şekilde, kırmadan, üzmeden hayrımızı yapmalıyız.

Şimdi bana geçen gün, Türkiye’den telefon etti bir kardeşimiz; birtakım şikâyetlerde bulundu. Ben de dedim ki:

“—Bu kardeşimiz hayır yapıyor. Hayır yapıldığı zaman, hayrın başa kakmadan, minnet etmeden, ezâ vermeden, zarif bir şekilde yapılması lâzım! Fakirin gönlünü alarak, fakiri üzmeden yapılması lâzım! Hayrı o tarzda yapsın, sen onu söyleyiver!” dedim.

Hayırseverlik iyidir. Yarım elma bile insanın karşısındakinin gönlünü almasına faydalı olabilir. Bir bardak su bile makbule geçer. Onun için, elimizden geldiği kadar hayır yapmağa, iyilik yapmağa, cömertlik yapmağa, bir şeyler vermeğe çalışmalıyız.

Vermek almaktan daha hayırlıdır. Başkalarına faydalı olmak, başkalarına asalak olmaktan, sırtına binmekten, başkasını sömürmekten, başkasından istifade etmekten, tembellik yapmaktan daha iyidir. Derece derece, yâni duruma göre sömürmek, tembellik yapmak, aldatmak yoluyla olursa, tabii günah olur. Dinini satarak olursa, tabii çok büyük günah olur, ahiretini mahveder. Onun için, bu hususta çok hadis-i şerifler var. Dinin ihlâslı olması lâzım! İnsanların dini geçim vasıtası yapmaması lâzım!..

Bunları böyle söylüyor Efendimiz. Bu sözden anladığımız: “Elinizden geldiğince cömertlik yapın, bağışlarda bulunun! İlgili yerleri arayıp bulun, hayır yapın!” demek oluyor.

İkinci cümlede de buyuruyor ki:

(*Vebde’ bi-men teùl*) Hayır yapacaksın, kime hayır yapacaksın?.. “İlkönce senin yakının olan, çevrende olan, bakımıyla yükümlü olduğun kimselere; aile fertlerine, yakın akrabana, yakın komşularına hayır yap!” buyruluyor.

Burada *teùlü-àle-yeùlü*; birisinin geçimini üzerine almak, nafakası üzerine borç olmak, ona bakmak mânâsına geliyor. Bakmakla yükümlü olduğu insana yapılan hayırlar da, ilk önceliği alıyor. Hani evinde çoluk çocuğun aç iken, götürüp de başkasına vermeyeceksin! Veya akraban muhtaçken, çok uzak bir yere vermeyeceksin! Mümkün olan en yakınındaki insandan başlayacaksın!

Hattâ hadis-i şeriflerde geçiyor ki:

“—Bir insanın kendi ailesine, kendi çoluk çocuğuna bile yaptığı masraflar çok sevaplıdır.”

Hadis-i şerifler okumuştum bu hususta, beni devamlı dinleyen kardeşlerim hatırlayacaklar; insanın evine yaptığı güzel yardımlar, getirdiği yiyecekler, içecekler, giyecekler, cihada verilen para kadar kıymetlidir. Çoluk çocuğunun yüzünün gülmesi, başkalarına muhtaç olmaması, gözünün dışarıda kalmaması; gözünün, karnının midesinin evde doyması önemli... Onun için ilkönce aile efradından, geçimiyle yükümlü olduğu kimselere iyilik yapmaktan başlamak lâzım! Halka halka, derece derece başkalarını da gözetmek lâzım!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi merhametli müslüman eylesin... Çünkü merhamet eden, merhamet bulur, Allah’ın rahme-tine, merhametine mazhar olur. Merhamet etmeyene de merhamet olunmaz. O da ahirette cimriliğinin cezasını çeker.

Bugün dünyada pek çok muhtaç insan var... En yakın çevremizden halka halka, kimler muhtaç diye düşünerek, onlara doğru hayrımızı, hasenatımızı tevcih etmeye, cömertlik yapmağa, hayır yapmağa gayret edelim!

b. Riyânın Azı Bile Şirktir

İkinci hadis-i şerif... Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[158]

إِنَّ الْيَسِيرَ مِنَ الرِّيَاءِ شِرْكٌ ؛ وَإِنَّ مَنْ عَادٰى أَوْلِيَاءَ اللَّهِ ، فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ بِالْمُحَارَبَةِ ؛ وَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الأَبْرَارَ الأَخْفِيَاءَ الأَتْقِيَاءَ ؛ الَّذِينَ إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا ، وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يُدْعَوْا وَلَمْ يُعْرَفُوا ، قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحُ الْهُدٰى ، يَخْرُجُونَ مِنْ كُلِّ غَبْرَاءَ مُظْلِمَةٍ (طب . ك . عن معاذ)

RE. 110/2 (*İnne'l-yesîre mine'r-riyâi şirkün; ve inne men àdâ evliyâa'llàhi fekad bâreza'llàhe bi'l-muhàrabeh; ve inna'llàhe yuhibbü'l-ebrâre'l-ahfiyâe'l-etkıyâ', ellezîne izâ gàbû lem yüftekadû, ve in hadarû lem yüd'av ve lem yü'rafû, kulûbühüm mesàbîhu'l-hüdâ, yahrucûne min külli gabrâe muzlimeh.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl...*

Muaz RA'dan Taberânî ve Hàkim rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*İnne'l-yesîre mine'r-riyâi şirkün*) "Riyanın az bir miktarı bile şirktir, müşrikliktir, Allah'a şerik koşmak demektir." *Riyâ* ne demek?.. Ahiret amelini, sevap kazanılacak bir işi Allah için yapmamak, gösteriş için yapmak; işte bu riyadır. *Riyâ* zâten, *reâ-rü'yet* kökünden geliyor. Başkasına göstermek için, gösteriş olsun diye bir iş yapmak demek.

---

[158] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1320, no:3989; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.364, no:7933; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.153, no:321; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.328, no:6812; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Tevâzu*, c.I, s.28, no:8; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.22, no:28; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXII, s.628; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.294, no:5947 ve s.849, no:7479; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.390, no:7550.

Yesîr küçük, az bir miktar demek. Az miktar bir riyâkârlık bile şirktir. Neden?.. Allah'ı düşünmüyor, Allah'ın rızasını düşünmüyor da, gösteriş yapmak istediği, göstermek istediği kimseyi düşünüyor. Oradan gelecek aferini, oradan gelecek menfaati hesaba katıyor da, o güzel işi riyâkârca yapıyor. İşte onun için o da Allah'a şirk koşmaktır.

Yâni, bir insan yaptığı iyi bir işi, Allah rızası için yapacak. Birisi beğensin veya alkışlasın, veya birisinin gözüne gireyim de o da benim işimi görsün filân gibi bir hesapla yapmayacak. Azı da yasak, çoğu da yasak... Az diye bazıları önemsemez, yapar; hayır, azı bile doğru değil!.. Hiç riyâkârlık yapmamalı, hiç gösteriş düşünmemeli, her işini Allah rızası için yapmalı!.. Her zaman,

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbi, benim maksûdum sensin, ben senin rızanı taleb ediyorum! Senin rızandır benim istediğim şey..." demeli ve hep Allah'ın rızasını düşünmeli!..

İyi müslümanlık bu işte... Her yaptığı şeyi Allah rızası için yapmak...

c. Evliyâullaha Düşmanlık Etmek

Sonra hadis-i şerifin devamında, buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

وَإِنَّ مَنْ عَادٰى أَوْلِيَاءَ اللَّهِ ، فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ بِالْمُحَارَبَةِ ؛

(*Ve inne men àdâ evliyâa'llàh, fekad bâreza'llàhe bi'l-muhàrabeh*) "Allah'ın evliyâsına düşmanlık yapanlar, Allah'la harp için meydana çıkıp, Allah'a meydan okumuş gibi olur. 'Çık karşıma da çarpışalım seninle, hadi bakalım gör!' demiş gibi olur."

İki insanın birbirini er meydanına çağırmasına *mübâreze* deniliyor. Harbde, "Ortaya çık da, hadi bakalım bir çarpışalım!.. Çık meydana..." demiş gibi, Allah'a böyle bir küstahça diklenme

yapmış gibi olur. Allah'ın sevgili kullarına düşmanlık yapan, Allah'a düşmanlık yapmış gibi olur.

Neden?.. Biliyor ki, o kimse Allah'ın sevgili kulu, bir taraftan da ona ezâ, cefâ ediyor. Yâni, bu ne demek?.. "Ben Allah'tan korkmuyorum, onunla çarpışırım, onunla düşmanım!" demek oluyor. Çünkü, Allah'ı seven Allah'ın evliyâsını da sever, Allah'ın kitabını da sever, Allah'ın peygamberlerini de sever, Allah'ın ahkâmını da sever, Allah'ın dinini de sever, Allah'la ilgili olan, Allah'ın sevdiği her şeyi sever; Allah'ın sevmediği her şeyi Allah için sevmez.

Allah içkiyi sevmiyor; ben de sevmiyorum... Allah kumarı yasaklamış; ben de sevmiyorum... Allah şu günahı yasaklamış, bu günahı yasaklamış; ben de onlardan uzaklaşıyorum. Yâni Allah'ı seven, Allah'ın hatırı için, Allah'ın rızası için sevdiklerini sever, sevmediklerini sevmez. Allah'ın düşmanlarını dost edinmez, Allah'ın dostlarını da düşman edinmez.

Kim Allah'ın evliyâsına düşmanlık yapar, düşman bilir, düşman olarak karşısına dikilir, ona ezâ cefâ yaparsa, Allah'la harp ilan etmiş, Allah'a meydan okumuş gibi olur. Meydan okumak ne demek, meydana çağırmak, "Çık meydana! Meydana seni davet ediyorum, çık da seninle çarpışacağım!" demek.

Demek ki, Allah'ın sevgili kullarına düşmanlık etmeyeceğiz. Ben bu devirde bakıyorum, diyar diyar gezdiğim yerlerde görüyorum. Böyle kitaplarda methedile methedile anlatılmış olan, çok büyük alim, arif, zarîf, kâmil, velî, mahbup, makbul kulları, bazıları bakıyorum yerden yere çalmağa çalışıyor, bir sürü ağır hakaret, laf söylüyor. Kimisi İmam-ı A'zam'a çatıyor, kimisi İmam Mâtüridî'ye çatıyor, kimisi tasavvufa çatıyor, kimisi tasavvuf büyüklerine, mürşid-i kâmillere, kerametleri zâhir evliyâullaha çatıyor... Kimisi müslüman diye müslümanlara çatıyor.

Biliyorsunuz, Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerimeler var: Allah müslümanların dostudur, velîsidir, müslümanlar da Allah'ın evliyâsıdır, sevgili kullarıdır; bu kesin... Mü'mini Allah seviyor; müşriki sevmiyor, kâfiri sevmiyor, mü'mini seviyor.

E mü'minlere düşmanlık yapıyor bir insan, ne olur?.. Allah'a meydan okumuş olur, Allah onun cezasını verir. Allah'a meydan

okuyup da, Allah'la çarpışanın sonu hüsrandır. Ama bunun bir zamanı vardır. Bir zaman gelecek, Allah onu bizim gözümüze gösterecek. Allah düşmanının, bir zaman gelip Firavun gibi hor ve zelil, bütün dediklerinden dönmüş, perişan bir şekilde kötü akıbetine uğradığı çok görülmüştür.

d. Allah'ın Sevdiği Kullar

وَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الأَبْرَارَ الأَخْفِيَاءَ الأَتْقِيَاءَ ؛ الَّذِينَ إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا ، وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يُدْعَوْا وَلَمْ يُعْرَفُوا ، قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحُ الْهُدٰى ، يَخْرُجُونَ مِنْ كُلِّ غَبْرَاءَ مُظْلِمَةٍ.

(*Ve inna'llàhe yuhibbü'l-ebrâre'l-ahfiyâe'l-etkıyâ'*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri iyi ama gösteriş yapmayan, gizli, takvâ ehli kullarını sever."

Ebrâr ne demek?.. *Berr*, iyi olan demek; çoğulu *ebrâr*, iyi kullar demek. *El-ahfiyâ*; gizli, hafî olan, yâni gözle görülmüyor, meydanda değil. Saklı, kendisini saklamış, gösteriş için ortaya çıkmamış. *El-etkıyâ* ne demek?.. *Takî* kul, *müttakî* kul demek. Yâni, "Allah'tan korkan, müttakî, bundan dolayı riyâ yapmamak için saklı duran, kendisinin kemâlâtını, kerâmâtını gizleyen iyi kulları Allah sever."

(*Ellezîne izâ gàbû lem yüftekadû*) "Bunlar öğünmediklerinden, gösteriş yapmadıklarından, riyâkârlıkla ortaya koymadıklarından, böbürlenmediklerinden, bildirmediklerinden; aksine sakladıklarından kimse bunların kıymetini bilmez de, gelmedikleri zaman, ortalıktan kayboldukları zaman, aranmazlar."

"—Yâhu, falanca efendi nerede?" diye hiç kimse aramaz.

Neden?.. Önem vermez. Çünkü o saklı, kendisini saklamış; müttakî olduğundan, Allah'ın rızasını düşündüğünden kemâlâtını ortaya koymamış. Halk da onun iyiliğini anlayamamış.

(*Ve in hadarû lem-yüd'av*) "Ortada olsalar, görünseler, meydanda, camide, toplumun içinde olsalar bile, bir davet olduğu zaman çağrılmazlar."

“—Efendim buyurun, şöyle oturun lütfen, başköşeye gelin, rica ederim!” filân denmez.

Neden?.. “Ye kürküm ye!” kaidesi olduğundan, bilinmediğinden, hiç kimse yüzüne bakmaz, çağırılmaz. (*Ve lem yü'rafû*) “Bu yüzden halk tarafından kadr ü kıymeti bilinmez.”

(*Kulûbühüm mesàbîhu'l-hüdâ*) “Halbuki onların gönülleri hidayet kandilleridir, hidayet kaynağıdır. Pırıl pırıl etrafa nur saçarlar, çok kıymetli insanlardır. (*Ve yahrucûne min külli gabrâe muzlimeh.*) Her tozlu topraklı, karanlık yerden, karanlık işten sıyrılır çıkarlar.” Saraydan filân değil, kimsenin bilmediği yerden çıkarlar.

Veya başka bir rivayete göre, (*min zülli gabrâe muzlimeh*) “Tozlu topraklı, karanlık, zilletli yerlerden çıkarlar. Bir de öyle yerlerden sıyrılırlar, şüpheli, tehlikeli, günahlı işlere bulaşmazlar.” mânâsına olabilir.

Dün akşam meşhur evliyâullah, büyük şeyh, mürşid-i kâmil, *Müzekki'n-Nüfûs*'u yazan Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri ile ilgili bir kitap okuyordum. Mânevî terbiyesi, terakkîsi orada olsun diye şeyhi onu Hama'ya göndermiş. Hama'daki şeyh efendi de, böyle Anadolu'dan zahirî ilimleri teallüm eylemiş, tahsil eylemiş, yetişmiş, mânevî bakımdan kendisini yetiştirmek için, oraya mânevî terbiyesi yapılsın, nefis terbiyesi tamamlansın diye, istikbalin pırıl pırıl bir mübarek insanının geleceğini biliyor.

“—Şimdi Anadolu tarafından bir mübarek kişi gelecek ailesiyle; onu karşılayın!” diye ihvanını istikbale, karşılamaya çıkartmış.

İstikbale çıkanlar ellerinde bayraklar, işaretler, alâmetler; yollara dizilmişler, gelene bakıyorlar. “Kim bu Anadolu'dan buraya gelen, şeyh efendimizin, mürşidimizin tavsiye buyurduğu anlı şanlı, alim, fazıl, kâmil, yüksek makamlı şahıs?” diye gözlüyorlar.

Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri mübarek hanımıyla, kucağında çocukla, bir merkepçiğin üzerinde, yürümüş bunların yanından, geçmiş, gitmiş. Tabii bakmışlar, bir hırpânî kılıklı yolcu, bir basit insan; ona hiç itibar etmemişler, o yürümüş gitmiş. Halbuki bekledikleri şahıs o... Şeyh efendi tabii dergâhta karşılamış. Yâni,

o kadar ilim irfan sahibi ama, dışından bakıldığı zaman karşılamağa çıkan insanlar bile bir değer vermiyor, anlayamıyor ve böyle gözden kaçabiliyor.

Demek ki, Allah böyle gösteriş yapmayan, müttakî, gizli iyi kulları sever. Halk bilmesin, sevmesin; ne yapalım? Halkın sevmesinin de önemi yok, sevmemesinin de önemi yok... Çünkü halk da fâni... Halktan ne olacak yâni, ne yapabilir ki; kendisi muhtaç, sana ne faydası olacak?.. Asıl hàlik önemli, yeri göğü yaratan, ins ü cinni yaratan, mahkeme-i kübrâda kàdı olup kulların amellerine göre cezasını, mükâfâtını verecek olan Rabbü'l-àlemîn önemli... Onun rızasını kazanmak önemli...

İşte böyle evliyâ kullar, müttakî kullar onu düşünürler, müttakî olurlar, günahlardan titizlikle sakınırlar. Gösteriş yapmazlar, çünkü riyâ da şirk olduğundan, gösteriş doğru olmadığından saklı dururlar, boynunu bükerler. Sorulduğu zaman da, "Ben âciz, nâçiz bir kişiyim. Hiç bir meziyetim yok!" derler. Allah katında tevazu ile davranırlar. Allah işte böylelerini sever buyuruyor.

Buradan çıkacak derslerden bazıları neler olabilir: "Biz de iyi kul olmağa çalışalım, müttakî kul olmağa çalışalım ama, gösterişçi, böbürlenici, öne çıkıcı olmayalım! Allah bilsin, kullar isterse bilir, istemezse bilmez. Biz de onlara boyun büküp, ses çıkartmadan mütevazi dururuz. Tafra satmayız, fiyaka satmayız, öyle gösteriş yapmayız." diye, insan tevâzuyu öğrenmeli...

Bazı gösterişsiz kimseler böyle olabileceği için, etraftaki insanlara da iyi gözle bakmalı... "Kim bilir, benden daha iyi bir kardeştir belki bu? Bilinmez, sessiz duruyor ama insanların kıymeti dış görünüşünde değildir, belki Allah indinde makbuldür." diye herkese de evliyâ gözüyle, Hızır gözüyle bakmalı, hürmet etmeli, izzet etmeli!..

Yine bu Eşrefoğlu Rûmî Efendimiz'le ilgili menâkıbda dün okudum. Yalvarırmış hep;

"—Yâ Rabbi bana Hızır'ı göster!.. Yâ Rabbi bana Hızır'ı göster!.." dermiş.

Şeyhi onu meyva almağa göndermiş. O da meyvaları mendil gibi bir bezin içine doldurmuş, gelirken, bir derviş çıkmış karşısına:

"—Ne var bu çıkının içinde, aç bakayım!" demiş.

Eşrefoğlu Rûmî de açmış çıkını... O da oradan bir elma almış. Sonra yürümüş gelmiş. Şeyh efendiye:

"—Buyurun efendim, getirdim meyvaları!"

"—E bunlardan bir tanesi eksik..." demiş.

O da hiç saklamadan:

"—Efendim, yolda bir derviş, fakir bir insan, yoksul bir insan karşıma çıktı. 'Ne var bunun içinde?' dedi, elini uzattı, bir tane aldı. Ben de göz hakkıdır diye ses çıkartmadım." demiş.

O zaman şeyhi demiş ki:

"—İşte o Hızır AS'dı, niye onun eline ayağına kapanmadın?.."

Ama o çok telaşlanınca da demiş ki:

"—Çünkü sen dua ettin, 'Yâ Rabbi, bana Hızır'ı göster!' dedin, 'Göster ve tanıt!' demedin. Gösterdi ama, bak tanımadığın için elden kaçırdın." demiş.

Bu da ibretli bir şey... Duayı da insan iyi düşünerek yapmalı demek ki... Hızır'ı görüyor ama, Hızır'ın Hızır olduğunu anlamazsa insan, ne kıymeti var?.. İşte, "Yâ Rabbi, kadri yüksek

kullarının kıymetini bildir de, ona karşı saygısızlık yapmayayım!" diye dua etmeli insan... Bir de, herkesin kadri yüksek olabilir diye edebini takınmalı, herkese güzel muamele etmeli!..

e. Kâfirlere Benzemeyin!

Üçüncü hadis-i şerif:[159]

إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارٰى لاَ يَصْبِغُونَ ، فَخَالِفُوهُمْ (حم. خ. م. د. ن. ه. حب. عن أبي هريرة)

RE. 110/3 (*İnne'l-yehûde ve'n-nasàrâ lâ yasbiğùn, fehàlifûhüm.*)

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhàrî, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Bu hadis-i şerifte buyuruyor ki Peygamber Efendimiz SAS:

"—Yahudiler ve hristiyanlar saçlarını ve sakallarını boyamazlar, kınalamazlar. Siz onlara muhalefet edin; yâni boyayın, onlara benzemeyin!"

Şimdi aziz ve muhterem kardeşlerim, müslümanın, İslâm'ın bir üstünlüğü vardır, ayrıcalığı vardır, meziyeti vardır. Onun için müslüman müslümanlığının izzetini, kıymetini bilecek, başkasını taklit etmeyecek, başkalarına benzemeyecek. Bir de benzememek lâzım!

---

[159] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1275, no:3275; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1663, no:2103; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.484, no:4203; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.185, no:5241; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1196, no:3621; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.240, no:7272; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.284, no:5470; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.196, no:8386; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.366, no:5957; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.V, s.182, no:24999; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.211, no:6393; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ,* c.VII, s.309, no:14588; Hamîdî, Müsned, c.II, s.471, no:1108; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.439; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.366; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.154; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.74; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.998, no:17311; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.391, no:7556.

Amerika'dan bir kardeş gelmiş, Amerikalı, Amerikan müslümanı... Ben İskenderpaşa'daydım, beni ziyarete geldi. Kış günü, soğuk bir hava... Biz böyle elektrik sobasını karşımıza koyduk, sobanın ışınları ile ısınmağa çalışıyoruz. Bu Amerikalı müslüman kardeşimiz de beyaz bir pamuklu giymiş üstüne... Müslüman kıyafeti diye uzun bir entari şeklinde... Biliyorsunuz Arap ülkelerinde pantolon tarzında olmuyor da, üstü de entari gibi uzun oluyor. İnce bir şey giymiş. Ben üşür diye düşünerek:

"—Niye böyle giyindiniz?" dedim.

"—Biraz daha kalın giyinseydiniz?" demek istedim.

O da anlamadı benim bu deyişimi...

"—Niye Amerikalı gibi giyinmediniz, niye müslüman gibi giyindiniz?" diye soruyorum sandı. Halbuki benim maksadım o değildi.

O sakal bırakmış, entari giymiş. Kendisinin düşüncesine göre bir müslüman nasıl olması lâzım geliyorsa, dış görünüşünü de ona benzetmiş. Sakallı, entarili bir müslüman kardeş. İnsan şöyle baksa, anlayamaz Amerikalı olduğunu ama, kökeni Amerikalı... Amerikan vatandaşı iken müslüman olmuş bir kardeş.

Dedi ki:

"—Ben New York'ta iken araba ile gidiyordum. Yolun kenarında baktım iki kişi çarpışıyor, döğüşüyor, vuruşuyor. Şöyle bir baktım, sürdüm arabamı, gittim. Sonra ertesi gün öğrendim ki, o birbirleri ile döğüşenlerden bir tanesi müslümanmış. Ben onu anlayamadığım için yardımına gidemedim. Ama eğer o müslümanca bir giyim ile giyinmiş olsaydı, mutlaka onun yardımına koşardım. Onun için, ben de İslâmî giyimle giyiniyorum." dedi.

Bakın bir Amerikalı kardeş, biz buna hiç bir şey söylemedik, kendisi böyle düşünmüş. Yâni, müslümanın müslüman olduğunu bildirecek bir giyim, kıyafet, dış görünüş içinde de olması lâzım, bilinmesi lâzım demiş oluyor.

İşte bu İslâm'da vardır. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki: (*Fehàlifûhüm*) "Onlara muhalefet ediniz, onlara benzemeyiniz, onlar gibi olmayınız!" Sizin kendi öz şahsiyetinize, imanınıza, adâbınıza uygun olarak giyim, kuşam, ev, bark, davranış, ticaret, her işinizi ona göre yapın demiş oluyor.

Hakîkaten de bu gerekli... Peygamber Efendimiz öyle buyurduktan sonra, hakîkaten de gerekli demek bizim ne haddimize... Hiç bir şey söylememiz lâzım ama, şimdi ben bakıyorum, Almanya'dayım. Yolculuğumuz dolayısıyla bir oteldeyim. Bakıyorum, adamların her şeyi bizden farklı... Giyimleri, kuşamları, televizyonları, televizyonlarının içindeki programlar... vs. Ben odamızda televizyon bulunmasını bile tehlikeli gördüm. Neredeyse, "Bunu alın, odanın dışarısına atın!" diyecektim.

Çünkü, bizim ahlâk anlayışımıza hiç uymayan şeyler serbest... Almanya farklı; çünkü bu insanların örfü, adeti, tarihi, mâzisi farklı... Bizde meselâ genel ahlâk, âdâb diye bir şey vardır. Bir insan pijama ile bile sokağa çıksa, yürüse, polisler, "Bu gece kıyafetidir, bununla nasıl dışarı çıkıyorsun?" derler. Bir insan soyunsa, "Niye soyunuyorsun?" derler. Fakat burada her şey bizden çok farklı... Biz niye onlara benzeyelim?..

Yâni, yanlış yaptığımız zaman, Allah cezalandıracak. Doğru yaptığımız zaman, Allah mükâfatlandıracak, sevecek. Allah'ın seveceği işi yapıp, sevmediği işten kaçınmamız lâzım. Onlar başka türlü düşünebilir. Ama bizim namus telâkkimiz var, dürüstlük telâkkimiz var. Verdiğimiz söze, ahdimize vefamız var. Kahramanlığımız var. Yoksulun, zayıfın yanında yer almak var. Allah'ın dinine hizmet için malla, canla cihad etmek, her türlü fedakârlığı yapmak var. Bizim örfümüz başka...

Alman usûlü başka, Türk usûlü daha başka. Tabii biz cömertliği severiz, başkasına ikramda bulunuruz. Onlar da babasına bile, evine davet ettiği zaman: "Buyurun, bu akşam bizde yemek yiyelim!" dediği zaman, fatura bile çıkartıyormuş diye duyuyoruz. Onlar farklı olabilir.

Yâni, "Madem onlar boyamıyorlar, siz boyayın; kınalayın saçlarınızı, sakallarınızı!" diyor Peygamber Efendimiz. *Sıbga*, yâni boya kullanmayı, tabiî şeylerle boya kullanmayı tavsiye etmiş bu hadis-i şerifte. Ama ne diyor: (*Fehàlifûhum*) "Onlara muhalefet edin, onlar gibi olmayın!.."

Çünkü İslâm en bozulmamış, en taze, en yeni, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden kullarına gönderilmiş en son emir olduğu için, insanın İslâm'a uyarak, ona göre hareket etmesi lâzım!..

f. Babasının Dostlarını Ziyaret Etmek

Diğer hadis-i şerif:[160]

.

إِنَّ أَبَرَّ الْبِرِّ ، أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ أَهْلَ وُدِّ أَبِيهِ ، بَعْدَ أَنْ يُوَلِّيَ الْأَبُ

(م. د. ت. حم. حب. عن ابن عمر)

RE. 110/4 (*İnne eberre'l-birri, en yasıle'r-racülü ehle vüddi ebîhi, ba'de en yüvelliye'l-eb.*)

Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî gibi sağlam kaynaklar, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler. İzah edelim! Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

"—Yapılan iyiliklerin en iyilerinden birisi de nedir?.. Kişinin babasının sevdiği dostları, babası ile muhabbeti olan kimselere; baba ahirete intikal ettikten sonra ziyaretler yapmak, onlarla ilgiyi devam ettirmektir."

İyiliğin bir çeşidi de bu. En güzellerinden birisi bu... Yâni, "Bunlar babamın dostuydu, babamın sevdiği kimselerdi." diye insan baba dostlarını, aile dostlarını arayacak; "Ben filâncanın oğluyum amca veya teyze..." deyip arayıp, soracak. Onların gönlünü alacak, onları ziyaret edecek. Sıla-i rahim yapacak... Bu güzel bir şey diye Peygamber Efendimiz bildiriyor. Böyle yapmak, vefatından sonra babaya karşı vazifelerden birisidir.

---

[160] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s1979, no:2552; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.758, no:5143; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.313, no:1903; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.97, no:5721; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.174, no:431; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.29, no:41; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.253, no:794: Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.112, no:994; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.327, no:918; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXIII, s.71; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.465, no:45462; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.105, no:5905

Onun için, siz de ana baba dostlarını düşünün! Annenizin, babanızın —eğer ahirete göçmüşlerse— sağlığındayken iyi geçindiği, sevdiği kimseler kimlerdir, arayın, bulun, sorun!

"—Ben falancanın oğluyum, kızıyım. İşte annem, babam sizi çok severdi, geldim. Nasılsınız, iyi misiniz? Bir hizmetimiz var mı size; bir şey emreder misiniz, ne arzu edersiniz?.. Bir isteğiniz varsa severek hizmet ederiz." deyin!

g. Evliyâların Sıfatları

Sonuncu hadis-i şerifi okumak istiyorum:[161]

إِنَّ أَبْدَالَ أُمَّتِي ، لَمْ يَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِالْأَعْمَالِ ؛ وَلٰكِنْ إِنَّمَا دَخَلُوهَا بِرَحْمَةِ اللَّهِ ، وَسَخَاوَةِ الْأَنْفُسِ ، وَسَلاَمَةِ الصُّدُورِ ، وَرَحْمَةٍ لِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ (هب. عن أبي سعيد)

RE. 110/5 (*İnne ebdâle ümmetî, lem yedhulü'l-cennete bi'l-a'mâl, ve lâkin innemâ dehalûhâ, bi-rahmeti'llâhi, ve sehàveti'l-enfüsi, ve selâmeti's-sudûri, ve rahmetin li-cemîi'l-müslimîn.*)

Ebû Saîd Hazretleri'nden rivayet edilmiş. Burada da Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*İnne ebdâle ümmetî*) "Benim ümmetimin *ebdâl*'ı..." Bir rivayette de, (*İnne ebrâre ümmetî*) diye geçmiş, "Ümmetimin iyi kulları..." demek. *Ebdâl*, ne demek? Sayıları muayyen olup, bu sayılardan bir eksiklik meydana gelirse yeri doldurulan; vefat ettiği zaman, makamı boş bırakılmayıp yerine birisi getirilen yüksek seviyeli evliyâullah demek. "Üçler" diyoruz, "Yediler" diyoruz, "Kırklar" diyoruz... İşte böyle bunlar.

Tabii bu "*ebdâl*" kelimesi, Türkçe'de sonra "*aptal*" olmuş. *Aptal* da kötü bir mânâ kazanmış. İşte böyle giyimi, kuşamı derbeder,

---

[161] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.439, no:10893; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XII, s.342, no:34601; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.23, no:35: *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.439, no.10893.

aklı, fikri kıt, söz söylediğin zaman anlamayan kimseye *aptal* demişiz. Buradan geliyor, işte bu ebdâl kelimesinden geliyor. Hatta meselâ Ebdâl Murad var, Bursa'nın tarihinde büyük evliyaullahtan olarak ebdâllar var. Pir Sultan Ebdâl var. Yâni, buradaki aptal mânâsına değil, evliyâullah mânâsına...

Ama bu mânâ değişikliği nasıl olmuş?.. Demin okuduğum hadis-i şerifte geçiyordu ya hani, "Allah gizli evliyâsını sever." diye. Böyle gösteriş yapmayan, insanların baktığı zaman anlayamadığı, kaybolduğu zaman aramadığı, huzurda olduğu zaman davet olunmayan, kadr ü kıymeti bilinmeyen; ama kalpleri hidayet kandili gibi etrafı aydınlatan evliyâullah vardı ya... Belli olmuyordu, insanlar kadr ü kıymetini bilmiyorlardı.

İşte öyle bilinmeyecek durumda olduğundan, o görünümde olup da aslında evliyâ olanlar olduğundan, aynı görünümde olup da evliyâ olmayanlar sonunda hatırda kalmış. Onlar hakikaten böyle aptal olduğundan, sonra "aptal" sözü kötü bir mânâya gelmiş. Aslında kökeni böyle yüksek evliyâ demek. Biz şimdi onun için, evliyâ diye tercüme edelim:

"—Benim ümmetimin yüksek evliyâsı cennete işledikleri amellerden dolayı girmeyecekler, (*ve lâkin innemâ dehalûhâ bi-rahmeti'llâh*) Allah'ın rahmetiyle girecekler."

Çünkü kimse işlediği ameli teraziye konup da mükâfatı çok büyük olduğundan cennete girmeyecek. Allah o ameli kat kat fazla mükâfatlandırdığı için, Allah'ın fazlıyla, rahmetiyle girecek. Evliyâullah da, tabii diğer insanlar da... Hattâ Peygamber Efendimiz bile Seyyidü'l-mürselîn, ona rağmen hep Allah'ın rahmetiyle cennete girecek. Çünkü Allah tam amelin maddî karşılığı kadar verse, tamı tamına verse, kat kat fazlasını vermese, o zaman çok az bir şey edecek. Bir göz nimetini bile ödemeyecek, bir akıl nimetini ödemeyecek. Onun için Allah'ın rahmetiyle girerler.

Başka ne güzel sıfatları vardır da, neden girerler cennete?.. Onları da peşinden sıralamış:

(*Ve sahâveti'l-enfüs*) *Sahâvet*, cömertlik demek. "Nefislerinin cömertliğiyle girerler." Nefislerinin cömertliği iki mânâya olabilir:

İçinden cömertliği seviyor, bol bol veriyor, doyurucu şekilde veriyor. Bu mânâya gelebilir.

Bir de nefsin cömertliği demek, hizmete koşmak mânâsına gelir. Yâni hizmet ehli, fıldır fıldır, onun bunun hayrına, gönlünü almak için hizmetine koşuyor, yardımcı oluyor. Bu mânâya gelebilir.

Bir de üçüncü bir mânâ, nefislerinin cömertliği ne demek?.. Yâni nefsini bile feda etmekten çekinmiyor, Allah yolunda şehid oluyor. Bir gül bahçesine girercesine şehadete koşuyor. Bu cömert, işte bak canını veriyor. Bu mânâya da olabilir.

Hepsi güzel... Tabii cömertlik sadece mal cömertliği olsa, o da güzel, o da çok sevap kazandırır insana... Malı, mülkü, parası olmayan insan hizmete koştururSa; “Efendim benim param pulum yok ama, işte bir emriniz varsa yapayım!” diyor bazı arkadaşlar. Allah razı olsun... Ben de meselâ, “Hadi şu hayırlı iş var, onun peşine koşuverin! Şu fukaranın işini görüverin!” filân diyorum. Koşturuyor. O da sevap. Bir de tabii canını vermek en büyük sevap... Şehidlerin mükâfatını biz ölçemeyiz.

Başka neymiş?.. (*Ve selâmeti's-sudûr*) "Göğüslerinin selâmetinden." Yâni göğüslerinin içinde pis, kirli, kötü bir şey yok... Göğüsleri sàlih, göğüsleri pisliklerden selâmette, kötü duygular yok... Şu kalplerinin olduğu yerde, içlerinde hiç başkalarına karşı kin, kibir, ucub, ince ince desise, haince düşünce vs. yok. Tertemiz kalbli, göğüsleri arızalardan selâmette, kötü duygulardan, kötü düşüncelerden uzak olduğu için girerler.

(*Ve rahmetin li-cemîi'l-müslimîn*) "Bütün müslümanlara merhametli oldukları için girerler." İnsanın elbette bir merhamet tarafı vardır, yâni eşkıya bile olsa kendi çocuğuna, kendi yakınlarına merhamet eder, kayırır. (*Rahmetin li-cemîi'l-müslimîn*) demek, müslümanların hepsine rahmet edecek, merhamet edecek. Bu önemli.

Şimdi müslümanların içinde kusurlusu var, kusursuzu var. Akıllısı var, kıt akıllısı var. Alimi var, cahili var. Kusurlu huyları olanlar var, iyi huyları olanlar var... Hepsine acıyacak.

"—Pekiyi, ben kötü bir müslümana, kötü huyları olan bir müslümana niye acıyayım?.."

Acırsın. Çünkü evliyâullahtan birisi bir yolculuk yapmış bir kimseyle. Adam zehir zemberek, zıpır, zorba bir kimse... Ayrılırken, evliyâullah ağlamış arkasından.

"—Efendim, demişler, niye ağlıyorsun? Adam sana yol boyunca boyna zulmetti, hakaret etti, sana kan kusturdu, seni üzdü... Sen ki büyük evliyâsın, arif, kâmil bir zâtsın; senin kadrini kıymetini bilmedi, nice cahillikler yaptı, zalimlikler yaptı. Gidiyor işte, ne diye ağlıyorsun?.."

"—Ayrıldı gidiyor. Kötü huylarıyla gidiyor. Yâni düzelmedi. İslâm'ı anlayamadı, imanı anlayamadı, evliyâlığı anlayamadı. Kötü huyları düzeltmedi, yazık! Bu kötü huylardan dolayı cehenneme gidecek, cezaya çarpılacak diye acıdığımdan ağlıyorum." demiş

Bir müslüman, bir günahkâra da acır. Niçin acır?..

"—Yanlış iş yapıyor, sonunda bundan dolayı cehenneme girecek!" diye acır.

"—Ceza çekecek, yazık... Şunun yaptığına bak, Allah'ın kahrına uğrayacak, gazabına uğrayacak!" diye acır.

Pekiyi, o zaman ne yapar?.. Kötü iş yapan insana acıdığından, onun kötülüğünü engellemeğe çalışır. Rüşvet alıyorsa, rüşvet almamasını sağlamağa çalışır. Haram yiyorsa, haram yememesini, oradan kesilmesini sağlamağa çalışır. Hangi kötülüğü yapıyorsa, —içki, kumar, zina vs.— ondan uzaklaştırmağa çalışır.

"—Namazlı, niyazlı değil, müslümanları sevmiyor, hakaret ediyor..."

Tamam; o, bu gidişiyle cehenneme gidecek. Onu irşad etmeye, doğru yola çekmeye çalışır. İşte bütün müslümanlara merhamet böyle olur. Çünkü bütün müslümanlara acımak deyince, içinde her çeşidi var. Kusurlunun bile kusuruna bakmayacak, hepsine umûmi olarak, "Bu benim din kardeşimdir." diyecek, sevgi gösterecek, iyilik yapmak isteyecek, acıyacak. Hepsinin iyiliğine gayret edecek demek oluyor.

Demek ki bunlar evliyâullahın, yüksek evliyâullahın huyları imiş. Onun için, bir daha bunları göz önünde bulunduralım:

1. (*Sahâvetü'l-enfüs*) Nefislerinin cömertliği. Mal cömertliği olabilir. Ten cömertliği olur, hizmet etmek şeklinde. Veyahut canını vermek tarzında can cömertliği olur, şehidlik gibi.

2. (*Selâmetü's-sudûr*) Göğüslerinde hiç kimseye karşı kötü duygu olmaması.

3. (*Ve rahmeti cemîi'l-müslimîn*) Bütün müslümanlara rahmetmek, umûmunun iyiliğini düşünmek.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, bütün müslümanları kardeş olarak düşüneceğiz, hepsinin iyiliğini isteyeceğiz. Hepsine elimizden geldiğince yardım etmeye çalışacağız.

Şimdi, Türkiye büyük bir cihan devleti... "İlk on arasına girebilir." deniliyor; temenni ederiz bunların olmasını... Belki biz en büyük devlet oluruz, dünyanın en büyük devleti biz oluruz. Neden?.. Çünkü biz sömürmeyiz, çünkü biz kimsenin kötülüğünü istemeyiz, kimseyi üzmek istemeyiz. Zulmün kalkmasını isteriz, her şeyin usûlünce olmasını isteriz. Hak yenilmemesini, insanların ezilmemesini isteriz. Kimsenin malına, canına, ırzına, namusuna yan gözle bakılmasın diye düşünürüz.

Onun için Allah bize dünyanın birinci devleti olmayı nasib etsin... Dünyanın muhafızlığını bize versin... Allah'a inanmış insanlar olduğumuz için, Allah'tan korktuğumuz için, kendi menfaatimiz değil de Allah'ın rızasını düşündüğümüzden, o zaman çok güzel şeyler yaparız. Onun için bütün müslümanlara özellikle acımalıyız. Hepsinin yardımına koşmalıyız.

"—E bütün insanlara demiyorsunuz da niye müslümanlara diyorsunuz?.."

Onun sırrı daha önce okuduğumuz hadis-i şerifte, birinci hadis-i şerifte... Ne diyordu Peygamber SAS Efendimiz?.. "Sana yakın olan, geçimiyle, nafakasıyla, mükellef olduğun insandan başla hayır yapmaya!" diye buyurduğu için, en yakından başlarız. Halka halka cümle cihan halkına iyilikler yapmaya çalışırız. Ecdâdımıza yakışır torunlar oluruz, nâmımızı listenin başına çıkartırız.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize yardım eylesin... Tevfîkini refîk eylesin... Tam müslüman olmayı nasib eylesin... Hakkı hak olarak görüp ona uymayı, bâtılı bâtıl olarak görüp korunmayı nasib eylesin... Sevdiği işleri yapmayı nasîb eylesin...

Kişisel olarak, kendi içine kapanık, mızmız, mıymıntı, etliye sütlüye karışmayan bir müslüman makbul değil... Böyle bir durumdan sıyrılıp, iyiliği yapmak için çalışkan, fa'al, cevval insanlar olarak koşturan, böyle sorumluluk duygusu taşıyan müslümanlar eylesin...

Zâlimin hasmıyım amma, severim mazlûmu;
İrtcânın şu senin lehçende mânâsı bu mu?

dediği gibi Mehmet Âkif'in... Böyle mazlumu sevip, zalimin karşısına dikilip haksız iş yaptırmamaya çalışırız. İnşâallah cihanın muhafızlığını, cihanın bekçiliğini, cihan sulhunun bekçiliğini Allah bize ihsan eder.

Şimdi burada Almanları konuşuyorduk, az önce bir arkadaşın evinde; dedi ki:

"—Burada Almanların haksızlık karşısında tepkisi var. Böyle bir terbiye geliştirmişler. Hakkı savunmak, kendi hakkını

savunmak, haksızlık karşısına çıkmak hususunda millî olarak terbiyesi yüksek. Koşturur, hiç durmaz, atılır ortaya...” dedi.

Sayılı böyle siyâsîlerden misaller verdi:

“—Küçük bir başarısızlık oldu mu, istifa ediverir hemen. Yolu açar, arkasındakine imkânlar sağlar. Onlar belki daha iyi hizmet eder diye yenilere bir fırsat verir.” filân diye söyledi.

“—Bu fedakârlık nasıl olur?” dedim.

“—Çünkü toplum öyle ister, öyle yapmadığı zaman onu ayıplar da, o da mecburen öyle yapar.” dedi.

Onun için toplumun duyguları çok önemli; hakkı tutması, hakkı desteklemesi çok önemli!.. Haksızın karşısında yer alması çok mühim bir dinî görev, içtimâî görev... Allah bize görevlerimizi güzel yapmayı nasib eylesin... Allah hepinizden razı olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili kardeşlerim!..

09. 10. 1998 - ALMANYA

27. MÜSLÜMANIN KARDEŞİNE KARŞI GÖREVLERİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Ak-Radyo ve Ak-Televizyon izleyicileri!

Cumanız mübarek olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri dünya ve ahiretin hayırlarını cümlenize ihsân eylesin...

Size Saraybosna'dan telefonla bu konuşmamı yapıyorum. Daha önceki günlerde geçen hafta Danimarka ve İsveç'e gittim. Bugün de İsviçre üzerinden Saraybosna'ya geldik. Burası benim tahminimden çok daha güzel bir yer. Yemyeşil dağlar ve tepeler arasında çok güzel bir şehir. Allah müslümanlara bağışlasın...

Tabii ecdadımıza Allah rahmet eylesin... Buralara kadar İslâm'ı getirdiler, ahali İslâm'ı öğrendi. Asırlarca müslüman olarak yaşadı. Bizlere de ecdadımız gibi İslâm'a güzel hizmetler etmeyi nasib eylesin... İslâm ülkelerini müslümanlara bağışlasın... Dinini dünyanın her yerine yayma şerefini, biz müslümanlara ihsân eylesin...

a. Peygamber Efendimiz'in Yedi Tavsiyesi

Riyâzu's-Sàlihîn kitabından kur'a ile açılmış bir sayfadan, size el-Berâ' ibn-i Àzib RA'ın rivayet ettiği bir hadis-i şerifi okuyarak başlamak istiyorum. Râvî diyor ki:[162]

أَمَرَنَا رسولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ بِعِيَادَةِ الْمَرِيضِ ، وَاتِّبَاعِ الْجَنَازَةِ ،

---

[162] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.1984, no:4880; Müslim, *Sahih*, c.III, s.1635, no:2066; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.54, no:1939; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.299, no:18667; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.318, no:924; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.101,no:746; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.426, no:8755; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.223, no:5637; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.354, no:7493; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVIII, s.182; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.5; Berâ ibn-i Àzib RA'dan.

وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ، وَإِبْرَارِ الْمُقْسِمِ، وَنَصْرِ الْمَظْلُومِ، وَإِجَابَةِ الدَّاعِي،

وَإِفْشَاءِ السَّلَامِ (خ. م. عن البراء بن عازب)

RS. II/898 (*Emeranâ rasûlü'llàh SAS, bi-ıyâdeti'l-marîd, ve'ttibâi'l-cenâzeh, ve teşmîti'l-àtıs, ve ibrâri'l-muksim, ve nasri'l-mazlûm, ve icâbeti'd-dâî, ve ifşâi's-selâm.*)

Buhârî ve Müslim, bu hadis-i şerifin sahih olduğunda ittifak etmişler ve beraber rivayet etmişler. Yâni sıhhatli, güvenilir bir rivayet olan bu hadis-i şerifte râvî diyor ki:

"—Peygamber SAS Efendimiz bize şu sayılanları emretti..."

O sayılanları biraz geniş olarak, üzerinde durarak açıklayalım. Neleri emretmiş Peygamber SAS Efendimiz; onlara emrettiği bize de emirdir, biz de o emirleri tutalım! Peygamber Efendimiz'e ittiba etmenin, emrini tutmanın, tavsiyesine uymanın ecrini, sevabını alalım. Rasûlüllah SAS Efendimiz'in şefaatine nâil olalım inşâallah...

1. Hasta Ziyareti

Emrettiği şeylerin birisi, (*Bi-ıyâdeti'l-marîd*) "Peygamber SAS hastayı ziyaret etmeyi emretti." Müslüman, müslüman kardeşi hasta olduğu zaman gidecek, onu ziyaret edecek. Evinde ise evinde, hastanede ise hastanede ziyaretine gidecek. Hâlini hatırını soracak, alnına elini koyacak, "Nasılsın kardeşim, geçmiş olsun!" diyecek. Onun mâneviyatını takviye edecek, gönlünü şenlendirecek güzel sözler söyleyecek.

Bir ihtiyacı olup olmadığını soracak, "Canın bir şey çekiyor mu, bir şey istiyor musun kardeşim?" diyecek. Hasta olduğu için yapamadığı işleri varsa, "Ben koşturayım, ben yapıvereyim!" diyecek. Böylece kardeşliğinin gereğini bu anda, ihtiyaç anında, hasta olduğu için yatağa düşmüş olan bu kardeşine, böylece kardeşliğini göstermiş olacak.

Çünkü Allah-u Teàlâ Hazretleri, müslümanlar arasında son derece kuvvetli, çok derin, köklü ve sevaplı bir kardeşlik tesis etmiştir. Dünyanın neresinde olursa olsun, müslümanlar birbirlerinin kardeşidir. Kardeşliğin gereği olan güzel bir

muamele ile kardeşliğini sürdürmesi lâzım! Bu güzel kardeşlik muamelesinin bir yönü, hasta olduğu zaman kardeşini ziyaret etmek, aramaktır.

Hasta oldunuz mu bilmiyorum, Allah sıhhat afiyet üzere yaşamayı nasib eylesin... İnsan saate bakıyor, bir daha bakıyor, dakikalar geçmiyor, zaman geçmiyor. Karyolanın yastığı, yatağı, yatağın altındaki telleri, yayları sanki sırtına batıyormuş gibi oluyor. Sabahın gelmesini hasretle bekliyor. Doktorlar gelse, hemşireler gelse de biraz konuşsak diyor. Ağrısı sızısı varsa inliyor. Yâni zor bir durum, imtihan...

Tabii bunların hepsi —mü'min eğer sabrederse, bunların Allah'tan olduğunu bilirse— kendisinin günahlarının affolmasına, defter-i a'mâlinin temizlenmesine sebep oluyor. Ama sabretmesi lâzım, Allah'ın takdiri olduğunu anlaması lâzım ve edebli olması lâzım!.. Öbür taraftan, öteki müslümanlar da böyle kardeşlerini, tam yardıma ihtiyacı var diye aramalı, her yönden yoklamalı... Hem ihtiyaçlarını görmeli, hem de kendisine mânevî destek olmalı!

İnşâallah, cuma günleri hasta ziyaretinin sevabı çok fazla olduğundan, özellikle bu cuma hangi kardeşimizin nerede, nasıl hastası varsa onu düşünsün; gitsin, Allah rızası için ziyaret etsin, sevapları kazansın.

2. Cenazenin Peşinde Gitmek

Peygamber Efendimiz bize emretti dediği şeylerin ikincisi: (*Ve'ttibâi'l-cenâzeh*) "Cenâzeye ittibâ etmek, cenazenin peşinde gitmek; yâni namazını kılmak, kabre kadar götürmek, defin merasimini yapmak, dualarını yapmak."

Bu bir kardeşin bir kardeşe, bir müslümanın diğer müslümana çok önemli bir vazifesidir. Cenaze namazı biliyorsunuz farz-ı kifâyedir. Birileri kılınca, ötekilerden sakıt oluyor farzıyet... Ama hiç kimse kılmazsa, müslümanın cenazesi açıkta kalırsa, bütün o beldenin müslümanları sorumlu oluyor. Önemli bir vazife... O ölen kardeşe son vazife yapılacak.

Peşinden gidilecek. O gitmenin, atılan adımların, tabutu taşımanın, namazı kılmanın, definde bulunmanın pek çok sevabı

var. Eğer bu cuma gününde böyle bir cenaze namazı kılmak, defnetme işinde bulunmak imkânınız olursa, bunu da kaçırmayın! İşinizi ona göre ayarlayın sevgili kardeşlerim.

3. Hapşırana Hayır Dilemek

(*Ve teşmîti'l-àtıs*) "Hapşırana '*Yerhamüke'llàh'* demek." *Atasa*, aksırmak, hapşırmak demektir Arapça'da; *ayın*, *tı* ve *sin* harfleri ile... Birisi hapşırduğu zaman, müslüman ona, (*Yerhamüke'llàh*) "Allah sana merhamet eylesin, rahmeylesin, lütfeylesin!" diyecek, ona hayır temennîde bulunacak.

Bu çok köklü bir gelenektir Hazret-i Adem Atamız'dan başlamıştır. Adem AS halk olunduğu zaman hapşırmış, o zaman, melekler kendisine "*Yerhamüke'llàh*" demişler. İnsan tarihi kadar eski bir güzel adet oluyor. Bunu da bir zarif adet olarak hatırınızda tutun!

Şimdi birisi hapşırdığı zaman, "Allah sıhhat afiyet versin, çok yaşa!" filân diyorlar. Çok yaşasa da, az yaşasa da insan sonunda Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna gidecek. Yaşamanın uzunluğu başarı değil, asıl başarı yaşamın Allah'ın rızasına uygun olması ve sonunda Allah'ın rahmetine ermek... Onun için, "*Yerhamüke'llàh*" diyerek Allah'ın merhametini istemek, "Çok yaşa!" demekten çok daha güzel bir şey...

Zaten biz mü'minler karşılaştığımız zaman, birbirimize hayır temenni ediyoruz. "Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerine olsun!" diyoruz. "Allah seni iki cihanda selâmette eylesin!" diye zâten söylüyoruz. İşte böyle hapşırana da "*Yerhamüke'llàh*" demek bir vazife...

Hapşıran "*El-hamdü lillâh*" diyecek. Orada bulunan "*Yerhamüke'llàh*" diyecek. Onun üzerine hapşıran eğer biliyorsa, "*Yehdînâ ve yehdîkümu'llàh*" diyecek. Yâni, "Allah seni de, beni de doğru yolda, hidayet üzere dâim eylesin, doğru yola sevk eylesin!" diyecek. Veyahut, (*Yehdîkümü'llàhu ve yuslihû bâleküm*) "Allah size hidayet eylesin ve gönlünüzü ıslah eylesin, güzelleştirsin!" diyecek.

Bunlar işte sözle gönül alma, birbirine güzel temennîde bulunma...

4. Yemin Edene Yardımcı Olmak

Sonra daha ne emretmiş Efendimiz: (*Ve ibrâri'l-muksim*) *Muksim*, kasem eden demek... *İbrâr* de yemin eden, kasem eden bir kimsenin, yemininin yerine gelmesi hususunda ona yardımcı olmak. Çünkü bir insan güzel bir şeyi yapmağa azmedip yemin etti mi, “Ben bunu böyle yapacağım!” dedi mi, sözünde durması lâzım, yeminin icabını yerine getirmesi lâzım! Yemininden dönmemesi lâzım, yemininden hânis olmaması lâzım! Ama hangi şartla?.. Yemin ettiği şey güzel bir şey ise...

Güzel bir şeye yemin etti mi, onu yapacak. meselâ, “Vallàhi on tane çocuk okutacağım, onları yetiştireceğim!” dedi. Tamam, bu yemininde sadık olsun. İnsanlar yemine çok alışmışlar, bazan da kötü şeylere yemin ediyorlar. “Vallàhi senin kafanı kıracağım!” dese bir insan meselâ... O zaman ne olacak?..

Kötü yere yemin eden bir insan, tevbe edecek, yemininden dönecek, ama bundan sonra ileri geri konuşmasın diye Allah bir ceza tayin etmiş, o yemin kefaretini yerine getirecek; on tane fakiri, yoksulu doyuracak. Ona imkânı yoksa, üç gün oruç tutacak. Böylece bir daha sözüne, ağzına sahip olacak. Kendisine hakim olacak, gazabına mağlup olmayacak, şeytana aldanmayacak, öyle kötü şeylere yemin etmeyecek. Bu da önemli bir nokta...

Eğer iyi bir şeye yemin etmişse, öteki arkadaşların da o yemin edenin o işi yapmasına yardımcı olmaları lâzım! *İbrâri'l-muksim* bu... Yemin edenin yeminini yerine getirmesinde ona destek olmak, yardımcı olmak...

Arap şairlerinden birisi var, cahiliye devrinde sevilmiş, meşhur olmuş. Şiiri Kâbe-i Müşerrefe'nin duvarına asılan şairlerden. İsmi Lebîd ibn-i Rebîa... Bu zat müslüman olmuş, hattâ Hazret-i Ömer zamanına kadar yaşamış. Cahiliye zamanında, o kabile gelenekleri icabı demiş ki:

“—Ne zaman sabâ rüzgârı eserse, vallàhi ben ziyafet çekeceğim! Fakirlere kazan kaynatacağım, aş pişireceğim, kazan kaynatacağım!” demiş.

Dürüst adam, mert insan, onu sürdürmüş. Müslüman da olmuş, *muhadramûn*'dan; yâni cahiliye devrini de, İslâm'ı da

idrak etmiş, ikisini de görmüş. Hem de uzun ömürlü bir kimse... Ebû Hüreyre RA'ın rivayetine göre 156 yıl yaş yaşamış. Çok uzun yaş yaşamış bir şair...

Hazret-i Ömer, onun bulunduğu şehrin valisine mektup yazmış:

"—Lebîd kardeşimizin yemininin yerine gelmesinde kendisine destek olun!" diye.

Demek ki, bu şeyden dolayı, *ibrâri'l-muksim vazife olduğundan;* yâni iyi bir şey yapmaya yemin edenin, yemininin yapılmasına destek olmak önemli olduğundan, onu uyguluyor Hazret-i Ömer RA... Allah cennette buluştursun, çünkü cennetlik olduğu bilinen bir kimse...

5. Mazluma Yardım Etmek

(*Ve nasri'l-mazlûm*) "Mazluma da yardım etmeyi, Allah'ın rasûlü Muhammed-i Mustafâ bize emretti."

Nerede bir mazlum görse o mazlumun yardımına koşacak müslüman... Zalimin zulmünü engelleyecek, mazlumu zalimin elinden kurtaracak. Çok önemli bir vazife... Eğer mazlumu kurtarmazsa, mazlumun imdadına yetişmezse, daha kabirde başlıyor cezası... Ahirette de büyük hesabı ve cezası, azabı ve ikàbı var. Onun için müslümanlar dâima mazlumun yanında yer almıştır. Ecdadımız da tarihten biliyoruz, fakirin, zayıfın, mazlumun yanında yer almıştır. Mazluma yardımcı olmuştur, zalimleri def etmiştir, zulmünden engellemiştir, men etmiştir.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[163]

---

[163] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.863, no:2312; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.210, no:2181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.99, no:11967; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.571, no:5167; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.346, no:576; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.449, no:3838; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.101, no:7606; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.94, no:11290; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.94; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.764, no:762; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1401; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.375, s.646; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.83; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.321; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.358, no:7458; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.122, no:229; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.V, s.338, no:40057; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III, s.93, no:1092; Hàris, *Müsned*, c.III, s.238, no:747; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.431, no:1757; Enes RA'dan.

أُنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا ، أَوْ مَظْلُومًا ! قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، نَصَرْتُهُ مَظْلُومًا ، فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا ؟ قَالَ: تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ ، فَذٰلِكَ نَصْرُكَ (حم. خ. ت. حب. ع. هب. ق. عن أنس)

(*Ünsur ehàke zàlimen, ev mazlûmen*) "Kardeşin zàlim de olsa, , mazlum da olsa ona yardım et!"

Çok güzel, bilmemiz gereken bir hadis-i şerif…

(*Kîle*) Denildi ki: (*Yâ rasûla'llàh, nasartühû mazlûmen*) "Yâ Rasûlallah, mazlumken yardım etmeyi anlıyorum, tamam; (*fekeyfe ensuruhû zàlimen*) ama zàlimken ona nasıl yardım edeyim? Yardım edersem ben de zalim olmaz mıyım?.."

(*Kàle*) Peygamber Efendimiz de buyurdu ki: (*Temneuhû mine'z-zulmi*) "Zàlimin zulmünü engellemeğe çalışırsın, zulmü yaptırtmazsın; (*fezâlike nasruke*) bu da ona senin yardımındır."

Demek ki müslüman, zàlimin zulmünü yaptırmamak suretiyle zalime yardımcı olmuş olacak; mazlumun imdadına koşmak ve mazlumu zulümden kurtarmak suretiyle de mazluma yardımcı olacak.

Şimdi ben bu diyarları düşünüyorum. Buralara gelince de çok heyecanlandım. Duvarlar bomba izleriyle dolu... Yıkılmış köşeler, makinalı tüfek mermileriyle delinmiş duvarlar perişan... Hava alanının bile her tarafı tamir edilmiş değil.

Buralarda ne zulümler oldu. Ne mazlumlar, ne eziyetler çektiler. Bir buçuk milyar İslâm aleminin gözü önünde ve altı milyar dünya halkının gözleri önünde bu kadar zulümler nasıl

---

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.570, no:5166; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.202, no:649; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.210, no:679; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.401, no:2753; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.345; Câbir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.414, no:7204, 7205; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.241, no:631; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.76, no:5840.

oldu? Bu ne gaflet, bu ne gevşeklik, bu ne gayretsizlik... Bu ne hamiyetsizlik... Çok kötü bir şey!

Allah müslümanlara akıl fikir versin... Çünkü müslümanlar Allah'tan korktukları için, her şeyi Allah rızasına göre yaparlar. Böyle zulümler olmasın diye elinden gelen her şeyi, herkes, her yerde yapmağa gayret etsin!..

Hattâ İslâm Alemi bir bütündür. Öyle ülkeler var ki, ben elime gazeteyi aldığım zaman bakıyorum yazılanlara... Dünyanın başka ülkelerinde de azınlık müslümanlar var. Amerika'da bile müslümanlar var. Daha başka ülkelerde, hiç tahmin etmediğiniz Vietnam'da, Tayland'da hiç ummadığınız yerlerde müslümanlar var. Oraları gezdiğim zamanlar gördüm, duydum, hayret ettim.

Demek ki, her yerdeki müslümanların önce tesbiti lâzım! Ondan sonra onların gidip görülmesi lâzım, "Halleri nedir bu kardeşlerimizin?" diye... Ondan sonra da onlara elinden gelen yardımı yapması lâzım!..

Şimdi Bosna'da olduğum için söylüyorum, müslümanların ileri kalelerinden birisi, bence batıdaki en ileri İslâm'ı savunma kalesi, İslâm'a yardım merkezi Amerika'dır. O sebeple ben Amerika'ya birkaç defa gittim.

Amerika'da güzel gelişmeler oluyor. "Amerika'da herkesin dinine göre yaşaması serbest olmalı, isteyen kitabını masasının üstüne koyabilir. Dininin gereği olan ibadeti yapabilir." diye bu hakkı kesinleştiren bir kanun çıkmıştı. Beş altı ay önce bunları size konuşmalarımızda aktarmıştık.

Şimdi, yeni bir haber daha gözüme ilişti, birkaç gün önce gazeteleri, haberleri takib ederken. Amerika, din hürriyeti sağlamayan, dine baskı yapan, insanların vicdanlarına göre istedikleri gibi ibadet etmelerini engelleyen ülkelere karşı da yaptırım yapacakmış. Yâni, bu zulmü yapmasın diye zecrî tedbirler alacakmış. Bu da hayretimi mucib oldu. Tabii onu nasıl uygulayacak, onları da ince ince düşünmek lâzım!

Bu sözün altındaki şey çok güzel... Herkes dinine göre yaşayabil-sin. Hem Amerika'da yaşayabilsin, hem de dünyanın başka yerlerinde yönetimden dinini yapmaya karşı bir baskı varsa, idareye karşı mazlumu destekleyecek, belki iktisâdî, belki siyâsî, belki ticârî, belki başka yönlerden yaptırım uygulayacak; o baskıyı kaldıracak. Ki, herkes hür vicdanının seçtiği inanca göre yaşayabilsin diye destek oluyor.

Bu hoşuma gitti. Temenni ederdim ki, biz böyle bir karar alalım; Türkiye olarak, İslâm alemi olarak bütün dünyada eğer böyle baskı yapan komünist ülkeler, sert rejimli ülkeler varsa, oralara bir yaptırım yapalım, o sevabı kazanalım diye düşünürdüm.

6. Davete İcabet Etmek

(*Ve icâbeti'd-dâî*) "Davet edenin davetine icabet etmeyi de Peygamber Efendimiz emretmiş."

Bakın bu da bir zarif, güzel bir edebdir. İslâm'da bir insan davet edildiği zaman, davet edildiği yere gider. Peygamber Efendimiz'i bazan fukarâ-i müslimîn çağırırlardı. Ama hiç bir şeyleri yoktu. "Rasûlüllah'ı çağırmanın ecrini, sevabını alalım, hanemizi şereflendirsin Rasûlüllah!" diye çağırırlardı. Önüne çıkardığı çok basit bir şey... Ama Peygamber Efendimiz çok memnun olurdu, çok dualar ederdi.

Bir seferinde:

نِعْمَ الْإِدَامُ الْخَلُّ (حم. م. عن جابر ؛ م. ت. عن عائشة)

RE. 521/7 (*Ni'me'l-idâmü'l-hallü*) "Bir sirke katığı ne kadar güzel katıktır." diye buyurmuş, ekmeği banarak yemiş.

"—Bir paça yemeğine, paça haşlamasına çağrılsam, davete icabet ederim." diye kendisi bildiriyor.

Güzel bir davranış... Kendi makamı çok yüksek diye, makamsız, basit, sade insanları hor, hakir görmemek çok güzel... Davete icabet etmek çok güzel... Çünkü davet bir sevgi alâmetidir, davete icabet de sevgiyi kuvvetlendiren bir şeydir. Sen de onu davet edersin, böylece muhabbet artar.

Hocamız Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A), bu davetlerin yapılmasına çok önem verirdi. En başta kendi sofrası hiç misafirsiz olmaz gibiydi. Daima sofrasında üç-beş misafir bulunurdu. Anadolu'dan, Batı Trakya'dan, yurtdışından gelmiş misafirler olurdu.

Hatırlıyorum nice meşhur insanlar, Irak'ın reisü'l-ulemâsı, Kuveyt'in meşhur şahısları gelirlerdi. Ne kadar güzel bir şey... Hocamız (Rh.A) kendisi daima sofrasına misafir davet ederdi.

Peygamber Efendimiz'in bu davet etme tavsiyesi başka hadis-i şeriflerde de vardır. Medine-i Münevvere'ye ilk hicret ettiği zaman, Ahmed ibn-i Hanbel, Hâkim, Taberânî, Beyhakî, İbn-i Mâce ve Tirmizî'nin Abdullah ibn-i Selâm RA'dan rivayet ettiğine göre, buyurmuşlar ki:[164]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ! أَفْشُوا السَّلاَمَ ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَصِلُوا الأَرْحَامَ ، وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلاَمٍ (حم . ش. ك . طب. ق. ض. ه. ت. صحيحٌ ، وعبد بن حميد ، والدارمي ، وابن سعيد ، وابن زنجويه عن عبد الله بن سلام)

RE. 495/4 (*Yâ eyyühe'n-nâs! Efşü's-selâm, ve at'imu't-taàm, ve sılü'l-erhàm, ve sallû bi'l-leyli ve'n-nâsü niyâm; tedhulü'l-cennete bi-selâm.*)

Bu mübarek sözlerinin mânâsını açıklayayım, sonra konu üzerinde daha geniş konuşmaya devam edelim:

Peygamber SAS Efendimiz, (*Yâ eyyühe'n-nâs*) buyuruyor. Yâni karşısında bulunan tanıdığı, tanımadığı, insanlara hitab ediyor. "Ey insanlar, ey ahali, ey halk!" diye umûma hitab ediyor.

---

[164] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.652, no:2485; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1083, no:3251; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.451, no:23835; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.405, no:1460; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.176, no:7277; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.257, no:35847; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4422; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.179, no:496; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.418, no:719; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Teheccüd*, c.I, s.110, no:7; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.280; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.620; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.235; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.104; Ziyâü'l-Makdîsî*, el-Ehàdîsü'l-Muhtâreh*, c.IV, s.26, no:418; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXIII, s.118, no:25693.

(*Efşü's-selâm*) "Selâmı *ifşâ* ediniz! Yâni, selâm vermeyi yayınız; açıkça, önünüze gelene "*Es-selâmü aleyküm!*" diyerek selâm veriniz ve bu selâm verme adetini de yaygınlaştırınız, yayınız!"

(V*e at'imut-taàm*) "Ve yemek yediriniz!"

(*Ve sılü'l-erhàm*) "Ve akrabalarınızı kollayınız, akrabalık bağlarına riayet ediniz, onlara yardımcı olunuz, sıla-i rahim yapınız!"

(*Ve sallû bi'l-leyli ve'n-nâsü niyâm*) "İnsanlar uykuya daldıkları, uyudukları zaman, geceleyin herkes uykudayken, siz namaz kılınız!"

(*Tedhulü'l-cennete bi-selâm*) "Böyle yaparsanız, selâmetle, sağlıkla, esenlikle cennete girersiniz." buyurmuşlar.

Bir de işin öteki tarafı, davet edilen de davete gelecek. Davet edenin davetine gitmek, bu da önemli... Çünkü davet reddedildiği zaman, davet eden mahzun oluyor, kalbi kırılıyor. Daveti reddeden de, belki bir sebepten, bir kinden, düşmanlıktan dolayı reddediyor. Böylece düşmanlıklar belirginleşmiş oluyor. Şeytanın işine yarıyor bu durum... Onun için mütevazi olup, kibirsiz olup, kendini beğenmiş olmadan mütevazi olup, davet edildiği zaman, davete icabet etmek lâzım! Onu da emretmiş Peygamber SAS...

Bu altıncı tenbih bu hadis-i şerife göre...

7. Selâmı Yaymak

(*Ve ifşâi's-selâm*) "Ve selâmı da ifşa etmeyi, faş etmeyi, açıkça söylemeyi, yaymayı tavsiye etti."

İfşâ, yaymak mânâsına da geliyor. Selâm adetini yaygınlaştırmak, "*Es-selâmü aleyküm!.. Es-selâmü aleyküm!..*" diye herkese selâm vermek; bu bir.

Bir de susuyor adam, uzaktan eliyle, kaşla, başla işaret ediyor; uygun değil. "*Es-selâmü aleyküm!*" diyecek, selâmı açıkça, güzelce, temenni olarak söyleyecek.

"—Efendim, 'Günaydın!' dese olmaz mı, 'Merhaba!' dese olmaz mı?.. Veyahut daha başka selâm çeşitleri olmaz mı?.."

Onlarda bir gönül alır, hiç selâmlaşmadan geçmek gibi olmaz. Böyle selâmlaşmanın da bir faydası var ama, İslâm'daki "*Es-selâmü aleyküm!*" demenin mânâsı, "Sen cennetlik ol! " demeye

kadar gider. Cennet dârü's-selâmdır, selâmet yeri, yurdudur. Cennet senin olsun mânâsına kadar geniş anlamlıdır, güzel anlamlıdır, derin anlamlıdır, uzun anlamlıdır.

Selâmın çok derin mânâsı var, Karşımızdakine ahiretin mutluluğunu, selâmetini temenni ediyoruz. Yâni, "Cehenneme düşme, cennetlik ol, Allah'ın lütfuna er, ebedî saadete mazhar ol!" demiş oluyoruz. Tabii bu çok derin bir anlam... Bunun karşılığı olmadığı için, bunu böyle kullanmak, böylece ifade etmek güzel oluyor.

El-Berâ ibn-i Àzib RA'dan, "Peygamber SAS Efendimiz bize şunları emretti." dediği yedi çeşit güzel davranışı böylece tamamlamış olduk. Özetlemek gerekirse, Peygamber SAS Efendimiz beşerî münasebetlerde, müslümanın müslümana karşı davranışlarında neler emretmiş:

1. Hasta ziyareti.
2. Cenâzesine gitmek.
3. Hapşırdığı zaman, "*Yerhamüke'llàh!*" demek.
4. Yemin etmişse, yeminin yerine getirmesine yardımcı, destek olmak.
5. Zulme uğramışsa, mazluma yardımcı olmak.
6. Kendisini bir düğüne, derneğe, yemeğe, toplantıya çağırmışsa, davetine icabet etmek.
7. Selâm vermek.

Bunlar fevkalâde önemli şeyler, bu güzel huyları uygulayalım!..

b. SAS Efendimiz'in Yahudi Çocuğunu Ziyareti

Diğer bir hadis-i şerife geçmek istiyorum. Enes RA, Peygamber SAS Efendimiz'in bir halini anlatıyor. Diyor ki:[165]

---

[165] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.455, no:1290; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.201, no:3095; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.280, no:14009; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.242, no:4884; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.185, no:524; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.93, no:3350; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.383, no:6389; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.173, no:8588; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1290; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

كَانَ غُلاَمٌ يَهُودِيٌّ يَخْدُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَمَرِضَ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُهُ، فَقَعَدَ عِنْدَ رَأْسِهِ، فَقَالَ لَهُ: أَسْلِمْ فَنَظَرَ صَابِعٍ إِلَى أَبِيهِ وَهُوَ عِنْدَهُ، فَقَالَ لَهُ : أَطِعْ أَبَا الْقَاسِمِ ! فَأَسْلَمَ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَهُوَ يَقُولُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْقَذَهُ مِنْ النَّارِ (خ. د. حم. حب. ع. ق. عن أنس)

RS. II/904 (*Kâne gulâmün yehûdiyyün yahdümü'n-nebiyye SAS, femerida feetâhü'n-nebiyyü SAS yeûdühû fekaade inde re'sihî, fekàle lehû: Eslim! Fenazarat sabiyyü ilâ ebîhi ve hüve indehû, fekàle: Etı' ebe'l-kàsim! Feesleme, feharace'n-nebiyyü SAS ve hüve yekùl: El-hamdü li'llâhi'llezî enkazehû mine'n-nâr.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

İmam Buhàrî'nin rivayet ettiği bir hadis-i şerif. Çok memnun oldum, sevindim, onu da size duyurmak istiyorum sevgili izleyiciler:

Peygamber SAS Efendimiz'e hizmet eden bir çocuk varmış, Yahudiymiş. İlginç bir durum, çocuk yahudi olmasına rağmen Peygamber Efendimiz'e hizmet ediyor. (*Femerida*) Hastalanmış. (*Feetâhü'n-nebiyyü SAS yeùdühû*) Peygamber SAS Efendimiz de onun ziyaretine gelmiş. Çocuk olmasına rağmen, başka bir inançta olmasına rağmen, onu ziyarete geliyor. Deminki hadis-i şerifte hasta ziyaretinin önemini öğrenmiştik. Peygamber Efendimiz bu çocukcağızı ziyarete gelmiş. (*Fekaade inde re'sihî*) Ve hasta çocuğun başucunda oturmuş.

Ne demiş acaba, dinleyelim: (*Fekàle lehû: Eslim*) "Müslüman ol!" demiş. Anlaşılan çocuğun durumu ağırca, belki de vefat edecek. Acıdığı için Peygamber Efendimiz, "İslâm'a gel, müslüman ol!" demiş.

(*Fenazarat sabiyyü ilâ ebîhi ve hüve indehû*) Çocuğun babası da yanında duruyor. Çocuk yanında duran babasına şöyle bir

bakmış, “Babam ne diyecek bu işe?” gibilerden. Babası da, aferin, ne demiş?.. (*Etı' ebe'l-kàsım!*) “Ebü'l-Kàsım'a itaat et!” demiş.

Biliyorsunuz, Araplarda bir insanın ismini değil künyesini söylemek asalet icabı idi. Onun için, “Muhammed'e” demiyor da, Ebü'l-Kàsım'a itaat et!” diyor. Böyle söylenirdi. Soylu kişiler, itibarlı kişiler künyesiyle anılırdı, hürmeten ismiyle hitab edilmezdi.

Peygamber Efendimiz'e itaat etmesini söyleyince, çocuk da müslüman olmuş. Herhalde,

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) dedi, müslüman oldu. Bu güzel!..

Tabii, çocuğun bu sonuca ulaşması, mânevî bakımdan neden?.. Ben tahmin ediyorum ki, sezinliyorum ki, Peygamber Efendimiz'e hizmet etti. Hizmetinin bereketinden. Allah İslâm'ı nasib etti.

(*Feharace'n-nebiyyi SAS fehüve yekùl*) O hastanın yanından Peygamber Efendimiz çıkarken, ne söyleye söyleye çıkmış: (*El-hamdü li'llâhi'llezî enkazehû mine'n-nâr*) “Onu cehennemde cayır cayır ateşte yanmaktan kurtaran Allah'a hamd ü senâlar olsun!” diye hamd ederek, sevinerek çıkmış. Yâni, onun müslüman olup da cehennemden kurtulmasına, cennetlik olmasına sevinmiş ve hamd ederek çıkmış.

Burada Peygamber Efendimiz'in, çocuk da olsa, Yahudi de olsa birisini ziyaret ettiğini öğreniyoruz. Hasta ziyaretinin bir yönünü öğrenmiş oluyoruz. Bir de, müslüman olmasından nasıl sevindiğini öğreniyoruz.

Çocuğun babasına baktığını, babasına itaat ettiğini öğreniyoruz. Babasının da insaflı davranıp, “Ebü'l-Kasım'a itaat et!” demesi, o da güzel bir şey... Allah hepimize güzel şeyleri yapmayı nasib eylesin...

c. Hasta Ziyaretinin Fazîleti

Üçüncü bir hadis-i şerifi okuyarak sohbetimi tamamlamak istiyorum. Peygamber Efendimiz, Hazret-i Ali RA ve KV'in rivayet ettiğine göre şöyle demiş:

Hazret-i Ali Efendimiz başımızın tacı, çok sevdiğimiz bir kimse... Onun rivayet ettiği hadislere özen gösteriyorum, çok memnun oluyorum, onu vurguluyorum. Çünkü, Hazret-i Ali'yi seven kardeşlerimizin daha çok ilgisini çekecek diye... Ne buyurmuş Hazret-i Ali RA Efendimiz: "Rasûlüllah SAS'in şöyle dediğini işittim." Ne demiş Peygamber Efendimiz, onu okuyalım:[166]

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَعُودُ مُسْلِماً غُدْوَةً ، إلاَّ صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ
حَتَّى يُمْسِيَ ؛ وَ إِنْ عَادَهُ عَشِيَّةً ، إلاَّ صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ
حَتَّى يُصْبِحَ ، وَكَانَ لَهُ خَرِيفٌ فِي الْجَنَّةِ (ت. عن علي)

RS. II/903 (*Mâ min müslimin yeùdü müslimen gudveten, illâ salle aleyhi seb'ùne elfe melekin hattâ yemsiye; ve in àdehû aşiyyeten illâ salle aleyhi seb'ùne elfe melekin hattâ yusbiha, ve kâne lehû harîfün fi'l-cenneh.*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

"Bir müslüman yoktur ki, bir müslümanı ziyaret etsin sabahleyin de, akşama kadar yetmiş bin melek ona dua etmesin..." Yâni bir müslüman bir müslümanı hasta iken ziyaretine varırsa, sabahleyin, kuşluk vaktinde; akşama kadar yetmiş bin melek ona dua eder. Eğer akşamleyin ziyaretine varırsa, yetmiş bin melek sabaha kadar o ziyaretçiye, hasta ziyareti yapan o müslümana dua eder.

---

[166] Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.300, no:969; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.118, no:955; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.266, no:7464; Bezzâr, *Müsned*, c.III, s.28, no:777; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.I, s.352, no:249; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Marad ve'l-Keffârât*, c.I, s.81, no:82; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.9; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.173, no:25129; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.267, no:20732.

(*Ve kâne lehû harîfün fi'l-cenneh*) "Bu ziyaretçiye cennette bir harîf olur." *Harîf*'in ne olduğunu, kitabın müellifi İmam Nevevî aşağıya yazmış: Toplanmış, devşirilmiş meyvalara *harîf* denirmiş. "Cennette onun devşirilmiş cennet meyvaları olur. Hasta ziyareti yaptı diye Allah ona cennet meyvalarını toplattırır; toplanmış, devşirilmiş cennet meyvalarının sahibi olur."

Hadis-i şerifi İmam Tirmizî rivayet etmiş ve hasen hadis-i şeriftir buyurmuş.

Bu sayfaları kur'a ile çekmiştik sevgili kardeşlerim, birinci hadis-i şeriften çok şeyler öğrenmiş olduk. Allah bizi Peygamber Efendimiz'in yolundan, sünnetinden aslâ ayırmasın... Şefaatine erdirsin...

Yedi tane mühim davranış, edeb öğrenmiş olduk. Ondan sonraki hadis-i şeriflerde de bir yahudi çocuğunun müslüman oluşunu sevinçle dinlemiş olduk, okumuş olduk.

Bir de hasta ziyaret eden kimsenin, sabahta ziyaret etmişse, akşama kadar meleklerin duasına mazhar olduğunu; akşam ziyaret ettiyse sabaha kadar yetmiş bin meleğin duasına mazhar olduğunu öğrenmiş olduk. Buralardan anlıyoruz ki, hasta ziyaretinin sevabı fevkalâde çoktur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi İslâm'ı iyi öğrenmeğe muvaffak eylesin... Kur'an'ı iyi öğrenelim ve Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini iyi öğrenelim!..

Bakın, hadis-i şeriflerin her birisi, bence birer irfan hazinesi... Hepsi hazine... Adetâ milyarlara sahib olmuş gibi seviniyorum. Okudukça, söyledikçe, böyle yayınlandıkça çok memnun oluyorum. Aman Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılın! Peygamber Efendimiz'in sünnetinden ayrılmayın! Kur'an'ı Kerim'in yolunda devam edin!

Kur'an'ı Kerim'e hizmet edin, dinimize hizmet edin, dinimizin yayılmasına gayret edin! Ecdadımız bakın buralara kadar İslâm'ı yaymışlar, biz koruyamamışız. İnşâallah biz de gayrete gelelim, daha ilerilere İslâm'ı yaymağa çalışalım!

Ben şimdi İslâm'ın ileri kalesi olarak Amerika'yı görüyorum. Avrupa'yı orta kalesi olarak görüyorum. Ama Bosna'ya özel bir

acımam var, özel bir ilgim var. Çünkü Bosnalı kardeşlerimiz binlerce, milyonlarca telefat verdiler, şehid verdiler, çok acı çektiler. Onun için Bosna kökenli dinleyicilerime özellikle sesleniyorum: Bosna ile ilgilenin!.. Bosna kökenli olmayan kardeşlerime de rica ediyorum, İslâm'ın buralardaki mevcudiyetini lütfen sildirmeyelim! Buralara yatırım yapalım, ilgi gösterelim! Buralardaki çocukları okutalım!..

Bir büyük müessese duydum, Bosnalı çocuklardan birkaç tanesini okutuyormuş; şimdi okutmayacağım artık demiş. Çok ayıpladım. İsmini şu anda vermiyorum, fevkalâde ayıpladım. Elinden milyarlar geçen, kasasından oluk gibi para geçen bir büyük müessese... Ne kadar ayıp!..

Bu kardeşlerimiz burada can verdiler, aileleri perişan oldu, çocukları mahvoldu. Onların güzel bir tahsille yetişmesi, çağdaş yetişmesi, çağdan ileri yetişmesi, komşuları olan Sırplardan, Hırvatlardan ve daha başka kimselerden daha iyi yetiştirmek bizim boynumuzun borcu, onlara hizmetin bir çeşidi...

Gelip buralarda cihad eden kardeşlerimiz vardı, şehid oldular. Tanıdığım böyle kimseler var, Allah şefaatlerine erdirsin... Gelip buralarda gayret eden, buralara yardım eden kardeşlerimiz var; Allah razı olsun...

Şimdi asıl sevgi ve uzun yardım var; buralara hizmet edeceğiz, buralara yatırım yapacağız. Buralarda İslâm'ın öğrenilmesini, geliştirilmesini, yaygınlaşmasını sağlamlaştıracağız. Eski değerlerimizi koruyacağız ve çoğaltacağız. Buralardan ötelere götüreceğiz..

Bakın ben şimdi İsveç'ten geliyorum, iki gün önce İsveç'teydim. Binlerce kilometre aşarak, —kimisini kara yoluyla, kimisini hava yoluyla— buraya ulaştım. İsveç'te de çok güzel gelişmeler var. Danimarka'da bulundum, oradaki kardeşlerimiz bizi çok güzel misafir ettiler, Allah razı olsun...

Her yerde hizmet yapmak için elimizden gelen bütün gayreti göstermemiz, malımızdan hayır ayırmamız ve ticârî ilişkilerimizi biraz böyle yurt içinden yurt dışına doğru yayarak, uluslarası aleme, meydana çıkmamız lâzım!.. Böyle kendi içine kapalı, başına yorganı çekmiş, perdeleri kapatmış, güneş yüzü görmeyen bir toplum olmaktan kendimizi kurtaralım!

Allah-u Teàlâ Hazretleri gönül şenliği, gönül aydınlığı versin... Davranış güzelliği versin... En isabetli davranışları seçip, doğru yolda yürüyüp, güzel işler yapıp, Allah'ın rızasını kazanmayı nasib eylesin... Cümlemizi cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Aziz ve bahtiyar olun, sevgili Ak-Radyo ve Ak-Televizyon izleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

16. 10. 1998 - Saraybosna

28. MÜSLÜMANIN TOPLUMA KARŞI GÖREVİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri!.. Allah'ın rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Cumanız mübarek olsun...

Allah-u Teàlâ Hazretleri vücutlarınıza sıhhat, afiyet versin... İşlerinizi güzelleştirsin, kazançlarınızı bollaştırsın... Amelleriniz makbul olsun, dualarınız müstecâb olsun...

a. Yöneticinin Sorumluluğu

Açtığım sayfadan, Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden seçtiğim hadis-i şerifleri okumağa başlıyorum. (*Kàle rasûlü'llàh SAS*) diyelim, öyle başlayalım:[167]

مَا مِنْ أَحَدٍ يَلِي أَمْرَ عَشَرَةٍ فَمَا فَوْقَ ذٰلِكَ، إِلاَّ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْلُولَةً يَدُهُ إِلَى عُنُقِهِ، يَفُكُّهُ عَدْلُهُ، أَوْ يُوثِقُهُ إِثْمُهُ (أبو سعيد في القضاة عن أبي أمامة)

RE. 378/7 (*Mâ min ehadin yelî emra aşeratin femâ fevka zâlike, illâ ye'tî yevme'l-kıyâmeti mağlûleten yedühû ilâ unükıhî, yefükkühû adlühû, ev yûsikuhû ismühû.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mà kàl, ev kemâ kàl.*

---

[167] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.267, no:22354; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.172, no:7720 ve 7724; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.629, no:599; Zehebî, *ed-Dînâr*, c.I, s.36, no:9; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.V, s.369, no:9033; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.38, no:14684 ve s.50, no:14720; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.116, no:20347.

Peygamber SAS Efendimiz, mübarek metnini okuduğum bu hadis-i şerifinde buyuruyor ki:

(*Mâ min ehadin yelî emra aşeratin femâ fevka zâlike*) "On kişinin işini üstlenmiş, on kişi veya ondan daha fazla insanın başına âmir olarak, emir olarak, vazifeli olarak getirilmiş, onların içtimâî işlerini görmekle görevli hiç bir kimse yoktur ki, (*illâ ye'tî yevme'l-kıyâmeti mağlûleten yedühû ilâ unukıhî*) elleri omuzuna boynuna bağlanmış, kelepçelenmiş olarak gelmesin..."

Yâni, bir insan on kişi veya ondan daha fazla kişinin başına vazifeli olarak, müdür olarak, âmir olarak, başkan olarak, söz sahibi olarak, idareci olarak, salâhiyet sahibi geçmişse; bu bir sorumluluk, on kişinin işini üstlenmiş, bir iş görüyor, bir âmir oluyor. Dünyevî bakımdan sevinir. "Ben falanca mevkîye yükseldim, emrimde kimler var!" filan diye sevinir. Böyle bir insan kıyamet gününde eli boynuna bağlı olarak, kelepçeli olarak gelecek. Hani harpte esirleri karşı taraf yakaladığı zaman, ellerini arkaya bağlar veya boynuna bağlar. Veya bir sopa koyuyorlar, sopaya ellerini geçirttiriyorlar, ondan sonra bağlıyorlar ki, kıpırdayıp bağlarını çözemesin veya ani bir hareket yapamasın, kaçamasın diye. Kıyamet gününde amirler, onlar gibi getirilir mahşer yerine...

(*Yefükkühû adlühû*) "Eğer adaletle, hakkàniyetle, dürüstlükle işini yapmışsa, âmirlik görevini, reislik görevini, başkanlık görevini adaletle yerine getirmişse..." Çünkü toplumun işidir bunlar, kişisel değildir. Toplumun işinin yapılmasında adaleti gözetmişse, hakkàniyetli davranmışsa, dürüst davranmışsa; bu dürüstlüğü, adaletliliği, adilliği bu bağları çözdürtür." Yâni, adil olduğu muhakeme sonucunda, mahkeme-i kübrâda anlaşılırsa, ortaya çıkarsa, tebeyyün ederse, elleri çözülür.

(*Ev yûsikuhû ismühû*) Eğer günah işlemişse, günahkâr davranmışsa, bu başkanlık görevini Allah'ın sevmediği şekilde yürütmüşse, bağları üstüne bağ bağlanır. Sımsıkı, daha beter bağlanır. Böyle bağlı olarak, cezasını çekmek üzere cehenneme gönderilir.

Bir hadis alimi bir kitap yazmış, kadılarla ilgili, yâni hàkimlerle ilgili bölümde zikretmiş. Tabii bu sadece mahkeme mesleğine, hàkimlik mesleğine, adaleti icra mesleğine mahsus

değildir ama, ona da şamildir. Her mesleğe, her idareciliğe, her çeşit başkanlığa şâmildir. Zâten bu konuda pek çok hadis-i şerifler var. Sahih hadis kitaplarında hepimiz karşılaşmış, okumuşuzdur, vaazlarda dinlemişizdir. Peygamber SAS Efendimiz'in, çok bilinen bir sahih hadis-i şerifi var:[168]

كُلُّكُمْ رَاعٍ ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ (خ. م. د. ت. حم. حب. طس. ع. هب. ق. حل. خط. عد. عن ابن عمر)

(*Küllüküm râin, ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî*) "Hepiniz güdücüsünüz, çobansınız, sevk edicisiniz ve hepiniz güttüğünüz sürünüzden, çekip götürdüğünüz insanlardan sorumlu olacaksınız." diye, bunu biliyoruz.

Bütün görevler böyle... İster sular idaresinin başına gelsin bir insan, ister gümrük muhafaza memurluğuna gelsin, ister millî eğitim hizmetlerinde olsun, ister cami hizmeti olsun, ister çarşı-

---

[168] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.304, no:853; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1459, no:1829; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.145, no:2928; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.208, no:1705; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II s.54 no:5167; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.342, no:4490; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.81, no:206; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.170, no:3890; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I,s.273, no:450; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.199, no:5831; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.319, no:20649; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.322, no:5261; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.287, no:12466; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.374, no:9173; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.281; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.143, no:2951; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.242, no:745; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İyâl*, c.I, s.491, no:320; İbn-i Mürdeveyh, *Emâlî*, c.I, s.108, no:2; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.428, no:2327; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.265, no:100; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.174; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.110, no:5954; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.49; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.273, no:450; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.123; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.47, no:14710; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.152, no:209; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.276, no:2771; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.330, no:1483; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.33, no:14670 ve 14710; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.941, no:1946; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XV, s.381, no:15753, 15754; RE. 343/1.

pazar zabıtası olsun, hangi iş olursa olsun, umûmî olarak on kişi ve daha fazla bir topluluğun başına âmir olarak geçen, âmirliğinden sorumludur. Yaptığı işin dürüst olmasına, dine, imana, Kur'an'a, Allah'ın rızasına uygun olmasına dikkat etmesi lâzım! Hepimizin dikkat etmesi gerekiyor.

Bunun dışında tabii herkesin muhtelif yerlere karşı görevleri vardır. Topluma karşı görevler, belediye görevleri, valilik görevleri, resmî görevler dışında da insanların sorumlulukları vardır. Evlât annesine, babasına hizmetle sorumludur. Anne baba çoluk çocuğunu yetiştirmekle sorumludur; yetiştirmezse, Allah sorar. Baba, ailesine bakmakla sorumludur. Herkesin bir sorumluluğu var. Kendi şahsıyla ilgili sorumluluğu var, ailesine karşı sorumluluğu var. Çevresindeki eşine, dostuna, akrabasına, büyüklerine, küçüklerine, komşularına karşı haklar ve görevler, vazifeler var...

Bu tamam... Bir de âmirlik, emretme salâhiyeti olan mevkîlerin de ayrıca diğer bir sorumluluğu var. Çünkü mevkîler yükseldikçe, insanın yaptığı yanlış kendisinde kalmaz, topluma yayılır, toplumu zarara uğratır. En büyük zararı da en yukarıda olan verir. Çünkü çok yukarıdadır, yaptığı bir yanlışlık bütün toplumu etkiler. Onun için bunların, özellikle amme hizmeti görenlerin adaletle hareket etmeğe, dikkatle hareket etmeğe, Allah'ın rızasına aykırı iş yapma-mağa, her şeyi usûlünce hakkâniyetle, adaletle yapmaya dikkat etmesi lâzım!

Hepimiz kişisel olarak da sorumluyuz, çevremize karşı da sorumluyuz. Hepimizin sorumluluğu var. Fakat bunların bizim sorumluluğumuzla beraber, ayrıca bir de toplumda âmir olmalarından, yönetici olmalarından dolayı sorumlulukları var, aziz ve sevgili izleyiciler!

Bu umûmî bir şey, her işimize dikkat etmek zorundayız. Aldığımız her nefeste, attığımız her adımda, söylediğimiz her sözde, her günümüzde, her saatimizde, her dakikamızda dikkatli olmalıyız.

Onun için, bizim tasavvuf büyüklerimiz, tasavvuf yolunun birinci esası olarak neyi zikrediyorlar: *Hûş der dem*... Yâni, her nefeste şuurlu olmak, gàfil olmamak, gaflete düşmemek, cahillik

etmemek, yanılmamak, farkına varmadan bir şeyler yapmamak, dâimâ müteyakkız olmak...

Dâimâ müteyakkız olalım, her işimizi Allah rızasına uygun yapmağa çalışalım!

b. Kötülüğü Engelleme Görevi

مَا مِنْ أَحَدٍ يَكُونُ فِي قَوْمٍ ، يَعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي ، يَقْدِرُونَ عَلٰى أَنْ يُغَيِّرُوا عَلَيْهِ ، فَلاَ يُغَيِّرُوا ؛ إِلاَّ أَصَابَهُمُ اللهُ بِعِقَابٍ قَبْلَ أَنْ يَمُوتُوا

(ابن النجار عن جرير)

RE. 378/9 (*Mâ min ehadin yekûnü fî kavmin, ya'melü fîhim bi'l-meàsî, yakdirûne alâ en yugayyirû aleyh, felâ yugayyirû; illâ esàbehümü'llàhu bi-ikàbin kable en yemûtû.*)[169]

Diyor ki Efendimiz SAS: "Hiç bir adam, hiç bir kişi, hiç bir fert yoktur ki, (*yekûnü fî kavmin*) bir toplumun içinde, bir insan topluluğunun arasında yaşıyor olsun da, (*ya'melü fîhim bi'l-meàsî*) o toplumun içinde isyanlar, günahlar, yâni Allah'a isyan cinsinden olan çeşitli suçlar, pis işler, kötü işler yapsın; (*yakdirûne alâ en yugayyirû aleyhi, felâ yugayyirû*) o toplum da onu görüp de değiştirme imkânı varken değiştirmesinler; (*illâ esàbehümü'llàhu bi-ikàbin kable en yemûtû*) o toplumun fertlerinin hepsi Allah'ın bir kahrına, ikàbına, cezasına, ölmeden evvel, ahirete göçmeden evvel, dünyada da mâruz kalırlar. Allah onlara dünyada da bir ceza verir."

---

169 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.526, no:4339; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.537, no:302; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.332, no:2382; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIX, s.17; Saîd ibn-i Mansur, *Sünen*, c.IV, s.1650; Cerîr RA'dan.

Lafız farkıyla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4009; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.364, no:19250; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.91, no:19979; Cerîr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.164, no:5592; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.116, no:20346.

Buradan ne anlıyoruz?.. Bir toplumun içine bir yaramaz adam, bir çirkin adam, bir suçlu adam, bir pervasız adam, bir edepsiz adam, bir terbiyesiz adam geldiyse; o toplum onların gözü önünde, onların farkına vardığı bir şekilde onun günah işlemesine seyirci kalmayacak. Seyredip de, “Ne yaparsa yapsın!” demeyecek; onu düzeltmeğe, onun kötülüğünü engellemeğe, ona kötülük yaptırmamağa gayret edecek. Müteyakkız olacak, engelleyecek, kötülüğü yaptırtmayacak.

Diyelim ki çalıyor; çaldırtmayacak... Diyelim ki huzuru bozuyor; bozdurtmayacak... Diyelim ki kötü bir takım işler çeviriyor; çevirttirmeyecek... Diyelim ki, çevreyi tahrib ediyor, ağaçları kesiyor, zarar veriyor; yaptırmayacak...

Günahların, Allah’a isyanın çeşitleri sayılamayacak kadar çoktur. Bunlar anlaşılır. Hem dînî bilgiden anlaşılır; ayetleri, hadisleri, şeriatı bilen insanlar neyin sevap, neyin günah olduğunu bilirler. Bir de umûmî esaslar var bu konuda... Yâni günah nedir?.. İnsanın kalbine tereddüt veren, insanı üzen, insana hoş gelmeyen şeylerdir. İnsan vicdanına müracaat ettiği zaman, bir şeyin doğru mu, eğri mi olduğunu da anlar. Vicdanı sızlar, vicdanı müsaade etmez; oradan da bir ölçü var. Dürüst insanların vicdanları bir terazidir.

İnsan toplumuna, çevresine ilgisiz kalamaz; toplumunu korumakla görevlidir. Topluluğu bozacak işler yapanlara da fırsat vermez. Bu tabii, emr-i ma’ruf nehy-i münker vazifesinin bir çeşidi oluyor, bir tarafı oluyor. *Nehy-i münker*; kötü, münker olan kötü olan, aklın ve şeriatın uygun görmediği bir işi yaptırmamak...

Peki, adam yapıyor. Ötekiler de bildikleri halde ses çıkartmıyorlar. “Allah cezasını versin! Allah kahretsin! Allah belâsını versin!” diyor, geçip gidiyor, engellemiyor.

Öyle lafla olmaz! Allah dileseydi yeryüzünü hiç kâfirsiz, müşriksiz yaratırdı. Kâfirlerin hepsine de, gözlerinin içine girecek mucizeleri gösterip, diz çöktürüp hepsini imana getirirdi.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآمَنَ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا (يونس:٩٩)

(*Ve lev şâe rabbüke leâmene men fi'l-ardı küllühüm cemîà*) [Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündekilerin hepsi elbette iman ederlerdi.] (Yunus, 10/99) Eğer Allah dileseydi, herkes mü'min olurdu ama, imtihan olarak bu hayatı yarattığından, insanlara serbestlik verdiğinden; "İstediğinizi yapın! Benim emirlerim şunlar... Bak şeytan sizi aldatmasın, o sizin apaçık bir düşmanınızdır. Dikkat edin, işinizi yaparken eûzü-besmele çekin, bana sığının, şeytanın zararını bilin! Benim adımla başlayın, benden yardım isteyin, ben size yardım ederim!" buyuruyor.

Bunlar dinimizin temeli... Daha ilk günlerde Peygamber SAS Efendimiz'e öğretilmiş esaslar. Böyle yapması lâzım insanın... Bunu yapmadığı zaman, emr-i ma'ruf nehy-i münker yapmadığı zaman, Allah o topluma bir ikàb gönderir. Buyuruyor ki: (*İllâ esàbehümü'llàhu bi-ikàbin*) "Allah ceza olarak onlara topluca bir musîbeti isabet ettirir; (*kable en yemûtû*) ölmeden evvel..."

Demek ki, Allah o topluma, bu kişinin kötülüğünü engellemedi diye dünyada toplu ceza veriyor, toplumun düzeni bozuluyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Milletler, devletler veya bizim kendi tarihimizden misâlimiz, o kadar devletler kurmuş ecdadımız, geçmişlerimiz. Bu devletler güçlenmişler, altın devirler yaşamışlar, şanlı işler yapmışlar, yüksek medeniyetler kurmuşlar. Sonra bozulmuşlar, yıkılmışlar.

Niye yıkılıyorlar?.. Bozulduklarından, Allah bir ceza verdiği için yıkılıyorlar. Her şey Allah'ın takdiri ile olmuyor mu?.. Allah itaat eden kullarına yardım ediyor, itaat etmeyen kullarını cezalandırıyor. Günah işleyen kulların günahını engellemeyen nemelâzımcıları da topluca cezalandırıyor.

Onun için müslüman uyanık insandır; "Aldırmam!" diyemez, "Karışmam!" diyemez, "Bana ne?" diyemez, "Neme lâzım?" diyemez. Toplumunu pırıl pırıl, çiçek gibi tertemiz, ışıl ışıl, şıkır şıkır çalışan bir makina gibi sağlam; çelik, demir aletler gibi çalışmasını sağlar. İlgisiz kalamaz. Peygamber SAS Efendimiz, bize çok güzel şeyler öğretiyor. Kötünün kötülüğünü engelleyeceğiz.

Şimdi devlet bu kötülükleri engellemek için jandarma, polis teşkilatı, mahkeme teşkilatı, adlî teşkilat; ülkeyi korumak için

ordu gibi çeşitli kurumlar kuruyor. İnsanlar devlet kuruyorlar, devletin de böyle çeşitli kötülükleri engelleme kurumları oluyor. Kanunları oluyor, nizamları oluyor, teşkilatları oluyor. Bunlara rağmen niye kötülük oluyor?.. Kanun var, anayasa var, mahkemeler var, jandarma var, polis var, ordu var; buna rağmen devletler niye yıkılıyor, niye çöküyor?.. Tabii bunun sebebi var. Ne yapılacak?.. Kişiler toplumuna sahip çıkacak, topluma karşı görevleri olduğunu bilecek. Bu çok önemli...

Şimdi ben müslümanlara bakıyorum, diyar diyar gezdiğim için... Almanya'daki müslümanlara bakıyorum, İsveç'tekilere bakıyorum, İngiltere'dekilere bakıyorum, Avustralya'dakilere bakıyorum; Endonezya'da, Malezya'da, Brunei'de, Hindistan'da, Pakistan'da, Afganistan'da yürekler acısı...

Şu Afganistan misâline bakın, ne kadar acı!.. O Afganlı mücâhidler diye bağrımıza bastığımız insanların, şu son zamanlarda birbirleriyle hallerine, çekişmelerine bakın!..

Bir zamanlar, "*Ana gibi yar olmaz, Bağdat gibi diyar olmaz.*" diye öğdüğümüz, bir zamanlar yönettiğimiz, o İslâm medeniyetinin en önemli merkezlerinden biri olan Bağdat'ın durumuna bakın!..

İşte Şam'ın durumuna bakın, işte Kahire'ye bakın!.. İşte Libya'ya bakın, Tunus'a bakın, Cezayir'e bakın!.. Diğer ülkelere, Sudan'a, Somali'ye bakın!.. Hangi birini güzel bir örnek olarak, alkışlayarak söyleyebiliyoruz?..

Neden?.. Çünkü, toplumun gelişmesi kişisel çalışmalarla olmuyor. Toplumun içinden çok faziletli bir insan çıkabiliyor, yükseliyor, ama yetmiyor. Toplumun topluca iyi olması lâzım! Topluca iyi olmadığı zaman, kötülükleri engellemediği zaman toplum gelişmiyor. Yâni toplum, iyilikleri yapacak kötülükleri engelleyecek.

Sıhhatli bir vücut, kendisinin içine şu veya bu yoldan, yaradan, ağızdan, burundan, havadan, içtiği sudan, gıdadan gelen mikrobu alt edebiliyor, sağlığını koruyabiliyor, devam ettirebiliyor. Çünkü koruyucu teşkilatı var... İşte akyuvarlar, alyuvarlar, vücudun şu teşkilatı, bu teşkilatı vücudu koruyabiliyor. Sıhhatli bir beden kendisine gelen düşmanları, mikropları temizleyebiliyor.

Temizleyemediği zaman, mağlub olduğu zaman yatağa düşüyor, hastalanıyor, zayıflıyor. Eğer oradan da kurtaramazsa, hastalığı yenecek bir savaşı da veremezse, bu sefer ölebiliyor.

Onun için müslümanın, toplumuna karşı da çok mühim bir görevi olduğunu unutmaması lâzım!.. "Ben aile reisiyim, aileme karşı görevim var, evlatlarıma karşı görevim var... Anneyim, çocuklarıma karşı görevim var. Çocuğum, anneme, babama karşı görevim var... Talebeyim, toplumuma karşı görevim var... Askerim, vatanıma karşı görevim var... Devlet memuruyum, iş sahiplerine, erbâb-ı mesâlihe karşı sorumluluğum var, görevim var!" deyip herkes görevini güzel yapacak.

Kalkınma, ilerleme ve yükselme kişisel bir olay değil; hürriyetlerle beraber toplumsal bir olay... Topluca toplumun fertleri, kişileri iyi olduğu zaman, uyumlu çalıştığı zaman toplum yükseliyor. Öyle olmadığı zaman hem Allah ceza veriyor, hem de sonuç kargaşa ve felâket oluyor.

Bugünlerde bir güzel kitap okuyorum: *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*... Osman Bey, Orhan Bey, Murad-ı Hüdâvendigâr (*Rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn*); onların devirlerini okuyorum. Çalışmalarına bakıyorum, gelişmelerine bakıyorum. Nasıl gelişmişler, nasıl büyümüşler?.. Babasından aldığı mirası, devraldığı emaneti bir misli daha büyütmüş, bir misli daha büyütmüş... Kısa zamanda bir Devlet-i Aliyye haline getirmişler. Adaletle, feragatle, dürüstlükle, tatlılıkla, basîretle, uyum ile, itaatle bu işi yapmışlar.

Ben o devrin edebiyatı üzerinde de uzmanım. Yâni, Osmanlıların Fatih'e kadarki devresinde yazılan kitaplar son derece tatlıdır. Son derece sâfî bir tatlılığı vardır. Toplumun her cephesinde bir dürüstlük vardır. Pazarcısında, vezirinde, memurunda, çiftçisinde, işçisinde... hepsinde yaptığı işi güzel yapmak aşkı, şevki, merakı, gururu, dürüstlüğü, zihniyeti vardır.

O zaman toplum sağlam bir toplum oluyor ve gelişiyor. Hayran oluyor herkes... Hattâ, "Biz bunları istemiyoruz, sizi istiyoruz!" diye kapılarını açıyorlar, kucaklarını açıyorlar, dâvet ediyorlar bazı şehirler... "Gelin, bizi de idare edin!" diyorlar.

Demek ki biz de, kişisel olarak iyi olmaya gayret edeceğiz; bir... Ailemize karşı görevlerimizi yapacağız, iki... Topluma karşı, toplumumuza karşı, milletimize karşı görevlerimiz var, onları güzel yapmağa gayret edeceğiz. Kötülerin de kötülüğünü engelleme hususunda müteyakkız olacağız. Çünkü öyle olmazsa, topluma topluca bir belâ gönderiyor Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Allah saklasın... Allah bize hakkı hak olarak görüp, ona uymayı nasib eylesin... Bâtılı bâtıl görüp, ondan sakınıp korunmayı nasib eylesin... Tertemiz bir ömür geçirip, çok güzel işler yapıp, huzuruna yüzü açık, alnı ak olarak varmayı nasib eylesin...

c. Haram Kazançtan Hayır Gelmez

Üçüncü hadis-i şerifi okumak istiyorum. Abdullah ibn-i Mes'ud RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[170]

مَا كَسَبَ رَجُلٌ مَالاً حَرَامًا فَبُورِكَ فِيهِ ، وَمَا تَصَدَّقَ مِنْهُ فَقُبِلَ مِنْهُ ، وَلاَ يَتْرُكُهُ خَلْفَ ظَهْرِهِ ، إِلاَّ كَانَ زَادُهُ إِلَى النَّارِ (ابن النجار عن ابن مسعود)

RE. 377/13 (*Mâ kesebe racülün mâlen harâmen febûrike fîhi, ve mâ tesaddeka minhü fekubile minhu, ve lâ yetrukühû halfe zahrihî, illâ kâne zâdehû ile'n-nâr.*)

Müthiş bir hadis-i şerif; yâni dehşet verici, korkutucu, tehditli bir hadis-i şerif, bu üçüncü hadis-i şerif... Aziz ve sevgili kardeşlerim, diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

---

[170] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.387, no:3672; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.395, no:5524; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.319, no:2026; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LII, s.319, no:11037; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.166; Ebû c.III, s.455; Ebû Abdullah Dekkàk, *Meclis fî Ru'yetu'llàh*, c.I, s.37, no:32; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.33, no:9280, 9281; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.83, no:20253

(*Mâ kesebe racülün mâlen harâmen*) "Bir adam ki..." Adam ama, adam da olur, kadın da olur. Yâni cinsiyet mühim değil, kişi mânasına... "Bir kişi ki, haram mal kazanmış. Yâni haram yolla, haram bir mal elde etmiş, kesbetmiş, iktisab etmiş, kazanmış. (*Febûrike fîhi*) Haram kazanç sağlasın da, onun bereketi olsun; mümkün değil!"

Yâni, haramdan mal kazandı mı bir kişi, o malın bereketinin olması mümkün değil. Haydan gelen huya gider. Veyahut harmanı yanar, gemisi batar, bilmem arabası çarpar. Kendisi hasta olur, amansız hastalıklara düşer, parasını oralarda, buralarda harcar. Çünkü bereket yok, çünkü Allah bereket vermiyor. Çünkü haramdan kazandı.

"Bir adam haramdan bir mal kazanmadı ki, ona Allah bereket versin; mümkün değil..." Yâni Arap üslûbu ile kelimelerin sıralanışı böyle. Türkçe'si ne?.. "Bir adam haramdan bir mal kazandı mı, Allah o mala hayır bereket vermez; o adam o paranın, o malın hayrını görmez. Allah, burnundan fitil fitil getirir. Dünyada ahirette onun cezasını çeker."

Kazandı da işte haramdan, rüşvetten, zinadan, içkiden, kumardan ve sâireden kazandı. (*Ve mâ tesaddaka minhu*) Çıkardı, bir hayır yaptı, okul yaptı. Bilmem bir fakire acıdı da bol bir para verdi. Haydut ama, haramdan kazandı ama, işte tasadduk da ediyor. (*Fekubile minhu*) Tasadduk ettiğini Allah'ın kabul etmesi de mümkün değildir. Tasadduk etsin de Allah kabul etsin... Bu da mümkün değil.

"—Allah Allah, veriyor ama?.."

Çünkü haramdan kazandı. Helâlden kazansaydı sadakası makbul olacaktı, hayrını görecekti. Sadaka yapması hayır getirmez.

Teferruatını Allah bilir, tarihte olmuş olay: Falanca efsanevî kişi, kahraman, zenginleri soyuyormuş. İşkenceyle, bağırta bağırta mallarını alıyormuş, fakirlere veriyormuş. Olmaz! Yâni kendisi helâlinden kazansın, fakirlere versin. Ama birisinden haram yolla, soyarak al, yol keserek al, gasb ile al; ondan sonra ötesine ver. Öbür taraftan da Allah'tan bir hayır bekle...

Bazısı bekliyor, yâni Allah bir şey verecek sanıyor. Vermez. Peygamber Efendimiz açıkça bildiriyor: Sadakası kabul olmaz. O malın bereketi olmaz. Ona bereket vermez, hayır göstermez.

(*Ve lâ yetrukühû halfe zahrihî*) "Sırtının arkasında bırakırsa o kazandığı haram malı..." Ne demek yâni?.. Ölür de miras olarak bırakırsa demek. Yemedi, biriktirdi, biriktirdi, biriktirdi; şu kadar milyon, milyar oldu... Şu kadar köşk, saray, bu kadar tarla, bahçe, bu kadar para, pul, bu kadar senet menet, tahvil kazandı, malları yığdı, yığdı Firavun gibi... Haramdan hayır yaptı; kabul olmaz. Yurt yaptı, bilmem ne yaptı, mektep yaptı; onlar bile kabul olmaz. Evet toplum onlardan istifade eder ama, kişi ondan sevap kazanamaz.

Sonra öldü, yiyemedi hepsini... Zaten insanoğlu, kazancının çok üstünde biriktiriyor hırsla; ondan sonra yiyemeden de ölüp gidiyor. Ne olur ölüp gidince arkasında bıraktığı?.. (*İllâ kâne zâdehû ile'n-nâr*) "Cehennem yoluna azığı olur."

Yolcunun yolda bir azık yemesi lâzım, yol azığı diyoruz. İşte çıkınını açarmış eskiden, kenara otururmuş, çeşmenin başına; peynirini, zeytinini yermiş, ekmeğini ısırırmış... Domates, soğan neyse yermiş. Şimdi tabii yollarda bunlar çok değişti. Parasına göre insanın çeşit çeşit kebaplar, kızartmalar, tatlılar, kaymaklar olabiliyor. Yâni, eskiden yol azığı alırlarmış yanına... Bu da cehenneme doğru gidiyor. Cehennem yolunda bu malları ne olur?.. Cehennem yolunda azığı olur. Cehenneme daha hızlı gitmesine sebep olur. Cehennemde yanmasına, cehennemde azabının daha çok olmasına sebep olur.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, müslümanlar olarak, imanlı kimseler olarak, hayatın fânî olduğunu bilip de, bir gün gelip bu dünyayı bırakacağımızı ve Allah'ın divanına varacağımızı, mahkeme-i kübrâda hesap vereceğimizi bilen, buna inanmış, bu bilgiye sahip mü'min kimseler olarak, kimseye yük olmayacağız. Alnımızın teriyle kazanacağız. Çünkü her ferdi üretici olan toplumlar, çok çalışan toplumlar, ötekilerden daha ileri gidiyor. Çalışkan olacağız, çalışacağız. Aslanlar gibi olacağız, kazanacağız. Bizim artıklarımızdan tilkiler, çakallar yesin, o ayrı.

Ama biz böyle helâlinden, mertçe, yiğitçe kazanacağız. Alnımızın teriyle:

"—El-hamdü lillâh, çoluk çocuğuma haram bir lokma yedirmedim, çok şükür!" diyebilecek bir şekilde kazanacağız.

Kimseye yük olmamak, beleşten, sırtından geçinmemek, sömürmemek lâzım! Çünkü sömürürsen onun hakkı geçer, aldatırsan Allah aldattığını görür. Kendin kazanacaksın. Peygamberler bile kendi ellerinin emekleriyle bir şeyler yaparlarmış, oradan kazanırlarmış. Evliyâullah büyüklerimizin hayatlarını okuyoruz; el sanatı yaparmış, elinin emeğiyle bir şeyler hazırlarmış, üretirmiş... Topluma bir şey kazandırıyor, yâni bir değer kazandırıyor. Satarmış, oradan el emeği alır, kazanırmış. Bu el emeğiyle helâlinden kazanılmasına, yenmesine enbiyâullah, evliyâullah ve sàlihler çok dikkat etmişler. Biz de dikkat edeceğiz, çalışacağız.

Elle yapılan şey elin emeği olur. Kafayla olan şey de kafanın hüneri olur. Düşünmenin, ilmin, irfanın hüneri olur. O daha yüksek mevkiye çıkar. Yâni kazma sallamaktan, bir mühendis olup da güzel bir şeyler ortaya koymak, elbette topluma daha faydalı olduğundan, o da kafanın emeği oluyor. Yâni, *el emeği* diye tabir olarak söylüyoruz bunu. Kendisi hak ederek, bir şey ortaya koyarak, toplumuna bir şeyler kazandırarak helâlinden kazanacak. Ondan sonra tasaddukunu yapacak, hayrını hasenâtını yapacak.

Eh birikmiş helâl parasından vefat ettiği zaman mirasçısına kalırsa, çoluk çocuğuna da fayda verecek, kendisine de faydası olacak. Ama, "Haramdan kazanırsa hayrını, bereketini görmez; sadaka verse kabul olmaz; geriye miras bıraksa cehennemde ateş olur, azab olur. Bu kazandığı haram paralar, cehennem yolunda azığı olur." diye Efendimiz ihtar ediyor.

Biz de ona göre ayağımızı denk alalım, helâl kazanmaya, haram-dan kaçınmaya çok dikkat edelim! Kimsenin hakkını yemeyelim! Kimsenin ağlaması, inlemesi, sızlaması, gözyaşı dökmesi üzerine, onları ağlatarak kazancımızı böyle yollardan sağlamamağa dikkat edelim!

Şimdi kolay kazanç yolları rağbette... Herkes kaytarıp, kandırıp, aldatıp, ezip, hatta öldürüp öyle kazanıp, öyle yaşamağa

gayret ediyor. Öyle değil, müslüman işin helâl olmasına dikkat edecek.

d. Zikrullahın Fazileti

Bu tehditli ve ihtarlı hadis-i şeriflerden sonra bir müjdeli hadis-i şerif okumak istiyorum. Muaz RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel ve diğer kaynaklar rivayet etmiş:[171]

مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ عَمَلاً أَنْجٰى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللهِ، مِنْ ذِكْرِ اللهِ . قَالُوا :
وَلاَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللهِ ؟ قَالَ: وَلاَ الْجِهَادُ ، إِلاَّ أَنْ تَضْرِبَ بِسَيْفِكَ
حَتَّى يَنْقَطِعَ ، ثُمَّ تَضْرِبَ حَتَّى يَنْقَطِعَ (ش. طب. حم. عن معاذ)

RE. 376/8 (*Mâ amile âdemiyyün amelen encâ lehû min azâbi'llâhi, min zikri'llâh. Kàlû: Ve le'l-cihâdü fî sebîli'llâh? Kàle: Ve le'l-cihâd, illâ en tadribe bi-seyfike hattâ yenkatıa, sümme tadribe hatta yenkatıa*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Bu müjdeli, bizim yapabileceğimiz, istifade edebileceğimiz kârlı bir konu. Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

(*Mâ amile âdemiyyün amelen encâ lehû min azâbi'llâhi min zikri'llâh*) "Bir Ademoğlu..." *Âdemî*, Adem'e mensub, onun soyundan gelen insan demek. "Bir Ademoğlu kendisini Allah'ın azabından, zikrullahtan daha güzel şekilde kurtaracak başka bir ibadet yapmış olamaz." Yâni, Allah'ın azabından onu en güzel şekilde kurtaracak olan ibadet, amel nedir?.. Zikrullahtır. Ondan daha güzel bir amel olamaz. Onu Allah'ın azabından daha rahat,

---

[171] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.239, no:22132; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.673, no:1825; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.20, s.166, no:352; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.394, no:519; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.235; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.184; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.X, s.70, no:16745; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.646, no:1851; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.62, no:20186.

daha çabuk, daha süratle, daha kesin kurtaracak, zikrullahtan daha yüksek bir sevaplı iş yoktur. En yükseği zikrullahtır.

Zikru'llah ne demek?.. İşte dervişlerin yaptığı demek, Allah'ı zikretmek demek... Asırlar boyu yapmışlar, evliyâ olmuşlar, dürüst yaşamışlar, sevmişler, sevilmişler. Yunus olmuşlar, Mevlânâ olmuşlar, Eşrefoğlu olmuşlar, Hacı Bayram olmuşlar vs. vs. İşte zikrullahla, Allah'ı zikrederek.

(*Kàlû*) Dinleyenler şaşırmış. Daha önce duydukları sözlerden biliyorlar ki, cihad çok sevap. Bir soru sormuşlar: (*Ve le'l-cihâdü fî sebîli'llâh?*) "Yâ Rasûlallah, Allah yolunda cihad zikrullahtan daha iyi değil mi? Yâni, zikrullah cihaddan da mı daha üstün?" diye sormuşlar.

(*Kàle*) Buyurmuş ki: (*Ve le'l-cihâd*) "Evet cihad da değil! Onun derecesine cihad da ulaşamaz. Allah'ın azabından insanı en çok kurtaracak zikrullahtır. (*İllâ en tadribe bi-seyfike hattâ yenkatıa*) Kılıcın kırılıncaya kadar savaşman hariç..." Yâni kılıcı alıyorsun vur Allah'ım, vur... Allah yolunda cihad ediyorsun. O hariç. (*Hattâ yenkatıa*) "Kırılıncaya kadar. (*Sümme tadrıbe hatta yenkatıa*) Sonra gene vuruyorsun, bir kılıç daha alıyorsun. Kırılıyor, vuruşuyorsun gene kırılıyor..."

Yâni başka bir hadis-i şerifte de geçmiş ki: “At da yaralanır, kendisi de yere düşer. Ancak o zaman kurtulur.” Yâni şehid oluyor tabii o zaman...

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Dinimizin aslı, esası nedir, hurâfe nedir? Gericilik nedir, ilericilik nedir?.. Kazanç nedir, sevap nedir, Günah nedir?.. Bunu nereden öğreneceğiz?.. Herkes bir laf söylüyor. “Ben falancayım. Ben şu mevkiye sahibim, ben şu rütbelere sahibim, şu ünvanlara sahibim. Din şöyledir, böyledir...” Atıyor, tutuyor, yalan söylüyor. Yâni dinlediğiniz zaman, siz de bazılarını anlıyorsunuz. Diyanet itiraz ediyor.

Kimisi peygamberlik iddia ediyor, kimisi başka şeyler iddia ediyor. Milleti kandırmak isteyen bir sürü diplomalısı, diplomasızı, akıllısı delisi, kravatlısı, kravatsızı, çeşit çeşit insan var... Yâni gözünü açması gereken bir ortamda yaşıyor müslümanlar Yirminci Yüzyıl’da... Aldatıcılar çok.

İşin doğrusunu nereden öğreneceğiz, hangisi doğru?.. Şimdi bu zikrullah doğru mu, eğri mi? Nereden öğreneceğiz?.. Kur’an-ı Kerim’den; Allah’ın kelâmı... Kimden öğreneceğiz? Peygamber-i Zîşânımız’dan, Peygamber Efendimiz’in hadis-i şeriflerinden; Allah’ın peygamberi... Allah’ın peygamberinden, Allah’ın kitabından daha sağlam müracaat yeri var mı, kaynak var mı?.. Onlar ne diyorsa öyledir. Peygamber Efendimiz diyor ki: “En sevaplı ibadet zikrullahtır.”

O halde biz de dinî bilgilerimizi, dinî yaşantımızı neye göre ayarlayacağız?.. Kur’an-ı Kerim ne diyorsa ona göre, hadis-i şerif ne diyorsa ona göre ayarlayacağız.

“—Cehennem azabından kurtulmak istiyor musun kardeşim?..”

“—İstiyorum efendim, evet hocam, aman bunun yolunu bana bir göster!”

İşte Peygamber SAS Efendimiz gösteriyor: Zikrullah...

Sevgili izleyiciler, dinleyiciler! Ben şimdi Bosna’ya gittim, oradaki ilgililerle görüştüm, Saraybosna’yı gezdim. Başka şehirlere pek gidecek vaktim olmadı ama,

Saraybosna'yı çok sevdim. Dediler ki: "Buraya Fatih Sultan Mehmed gelmeden önce şu tepenin üstüne, —Saraybosna'nın girişi, Belgrad'dan giderken yolun geldiği kısım o taraf— ilk önce oraya Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî KS Efendimiz'in mensubu, yâni Mevlevî Tarikatı'ndan bir mübarek arif, derviş gelmiş, tekke kurmuş. Onlar halka kendisini tanıtmış, sevdirmiş, güzel yolu öğretmiş, dini, imanı öğretmiş. Ondan sonra ordular gelmiş." dediler.

Yâni Balkanlar'ın fütûhâtında bu böyle zikir erbâbı mübarek insanların, fedâkâr insanların, boynu bükük insanların, hizmet ehli insanların, iddiasız, kibirsiz, tatlı, her şeyi Allah rızası için yapan insanların çok büyük payı var.

Ordinaryus profesörler bunları kitaplarında yazıyorlar. Meselâ ben hatırlıyorum, rahmetli Ord. Prof. Ömer Lütfi Barkan böyle bir makale yazmış.[172] Yâni, bu Balkanlar'ın Osmanlılar tarafından

[172] Ömer Lütfi Barkan, *İstila Devirlerinin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler*; Vakıflar Dergisi, sayı II, s. 279-303, Ankara 1942.

elde edilmesinin şeklini, tarih içinde nasıl oluştuğunu, geliştiğini anlatan makale yazmış. Böyle dervişlerin nasıl oralara gidip, ordular gelmeden önce hazırladıklarını, nasıl insanlara İslâm'ı anlattıklarını, sevdirdiklerini, nasıl fütûhatın zemînini hazırladıklarını; fütûhattan sonra da oraları nasıl İslâmlaştırdıklarını, nasıl güzelleştirdiklerini, ma'mur hâle getirdiklerini yazıyor Ömer Lütfi Barkan... O ordinaryus profesör makalesinde yazmış, kitaplarda bunlar yazılıyor.

Ben de gözlerimle gördüm ki, hatta Osmanlı tarihi eserlerini onlar kadar muhafaza edememişiz. O şehre gittiğim zaman gördüm —daha güzel şehirleri olduğunu da söylediler, inşâallah oralara da giderim— çok güzel korumuşlar. Osmanlı tarihi, Osmanlı çarşısı, Osmanlı adeti, Osmanlı yapıları ve sâireleri, Osmanlı eserleri, her şey... Yâni oraların valileri, beyleri, çok güzel hizmetler yapmışlar, çok güzel müesseseler kurmuşlar. Hayranlıkla seyrettik.

İşte zikrullah erbabı, zikir erbabı, o kimsenin beğenmediği, şimdi herkesin aleyhinde atıp tuttuğu o fedâkâr insanlar; laf değil iş yapan insanlar, gösterişi sevmeyip, Allah'ın rızasını kazanmak isteyen, çok güzel şeyler yaptıkları halde kimseden aferin beklemeyen o mübarek insanlar, ne güzel işler yapmışlar!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizlere de güzel şeyleri görüp güzel işleri yapmayı, iyi şeyler düşünüp Allah'ın rızasına uygun yaşamayı, arkamızda güzel eserler bırakıp Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi, şu güzel İslâm dinini güzel anlayanlardan, ona sımsıkı sarılanlardan, bu asırda İslâm'ı ihyâ edip, müslümanlara faydalı hizmetler yapıp, şehidler gibi mertebeler kazanmayı, yüksek derecelere çıkmayı nasib eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri gönüllerinizdeki muratlarınızı dünyada, ahirette hepinize ihsân eylesin, aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

30. 10. 1998 – AVUSTRALYA

29. SÜNNET-İ SENİYYEYE SIMSIKI SARILALIM!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

a. Helâl Kazancın Az Bulunması

İbn-i Asâkir ve Taberânî Huzeyfe RA'dan rivayet etmişler ki, Peygamber Efendimiz SAS bir mübarek hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlar:[173]

سَيَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ ، لاَ يَكُونُ فِيهِ شَيْءٌ أَعَزَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ: دِرْهَمٍ حَلاَلٍ ، أَوْ أَخٍ يُسْتَأْنَسُ بِهِ ، أَوْ سُنَّةٍ يُعْمَلُ بِهَا (طس. كر. عن حذيفة)

RE. 300/13 (*Seye'tî aleyküm zemânün, lâ yekûnü fîhi şey'ün eazzü min selâseh: Dirhemün halâlin, ev ehin yüste'nesü bihî, ev sünnetin yu'melü bihâ.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Bu hadis-i şerifi izahla başlayalım sohbetimize. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Seye'tî aleyküm zemânün*) "Sizin üzerinize bir zaman gelecek. Yâni asırlar geçecek, çağlar geçecek, zaman ilerleyecek, böyle bir

---

[173] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.35, no:88; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.370; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.31; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.320, no:3449; Huzeyfe ibn-i Yemân RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.I, s.418, no:802; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.184, no:30886; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.310, no:13188.

devre, böyle şeylerin olduğu bir zamana ulaşacaksınız.” İleride olacak bir şeyi, kendi zamanından ileriyi anlatıyor Peygamber Efendimiz. Diyor ki: (*Lâ yekûnü fîhi şey'ün eazzü min selâseh*) “O zamanda şu üç şeyden daha kıymetli, daha izzetli, daha değerli bir şey olmayacak.”

Eazzü, kıymetli demek. Bir de Arapça'da:

عَزَّ الْمَتَاعُ فِي السُّوقِ

(*Azze'l-metâu fi's-sûk*) “Pazarda metâ' azaldı, nadirleşti, bulunmuyor; arıyorsun, arıyorsun, o yok...” O mânâ burada daha bâriz olarak görülüyor. Yâni, “Şu üç şeyden daha nâdir, daha az bulunur ve kıymetli şey olmaz o zamanda... Bunlar azalacak, kolay kolay bulunmayacak. ”

1. (*Dirhemün halâlin*) Peygamber SAS Efendimiz'in hadisinde söylediği bu azalan, kolay bulunmayan şeylerden birincisi, helâl dirhem... Dirhem o devrin parasının ismi ama, tabii mânâyı umûmî olarak anlamamız lâzım. Türkiye için para birimi liradır, Amerika için dolardır, Fransa için franktır. Yâni helâl dirhem demek, helâl para demek... Demek ki zaman geçince, insanlar helâl para kazanma yollarından uzaklaşacaklar ve parası helâl olan insan azalacak.

Tabii bu bir üzücü durum... Çünkü İslâm geldiği zaman, toplumda büyük bir değişlik meydana geldi. Herkes çok büyük bir heyecana yükseldi. Çok büyük aşk ile, şevk ile Allah'ın kitabını baş tacı etti. Peygamber Efendimiz'in sünnetini rehber eyledi. Toplum değişti, güzel bir ahlâk geldi. Şirk ve küfür Cezîretü'l-Arab'dan sürüldü, çıkartıldı. İslâm dört bir yana yayıldı.

Hattâ rahmetle anıyorum, Allah şefaatine erdirsin o mübarek Mücâhidlerin; Ukbetü'bnü Nâfî Afrika'yı boydan boya geçiyor, ki ne kadar büyük mesafeler!.. O zamanın vasıtalarıyla, ne kadar muazzam bir iş... Yâni Mısır'ı Libya'yı, Tunus'u, Cezâyir'i, Fas'ı geçiyor, Atlas Okyanusu'na ulaşıyor ve devesini durdurmuyor. Devesini suyun içine, denizin içine, Atlas Okyanusu'nun içine sürüyor; ilerleyebildiği kadar derinliğe gittikten sonra suyun içinde elini kaldırıp Allah'a dua ediyor:

“—Yâ Rabbi! Benim karşıma maalesef bu deniz çıktı. Eğer karşıma bu denizi çıkartmasaydın, senin dinini daha da uzaklara götürürdüm, götürmek niyetindeyim.” diye dua ediyor.

O zamanın mücâhidlerindeki, İslâm’ı yaymak isteyen insanlarındaki aşka, şevke, arzuya bakın ki, kıtalar aşılıyor bir nefeste, ancak okyanuslarda duruluyor. Orada da durulmayacak belki ama, o zamanın vasıtasıyla oraları geçmek o çağlarda mümkün olmadığı için, elini kaldırıyor:

“—Yâ Rabbi, bu kadar yapabiliyorum, benim kusurumu affet!” diyor o mübarekler, o mücâhidler...

Acaba bizim halimiz nice olacak?.. Bu arada kendi kendimize sormalıyız; “Onlar bu kadar İslâm için çalışmışlar, biz İslâm için ne yapıyoruz?” diye kendi kendimize şöyle bir muhasebe yapmalıyız, kendi durumumuzu ölçmeliyiz.

İslâm böyle yayıldı ve insanlar helâl lokma yemeğe, dürüst insan olmağa, edebli, ahlâklı, zarif, kâmil, Allah’tan korkan, müttakî, sàlih insanlar olmağa döndüler. Kazançlarından zekât verdiler, sadaka verdiler, hayırlar yaptılar. Hükümdarlardan para kabul etmediler, gelen paraları anında fakirlere dağıttılar. İslâm tarihinde böyle şâhâne olaylar, şâhâne güzel ahlâk davranışları, ahlâkî yüksek fazîlet abidesi olacak, çok göz kamaştırıcı olaylar meydana geldi Dağdaki çoban da haram yemiyordu, sürünün kuzusunu satmıyordu, satıp cebine koyup da, kurt yedi demiyordu. Şehirdeki tüccar da dürüst davranıyordu. Herkes İslâmî ahlâka göre hareket ediyordu, bu yaygın idi.

Sonradan tabii bunlar değişecek diye Peygamber Efendimiz bildiriyor. Yâni, “Bir zaman gelecek, artık helâl lokma kolay bulunmaz, çok nadir bulunur, çok ender ele geçer bir metâ’ haline gelecek!” demiş oluyor bu hadis-i şerifte.

Tabii Peygamber Efendimiz, ashabın ümitsizlik içinde olduğu, müşriklerin kendilerine hunharca saldırdığı, işkenceler yapıp öldürdüğü, müslümanların mağdur ve mazlum olduğu Mekke devrinde bile diyordu ki:

“—Sabredin, Allah yardım edecek ve bu İslâm dini yayılacak; kisraların, kayserlerin diyarları müslümanların eline geçecek!” diyordu.

Müşrikler hayret ediyorlardı, alay etmek istiyorlardı:

"—Şunlara bak! Kendi varlıklarını korumaktan acizler, nelerden bahsediyorlar?.. Kisraların, yâni Sâsânî imparatorunun; kayserlerin, yâni Bizans imparatorunun saraylarını alacaklarmış, şunlara bak!" diye inanamıyorlardı ama öyle oldu.

İşte İslâm öyle dünyanın her yerine yayılacak. "Ondan sonra da bir zaman gelecek, helâl dirhem bulmak mümkün olmayacak, veyahut çok az bulunacak! Helâl dirhem, helâl kazanç az bulunacak." demiş oluyor bu hadis-i şerifinde...

Halbuki zor mu helâlinden kazanmak?.. Zor değil... Zor değil ama, meselâ Pîr-i Türkistan Ahmed-i Yesevî Efendimiz, mübarek evliyâullah büyüğümüz ne yaparmış?.. Kaşık yontarmış. Kendisi de çarşıya, pazara gitmezmiş. Merkebinin küfesine, sepetine yaptığı kaşıkları koyarmış, dehlermiş merkebini... Çarşıda kaşıklara bakıp beğenenler, alanlar parasını sepete koyarmış. Merkep geri döndüğü zaman kaşıklarının parasını alır, helâlinden kendisi elinin emeğini yermiş. Bir tabii fukaraya, dervişlere, tekkesindeki misafirlerine, yoksullara onunla hayır hasenat yaparmış. Yâni yedirirmiş.

Yunus Emre'nin ilâhîlerini biliyoruz. O da, "Dürüş, kazan, ye, yedir!" diyor. Yâni, "Gayrete gel, kalk, çalış, çabala, kazan, kendin de helâlinden ye, başkasına da yedir!" demek istiyor. Başkasına yedirmek, ikram etmek, ziyafet çekmek, yoksulun imdadına yetişmek, sadaka vermek, hayır vermek o devirde çok yaygın...

Şimdi elinin emeği ile geçinir insan, tabii helâl kazanç olur. Peygamber Efendimiz'in müjdesi var:[174]

التَّاجِرُ الصَّدُوقُ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(الأصبهاني ، والديلمي عن أنس)

---

[174] İbn-i Hacer, *el-Emâlî*, c.I, s.109; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.494, no:9029; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.11, no:9218; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.348, no:941; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.395, no:11048; Münzirî, *Tergîb ve Terhîb*, c.II, s.365, no:2746.

(*Et-tâciru's-sadûku tahte zılli'l-arşi yevme'l-kıyâmeh.*) "Dürüst tüccar; doğru sözlü, dürüst hareket eden, ticaretine hile katmayan tüccar, kıyamet gününde Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelenecek." Yâni, çok yüksek mertebelere çıkacak, çok rahat edecek ahirette...

Ticareti düzgün yapar, haram katmaz, hile katmaz, dürüst davranır. Ticarette hilesiz alışverişin nasıl yapılacağına dair teferruatlı bilgiler, kitaplarda var. Bizim bu hadis kitaplarında da var. Hattâ levha halinde kardeşlerimiz bastırmışlar:[175]

إنَّ أطْيَبَ الكَسْبِ كَسْبُ التُّجَّارِ ، الَّذِينَ إذَا حَدَّثُوا لَمْ يَكْذِبُوا ، وَ إذَا ائْتُمِنُوا لَمْ يَخُونُوا ، و إِذَا وَعَدُوا لَمْ يُخْلِفوا ، وَ إِذَا كَانَ عَلَيْهِمْ دَيْنٌ لَمْ يَمْطُلوا ، وإِذَا كَانَ لَهُمْ لَمْ يُعَسِّرُوا ، وإِذَا بَاعُوا لَمْ يَطْرُوا ، وإِذَا اشْتَرَوا لَمْ يَذُمُّوا (هب. عد. والديلمي عن معاذ)

RE. 114/10 (*İnne atyebe'l-kesbi kesbü't-tüccâri'llezîne izâ haddesû lem yekzibû, ve ize'tüminû lem yehùnû, ve izâ vaadû lem yuhlifû, ve izâ kâne aleyhim deynün lem yemtulû, ve izâ kâne lehüm lem yu'sirû, ve izâ bâù lem yatırû, ve ize'şterev lem yezümmû.*)

[En hayırlı kazanç, yâni kazancın en temizi, en hoşu şu tüccarın kazancıdır ki, konuştuğunda yalan söylemez, emanet edildiğinde hıyanet etmez, vaad ettiğinde vaadinden dönmez; borcu olduğunda borcunu geciktirmez, alacaklı olduğunda alacaklısını sıkıştırmaz; satarken mallarını aşırı övmez ve alırken de aldığı şeyi kötülemez.] diye bildiriyor Peygamber Efendimiz:

---

[175] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.221, no:4854; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.103; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.217, no:832; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.54, no:9340 ve 9341; *Câmiül-Ehàdîs*, c.VII, s.181, no:6075.

Ticaret yapan kazanır, ziraat yapan kazanır, sanat yapan kazanır. Hayırlı hizmet eden, hayra mâtuf kendisine yükletilmiş devlet hizmetleri, memuriyetler, amme hizmetleri; onları dürüst yapar, hakkıyla yapar, sevapları kazanabilir. Kazancı da temiz olur.

Pekiyi, haram kazanç nasıl oluyor?.. Haram kazanç aldatmakla oluyor, vazifeyi iyi yapmamakla oluyor. Gayr-i meşrû yollarla kazanmakla oluyor, rüşvetle oluyor, hırsızlıkla oluyor, eksik tartmakla oluyor, vs. yollarla oluyor. Çoğalıyor. Bunların cezalandırılmaması, iyilerin önünü kesiyor, yeni yetişenlere de ters örnek oluyor.

Kötüler cezalandırılmadığı için, onlar yükselip Mercedeslerde gezdiğinden, sahillerde villalarda yaşadığından; dürüst insan da borcunun taksidini ödeyemediğinden, enflasyondan millet ezildiğinden, tüccar bütün sene çalışıp sermayesini bile koruyamaz duruma geldiğinden, tabii o zaman başka yollara sapıyorlar. İşte repo denilen korkunç faiz şeylerine giriyorlar, aldatmaca, hile, gasb gibi çeşitli gayr-i meşrû yollarla paralar helâlliğini kaybediyor. Veyahut insanların gayr-i ahlâkî davranışları ile ticaret bile yapsa, îmalâtını hileli yaptığından, veyahut Allah'ın çalışmayın dediği zamanda çalışıp, yapın dediği ibadetleri ihmal ettiğinden haramlaşıyor. O zaman, dirhem-i helâl aziz bir metâ' oluyor, nâdir bir metâ' oluyor; yâni helâl lokma azalıyor.

Biz bu ikazdan, bu ihtardan, Peygamber SAS Efendimiz'in bu zarif hadis-i şerifinden kendimize hangi dersi çıkartacağız:

1. "Acaba ben kazancımı nereden sağlıyorum, nasıl geçiniyorum?.. Boğazımdan yediğim lokma, Allah'ın rızasına uygun helâl bir lokma mı, işim helâl bir iş mi, Allah'ın sevdiği bir iş mi, yoksa Allah'ın yasakladığı haram maddeler mi satıyorum, haram işler mi yapı-yorum?.. Allah'ın istemediği yollardan mı kazanıyorum?.." diye, ilkönce kazancının şeklini, kârının menşeini insanın bir düşünmesi lâzım!

2. Eğer hatalı bir durum varsa, derhal helâl kazancın yollarına dönmesi lâzım! Çünkü haram lokma yedi mi bir insan, haram lokma ile vücudunda mutlaka bir şey meydana gelir, bir et biter;

ona da cehennem ateşi yakışır. Yâni cehenneme mutlaka girer demek.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, komşudan gelen şüpheli tabaktan bir lokma aldıktan sonra, onun şüpheli veya haram olduğunu anladığı için kusarak çıkartmış diye meşhur bir rivayeti hepimiz biliyoruz.

Demek ki sevgili dinleyiciler, izleyiciler, lokmamızın helâl olmasına çok dikkat edeceğiz, özellikle tasavvufta...

Tasavvuf büyükleri, mübarek evliyâullah nasıl evliyâ olduklarını bize işaret yoluyla anlatırken, diyorlar ki:

"—Bu yolun temeli helâl lokmadır. Haram lokma boğazdan girdi mi, kalpte feyiz olmaz. Kalb kararır, katılaşır, ondan sonra ayağı kayar, gider."

Çok görüyorum, böyle iyi bildiğimiz insanlara bakıyorum, ayağı kaymış gitmiş. Neden?.. Haram lokma yiyor, artık gönlü doğru çalışmaz duruma geliyor, katılaşıyor, taşlaşıyor. Ondan sonra, yavaş yavaş daha da çukurlara düşüyor, batağın içine daha çok batıyor. Sonunda çok perişan, çok iğrenç, çok sakınılacak, çekinilecek, korkulacak bir ibretli duruma düşebiliyor.

Aman, hepimiz lokmamızın helâl olmasına dikkat edelim! Kazancımıza dikkat edelim! Haramların her çeşidinden kaçınalım!.. Neler haramdır, haramların listesini yapalım! Hangi maddeler maddenin kendisi dolayısıyla haramdır?.. Meselâ içki haramdır, domuz eti haramdır. Şu hayvanların etleri yenilmez. Bunları öğreneceğiz.

Bir de helâl mal bile kazanç yolu yanlış olduğu zaman, madde temiz olmakla beraber, kazanç yolu ters olduğundan haramlaşır. Kazancın meşrû olmasına, gayri meşrû olmamasına, günah yollarından olmamasına dikkat edeceğiz.

Haramları sıralayacağız, çoluk çocuğumuza öncelikle öğreteceğiz:

"—Evlâdım bak, sakın ha haram yeme! Sonra dünya ve ahiretin mahvolur." diye, ilkönce çocuklarımıza bunları öğreteceğiz. Kendimiz de öğreneceğiz.

Ne kadar güzel, eski hanımlar beylerini sabahleyin işe uğurlarken:

"—Aman efendi bize helâl lokma getir! Biz çok para istemiyoruz, helâl istiyoruz; çoluk çocuğumuza haram lokma kazanıp haram getirme!" diye tenbih ederlermiş.

Kocalarına nasihat ederlermiş:

"—Ben altın, gümüş, bilezik, yüzük, kolye, broş, elmas, yakut istemiyorum; helâl lokma istiyorum!" diye bildirirlermiş.

b. Samîmî Arkadaşın Azalması

İkinci az bulunan şey ne imiş?.. Zamanın bozulduğu ilerideki devreleri anlatıyor Peygamber SAS Efendimiz. O zaman az bulunan ikinci şey ne imiş:

(*Ev ehun yüste'nisü bihî*) "Kendisiyle oturup kalkılacak, ünsiyet edilecek bir dost çok az olacak."

Bakın bu da çok önemli! İslâm, müslümanlar arasında samîmî bir kardeşlik meydana getiriyor, din kardeşliği meydana getiriyor. Birbirlerini seviyorlar, birbirlerini evlerine davet ediyorlar. Sahabe-i kirâmın hayatını biliyoruz. Peygamber Efendimiz ayrıca onları, muhacirle ensarı kardeş etmiş. Birbirlerine ziyarete gidiyorlar, birbirlerine fedâkârlıkta bulunuyorlar. Hadis-i şerifler var, Allah için bir ahiret kardeşi edinen ne kadar büyük sevaplar kazanır. Bunları biz böyle uzun uzun, geçtiğimiz sohbetlerde vurguluyoruz, anlatıyoruz.

Meselâ, tasavvuf neden kıymetli?.. Çünkü insanlar ahiret kardeşi oluyor. Dünyevî menfaat üzerine değil, ahiret sevabı üzerine samîmî, hasbî, Allah rızasına dayalı bir kardeşlik meydana geliyor. İhvan oluyor, kardeş oluyor, fedâkârlık yapıyor.

Şimdi burada, böyle kardeşlerimizle oturuyoruz. Kardeşlerimiz bana:

"—Allah razı olsun hocam, siz geldiniz mi burada kardeşlerimiz arasında bir bağlılık, bir toplanma, bir muhabbet ziyadeleşmesi oluyor." diyorlar.

İnsanın içine katıldığı bir muhabbetli arkadaş topluluğu olması, büyük bir nimettir. Hattâ oturup, kalkıp konuşabileceği, derdini açabileceği, dertleşebileceği bir tane bile kardeşin olması çok önemlidir. Hem dünyevî bakımdan önemlidir, hem uhrevî bakımdan önemlidir.

Ruh sağlığı bakımından önemlidir. İnsan arkadaşsız olursa, toplumda kendisine arkadaş bulamazsa, yalnızlıktan bunalıma düşer. Maddî bakımdan da önemlidir. Arkadaş insanın hasta olduğu zaman yardımına koşar, yapamadığı işlerde destek olur, zor işlerde yanına gelir. Elle gelen düğün bayram dedikleri gibi, o zaman hoş ve güzel şeyler yapılır. Yâni samîmî bir arkadaş, dindar bir arkadaş, aldatmayan bir arkadaş, iyiliksever bir arkadaş, Allah'tan korkan bir arkadaş, sàlih bir arkadaş çok kıymetlidir. Ağırlığı kadar altındır, mücevherdir, son derece kıymetlidir.

Eskiden vardı. Böyle birbiri ile kardeş olmuş insanların kardeşliklerini, açın İmam-ı Gazâlî'nin *İhyâ*'sının kardeşlik bölümünden okuyun, hayran kalırsınız.

"—Kardeşlikte en aşağı mertebe, kardeşinin ihtiyacını karşılamandır; hizmetçin gibi, evinde barındırdığın bir yetim gibi... Asgarî, ednâ, en aşağı arkadaşlık şartı, arkadaşının ihtiyaçlarını görmendir." diyor İmam-ı Gazâlî (Rh.A).

"—Orta derecesi, neyin varsa kardeşinle bölüşmendir. Yüksek derecesi ise, yemeyip yedirmen, giymeyip giydirmendir. Yâni onun ihtiyacını öne alman, kendin sabretmendir." diyor.

Biz bu devirde etrafımıza baktığımız zaman, en aşağısını bile kardeşler arasında, müslümanlar arasında görmüyoruz. Gayet resmî, gayet soğuk... Alman usûlü, Fransız usûlü, İngiliz usûlü ahbaplık diye isimlendiriyorlar. Herkes parasını kendisi veriyor vs.

Onların örfleri adetleri başka, İslâm'ın kardeşlik anlayışı çok başka, çok kıymetli... Onun önemini Almanlar bile anlamışlar da, Almanlarla değil de bizim Türklerle gidip komşuluk yapıyorlarmış. Niye böyle yapıyorsun deyince;

"—Bunların birbirleri ile muhabbeti çok hoşuma gidiyor. Bizim Almanlar arasında böyle muhabbet göremiyoruz. Onun için seviyorum." diyormuş.

Bazılarını böyle duyuyoruz.

Bu, böyle ünsiyet edilecek arkadaş Allah'ın büyük bir ikramıdır. Tasavvufî kardeşlik olunca, bir de dînî temele dayanıyor, mânevî yönü oluyor; o daha da güzel oluyor. Böyle boynu bükük Yunus gibi, Mevlânâ gibi, Hacı Bayram gibi mübarek bir kardeş; veyahut onların devrindeki gibi, onların etrafındaki insanlar gibi kardeşler ne kadar güzel!.. Böyle arkadaşları olanlara ne mutlu! Olmayanlara da Allah böyle arkadaşlar nasib etsin...

Peki, o ilerideki devir gelince böyle arkadaşlar niye azalacak?.. Çünkü ahlâk bozulacak, arkadaşlık ahlâkı da bozulacak. Toplumun ahlâkı da bozulacak, herkes menfaatperest olacak, kötüleşecek. O zaman, gidip de konuşulacak bir kimse kalmayacak. Yâni, ahlâkın düşkünlüğünden oluyor bu azlık, bu nadirlik... Ahlâk bozuluyor, insanlar bozuluyor, dost kalmıyor, dostluk kalmıyor, mertlik kalmıyor, güzel ahlâk kalmıyor... O zaman tabii, "Ört ki ölem!" dediği gibi, zor bir durum meydana geliyor.

Bundan ne ders çıkartacağız?.. Eğer bizim böyle samîmî, candan kardeşlerimiz varsa, kıymetini bilelim! Kardeşler kardeşlerinin kıymetini bilsin; çünkü dünyanın başka yerinde böyle güzel şeyler bulunmuyor. Bu bizim dinimizin, bizim medeniyetimizin, bizim tarihimizin, bizim ecdadımızın bize hazırladığı bir nimet...

Ne mutlu ki, samîmî kardeşlerimiz var! Hasta olduğumuz zaman başucumuzda bekliyorlar. İşimizi yapıveriyorlar, koşturuyorlar. Dünyanın başka yerinde böyle şeyleri, Türkiye'deki sadakati vefayı göremezsiniz. Arkadaş arkadaşı için hapse giriyor. Suç işlemeyi de bir meziyet olarak göstermek istemem ama, onun çekeceği cezayı o çekmesin diye her türlü fedâkârlığa katlanıyor. Öne atılıyor, onu kurtaracağım diye kendisini tehlikeye atıyor.

c. Ahlâk Dine Dayanır

Bu samîmî kardeşlik bizim örfümüzde var. Bunun azalması, ahlâkın bozulmasından oluyor. Ahlâk niye bozuluyor?.. Din gevşeyince ahlâk bozuluyor. Ahlâkın dayandığı temel, beton temel, sağlam temel, taş temel dindir. O olmadığı zaman, çamur üstüne bir bina yapmak gibi olur. Hemen eğilir, yamulur, çatlar, gider. Çürük bir araziye yapılan bina pâyidar olmaz, devam etmez, yıkılır gider. Dinin önemi çok büyük; o gittiği zaman, arkadaşlık da gidiyor.

Hiç tahmin etmiyordum Avrupa ülkelerini gezmeden önce; çünkü bana yanlış haberler geliyordu:

"—İngilizler dinsizleşmiş, yüzde doksanı ateist... vs." gibi sözler duyuyordum oralara gitmiş kimselerden.

Biz o zaman gitmemiştik, küçüktük. Ya onların gördüğü zamandan sonra durum değişti, ya onlar iyi görmediler. Şimdi bakıyorum, bunlar dinlerine, kiliselerine, din adamlarına çok saygılı, çok bağlı... Çok canlı bir dînî hayat var. Kadınlar dindar, yaşlılar dindar, çocuklar dindar... Kiliseye gidiyorlar, ilâhi öğreniyorlar. Cumartesileri, pazarları, tatilleri kilise cıvıl cıvıl... Esaslarını ortaya koymuşlar, "Pazar günü herkes kiliseye gidecek!" demişler.

Bizler yapabiliyor muyuz?.. Camiye müdavim, muntazam olarak, onu bir vazife edinerek giden kaç müslüman var?.. Yâni gevşek duruyorlar. Biz toplumu böyle dînî bakımdan, onlar kadar kavrayamamışız. Toplum dinden uzak yaşıyor. Uzak yaşayınca da başka şeylerle kendisini tatmine yöneliyor. İçki ile, kumar ile, futbolla, çeşitli şeylerle kendisini oyalamaya çalışıyor.

Yâni boşluk boş durmuyor, dinle doldurmadığınız boşluk, başka kötü şeylerle doluyor. O zaman kötü alışkanlıklara kayıyor, uyuşturucuya kayıyor, meyhaneye, kumara kayıyor. Çocuklar kendilerini kötü yollara çeken salonlara, diskoteklere kayıyorlar. O zaman sonuç daha kötü oluyor. Bunların hepsinin nazar-ı dikkate alınması lâzım!

Bu ülkelerde, batı ülkelerinde benim gördüğüm, din müesseseleri toplumun hiç bir kesimini hedeflerinin dışında tutmuyorlar. Çocuklar için ayrı hedefleri var, bebekler için hedefleri var, kadınlar için hedefler var, yaşlılar için hedefler var... Hepsi çalışıyor, amacına uygun olarak her kesime yönelik faaliyetleri devam ediyor. Bakıyorsunuz, kilisede yaşlılar da var, gençler de var, evlenen damatla gelin de kiliseye gidiyor, çocuklar da kiliseye gidiyor... Küçük okul çocukları cumartesileri, pazarları gidiyorlar. Orada ilâhi öğreteceğiz, dînî ilâhiler korosu vs. derken, daha başka faaliyetler derken, çocuklar eğitiliyor.

Kilisenin imkânları geniş, arazileri geniş, idman imkânları var... Daha başka insanları çekici, oyalayıcı güzel faaliyetleri yapabilecek imkânları var...

Bizim bunlardan yoksun oluşumuz doğru değil... Sadece ezan oku, sadece namazı kıldır; ondan sonra dînî hizmet bitti... Böyle şey olmaz, din bu değil, böyle olmaması lâzım! Din her şeyin temeli olduğundan, insanı kavraması lâzım! İnsanın içinde kendisini sevk eden bir güzel duygu haline gelmesi lâzım! Bir müfettiş haline gelmesi lâzım, bir murakıp haline gelmesi lâzım! Bir sâik, sebep haline gelmesi lâzım!..

Her şeyi Allah'tan korkarak, ahiretini düşünerek, sevabını umarak, cenneti isteyerek, cehennemden sakınarak yapması lâzım insanın!.. Bu da eğitimle olur.

Bizim din müessesemizin halkla bağlantıları çok zayıf... Ben bunu görüyorum. Tabii din zayıf olunca da ahlâk zayıf oluyor. Ahlâk zayıf olunca, arkadaşlık yapılacak insanlar kalmıyor. Herkes birbirini aldatıyor, herkes birbirinin aleyhinde... Kimse kimseyi sevmiyor, sevmeyi öğrenmiyor.

Din, tabii sevmeyi de öğretiyor. Hele tasavvuf... Hele bizim dinimizde, bizim tarihimizde bizim Yunusumuz, bizim

Mevlânâmız (*kaddesa'llàhu ervâhahüm*), o büyüklerimiz sevgiyi ne kadar işlemişler ve ne kadar güzel öğretmişler insanlarımıza...

Şimdi insanlarımızda sevgi olmadığı için herkes birbirinin kuyusunu kazıyor. Uzaktan bakıyorum, acıyorum ülkeme, milletime, vatanıma... Neden?.. Karma karışık. Köşe yazarlarını okuyorum, diyorlar ki:

"—Devlet düzeninin her tarafı bozuk, bütün çarkları bozuk..."

Yazık değil mi?.. Nerede böyle hakkı işleyen dürüst insanlar, haksızlığın karşısına çıkan insanlar?.. Nerede o eski mert insanlar? Nerede vatanını sevip de vatanı için güzel çalışma yapan insanlar?.. Bunların olması lâzım!

Bunlar da lafla olmuyor, edebiyatla olmuyor, bunun ruhsal temelleri var. Bu temel de din... Bizimkiler dinden korktukları için, gericilik, bilmem ne diye onu engelleyince, bu sefer arkasından çok büyük toplumsal zararlar ortaya çıkıyor.

d. Sünnetin Terk Edilmesi

Demek ki, zaman bozulduğu zaman helâl lokma kalmayacak; zaman bozulduğu zaman arkadaşlık yapılacak bir samîmî, mûnis, tatlı dost da bulunmayacak...

(*Ev sünnetin yu'melü bihâ*) "Az olacak şeylerden birisi de, kendisi icrâ olunan bir sünnet de kalmayacak."

Dinin temeli nedir?.. Her zaman söylüyoruz, bakın hep hadisleri okuyoruz, hadislere alıştırmağa çalışıyoruz kardeşlerimizi... Radyo ile, televizyonla, dergilerimizle, gazetelerimizle, kitaplarımızla:

"—Aman, dini doğru öğrenmek istiyorsanız sünnet-i seniyyeye sarılacaksınız!" diyoruz.

Herkes bir laf söylüyor, bazıları da dini saptırmağa çalışıyor. Saptırmağa çalışanların karşısında dinin ne olduğunu, doğruyu, Allah'ın rızasını, Peygamber Efendimiz'in yolunu öğrenmenin çaresi, sünnet-i seniyyeye sarılmak, her şeyi sünnete uygun yapmak... Sünnete uygun yapan cenneti bulur; sünnete aykırı iş yapan, bid'at iş yapan, hattâ dînî bir şey yapıyorum sanarak bile dalâlete düşer.

Çünkü, Türkiye'de ve dünyanın pek çok yerinde öyle insanlar var ki, dinsel bir takım işler yapıyorlar, adetler, merasimler; ama onların dinle ilgisi yok... Ben bir din adamı olarak bakıyorum, acıyorum ve korkuyorum. Gelir misin öyle bir yere?.. Kat'iyyen, Allah saklasın, Allah beni bulaştırmasın... Neden?.. Yanlış! Fikir olarak yanlış, uygulama olarak yanlış, sonuç olarak yanlış, bid'at, dinde aslı yok, esası yok... vs.

Bunların önlenmesi nasıl olacak?.. Sünnetin öğretilmesi ile olacak. Çünkü dünyada şimdiye kadar pek çok inanç yaşamış, pek çok kültür, medeniyet, toplum geçmiş, her kafadan bir ses çıkmış, onların kalıntıları var. Bizim Anadolu'muzda dahi —halkı tanıyanlar bilirler— tâ Etililerden kalma adetler var, onların izleri var... Şamanizm'den kalma adetler var, başka dinlerin mensublarından bulaşmış yanlışlıklar var... Kolay değil toplumun değişmesi... Bunların hepsinin çaresi sünnettir. Peygamber Efendimiz'in hadis-i şerifleridir, sünnet-i seniyyesidir.

Demek ki, o kötü zamanın bir şeyi de, uygulanan sünnet olmayacak. Herkes bir başka yolda, herkes sünnete aykırı bir çizgide, yâni dinin asıl merkezinden uzakta, yanlış yolda demek...

Bundan çıkan sonuç nedir, aziz ve muhterem kardeşlerim?.. Bakın hadis dersleri yaparken kardeşlerimiz ısrar ettiler, Kur'an dersi yapmağa başladık. Dinimizin iki temeli var:

1. Kur'an-ı Kerim
2. Hadis-i şerifler

Kur'an-ı Kerim, Allah'ın kelâmı; *amennâ ve saddaknâ...* Cebrâil AS'ın Peygamber Efendimiz'e indirdiği mukaddes kitabımız. Allah'ın en son hitabı, insanlığa gönderdiği en son mukaddes kitabı... Öteki kitaplarındaki eksiklikleri, yanlışlıkları, unutulmuş, tahrifata uğramış kısımlarını düzelten, insanlığın kurtarıcısı, Allah'ın sağlam ipi Kur'an-ı Kerim... Tamam, bir bunu öğreneceğiz.

Bizde Kur'an-ı Kerim öğrenmede yanlış bir uygulama var; Kur'an-ı Kerim okunuyor, dinleniyor, ama anlamadan... Anlamıyor, anlamaya heveslenmiyor kimse... Kur'an-ı Kerim'i anlamak için hem üzerinde çalışması lâzım herkesin... Hem de İngilizce kadar, Fransızca kadar, Almanca kadar hepimizin Arapça'yı da sevip Arapça'ya da çalışmamız lâzım!..

Bakın Ortadoğu'da bulunuyoruz, ülkemizin komşuları Arap, çevremizde Araplar var. Başka ülkeler çevrelerindeki milletlerin dillerini sırf o sebeple öğreniyorlar. "Benim çevremde şu var, şu var, şunları öğreneyim!" diye onları öğreniyorlar. Koca bir kültür, koca bir tarih, koca bir mâzî, kütüphaneler dolusu kitaplar... Arapça'yı mutlaka herkes öğrenecek. Arapça Kur'an'ın anahtarı, Kur'an-ı Kerim de cennetin anahtarı...

Münafıklar, kâfirler müslümanın Kur'an'ı sevdiğini, saydığını, ona uyduğunu bildiği için, İslâm'ı saptırmak için, müslümanı kandırmak için oralardan yalan yanlış, yamuk sözler söyleyip müslümanı kandırmaya çalışıyorlar. Meselâ bir ihtiyar zavallı insan varmış bir şehirde... Bana şikâyet ettiler:

"—Hocam bu kan kusturuyor buranın müftüsüne, vaizine, imamlarına... Esiyor, tozuyor." dediler.

Emekli öğretmenmiş.

"—Neymiş özelliği, kitabı var mı?" dedim; "Var." dediler.

Baktım kitabında daha ilk sayfasında 30-40 tane yanlış çıkarttım, kalemle çizdim. Anladım ki zır deli, cahil bir adam... Diyor ki meselâ, Kur'an-ı Kerim'in cümlelerine ayet denilmesini inkâr ediyor, "Olmaz böyle şey!" diyor. Halbuki Kur'an-ı Kerim'de var, Allah o ismi vermiş. Yâni müslümanlar vermiş değil, Peygamber Efendimiz de vermiş değil; ayetlerde var o cümlelerin ayet diye isimlendirilmesi... Ondan haberi yok.

Millet de onu bir şey sanıyor. Kitabını da, sanki dinin aslını o anlatıyormuş gibi bir eda ile, isimle filân yazmış, öyle piyasaya sürmüş. "Haa, gerçek din buymuş!" filân diye herkes alacak, ama çok cahil... Ben şöyle bir edebiyatçı olarak sayfaya, kitabın baskısına baktım, acıdım; yazık, kâğıt israfı... Adamın sözlerine baktım, fikirlerine baktım; hiç Kur'an'ı bilmiyor, Arapça bilmiyor... Ayet olmayan şeye ayet diyor. Yâni o kadar cahil ki, cahilliğinin farkında değil... Bir de, "Dinin aslı, esası benim kitabımdır." gibi bir iddia ile ortaya çıkmış.

Bunlar çok, böyleleri çoğaldı. Bu neden?.. Halktan, kabahat biraz halkın... Çünkü, "Ma'rifet iltifata tabidir." derler. Yâni rağbet olan şey sürüm kazanıyor. Halk rağbet etmese sürüm olmayacak. Millet yanlışı doğrudan ayırt etmiyor, yanlışı

alkışlıyor, yanlışın peşinden gidiyor. Doğru söyleyeni dokuz köyden koğuyorlar. O zaman olmuyor.

Bunun çaresi ne?.. Bunun çaresi Kur'an-ı Kerim'i öğrenerek, okuduğumuz Kur'an'ın anlamını bilerek, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerini okuyarak doğruyu öğrenmek... Önce şöyle teslim olacak, İslâm teslim olmak demek. "Kur'an ne diyorsa, ben ona uyacağım! Peygamber Efendimiz ne diyorsa, ben kabul edeceğim!" diyecek, ondan sonra kendisini ona göre ayarlayacak.

Kendisi bir yol tutturuyor, bir adet edinmiş, bir hayat tarzına geçmiş; çirkin, pis hatalı, sonunda pişman olacağı, ahir ömründe bin defa pişman olacağı bir yol tutturmuş. Ama şimdi doğru sanıyor yolunu; Kur'an'a çatıyor, hadise çatıyor, dine çatıyor, din adamlarına çatıyor, mâziye, tarihe çatıyor, her şeye çatıyor.

Ne batıyı tanımış... Bakın ben şimdi içlerinde yaşıyorum, geziyorum. Uzun zamandır yakından inceliyorum. Ben eskiden batıda doktora yapanları, Sorbon'dan mezun filân diye bayağı bir şey sanırdım. Onların da iç yüzlerini öğrendik yâni... Onlar iki çeşit doktora yaptırıyorlar. Böyle doğudan gelenlere alelacele, çok iyi yetişmeden ünvan veriyorlar, gönderiyorlar. Ama kendi adamlarına sıkarak, çok güzel, ciddî doktora yaptırıyorlar. Millet bunları bilmiyor.

Doğuyu bilmiyor. Yâni Arapça'yı, Farsça'yı, kendi medeniyetimizi bilmiyor. Batıyı bilmiyor, batının zihniyetini bilmiyor. Batının emellerini, amaçlarını bilmiyor. Siyasetini bilmiyor, siyasetinin gizli taraflarını bilmiyor, karanlık emellerini bilmiyor. Ondan sonra, kendi milletinin canına okuyacak işler yapıyor. Neden oluyor bu?.. İşte basîreti köreldiği için, değer hükümleri zelzeleye uğrayıp yıkıldığı için... Kur'an'ı bilmediği için, hadisi bilmediği için, ecdâdı bilmediği için...

Ecdada düşman... Neredeyse, "Türk milletinin en büyük düşmanı kim?.. Ecdadımız!" diyecek noktaya geldik. Öyle şey olur mu?.. Ecdadımız alim insanlar; batının doğunun, herkesin istifade ettiği insanlar... Yazdıkları kitapları bugün, başka yerlerde ders kitapları olarak okutuyorlar. Arabistan'da bile ders kitabı okunan, itibar edilen kitaplar yazmış alimlerimiz var... Herkesin kütüphanesinde kitabı bulunan, bütün dünyanın meşhur kütüphanelerinde kitabı bulunan büyük alimlerimiz var...

Bunlardan gençliğin haberi yok, böyle bir gürültü, patırtı gidiyor. Bunun önüne geçmeliyiz.

Dinimizi öğreneceğiz. Dinimizi öğrenmek için tabii Arapça'ya da çalışmak lâzım, Kur'an'ı öğrenmek lâzım, hadis-i şerifi öğrenmek lâzım! Ondan sonra Kur'an ve hadis yolunda yürüyen hakîkî alimleri dinlemek lâzım!.. Alim taslaklarını, ortaya çıkıp da yalancı pehlivan gibi peşrev çekenleri anlamak lâzım!

Nasıl anlar?.. Hakkı bilirse, anlar. Hazret-i Ali Efendimiz buyurmuş ki:

"—Adamlara bakarak hakkı anlamaya çalışma, şu adam şöyle diyor, gàlibâ bu haklı deme; hakkı ilkönce öğren, kimin hak ehli olduğunu o zaman daha iyi anlarsın!" diyor.

Çok yüksek bir söz, Hazret-i Ali Efendimiz (*RA ve kerrema'llàhu vecheh*) çok güzel söylemiş. Önce hakkı, hakîkatı öğrenecek; o zaman kimin yalancı, kimin gerçekçi olduğunu, kimin gerçek alim, kimin palavracı olduğunu; kimin memleketini sevdiğini, kimin memleketine düşmanlık ettiğini, kuyusunu kazdığını, kimin kendi temellerini tahrib ettiğini, kimin kendi bindiği dalı kestiğini daha iyi anlayacak.

Allah hepimizi sevdiği kul eylesin... Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarılmayı nasib eylesin... Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetine sarılmayı nasib eylesin...

O kötü günler geldi mi nedir, bilmiyorum; inşâallah biz iyi olmağa çalışalım! Helâlinden kazanmağa çalışalım, arkadaşlığımızı güzel yapmağa çalışalım! Güzel arkadaşlarımız varsa, kıymetini bilelim! İhvanlığın kadrini, kıymetini bilelim!..

Bir de en son konu, sünnet-i seniyyeye sımsıkı sarılalım! Bir sünnetin bile uygulanması, insana ne kadar sevaplar kazandırır. Her işimizin sünnete uygun olması lâzım!..

Allah bize tevfikini refîk eylesin... Bizi Peygamber-i Zîşânımız'ın mübarek yolundan, nurlu yolundan ayırmasın... Sünnetine âşinâ eylesin, yolunda dâim eylesin... Ahirette ona komşu eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

06. 11. 1998 - AVUSTRALYA

30. PEYGAMBER SAS EFENDİMİZ'İN ÖZELLİKLERİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Allah'ın rahmeti ve bereketi, ihsânı ve ikramı üzerinize olsun... Cumanız mübarek olsun... Allah nice mübarek günlere eriştirsin... Mübarek Üç Aylardayız; Üç Ayların güzel ikramlarından, sevaplarından istifade etmeyi cümlenize, cümlemize nasib eylesin..

Önümüzdeki haftada Peygamber SAS Efendimiz'in Mi'rac kandili var; o kandillerinizi de tebrik ederiz.

a. Cihad Peygamberi

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Abdi'l-Ber, Taberânî vs. kaynaklarda Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[176]

بُعِثْتُ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ بِالسَّيْفِ ، حَتَّى يُعْبَدَ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، وَجُعِلَ رِزْقِي تَحْتَ ظِلِّ رُمْحِي ، وَجُعِلَ الذُّلُّ وَالصَّغَارُ عَلَى مَنْ خَالَفَ أَمْرِي ؛ وَمَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ (حم. والحكيم ، ع. طب. هب. عن ابن عمر)

---

[176] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.50, no:5115 ve s.92, no:5667; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.212, no:19401; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.75, no:1199; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.135, no:216; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.267, no:848; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.309, no:770; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.257; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.13, no:2099; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.V, s.487, no:9379 ve 9897; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.484, no:10528; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.372; *Câmiü'l-Ehàdîs*, C.XI, s.128, no:10399.

RE. 245/3 (*Büistü beyne yedeyi's-sâati bi's-seyfi hattâ yu'beda'llàhu vahdehû lâ şerîke leh, ve cüile rızkî tahte zılli rumhî, ve cuile'z-zülli ve's-sığàri alâ men hàlefe emrî; ve men teşebbehe bi-kavmin fehüve minhüm.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.*

Buyuruyor ki Efendimiz SAS:

(*Büistü beyne yedeyi's-sâah*) "Ben kıyametin öncesi bir zamanda peygamber olarak gönderildim." Yâni, ahir zaman peygamberidir. Peygamberimiz'den sonra başka peygamber yok. Ondan sonra, Devr-i Muhammedî'den sonra artık dünyanın sonu gelecek, kıyamet kopacak. İşte o kıyamete *es-sâah* diyorlar.

"Kıyametin öncesinde ben peygamber olarak ba'solundum, (*bi's-seyfi*) kılıç ile..." Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri hakkı tutup, hakkı îfâ ve icrâ etmek ve hakkı hakim kılmak; bâtılı, küfrü, şirki, çirkinliği, kötülüğü, zulmü de def etmek için cihadı farz kılmıştır. Peygamber SAS bunu ifade ediyor; "Ben kılıçla, vazifemi kılıçla yapmak üzere peygamber olarak gönderildim." buyuruyor.

Bu demektir ki, eğer zulüm varsa, kötülük varsa, haksızlık varsa, çirkin şeyler varsa, Allah'ın sevmediği haramlar, günahlar varsa, bunların yapılmaması tavsiye edilecek:

"—Yapmayın bunları! Bu zulmü işlemeyin, bu adamı öldürmeyin! Bunun malını gasb etmeyin, şu haksızlığı yapmayın! Küfrü bırakın, şirki bırakın, müşrikliği terk edin, putlara tapmayı bırakın!" denilecek.

Ama nasihat edildiği halde terk etmezlerse, o zaman hakkın güç kullanarak hàkim kılınması; bâtılın, zulmün de def edilmesi lâzım!

Zaten dünya hayatının umûmî kuralı, kaidesi bu... Hayatta da böyle oluyor; bütün devletlerde bütün yönetimler de aynı şekilde hareket ediyorlar. Gerektiği zaman güç kullanmak gerekebildiği için; veyahut haksızlığa uğradıkları zaman toplumlar kendilerini korumak için ordular besliyorlar. Tanklar, uçaklar, savaş gemileri yapılıyor. Bakıyorsunuz Amerika bir başka kıtada ama, Akdeniz'de... Bakıyorsunuz Kızıldeniz'de, bakıyorsunuz Basra Körfezi'nde, bakıyorsunuz Hint Okyanusu'nda, bakıyorsunuz Japon Denizi'nde, bakıyorsunuz Atlas Okyanusu'nda... Yâni, güç kuvvet hazırlamak gerekiyor.

Hani, "Ben peygamberim, söylerim..." Peki dinlenmediği zaman ne olacak?..

Peygamber SAS görevlendi. Görevlendiği zaman müşrikler kabul etmediler. Başladılar inanç hürriyetini çiğneyerek müslümanları ezâ, cefâ altında tutmağa... Hattâ işkence edip öldürmeğe başladılar. Sözleri geçen, hakkını arayamayacak olan köleleri, zayıfları, cariyeleri çöllerde öldürmeğe başladılar. Ne olacak?.. Tabii onların korunması gerekecek.

(*Hattâ yu'beda'llàhu vahdehû lâ şerîke leh*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne tek başına, onun hiç şerîki olmadığını bilerek, Allah'tan gayri ilâh olmadığını bilerek ibadet edilmeyi sağlayıncaya kadar; insanlar Allah'a, şerîki nazîri olmayan, alemleri yaratan Rabbü'l-àlemîn Allah'a ibadet etsinler diye, onu sağlayıncaya kadar, o amacın tahakkukuna kadar, icabında cihad ederek bu vazifeyi sağlamakla görevlendirildim."

(*Ve cüile rızkî tahte zılli rumhî*) "Benim rızkım, mızrağımın gölgesi altında kılındı." Yâni, müslüman Allah rızası için cihad eder. O zaman kendisinin ilk tavsiyesini, teklifini kabul etmeyen düşman; karşısına çıkan zalim, müşrik veya kâfir kabul etmediği zaman; ya İslâm'ın hàkimiyetini kabul edecek, İslâm'ın kurallarını, Kur'an-ı Kerim'in emrini, Allah'ın emirlerinin uygulanmasını kabul edecek, tâbî olacak... Yâni, müslüman olacak... Üçüncü şekilde, yâni karşı çıktığı zaman cihad olacak. Cihad olduğu zaman da, karşı tarafın malı müslümana, İslâm ordularına ganîmet olacak.

(*Ve cuile'z-zülli ve's-sığàri alâ men hàlefe emrî*) "Ve Allah tarafından zillet ve aşağılık, küçüklük, benim işime, benim bu peygamberlik görevime, benim tebliğle vazifeli olduğum ilâhî kurallara muhalefet edenlere yazılmıştır Allah tarafından... Onlar zelil ve sağîr olarak, hor ve hakir olarak dünyada, ahirette cezalarını çekeceklerdir."

(*Ve men teşebbehe bi-kavmin fehüve minhüm*) "Kim bir kavme benzemeye çalışırsa, kendisini ona benzetmeye uğraşırsa, onlardan sayılır." Tabii bu iki taraflı olur: Kim Peygamber Efendimiz'e, ve onun etrafındaki ashabına, mü'minlere, mücahidlere benzemeye çalışırsa; Allah onlardan haşreder. Kim de Allah'ın varlığına, birliğine karşı çıkarsa, müşrik ve kâfir olarak yaşamayı tercih ederse, Allah'la, Allah'ın peygamberi ile mücadeleye cür'et ederse; onlara benzemek durumunda olanlar da onların tarafında haşr olur.

Mü'minler tarafındansa, mü'minlere benzemeye çalışıyorsa, o yolu tutturuyorsa, ona özeniyorsa, mü'minlerden, mücâhidlerden sayılır. Kâfirlere özeniyorsa, onlara benzemeye çalışıyorsa, kâfirler grubundan, zümresinden sayılır.

Bu çok önemli umûmî bir kaidedir. Kimi taklit ettiği, kimin yolunda gittiği, kimin sözünü dinlediği, hangi fikri benimsediği çok önemlidir bir insanın... Eğer kâfirin, zàlimin fikrini benimsiyorsa, onun yanında yer alıyorsa, o da zàlimdir. Mü'mini, Peygamber Efendimiz'i evliyâullahı seviyor, onlara benzemeğe çalışıyorsa, onların yanındadır. Umûmî kaide böyle...

Yâni, demek istiyor ki Peygamber SAS Hazretleri'nin bu hadis-i şerifinin son cümlesi, sözün akışına göre:

“—Benim yaptığım gibi yapanlar benden olurlar, sevapları kazanırlar. Kâfirlerin yaptığını yapmak isteyenler, onlara benzemeğe çalışanlar da belâlarını, cezalarını bulurlar. ” diye bildiriyor.

Şimdi, bu hadis-i şerif şu bakımdan çok önemli aziz ve muhterem kardeşlerim! Biliyorsunuz, bir insanın haklı olması önemli, bu güzel bir şey... Haklı olunca rahatlıyor insan, vicdânen müsterih oluyor. Fakat herkesin terbiyesi, haklı olanın hakkını vermek tarzında değil... Bazısı haklı olanın haklı olduğunu bile bile, onun hakkını yemek istiyor, gasbetmek istiyor; mahsulünü almak istiyor, parasını çalmak istiyor, ezmek istiyor... Ülkesini bölmek istiyor, parçalamak istiyor, devletini yıkmak istiyor.

“—Burası benimdir, ben burayı istiyorum!” diye geliyor, efelik yapmağa, kabadayılık yapmağa, zorbalık yapmağa kalkışıyor.

O zaman acaba ne yapacak?..

Böyle İslâm’ın sulh ve sükûn dini olduğunu, huzur dini, ahlâk dini, mâneviyat dini olduğunu düşününce insan, sanır ki:

“—Canım sesini çıkartmasın; esir olarak, mazlum olarak dursun!”

Hayır!.. Bir insan malını korumak için, canını korumak için, namusunu korumak için, haksızın karşısında mücadele ederken zarar görse, ölse bile şehid sayılıyor. Yâni haksızlığa taviz vermek, prim vermek, müsaade vermek, yol vermek olmuyor. Haksızlığın karşısına çıkacak... En basiti haksız olduğunu söyleyecek, nasihat edecek. Eğer nasihat kâr etmiyorsa, o zaman fiilen o haksızlığın olmamasını sağlayacak icraata geçecek. Bizzat onun ortadan kalkmasını, hükmünün ilgà olmasını sağlamağa çalışacak.

İslâm’ın terbiyesi, modern çağın da insan anlayışı, yönetim anlayışı da böyle... Yâni kötülüğe, haksızlığa, zulme müsaade olmuyor. İnsan bütün meşrû yollardan, demokratik yollardan hakkını korumağa çalışacak.

Birinci hadis-i şerif bu...

b. Hidâyet Allah’tandır

Okumak istediğim üç hadis-i şeriften ikincisi: Peygamber SAS Efendimiz Deylemî'nin, İbn-i Asâkir'in ve diğer kaynakların Hazret-i Ömer RA'dan rivayet ettiğine göre, buyurmuş ki:[177]

بُعِثْتُ دَاعِياً وَمُبَلِّغاً ، وَلَيْسَ إِلَيَّ مِنَ الْهُدٰى شَيْءٌ ؛ وَخُلِقَ إِبْلِيسُ مُزَيِّناً ، وَلَيْسَ إِلَيْهِ مِنَ الضَّلاَلَةِ شَيْءٌ (عق. عد. كر. وابن النجار والديلمي عن عمر)

RE. 245/4 (*Buistü dâiyen ve mübelliğan, ve leyse ileyye mine'l-hüdâ şey'ün; ve hulika iblîsü müzeyyinen, ve leyse ileyhi mine'd-dalâleti şey'ün*) *Sadaka rasûlü'llàh.*

Bu da yine bir başka konuda, Peygamber SAS yine kendisini anlatıyor:

(*Buistü*) "Ben peygamber olarak gönderildim, (*dâiyen ve mübelliğan*) insanları hak yola dâvet edici olarak ve tebliğ edici olarak... 'Allah'ın emri şudur, haram şeyler şunlardır, helâl olan şeyler şunlardır.' diye tebliğ etmekle ve insanları cennete, hak yola, Allah'ın rızası yoluna çağırmakla peygamber tâyin olundum.

(*Leyse ileyye mine'l-hüdâ şey'ün*) İnsanların hidayete ermesinde benim bir dahlim yok; hidayeti veren, nasib eden Allah... Ben dâvet ederim, tebliğ ederim; karşı tarafın nasibi varsa, tebliğ edilenin, dâvet olunanın aklı varsa, nasihati dinler, hidayete erer, Allah'ın sevdiği zümreye geçer. Ama ben zorla bir insana hidayet verecek vazifede değilim; hidayet Allah'tandır."

Peygamber SAS bazı kimselerin, özellikle amcası Ebû Tàlib'in müslüman olması için çok samîmî istekte bulunmuştu, çok arzu

---

[177] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.11, no:2094; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.379, no:1571; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.395, no:664; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.39, no:597; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.281, no:301; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.8, no:410; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVI, s.303; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.194, no:546; Şevkànî, *el-Fevâid*, c.I, s.505, no:96.

etmişti ama, Allah nasıl nasib ederse öyle oluyor. Hidâyetin nasibini Allah veriyor veya vermiyor. Her şeyi en iyi o bildiği için, hakkı yoksa, istihkàkı yoksa, hidâyete lâyık değilse Allah nasib etmiyor.

Peygamber Efendimiz rahmetinden, raufluğundan, re'fetinden, merhametinden, güzel duygularla dolu olmasından, insanların hepsinin iyiliğini istediğinden, hepsinin hidâyete ermesini istiyor. Ama onun bizzat alıp hidâyete sokmak, hidâyeti bizzat ona vermek gibi bir vazifesi yok; hidâyet Allah'tan... Sadece tebliğ ediyor Peygamber Efendimiz.

Peygamberimiz hak yola çağırıyor ve hakkı tebliğ ediyor. Sadece bir davetçi, hidayet Allah'tan...

Bunun gibi, bunun karşı tarafı da yine Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde devam ediyor:

(*Ve hulika iblîsü müzeyyinen*) "Şeytan da, iblis de kötü işleri süslü püslü, cazip gösterecek şekilde yaratıldı." Yâni, şeytanın vazifesi de günahları, aslında çirkin ve kötü olan şeyleri allayıp, pullayıp, süsleyip insanlara yutturmak...

Müzeyyin, zînetlendirici demek. Neyi zînetlendiriyor?.. Kötü işleri kişinin gözünde cazip gösteriyor: "Aman şu içkiyi içsem, ne kadar keyif yapacağım... Şu afyonu çeksem, ne kadar güzel hayaller göreceğim, ne kadar güzel gece geçireceğim... Falanca yere gitsem, şu işreti, şu îyş ü nûşu yapsam, bu gecem ne kadar keyifli olacak..." diye şeytan ona tatlı gösteriyor, zînetli gösteriyor, yapacağı şeyi hoş gösteriyor, güzel gösteriyor.

(*Ve leyse ileyhi mine'd-dalâleti şey'ün*) "İnsanı dalâlete düşürmekte onun bir rolü yok..." Hidâyet veren Allah olduğu gibi, kişiyi dalâlete düşüren de yine Allah... Şeytan sadece allayıp, pullayıp tezgâhtarlık yapıyor.

Hani tezgâhtar malı istediği kadar methetsin; müşteri isterse alır, istemezse almaz. Dükkânın önünden geçerken, tezgâhtar:

"—Buyurun efendim, güzel mallarımız var!" diye içeriye çağırıyor.

Ama siz istemezseniz, gitmiyorsunuz. Şeytan da kötü yola insanları çağırıyor, giderse gider, gitmezse gitmez. Yâni dalâlet

şeytanın işi değil, hidâyet Peygamber Efendimiz'in işi değil... Hidâyet ve dalâlet, Allah tarafından kula takdir ediliyor.

O da kulun davranışlarından dolayı meydana geliyor. Kur'an-ı Kerim'in ayet-i kerimelerinden biliyoruz ki:

وَاللَّهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (البقرة:٢٥٨)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'z-zàlimîn.*) (Bakara, 2/258) Meselâ adam zàlimse, Allah hidayeti vermiyor.

وَاللهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ (المائدة:١٠٨)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'l-fâsıkîn.*) (Mâide: 108) Eğer fısk u fücûra devam ediyorsa, günahtayken hidayeti Allah nasib etmiyor. Neden?.. Bir kere edebini takınsın, şu kötülüğü bir bıraksın da, ondan sonra Allah'tan lütfunu istesin de, Allah en kıymetli hediyesi olan, en büyük lütfu olan hidâyeti o zaman ona versin. O kötü yoldan vazgeçmeyince, Allah hidayet vermiyor.

Demek ki, hidayeti veren de Allah, dalâlete düşüren de Allah... Dalâlete çağıran İblis'in, dalâlete düşürmekte bir rolü yok... Sorumlu olan insan, dalâleti veren de Allah... Hidâyet yoluna sokmakta da Peygamber Efendimiz'in bir dahli yok; bütün gayretine rağmen hidayete girmemiş insanlar vardı. Hidayeti veren Allah... Kişi hak ederse, Allah-u Teàlâ Hazretleri hidayeti nasib ediyor. O da o hak edişinden dolayı, irâde-i cüz'iyyesinden sevabı kazanıyor, mükâfâta nâil oluyor.

O halde aziz ve muhterem kardeşlerim, cehenneme düşenler şeytanı suçlamasınlar, kendilerini kınasınlar; çünkü kabahat kendilerinde... Peygamber SAS bütün insanlara hakkı söyledi, dâvet etti, tebliğ etti, ayırım yapmadı. Hattâ Medine-i Münevvere'deki başka din mensuplarının ibadethanelerine gitti, onlara bile tebliğ etti. Yahudilerin havrasına gitti:

"—Ben Tevrat'ta geleceği bildirilen ahir zaman peygamberiyim, o Tevrat'ta bahsedilen kişi benim. Benim

hakkımda Allah Tevrat'ta şöyle şöyle buyurdu. Bana iman edin!" dedi.

İçlerinden Abdullah ibn-i Selâm:

"—Doğru söylüyorsun yâ Rasûlallah!" dedi, iman etti.

Hristiyanlara mektuplar gönderdi. Bizans imparatoruna, Mısır hükümdarına, Bahreyn'e, muhtelif yerlere, Sâsânî imparatorluğuna elçiler gönderdi, davet etti. Kabul eden saadete erdi; etmeyen hesabını verecek.

Meselâ, o zamanın Habeş imparatoru Peygamber Efendimiz'in peygamberliğini kabul etti, mü'min oldu. Peygamber Efendimiz onun mü'min olduğunu bildirdi. Hattâ vefat ettiğini haber verdiği zaman, ashabına:

"—Kardeşiniz Necâşi vefat etti, gelin şuna cenaze namazı kılalım!" diye, ta Arabistan'dan Habeşistan'da vefat etmiş olan hükümdar için cenaze namazı kıldırdı. Bu da onun müslüman olduğunun en âşikâr delili...

Demek ki, ne mutlu o müslüman olmuş. Ötekilere de ne yazık ki, Peygamber Efendimiz'in çağına yetiştiler, hitâbına mazhar oldular, mektubunu aldılar, elçisini gördüler de, bir adım daha atıp imana gelemediler.

Allah bizlere de, buradan çıkacak dersleri almayı nasîb eylesin... Peygamber Efendimiz'in hayatını okuyacağız, hadis-i şeriflerini okuyacağız, tebligatını anlayacağız, tâbî olacağız. Dâvetini anlayacağız, dâvetine icabet edeceğiz. Şeytanı tanıyacağız, şeytanın oyunlarını bileceğiz, şeytanın insanları nasıl kandırdığını bileceğiz; şey-tana kanmamağa direnç göstereceğiz, gayret göstereceğiz. Allah'a sığınacağız ve elimizden geldiğince iyi işleri yapmağa çalışacağız.

c. İçkiyi Terk Edenin Mükâfâtı

Ebû Nuaym, İbnü'n-Neccâr ve daha başka kaynakların Enes RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[178]

---

[178] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.197, no: 7804; Ebû Ümâme el-Bâhilî RA'dan.

بَعَثَنِي اللهُ هُدًى ورحمةً لِلْعَالَمِين ، وبَعَثَنِي لأَمْحَقَ الْمَزَامِيرَ والْمَعَازِفَ وأَمْرَ الْجَاهِلِيَّةِ وَالْأَوْثَانِ ، وَحَلَفَ رَبِّي بِعِزَّتِهِ: لا يَشْرَبُ عَبْدٌ مِنْ عَبِيدِهِ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا ، إِلاَّ حَرَّمَهَا عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛ وَلاَ يَتْرُكُهَا عَبْدٍ مِنْ عَبِيدِهِ فِي الدُّنْيَا ، إِلاَّ سَقَاهُ اللهُ إِيَّاهَا فِي خَظِيرَةِ الْقُدْسِ (الحسن بن سفيان ، وابن مندة ، وأبي نعيم ، وابن النجار عن أنس)

RE. 245/8 (*Beaseniya'llàhu hüden ve rahmeten li'l-àlemîn, ve beasenî li-emhaka'l-mezâmîra ve'l-meâzife ve emre'l-câhiliyyeh, ve'l-evsân, ve halefe rabbî bi-izzetihî: Lâ yeşrabü abdün min abîdihi'l-hamra fi'd-dünyâ, illâ harramehâ aleyhi yevme'l-kıyâmeh; ve lâ yetrukühâ abdin min abîdihî fi'd-dünyâ, illâ sekàhu'llàhu iyyâhâ fî hazîreti'l-kuds.*) *Sadaka rasûlü'llàh, ve nataka habîbu'llàh.*

Bu üçüncü ve sohbetimizin en sonuncu hadis-i şerifinde Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Beaseniya'llàhu hüden ve rahmeten li'l-àlemîn*) "Allah beni hidayet güneşi olarak, hidâyet rehberi olarak ve alemlere rahmet olarak ba'setti, peygamber gönderdi. (*Ve beasenî li-emhaka'l-mezâmîra ve'l-meâzife ve emre'l-câhiliyyeh*) Ve beni çalgıları, eğlenceleri, cahiliye işlerini ve putları silip yok edeyim diye gönderdi." Yâni, böyle sorumsuzca çalgı, eğlence, zevk ü sefâ, fuhşiyat, cahiliye devrinin kötü adetleri, inanç hususunda veyahut halkın arasındaki yaygın kötü adetler olarak ve putlar; bunların hepsini silmekle Allah beni görevlendirip gönderdi.

(*Ve halefe rabbî bi-izzetihî*) "Ve Rabbim kendi izzet ve celâline yemin ederek kullarına bildirdi ki: (*Lâ yeşrabü abdin min abîdihî el-hamra fi'd-dünyâ, illâ harramehâ aleyhi yevme'l-kıyâmeh.*)

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.602, no:32096; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, no:10408.

“Kullarından bir kul içkiyi dünyada içerse, Allah ona kıyamette, ahiret aleminde, cennette cennet meşrubatını, şaraplarını içmeyi haram kılacak diye yemin etti. ‘Dünyada içerse, ben de onu ahirette cennete sokmam, cennet şarabını içirmem!’ diye izzet ve celâline Allah yemin etti.”

(*Ve lâ yetrukühâ abdin min abîdihî fi’d-dünyâ*) “Bir kul da içiyorken, Allah rızası için, dünyada iken içki kötüdür, zararlıdır, aklı baştan alıyor, arabalara çarptırtıyor, rezillik, rüsvaylık oluyor diye tevbekâr olup içkiyi terk ederse; (*illâ sekàhu’llàhu iyyâhâ fî hazîreti’l-kuds.*) Allah da ona hazîre-i kudsünde, kutsal yüce makamında, huzur-u izzetinde cennet şarabını ikram edecek.”

وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا (الانسان:٢١)

(*Ve sekàhüm rabbühüm şerâben tahûrâ.*) [Rableri onlara tertemiz bir içki içirir.] (İnsan, 76/21) ayetinde belirtildiği gibi, cennet şarabını içireceğini izzetine, celâline yemin ederek vaad eyledi diye, Peygamber SAS buyuruyor.

Biliyorsunuz, Peygamber SAS peygamber olduğu zaman, o devirde içki çok yaygındı. Arabistan’a çeşitli yerlerden içkiler gelirdi. O zaman zaten dünyada şarap içme fevkalâde yaygındı. Bütün ülkelerde —iklimi müsaitse— asmalar, üzüm kütükleri, çok yaygındı. Üzümleri sıkarlar, şarap yaparlar, küplere doldururlardı. Biliyorsunuz, eski putperest Yunanlıların şarap tanrıları bile vardı. Şarap bayramları vardı.

Bütün milletler öyleydi, içkiyi yaygın bir şekilde kullanıyorlardı. Araplar da çeşitli başka tatlı meyvalardan içki yaparlardı. Meselâ hurmayı da suyun içine atıp, sulandırıp, şerbetini tahammür ettirtip, içki haline getirtip hurma şarabı içerlerdi. Arpadan, daha başka şeylerden de şarap yapıp içerlerdi. Yaygındı, hattâ öğünürlerdi; şarap satan çadırın bütün şarapları bittiği zaman bir bayrak çekermiş üst tarafına, teslim bayrağı gibi;

“—Artık gelmeyin, burada satılacak mal kalmadı, şarapların hepsi bitti, içkilerin hepsi bitti!” diye

“—Ben içki çadırının tepesine bitti bayrağını çektirmiş adamım. Ben o kadar içki tükettim, kendim de içtim, başkalarına da ikram ettim.” diye öğünürlerdi.

İslâm’ın ilk geldiği zamanlarda bu alışkanlık devam ediyorken, Peygamber Efendimiz bunun doğru olmadığını, içkinin zararları olduğunu bildirdi. Namaza gelirken içilmesin! Gelindiği zaman, sarhoşlukla ne söylediğini bilmiyor; imamlık yapan şaşırıyor diye ikàz eyledi. Ondan sonra da içkinin haram olduğuna dair ayet-i kerime inince;

“—İçki içmeyeceksiniz, haramdır!” dedi.

Herkes küplerini boşalttı. Sokaklardan şaldır şuldur dökülmüş şarapların selleri aktı. Ondan sonra içmediler.

Tabii ayyaşlıktan, alışkanlıktan kurtulmak kolay değil. Bazıları bırakamıyorlar, içmeye devam ediyorlar. Uyuşturucular, sarhoşluk verici şeyler böyle oluyor. Alışkanlık yaptığı için kurtulmak kolay olmuyor. Peygamber Efendimiz böyle bildiriyor burada...

“Kim onu Allah rızası için terk ederse, Allah cennette, kendi huzur-u izzetinde cennet şaraplarını ona ikram edecek Dünyada içki içmeyene devam edene de, yâni haramdır diye duyduğu halde kendisini tutamayıp içki içmeye devam edene de, Allah izzetine yemin etti ki, aslâ cennet şarabı içirmeyecek. Cennete giremeyecek.” mânâsına geliyor.

Bir tarafı tehdit, öbür yanı da müjde... İçerse felâket olacak; içmez, tevbekâr olur, vazgeçerse de büyük mükâfatlara erecek diye bildiren bir hadis-i şerif...

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize, hep bize…

Ben düşünüyorum, hattâ arkadaşlarla konuştuğumuz zaman, yediğimiz helâl gıdaların bile içinde zararlı maddeler olanları oluyor, hormonlu olanları oluyor, üstü ilaçlı, zehirli olanları oluyor, iyice yıkamak gerekiyor. Veyahut pis sularla sulanmış olanları oluyor, suyun içine çeşitli maddeler atıp permanganatlı vs. sularla yıkamak lâzım diye çeşitli şeyler söyleniyor.

Her şeyin temizini yemeye, vücuda faydalı olanını almağa özen göstermemiz lâzım, gayret etmemiz lâzım! Helâl gıdaları bile böyle temizleyerek yememiz lâzım, ölçülü yememiz lâzım, aşırı

yemememiz lâzım! Sıhhatimizi korumağa çok dikkat etmemiz lâzım! Tabii haramların hepsinden de derhal vazgeçmemiz lâzım!

Nasıl şeytan öğüp, methedip tatlı gösterirse göstersin, canı insanın ne kadar çekerse çeksin, ne kadar alışkın olursa olsun, Allah'a sığınıp o kötü huylarından, alışkanlıklarından, itiyatlarından, iptilâlarından Allah rızası için vazgeçmeye çalışmamız lâzım, aziz ve sevgili kardeşlerim!..

Bu dış ülkelerin halklarına bakıyorum, ömürlerini nasıl geçirdiklerine, sıhhatlerine nasıl dikkat ettiklerine bakıyorum, hayret içinde kalıyorum. O kadar sıhhatlerine düşkünler ki, o kadar idmana önem veriyorlar ki; ben sabah namazına camiye gidiyorum, onlar köpeklerini almışlar yanlarına, ihtiyarlar bile kadın, erkek temiz havada yürüyüşe çıkıyorlar. Hani ciğerleri temiz hava alsın, adaleleri, ayakları kuvvetlensin, fazla yağlar erisin idmana, yarışlara, müsabakalara çok önem veriyorlar. Devlet de önem veriyor.

Bunlar için geniş yerler yapmışlar. Buralarda bunları görüp baktığım zaman, kendi ülkemi düşündükçe, acıyorum gençlere... Çok geniş idman sahaları, yeşil sahalar, parklar, halkın oturup temiz hava alabileceği yerler burada belediyeler tarafından hazırlanmış, halka sunulmuş. İstiyorum ki bizim ülkemizde de bu imkânlar olsun, halkımızın sıhhati için, böyle idman yapması için, gençliğin sıhhati için belediyeler geniş yerler ayırsın.

Hattâ ben Türkiye'de düşünmüştüm, arkadaşlara da söylemiştim, yâni bir beslenme okulu açalım! Beslenmenin nasıl olması lâzım, sıhhatli bir beslenme nasıl olur? Yemeklerin nasıl hazırlanması lâzım?.. Hangi maddeler faydalı, hangileri zararlı?.. Bunları anlatacak, öğretecek bir okul... Tatlı, böyle on beş günlük, bir aylık veya bir haftalık bir okul... Hem temiz bir yerde güzel bir tatil yapsınlar, hem de bunları öğrensinler.

Çünkü, dolduruyorlar yağı, yemek zararlı oluyor. Veyahut dolduruyorlar tuzu, vücuda zararlı oluyor. Yiyorlar aşırı derecede tatlıları, karaciğerleri zarar görüyor. İçiyorlar sigarayı, akciğerlere zarar veriyor. İçiyorlar içkiyi, karaciğerleri tahrib oluyor, perişan oluyor.

Sağlık çok önemli... Vücut Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bizlere bir emaneti... Emaneti güzel kullanmak lâzım, emanete hıyanet etmemek lâzım, sıhhate riayet etmek lâzım diye, kurs tarzında bir okul açmayı dahi düşünüyorum. Hem muhabbet olur, belli zamanlarda insanlar toplanır, bir yerde yaşamış olurlar; hem de eğitim olur, böyle yanlış şeylerden vazgeçerler diye düşünüyorum.

Allah-u Teàlâ Hazretleri her işimizi böyle sağlıklı, sıhhatli, güzel yapmaya bizi muvaffak eylesin... Yemek içmek, oturmak, yaşamak, uyumak, eğlenmek, düşünmek, icraatta bulunmak, ömrü geçirmek, faydalı alışkanlıklar, yararlı işleri yapmak, hayr ü hasenatı yapmak; bunların hepsine Allah bize kuvvet versin, gayret versin... Peygamber SAS'in yolunda yürümeyi nasib etsin...

O hidayet güneşi olarak, alemlere rahmet olarak gönderildiği gibi; çalgıları, eğlenceleri, cahiliye işlerini, putları silmekle görevli olduğu gibi... Çalgı dediğimiz, eğlence dediğimiz, yâni müstehcen olan, utandırıcı olan, çirkin olan şeyler. Bunların ilâhî olanlarının da tabii, ne ölçüde nasıl kullanılması lâzım geldiği yine hadis kitaplarında, fıkıh kitaplarında hükmü yazılıdır. Orasını da hatırlatarak söylüyoruz. Her kötü şeyden uzaklaşıp, her iyi şeyi

yaparak, öteki ülkelerde aramızda olan farkı kapatmayı, medeniyet yarışında öne geçmeyi Allah nasib eylesin...

Böylece hem ileri, yüksek bir toplum olalım; hem de Allah'ın rızasını kazanıp hem dünya hem ahiret saadetine erelim diye temenni ediyorum.

Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimize gayret, kuvvet versin, şuur versin, basîret versin... Hakkı hak olarak görüp ona uymayı, bâtılı bâtıl görüp ondan sakınıp korunmayı nasîb eylesin... Peygamber Efendimiz'in yolundan, hadis-i şeriflerinden bizleri ayırmasın...

Bakın her hadis-i şerifi birer hidayet feneri gibi, kutup yıldızı gibi, bir deniz feneri gibi, kayalara çarpmamak için, doğru yolu bulmak için ne kadar faydalı oluyor!..

Allah bizi Peygamber Efendimiz'in sünnetine temessük edip, onu ihyâ eyleyip yüzlerce şehid sevabı kazanan müslümanlardan eylesin... Cumalarınız, kandilleriniz mübarek olsun... Ömrünüz uzun olsun... Amelleriniz makbul, güzel ameller olsun... Akıbetiniz hayr olsun... Allah dünya ve ahiret saadetine cümlenizi erdirsin, aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

13. 11. 1998 - AVUSTRALYA